UNIVERSITY OF TORONTO
3 1761 00994097 4

Digitized by the Internet Archive
in 2010 with funding from
University of Toronto

http://www.archive.org/details/bibliothecaehist06diod

37

ΔΙΟΔΩΡΟΣ

DIODORI SICULI
BIBLIOTHECAE HISTORICAE
LIBRI QUI SUPERSUNT

E RECENSIONE PETRI WESSELINGII
CUM INTERPRETATIONE LATINA LAUR. RHODOMANI
ATQUE ANNOTATIONIBUS VARIORUM INTEGRIS
INDICIBUSQUE LOCUPLETISSIMIS

NOVA EDITIO

CUM COMMENTATIONIBUS III CHR. GOTTL. HEYNII
ET CUM ARGUMENTIS DISPUTATIONIBUSQUE
IER. NIC. EYRINGII

VOLUMEN SEXTUM

ARGENTORATI
EX TYPOGRAPHIA SOCIETATIS BIPONTINAE
ANNO VII

888.9
DID
HE
VI

LIBRARY
MAR 23 1970
UNIVERSITY OF TORONTO

PA
3965
D3
1793
v.6

ΔΙΟΔΩΡΟΥ

ΤΟΥ ΣΙΚΕΛΙΩΤΟΥ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ

ΒΙΒΛΟΣ ΤΕΣΣΑΡΕΣΚΑΙΔΕΚΑΤΗ

ΤΑΔΕ ΕΝΕΣΤΙΝ
ΕΝ ΤΗ ΤΕΣΣΑΡΕΣΚΑΙΔΕΚΑΤΗ
ΤΩΝ ΔΙΟΔΩΡΟΥ ΒΙΒΛΩΝ.

Καταλυσις ἐν Ἀθήναις τῆς δημοκρατίας, καὶ κατάστασις τριάκοντα ἀνδρῶν.

Παρανομία τῶν τριάκοντα ἀνδρῶν εἰς τοὺς πολίτας.

Ὡς Διονύσιος ὁ τύραννος ἀκρόπολιν κατασκευάσας διεμέρισε τὴν πόλιν καὶ τὴν χώραν τοῖς πλήθεσιν.

Ὡς Διονύσιος παραλυομένην τὴν τυραννίδα παραδόξως αὐτὴν ἀνεκτήσατο.

Ὡς Λακεδαιμόνιοι διώκησαν τὰ κατὰ τὴν Ἑλλάδα.

HAEC IN DECIMO QUARTO
DIODORI LIBRO
CONTINENTUR.

Populus Athenis imperio ſe abdicare cogitur, & XXX viri rempublicam capeſſunt.

Enormis XXX virûm graſſatio in cives.

Ut Dionyſius Tyrannus, exſtructa ſibi arce, urbem & agros vulgo diſtribuerit.

Dionyſius prope convulſum & everſum dominatum praeter opinionem recuperat.

Quomodo Lacedaemonii res per Graeciam conſtituerint.

Ἀλκιβιάδου θάνατος, καὶ Κλεάρχου τοῦ Λάκωνος τυραννὶς ἐν Βυζαντίῳ, καὶ κατάλυσις.

Ὡς Λύσανδρος ὁ Λακεδαιμόνιος ἐπιβαλόμενος καταλῦσαι τοὺς ἀφ' Ἡρακλέους, ἀπέτυχεν.

Ὡς Διονύσιος Κατάνην μὲν καὶ Νάξον ἐξηνδραποδίσατο, Λεοντίνους δὲ μετῴκισεν εἰς Συρακούσας.

Κτίσις [1] Ἀλαίσης ἐν τῇ Σικελίᾳ.

Λακεδαιμονίων πρὸς Ἠλείους πόλεμος.

Ὡς Διονύσιος τὸ πρὸς τοῖς Ἑξαπύλοις τεῖχος κατεσκεύασεν.

Ὡς Κῦρος στρατεύσας ἐπὶ τὸν ἀδελφὸν ἀνῃρέθη.

Ὡς Λακεδαιμόνιοι τοῖς κατὰ τὴν Ἀσίαν Ἕλλησιν ἐβοήθησαν.

Κτίσις Ἀδρανοῦ κατὰ τὴν Σικελίαν, καὶ Σωκράτους τοῦ φιλοσόφου θάνατος.

Κατασκευὴ τοῦ περὶ τὴν Χεῤῥόνησον τείχους.

1 Ἀλαίσης Reg. 1. Ἀλκέσης Reg. 2. Vulgo Ἀλέσης.

Alcibiadis interitus, Clearchi Laconis tyrannicum Byzantii imperium, eiuſque abrogatio.

Lyſander Lacedaemonius Herculis poſteritati regnum adimere tentat; ſed auſis excidit.

Dionyſius Catanaeos & Naxios ſub haſta vendit, & Leontinos Syracuſas transfert.

Alaeſa in Sicilia conditur.

Lacedaemoniorum cum Eleis bellum.

Ut Dionyſius murum iuxta Hexapyla exſtruxerit.

Ut Cyrus, moto adverſus fratrem bello, occubuerit.

Lacedaemonii Graecis in Aſia opem ferunt.

De condita Siciliae urbe Adrano, Socratiſque philoſophi interitu.

Ut muro Cherſoneſus munita fuerit.

Παρασκευὴ Διονυσίου πρὸς τὸν Καρχηδονιακὸν πόλεμον, καὶ ὁπλοποιΐα, καθ' ἣν εὗρε τὸ καταπελτικὸν βέλος.

Ὡς Καρχηδονίοις καὶ Διονυσίῳ πόλεμος ἐνέστη.

Ὡς Διονύσιος Μοτύην πόλιν ἐπίσημον Καρχηδονίων ἐξεπολιόρκησεν.

Ὡς Αἰγεσταῖοι τὴν Διονυσίου παρεμβολὴν ἐνέπρησαν.

Ὡς Καρχηδόνιοι τριάκοντα μυριάσι διαβάντες εἰς [1] τὴν Σικελίαν, ἐπολέμουν πρὸς Διονύσιον.

Διονυσίου ἀποχώρησις εἰς τὰς Συρακούσας.

Καρχηδονίων στρατεία ἐπὶ τὸν πόλεμον, καὶ ἅλωσις τῆς Μεσσήνης.

Ναυμαχία Καρχηδονίων πρὸς Διονύσιον μεγάλη, καὶ νίκη Καρχηδονίων.

Σύλησις τῶν νεῶν τῆς τε Δήμητρος καὶ Κόρης ὑπὸ Καρχηδονίων.

1 Praeteritur in Reg. 1.

Apparatus Dionyſii ad Carthaginienſe bellum, & armorum fabricatio, qua catapultam, teli genus, invenit.

Bellum inter Carthaginienſes & Dionyſium quomodo exortum.

Motya, nobile Carthaginienſium ditionis oppidum, a Dionyſio expugnatur.

Aegeſtani caſtra Dionyſii incendunt.

Carthaginienſes, CCIↃↃ CCIↃↃ CCIↃↃ in Siciliam tranſportatis, bellum Dionyſio faceſſunt.

Dionyſius Syracuſas retrocedit.

Carthaginienſium expeditio ad bellum, & Meſſanae expugnatio.

Pugna Carthaginienſium cum Dionyſio navalis & victoria.

Templa Cereris & Proſerpinae depraedantur Carthaginienſes.

Κόλασις ἐκ θεῶν τῶν ἱεροσύλων, καὶ φθορὰ τῆς Καρχηδονίων δυνάμεως ὑπὸ νόσου λοιμικῆς.

Ναυμαχία Συρακουσίων πρὸς Καρχηδονίους, καὶ νίκη Συρακουσίων.

Δημηγορία Θεοδώρου περὶ τῆς ἐλευθερίας.

Ὡς Διονύσιος τοὺς ταραχωδεστάτους χιλίους μισθοφόρους καταστρατηγήσας ἐποίησε κατακοπῆναι.

Ὡς Διονύσιος τὰ φρούρια καὶ τὴν παρεμβολὴν τῶν Καρχηδονίων ἐπολιόρκησεν.

Ὡς Διονύσιος ἐκπολιορκήσας Καρχηδονίους, πολλὰς τῶν πολεμίων ναῦς ἐνέπρησεν.

Καρχηδονίων ἧττα κατὰ γῆν ἅμα καὶ κατὰ θάλατταν.

[1] Στόλος τῶν Καρχηδονίων νυκτὸς, Διονυσίου συνεργήσαντος, λάθρα τῶν Συρακουσίων, ἐπὶ τετρακοσίοις ταλάντοις.

1 Δόλος ambo Reg.

Ut de ſacrilegis poenas Deae exegerint, & peſtilenti exercitus morbo interierit.

Syracuſanorum adverſus Carthaginienſes proelium mari geſtum, & victoria.

Theodori ad milites concio de recuperanda libertate.

Dionyſius CIↃ *prae aliis turbulentos mercenarios ſtrategemate deluſos, trucidandos curat.*

Ut praeſidia Carthaginienſium & caſtra Dionyſius oppugnarit.

Quomodo expugnatis Carthaginienſibus, multas hoſticae claſſis naves exuſſerit Dionyſius.

Carthaginienſium terra marique clades.

Ut inſciis Syracuſanis Carthaginienſes mari aufugerint, connivente ad hoc Dionyſio, clam Syracuſanis, propter CCCC *talentorum exhibitionem.*

Τὰ συμβάντα Καρχηδονίοις δυσχερῆ διὰ τὴν εἰς τὸ θεῖον ἀσέβειαν.

Συνοικισμὸς τῶν [1] κατὰ τὴν Σικελίαν ἀναστάτων γεγενημένων πόλεων.

Ὡς Διονύσιος τῶν Σικελικῶν πόλεων ἃς μὲν ἐξεπολιόρκησεν, ἃς δὲ εἰς συμμαχίαν προσηγάγετο.

Ὡς πρὸς τοὺς δυνάστας Ἄγυρίν τε τὸν Ἀγυρηναῖον, καὶ Νικόδημον τὸν Κεντοριπῖνον φιλίαν συνέθετο.

Ὡς Ἀγησίλαος [2] ὁ τῶν Σπαρτιατῶν βασιλεὺς μετὰ δυνάμεως εἰς τὴν Ἀσίαν διέβη, καὶ τὴν ὑπὸ Πέρσας τεταγμένην χώραν ἐπόρθησεν.

Ὡς Ἀγησίλαος ἐνίκησε μάχῃ τοὺς Πέρσας, ἡγουμένου Φαρναβάζου.

Περὶ τοῦ Βοιωτικοῦ πολέμου, καὶ τῶν πραχθέντων ἐν αὐτῷ.

Ὡς Κόνων ὑπὸ Περσῶν [3] κατασταθεὶς στρατηγὸς τὰ τείχη τῶν Ἀθηναίων ἀνῳκοδόμησεν.

1 Κατὰ τὴν Σικ. Reg. 1. Cett. utrobique articulus deerat.
2 Ὁ τῶν Σπαρτιατῶν idem. 3 Κατασκευασθεὶς Reg. 2.

In quas difficultates & anguſtias devenerint Carthaginienſes propter impietatem in numen commiſſam.

Dionyſius urbes pridem everſas inſtaurat, & incolis frequentat.

Ut civitatum in Sicilia alias expugnarit Dionyſius, alias ad ſocietatis foedus adduxerit.

Ut amicitiam cum regulis, Agyride Agyrenaeo & Nicodemo Centuripino, inierit.

Ageſilaus, rex Spartanorum, cum exercitu in Aſiam traiicit, & Perſarum provincias vaſtat.

Perſae, quos Pharnabazus ductabat, ab Ageſilao vincuntur.

De bello Boeotico, & quid potiſſimum in eo geſtum.

Conon a Perſis dux factus muros Athenienſium reparat.

Ὡς περὶ Κόρινθον Λακεδαιμόνιοι Βοιωτοὺς ἐνίκησαν, καὶ ὁ πόλεμος οὗτος ἐκλήθη Κορινθιακός.

Ὡς Διονύσιος μετὰ πολλῶν κινδύνων [1] παρεισπεσὼν εἰς τὸ Ταυρομένιον, ἐξέπεσεν.

Ὡς Καρχηδόνιοι περὶ πόλιν Βάκαιναν ἡττήθησαν ὑπὸ Διονυσίου.

Στρατεία Καρχηδονίων εἰς Σικελίαν, καὶ κατάλυσις τοῦ πολέμου.

Ὡς [2] Θίβρος ὁ Λακεδαιμόνιος ὢν στρατηγὸς ὑπὸ Περσῶν ἡττηθεὶς ἀνῃρέθη.

Ὡς Διονύσιος Ῥήγιον ἐπολιόρκησεν.

Ὡς οἱ κατὰ τὴν Ἰταλίαν Ἕλληνες εἰς μίαν πολιτείαν συστάντες ἀντετάξαντο πρὸς Διονύσιον.

Ὡς Διονύσιος νικήσας [3] τῇ μάχῃ, καὶ μυρίους αἰχμαλώτους λαβὼν, ἀπέλυσεν ἄνευ λύτρων, καὶ ταῖς πόλεσιν αὐτονομεῖσθαι συνεχώρησε.

1 Παρελθὼν Reg. 1.
2 Θρίμβος Regius 1. qui & ὢν omittit, ſatis bene.
3 Ἐν τῇ Reg. 1.

Lacedaemonii ad Corinthum Boeotos proelio ſuperant, quod bellum inde Corinthiacum appellatur.

Dionyſius magnis cum periculis Tauromenium arcem occupat, ſed ſtatim illinc deiicitur.

Carthaginienſes ad Bacaenam urbem a Dionyſio profligantur.

Expeditio Carthaginienſium in Siciliam, & belli compoſitio.

Thimbro, Lacedaemoniorum imperator, a Perſis victus occiditur.

Dionyſius Rhegium obſidet.

Ut Graeci in Italia, ad reſiſtendum Dionyſio, in unum quaſi corpus reipublicae conſociati fuerint.

Dionyſius, proelio victor, CCIↃↃ cepit: quos tamen abſque pretio dimiſit, & ſuam urbibus libertatem ac iuriſdictionem conceſſit.

Καυλωνίας καὶ [1] Ἱππωνίου ἅλωσις καὶ κατασκαφὴ, καὶ μετοίκησις εἰς Συρακούσας.

Ὡς οἱ Ἕλληνες πρὸς Ἀρταξέρξην εἰρήνην ἐποιήσαντο [2] τὴν ἐπὶ Ἀνταλκίδου.

Ῥηγίου ἅλωσις, καὶ τὰ περὶ τὴν πόλιν ἀτυχήματα.

Ἅλωσις Ῥώμης ὑπὸ Γαλατῶν, πλὴν τοῦ Καπετωλίου.

1 Ἱππώνου idem. 2 Τὴν περὶ Ἀντ. Reg. 1.

Caulonia & Hipponium poſt expugnationem ſolo aequantur, & cives Syracuſas transferuntur.

Graeci pacem Antalcidae opera cum Artaxerxe faciunt.

De expugnatione Rhegii, & calamitatibus urbis.

Romam, demto Capitolio, Galli capiunt.

¹ΔΙΟΔΩΡΟΥ
ΤΟΥ ΣΙΚΕΛΙΩΤΟΥ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ
ΒΙΒΛΟΣ ΤΕΣΣΑΡΕΣΚΑΙΔΕΚΑΤΗ.

A xxx Tyrannis Athenienſium uſque ad pacem a Lacedaemoniis per Antalcidam cum Perſis factam & Romam a Gallis captam.

ΠΑΝΤΑΣ μὲν ἴσως εἰκός ἐστι προσάντως ἀκούειν τὰς καθ' ἑαυτῶν βλασφημίας. καὶ γὰρ οἱ κατὰ πᾶν ἔκδηλον ἔχοντες τὴν ἑαυτῶν κακίαν, ὥστε μηδ' ἐξαρνεῖσθαι, ὅμως ψόγου τυγχάνοντες, διαγανακτοῦσι, καὶ λόγους εἰσφέρειν πειρῶνται πρὸς τὴν κατηγορίαν. διόπερ εὐλαβητέον ἐκ παντὸς τρόπου τὸ πράττειν τι

Prooemio Diodorus praefatur de tuenda dignitate bonaque fama eorum, qui illuſtri loco ſint conſtituti.

1 Titulus omittitur utroque in Reg.

DIODORI SICULI
BIBLIOTHECAE HISTORICAE
LIBER DECIMUS QUARTUS.

OMNES iuxta moleſte ferre probroſe in ſe dicta, conſentaneum eſt. Nam etiam illi, quorum tam enormis & manifeſta pravitas eſt, ut inficias ire nequeant, tametſi reprehendas, indignantur, & crimina ſibi ingeſta verbis amoliri ſtudent. Omni ergo contentione quivis in hoc elaborare debent, ne quid perperam committant; prae-

φαῦλον πᾶσι, μάλιστα μὲν [1] τοῖς ἡγεμονίας ὀρεγομένοις, ἢ τινος ἐπισήμου τύχης μεταλαβοῦσιν. ὁ γὰρ τούτων βίος, περίοπτος ὢν διὰ [2] τὴν ἐπιφάνειαν ἐν πᾶσιν, ἀδυνατεῖ κρύπτειν τὴν ἰδίαν ἄγνοιαν. ὥστε μηδεὶς ἐλπιζέτω τῶν τυχόντων ὑπεροχῆς τινος, ἂν ἐξαμαρτάνῃ μεγάλα, λήσεσθαι διὰ τέλους ἀνεπιτίμητος. καὶ γὰρ ἂν ἐν τῷ καθ' ἑαυτὸν βίῳ διαφύγῃ τὸν ἀπὸ τῆς ἐπιτιμήσεως λόγον, ὕστερον ἥξειν ἐπ' αὐτὸν προσδεχέσθω τὴν ἀλήθειαν, μετὰ παῤῥησίας κηρύττουσαν τὰ πάλαι σιωπώμενα. χαλεπὸν οὖν τοῖς φαύλοις, τοῦ παντὸς βίου καθάπερ ἀθάνατον εἰκόνα μετὰ τὴν ἰδίαν τελευτὴν ἀπολιπεῖν τοῖς μεταγενεστέροις. καὶ γὰρ εἰ μηδέν ἐστι πρὸς ἡμᾶς τὰ [3] μετὰ τὸν θάνατον, (καθάπερ ἔνιοι τῶν φιλοσόφων θρυλλοῦσιν) ὅμως ὅγε προγεγενημένος βίος γίνεται πολὺ [4] χείρων, τὸν ἅπαντα βίον ἐπὶ κακῷ μνη-

1 Τῆς Clar.
2 Τὴν ἐπιφάνειαν πᾶσι Reg. 2. Clar.
3 Περὶ τὸν Reg. 1. μετὰ θάνατον Clarom.
4 Χείρω Coisl.

ſertim, qui imperiis praeeſſe cupiunt, & ad inſignem aliquam fortunam evehuntur. Cum enim horum vita ob dignitatis eminentiam omnibus in conſpectu ſit, errata & delicta ſua occultare non poteſt. Itaque nemo ſublimi quopiam loco conſtitutus, ſi quid enorme deſignarit, ſe citra reprehenſionem perpetuo latere poſſe confidat. Nam ſi per ſuae vitae curriculum infamiae notam effugerit, poſtea tamen publicum contra ſe veritatis teſtimonium, qua iam pridem ſilentio obtecta libere proclamentur, exſpectandum eſſe ſciat. Pergrave igitur hoc improbis fuerit, quod immortalem veluti imaginem in poſterorum conſpectu poſt exitum relinquant. Nam etiamſi nihil eorum, quae mortem conſequuntur, ad nos pertinet, quod a nonnullis philoſophorum in vulgus diſſeminatur; anteactae tamen vitae conditio, dum ad omnem poſteritatis memoriam ob improbitatem male audit, mul-

μονευόμενος. ἐμφανῆ δὲ τούτων παραδείγματα λαμβάνειν ἔξεστι τοῖς ἀναγνοῦσι τὰ κατὰ μέρος τῆσδε τῆς βίβλου.

β'. Παρὰ μὲν γὰρ Ἀθηναίοις τριάκοντα τύραννοι γενόμενοι, διὰ τὴν ἰδίαν πλεονεξίαν τήν τε πατρίδα μεγάλοις ἀτυχήμασι περιέβαλον, καὶ αὐτοὶ ταχὺ τὴν δύναμιν ἀποβαλόντες ἀθάνατον [1] ἑαυτοῖς ὄνειδος καταλελοίπασι. Λακεδαιμόνιοι δὲ περιποιησάμενοι τὴν τῆς Ἑλλάδος ἀρχὴν ἀναμφισβήτητον, τότε ταύτης ἐστερήθησαν, ὅτε πράξεις ἀδίκους κατὰ τῶν συμμάχων ἐπιτελεῖν ἐπεχείρησαν. αἱ γὰρ τῶν ἡγεμόνων ὑπεροχαὶ τηροῦνται μὲν εὐνοίᾳ καὶ δικαιοσύνῃ, καταλύονται δὲ ἀδικήμασι καὶ μίσει τῶν ὑποτεταγμένων. παραπλησίως δὲ καὶ Διονύσιος [2] ὁ τῶν Συρακουσίων τύραννος, καίπερ εὐτυχέστατος τῶν δυναστῶν γεγονὼς, ζῶν μὲν [3] οὐ διέλιπεν ἐπιβουλευόμενος, καὶ διὰ τὸν φόβον ἠναγ-

Idque xxx tyrannorum, Lacedaemoniorum, Dionyſii exemplis, in hoc libro obviis, illuſtrat.

1 Ἑαυτῶν Reg. 1. ὁ Σικελίας Reg. 2.
2 Ὁ Συρακουσίων Reg. 1. Coisl. 3 Οὐ διέλειπεν Reg. 1.

to fit deterior. Cuius illuſtriſſima in promtu habebit exempla, qui res geſtas huius libri ſingulatim evolverit.

II. XXX enim Tyranni Athenis conſtituti, ambitione & libidine ſua graviſſimis patriam calamitatibus involverunt, & potentia brevi temporis momento exuti, immortale ſibi improperium reliquerunt. Lacedaemonii vero, Graeciae totius imperium citra controverſiam adepti, eodem rurſus exciderunt, cum iniuſtis actionibus ſocios premere coepiſſent. Nam maieſtas principum benevolentia & iuſtitia ſuſtentatur, iniuriis vero in ſubditos, horumque odiis everſa cadit. Quid Dionyſio Syracuſanorum tyranno accidit? Is quamvis maxime propitiam inter omnes Dynaſtas fortunam ſit expertus, per univerſam tamen vitam inſidiis obnoxius fuit, adeo, ut thoracem ferreum tunicae interiori ſuperiniectum geſta-

κάζετο Φέρειν ἐπὶ τὸν χιτῶνα σιδηροῦν θώρακα· τελευτήσας δὲ μέγιστον εἰς βλασφημίας παράδειγμα καταλέλοιπε τὸν ἑαυτοῦ βίον εἰς ἅπαντα τὸν αἰῶνα. ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων ἐν τοῖς οἰκείοις χρόνοις ἕκαστον ἀναγράψομεν σαφέστερον. νῦν δ᾽ ἐπὶ τὰ συνεχῆ [1] τοῖς προϊστορημένοις τρεψόμεθα, τοὺς χρόνους μόνον διορίζοντες.

Adiicitur libri argumentum.

ἐν μὲν γὰρ ταῖς πρὸ ταύτης βίβλοις [2] ἀνεγράψαμεν τὰς ἀπὸ Τροίας ἁλώσεως πράξεις ὡς ἐπὶ τὴν κατάλυσιν τοῦ τε Πελοποννησιακοῦ πολέμου καὶ τῆς Ἀθηναίων ἡγεμονίας, διελθόντες ἔτη ἑπτακόσια ἑβδομήκοντα καὶ ἐννέα· ἐν ταύτῃ δὲ τὰς συνεχεῖς πράξεις προσαναπληροῦντες, [3] ἀρξόμεθα ἀπὸ τῶν κατασταθέντων Ἀθήνησι τριάκοντα τυράννων, καταλήξομεν δὲ ἐπὶ τὴν Ῥώμης ἅλωσιν ὑπὸ Γαλατῶν, περιλαβόντες ἔτη δεκαοκτώ.

Olymp. XCIV, 1.

γ΄. Ἀναρχίας γὰρ οὔσης Ἀθήνησι, διὰ τὴν κατάλυσιν τῆς ἡγεμονίας, ἔτος μὲν ἦν ὀγδοηκοστὸν πρὸς τοῖς

1 Τοῖς προειρημένοις τρεψάμεθα Reg. 1.

2 Συνεγράψαμεν idem.

3 Ἀρξάμεθα ἐκ τῶν & mox καταλήξαμεν Reg. 1. ἐκ τῶν quoque Coisl. ἐπὶ τῶν Reg. 2.

re metus illum cogeret: exſtinctus vero luculentiſſimum infamiae exemplum ad omne deinceps aevum reliquit. Verum haec ſingula ſuo quaeque tempore deſcribemus. Nunc ad ea, quae ſuperius narratis cohaerent, (temporum diſtinctione ſolummodo interiecta) nos convertemus. Nam in libris huic praemiſſis res a Troia capta ad finem belli Peloponneſiaci & Athenienſium principatus per IↃCC & LXXIX annos geſtas perſecuti ſumus. In hoc proxime connexa ſubiuncturi, a XXX Tyrannis Athenienſium exordiemur, & ad Romam a Gallis captam hiſtoriae ſeriem XIIX annos complexam deducemus.

III. Ceſſante enim Athenis ordinaria reipublicae adminiſtratione, annus a Troiae excidio octogeſimus poſt

ἑπτακοσίοις μετὰ τὴν [1] Τροίας ἅλωσιν· ἐν δὲ τῇ Ῥώμῃ χιλίαρχοι [2] διεδέξαντο τὴν ὕπατον ἀρχὴν τέτταρες, Γάϊος Φλούϊος, καὶ Γάϊος Σερουΐλιος, καὶ Γάϊος Οὐαλέριος, καὶ [3] Νουμέριος Φάβιος. ἤχθη δὲ Ὀλυμπιὰς κατὰ τοῦτον τὸν ἐνιαυτὸν τετάρτη πρὸς ταῖς ἐννενήκοντα, καθ' ἣν [4] ἐνίκα στάδιον Κορκίνας Λαρισσαῖος. κατὰ δὲ τούτους τοὺς χρόνους Ἀθηναῖοι μὲν καταπεπονημένοι ἐποιήσαντο συνθήκας πρὸς Λακεδαιμονίους, καθ' ἃς ἔδει τὰ τείχη τῆς πόλεως καθελεῖν, καὶ τῇ πατρίῳ πολιτείᾳ χρῆσθαι. καὶ τὰ μὲν τείχη περιεῖλον, περὶ δὲ τῆς πολιτείας πρὸς ἀλλήλους διεφέροντο. οἱ γὰρ τῆς ὀλιγαρχίας ὀρεγόμενοι τὴν παλαιὰν κατάστασιν ἔφασαν διανείμασθαι, καθ' ἣν παντελῶς ὀλίγοι τῶν ὅλων προειστήκεισαν· οἱ δὲ πλεῖστοι, Δημοκρατίας ὄντες ἐπιθυμηταὶ, τὴν τῶν πατέρων πολιτείαν προεφέροντο, καὶ ταύτην [5] ἀπέφηναν ὁμολογουμένως οὖσαν Δημο-

Pace inter Graecos facta, inter Athenienſes de conſtituenda reip. forma diſcordiae ortae.

1 Τῆς Τροίας Coisl.
2 Κατεδέξαντο Reg. 1.
3 Νουμέριος Coisl. & Reg. ambo. Vulgo Νουμένιος.
4 Ἐνίκα στάδιον Κορκ. Reg. 1. Media vox edd. deerat.
5 Ἀπέφηνον Coisl.

ſeptingentos currebat. Tum IV Romae Tribuni militares conſulari poteſtate creantur, C. Furius, C. Servilius, C. Valerius, & Numerius Fabius. Agebatur vero hoc anno Olympias nonageſima quarta, qua de ſtadio palmam adeptus eſt Corcinas Lariſſaeus. Hac tempeſtate, fractis opibus ſuis, Athenienſes ea conditione pacem acceperunt ab Lacedaemoniis, ut moenibus deiectis more patrio rempublicam adminiſtrarent. Muros ſane deſtruxerunt, ſed de forma reipublicae inter ſe diſſidebant. Nam qui paucorum adminiſtrationem expetebant, antiquum reipublicae ſtatum, ubi pauci admodum praefuerunt, revocandum eſſe cenſebant. Alii, & quidem pars maxima, Democratiae recuperandae ſtudioſi, patrum adminiſtrationem, quam veram eſſe Democratiam conſta-

Lyſander, arbiter ſumtus, XXX virorum imperium inſtituit,

κρατίαν. ἀντιλογίας δὲ γενομένης [1] περὶ τούτων ἐπί τινας ἡμέρας, οἱ τὰς ὀλιγαρχίας αἱρούμενοι πρὸς Λύσανδρον διεπρεσβεύσαντο τὸν Σπαρτιάτην, (οὗτος γὰρ καταλυθέντος τοῦ πολέμου, κατὰ τὰς πόλεις ἀπέσταλτο διοικῆσαι, καὶ [2] ὀλιγαρχίαι ἐν ταῖς πλείσταις καθίσταντο) ἐλπίζοντες, οὐχ, ὅπερ ἦν εἰκὸς, συνεπιλήψεσθαι τῆς ἐπιβολῆς αὐτοῖς. διέπλευσαν οὖν εἰς Σάμον· ἐκεῖ γὰρ ἐτύγχανε διατρίβων ὁ Λύσανδρος, καὶ προσφάτως συνειληφὼς τὴν πόλιν. παρακαλούντων δὲ αὐτὸν πρὸς τὸ συνεργῆσαι, συνεπένευσε· καὶ τῆς μὲν Σάμου Θώρακα τὸν Σπαρτιάτην ἁρμοστὴν κατέστησεν, αὐτὸς δὲ μετὰ νεῶν ἑκατὸν κατέπλευσεν εἰς τὸν [3] Πειραιᾶ· συναγαγὼν δ' ἐκκλησίαν, συνεβούλευσε τοῖς Ἀθηναίοις ἑλέσθαι τριάκοντα ἄνδρας τοὺς ἀφηγησομένους τῆς πολιτείας, καὶ πάντα διοικήσοντας τὰ κατὰ τὴν πόλιν. ἀντειπόντος δὲ τοῦ Θηραμένους καὶ τὰς

quamvis Theramene aliiſque adverſantibus.

1 Ἐπὶ τούτων Reg. 1.
2 Ὀλιγαρχίαι ἐν ταῖς π. καθίσταντο ora Steph. Reg. ambo, Vat. Coisl. Clar. Vulgo ὀλιγαρχίας — καθίστα.
3 Πειραιέα Coisl. Clar. Reg. 2.

ret, praeferebant. Haec altercatio cum per dies aliquot duraſſet, qui ad paucos rem trahere cupiebant, ad Lyſandrum Spartanum legatos mittunt, (is enim bello confecto res civitatum componere iuſſus, Oligarchias paſſim inſtituebat) quod certam ex coniectura ſpem concepiſſent, fore ut conatus ipſorum adiuvaret. In Samum igitur navigant, ubi tum recens capta urbe Lyſander ſubſiſtebat. Qui ad opem illis ferendam ſollicitatus, annuit. Cumque Thoracem Spartanum Samiis praefectum dediſſet, ipſe centum cum navibus ad Piraeeum traiecit. Ibi conventu populi indicto, auctor & hortator eſt Athenienſibus, ut XXX viros deligant, a quibus reſpublica deinceps gubernetur, & cuncta urbis negotia adminiſtrentur. Huic ſuaſioni Theramenes ſe opponens, for-

συνθήκας ἀναγινώσκοντος, ὅτι τῇ πατρίῳ συνεφώνησε χρήσασθαι πολιτείᾳ, καὶ δεινὸν εἶναι λέγοντος εἰ παρὰ τοὺς ὅρκους ἀφαιρεθήσονται τὴν ἐλευθερίαν, ὁ Λύσανδρος ἔφη λελύσθαι τὰς συνθήκας ὑπὸ Ἀθηναίων, ὕστερον γὰρ τῶν συγκειμένων ἡμερῶν καθῃρηκέναι τὰ τείχη· ἀνετείνατο δὲ καὶ τῷ Θηραμένει τὰς μεγίστας ἀπειλὰς, ἀποκτενεῖν φήσας, εἰ μὴ παύσεται Λακεδαιμονίοις ἐναντιούμενος. διόπερ ὅ, τε Θηραμένης καὶ ὁ δῆμος καταπλαγεὶς ἠναγκάζετο χειροτονίᾳ καταλῦσαι τὴν δημοκρατίαν. ᾑρέθησαν οὖν [1] τριάκοντα ἄνδρες οἱ διοικήσοντες τὰ κοινὰ τῆς πόλεως, ἁρμόζοντες μὲν τῷ λόγῳ, τύραννοι δὲ τοῖς πράγμασιν.

δ'. Ὁ δὲ δῆμος θεωρῶν τὴν Θηραμένους ἐπιείκειαν, καὶ νομίζων τῇ τούτου καλοκαγαθίᾳ τὴν πλεονεξίαν τῶν προεστηκότων ἐπὶ ποσὸν ἀνασταλήσεσθαι, καὶ τοῦτον ἐν τοῖς τριάκοντα ἄρχουσιν ἐχειροτόνησεν. ἔδει δὲ

Theramenem, virum iuſtiſſimum, in XXX virorum numerum cooptant.

1 Stigmate defectus iuſſit Stephan. & deeſt Clar.

mulam pacis recitat, quia conventum eſſet, ut legibus patriis rempublicam inſtaurarent; graviſſimumque fore dicit, ſi violata iurisiurandi religione libertas ipſis eripiatur. Ad hoc Lyſander reſpondet: Foedus iam pridem ab Athenienſibus ſolutum eſſe, quia poſt praefinitos ſibi dies murum diruerint: graviſſimas quoque minas Therameni intendit, interfecturum ſe hominem confirmans, niſi adverſari Lacedaemoniis deſiſtat. Theramenes igitur & populus perterrefacti, communi ſuffragio popularem ſtatum abrogare coguntur. Et mox XXX viri eliguntur, qui reipublicae deinceps curam gerant, nomine quidem adminiſtratores, ſed re ipſa nihil aliud quam tyranni.

IV. Quia vero Theramenis moderatio & aequitas populo erat perſpecta, eiuſque integritate reliquorum ad gubernacula ſedentium avaritiam nonnihil cohibitum iri putabant, hunc quoque in XXX principum numero ſuf-

τοὺς ᾑρημένους βουλήν τε καὶ τὰς ἄλλας ἀρχὰς καταστῆσαι, καὶ νόμους συγγράψαι καθ' οὓς ἤμελλον πολιτεύεσθαι. τὰ μὲν οὖν περὶ τῆς νομοθεσίας ἀνεβάλοντο, προφάσεις εὐλόγους ἀεὶ ποριζόμενοι. βουλὴν δὲ καὶ τὰς ἄλλας ἀρχὰς ἐκ τῶν ἰδίων φίλων κατέστησαν· ὥστε τούτους καλεῖσθαι μὲν ἄρχοντας, εἶναι δ' ὑπηρέτας τῶν τριάκοντα. [1] καὶ τὸ μὲν πρῶτον παραδιδόντες κρίσει τοὺς πονηροτάτους τῶν ἐν τῇ πόλει, κατεδίκαζον θανάτῳ· καὶ μέχρι τούτου τοῖς ἐπιεικεστάτοις τῶν πολιτῶν [2] εὐαρεστεῖ τὰ γινόμενα. μετὰ δὲ ταῦτα βουλόμενοι βιαιότερα καὶ παράνομα πράττειν, ᾐτήσαντο παρὰ Λακεδαιμονίων φρουρὰν, λέγοντες ὅτι τὴν πολιτείαν καταστήσουσιν ἐκείνοις συμφέρουσαν. ᾔδεισαν γὰρ ὅτι φόνους ἐπιτελεῖν οὐκ ἂν δύναιντο χωρὶς ξενικῶν ὅπλων· πάντας γὰρ ἀνθέξεσθαι τῆς κοινῆς ἀσφαλείας. Λακεδαιμονίων δὲ πεμψάντων φρουρὰν, καὶ

Magiſtratus ab his creantur.

Lacedaemoniorum praeſidium advocatur;

1 Καὶ τοὺς Coisl. 2 Εὐηρέστη Clar. Εὐηρέστει Reg. 1.

fragiis ſuis cooptarunt. Munus horum erat, Senatum legere, & inſtituere magiſtratus, leges etiam condere, quibus civitas regeretur. At negotium ferendarum legum ſpecioſo rationum praetextu ſuſpendunt:. Senatum vero & magiſtratus ex privatis ſibi quiſque amicitiis & clientelis ſupplent. Nomine igitur Praetores, ſed re tyrannorum adminiſtri erant. Initio quidem ſceleratiſſimos homines, in iudicium pertractos, capitis arceſſunt. Et hactenus modeſtiſſimo cuique, quae fiebant, probantur. At non multo poſt, cum pro libidine ſua violenter contra leges agere decreviſſent, praeſidium a Lacedaemoniis hoc praetextu arceſſunt, quod rempublicam illis maxime utilem conſtituere velint. Probe enim noverant, ſe abſque vi armorum externa caedes patrare non poſſe, quod omnes ad ſalutem tuendam communem obviam ſint ituri. Praeſidiariis ergo ex Lacedaemoniis tranſmiſſis, mox

τὸν ταύτης [1] ἡγησόμενον Καλλίβιον, τὸν μὲν φρούαρχον ἐξεθεράπευσαν δώροις καὶ τοῖς ἄλλοις φιλανθρώποις οἱ τριάκοντα· τῶν δὲ πλουσίων ἐπιλέγοντες τοὺς ἐπιτηδείους, συνελάμβανον ὡς νεωτερίζοντας, καὶ θανάτῳ περιβάλλοντες, τὰς οὐσίας ἐδήμευον. τοῦ δὲ Θηραμένους ἐναντιουμένου τοῖς συνάρχουσι, καὶ μετὰ τῶν ἀντεχομένων τῆς σωτηρίας ἀπειλοῦντος ἀμύνεσθαι, συνήγαγον τὴν βουλὴν οἱ τριάκοντα. Κριτίου δὲ προεστῶτος αὐτῶν, καὶ πολλὰ κατηγορήσαντος τοῦ Θηραμένους, ὅτι προδίδωσι τὴν πολιτείαν ταύτην ἧς αὐτὸς ἑκουσίως κοινωνεῖ· παραλαβὼν τὸν λόγον ὁ Θηραμένης, καὶ περὶ τῶν κατὰ μέρος ἀπολογησάμενος, ἅπασαν ἔσχε τὴν βουλὴν εὔνουν. οἱ δὲ περὶ τὸν Κριτίαν φοβούμενοι τὸν ἄνδρα, μή ποτε καταλύσῃ τὴν ὀλιγαρχίαν, περιέστησαν στρατιώτας ἔχοντες ἐσπασμένα τὰ ξίφη, καὶ τὸν Θηραμένην συνελάμβανον· ὁ δὲ φθάσας [2] ἀνε-

quo freti xxx viri immanem exercent tyrannidem.

1 Ἡγησάμενον Coisl. Clar. Reg. 1. 2 Ἐνεπήδησε Coisl.

Callibium, horum praefectum, muneribus alioque blanditiarum genere demulcent. Tum ex divitum numero maxime idoneos ſibi viſos ſecernunt, comprehenſoſque, ut rerum novarum ſtudioſos, capite multant, bonaque ipſorum publicant. Cum vero Theramenes collegis adverſaretur, & cum ceteris, quibus publica ſalus cordi eſſet, minitaretur, ſe vindicem libertatis fore, Senatus a xxx viris convocatur. In quo Critias, tum princeps, multis Theramenem criminibus onerat, maxime, quod eum reipublicae ſtatum proderet, in quo adminiſtrationis partem ipſe cum ceteris ultro ſuſcepiſſet. Cuius orationem Theramenes excipiens, ita ſe de ſingulis purgavit, ut totius Senatus benevolentiam ſibi conciliaret. Critias igitur cum factione ſua veritus, ne paucorum ille vir dominatum everteret, militum ſtrictis gladiis cohortem Therameni circumfundit, ut illico hominem com-

πήδησε μὲν πρὸς τὴν Βουλαίαν Ἑστίαν, ἔφησε δὲ πρὸς τοὺς θεοὺς καταφεύγειν, οὐ σωθήσεσθαι νομίζων, ἀλλὰ σπεύδων τοῖς ἀνελοῦσιν αὐτὸν περιποιήσασθαι τὴν εἰς τοὺς θεοὺς ἀσέβειαν.

Theramenem adverſantem, alioſque opibus & auctoritate inſignes cives, crudeliſſime trucidant.

έ. Παρελθόντων δὲ τῶν ὑπηρετῶν καὶ ἀποσπώντων αὐτὸν, ὁ μὲν Θηραμένης ἔφερε γενναίως τὴν ἀτυχίαν, ἅτε καὶ φιλοσοφίας ἐπὶ πλεῖον μετεσχηκὼς παρὰ Σωκράτει· τὸ δὲ λοιπὸν πλῆθος ἠλέει δυστυχοῦντα τὸν Θηραμένην, οὐ μὴν ἐτόλμα βοηθεῖν, περιεστώτων πολλῶν μετὰ ὅπλων. Σωκράτης δὲ ὁ φιλόσοφος καὶ δύο τῶν οἰκείων προσδραμόντες ἐνεχείρουν κωλύειν τοὺς ὑπηρέτας. ὁ δὲ Θηραμένης ἠξίου μηδὲν τούτων πράττειν. τὴν μὲν γὰρ φιλίαν καὶ τὴν ἀνδρίαν [1] αὐτῶν ἐπαινεῖν ἔφησεν, ἑαυτῷ δὲ μεγίστην συμφορὰν ἔσεσθαι εἰ τοῖς οὕτως διακειμένοις αἴτιος ἔσται θανάτου. οἱ δὲ περὶ τὸν Σωκράτην, τῶν μὲν ἄλλων οὐδένα βοηθὸν ἔχοντες, τὴν

1 Ἔφησεν αὐτῶν ἐπαινεῖν Coisl. & Reg. ambo.

prehendant. At Theramenes antevertens in aram Senatoriam ſaltu ſe coniicit, ſe ad Deos confugere dicens, non quod ſalutem ita ſperet, ſed interfectoribus violatae religionis noxam conſciſcat.

V. Per lictores autem inde avulſus Theramenes generoſo calamitatem animo tulit, quod philoſophiae praeceptis, magiſtro Socrate, non leviter imbutus eſſet. Cetera interim multitudo indignam eius ſortem miſerabatur. Sed nemo opem ferre, tot militum telis circumſepto, auſus fuit. Socrates tamen duoque eius familiares accurrunt, & lictores prohibere conantur. At Theramenes, ne quid horum patrent, orat: ſe quidem amicum hoc ſtudium & virtutem laudare, verum acerbiſſimam ſibi calamitatem fore, dixit, ſi tanto ſe amore complexis cauſa mortis eſſet. Socrates igitur ſociique, cum nemo aliorum ſuccurreret, & praepotentum factionem gli-

δὲ τῶν ὑπερεχόντων ἀνάστασιν ὁρῶντες αὐξανομένην, ἡσυχίαν ἔσχον. καὶ Θηραμένην μὲν ἀπὸ τῶν βωμῶν ἀποσπάσαντες οἷς ἦν προστεταγμένον, διὰ μέσης τῆς ἀγορᾶς εἵλκυσαν ἐπὶ τὸν θάνατον. οἱ δὲ πολλοὶ τὰ τῆς φρουρᾶς ὅπλα καταπεπληγμένοι, συνήλγουν τῷ δυστυχοῦντι, καὶ τήν τε ἐκείνου συμφορὰν ἅμα καὶ τὴν περὶ σφᾶς δουλείαν ἐδάκρυον· τῶν γὰρ ταπεινῶν ἕκαστοι τὴν Θηραμένους ἀρετὴν θεωροῦντες οὕτω [1] προπηλακιζομένην, τὴν περὶ αὐτοὺς ἀσθένειαν οὐδενὶ λόγῳ παραναλωθήσεσθαι διειλήφασι. μετὰ δὲ τὸν τούτου θάνατον οἱ τριάκοντα τοὺς πλουσίους ἐπιλεγόμενοι, τούτοις ψευδεῖς αἰτίας ἐπεῤῥίπτουν, καὶ φονεύοντες, τὰς οὐσίας διήρπαζον. ἀνεῖλον δὲ καὶ Νικήρατον τὸν Νικίου τοῦ στρατηγήσαντος ἐπὶ Συρακουσίους υἱὸν, ἄνδρα πρὸς ἅπαντας ἐπιεικῆ καὶ φιλάνθρωπον, πλούτῳ δὲ καὶ δόξῃ σχεδὸν πρῶτον πάντων Ἀθηναίων. διὸ καὶ συνέβη

1 Προσπηλ. Reg. 1. & αὐτοὺς idem, & Reg. 2. Mox διαλήφ. prave Cl.

ſcere viderent, ab incepto deſtiterunt. Tum a foco ſacro Theramenem abſtractum miniſtri, quibus id mandatum erat, per medium forum ad necem ducunt. Vulgus autem, cohortis praeſidiariae armis deterritum, dum miſeri illius vicem dolet, cum infortunio iniuſte damnati ſuam quoque ſervitutem deplorabat. Nam ex abiectae conditionis turba unuſquiſque Theramenis virtutem tam contumelioſe tractari videns, infirmitatem ſuam citra ullam aeſtimationem impenſae velut appendicem fore, proſpiciebat. Hoc itaque exſtincto, XXX viri nonnullis divitum in catalogum relatis falſas cauſas impingunt, & nece irrogata facultates illorum diripiunt. In quorum numero ſublatus etiam fuit Niceratus, Niciae ducis, olim contra Syracuſas miſſi, filius, vir erga omnes comis & humanus, opibus inſuper & auctoritate omnium fere Athenienſium primus. Nulla igitur domus erat, quin

πᾶσαν οἰκίαν συναλγῆσαι τῇ τἀνδρὸς τελευτῇ, τῆς διὰ τὴν ἐπιείκειαν μνήμης προαγούσης εἰς δάκρυα. οὐ μὴν ἔληγόν τε τῆς παρανομίας οἱ τύραννοι, πολὺ δὲ μᾶλλον ἐν ἅπασι λαμβανούσης τῆς ἀπονοίας, τῶν μὲν ξένων τοὺς πλουσιωτάτους ἑξήκοντα κατέσφαξαν, [1] ὅπως τῶν χρημάτων κυριεύσωσι· τῶν δὲ πολιτῶν καθ' ἡμέραν ἀναιρουμένων, οἱ τοῖς βίοις εὐπορούμενοι σχεδὸν ἅπαντες ἔφυγον ἐκ τῆς πόλεως. ἀνεῖλον δὲ καὶ Αὐτόλυκον, ἄνδρα παῤῥησιαστήν· καὶ καθόλου τοὺς χαριεστάτους ἐπέλεγον. ἐπὶ [2] τοσοῦτον δὲ κατέφθειραν τὴν πόλιν, ὥστε φυγεῖν Ἀθηναίους [3] πλείους τῶν ἡμίσεων.

Lacedaemonii autem tyrannorum iniurias adiuvant,

στ'. Λακεδαιμόνιοι δὲ τὴν πόλιν τῶν Ἀθηναίων [4] ὁρῶντες, οὐδέποτε ἰσχύσαι βουλόμενοι τοὺς Ἀθηναίους, ἔχαιρον, καὶ φανερὰν [5] αὐτῶν ἐποίουν τὴν διά-

1 Ὅπως ἂν Coisl.
2 Τοσοῦτο Coisl. Reg. 1.
3 Πλείω Reg. 1.
4 Θεωροῦντες Reg. 1.
5 Ἑαυτῶν Coisl.

huius morti ingemiſceret, tam eximiae aequitatis memoria ad lacrimas impulſa. Nec propterea ab enormi ſe violentia abſtinuerunt tyranni, ſed invaleſcente longe magis ad omne facinus vaeſana protervitate, LX inquilinorum opulentiſſimos iugularunt, ut facultatibus potirentur. Cum ergo per dies ſingulos promiſcuis caedibus ac latrociniis in miſeros cives deſaeviretur, plerique omnes, qui fortunis pollerent, ex urbe profugerunt. Tum Autolycum etiam necarunt, virum libertate orationis inſignem. Poſtremo elegantiſſimum quemque rapaciſſimae libidini ſuae propinarunt, & tanta in urbe labes per eos facta eſt, ut dimidia plus parte Athenienſium ultro exſulatum abirent.

VI. Lacedaemonii vero quamquam civitatem ita exhauſtam & afflictam viderent, tamen cum nunquam aliquid virium colligere illam cuperent, in ſinu gaudere, nec obſcuris affectionem ſuam argumentis teſtatam face-

θεσιν· ἐψηφίσαντο γὰρ τοὺς Ἀθηναίων φυγάδας ἐξ ἁπάσης τῆς Ἑλλάδος ἀγωγίμους τοῖς τριάκοντα εἶναι, τὸν δὲ κωλύσαντα, πέντε ταλάντοις ἔνοχον εἶναι. δεινοῦ δ' ὄντος τοῦ ψηφίσματος, αἱ μὲν ἄλλαι πόλεις, καταπεπληγμέναι τὸ βάρος τῶν Σπαρτιατῶν, ὑπήκουον· Ἀργεῖοι δὲ [1] πρῶτοι, μισοῦντες [2] μὲν τὴν Λακεδαιμονίων ὠμότητα, κατελεοῦντες δὲ τὰς τύχας τῶν ἀκληρούντων, ὑπεδέχοντο φιλανθρώπως τοὺς φυγάδας. καὶ Θηβαῖοι δὲ ἐψηφίσαντο ὑπάρχειν πρόστιμον τῷ θεασαμένῳ μὲν [3] ἀγόμενον φυγάδα, μὴ βοηθήσαντι δὲ κατὰ τὸ [4] δυνατόν. τὰ μὲν οὖν περὶ Ἀθηναίους ἐν τούτοις ἦν.

ipſoſque exſules inſectantur.

Argivi & Thebani profugos tutantur.

ζ'. Κατὰ δὲ τὴν Σικελίαν, Διονύσιος ὁ τῶν Σικελῶν τύραννος, ἐπειδὴ πρὸς Καρχηδονίους εἰρήνην ἐποιήσατο, περὶ τὴν ἀσφάλειαν τῆς τυραννίδος διενόει τὸ μέλλον γίνεσθαι. ὑπελάμβανε γὰρ τοὺς Συρακουσίους,

In Sicilia Dionyſius, munita urbe & tyrannide multis modis firmata,

1 Πρῶτον Coiſl. Clar. Reg. 2.
2 Καὶ μὲν Clar. Reg. 2.
3 Ἀγώγιμον Reg. 1.
4 Δυνατὸ Steph. edit. operarum peccato. Δυνατὸν omnes.

re. Decretum enim promulgant, quo profugos ex omni paſſim Graecia vinctos XXX viris ſiſtendi poteſtas daretur. Qui vero id prohiberet, V talentûm mulctae obnoxius foret. Immanis quidem videbatur edicti huius atrocitas, ſed tamen magnitudine potentiae Spartanae territae reliquae urbes, dicto audientes erant: Argivi vero omnium primi crudelitatem Lacedaemoniorum exoſi, fortiſque afflictorum hominum miſerti, patria eiectos propenſo humanitatis ſtudio exceperunt. A Thebanis quoque publice civitatis edicto mulcta in eum ſtatuitur, qui duci exſulem videns non pro virili opem tulerit. Res ergo Athenienſium eo loci devenerat.

VII. Interea Dionyſius Siculorum tyrannus, firmata cum Carthaginienſibus pace, ad ſtabiliendum dehinc dominatum omne ſtudium convertit. Syracuſanos enim, bel-

ἀπολελυμένους τοῦ πολέμου, σχολὴν ἕξειν εἰς τὸ τὴν ἐλευθερίαν ἀνακτήσασθαι. θεωρῶν δὲ τῆς πόλεως τὴν Νῆσον ὀχυρωτάτην οὖσαν, καὶ δυναμένην ῥᾳδίως φυλάττεσθαι, ταύτην μὲν [1] διῳκοδόμησεν ἀπὸ τῆς ἄλλης πόλεως τείχει πολυτελεῖ· καὶ πύργους ὑψηλοὺς καὶ πυκνοὺς ἐνῳκοδόμησε, καὶ πρὸ αὐτῆς χρηματιστήρια, καὶ στοὰς δυναμένας ὄχλων ἐπιδέχεσθαι πλῆθος. ᾠκοδόμησε δ' ἐν αὐτῇ πολυτελῶς ὠχυρωμένην ἀκρόπολιν, πρὸς τὰς αἰφνιδίους καταφυγάς· καὶ συμπεριέλαβε τῷ ταύτης τείχει τὰ πρὸς τῷ μικρῷ λιμένι, τῷ [2] Λακκίῳ καλουμένῳ, νεώρια. ταῦτα δ' ἑξήκοντα τριήρεις χωροῦντα, πύλην εἶχε κλειομένην, δι' ἧς κατὰ μίαν τῶν νεῶν εἰσπλεῖν συνέβαινε. τῆς δὲ χώρας τὴν μὲν ἀρίστην ἐξελόμενος ἐδωρήσατο τοῖς τε φίλοις καὶ τοῖς ἐφ' ἡγεμονίας τεταγμένοις, τὴν δ' ἄλλην ἐμέρισεν [3] ἐπίσης ξένῳ τε καὶ πολίτῃ, συμπεριλαβὼν τῷ τῶν πολιτῶν ὀνόματι τοὺς ἠλευθερωμένους δούλους, οὓς ἐκά-

1 Διῳκοδόμησαν Coisl. 2 Λαχίῳ Reg. 2. Clar. 3 'Εφίσης Coisl.

lo defunctos, per otium deinceps in recuperanda libertate totos fore exiſtimabat. Cernens itaque Inſulam urbis per ſe munitiſſimam facile a praeſidio aliquo cuſtodiri poſſe, magnifico illam muro, in quo crebras in altum turres eduxit, a reliqua urbe ſeiungere coepit. Tabernas etiam & porticus, quae magnam hominum turbam caperent, illi ſubiecit. Arcem praeterea, ad tutos ex improviſo tumultu receptus, magnis impendiis exſtruit & firmat; muro illius navalia quoque, parvo portui, cui Laccio nomen eſt, vicina, complexus. Is LX triremium capax portam, qua ſingulae tantum naves ingrederentur, clauſam habebat. Tum optimam agri partem ſecernens, familiaribus & praefectis donavit. Reliquum inquilino & civi ex aequo diſtribuit, & civium nomine ſervos etiam manumiſſos comprehendit, eoſque Neopo-

λει νεοπολίτας. διέδωκε δὲ καὶ τὰς οἰκίας τοῖς ὄχλοις, πλὴν τῶν ἐν τῇ Νήσῳ· [1] ταύτας δὲ τοῖς φίλοις καὶ τοῖς μισθοφόροις ἐδωρήσατο. ἐπεὶ δὲ τὰ κατὰ τὴν τυραννίδα καλῶς ἐδόκει διῳκηκέναι, τὴν δύναμιν ἐξήνεγκεν ἐπὶ τοὺς Σικελοὺς, πάντας μὲν σπεύδων τοὺς αὐτονόμους ὑφ᾽ ἑαυτὸν ποιήσασθαι, μάλιστα δὲ τούτους, διὰ τὸ συμμαχῆσαι πρότερον Καρχηδονίοις. οὗτος μὲν οὖν ἐπὶ τὴν τῶν Ἑρβησινῶν πόλιν [2] στρατεύσας, τὰ πρὸς τὴν πολιορκίαν παρεσκευάζετο. οἱ δὲ συστρατευόμενοι Συρακούσιοι, κύριοι τῶν ὅπλων ὄντες, συστάσεις ἐποιοῦντο, καὶ κατηγόρουν ἀλλήλων ὅτι τοῖς ἱππεῦσιν οὐ συνεπελάβοντο τῆς καταλύσεως [3] τοῦ τυράννου. ὁ δὲ καθεσταμένος ὑπὸ τοῦ Διονυσίου τῶν στρατιωτῶν ἡγεμὼν, τὸ μὲν πρῶτον ἠπείλησέ τινι τῶν παῤῥησιαζομένων· ἀντειπόντος δ᾽ ἐκείνου, θρασέως ἐπῆλθεν ὡς πατάξων· ἐφ᾽ ᾧ παροξυνθέντες οἱ στρατιῶται, τὸν μὲν

Syracuſanos armatos contra Siculos, qui ab ipſo defecerant, ducit.

Sed hi arma vertunt in tyrannum.

1 Ταῦτα Clar.
2 Στρατεύσας Reg. 2. Clar. Vulgo στρατοπεδεύσας.
3 Omittunt Reg. 2. & Clar. τῆς ante τοῦ τυράννου· quos laudo.

litas (hoc eſt, novitios cives) appellitavit. Promiſcue inſuper plebi domos aſſignavit, exceptis inſularibus, quas amicis & mercenariis muneris loco conceſſit. Dominatu probe, ut videbatur, confirmato, contra Siculos exercitum eduxit, omnes ſubigere properans, qui ſui adhuc iuris erant, inprimis vero illos, quod auxilia Carthaginienſibus pridem ſubminiſtraſſent. Caſtris igitur ad Herbeſinorum urbem admotis, quae ad obſidionem neceſſaria erant, comparat. Syracuſani autem in militiam hanc adſcripti, cum arma iam in ſua poteſtate haberent, conventicula inſtituere, & expoſtulare ſecum invicem, quod equites in amoliendi tyranni conatu non adiuviſſent. Tum accidit, ut Dionyſii legatus minis quendam confidentius obloquentem retunderet, & mox ferocius reſpondentem, veluti percuſſurus invaderet. Quo facto

ἔπαρχον ὄνομα Δωρικὸν ἀπέκτειναν· τοὺς δὲ πολίτας βοῶντες ἐπὶ τὴν ἐλευθερίαν, μετεπέμποντο τοὺς ἐκ τῆς Αἴτνης ἱππεῖς. οὗτοι γὰρ ἐν ἀρχῇ τῆς τυραννίδος ἐκπεπτωκότες, ᾤκουν τοῦτο τὸ Φρούριον.

Tyrannus, Syracuſis incluſus, de imperio tuendo deſperat.

η΄. Διονύσιος δὲ καταπλαγεὶς τὴν ἀπόστασιν τῶν Συρακουσίων, τὴν μὲν πολιορκίαν ἔλυσε, τὴν δ' εἰς τὰς Συρακούσας ἠπείγετο, σπεύδων καταλαβέσθαι τὴν πόλιν. οὗ Φυγόντος, οἱ τὴν ἀπόστασιν ποιησάμενοι, στρατηγοὺς εἵλοντο τοὺς ἀποκτείναντας τὸν ἔπαρχον· καὶ παραλαβόντες τοὺς ἐξ Αἴτνης ἱππεῖς, ἐν ταῖς καλουμέναις Ἐπιπολαῖς ἀντεστρατοπέδευσαν τῷ τυράννῳ, καὶ διέκλεισαν αὐτὸν τῆς ἐπὶ [1] τὴν χώραν ἐξόδου. εὐθὺς δὲ πρός τε Μεσσηνίους καὶ [2] Ῥηγίνους πρέσβεις ἀπέστειλαν, δεόμενοι κατὰ θάλατταν συναντιλαβέσθαι τῆς ἐλευθερίας. εἰώθασι γὰρ αἱ πόλεις αὗται κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν τριήρεις πληροῦν οὐκ ἐλατ-

1 Τῆς χώρας iidem. 2 Ῥηγίους Coisl.

milites exaſperati, praefectum (cui Dorici nomen erat) trucidant, & civibus ingenti ad vindicandum libertatem vociferatu excitatis, equitatum ex Aetna arceſſunt. Ab his enim ſub tyrannidis initium elapſis caſtellum iſtud incolebatur.

VIII. Dionyſius igitur, defectione Syracuſiorum conſternatus, obſidione intermiſſa, Syracuſas ad praeoccupandam urbem raptim contendit. Quo fuga ſibi conſulente, rebellionis auctores duces ſibi creant illos, qui caedem legati perpetrarant, & aſſumtis ex Aetna equitibus, adverſa tyranno in Epipolis (ut vocantur) caſtra ponunt, exitumque ad liberum ei campum intercludunt. Continuo etiam nuntiis ad Meſſenios & Rheginos dimiſſis, ut mari ad recuperandam ſibi libertatem auxilio veniant, contendunt. Nam civitates hae illo quidem tempore triremes non minus XXC complere ſole-

τοὺς ὀγδοήκοντα· ἃς τότε τοῖς Συρακουσίοις αἱ πόλεις ἀπέστειλαν, σπεύδουσαι συνεπιλαβέσθαι τῆς ἐλευθερίας. ἐπεκήρυξαν δὲ καὶ χρημάτων πλῆθος τοῖς ἀνελοῦσι τὸν τύραννον· καὶ [1] τοῖς μεταβαλλομένοις τῶν ξένων ἐπηγγείλαντο μεταδώσειν τῆς πολιτείας. κατεσκεύασαν δὲ καὶ μηχανήματα, δι᾽ ὧν τὰ τείχη σαλεύοντες ἐξέλωσι, καὶ προσέβαλλον καθ᾽ ἡμέραν τῇ Νήσῳ, καὶ [2] τοὺς μεταβαλλομένους τῶν ξένων φιλανθρώπως ἀπεδέχοντο. Διονύσιος δὲ, τῆς εἰς τὴν χώραν ἐξόδου διακεκλεισμένος, καὶ ὑπὸ τῶν μισθοφόρων ἐγκαταλειπόμενος, συνήγαγε τοὺς φίλους, βουλευσόμενος περὶ τῶν ἐνεστώτων. οὕτω γὰρ τελέως ἀπήλπιστο τὰ τῆς δυναστείας, ὥστε οὐ ζητεῖν αὐτὸν ὥστε καταπολεμῆσαι τοὺς Συρακουσίους, ἀλλὰ ποῖον ὑπομείνας θάνατον, μὴ παντελῶς ἄδοξον ποιήσῃ τὴν κατάλυσιν τῆς ἀρχῆς. Ἕλωρις μὲν οὖν, εἷς τῶν φίλων, ὡς δ᾽ ἔνιοί

1 Τοῖς μεταλαβομένοις Coiſlin. Reg. 1.

2 Τοὺς μεταλαβομένους Coiſlin. prave.

bant. Quot etiam tunc ad vindicandum ſe in libertatem priſtinam Syracuſiis auxilio mittebant. Ingens praeterea pecuniae ſumma in caput tyranni denuntiatur. Exteriſque, ſi ad ſe tranſmearint, ius civitatis pollicentur. Tum machinis, quibus muros labefactarent & proſternerent, conſtructis, quotidiano Inſulam aſſultu impetunt, & peregrinos ad ſe tranſeuntes perhumaniter excipiunt. Dionyſius igitur, omni iam exitu in agros ſe excluſum, & a mercenariis inſuper deſertum videns, amicorum ſenatum convocat, & de praeſenti difficultate cum illis conſultat. Adeo enim ſpem omnem tuendi principatus abiecerat, ut non, quo pacto Syracuſios debellaret, ſed quo mortis genere ſibi vitam amputaret, ne prorſus ingloriam faceret tyrannidis abdicationem, quaereret. Heloris igitur, amicorum unus, & veluti nonnulli tradunt,

φασιν, ὁ ποιητὴς πατὴρ, εἶπεν αὐτῷ, διότι καλὸν ἐντάφιόν ἐστιν ἡ τυραννίς· Πολύξενος δὲ ὁ κηδεστὴς ἀπεφήνατο, δεῖν λαβόντα τὸν ὀξύτατον ἵππον εἰς τὴν τῶν Καρχηδονίων ἐπικράτειαν ἀφιππεῦσαι πρὸς τοὺς Καμπανούς. τούτους γὰρ [1] Ἀμίλκας ἀπολελοίπει φυλακῆς ἕνεκα τῶν [2] κατὰ Σικελίαν τόπων. Φίλιστος δ' ὁ μετὰ ταῦτα [3] τὰς ἱστορίας συνταξάμενος, ἀντειπὼν τῷ Πολυξένῳ, προσήκειν, ἔφη, σοι δεῖν, οὐκ [4] ἐφ' ἵππου θέλοντες ἐκπηδᾶν ἐκ τῆς τυραννίδος, ἀλλὰ τοῦ σκέλους ἑλκόμενον προσπίπτειν. ᾧ προσχὼν ὁ Διονύσιος, ἔκρινε πᾶν ὑπομεῖναι πρότερον ἢ τὴν δυναστείαν ἐκλιπεῖν ἑκουσίως. διόπερ ἀποστείλας πρέσβεις πρὸς τοὺς ἀφεστηκότας, τούτους μὲν παρεκάλει δοῦναι τὴν ἐξουσίαν αὐτῷ μετὰ τῶν ἰδίων ἀπελθεῖν ἐκ τῆς πόλεως. πρὸς δὲ τοὺς Καμπανοὺς λάθρα διαπεμψάμενος, ὡμολόγησεν αὐτοῖς δώσειν χρήματα ὅσα [5] ἂν αἰτήσωσιν εἰς τὴν πολιορκίαν.

Impetrata exeundi venia clam Campanorum auxilia ſollicitat.

1 Ἰμίλκων καὶ Ἀμίλκας Steph. ora, quorum prius in Reg. 1. Co. poſterius in Clar. Vulgo Ἰμίλκας.
2 Κατὰ τὴν Coisl.
3 Deſit Reg. 1. notatum propterea aſteriſco a Steph.
4 Ἐφ' ἵππον Reg. 2.
5 Ἐὰν Clar.

poëta pater, pulchrum ſepulturae ornatum eſſe tyrannidem illi ſubiecit. Polyxenus affinis hoc conſilii dedit, ut velociſſimo equo conſcenſo intra Carthaginienſes fines ſe auferat Campanos ſollicitatum. Hos enim Hamilcar ad defenſionem locorum in Sicilia reliquerat. At Philiſtus, qui hiſtorias poſtea concinnavit, Polyxeno refragatus, Te decet, inquit, Dionyſi, oportetque non citato equo ex dominatu avolare, ſed vel cruribus tractum reniti. Huius ergo ſententiam Dionyſius amplexus, quidvis prius ſubire ac perpeti ſtatuit, quam ſponte dominatione excedere. Legatis ergo ad rebelles miſſis, facultatem ex urbe cum ſuis diſcedendi permitti ſibi petit. Interim nuntio clam ad Campanos ire iuſſo, quantum flagitent pecuniae ad obſidionem hanc ſolvendam, pollicetur.

θ′. Τούτων δὲ πραχθέντων, οἱ μὲν Συρακούσιοι τὴν ἐξουσίαν δόντες τῷ τυράννῳ μετὰ πέντε νεῶν ἀποπλεῖν, [1] ῥαθυμότεροι καθειστήκεισαν. καὶ τοὺς μὲν ἀπέλυσαν πρὸς τὴν πολιορκίαν οὐδὲν χρησίμους ὄντας· τῶν δὲ πεζῶν οἱ πλεῖστοι κατὰ τὴν χώραν [2] ἀντεξῄεσαν, ὡς ἤδη καταλελυμένης τῆς τυραννίδος. οἱ δὲ Καμπανοὶ, ταῖς ἐπαγγελίαις μετεωρισθέντες, τὸ μὲν πρῶτον ἐπ' Ἀγύριον παρεγενήθησαν· ἐκεῖ δὲ τὴν [3] ἀποσκευὴν Ἀγύρι παραθέμενοι τῷ δυναστεύοντι τῆς πόλεως, ἐξώρμησαν ἐπὶ [4] Συρακούσας εὔζωνοι, τὸν ἀριθμὸν ὄντες ἱππεῖς χίλιοι διακόσιοι. ταχὺ δὲ διανύσαντες τὴν ὁδὸν, ἀπροσδοκήτως ἐπεφάνησαν τοῖς Συρακουσίοις, καὶ πολλοὺς αὐτῶν ἀνελόντες, εἰσεβιβάσαντο πρὸς τὸν Διονύσιον. κατέπλευσαν δὲ καὶ τριακόσιοι μισθοφόροι τῷ τυράννῳ κατὰ τὸν αὐτὸν καιρόν· ὥστε αὐτὸν ἀνακύψαι ταῖς ἐλπίσιν. οἱ δὲ Συρακούσιοι, πάλιν τῆς δυναστείας [5] ἰσχυρο-

Campanorum adventu & libertatem & tyrannidem recuperat Dionyſius.

1 Ῥαθυμότερον Vat. Coisl. ambo Reg. Clar.
2 Ἐπεξῄεσαν Reg. 1: ſatis bene.
3 Παρασκευὴν idem.
4 Συρακούσαις Coisl.
5 Χειροποιουμ. Vat. Co. Reg. 1.

IX. His ita compoſitis, Syracuſani poteſtatem faciunt tyranno, ut cum navibus quinque emigret. Hinc ſegnius res geri ac negligentius. Pars quaedam, ut ad obſidionem nulli amplius uſui futura, dimittitur. Ex peditatu autem plurimi per agros diſperſi vagantur, ac ſi tyrannicus iam dominatus plane everſus eſſet. Campani interea, promiſſis excitati, Agyrium primo contendunt. Tum depoſitis apud Agyrim loci principem impedimentis, expediti Syracuſas advolant equites CIↃ ac CC numero. Et itinere raptim confecto, ex improviſo Syracuſanis imminent, plurimiſque ex eorum numero caeſis, ad Dionyſium intra munitiones penetrant. Sub hoc ipſum tempus CCC quoque mercenarii in ſubſidium tyranni appellunt. Unde emergendi ſpem iterum concepit. At Syracuſani, cum

ποιουμένης, ἐστασίασαν πρὸς ἀλλήλους, τῶν μὲν ἀποφαινομένων μένειν καὶ πολιορκεῖν, τῶν δὲ, [1] λύειν τὸ στρατόπεδον, καὶ τὴν πόλιν ἐκλιπεῖν. ἃ δὴ συνιδὼν ὁ Διονύσιος, ἐξήγαγεν ἐπ' αὐτοὺς τὴν δύναμιν, καὶ τεταραγμένοις ἐπιπεσὼν, ῥᾳδίως ἐτρέψατο περὶ τὴν [2] Νέαν πόλιν καλουμένην. ἀνῃρέθησαν μὲν οὖν οὐ πολλοί· παριππεύων γὰρ ὁ Διονύσιος ἐκώλυσε φονεύειν τοὺς φεύγοντας. οἱ δὲ Συρακούσιοι παραχρῆμα μὲν κατὰ τὴν χώραν ἐσκεδάσθησαν· μετ' ὀλίγον δὲ πρὸς τοὺς ἱππεῖς ἠθροίσθησαν ὑπὲρ τοὺς ἑπτακισχιλίους. Διονύσιος δὲ τοὺς πεσόντας τῶν Συρακουσίων θάψας, ἀπέστειλε πρέσβεις εἰς Αἴτνην, ἀξιῶν τοὺς φυγάδας διαλύεσθαι, καὶ τὴν πατρίδα κατοικεῖν, διδοὺς πίστιν μὴ μνησικακήσειν αὐτοῖς. τινὲς μὲν οὖν [3] καὶ τέκνα καὶ γυναῖκας ἀπολελοιπότες, ἠναγκάσθησαν πεισθῆναι τοῖς παρα-

Pars rebellium in gratiam rediit, pars fugam petiit novum minitans bellum.

1 Λύσειν Clar.
2 Νέαν καλουμένην πόλιν Reg. uterque, Clar.
3 Omittit Reg. 2. & Clar. & mox Coisl.

tyrannidem rurſus confirmari viderent, in partes diſcedunt: alii perſiſtendum in obſidione contendunt, aliis exauctorato exercitu urbem plane deſerendam eſſe, placet. Quod Dionyſius ſtatim olfaciens, copias ſuas in eos educit, & turbatos invadens, facile ad novam, quam vocant, urbem in fugam eos vertit. Tametſi non magnus ibi numerus cecidit. Dionyſius enim obequitans fugientes necari prohibebat. Oppidani igitur confeſtim per agros diſſipantur. Et brevi poſt ad equites ſupra IↃCC collecti ſe recipiunt. Dionyſius autem, Syracuſanis, qui occubuerant, ſepultis, Aetnam de ſuis mittit, qui exſulibus ibi denuntiarent, ut abiectis odiis in patriam redirent, fidemque illis dat, ſe offenſae deinceps memorem non futurum. Nonnulli ergo, qui liberos & coniuges poſt ſe reliquerant, ex neceſſitate quadam invitationi huic obtemperant. Re-

καλουμένοις· οἱ δὲ λοιποὶ, [1] προφερομένων τῶν πρεσβευτῶν τὴν τοῦ Διονυσίου περὶ τὴν ταφὴν [2] τῶν πεσόντων εὐεργεσίαν, ἔφασαν αὐτὸν ἄξιον εἶναι τυχεῖν τῆς ὁμοίας χάριτος· καὶ τοῖς θεοῖς ηὔχοντο τὴν ταχίστην αὐτὸν ἐπιδεῖν ταύτης τυγχάνοντα. οὗτοι μὲν οὖν οὐδενὶ τρόπῳ βουληθέντες πιστεῦσαι τῷ τυράννῳ, κατέμειναν ἐν Αἴτνῃ, καιρὸν ἐπιτηροῦντες κατ᾽ αὐτοῦ· Διονύσιος δὲ τοῖς μὲν κατελθοῦσι φυγάσι φιλανθρώπως ἐχρήσατο, βουλόμενος καὶ τοὺς ἄλλους προτρέψασθαι κατελθεῖν εἰς τὴν πατρίδα· τοὺς δὲ Καμπανοὺς ταῖς καθηκούσαις δωρεαῖς τιμήσας ἐξαπέστειλεν ἐκ τῆς πόλεως, ὑφορώμενος αὐτῶν τὴν ἀβεβαιότητα. οἱ πορευθέντες [3] εἰς Ἔντελλαν, καὶ πείσαντες τοὺς ἐν τῇ πόλει λαβεῖν ἑαυτοὺς συνοίκους, νυκτὸς ἐπιθέμενοι, τοὺς μὲν ἡβῶντας ἀπέσφαξαν, τὰς δὲ γυναῖκας τῶν παρασπονδηθέντων γήμαντες, κατέσχον τὴν πόλιν.

Campani in reditu per fraudem Entellam occupant.

1 Προσφερ. Reg. 1. 2 Bina haec deſunt Reg. 1. 3 Εἰς Αἴτελλαν Co.

liqui, cum legati beneficium in cadavera caeſorum declaratum verbis extollerent, non alio Dionyſium beneficio dignum eſſe reſpondent. Immo Deos precantur, ut quamprimum illo ipſo affectum videant. Hi ergo nullo ſe modo paſſi ſunt adduci, ut fidem tyranno haberent; ſed maturam invadendi ipſum occaſionem captantes, Aetnae ſubſtiterunt. Dionyſius vero ab exſilio reverſis perhumanum ſeſe praebuit, ut exemplo hoc etiam ceteros ad patrias ſedes repetendum animaret. Campanos inde, honeſtis ornatos muneribus, a ſe dimiſit, quod mutabili ipſorum ingenio fidendum non exiſtimaret. Hi tum Entellam profecti, perſuaſis civibus, ut inquilinorum ius ſibi concederent, noctu per inſidias oppreſſos, quotquot pueritiae annos exierant, contrucidarunt, uxoribuſque illorum in matrimonium adſcitis, urbis poſſeſſionem ſibi uſurparunt.

Lacedaemonii, terra marique imperium conſecuti, conſtitutis per Lyſandrum ubique Harmoſtis, impoſitiſque tributis,

ι. Κατὰ δὲ τὴν Ἑλλάδα, Λακεδαιμόνιοι καταλελυκότες τὸν Πελοποννησιακὸν πόλεμον, ὁμολογουμένην ἔσχον τὴν ἡγεμονίαν καὶ τὴν κατὰ γῆν καὶ τὴν κατὰ θάλατταν. καταστήσαντες δὲ ναύαρχον Λύσανδρον, τούτῳ προσέταξαν ἐπιπορεύεσθαι τὰς πόλεις, ἐν ἑκάστῃ τοὺς παρ' αὐτοῖς καλουμένους ἁρμοστὰς ἐγκαθιστάντα. ταῖς γὰρ δημοκρατίαις προσκόπτοντες οἱ Λακεδαιμόνιοι, δι' ὀλιγαρχίας ἐβούλοντο τὰς πόλεις διοικεῖσθαι. ἔταξαν δὲ καὶ φόρους τοῖς καταπολεμηθεῖσι, καὶ τὸν [1] προτοῦ χρόνον οὐ χρώμενοι νομίσματι, τότε συνήθροιζον ἐκ τοῦ φόρου κατ' ἐνιαυτὸν πλείω τῶν χιλίων ταλάντων.

Ariſtum Syracuſas mittunt, qui libertatis reſtituendae praetextu, clam Dionyſii tyrannidem confirmet.

ἐπεὶ δὲ τὰ κατὰ τὴν Ἑλλάδα πράγματα κατὰ τὴν ἰδίαν ἀξίαν διῴκησαν, ἀπέστειλαν Ἄριστον ἄνδρα τῶν ἐπιφανῶν εἰς Συρακούσας, τῷ μὲν λόγῳ προσποιούμενοι καταλύειν τὴν δυναστείαν, τῇ δ' ἀληθείᾳ σπεύδοντες αὐξῆσαι τὴν τυραννίδα. ἤλπιζον γὰρ, συγκατασκευάζοντες τὴν ἀρχὴν, ὑπήκοον ἕξειν

1 Πρῶτον Reg. 2.

X. In Graecia porro Lacedaemonii, cum Peloponneſiaco iam bello finem impoſuiſſent, omnium conſenſu terrae mariſque imperium tenebant. Claſſis igitur Praetorem rurſum Lyſandrum cum hac poteſtate creant, ut ſingulas paſſim urbes accedens, Harmoſtas, quos ipſi vocant, ubique conſtituat. Nam quia popularis ſtatus Lacedaemoniis adverſus erat, paucorum arbitrio paſſim civitates adminiſtrari volebant. Tributa etiam debellatis a ſe imponunt. Et licet ante nummi apud eos nullus fuiſſet uſus, ex vectigalibus tamen unoquoque anno plus mille talentis contraxere. Cum itaque res per Graeciam pro ſua auctoritate conſtituiſſent, Ariſtum, nobilem virum, Syracuſas mittunt, abrogandi quidem dominatus praetextu, ſed tacito confirmandi illius ſtudio. Perſuaſerant enim ſibi, ſi imperium Dionyſio corroborarent,

τὸν Διονύσιον [1] διὰ τὰς εὐεργεσίας. ὁ δ' Ἄριστος καταπλεύσας εἰς Συρακούσας, καὶ τῷ τυράννῳ λάθρα περὶ τούτων διαλεχθεὶς, τούς τε Συρακουσίους ἀνασείων, καὶ τὴν ἐλευθερίαν ἀποκαταστήσειν ἐπαγγειλάμενος, Νικοτέλην μὲν τὸν Κορίνθιον ἀνεῖλεν, ἀφηγούμενον τῶν Συρακουσίων· τοὺς δὲ πιστεύσαντας προδοὺς, τὸν μὲν τύραννον ἰσχυρὸν κατέστησε, διὰ δὲ τῆς πράξεως ταύτης ἀσχημονεῖν ἐποίησεν [2] αὑτὸν ἅμα καὶ τὴν πατρίδα. Διονύσιος δὲ τοὺς Συρακουσίους ἐπὶ τὸν θερισμὸν ἀποστείλας, ἐπῆλθε τὰς οἰκίας· καὶ τὰ μὲν ὅπλα πάντων ἀφείλετο, μετὰ δὲ ταῦθ' ἕτερον τεῖχος ᾠκοδόμει περὶ τὴν ἀκρόπολιν, καὶ ναῦς τε κατεσκευάζετο, συνῆγε δὲ καὶ μισθοφόρων πλῆθος, καὶ τὰ λοιπὰ παρεσκευάζετο πρὸς τὴν ἀσφάλειαν τῆς τυραννίδος, ὡς ἂν ἔργοις ἤδη πεῖραν εἰληφὼς, ὅτι πᾶν [3] ὑπομένουσιν οἱ Συρακούσιοι χάριν τοῦ μὴ δουλεύειν. Syracuſanis cunctis arma ademta.

1 Κατὰ τὰς Reg. 1.
2 Αὐτὸν Reg. 2.
3 Ὑπομενοῦσιν Regius 2. haud profecto male.

obnoxium poteſtati ſuae pro meritis illum habituros. Ariſtus ille, poſteaquam Syracuſas venit, ſecreto cum tyranno hiſce de rebus colloquitur. Interim priſtinae libertatis vindicationem Syracuſanis promittens, vulgus concitat. Sed Nicotele Corinthio, qui dux tum Syracuſanorum erat, necato, & aliis, qui fidem ipſi adhibuerant, proditis, tyranni potentiam auxit, eoque facinore cum ſui nominis decus, tum patriae gloriam deturpavit. Poſt haec Dionyſius, plebe Syracuſana ad demetendas fruges dimiſſa, ſingulorum domos invadit, armaque cunctis adimit. Et mox alterum arci murum obducit, naveſque aedificat, & peregrinorum vim militum conducit, ac quaecunque ad ſtabiliendum facerent dominatum, comparat, utpote qui re ipſa iam expertus erat, Syracuſios quidvis potius, quam ſervitutem, toleraturos.

Circa hoc tempus Alcibiades a Pharnabazo per inſidias occiſus.

ια΄. Τούτων δὲ πραττομένων, Φαρνάβαζος ὁ Δαρείου τοῦ βασιλέως σατράπης Ἀλκιβιάδην τὸν Ἀθηναῖον συλλαβὼν ἀνεῖλε, χαρίσασθαι βουλόμενος Λακεδαιμονίοις. τοῦ δ' Ἐφόρου δι' ἄλλας αἰτίας ἐπιβουλευθῆναι γεγραφότος, οὐκ ἄχρηστον εἶναι νομίζω παραθεῖναι τὴν παραδοθεῖσαν ὑπὸ τοῦ συγγραφέως ἐπιβουλὴν [1] κατὰ τοῦ Ἀλκιβιάδου. φησὶ γὰρ κατὰ τὴν ἑπτακαιδεκάτην βίβλον, Κῦρον μὲν καὶ Λακεδαιμονίους λάθρα παρασκευάζεσθαι ἅμα πολεμεῖν πρὸς Ἀρταξέρξην τὸν ἀδελφόν· Ἀλκιβιάδην δὲ διά τινων αἰσθόμενον τὴν Κύρου προαίρεσιν, ἐλθεῖν πρὸς [2] τὸν Φαρνάβαζον, καὶ περὶ τούτων ἐξηγήσασθαι κατὰ μέρος, ἀξιῶσαι δὲ αὐτὸν δοῦναι ἀναβάσεως ὁδὸν πρὸς Ἀρταξέρξην· [3] βούλεσθαι γὰρ ἐμφανίσαι πρῶτον τὴν ἐπιβουλὴν τῷ βασιλεῖ. τὸν δὲ Φαρνάβαζον ἀκούσαντα τῶν λόγων, σφετερίσασθαι τὴν ἀπαγγελίαν, καὶ πέμ-

1 Κατ' Ἀλκιβιάδου Coiſl.
2 Deſit Coiſl.
3 Βούλεσθαι Clar. Reg. 2. Edd. βουλεύεσθαι.

XI. Iſta dum hic illic geruntur, Pharnabazus, Darii regis ſatrapes, Alcibiadem Athenienſem inſidiis circumventum, gratificandi Lacedaemoniis ſtudio, necavit. Verum cum Ephorus alias ob cauſas oppreſſum eſſe tradat, non citra operae pretium fore arbitror, ſi, quo inſidiarum modo ſublatum memorat Alcibiadem hic ſcriptor, adiiciamus. In XVII ergo libro narrat, Cyrum cum Lacedaemoniis clam Artaxerxi fratri bellum inferre conſtituiſſe. Quae conſilia cum Alcibiades intellexiſſet, ad Pharnabazum itinere ſuſcepto, de ſingulis certiorem illum feciſſe: poſtulaſſe etiam, ut commeatum ſibi ad regem traderet: conſultum enim videri, ut primus ipſe de inſidioſis hiſce molitionibus regem edoceret. Pharnabazum vero, his auditis, indicium ſibi vindicaſſe, ac miſ-

ψαι πιστοὺς ἄνδρας ὑπὲρ τούτων τῷ βασιλεῖ δηλώσοντας. οὐ διδόντος δὲ τοῦ Φαρναβάζου τοὺς παραπέμψοντας εἰς τὰ βασίλεια, φησὶ τὸν [1] μὲν Ἀλκιβιάδην ὁρμῆσαι πρὸς τὸν σατράπην τῆς Παφλαγονίας, ὅπως δι' ἐκείνου ποιήσαιτο τὴν ἀνάβασιν· τὸν δὲ Φαρνάβαζον φοβηθέντα μὴ περὶ τούτων ἀκούσῃ τὴν ἀλήθειαν ὁ βασιλεὺς, ἐπαποστεῖλαι τοὺς ἀνελόντας κατὰ τὴν ὁδὸν [2] τὸν Ἀλκιβιάδην· τοὺς δὲ καταλαβόντας [3] ἔν τινι κώμῃ τῆς Φρυγίας κατεσκηνωκότα, νυκτὸς περιθεῖναι ξύλων πλῆθος. ἀναφθέντος οὖν πολλοῦ πυρὸς, τὸν Ἀλκιβιάδην ἐπιχειρῆσαι μὲν ἀμύνεσθαι, κρατηθέντα δὲ ὑπὸ τοῦ πυρὸς καὶ τῶν εἰς αὐτὸν ἀκοντιζόντων, τελευτῆσαι. περὶ δὲ τὸν αὐτὸν χρόνον καὶ Δημόκριτος ὁ φιλόσοφος ἐτελεύτεσε, βιώσας ἔτη ἐννενήκοντα. Λασθένην τε τὸν Θηβαῖον, τὸν νενικηκότα ταύτην τὴν Ὀλυμπιάδα, λέγεται πρὸς ἵππον ἀθλητὴν δραμόντα νικῆ- Democritus philoſophus mortuus.

1 Negligitur a Coisl.
2 Non eſt in Coisl.
3 Τῆς Φρυγίας ἔν τινι κώμῃ Reg. 1. & Coislin.

ſis ſtatim, quibus maxime fideret, rem totam regi detexiſſe. Cum itaque Pharnabazus nullos daret, a quibus ad regiam deduceretur, Alcibiadem ad Paphlagoniae ſatrapam iter arripuiſſe, ut illius ope ad regem contenderet. Tum Pharnabazum, ne veritas regi proderetur, veritum, ſubmiſiſſe, qui in via Alcibiadem interficerent. Hos, cum in vico quodam Phrygiae diverſantem deprehenderent, magnam lignorum ſtruem, tabernaculo noctu circumgeſtam, ſuccendiſſe, flammaque ingraveſcente, Alcibiadem, defendere ſe conantem, cum & ab igne & inſidiantium iaculis ſuperaretur, illic mortem oppetiiſſe. Per id tempus etiam Democritus philoſophus obiit, vita ad XC annos protracta. Laſthenem quoque Thebanum, qui hac Olympiade palmam retulit, cum equo ad curſum exercitato contendiſſe, ac victorem rediiſſe, curſumque

σαι, τὸν δὲ δρόμον ἀπὸ τῆς Κορωνείας μέχρι τῆς Θηβαίων πόλεως γενέσθαι. κατὰ δὲ τὴν Ἰταλίαν, Ῥωμαίων Φρουρούντων Ἔρρουκαν πόλιν Οὐόλσκων, ἐπελθόντες οἱ πολέμιοι τῆς τε πόλεως ἐκράτησαν, καὶ τῶν Φρουρῶν τοὺς πλείστους ἀνεῖλον.

Romanorum cum Volſcis bellum.

Olymp. XCIV, 2.

ιβ'. Τῶν δὲ κατὰ τοῦτον τὸν ἐνιαυτὸν πράξεων τέλος ἐχουσῶν, Ἀθήνησι μὲν ἦν ἄρχων Εὐκλείδης, ἐν Ῥώμῃ δὲ ὑπατικὴν ἀρχὴν διεδέξαντο χιλίαρχοι τέσσαρες, Πόπλιος Κορνήλιος, Νουμέριος Φάβιος, Λεύκιος Οὐαλέριος, [1] καὶ Τερέντιος Μάξιμος. τούτων δὲ τὴν ἀρχὴν παρειληΦότων, Βυζάντιοι πρὸς μὲν ἀλλήλους στασιάζοντες, πρὸς δὲ τοὺς παροικοῦντας Θρᾷκας πόλεμον ἔχοντες, κακῶς ἀπήλλαττον· οὐ δυνάμενοι δὲ λύσιν πορίσασθαι τῆς πρὸς ἀλλήλους Φιλονεικίας, στρατηγὸν ᾐτήσαντο παρὰ Λακεδαιμονίων. ἐξέπεμψαν οὖν οἱ Σπαρτιᾶται Κλέαρχον καταστήσοντα τὰ κατὰ τὴν

Byzantini, ob ſeditiones & a Thracibus illatum bellum, admodum afflicti, a Laced. imperatorem expetunt.

Mittitur Clearchus,

1 Tria, quae ſuccedunt, non legit Coiſlin.

a Coronea ad Thebarum uſque moenia extentum fuiſſe, perhibent. In Italia Volſci praeſidium Romanorum Verrugine invadunt, urbemque ipſam capiunt, & pleroſque ex praeſidiariis caedunt.

XII. Poſteaquam res eius anni ita decurrerunt, Athenis magiſtratum primarium gerebat Euclides. Romae autem conſulare imperium exceperunt IV Tribuni militares, P. Cornelius, Numerius Fabius, L. Valerius & Terentius Maximus. His ad gubernacula ſedentibus, Byzantinorum res, quod & inteſtinis ſeditionibus laborarent, & Thracum finitimorum bello fatigarentur, non optimo erant loco. Cumque nullum civilis diſcordiae remedium parare ſibi poſſent, a Lacedaemoniis imperatorem ſibi dari petunt. Clearchus ergo deſignatur, qui perturbatum urbis ſtatum componat. Hic poſtquam ſummam

πόλιν· οὗτος δὲ πιστευθεὶς περὶ τῶν ὅλων, καὶ μισθοφόρους πολλοὺς ἀθροίσας, οὐκέτι προστάτης ἦν, ἀλλὰ τύραννος· καὶ τὸ μὲν πρῶτον τοὺς ἄρχοντας αὐτῶν ἐπί τινι θυσίᾳ καλέσας ἀνεῖλε· μετὰ δὲ ταῦτα, ἀναρχίας οὔσης ἐν τῇ πόλει, τριάκοντα μὲν τοὺς ὀνομαζομένους [1] Βυζαντίους συνήρπασε, καὶ περιθεὶς κάλων ἀπεστραγγάλισε. πάντων δὲ τῶν διαφθαρέντων τὰς οὐσίας σφετερισάμενος, ἐπελέγετο καὶ τῶν ἄλλων τοὺς εὐπόρους, ψευδεῖς αἰτίας ἐπιῤῥίπτων, οὓς μὲν ἀπέκτεινεν, οὓς δὲ ἐφυγάδευσε· πολλῶν δὲ χρημάτων κυριεύσας, καὶ μισθοφόρων ἀθροίσας πλῆθος, τὰ κατὰ τὴν δυναστείαν ἠσφαλίσατο· διαβοηθείσης δὲ τῆς κατὰ τὸν τύραννον ὠμότητός τε καὶ δυνάμεως, Λακεδαιμόνιοι τὸ μὲν πρῶτον ἀπέστειλαν πρὸς αὐτὸν πρέσβεις τοὺς πείσοντας ἀποθέσθαι τὴν δυναστείαν. οὐ προσέχοντος δὲ τοῖς ἀξιουμένοις, [2] ἔπεμψαν δύναμιν

qui Byzantinos dira tyrannide opprimit.

Vi coërcitus a Lacedaemoniis,

1 Βοιωτοὺς Coisl. Vat. Reg. 1. 2 Ἔμπεψαν editi, vitio operarum.

rerum fidei ſuae commiſſam accepiſſet, valido mercenariorum agmine contracto, non praefectum amplius, ſed tyrannum ſe gerebat: primumque magiſtratus urbis, ad ſacrum quoddam epulum invitatos, necat. Mox cum nullum in urbe regimen ſupereſſet, xxx praecipui nominis Byzantinos correptos, inſerto laqueis gutture ſtrangulat, & cuiuſque interfectorum bona ſibi vindicat. Tum ex reliquis opulentiores deligit, quos falſis gravatos criminibus partim trucidat, partim exſilio multat. Magnis igitur opibus ditatus, magnas peregrini militis catervas conducit, & dominatum ſibi firmat atque munit. Ubi igitur fama de crudelitate ac potentia tyranni percrebuit, initio per legatos hominem Lacedaemonii admonent & hortantur, ut dominatum illum deponat. Sed dum pertinaciter ille poſtulatis refragatur, exercitum duce

ἐπ' αὐτὸν, καὶ στρατηγὸν Πανθοίδαν· οὗ τὴν ἔφοδον αἰσθόμενος ὁ Κλέαρχος, εἰς [1] Σηλυβρίαν μετήγαγε τὴν δύναμιν, κύριος ὢν καὶ ταύτης τῆς πόλεως. πολλὰ γὰρ εἰς τοὺς Βυζαντίους ἡμαρτηκὼς, ὑπελάμβανεν οὐ μόνον τοὺς Λακεδαιμονίους, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐν τῇ πόλει πολεμίους ἕξειν. διόπερ ἐκ Σηλυβρίας κρίνας ἀσφαλέστερον διαπολεμήσειν, τά τε χρήματα καὶ τὴν δύναμιν μετέστησεν. ὡς δ' ἐπύθετο τοὺς Λακεδαιμονίους ἐγγὺς ὄντας, ἀπήντησεν αὐτοῖς, καὶ περὶ τὸν καλούμενον Πόρον συνῆψε μάχην τοῖς περὶ τὸν Πανθοίδαν· γενομένου δ' ἐπὶ πολὺν χρόνον τοῦ κινδύνου, καὶ λαμπρῶς ἀγωνισαμένων τῶν Λακεδαιμονίων, οἱ τοῦ τυράννου διεφθάρησαν. ὁ δὲ Κλέαρχος τὸ μὲν πρῶτον μετ' ὀλίγων συγκλεισθεὶς εἰς Σηλυβρίαν, ἐπολιορκεῖτο· μετὰ δὲ ταῦτα φοβηθεὶς διέδρα νυκτὸς, καὶ διέπλευσεν εἰς τὴν Ἰωνίαν· ἐκεῖ δ' εἰς συνήθειαν ἐλθὼν Κύρῳ τῷ τοῦ βασιλέως ἀδελφῷ, δυνάμεων ἀφηγή-

in Aſiam ad Cyrum fugit, qui eum copiarum ducem creat.

1 Σηλυβρίαν ubique Clarom. & Reg. 2. Vulgo Σηλυμβρίαν.

Panthoida contra eum mittunt. Eius adventum praeſentiſcens Clearchus Selybriam copias deportat, quam & ipſam in poteſtate habebat. Quia enim multa in Byzantinos enormia patraverat, non modo Lacedaemonios, ſed ipſos quoque cives ſibi hoſtes fore praevidebat. Ideoque ex Selybria tutiorem ſibi expeditionem in hoſtes fore arbitratus, copias & pecunias eo tranſvexit. Ubi vero audiit, Lacedaemonios iam non procul eſſe, obviam illis ducens, in loco, qui Pori nomen habet, pugnam cum Panthoidanis conſerit. Ibi diu ancipiti Marte dimicatum eſt: ſed cum ſtrenue rem gererent Spartani, acies tyranni foeda ſtrage ſuccubuit. Tum Clearchus initio cum paucis Selybriae moenibus incluſus obſidebatur. Sed poſt ſibi metuens, fuga per noctem arrepta, in Ioniam traiecit. Hic familiaritate cum Cyro regis fratre con-

σατο. ὁ γὰρ Κῦρος, ἄρχων ἀποδεδειγμένος τῶν ἐπὶ θαλάττης σατραπῶν, καὶ φρονήματος πλήρης, διενοεῖτο στρατεύειν ἐπὶ τὸν ἀδελφὸν Ἀρταξέρξην. ὁρῶν οὖν τὸν Κλέαρχον τόλμαν ἔχοντα καὶ θράσος πρόχειρον, ἔδωκεν αὐτῷ χρήματα, καὶ προσέταξεν ὡς πλείστους ξενολογεῖν, νομίζων εὔθετον ἕξειν συναγωνιστὴν τοῖς ὑπ' αὐτοῦ τολμωμένοις.

ιγ'. Λύσανδρος δὲ ὁ Σπαρτιάτης, ἐπειδὴ πάσας τὰς ὑπὸ [1] Λακεδαιμονίους πόλεις διῴκησε κατὰ τὴν τῶν Ἐφόρων γνώμην, ἐν αἷς μὲν [2] δεκαδαρχίας, ἐν αἷς δὲ ὀλιγαρχίας καταστήσας, περίβλεπτος ἦν ἐν τῇ Σπάρτῃ· καταλύσας γὰρ τὸν Πελοποννησιακὸν πόλεμον, τῇ πατρίδι περιτεθεικὼς ἦν ἡγεμονίαν ὁμολογουμένην [3] καὶ τὴν κατὰ γῆν καὶ τὴν κατὰ θάλατταν. διόπερ ἐπὶ [4] τούτοις πεφρονηματισμένος, διενοεῖτο καταλῦσαι τὴν

Apud Lacedaemonios Lyſander, confirmato terra marique imperio, Heraclidas regno privare conatur.

1 Λακεδαιμονίοις Coisl.
2 Δεκαρχίας Reg. ambo & Clar.
3 Deeſt Clar.
4 Τούτους περιφρον. Clar.

tracta, dux copiarum factus eſt. Nam Cyrus, ſatraparum maritimae illic orae princeps declaratus, quod magnos plenoſque confidentia animos gereret, Artaxerxi fratri bellum inferre conſtituerat. Videns igitur in Clearcho robur animi eſſe & confidentiam ad quidvis promtam, pecuniis inſtructum quam maximas peregrinorum militum copias hinc inde conquirere iuſſit, idoneum ſe certaminis ſocium habiturum ſperans ad ea, quae magna gerenda ſuſcepiſſet.

XIII. Ceterum Lyſander Spartanus, poſteaquam omnes Lacedaemoniorum imperio ſubiectas urbes pro ſententia Ephororum compoſuiſſet, aliis ad Decemviratum, aliis ad paucorum ſtatum redactis, magnus Spartae & conſpicuus habebatur. Cum enim ſuo tandem ductu finem bello ſtatuiſſet Peloponneſiaco, imperium terra marique citra controverſiam patriae vindicarat. Quo ſucceſſu in-

Sed adverſantur oracula, quamvis largitione ſollicitata.

τῶν Ἡρακλειδῶν βασιλείαν, καὶ κοινὴν [1] ἐκ πάντων Σπαρτιατῶν ποιῆσαι τὴν αἵρεσιν τῶν βασιλέων. ἤλπιζε γὰρ εἰς ἑαυτὸν τάχιστα τὴν ἀρχὴν ἥξειν, διὰ τὸ μεγίστας καὶ καλλίστας πράξεις κατειργάσθαι. θεωρῶν δὲ τοὺς Λακεδαιμονίους μάλιστα τοῖς μαντείοις προσέχοντας, ἐπεχείρησε τὴν ἐν Δελφοῖς προφῆτιν διαφθεῖραι χρήμασιν. ἐνόμιζε γὰρ, εἰ χρησμὸν λάβοι σύμμαχον ταῖς ἰδίαις ἐπιβολαῖς, ῥᾳδίως ἥξειν ἐπὶ τέλος τὴν προαίρεσιν. ἐπεὶ δὲ παμπληθῆ χρόνον χρήματα τοῖς περὶ τὸ μαντεῖον διατρίβουσιν ὑπισχνούμενος οὐκ ἔπειθε, ταῖς ἐν Δωδώνῃ περὶ τὸ μαντεῖον οὔσαις ἱερείαις [2] προσήνεγκε λόγους περὶ τῶν αὐτῶν διά τινος Φερεκράτους, Ἀπολλωνιάτου μὲν τὸ γένος, ἔχοντος δὲ συνήθειαν πρὸς τοὺς [3] περὶ τὸ ἱερὸν διατρίβοντας. οὐδὲν δὲ πρᾶξαι δυνάμενος, [4] ἐξεδήμησεν εἰς Κυρήνην, πρόφασιν μὲν ὡς εὐχὰς ἀποδιδοὺς Ἄμμωνι, τῇ δ' ἀληθείᾳ

1 Ἐκ πάντων Coisl. Vat. Reg. 1. quod praeſtat. Edebatur κοινὴν ἁπάντων.

2 Προσήγαγε Reg. 2. Clar.

3 Εἰς τὸ Reg. 1.

4 Ἐπεδήμησεν idem.

flatus, Heraclidarum antiquandi regnum conſilia ſecum inivit, ut ſcilicet omnibus deinceps Spartanis electio regum communis eſſet. Fore enim ſperabat, ut propter rerum, quas geſſiſſet, magnitudinem & claritatem regiae maieſtatis honos ac munus ſtatim ad ſe deferretur. At cum reſponſis Deûm Lacedaemonios maxime addictos cerneret, vatem Delphicam largitionibus corrumpere inſtituit. Si enim oraculi ſuffragio iuvaretur, facile ſe voti compotem fore putabat. At ubi diuturna munerum pollicitatione fatidici templi praeſides inflectere non poſſet; Dodonaei vaticinii antiſtites per Pherecratem quendam Apolloniatam, qui fani miniſtris familiariter notus erat, ſollicitare aggreſſus eſt. Verum cum nec ibi quidpiam proficeret, Cyrenen iter ſuſcepit, votum Iovi Hammonio ſolvendum praetendens, ſed nihil

διαφθεῖραι βουλόμενος τὸ μαντεῖον. ἐκόμισε δὲ καὶ χρημάτων πλῆθος, δι' ὧν ἤλπιζε τοὺς περὶ τὸ ἱερὸν διατρίβοντας πεῖσαι. καὶ γὰρ ὁ βασιλεὺς τῶν περὶ ἐκείνους τοὺς τόπους Λίβυς [1] ξένος ἦν αὐτῷ πατρικὸς, καὶ τὸν ἀδελφὸν τοῦ Λυσάνδρου συνέβαινεν ὀνομάζεσθαι Λίβυν, ἀπὸ τῆς πρὸς ἐκεῖνον φιλίας. διὰ δὴ τούτου καὶ τῶν κομιζομένων χρημάτων ἐλπίσας πείσειν, οὐ μόνον ἀπέτυχε τῆς ἐπιβολῆς, ἀλλὰ καὶ συνεξέπεμψαν οἱ τοῦ μαντείου προεστῶτες πρέσβεις τοὺς κατηγορήσοντας [2] τοῦ Λυσάνδρου περὶ τῆς τοῦ χρηστηρίου [3] διαφθορᾶς. ὁ δὲ Λύσανδρος παραγενηθεὶς εἰς Λακεδαίμονα, κρίσεως αὐτῷ προτεθείσης, ἀπελογήσατο πιθανῶς [4] ὑπὲρ αὐτοῦ. τότε μὲν οὖν οὐδὲν ᾔδεισαν οἱ Λακεδαιμόνιοι περὶ τῆς τοῦ Λυσάνδρου προαιρέσεως εἰς τὸ καταλῦσαι τοὺς ἀφ' Ἡρακλέους βασιλεῖς· μετὰ δέ τινα χρόνον τελευτήσαντος αὐτοῦ, καί τινων χρημα-

Ob largitiones accuſatus abſolvitur;

poſt mortem demum noxius inventus.

1 Exſulat ex Coisl.
2 Abeſt Reg. 2. & Clar.
3 Φθορᾶς Reg. 1. & Coisl.
4 Ὑπὲρ τῶν αὐτοῦ Reg. 1.

aliud interim agens, quam ut oraculum iſtud corrumperet. Magnam itaque pecuniae vim ſecum tranſvexit, qua templi eius ſacerdotes obnoxios ſibi redderet. Nam rex illius regionis Libys paternus ipſi hoſpes erat: & ad teſtificandam hanc amicitiam fratri Lyſandri Libys nomen fuerat inditum. Quamquam vero cum huius opera, tum pecuniarum largitione ſe perſuaſurum arbitraretur, tamen non modo ſpe ſua excidit, verum etiam praeſides oraculi per legatos Spartam miſſos attentati per largitionis fraudem oraculi Lyſandrum accuſarunt. Hic ergo Lacedaemonem reverſus, ad cauſam dicendam arceſſitus, argumentis probabilibus crimen refutavit. Et tum quidem conſilium Lyſandri de abrogando Heraclidis imperio non detectum eſt. Sed aliquanto poſt eius interitum, cum

τισμῶν ζητουμένων κατὰ τὴν οἰκίαν, εὗρον λόγον γεγραμμένον πολυτελῶς, ὃν ἐπραγματεύσατο πρὸς τὰ πλήθη, πείθων ἐξ ἁπάντων τῶν πολιτῶν αἱρετοὺς γίνεσθαι βασιλεῖς.

In Sicilia Dionyſius, pacata Syracuſar. urbe, finitimas civitates ſubigere parat.

ιδ′. Διονύσιος δ᾽ ὁ τῶν Συρακουσίων τύραννος, ἐπειδὴ τὴν πρὸς Καρχηδονίους εἰρήνην ἐποιήσατο, τῶν δὲ κατὰ τὴν πόλιν στάσεων ἀπήλλακτο, τὰς ὁμόρους τῶν [1] Χαλκιδέων πόλεις ἔσπευδε προσαγαγέσθαι. αὗται δ᾽ ἦσαν, Νάξος, Κατάνη, Λεοντῖνοι. τούτων δ᾽ ἐπεθύμει κυριεῦσαι, διὰ τὸ συνορίζειν αὐτὰς τῇ Συρακούσῃ, καὶ πολλὰς ἀφορμὰς ἔχειν πρὸς τὴν αὔξησιν τῆς δυναστείας.

Aetnam cepit.

πρῶτον μὲν οὖν ἐπὶ τὴν Αἴτνην στρατεύσας, παρέλαβε τὸ φρούριον, τῶν φυγάδων οὐκ ὄντων ἀξιομάχων πρὸς τηλικαύτην δύναμιν·

In Leontinos expeditio vana.

μετὰ δὲ ταῦτα ἐπὶ Λεοντίνους ἀναζεύξας, ἐγγὺς τῆς πόλεως κατεστρατοπέδευσε, παρὰ τὸν [2] Τηρίαν ποταμόν. καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἐκτάξας τὴν δύναμιν, ἐξαπέστειλε κήρυκα πρὸς

1 Χαρχηδονίων Co. prave. 2 Τηρίαν Co. Reg. 1. optime. Τυρίαν edd.

pecuniarias quaſdam rationes per domum eius perquirerent, ſermonem accurate ſcriptum invenerunt, quem ad plebem exhortandam commentus erat, ut ex omnibus deinceps civium familiis reges per ſuffragia crearentur.

XIV. Dionyſius vero, Syracuſiorum tyrannus, ubi poſt factam cum Carthaginienſibus pacem, ſeditionis urbanae tumultus pacarat, vicina Chalcidenſium oppida ditioni ſuae adiicere properavit, Naxum videlicet, Catanam, & Leontinos; his ideo potiri cupiens, quod & contermina Syracuſis eſſent, & magnam amplificandi imperii commoditatem ipſi praeſtarent. Primum igitur Aetnam infeſto exercitu petens, caſtellum cepit, cum exſulum vires ad reſiſtendum tantis copiis pares haud eſſent. Poſt in Leontinos ducens, prope urbem iuxta Teriam amnem caſtra poſuit. Et explicata ſtatim acie prae-

τοὺς Λεοντίνους, κελεύων παραδοῦναι τὴν πόλιν, καὶ νομίζων τῷ φόβῳ καταπλῆξαι τοὺς ἔνδον. οὐ προσεχόντων δὲ τῶν Λεοντίνων, ἀλλὰ πάντα παρασκευασμένων τὰ πρὸς τὴν πολιορκίαν, Διονύσιος οὐκ ἔχων μηχανήματα, τὴν μὲν πολιορκίαν κατὰ τὸ παρὸν ἀπέγνω, τὴν δὲ χώραν ἅπασαν ἐλεηλάτησεν. ἐκεῖθεν δ' ἀνέζευξεν ἐπὶ τοὺς Σικελοὺς, προσποιούμενος τὸν πρὸς τούτους πόλεμον ἐπαναιρεῖσθαι, πρὸς τὸ τοὺς Καταναίους καὶ Ναξίους ῥαθυμοτέρους γενέσθαι περὶ τὴν τῆς πόλεως φυλακήν. διατρίβων δὲ περὶ τὴν Ἔνναν, Ἀείμνηστον τὸν Ἐνναῖον ἔπεισεν ἐπιθέσθαι τυραννίδι, συνεπιλήψεσθαι τῆς προθέσεως [1] ἐπαγγελλόμενος. κρατήσαντος δ' ἐκείνου τῆς ἐπιβολῆς, καὶ τὸν Διονύσιον οὐκ εἰσαγαγόντος εἰς τὴν πόλιν, διοργισθεὶς μετεβάλετο, καὶ τοὺς Ἐνναίους παρεκάλει [2] καταλύειν τὸν τύραννον. ὧν συνδραμόντων εἰς τὴν ἀγορὰν μετὰ τῶν ὅπλων,

Inde in Siculos movet.

Aimneſtum, Ennae tyrannum, ubi ſe eluſum ab eo vidit, comprehenſum ad ſupplicium dedit.

1 Ἐπαγγελλόμενος ambo Reg. 2 Καταλαβεῖν Clar. Reg. 2.

conem ad Leontinos mittit, qui urbem ſibi tradere iubeat, ſe metu oppidanos ſubacturum arbitratus. Aſt, ubi detrectare Leontinos imperata, & cuncta obſidioni tolerandae neceſſaria comparare videt Dionyſius, quod machinis tum careret, oppugnatione in praeſens omiſſa, agros eorum paſſim depopulationibus & praedis agendis vaſtat. Inde in Siculos movet, hos potiſſimum bello a ſe peti ſimulans, ut Catanaei Naxiique tanto ſegniores circa urbium ſuarum cuſtodiam redderentur. Ad Ennam autem haerens, Aimneſto Ennaeo tyrannidis capeſſendae auctor eſt, ſuamque ad hoc perſequendum operam pollicetur. Ille, quod aggreſſus erat, peragit. Cum vero Dionyſium in urbem non reciperet, iratus ille ſtudium ſuum alio convertit, Ennaeoſque ad evertendum tyrannum inſtigat. Hi correptis ſubito armis ad forum concurrunt,

καὶ τῆς ἐλευθερίας ἀντιποιουμένων, πλήρης ἦν ἡ πόλις ταραχῆς. Διονύσιος δὲ πυθόμενος τὴν στάσιν, ἀνέλαβε τοὺς φίλους, καὶ ταχέως διά τινος ἐρήμου τόπου [1] ἐλθὼν, παρεισέπεσεν εἰς τὴν πόλιν· καὶ τὸν μὲν Ἀείμνηστον συλλαβὼν παρέδωκε τοῖς Ἐνναίοις πρὸς τὴν τιμωρίαν, αὐτὸς δ' οὐδὲν ἀδικήσας ἀπῆλθεν ἐκ τῆς πόλεως. τοῦτο δ' ἔπραξεν, οὐχ [2] οὕτω τοῦ δικαίου φροντίζων, ὡς βουλόμενος προτρέψασθαι τὰς ἄλλας πόλεις αὐτῷ πιστεύειν.

Miſſa Erbitaeorum urbe, Catanam cepit & Naxum.

ιέ. Ἐκεῖθεν δ' ἀναζεύξας τὴν τῶν Ἐρβιταίων πόλιν πορθεῖν ἐπεχείρησεν. οὐδὲν δὲ πράσσων, πρὸς μὲν τούτους εἰρήνην ἐποιήσατο, τὴν δὲ δύναμιν ἤγαγεν ἐπὶ Κατάνην. Ἀρκεσίλαος γὰρ στρατηγὸς ὢν τῶν Καταναίων, [3] ἐπηγγέλλετο αὐτῷ προδώσειν τὴν πόλιν. διόπερ ὑπὸ τούτου περὶ μέσας νύκτας [4] παρεισαχθεὶς, κύριος τῆς Κατάνης ἐγένετο. ἀφελόμενος δὲ τῶν πολι-

1 Omittunt iidem.
2 Οὕτως Reg. 1. Coisl.
3 Ἐπηγγέλετο Reg. uterque.
4 Προεισαχθεὶς Coisl.

in libertatem ſe vindicaturi. Iamque univerſa civitas perturbationis & tumultus plena erat, cum Dionyſius, ſimulatque de ſeditione audivit, adſcitis amicorum fidiſſimis, per locum quendam cuſtodia vacuum ſubito progreſſus, in urbem introrupit, & comprehenſum Aimneſtum ad ſupplicium Ennaeis tradit, nulliſque urbi damnis illatis retroceſſit. Hoc utique non tam iuſtitiae ſtudio & amore fecit, quam ut ceteras urbes ad fidem ſibi habendam pelliceret.

XV. Caſtris inde promotis, Erbitaeorum urbem oppugnandam adortus eſt. Sed cum res non ſuccederet, pace cum illis inita, copias adverſus Catanam duxit. Arceſilaus enim, Catanaeorum praefectus, ad prodendum illi urbem promiſſis ſe obligarat. Circa mediam igitur noctem ab hoc intra moenia admiſſus, in poteſtatem Catanam accepit. Tum detractis populo armis, idoneum in

τῶν τὰ ὅπλα, φρουρὰν ἐν αὐτῇ κατέστησεν [1] τὴν ἱκανήν. μετὰ δὲ ταῦτα Προκλῆς ὁ τῶν Ναξίων ἀφηγούμενος, ἐπαγγελιῶν μεγέθει πεισθεὶς, παρέδωκε τὴν πατρίδα τῷ Διονυσίῳ· ὃς τὰς δωρεὰς [2] ἀποδιδοὺς τῷ προδιδόντι, καὶ τοὺς συγγενεῖς αὐτῷ χαρισάμενος, τὴν πόλιν ἐξηνδραποδίσατο. καὶ τὰς μὲν κτήσεις [3] ἐφῆκε τοῖς στρατιώταις διαρπάσαι, τὰ δὲ τείχη καὶ τὰς οἰκίας κατέσκαψε. παραπλησίως [4] δὲ καὶ τοῖς Καταναίοις χρησάμενος, ἐλαφυροπώλησε τοὺς αἰχμαλώτους ἐν Συρακούσαις. τὴν μὲν οὖν τῶν Ναξίων χώραν Σικελοῖς τοῖς ὁμοροῦσιν ἐδωρήσατο· τοῖς δὲ Καμπανοῖς τὴν πόλιν τῶν Καταναίων οἰκητήριον ἔδωκε. μετὰ δὲ ταῦτα ἐπὶ Λεοντίνους στρατεύσας, ἁπάσῃ τῇ δυνάμει τὴν πόλιν περιεστρατοπέδευσε, καὶ πρὸς τοὺς ἔνδον διαπρεσβευσάμενος ἐκέλευσεν αὐτοὺς παραδιδόναι τὴν πόλιν, καὶ μετέχειν τῆς ἐν Συρακούσαις πολιτείας. οἱ

Iam Leontini etiam in deditionem coacti ſunt.

1 Τὴν ἱκανὴν Reg. 2. quem ſequor. Vulgo deerat articulus.
2 Ἀποδοὺς Coisl.
3 Ἀφῆκε Reg. 2.
4 Δὲ τούτοις καὶ Κατ. ora Steph. δὲ καὶ τοῖς Reg. ambo & Clarom. quibus aſſentior. Editionibus deerat καί.

ea praeſidium conſtituit. Poſtea etiam Procles, Naxiorum ductor, magnitudine promiſſorum illectus, patriam Dionyſio prodidit. Qui praemiis proditori exſolutis, & cognatis inſuper conceſſis, reliquam civium multitudinem ſervituti addixit, fortunas horum militibus diripiendas tradidit, muroſque & aedificia deſtruxit. Eadem calamitate etiam Catanaeos affecit, captivos ſub haſta Syracuſis vendi iubens. Agrum quidem Naxiorum Siculis finitimis donavit, ſed urbem Catanaeorum Campanis inhabitandam permiſit. Hinc Leontinos iterum adortus, cum omnibus urbem copiis circumſedit, & per legatos ab oppidanis poſtulavit, ut & deditionem facerent, & Syracuſanorum civitati ſeſe agregarent. Leontini ergo,

δὲ Λεοντῖνοι βοήθειαν μὲν οὐδεμίαν ἕξειν προσδοκῶντες, τὰς δὲ Ναξίων καὶ Καταναίων [1] συμφορὰς ἀναλογιζόμενοι, κατεπλήττοντο, φοβούμενοι μὴ τοῖς αὐτοῖς περιπέσωσι δυστυχήμασι. διόπερ εἴξαντες τῷ καιρῷ συνεχώρησαν, καὶ τὴν πόλιν ἐκλιπόντες, εἰς Συρακούσας μετῴκησαν.

Aleſa, nova urbs, ab Archonida Erbitaeorum principe condita.

ιϛʹ. Ἀρχωνίδης δὲ ὁ τῆς Ἐρβίτης ἐπιστάτης, ἐπειδὴ πρὸς Διονύσιον εἰρήνην ὁ δῆμος ὁ τῶν Ἐρβιταίων συνέθετο, διενοεῖτο κτίσαι πόλιν. εἶχε γὰρ μισθοφόρους τε πλείους καὶ σύμμικτον ὄχλον, ὃς τῷ πρὸς Διονύσιον πολέμῳ συνέδραμεν εἰς τὴν πόλιν. πολλοὶ δὲ καὶ τῶν ἀπὸ τῶν Ἐρβιταίων ἐπηγγέλλοντο αὐτῷ κοινωνήσειν τῆς ἀποικίας. ἀναλαβὼν οὖν τὸ συνεδρεῦον πλῆθος, κατελάβετό τινα [2] λόφον ὀκτὼ σταδίους ἀπέχοντα τῆς θαλάττης, ἐν ᾧ πόλιν ἔκτισεν Ἄλεσαν. οὐσῶν δὲ καὶ ἄλλων πόλεων κατὰ τὴν Σικελίαν ὁμω-

1 Συμφορὰν Clar. 2 Τῶν λόφων Coisl.

cum nulla ſpes auxilii undecunque ſupereſſet, conſiderato Naxiorum & Catanaeorum excidio, magno terrore perculſi metuebant, ne ſimili clade etiam ipſi obruerentur. Tempori itaque cedendum rati, oblatam denique conditionem ſubeunt; patriaque deſerta, Syracuſas emigrant.

XVI. Archonides vero, Erbitanorum praefectus, poſteaquam populus Erbitaeorum pacem cum Dionyſio firmarat, novae urbi condendae animum adiecit. Mercenarios enim complures habebat & promiſcuam in oppido turbam, quae belli Dionyſiani metu illuc confluxerat. Multi quoque Erbitanorum in coloniam hanc ultro nomina profitebantur. Multitudine igitur, quae convenerat, aſſumta, collem quendam occupat octo ſtadiis a mari diſtantem, in quo Aleſae urbis fundamenta iecit. Sed cum id nominis etiam aliae per Siciliam uſurparent,

νύμων, Ἀρχωνίδιον αὐτὴν προσηγόρευσεν ἀφ' ἑαυτοῦ· ἐν δὲ τοῖς ὕστερον χρόνοις τῆς πόλεως πολλὴν ἐπίδοσιν λαμβανούσης, διά τε τὰς ἀπὸ τῆς θαλάττης ἐργασίας, καὶ διὰ τὴν ὑπὸ Ῥωμαίων δοθεῖσαν ἀτέλειαν, οἱ Ἀλεσινοὶ τὴν τῶν Ἐρβιτῶν συγγένειαν ἀπηρνήσαντο, αἰσχρὸν ἡγούμενοι καταδεεστέρας πόλεως [1] ἑαυτοὺς ἀποίκους νομίζεσθαι. οὐ μὴν ἀλλὰ μέχρι νῦν παῤ ἀμφοτέραις συγγένειαί τε πλείονες διαμένουσι, καὶ τὰς κατὰ τὸ Ἀπολλώνειον θυσίας τοῖς αὐτοῖς ἔθεσι διοικοῦσι. τινὲς δέ φασιν ὑπὸ Καρχηδονίων ἐκτίσθαι τὴν Ἄλεσαν, καθ' ὃν καιρὸν [2] Ἀμίλκας τὴν πρὸς τὸν Διονύσιον εἰρήνην ἐποιήσατο. κατὰ δὲ τὴν Ἰταλίαν, Ῥωμαίοις πρὸς Βοιοὺς πόλεμος [3] συνέστη, διὰ τοιαύτας αἰτίας. * τότε πρώτοις ἐπεψηφίσαντο Ῥωμαῖοι τοῖς στρατιώταις καθ' ἕκαστον ἐνιαυτὸν εἰς ἐφόδια διδόναι χρήματα. ἐξεπολιόρκησαν δὲ καὶ τὴν [4] Οὐόλσκων

Adiicitur rerum Roman. mentio: bellum Veientibus illatum; annuum ſtipendium militibus tum primum decretum.

1 Deeſt Reg. 1.
2 Ἰμιλκᾶν Reg. 1.
3 Ἐνίστη Coisl.
4 Τούσκλων marg. Steph. Clar. Οὐόλκων Coisl.

Archonidis de ſe cognomentum illi adiecit. Succeſſu inde temporis, ubi civitatis huius opes, tum propter negociationes maritimas, tum immunitatem a Romanis conceſſam, maiorem in modum excreverant, Erbitarum cognationem Aleſini abnegarunt, quod turpe ſibi ducerent civitatis minus potentis colonos ſe profiteri. Sed tamen hodieque mutua inter has duas urbes familiarum gentiumque neceſſitudo permanet; & in Apollineo (quod dicitur) fano iiſdem ritibus ſacra peragunt. Sunt tamen, qui Aleſam hanc a Carthaginienſibus exſtructam primitus memorant, quo tempore pax inter Hamilcarem & Dionyſium coivit. In Italia Romani Veiis bellum intulerunt, has equidem ob cauſas. * Tunc primum ſenatus Romanorum ex publico quotannis ſtipendium numerare

πόλιν, ἣ τότε μὲν Ἄνξωρ ἐκαλεῖτο, νῦν δ' [1] ὀνομάζεται Ταρακίνη.

Olymp. XCIV, 3.

ιζʹ. Τοῦ δ' [2] ἐνιαυσίου χρόνου διεληλυθότος, Ἀθήνῃσι μὲν ἦρχε Μικίων, ἐν δὲ τῇ Ῥώμῃ τὴν ὑπατικὴν ἀρχὴν παρέλαβον χιλίαρχοι ἕξ, Τῖτος [3] Κοΐντιος, καὶ Γαΐος Ἰούλιος, καὶ Αὖλος [4] Μάμιλος. τούτων δὲ τὰς ἀρχὰς λαβόντων, οἱ τὸν Ὠρωπὸν οἰκοῦντες πρὸς ἀλλήλους στασιάσαντες ἐφυγάδευσαν τῶν πολιτῶν τινας· οἱ δὲ φυγάδες μέχρι μέν τινος δι' ἑαυτῶν ἐπεβάλοντο κατελθεῖν· οὐ δυνάμενοι δὲ τὴν προαίρεσιν ἐπὶ τέλος ἀγαγεῖν, ἔπεισαν τοὺς Θηβαίους ἑαυτοῖς συναποστεῖλαι δύναμιν. Θηβαῖοι δὲ στρατεύσαντες ἐπὶ τοὺς Ὠρωπίους, καὶ κυριεύσαντες τῆς πόλεως, [5] μετῴκισαν ἀπὸ τῆς θαλάττης αὐτοὺς ὡς ἑπτὰ σταδίους· καὶ χρόνους μέν τινας εἴασαν καθ' αὐτοὺς πολιτεύεσθαι, μετὰ δὲ ταῦτα δόντες πολιτείαν, τὴν χώραν Βοιωτίαν ἐποιή-

In Graecia ſeditio inter cives Oropi a Thebanis ſedata.

1 Abeſt Reg. 2. Clar.
2 Ἐναυσίου Reg. 2.
3 Κοΐντιος Reg. 1. Vatic. Vulgo Κόϊντος.
4 Μαμίλιος Reg. 1. Vat. Coisl. Clar. ſed cui ſuperſcriptum vulgatum Μάμιλος.
5 Μετῴκησαν Clar.

decrevit. Volſcorum quoque urbem, quae tunc Anxur, nunc Tarracina vocatur, expugnarunt.

XVII. Anno exacto, Athenis imperium habebat Micio, Romaeque ſex Tribuni militum conſulari poteſtate creabantur, nempe Titus Quinctius, C. Iulius, A. Manlius. Horum durante magiſtratu, Oropi cives, ſeditione inter ſe excitata, nonnullos ex urbe expulere. Qui ad tempus aliquod viribus reditum ſibi conciliare annixi, cum coepta ad finem promovere non poſſent, Thebanos exorant, ut ſuis ipſos copiis reducerent. Hi, expeditione in Oropios ſuſcepta, urbe potiuntur, & ad VII ſtadia longius a mari habitationem illorum removent; eoſque ſuo, ad tempus, more rempublicam gerere ſinunt. Sed poſt civitate cum illis communicata, agros

σαντο. τούτων δὲ πραττομένων, Λακεδαιμόνιοι καὶ ἄλλα μὲν πλείονα τοῖς Ἠλείοις ἐνεκάλουν, μάλιστα δ' ὅτι Παυσανίαν [1] τὸν βασιλέα αὐτῶν διεκώλυσαν τῷ θεῷ θῦσαι· καὶ διότι τοῖς Ὀλυμπίοις Λακεδαιμονίους οὐκ εἴασαν ἀγωνίσασθαι· διόπερ κρίναντες πρὸς αὐτοὺς ἐκφέρειν πόλεμον, δέκα πρεσβευτὰς ἀπέστειλαν, πρῶτον μὲν κελεύοντας τὰς [2] περιοίκους πόλεις ἐᾶν αὐτονόμους εἶναι, ἔπειτα τὰς δαπάνας τοῦ πρὸς Ἀθηναίους πολέμου καὶ κατὰ τὸ ἐπιβάλλον αὐτοῖς μέρος ἀπῄτουν. ταῦτα δ' ἔπραττον, προφάσεις [3] αὐτοῖς εὐλόγους καὶ πιθανὰς ἀρχὰς ζητοῦντες πολέμου. οὐ προσεχόντων δὲ τῶν Ἠλείων, ἀλλὰ καὶ προσεγκαλούντων ὅτι τοὺς Ἕλληνας καταδουλοῦνται, τὸν ἕτερον τῶν βασιλέων Παυσανίαν ἐπ' αὐτοὺς ἀπέστειλαν μετὰ στρατιωτῶν τετρακισχιλίων. συνηκολούθουν [4] δ' αὐτῷ πολλοὶ στρατιῶται καὶ παρὰ τῶν συμμάχων σχεδὸν ἁπάντων, πλὴν Βοιωτῶν καὶ Κορινθίων· οὗτοι δὲ δυσχεραί- Lacedaemonii Eleis bellum intulere,

1 Αὐτὸν τὸν βασιλέα Reg. 2.
2 Περιοικούσας Clar.
3 Deſit Reg. 1. in 2. αὐτοῖς eſt.
4 Abeſt Clar.

Boeotiae adiecere. Haec dum ita geruntur, Lacedaemonii cum alia plura Eleis crimina obiiciunt, tum quod Pauſaniam regem ipſorum, rem ſacram Deo facturum, prohibuiſſent: & quod in Olympicis certandi locum Spartanis negaſſent. Bello igitur in eos decreto, per decem legatos primum ab illis poſtulant, uti finitimas urbes ſuis legibus uti ſinant; deinde, ut impenſarum belli contra Athenienſes geſti partem ſibi competentem erogent. Hoc ideo fiebat, quod ſpecioſum belli praetextum & probabile initium quaererent. Renuentibus autem Eleis, & criminantibus inſuper illos, quod Graeciam ſervitute premerent, alterum ex regibus Pauſaniam cum IV millibus bellum iis faceſſere iubent. Sequebatur hunc copioſa ex omnibus fere ſociis manus, praeter Boeotos & Corin-

νοντες τοῖς ὑπὸ Λακεδαιμονίων πραττομένοις, οὐ μετέσχον τῆς [1] ἐπὶ τὴν Ἦλιν στρατείας. ὁ δ' οὖν Παυσανίας κατ' ἔφοδον τῆς Ἀρκαδίας ἐμβαλὼν εἰς τὴν Ἦλιν, Λασίωνα μὲν Φρούριον εὐθὺς εἷλεν ἐξ ἐφόδου· μετὰ δὲ ταῦτα διὰ τῆς ἀκρωρείας ἀγαγὼν τὸ στρατόπεδον, τέτταρας πόλεις προσηγάγετο, Θραιστὸν, Ἄλιον, Εὐπάγιον, Ὀποῦντα. ἐκεῖθεν δὲ τῇ Πύλῳ προστρατοπεδεύσας, [2] εὐθὺς καὶ τοῦτο τὸ χωρίον παρέλαβεν, ἀπέχον τῆς Ἤλιδος σταδίους ὡς ἑβδομήκοντα. μετὰ δὲ ταῦτα ἐπ' αὐτὴν πορευθεὶς τὴν Ἦλιν, ἐπὶ τῶν πέραν τοῦ ποταμοῦ λόφων κατεστρατοπέδευσεν. Ἠλεῖοι δὲ μικρὸν ἔμπροσθεν ἦσαν παρ' Αἰτωλῶν εἰληφότες συμμάχους ἐπιλέκτους, ἄνδρας χιλίους, οἷς τὸν περὶ τὸ γυμνάσιον τόπον [3] ἐδεδώκεισαν φυλάττειν. τοῦ δὲ Παυσανίου τοῦτον τὸν τόπον πρῶτον ἐπιχειρήσαντος πολιορκεῖν καταπεφρονηκότως, ὡς οὐδέποτ' ἂν τολμησάντων

1 Ἐπὶ τὴν Reg. 1. Cett. ὑπὸ τήν.
2 Εὐθὺ Coislin. ἐξαρχῆς Reg. 1. ex gloſſa.
3 Δεδώκ. Coisl. Clar. non omnino prave. Negligitur haud raro enim augmentum. Vid. ad L. II, S.

thios. Hi enim nonnullis, quae a Lacedaemoniis gererentur, offenſi, ab expeditione in Elidem ſeſe abſtinebant. Pauſanias igitur nihil cunctatus ex Arcadia Elidem invadit, & primo ſtatim incurſu Laſionem caſtellum expugnat. Hinc rapto per montium iuga exercitu, oppida IV, Thraeſtum, Alium, Eupagium, Opunta ſubigit. Inde caſtris Pylo applicatis, protinus hunc quoque locum capit, qui ab Elide ſtadia plus minus LXX abeſt. Mox ad ipſam quoque Elidem contendens, cis fluvium in collibus locum caſtris deligit. Paullo ante ſubſidio Elienſibus mille eximii roboris viri ab Aetolis miſſi venerant: quibus loca circa Gymnaſium tutanda commiſerunt. Haec inprimis oppugnanda, ſed magno hoſtis contemtu, Pauſanias ſibi deſumit; quaſi nimirum Elienſibus nullus contra in aciem prodeundi animus reſtet. Verum extemplo

Ἠλείων ἐπεξελθεῖν, ἐξαίφνης οἵ τε Αἰτωλοὶ καὶ πολλοὶ τῶν πολιτῶν ἐκχυθέντες ἐκ τῆς πόλεως, κατεπλήξαντο τοὺς Λακεδαιμονίους, καὶ σχεδὸν τριάκοντα αὐτῶν κατέβαλον. ὁ δὲ Παυσανίας τότε μὲν ἔλυσε τὴν πολιορκίαν, μετὰ δὲ ταῦθ' ὁρῶν ἐργώδη τὴν ἅλωσιν οὖσαν, [1] ἐπήει πορθῶν καὶ φθείρων τὴν χώραν ἱερὰν οὖσαν, καὶ παμπληθεῖς ὠφελείας ἤθροισεν. ἤδη δὲ τοῦ χειμῶνος συνεγγίζοντος, κατὰ μὲν τὴν Ἦλιν ἐτείχισε φρούρια, καὶ τὴν ἱκανὴν ἐν αὐτοῖς κατέλιπε δύναμιν· αὐτὸς δὲ μετὰ τῆς ὑπολοίπου στρατιᾶς ἐν Δύμῃ παρεχείμασε.

eorumque agrum, quamvis ſacrum, populando vaſtavere.

ιη'. Κατὰ δὲ τὴν Σικελίαν, Διονύσιος ὁ τῶν [2] Σικελιωτῶν τύραννος, ἐπειδὴ τὰ κατὰ τὴν δυναστείαν αὐτῷ προεχώρει κατὰ γνώμην, διενοεῖτο μὲν πρὸς Καρχηδονίους ἐκφέρειν πόλεμον· οὔπω δὲ ταῖς παρασκευαῖς ἱκανὸς ὤν, τὴν μὲν προαίρεσιν ταύτην ἔκρυπτε, πρὸς δὲ τοὺς μέλλοντας κινδύνους τὰ [3] χρήσιμα διῴκει. εἰδὼς

In Sicilia Dionyſius, ſatis firmato imperio, conſilia agitabat de bello Carthaginienſibus inferendo.

1 Ἐποίει Clar. 2 Σικελῶν Clar. Reg. 2. 3 Χρήματα ora Steph.

ingens Aetolorum civiumque manus ex urbe effuſa magnum hoſti terrorem iniicit, & circiter triginta proſternit. Et tunc quidem oppugnationem Pauſanias intermittit. Poſt difficilem expugnatu urbem fore cernens, agros, quantumvis Deo conſecratos, populando & exſcindendo pervadens, maximas inde praedas coacervat. Sed appetente iam hieme, caſtella per Elidem munitionibus firmat, & iuſtis praeſidiariorum copiis ibi relictis, cum reliquo agmine Dymen in hiberna conceſſit.

XVIII. Tum in Sicilia Dionyſius Siculorum tyrannus, cum dominatus amplificatio votis & conatibus reſponderet, Carthaginienſibus bellum movere ſtatuit. Sed quia a neceſſariis nondum ſatis inſtructus erat, conſilium interea occultat, & quae ad futurum certamen conducerent, provide conquirit. In memoriam autem revocans,

Haec aliquantiſper diſſimulans, partem Syracuſarum male munitam novo muro XXX ſtadiorum firmavit,

οὖν κατὰ τὸν Ἀττικὸν πόλεμον τὴν πόλιν ἐκ θαλάττης εἰς θάλατταν [1] ἀποτετειχισμένην, εὐλαβεῖτο μή ποτε παραπλησίοις ἐλαττώμασι περιπεσὼν ἀποκλεισθῇ τῆς εἰς τὴν χώραν ἐξόδου. εὐφυῶς γὰρ ἑώρα κειμένας τὰς καλουμένας Ἐπιπολὰς κατὰ τῆς πόλεως τῶν Συρακουσίων· διόπερ τοὺς ἀρχιτέκτονας παραλαβὼν, ἀπὸ τῆς τούτων γνώμης ἔκρινε δεῖν τειχίσαι τὰς Ἐπιπολὰς, ᾗ νῦν τὸ πρὸς τοῖς Ἑξαπύλοις ὑπάρχει τεῖχος. ὁ γὰρ τόπος οὗτος τετραμμένος ἐστὶ πρὸς ἄρκτον, ἀπόκρημνος δὲ πᾶς, καὶ διὰ τὴν τραχύτητα δυσπρόσοδος ἐκ τῶν ἔξωθεν μερῶν. βουλόμενος οὖν ταχεῖαν τὴν κατασκευὴν τῶν τειχῶν [2] γίγνεσθαι, τὸν ἀπὸ τῆς χώρας ὄχλον ἤθροισεν, ἐξ οὗ τοὺς εὐθέτους ἄνδρας [3] ἐλευθέρους ἐπιλέξας εἰς ἑξακισμυρίους, ἐπιδιεῖλε τούτοις τὸν [4] ἐπιτειχιζόμενον τόπον. καθ' ἕκαστον μὲν οὖν στάδιον ἀρχιτέκτονας ἐπέστησε, κατὰ δὲ

1 Τετειχισμένην Coisl.
2 Γίνεσθαι Coisl. Reg. 1.
3 Deſit Reg. 2. Clar.
4 Τειχιζόμενον Coisl. Clar.

urbem bello Attico munitione ex utroque mari ducta circumſeptam fuiſſe, metus ſubiit, ne ſimile aliquando infortunium expertus, exitum in agros prorſus intercluſum haberet. Epipolarum enim ſitum contra Syracuſas peropportunum eſſe cernebat. Architectis ergo arceſſitis, ex ſententia illorum muniendas Epipolas eſſe duxit, ubi nunc murus ad Hexapyla exſiſtit. Locus enim iſte ad ſeptemtrionem converſus, totus eſt praeruptus, & ob aſperitatem ab exteriori parte inacceſſus. Structuram itaque illam quamprimum abſolvere cupiens, turbam ex agris undique congregat, ex qua idoneos negotio, omnes ingenuae conditionis viros, ad ſexagies mille deligit, interque eos communiendi loci partes diſtribuit. Tum ſingulis ordine ſtadiis architectum praeficit, & quot ple-

πλέθρον ἐπέταξεν οἰκοδόμους, καὶ τοὺς τούτοις ὑπηρετήσοντας ἐκ τῶν ἰδιωτῶν, εἰς ἕκαστον πλέθρον διακοσίους. χωρὶς δὲ τούτων ἕτεροι παμπληθεῖς τὸν ἀριθμὸν ἔτεμνον τὸν ἀνέργαστον λίθον, ἑξακισχίλια δὲ ζεύγη βοῶν ἐπὶ τὸν οἰκεῖον τόπον παρεσκεύαζεν. ἡ δὲ τῶν ἐργαζομένων πολυχειρία πολλὴν [1] παρέσχετο τοῖς θεωμένοις κατάπληξιν, ἁπάντων σπευδόντων τελέσαι τὸ τεταγμένον. ὁ γὰρ Διονύσιος τὴν προθυμίαν τοῦ πλήθους ἐκκαλούμενος, μεγάλας [2] προέθηκε δωρεὰς τοῖς προτερήσασι, δίχα μὲν τοῖς ἀρχιτέκτοσι, χωρὶς δὲ τοῖς οἰκοδόμοις, καὶ πάλιν τοῖς ἐργαζομένοις· καὶ αὐτὸς δὲ μετὰ τῶν φίλων [3] προσήδρευε τὰς ἡμέρας ὅλας τοῖς ἔργοις, ἐπὶ πάντα τόπον ἐπιφαινόμενος, καὶ τοῖς κακοπαθοῦσιν ἀεὶ προσλαμβάνων. καθόλου δ' ἀποθέμενος τὸ τῆς ἀρχῆς βάρος, ἰδιώτην αὑτὸν ἀπεδείκνυε, καὶ τοῖς βαρυτάτοις τῶν ἔργων προϊστάμενος, ὑπέμενε τὴν

1 Παρέχετο Coisl.
2 Προσέθηκε idem.
3 Προσήδρευε ambo Reg. Coisl. Clar. Vulgo προσήδρευσε.

thra, tot fabros, & ſuos cuique miniſtros e plebe, ducenos utique in plethrum, adhibet. Praeter hos alii non exiguo numero rudem adhuc lapidem caedebant. Sex millia inſuper boum iuga ſuis deſtinata locis habuit. Tanta operantium multitudo magnam ſpectantibus admirationem afferebat, dum quiſque deſignatum ſibi munus gnaviter exſequi laborat. Etenim Dionyſius, ut alacritatem operarum excitaret, magna hic architectis, iſtic fabris, illic operariis, dona propoſuerat. Ipſe praeterea cum amicis per totos dies operum inſpectioni adhaerebat, ubique ſeſe oſtendens, & defatigatos ſubinde relevans. Tandem ſepoſita imperii maieſtate, privati perſonam induit, & graviſſimis ſe miniſteriis ducem & magiſtrum praebens, communes cum aliis quibuſvis aeru-

αὐτὴν τοῖς ἄλλοις κακοπάθειαν. ὥστε πολλὴ μὲν ἔρις ἐγίνετο, καὶ τοῖς τῆς ἡμέρας ἔργοις ἔνιοι προσετίθεσαν καὶ μέρη τῶν νυκτῶν· τοσαύτη σπουδὴ τοῖς πλήθεσιν ἐνεπεπτώκει. διόπερ ἀνελπίστως ἐν ἡμέραις εἴκοσι τέλος ἔσχε τὸ τεῖχος, τὸ μὲν μῆκος κατασκευασθὲν ἐπὶ σταδίους τριάκοντα, τὸ δὲ ὕψος σύμμετρον, ὥστε τῷ τοίχῳ τῆς ὀχυρότητος γενομένης, ἀνάλωτον ἐκ βίας ὑπάρξαι. τοῖς γὰρ πύργοις διείληπτο πυκνοῖς καὶ ὑψηλοῖς, ἔκ τε λίθων ᾠκοδόμηντο τετραπόδων φιλοτίμως συνειργασμένων.

idque opus mira celeritate abſolvit.

Olymp. XCIV, 4.

ιθʹ. Τοῦ δ' ἔτους τούτου [1] διελθόντος, Ἀθήνησι μὲν ἦν ἄρχων Ἐξαίνετος, ἐν Ῥώμῃ δὲ τὴν ὑπατικὴν ἀρχὴν παρέλαβον χιλίαρχοι ἕξ, Πόπλιος Κορνήλιος, [2] Καίσων Φάβιος, Σπόριος Ναύτιος, Γάϊος Οὐαλέριος, Μάνιος Σέργιος, [3] καὶ Ἰούνιος Λούκουλλος. περὶ δὲ

1 Διεληλυθότος Coisl. non male.
2 Κένσων Clar.
3 Tria, quae ſuccedunt, omittunt Reg. 1. & Co. Λούχουλος Cl.

mnas in ſe receptas ſuſtinuit. Quo factum, ut certatim quique labori incumberent, & diurnis nonnulli operibus etiam noctis partem adiicerent. Tam ambitioſa multitudinem conſummandi operis cupiditas inceſſerat. Quare ſupra quam cuiuſque ſpes aut fides tulerat, dierum XX ſpatio abſolutum muri opus ſtetit, ad XXX ſtadiorum longitudinem protractum, & ad eam altitudinis proportionem erectum, ut firmitate ſua vim quamvis oppugnantium aſpernaretur. Nam celſis per crebra intervalla turribus diſtinctum erat, ſaxiſque quaternûm pedum artificioſe coagmentatis inter ſe conſtabat.

XIX. Poſt exitum huis anni Exaenetus Archon fuit Athenis, Romaeque conſulari poteſtate rempublicam adminiſtrarunt Tribuni militum VI, P. Cornelius, Caeſo Fabius, Sp. Nautius, C. Valerius, Manius Sergius, & Iu-

τούτους τοὺς χρόνους Κῦρος, ὁ τῶν ἐπὶ θαλάττης σατραπειῶν ἡγούμενος, διενοεῖτο μὲν πάλαι στρατεύειν ἐπὶ τὸν ἀδελφὸν Ἀρταξέρξην· (ἦν γὰρ ὁ νεανίσκος φρονήματος πλήρης, καὶ προθυμίαν ἔχων οὐκ ἄπρακτον εἰς τοὺς κατὰ πόλεμον ἀγῶνας) ἐπεὶ δ' αὐτῷ μισθοφόρων πλῆθος ἱκανὸν συνῆκτο, καὶ τὰ πρὸς τὴν στρατείαν εὐτρέπιστο, τοῖς μὲν πλήθεσιν οὐκ ἐδήλου τἀληθὲς, ἔφασκε δ' εἰς Κιλικίαν ἄγειν τὴν δύναμιν, ἐπὶ τοὺς ἀφεστηκότας τοῦ βασιλέως τυράννους. ἀπέστειλε δὲ καὶ πρὸς Λακεδαιμονίους πρεσβευτὰς, τοὺς [1] ἀνανεωσομένους τὰς κατὰ τὸν πρὸς Ἀθηναίους πόλεμον εὐεργεσίας, καὶ παρακαλέσοντας ἑαυτῷ συμμαχεῖν. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι, νομίσαντες [2] αὐτοῖς συνοίσειν τὸν πόλεμον, ἔγνωσαν τῷ [3] Κύρῳ βοηθεῖν, καὶ παραχρῆμα ἐξέπεμψαν πρεσβευτὰς πρὸς τὸν ἑαυτῶν ναύαρχον

Cyrus, maritimarum regionum Satrapes, aliam expeditionem ſimulans, bellum in fratrem Artaxerxem inſtruit.

Lacedaemoniorum naves copiaeque auxiliares adiunctae.

1 Ἀνανεωσαμένους Reg. 1.
2 Αὐτοῖς uterque Reg.
3 Κύρῳ συμμαχεῖν Reg. 1.

nius Lucullus. Hoc tempore Cyrus, ſatrapiarum in maritimis provinciis imperator, bellum, quod iam pridem in fratrem ſuum Artaxerxem meditatus fuerat, (magnos enim hic adoleſcens ſpiritus gerebat, nec ignavo ad Mavortios labores ſtudio ferebatur) perſequi tandem ſtatuit. Copias igitur non exiguas peregrinorum militum coëgit, omnibuſque ad expeditionem conducibilibus ſe inſtruxit. Quid tamen agitaret, multitudini nequaquam aperuit, ſed in Ciliciam contra rebelles quoſdam regis tyrannos arma ſe expedire confirmavit. Ad Lacedaemonios etiam legationem miſit, quae beneficiorum, quibus in bello cum Athenienſibus ab ipſo affecti eſſent, memoriam renovaret, & ad operam navandum auxiliarem eos adhortaretur. Lacedaemonii igitur, ex re ſua bellum iſtud fore arbitrati, auxilia Cyro ſtatim decernunt, & confeſtim ad Samum claſſis ſuae praefectum legatos mittunt,

Σάμον ὀνομαζόμενον, ὅπως, [1] ὅ, τι ἂν κελεύοι ὁ Κῦρος, [2] πράττῃ. ὁ δὲ Σάμος εἶχε μὲν τριήρεις εἴκοσι καὶ πέντε, μεθ᾽ ὧν πλεύσας εἰς Ἔφεσον πρὸς τὸν Κύρου ναύαρχον, ἕτοιμος ἦν αὐτῷ πάντα συμπράττειν. ἐξέπεμψαν δὲ καὶ πεζοὺς στρατιώτας ὀκτακοσίους, ἡγεμόνα Χειρίσοφον καταστήσαντες. ἀφηγεῖτο δὲ τοῦ βαρβαρικοῦ στόλου [3] παντὸς Ταμὼς, ἔχων τριήρεις πεντήκοντα πολυτελῶς [4] ἐξηρτισμένας· καὶ καταπλευσάντων τῶν Λακεδαιμονίων, ἀνήχθησαν οἱ στόλοι τὸν πλοῦν ὡς ἐπὶ Κιλικίας ποιούμενοι. Κῦρος δὲ τούς τε ἀπὸ τῆς Ἀσίας στρατολογηθέντας καὶ μισθοφόρους μυρίους τρισχιλίους ἀθροίσας εἰς Σάρδεις, Λυδίας μὲν καὶ Φρυγίας κατέστησεν ἐπιμελητὰς Πέρσας ἑαυτοῦ συγγενεῖς, Ἰωνίας δὲ καὶ τῆς Αἰολίδος, ἔτι δὲ τῶν σύνεγγυς τόπων, Ταμὼ, φίλον μὲν ὄντα πιστὸν, τὸ δὲ γένος ὑπάρχοντα Μεμφίτην· αὐτὸς δὲ μετὰ τῆς δυ-

1 Ὅτι Coiſl. Tum κελεύῃ idem, κελεύει Clar.

2 Πράττειν Clar.

3 Deſit Vat. Reg. 1. Co. unde & notam defectus addidit H. Steph.

4 Ἐξηρτυσμένας Reg. 1.

ut, quidquid Cyrus imperaret, exſequeretur. Hic Samus, XXV triremes tunc ad manum habens, Epheſum ad Cyri navarchum cum his traiecit, ad omnia promtam illi operam exhibens. IↃ CCC praeterea pedites, duce Chiroſopho, illi tranſmittunt. Totius autem Barbaricae claſſis Praetor erat Tamos, L triremes ſub imperio habens apprime inſtructas. Simulac vero Spartani appulerunt, ambae claſſes non ſecus oram ſolverunt, ac ſi curſus hic in Ciliciam inſtitutus eſſet. Cyrus vero, cum Aſiatici delectus militem, & CCIↃↃ CIↃ CIↃ CIↃ aera merentium, Sardeis convocaſſet, curatores Lydiae & Phrygiae Perſas conſtituit genere ſibi propinquos, Ioniae autem & Aeolidi, viciniſque locis, Tamon, fidum ſibi amicum, & natione Memphitem praeeſſe iuſſit. Mox ipſe cum exer-

νάμεως προῆγεν ὡς ἐπὶ [1] τῆς Κιλικίας καὶ Πισιδίας, διαδιδοὺς λόγον ὅτι τινὲς τῶν ἐκεῖ κατοικούντων ἀφεστήκασιν. εἶχε δὲ τοὺς ἅπαντας, ἀπὸ μὲν τῆς Ἀσίας, ἑπτακισμυρίους, ὧν ἦσαν ἱππεῖς τρισχίλιοι· ἀπὸ δὲ Πελοποννήσου καὶ τῆς ἄλλης Ἑλλάδος, μισθοφόρους μυρίους τρισχιλίους. ἡγεῖτο δὲ τῶν μὲν ἀπὸ Πελοποννήσου, χωρὶς Ἀχαιῶν, Κλέαρχος ὁ Λακεδαιμόνιος· τῶν δ' ἀπὸ Βοιωτίας, Πρόξενος Θηβαῖος· τῶν δ' Ἀχαιῶν, Σωκράτης Ἀχαιός· τῶν δ' ἀπὸ Θεσσαλίας, Μένων ὁ Λαρισσαῖος. τῶν δὲ βαρβάρων τὰς μὲν κατὰ λεπτὸν ἡγεμονίας [2] εἶχον Πέρσαι, τῶν δὲ συμπάντων αὐτὸς ἡγεῖτο Κῦρος, ὃς τοῖς μὲν ἡγεμόσιν ἐδεδηλώκει τὴν ἐπὶ τὸν ἀδελφὸν ἀνάβασιν, τὸ δὲ πλῆθος ἔκρυπτεν, εὐλαβούμενος μή ποτε διὰ τὸ μέγεθος τῆς στρατείας ἐγκαταλίπῃ τὴν ἑαυτοῦ προαίρεσιν. διὸ καὶ κατὰ τὴν ὁδοιπορίαν προορώμενος τὸ μέλλον, ἐξεθεράπευσε τοὺς

Omnium copiarum numerus earumque duces.

1 Τῆς Κιλικίας καὶ Πισιδίας Co. Τὴν Κιλικίαν καὶ Πισιδίαν edd. Reg. ambo & Clar. quod ſequor. 2 Εἶχον οἱ Πέρσαι Coisl.

citu Ciliciam & Piſidiam verſus movit, rumore paſſim diſſeminato, quod nonnulli gentium iſtarum ab officio receſſiſſent. Habebat autem in univerſum ex Aſia quidem LXX M. inter quos ter mille equites erant. Ex Peloponneſo vero ceteraque Graecia CCIↃↃ CIↃ CIↃ CIↃ, qui ſtipendia facerent. Dux Peloponneſiorum, Achaeis exceptis, Clearchus erat Lacedaemonius: Boeotorum Proxenus Thebanus, Achaeorum Socrates Achaeus, Theſſaliſque Meno praeerat Lariſſaeus. Barbarorum ſuo quiſque loco ordines Perſae ductabant, ſumma vero imperii penes Cyrum erat. Qui ducibus ſane expeditionis huius finem patefecerat; ſed multitudinem prudenter celarat, ne belli magnitudine abſterriti, coepta ſua deſtituerent. Ideo per iter etiam, quid futurum eſſet, proſpectans, curam militum diligentius habere, familiarem ſe quibuſvis

στρατιώτας, κοινὸν ἑαυτὸν παρεχόμενος, καὶ δαψιλεῖς ἀγορὰς ἑτοιμάζων.

Progreſſus uſque ad Tarſum Ciliciae Cyrus, Syenneſin, Ciliciae regulum, in partes ſuas trahit,

κ. Ἐπεὶ δὲ διῆλθε Λυδίαν καὶ Φρυγίαν, ἔτι δὲ [1] καὶ τὰ τῆς Κιλικίας [2] συνορίζοντα, παρεγενήθη πρὸς τοὺς ὅρους τῆς Κιλικίας, καὶ τὴν πρὸς ταῖς Κιλικίαις πύλαις εἰσβολήν. αὕτη δ᾽ ἐστὶ στενὴ καὶ παράκρημνος, ἐπὶ σταδίους μὲν [3] εἴκοσι παρατείνουσα· πλησίον δ᾽ αὐτῆς ἐστιν ἐξ ἀμφοτέρων καθ᾽ ὑπερβολὴν ὄρη μεγάλα καὶ δυσπρόσιτα· ἀπὸ δὲ τῶν ὀρῶν ἐξ ἑκατέρου μέρους τείχη κατατείνει μέχρι τῆς ὁδοῦ, καθ᾽ ἣν ἐνῳκοδόμηνται πύλαι. διεξαγαγὼν δὲ διὰ τούτων τὴν δύναμιν, εισέβαλεν εἰς τενέβιον τῶν κατὰ τὴν Ἀσίαν οὐδενὸς τῷ κάλλει λειπόμενον· δι᾽ οὗ πορευθεὶς εἰς Ταρσὸν, μεγίστην τῶν ἐν Κιλικίᾳ πόλεων, ταχέως αὐτῆς ἐγκρατὴς ἐγένετο. Συέννεσις δὲ ὁ τῆς Κιλικίας δυναστεύων ὡς ἤκουσε τὸ μέγεθος τῆς τῶν πολεμίων δυνάμεως, εἰς ἀπορίαν πολλὴν ἐνέπιπτεν, οὐκ ὢν ἀξιόμαχος. μετα-

1 Καὶ κατὰ Κ.λ. τὰ συνορ. ora Steph. Clar. Reg. 2.

2 Τὰ συνορίζοντα Reg. 1.

3 Τετταράκοντα Reg. 1.

exhibere, & largam ubique commeatus copiam parare.

XX. Lydia demum Phrygiaque & conterminis Ciliciae tractibus peragratis, ad fines Ciliciae & portas illius pervenit. Anguſtus ibi tranſitus eſt & praeruptus, ad XX ſtadia pertingens, quem vaſti praealtique & difficiles conſcenſu montes ex utraque parte cingunt. Ex montibus autem hinc & illinc murus ad viam portis illis communitam pertendit. Hac copiis ergo traductis, campos quoſdam ingreſſus eſt, nullis per Aſiam eximia amoenitate ſecundis. Per quos ad Tarſum uſque, ampliſſimam Ciliciae urbem, progreſſus, facile eam imperata facere coëgit. Tum Syenneſis, Ciliciam ſub imperio habens, audita hoſtilis exercitus magnitudine, in magnas conſilii perplexitates coniicitur, quod tantae ſe moli imparem

πεμπομένου δ' αὐτὸν Κύρου καὶ τὰ πιστὰ δόντος, ἐπορεύθη πρὸς αὐτὸν, καὶ τὴν ἀλήθειαν τοῦ πολέμου πυθόμενος, ὡμολόγησε συμμαχήσειν ἐπὶ τὸν Ἀρταξέρξην, καὶ τὸν ἕνα τῶν υἱῶν τῷ Κύρῳ συνεξαπέστειλε, δοὺς αὐτῷ τῶν Κιλίκων τοὺς ἱκανοὺς στρατευσομένους. πανοῦργος γὰρ ὢν [1] τὴν φύσιν, καὶ πρὸς τὸ τῆς τύχης ἄδηλον ἀρτισάμενος, τὸν ἕτερον τῶν υἱῶν ἐξέπεμψε πρὸς τὸν βασιλέα λάθρα, δηλώσοντα καὶ τὰς δυνάμεις ἐπ' ἐκεῖνον ἠθροισμένας, καὶ διότι τῆς μὲν συμμαχίας δι' ἀνάγκην τῷ Κύρῳ μετέχει, τῇ δ' εὐνοίᾳ πρὸς ἐκεῖνον, ἂν καιρὸς γένηται, καταλιπὼν ἐκεῖνον, τῷ βασιλεῖ συστρατεύσεσθαι. Κῦρος δ' εἴκοσι μὲν ἡμέρας ἐν Ταρσῷ τὴν δύναμιν ἀνέλαβε· μετὰ δὲ ταῦτα ἀναζευγνύντος αὐτοῦ, τὸ πλῆθος ὑπώπτευσε τὴν [2] στρατείαν ἐπὶ τὸν Ἀρταξέρξην γίνεσθαι. ἀναλογιζόμενος δὲ ἕκαστος τὰ μήκη τῶν ὁδῶν, καὶ τὰ πλήθη τῶν πολεμίων ἐθνῶν, δι' ὧν ἀναγκαῖον ἦν τὴν πορείαν ποιεῖσθαι, τελέως

qui tamen per filium, clam miſſum, Artaxerxem R. de bello certiorem facit.

Divulgato per exercitum rumore de bello in regem facto, tumultus fit, aegre ſedatus.

1 Τῇ φύσει Reg. 2. 2 Στρατίαν Clar. Reg. 1.

videret. At cum data fide ad Cyrum vocaretur, accedit, deque fine belli edoctus, operam contra Artaxerxem promittit, & ſtatim alterum ex filiis, non mediocri commilitantium Cilicum manu inſtructum, Cyro adiungit. Vafri enim ingenii vir, ad incertum fortunae eventum ſeſe praeparans, alterum ex filiis clam ad regem praemiſit, qui tot in regem copias duci, ſeque invitum ad arma cum Cyro ſocianda pertractum, ſincera tamen interim fide regi addictum, redire ad vexilla ipſius velle, renuntiet. Cyrus interea per XX dies Tarſi reficiendo & aggregando militi tempus inſumſit. Tum, caſtris inde motis, vulgus in Artaxerxem inſtitutam expeditionem hanc animadvertit. Unuſquiſque ergo ſecum perpendens, quanta viae conficiendae longinquitas, quanta gentium inimicarum, per quas iter faciendum ſit, multitudo, an-

ἠγωνία. διαβεβόητο γὰρ ἡ μὲν ἕως Βάκτρων ὁδὸς οὖσα στρατοπέδῳ τετραμήνου, δύναμις δ' ἠθροισμένη τῷ βασιλεῖ, πλείω τῶν τετταράκοντα μυριάδων· διὸ δὴ περιδεεῖς ὄντες ἐκεῖνοι ἠγανάκτουν, καὶ [1] τοὺς ἡγεμόνας δι' ὀργῆς ἔχοντες, ἐνεχείρησαν ἀναιρεῖν, ὡς προδότας ἑαυτῶν ὄντας. τοῦ δὲ Κύρου δεομένου πάντων, καὶ διαβεβαιουμένου τὴν στρατείαν ἀναγαγεῖν οὐκ ἐπ' Ἀρταξέρξην, ἀλλ' ἐπί τινα σατράπην τῆς Συρίας, ἐπείσθησαν οἱ στρατιῶται, καὶ λαβόντες πλείω μισθὸν, ἀποκατέστησαν εἰς τὴν ἐξ ἀρχῆς εὔνοιαν.

Inde iter in Syriam continuatum.

κα'. Ὁ δὲ Κῦρος, ἐπειδὴ διῆλθε τὴν Κιλικίαν, καὶ [2] παρεγενήθη πρὸς πόλιν Ἰσσὸν, ἐπὶ θαλάττης μὲν κειμένην, ἐσχάτην δ' οὖσαν τῆς Κιλικίας, καταπλεύσας εἰς αὐτήν· περὶ τὸν αὐτὸν καιρὸν καὶ ὁ στόλος [3] τῶν Λακεδαιμονίων ἐξέβησαν, καὶ συντυχόντες τῷ Κύρῳ,

1 Τῆς ἡγεμονίας Clar.
2 Παρῆλθεν marg. Steph. ex Cl. & Reg. 2.
3 Ὁ τῶν Λακεδαιμονίων Coisl. Clarom.

xie rem ſecum diſputavit. Diditus enim iam rumor erat, IV menſium iter ad Bactra exercitui conficiendum eſſe, regemque ſupra CCCIƆƆƆ CCCIƆƆƆ CCCIƆƆƆ CCCIƆƆƆ in armis habere. Idcirco metu ſimul & ira perturbati, in duces uſque adeo exaſperabantur, ut tanquam proditores obtruncandos illos ſtatuerent. At cum auctoritatem ſuam Cyrus non abſque precibus interponeret, nec in regem, ſed quendam Syriae praefectum, ſe ipſos ducturum confirmaret, turba militum acquieſcit. Auctiſque ſtipendiis, ad priſtinum benevolentiae ſtudium erga imperatorem ſuum redierunt.

XXI. Iamque Ciliciam prope totam ſuperarat, cum ad Iſſum, extremam Ciliciae urbem, iuxta mare ſitam, navibus eo delatus, pervenit. Huc eodem tempore claſſis Lacedaemoniorum appulſa, militem exponebat, & an-

τὴν τῶν Σπαρτιατῶν εἰς αὐτὸν εὔνοιαν ἀπήγγειλαν, καὶ τοὺς μετὰ Χειρισόφου πεζοὺς ὀκτακοσίους ἐκβιβάσαντες παρέδωκαν. τούτους δὲ προσεποιοῦντο μὲν οἱ φίλοι τοῦ Κύρου πέμψαι μισθοφόρους, τῇ δ' ἀληθείᾳ μετὰ τῆς τῶν Ἐφόρων γνώμης ἅπαντ' ἐπράττετο· οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι φανερὸν οὔπω τὸν πόλεμον ἐπανῃροῦντο, κατέκρυπτον δὲ τὴν προαίρεσιν, ἀποτηροῦντες τὴν ῥοπὴν τοῦ πολέμου. ὁ δὲ Κῦρος μετὰ τῆς δυνάμεως ἀνέζευξεν, ἐπὶ Συρίας τὴν πορείαν ποιούμενος, καὶ τοὺς ναυάρχους ἐκέλευσε συμπαραπλεῖν ἁπάσαις ταῖς ναυσίν. ὡς δ' ἦλθεν ἐπὶ τὰς πύλας καλουμένας, καὶ τὸν τόπον εὗρεν ἔρημον τῶν φυλαττόντων, περιχαρὴς ἦν· ἠγωνία γὰρ σφόδρα μή τινες αὐτὰς εἶεν προκατειλημμένοι. ἔστι δὲ ἡ φύσις τοῦ τόπου στενὴ καὶ παράκρημνος, ὥστε δι' ὀλίγων ῥᾳδίως παραφυλάττεσθαι. ὄρη γὰρ πλησίον ἀλλήλων κεῖται, τὸ μὲν τραχὺ καὶ κρημνοὺς ἔχον

Superatis Pylis Syriae claſſem Cyrus Epheſum remittit,

nuntiata Spartanorum benevolentia, ɪɔccc illos pedites ſub imperio Chiriſophi Cyro tradit. Mercenarios hoſce ab amicis Cyri privatim mitti ſimulabant, cum revera tamen de conſilio iuſſuque Ephororum cuncta fierent. Apertum enim bellum in regem nondum ſuſceperant Lacedaemonii, ſed occultatis ad tempus conſiliis, quo belli momenta inclinatura eſſent, exſpectabant. Motis inde caſtris Syriam verſus procedit Cyrus, navarchis ad litus ſe comitari cum omni claſſe iuſſis. Progreſſus inde ad Pylas, (uti vocantur) cum fauces praeſidio vacuas inveniſſet, laetus erat. Anxie enim metuerat, ne aliqui praeoccupatas inſediſſent. Locus namque ille natura ſua in arctum cogitur, rupibus confragoſis undique munitus, ut parva facile manu defendi poſſit. Nam duo contigui inter ſe montes hinc illinc aſſurgunt. Una pars aſpretis

ἀξιολόγους, ἐπ' αὐτῆς δ' [1] ἄρχεται τῆς ὁδοῦ ἕτερον μέρος. μία δ' ἐστὶ τῶν περὶ τοὺς τόπους ἐκείνους, καὶ καλεῖται μὲν Λίβανος, παρεκτείνει δὲ παρὰ τὴν Φοινίκην. ὁ δὲ ἀνὰ μέσον τόπος τῶν ὀρῶν, ὑπάρχων ὡς τριῶν σταδίων, παντελῶς τετειχισμένος, καὶ πύλας ἔχων εἰς στενὸν συγκλειομένας. διελθὼν οὖν ὁ Κῦρος ταύτας ἀκινδύνως, τὸν μὲν λοιπὸν στόλον ἀπέστειλεν ἀνακάμψαι εἰς Ἔφεσον. οὐκέτι γὰρ αὐτῷ χρήσιμος ἦν, μέλλοντι διὰ μεσογείου τὴν πορείαν ποιεῖσθαι. ὁδοιπορήσας δ' ἡμέρας εἴκοσι, παρεγενήθη πρὸς Θάψακον πόλιν, ἣ κεῖται παρὰ τὸν ποταμὸν [2] Εὐφράτην. ἐνταῦθα δὲ πένθ' ἡμέρας διατρίψας, καὶ τὴν δύναμιν ἐξιδιοποιησάμενος ταῖς τε τῶν ἐπιτηδείων ἀφθονίαις καὶ ταῖς ἐκ τῶν προνομῶν ὠφελείαις, συνήγαγεν ἐκκλησίαν, καὶ τὴν ἀλήθειαν [3] τῆς στρατείας ἐδήλωσε. προσάντως δὲ δεξαμένων τὸν λόγον τῶν στρατιωτῶν, ἐδεῖτο πάντων,

Ipſe cum pedeſtri exercitu ad Babyloniae fines pervenit.

1 Ἔρχεται Reg. 1.
2 Τὸν Εὐφράτην idem.
3 Τοῖς στρατιώταις marg. Steph. ex Reg. 2. & Clar. non male.

& rupibus eximiae altitudinis inhorret: alter ab ipſa via, (quae unica per iſta loca ducit) incipit, & Libanus vocatur, contra Phoenicen ſe porrigens. Medium inter hos montes ſpatium, ad tria ſtadia porrectum, ſummopere munitum eſt, & portis in arctum contractis interclusum. His citra damnum tranſitis, claſſem dehinc, ut Epheſum repetat, Cyrus dimittit. Nullus enim per mediterranea iter facturo eius deinceps uſus erat. Vicenis igitur caſtris Thapſacum urbem, iuxta Euphratem ſitam, pervenit. Hîc dies v ſubſiſtens, cum militem commeatus ubertate, largiſque praedationum emolumentis, ſibi conciliaſſet, advocata concione, verum expeditionis conſilium illis patefecit. Ubi vero moleſtum exercitui ſermonem hunc eſſe vidit, omnes, ne ſe deſerere vellent, ſol-

μὴ καταλιπεῖν ἑαυτὸν, ἐπαγγελλόμενος ἄλλας τε μεγάλας δωρεὰς, καὶ ὅτι παραγενόμενος αὐτὸς εἰς Βαβυλῶνα, κατ᾽ ἄνδρα ἕκαστον δώσει πέντε μνᾶς ἀργυρίου. οἱ μὲν οὖν στρατιῶται ταῖς ἐλπίσι μετεωρισθέντες ἐπείσθησαν ἀκολουθεῖν· ὁ δὲ Κῦρος, ὡς διέβη τῇ δυνάμει τὸν Εὐφράτην, ἠπείγετο κατὰ τὸ συνεχὲς ὁδοιπορῶν, καὶ παραγενηθεὶς ἐπὶ τοὺς ὅρους τῆς Βαβυλωνίας, ἀνελάμβανε τὴν δύναμιν.

κβ΄. Ὁ δὲ βασιλεὺς Ἀρταξέρξης καὶ πάλαι μὲν ἦν παρὰ Φαρναβάζου [1] πεπυσμένος, ὅτι στρατόπεδον ἐπ᾽ αὐτὸν [2] ἀθροίζει λάθρα Κῦρος, καὶ τότε δὲ πυθόμενος αὐτοῦ τὴν ἀνάβασιν, μετεπέμπετο τὰς πανταχόθεν δυνάμεις εἰς Ἐκβάτανα [3] τῆς Μηδίας. ἐπεὶ δὲ ἔτι παρ᾽ Ἰνδῶν καί τινων ἄλλων ἐθνῶν καθυστέρουν, διὰ τὸ μακρὰν ἀφεστάναι τοὺς τόπους, μετὰ τῆς συναχθείσης στρατιᾶς ὥρμησεν ἀπαντήσων τῷ Κύρῳ. εἶχε

In Babyloniae campis rex, a Pharnabazo de Cyri coeptis praemonitus, obviam venit.

1 Πεπεισμένος Clarom. frequenti peccato.
2 Ἀθροίζει Reg. 1.
3 Μηδείας Coisl. Clarom. ſatis bene. Vid. Hutchinſ. in Xenoph. Ἀναβ. I, p. 71.

licite oravit, cum alia ipſis munera promittens, tum quinas in capita minas argenti, quamprimum Babylonem ingreſſus eſſet, paciſcens. His in magnam ſpem milites erecti, aſſenſum tandem praebuerunt. Cyrus igitur cum copiis Euphratem tranſgreſſus, continuis itineribus pergens, ubi Babyloniae fines attigit, recreandi ſui moram militi conceſſit.

XXII. Artaxerxes vero rex iam pridem ex Pharnabazi indiciis compertum habebat, arma clam a Cyro in ſe parari, & tunc de expeditione eius certior factus, copias undique Ecbatana Mediae convocat. Aſt ubi Indorum ceterarumque gentium auxilia diutius, propter nimiam locorum diſtantiam, morari videt, cum exercitu iam collecto Cyro obviam pergit. Numerus in univer-

δὲ τοὺς ἅπαντας στρατιώτας σὺν ἱππεῦσιν οὐκ ἐλάττους τετταράκοντα μυριάδων, καθά φησιν Ἔφορος. ὡς δ' εἰς τὸ Βαβυλώνιον ἧκε πεδίον, παρὰ τὸν Εὐφράτην στρατοπεδείαν ἐβάλετο, διανοούμενος ἐν ταύτῃ καταλιπεῖν τὴν ἀποσκευήν. ἐπυνθάνετο γὰρ τοὺς πολεμίους οὐ μακρὰν ὄντας, καὶ τὸ παράβολον αὐτῶν τῆς τόλμης ὑπώπτευεν. ὀρύξας οὖν τάφρον τὸ μὲν πλάτος ποδῶν ἑξήκοντα, τὸ δὲ μῆκος ποδῶν δέκα, περιέθηκε κύκλῳ τὰς συνακολουθούσας ἁρμαμάξας, καθαπερεὶ τεῖχος. καταλιπὼν δ' ἐν τῇ παρεμβολῇ τὴν ἀποσκευὴν καὶ τὸν ἀχρεῖον ὄχλον, ἐπὶ μὲν ταύτης ἱκανὴν φυλακὴν παρέστησεν· αὐτὸς δὲ τὴν δύναμιν εὔζωνον προαγαγὼν, ἀπήντα τοῖς πολεμίοις ἐγγὺς ὑπάρχουσιν. ὁ δὲ Κῦρος ὡς εἶδε προϊοῦσαν τὴν τοῦ βασιλέως [1] στρατιὰν, εὐθὺς εἰς τάξεις κατέστησε τὸ σφέτερον στρατόπεδον. τὸ μὲν οὖν δεξιὸν κέρας παρὰ τὸν Εὐφράτην παρεκτεῖνον πεζοὶ μὲν ἐπεῖχον Λακεδαιμόνιοι, καί τινες τῶν

Acies ab utraque parte inſtructa deſcribitur.

1 Στρατείαν Reg. 1.

ſum, ut quidem Ephorus tradit, annumeratis equitibus, non infra CCCIↃↃ CCCIↃↃ CCCIↃↃ CCCIↃↃ erat. Cum in Babyloniae campos perventum eſſet, communiendis illic caſtris operam dedit, quod impedimenta in his relinquere conſtituerat. Hoſtes enim non procul abeſſe cognoverat, & praeter hoc praeceps illorum audacia non potuit ipſi eſſe non formidabilis. Foſſam igitur LX pedes latam & X pedes altam duxit, quam plauſtris & vehiculis exercitum ſecutis, ad muri inſtar circumdedit. Impedimentis ergo cum imbelli turba hîc depoſitis, non mediocre praeſidium adhibuit. Ipſe vero, cum expedito agmine progreſſus, hoſti non procul hinc agenti in occurſum tendit. Tunc Cyrus, ubi adventantem regis aciem proſpexit, ſuos confeſtim arma expedire iubet. Dextrum cornu ad Euphratem extentum Lacedaemonii

μισθοφόρων, ὧν ἁπάντων Κλέαρχος ὁ Λακεδαιμόνιος ἀφηγεῖτο. συνηγωνίζοντο δ᾽ αὐτῷ τῶν ἱππέων οἱ συναχθέντες [1] ἀπὸ Παφλαγονίας, ὄντες ὑπὲρ τοὺς χιλίους. τὸ δὲ θάτερον μέρος ἐπεῖχον οἵ τ᾽ ἀπὸ Φρυγίας καὶ Λυδίας, ἔτι δὲ τῶν ἱππέων περὶ χιλίους, ὧν εἶχε τὴν ἡγεμονίαν Ἀριδαῖος. αὐτὸς δὲ ὁ Κῦρος ἐτέτακτο κατὰ μέσην τὴν φάλαγγα, τοὺς κρατίστους ἔχων Περσῶν τε καὶ τῶν ἄλλων Βαρβάρων, ὡς μυρίους. προηγοῦντο δ᾽ αὐτῷ τῶν ἱππέων οἱ κάλλιστα διεσκευασμένοι χίλιοι, θώρακας ἔχοντες καὶ μαχαίρας Ἑλληνικάς. Ἀρταξέρξης δὲ πρὸ μὲν τῆς φάλαγγος πάσης ἔστησεν ἅρματα δρεπανηφόρα, τὸν ἀριθμὸν οὐκ ὀλίγα· καὶ τῶν μὲν κεράτων Πέρσας ἡγεμόνας κατέστησε, κατὰ δὲ [2] τὸ μέσον αὐτὸς ἐτάχθη, τῶν ἐπιλέκτων ἔχων οὐκ ἐλάττους πεντακισμυρίων.

κγʹ. Ὡς δὲ τρεῖς σχεδὸν σταδίους ἀπεῖχον ἀλλή- Proelium commiſſum.

1 Ἀπὸ τῆς Παφλαγονίας idem. 2 Τὴν μέσην idem.

& ſtipendia facientium nonnulli tenebant. Omnibus his praeerat Clearchus Lacedaemonius, cui equites ex Paphlagonia acciti ultra mille ad manum erant. Alterum cornu ex Phrygum Lydorumque delectu, mille circiter equitibus adiunctis, quorum dux Aridaeus erat, conſtabat. In phalange media Cyrus ipſe conſtitutus erat, ſelectiſſimis Perſarum aliorumque Barbarorum copiis ad CCIƆƆ ſtipatus. Praecedebant ipſum equites mille cum ornatu pulcherrimo, loricis enſibuſque Graecanicis inſtructi. Artaxerxes vero phalangi ſuae univerſae curruum falcatorum numerum haud exiguum praetexuerat, cornibuſque Perſarum imperio commiſſis, ipſe medium aciei locum occupavit, delectorum non minus quinquagies mille circa ſe habens.

XXIII. Iam tria circiter ſtadia phalanges a ſeſe diſta-

λων αἱ δυνάμεις, οἱ μὲν Ἕλληνες παιανίσαντες, τὸ μὲν πρῶτον ἡσυχῆ προῆγον· ὡς δ' ἐντὸς βέλους ἦσαν, ἔθεον κατὰ πολλὴν σπουδήν. παρηγγελκὼς δ' αὐτοῖς Κλέαρχος ὁ Λακεδαιμόνιος ἦν τοῦτο πράττειν. τὸ μὲν γὰρ ἐκ διαστήματος πολλοῦ μὴ τρέχειν, ἤμελλεν ἀκεραίους τοῖς σώμασι τοὺς ἀγωνιζομένους τηρήσειν εἰς τὴν μάχην· τὸ δ' ἐγγὺς ὄντας δρόμῳ [1] προσιέναι, τὰς τῶν τόξων βολὰς καὶ τῶν ἄλλων βελῶν ὑπερπετεῖς ἐδόκει ποιήσειν. ἐπεὶ δ' ἤγγισαν οἱ μετὰ Κύρου τῷ τοῦ βασιλέως στρατοπέδῳ, τοσοῦτ' ἐπ' αὐτοὺς ἐῤῥίφη βελῶν πλῆθος, ὅσον εἰκός ἐστιν ἐκ δυνάμεως ἐνεχθῆναι συνεστώσης ἐκ μυριάδων τεσσαράκοντα. οὐ μὴν ἀλλὰ βραχὺν χρόνον παντελῶς τοῖς παλτοῖς διαγωνισάμενοι, τὸ λοιπὸν ἐκ χειρὸς [2] ἤδη τὴν μάχην συνίσταντο. Λακεδαιμόνιοι δὲ μετὰ τῶν ἄλλων μισθοφόρων εὐθὺς ἐκ τῆς πρώτης συστάσεως ἐξέπληξαν τοὺς ἀντιτεταγμέ-

1 Προϊέναι Clar. 2 Ἢ μάχην Clar.

bant, cum Graeci, paeane decantato, cum ſilentio primum incedunt; mox ſimulatque intra teli iactum erat perventum, concitato in hoſtem curſu ſeſe inferunt. Quod ipſum Clearchus ita facere iuſſerat. Nam ſi longo intervallo decertaturi non procurrerent, futurum ſciebat, ut integra pugnae corpora reſervarent. Si approximantes vero curſu hoſtem invaderent, ſagittarum aliorumque miſſilium ictibus minus obnoxios fore cenſebat. Quamprimum vero propius ad regis copias acceſſit Cyri agmen, tanta in eos telorum quaſi tempeſtas ſeſe praecipitat, quantam ingruere ab exercitu quadringentorum millium aeſtimari poteſt. Sed poſtquam ad perbreve tempus miſſilibus decertatum fuit, cominus deinde pugna conferitur. Lacedaemonii autem cum ſtipendiariorum manu aciem ſibi oppoſitam primo ſtatim congreſſu percu-

νους Βαρβάρους τῇ τε τῶν ὅπλων λαμπρότητι καὶ ταῖς εὐχερείαις. ἐκεῖνοι μὲν γὰρ ἦσαν ὅπλοις τε μικροῖς ἐσκεπασμένοι, καὶ τὰ πολλὰ τῶν ταγμάτων ἔχοντες [1] ψιλικὰ, πρὸς δὲ τούτοις, ἄπειροι τῶν κατὰ πόλεμον κινδύνων· οἱ δ' Ἕλληνες, διὰ τὸ μῆκος τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου, κατὰ τὸ συνεχὲς ἐν μάχαις γεγενημένοι, [2] πολὺ ταῖς ἐμπειρίαις διέφερον. διόπερ [3] εὐθὺς τρεψάμενοι τοὺς καθ' αὑτοὺς ἐδίωκον, καὶ πολλοὺς τῶν Βαρβάρων ἀνῄρουν. κατὰ δὲ μέσην τὴν τάξιν ἔτυχε μὲν ἀμφοτέρους τοὺς ὑπὲρ τῆς βασιλείας ἀγωνιζομένους ταχθῆναι. διὸ καὶ κατανοήσαντες τὸ γεγενημένον, ὥρμησαν ἐπ' ἀλλήλους, φιλοτιμούμενοι δι' ἑαυτῶν κρῖναι τὴν μάχην. συνήγαγε γὰρ, ὡς ἔοικεν, ἡ τύχη τὴν ὑπὲρ τῆς ἡγεμονίας τοῖς ἀδελφοῖς ἔριν εἰς μονομαχίαν, καθάπερ εἰς ἀπομίμημα τῆς παλαιᾶς ἐκείνης καὶ τραγῳδουμένης τῆς περὶ τὸν Ἐτεοκλέα καὶ Πο-

1 Ψιλικὰ Co. Reg. 2. Cl. In edd. ψιλά. 2 Πολλοὶ Cl. 3 Εὐθὺ Co.

lere, quod magnificentia armorum manuumque ſtrenuitate Barbaris praeſtarent. Exilis enim hos armatura muniebat, & plerique ordines ex levi militum genere conſtabant, & maior pars certaminum bellicorum rudis & imperita erat. Contra autem Graeci, per ita prolixum belli Peloponneſiaci tempus continuis exercitati conflictibus, eximium armorum uſum ſibi comparaverant. Idcirco agmen ſibi adverſum ſine mora in fugam coniectum perſequuntur, magnamque Barbarorum caedem faciunt. Sors autem tulerat, ut mediam aciem imperatores ambo, de ſumma rerum diſceptantes, obtinerent. Animadverſo igitur eo, quod forte contigerat, alter in alterum contendit, dum ſuo pugnam Marte diſceptare properant. Solitario enim duello fratres inter ſe decertantes iterum commiſerat Fortuna, ut vetuſtae illius & Tragicis decantatae fabulis audaciae circa Eteoclem & Polynicen quaſi

Cyrus regem vulnerat, in cuius locum Tiſſaphernes ſuccedit.

λυνείκην τόλμης. Κῦρος μὲν οὖν φθάσας ἐκ διαστήματος ἠκόντισε, καὶ τυχὼν τοῦ βασιλέως ἔσφηλεν αὐτὸν ἐπὶ τὴν γῆν· ὃν ταχέως οἱ περὶ αὐτὸν ἁρπάσαντες, ἀπήνεγκαν ἐκ τῆς μάχης· καὶ τὴν μὲν τοῦ βασιλέως ἡγεμονίαν διαδεξάμενος Τισσαφέρνης, ἀνὴρ Πέρσης, παρεκάλει τε τὰ πλήθη, καὶ αὐτὸς λαμπρῶς ἠγωνίζετο. ἀναμαχόμενος δὲ τὸ [1] περὶ τὸν βασιλέα γεγονὸς ἐλάττωμα, καὶ μετὰ ἐπιλέκτων ἐπὶ πάντα τόπον ἐπιφαινόμενος, πολλοὺς ἀνῄρει τῶν ἀντιτεταγμένων· ὥστε τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ πόῤῥωθεν ὑπάρχειν ἐπίσημον. ὁ δὲ Κῦρος ἐπαρθεὶς τῷ προτερήματι τῶν περὶ αὐτὸν, εἰς μέσους ἐβιάσατο τοὺς πολεμίους, καὶ τὸ πρῶτον ἀφειδῶς τῇ τόλμῃ χρώμενος, πολλοὺς ἀνῄρει· μετὰ δὲ ταῦτα προχειρότερον κινδυνεύων, ὑπό τινος τῶν τυχόντων

Cyrum Perſa occidit.

Περσῶν πληγεὶς ἐπικαίρως, ἔπεσε. τούτου δ᾽ ἀναιρεθέντος, οἱ τοῦ βασιλέως πρὸς τὴν μάχην ἐπεῤῥώσθη-

1 Περὶ τοῦ βασιλέως Reg. 1.

imitamentum foret. Cyrus itaque eminus haſtam prior intorquet, regemque feriens ad terram deiicit: quem ſubito arreptum ſtipatores e pugna transferunt. Interim Tiſſaphernes, nobilis Perſa, in regis locum ſuccedens, agmen exhortatur, & ipſe ſtrenue dimicat. Dumque cladem regis caſu factam reſarcire contendit, cum cohortibus electis ubique locorum ſeſe oſtentans, non mediocrem hoſtium ſtragem facit, ita quidem, ut alacritas eius praeclare rem gerentis procul inde conſpiceretur. Cyrus autem, victoria ſuorum elatus, in medium hoſtium agmen violento conatu irrumpit, & ferociter audaciae morem gerendo, non exiguam ſtragem edit. Hinc praecipitantius ſe periculis immittens, a gregario, quicunque etiam ille fuit, milite ex Perſis vulnere letali ictus cecidit. Quo exanimato, regium agmen vires ad inſtauran-

σαν, καὶ τέλος [1] τῷ τε πλήθει καὶ τῇ τόλμῃ κατεπόνησαν τοὺς ἀνθεστηκότας.

In altera parte vincunt Graeci;

κδ'. Ἐκ δὲ θατέρου μέρους Ἀριδαῖος ὁ Κύρου σατράπης τεταγμένος ἐπὶ τῆς ἡγεμονίας, τὸ μὲν πρῶτον εὐρώστως ἐδέξατο τοὺς ἐπιόντας Βαρβάρους· μετὰ δὲ ταῦτα τῆς φάλαγγος ἐπὶ πολὺ παρεκτεινούσης κυκλούμενος, [2] καὶ τὴν Κύρου τελευτὴν πυθόμενος, ἔφυγε μετὰ τῶν ἰδίων στρατιωτῶν πρός τινα τῶν ἰδίων σταθμῶν, ἔχοντα καταφυγὴν οὐκ ἀνεπιτήδειον. Κλέαρχος δὲ θεωρῶν τήν τε μέσην τάξιν καὶ τἄλλα μέρη τῶν συμμάχων τετραμμένα, τοῦ μὲν διώκειν ἀπέστη· τοὺς δὲ στρατιώτας ἀνακαλούμενος καθίστα· εὐλαβεῖτο γὰρ μή ποτε πάσης τῆς δυνάμεως ἐπὶ τοὺς Ἕλληνας ἐλθούσης, κυκλωθῶσι, καὶ πάντες ἀπόλωνται. οἱ δὲ μετὰ τοῦ βασιλέως ταχθέντες, ἐπειδὴ τὰ καθ' [3] ἑαυτοὺς ἐτρέψαντο, πρῶτον μὲν τὴν ἀποσκευὴν τοῦ Κύρου διήρπασαν· μετὰ δὲ ταῦτα ἤδη νυκτὸς ἐπελθού-

ſed nuntius de Cyri morte ingentem trepidationem Cyri copiis iniicit.

1 Τῇ τετόλ. καὶ τῷ π. idem. 2 Deſunt uſque ἔφυγε Reg. 1. 3 Αὑτοὺς id.

dam pugnam redintegrat, tandemque numero copiarum & fiducia ſucceſſus reluctantes defatigant.

XXIV. In altera exercitus parte Aridaeus Cyri ſatrapes, ordinibus praefectus, initio barbarorum ſe invadentium agmen ſtrenue excepit. Poſtea vero quam phalanx illorum ſubinde longius ſeſe extenderat, & rumor de Cyri morte inſuper acceſſerat, in ſtationem quandam, receptui non incommodam, cum ſuis refugit. Clearchus igitur, ubi mediam aciem profligatam, & reliquas exercitus partes ad fugam inclinatas, animadvertit, ab inſectando ſuos cohibuit. Verebatur enim, ne, ſi totus Barbarorum exercitus Graecos invaderet, omnes pariter circumventi trucidarentur. Interim acies regia, fuſis, qui contra ſe ſteterant, Cyri mox caſtra diripit. Hinc cum iam noctefceret, uno in Graecos impetu conglo-

σης, ἀθροισθέντες ἐπὶ τοὺς Ἕλληνας ὥρμησαν. ὧν δεξαμένων τὴν ἔφοδον εὐγενῶς, ὀλίγον μὲν χρόνον ὑπέμενον οἱ Βάρβαροι, μετ᾽ ὀλίγον δὲ ταῖς τόλμαις καὶ ταῖς [1] εὐχειρίαις νικώμενοι πρὸς φυγὴν ὥρμησαν. οἱ δὲ [2] περὶ τὸν Κλέαρχον πολλοὺς τῶν Βαρβάρων ἀνελόντες, ὡς ἤδη νὺξ ἦν, ἀναχωρήσαντες τρόπαιον ἔστησαν, καὶ περὶ δευτέραν σχεδὸν φυλακὴν ἔφθασαν εἰς τὴν παρεμβολήν. τῆς δὲ μάχης τοιοῦτον τέλος λαβούσης, ἀνηρέθησαν τῶν τοῦ βασιλέως πλείους τῶν μυρίων πεντακισχιλίων· ὧν τοὺς πλείστους ἀνεῖλον οἱ μετὰ Κλεάρχου ταχθέντες Λακεδαιμόνιοί τε καὶ μισθοφόροι· ἐκ δὲ θατέρου μέρους, τῶν Κύρου στρατιωτῶν ἔπεσον περὶ τρισχιλίους. τῶν δὲ Ἑλλήνων φασὶν ἀναιρεθῆναι μὲν οὐδένα, τρωθῆναι δὲ ὀλίγους. τῆς δὲ νυκτὸς παρελθούσης, Ἀριδαῖος ὁ πεφευγὼς εἰς τὸν σταθμὸν, ἀπέστειλέ τινας πρὸς τὸν Κλέαρχον, παρακαλῶν πρὸς ἑαυτὸν

1 Ἐγχειρ. Reg. 2. 2 Περὶ τὸν Κλ. quod ampleƈtor. Vulgo aberat τόν.

bati tendunt. Qui cum fortiter, ut generoſis animis dignum eſt, impreſſionem exciperent, non diu ſua Barbaris virtus conſtitit; ſed ſtatim animorum robore manuumque promtitudine a Graecis ſuperati, prolixae ſe fugae tradiderunt. Clearchus proinde cum agmine ſuorum, multis Barbarorum trucidatis, ſera iam noƈte ſe recipiens, tropaeum erigit, & ſecunda circiter vigilia in caſtra revertitur. Proelio itaque ad hunc modum finito, recenſita ſunt de regiis copiis interfeƈtorum ſupra CCIↃↃ IↃↃ, quorum pars maxima a Lacedaemoniis hiſque adiunƈtis mercenariis, duƈtu Clearchi militantibus, caeſa fuit. Ex altera parte de Cyri militibus ceciderunt ad ter mille. De Graecis vero nullum oppetiſſe memorant, perpaucis interim vulneratis. Poſt noƈtis illius exitum Aridaeus, quem ad ſtationem priſtinam refugiſſe diximus, nuntios ad Clearchum mittit hortatum, ut cum copiis ad ipſum

ἀπαγαγεῖν τοὺς στρατιώτας, καὶ κοινῇ διασώζεσθαι πρὸς τοὺς ἐπὶ θάλατταν τόπους· ἀνῃρημένου Κύρου καὶ τῶν τοῦ βασιλέως δυνάμεων ὑπερεχουσῶν, ἀγωνία πολλὴ κατέσχε τοὺς τετολμηκότας ἐπὶ τῇ καταλύσει τῆς Ἀρταξέρξου [1] βασιλείας στρατεύεσθαι.

κε΄. Ὁ δὲ Κλέαρχος ἀνακαλεσάμενος τούς τε στρατηγοὺς καὶ τοὺς ἐφ᾽ ἡγεμονίας τεταγμένους, ἐβουλεύετο περὶ τῶν παρόντων· ὄντων δ᾽ αὐτῶν περὶ ταῦτα, παρεγενήθησαν παρὰ τοῦ βασιλέως πρέσβεις, ὧν ἦν ἀρχιπρεσβευτὴς ἀνὴρ Ἕλλην ὄνομα μὲν [2] Φαλῖνος, γένος δὲ Ζακύνθιος. εἰσαχθέντες δ᾽ εἰς τὸ συνέδριον εἶπον, ὅτι „λέγει ὁ βασιλεὺς Ἀρταξέρξης, ἐπειδὴ νενίκηκα, Κῦρον ἀποκτείνας, παράδοτε τὰ ὅπλα, καὶ „πρὸς τὰς θύρας αὐτοῦ βαδίσαντες, ζητεῖτε πῶς αὐτὸν „ἐκθεραπεύσαντες, ἀγαθοῦ τινος μεταλάβητε.„ ῥηθέντων δὲ τούτων, ἀπόκρισιν ἔδωκεν ἕκαστος τῶν στρατη-

Rex, ob Cyri mortem, victoriam iactans, miſſo Phalino, arma tradi iubet.

Sed Graeci recuſant,

1 Βασιλέως Coisl.
2 Φάλυνος Coislin. Reg. 1. Φαλῖνος Clarom. Reg. 2. In edd. Φάληνος.

ſe recipiat, quo coniunctis agminibus ad oram ſe maritimam conſervarent. Interfecto enim Cyro, & regis exercitu victoriam ſibi vindicante, ingens trepidatio cum poenitentia inceſſebat omnes, quod Artaxerxem regno excutere, conatu nimis audaci, tentaſſent.

XXV. Clearchus igitur, ducibus & praefectis ſerierum convocatis, de praeſenti rerum ſtatu conſilia exquirit. Dumque his intenti ſunt, legati regis ſuperveniunt, quorum princeps erat Graecus quidam nomine Phalinus, Zacynthius natione. Hi in Senatum introducti regis mandata hunc ad modum exponunt: *Haec dicit rex Artaxerxes: Quandoquidem, Cyro interfecto, victoria penes me eſt, vos arma tradite, & ad fores eius pergite, & de modo reconciliandi ipſum vobis cogitate, ut beneficii alicuius participes fiatis.* His ita dictis, ab unoquoque ducum id reſponſi datum

γῶν τοιαύτην οἵαν Λεωνίδης, καθ' ὃν καιρὸν περὶ Θερμοπύλας αὐτοῦ φυλάττοντος τὰς παρόδους, Ξέρξης ἀπέστειλεν ἀγγέλους, κελεύων τῶν ὅπλων παραχωρῆσαι. καὶ γὰρ τότε Λεωνίδης εἶπεν [1] ἀπαγγεῖλαι τῷ „βασιλεῖ, „Διότι νομίζομεν, κἂν φίλοι γενώμεθα „τῷ Ξέρξῃ, μετὰ τῶν ὅπλων ὄντες, ἀμείνους ἔσεσθαι „σύμμαχοι· κἂν πολεμεῖν πρὸς αὐτὸν ἀναγκασθῶ„μεν, βέλτιον μετὰ τούτων ἀγωνιεῖσθαι.„ παραπλησίως δὲ καὶ τοῦ Κλεάρχου περὶ τούτων ἀποκριναμένου, Πρόξενος ὁ Θηβαῖος εἶπεν, „ὅτι νῦν τὰ μὲν ἄλ„λα σχεδὸν ἀποβεβλήκαμεν, λέλειπται δ' ἡμῖν ἥ τε „ἀρετὴ καὶ τὰ ὅπλα. νομίζομεν οὖν, ἂν μὲν ταῦτα „φυλάττωμεν, χρησίμην ἡμῖν ἔσεσθαι [2] καὶ ἀρετήν· „ἂν δὲ παραδῶμεν, οὐδὲ ταύτην ἡμῖν ἔσεσθαι βοηθόν.„ διόπερ ἐκέλευσε τῷ βασιλεῖ λέγειν, „ὡς ἂν περὶ „ἡμῶν κακόν τι βουλεύηται, διὰ τούτων πρὸς αὐτὸν „[3] διαγωνιούμεθα περὶ τῶν ἀγαθῶν τῶν κοινῶν.„ λέγεται δὲ καὶ Σώφιλον, τὸν ἐφ' ἡγεμονίας τεταγμένον,

1 'Απάγγειλε Clar.

2 Stigmate defectus inſtructum eſt a Stephano.

3 Ita Clar. Cett. ſimplex habent.

eſt, quod a Leonida quondam, cum tranſitum ad Thermopylas tutanti, Xerxes per legatos edixit, ut arma ſibi cederet. Tunc enim Leonidas ita renuntiari iuſſit regi: *Nos equidem arbitramur, ſi Xerxis amici poſthac fuerimus, longe potiores cum armis ſocios fore: ſin adverſus illum belligerari cogamur, melius horum praeſidio dimicaturos.* Poſteaquam igitur eundem ad modum a Clearcho reſponſum fuit, Proxenus Thebanus ſic infit: *Nunc aliorum prope omnium iacturam fecimus: ſolaque virtus & arma nobis ſuperſunt. Quamdiu haec tutamur, virtutem nobis profuturam exiſtimamus: quamprimum haec trademus, nec illam nobis auxiliaturam.* Ad regem itaque referre iubet: *Si quid mali rex in nos meditatur, de communi adverſus eum bono his ipſis proeliabimur.* Ibi Sophi-

„εἰπεῖν, „ὅτι θαυμάζει τοὺς παρὰ τοῦ βασιλέως λό-„γους. [1] εἰ μὲν γὰρ αὐτὸν δοκεῖ κρείσσονα τῶν Ἑλ-„λήνων εἶναι, μετὰ της δυνάμεως ἐλθὼν λαβέτω τὰ „παρ᾽ ἡμῖν ὅπλα· εἰ δὲ πείσας βούλεται, λεγέτω τί-„να χάριν ἡμῖν ἀντὶ τούτων ἀξίαν δώσει.„ μετὰ δὲ τού-τους Σωκράτης Ἀχαιὸς εἶπεν, „ὅτι λίαν αὐτοῖς ἐκ-„πληκτικῶς ὁ βασιλεὺς προσφέρεται. ἃ μὲν γὰρ παρ᾽ „ἡμῶν βούλεται λαβεῖν, παραχρῆμα ἀπαιτεῖ· τὰ δ᾽ „ἀντὶ τούτων δοθησόμενα, μετὰ ταῦτ᾽ ἀξιοῦντας αἰ-„τεῖν προστάττει. καθόλου δ᾽ εἰ μὲν ἀγνοῶν τοὺς νε-„νικηκότας ὡς ἡττημένους κελεύει τὸ προσταττόμενον „ποιεῖν, μαθέτω ποτέρων ἐστὶν ἡ νίκη, παραγενηθεὶς „μετὰ τῆς πολυαρίθμου δυνάμεως· εἰ δὲ σαφῶς εἰδὼς „ἡμᾶς νενικηκότας, ψεύδεται, πῶς αὐτῷ περὶ τῶν εἰς „ὕστερον ἐπαγγελιῶν πιστεύσομεν;„ οἱ μὲν ἄγγελοι τοιαύτας ἀποκρίσεις λαβόντες ἐχωρίσθησαν· οἱ δὲ [2] πε-ρὶ τὸν Κλέαρχον ἀνέζευξαν πρὸς τὸν σταθμὸν, ὅπου τὸ

1 Εἰ μὲν οὖν αὐτὸν δοκῇ κρείσσονα Reg. 1.

2 Sic Reg. 1. Aberat ceteris articulus.

lus, etiam praefectorum unus, dixiſſe fertur: *Per equidem mira ſibi regis poſtulata videri. Si enim* (inquit) *potentiorem ſeſe Graecis exiſtimat, cum exercitu nos invadens arma extorqueat: ſin perſuaſione vult adipiſci, quam pro his gratiam nobis retributurus ſit, prius dicat.* His Socrates Achaeus ſubiungit: *Nimis vecorditer nobiſcum rex agit. Quae enim a nobis auferre cupit, ſtatim ſibi tradi poſtulat. Quae contra referenda ſunt, precando dehinc obtinere iubet. Poſtremo ſi adeo rerum ignarus eſt, ut victores tanquam victos imperata facere iubeat, cum innumerabili ſua turba huc profectus, utriuſnam partis victoria ſit, cognoſcat. Sin victores nos eſſe perſpicue cognitum habens, tamen circumvenire mendacio ſtudet, qui de promiſſis in poſterum fidem ipſi habeamus?* Cum his legati reſponſis dimiſſi abierunt. Hinc Clearchus agmen ſuum ad

& duce Clearcho reditum parant.

διασεσωσμένον στρατόπεδον ἦν ἀνακεχωρηκός. εἰς τοῦτο δὲ πάσης τῆς δυνάμεως ἐλθούσης, περὶ τῆς ἐπὶ θάλατταν καταβάσεως ἐβουλεύοντο κοινῇ, καὶ περὶ τῆς πορείας. ἔδοξεν οὖν αὐτοῖς μὴ τὴν αὐτὴν ἀναχώρησιν, [1] ἥπερ ἦλθον, ποιεῖσθαι. πολὺ γὰρ [2] αὐτῆς ἦν ἔρημον, ἐν ᾧ τροφὰς οὐχ ὑπελάμβανον ἕξειν, δυνάμεως πολεμίας ἀκολουθούσης. γνόντες δ' ἐπὶ [3] Παφλαγονίας ἀναζευγνύειν, οὗτοι μὲν ὥρμησαν ἐπὶ Παφλαγονίαν μετὰ τῆς δυνάμεως, κατὰ σχολὴν ὁδοιποροῦντες, ὡς ἂν ἅμα τὰς τροφὰς πορίζομενοι.

E vulnere validus & ſalvus rex tardius progredientes Graecos aſſequitur.

κστ΄. Ὁ δὲ βασιλεὺς βέλτιον ἔχων ἀπὸ τοῦ τραύματος, ὡς ἐπύθετο τὴν τῶν ἐναντίων [4] ἀποχώρησιν, νομίσας αὐτοὺς φεύγειν, ὥρμησε μετὰ τῆς δυνάμεως κατὰ σπουδήν. καταλαβὼν δ' αὐτούς, διὰ τὸ βραδέως ὁδοιπορεῖν, τότε μὲν ἤδη νυκτὸς οὔσης, ἐγγὺς τὴν

1 Ἣν περιῆλθον ora Stephan. ᾗ περιῆλθον Coisl. Reg. 1. Vat.
2 Αὐτοῖς Clar.
3 Παφλαγονίας Reg. 2. Clarom. Coisl. Reg. 1. id ſequor. Παφλαγονίαν edd. non quidem male, ſed contra ſcriptos Codd.
4 Ὑποχώρησιν Coisl.

caſtra, quo ſervatus e pugna exercitus ille conceſſerat, traduxit. Univerſis ergo copiis ibi congregatis, de regreſſu ad mare, totaque adeo profectione, conſilia inter ſe capeſſunt. Conſultiſſimum itaque viſum, non eodem, quo venerant, itinere redeundum eſſe. Magna enim pars deſerta erat, & commeatus facultatem non praebebat, hoſtili interim exercitu veſtigia premente. Decretum ergo fuit tandem, ut Paphlagoniam verſus ducerent. Et huc non cunctanter duces cum exercitu iter capeſſunt, lentius tamen procedendo, ut commeatum interea ſibi conquirerent.

XXVI. Rex autem, quamprimum ex vulnere melius habere coepit, diſceſſu hoſtium audito, quod fugere illos putaret, raptim in eos movet. Et quia tardius progrediebantur, aſſecutus tandem eos, nocte iam ingruen-

στρατοπεδείαν ἐποιήσατο. ἅμα δ᾽ ἡμέρᾳ διαταττόντων τῶν Ἑλλήνων τὸ στρατόπεδον εἰς μάχην, πέμψας τοὺς ἀγγέλους κατὰ μὲν τὸ παρὸν εἰς τρεῖς ἡμέρας ἀνοχὰς ἐποιήσατο· ἐν δὲ ταύταις συνεφώνησεν, ὥστε αὐτὸν μὲν φιλίαν [1] παρέχεσθαι τὴν χώραν, καὶ τοὺς ἡγησομένους ἐπὶ θάλατταν δοῦναι, καὶ τοῖς διεξιοῦσιν ἀγορὰν παρέχειν· τοὺς δὲ μετὰ Κλεάρχου μισθοφόρους καὶ τοὺς μετ᾽ Ἀριδαίου πάντας πορεύεσθαι διὰ τῆς χώρας, μηδὲν ἀδίκημα ποιοῦντας. μετὰ δὲ ταῦθ᾽ οὗτοι μὲν ἐπὶ τὰς ὁδοιπορίας ἐγίνοντο· τὴν δὲ δύναμιν ὁ βασιλεὺς ἀπήγαγεν εἰς Βαβυλῶνα. ἐκεῖ δὲ τῶν κατὰ τὴν μάχην ἀνδραγαθησάντων κατ᾽ ἀξίαν ἕκαστον τιμήσας, ἔκρινε πάντων ἄριστον γεγενῆσθαι Τισσαφέρνην. διὸ καὶ μεγάλαις αὐτὸν τιμήσας δωρεαῖς, ἔδωκε τὴν ἑαυτοῦ θυγατέρα πρὸς συμβίωσιν, καὶ τὸ λοιπὸν διετέλει πιστότατον [2] ἔχων αὐτὸν φίλον. ἔδωκε δ᾽

Initis induciis pacatum per terras regias tranſitum impetrant Graeci,

& rex Babylonem regreditur.

Tiſſaphernes praemia alia & regis filiam coniugem reportat.

1 Παρασχέσθαι Reg. 1. 2 Αὐτὸν ἔχων Clar. Reg. uterque.

te caſtra prope metatur. Sub initium diei ſequentis, cum Graeci in aciem copias educerent, nuntiis ille miſſis trium dierum inducias in praeſens concedit. His ita conventum erat, ut rex pacatum & amicum ipſis tranſitum per terras ſuas concederet, itinerisque duces ad mare uſque adiungeret, venalem etiam commeatum tranſeuntibus praeberet. Quidquid praeterea mercenariorum ſub Clearchi & Aridaei ſignis militaret, id abſque nocumento per agros iter faceret. Hi ergo ad iter perſequendum ſeſe convertunt. At rex Babylonem exercitum reducit; ubi praemia inter eos diſtribuens, qui praeclara virtutis facinora bello iſto edidiſſent, praeclariſſime inter omnes Tiſſaphernem ſe geſſiſſe iudicavit. Ideo cum magnificis hominem muneribus honeſtavit, tum ſuam ipſi filiam matrimonio adiunxit, & de reliquo fidiſſimum hunc amicum

αὐτῷ καὶ τὴν ἡγεμονίαν, ὧν Κῦρος ἐπὶ θαλάττης [1] ἦρχε σατραπειῶν. ὁ δὲ Τισσαφέρνης θεωρῶν τὸν βασιλέα δι' ὀργῆς ἔχοντα τοὺς Ἕλληνας, ἐπηγγείλατο αὐτῷ ἅπαντας ἀνελεῖν, ἐὰν αὐτῷ μὲν δυνάμεις δῷ, πρὸς δὲ Ἀριδαῖον διαλλαγῇ· προδοθήσεσθαι γὰρ ὑπὸ τούτου τοὺς Ἕλληνας κατὰ τὴν ὁδοιπορίαν. ὁ δὲ βασιλεὺς τοὺς λόγους ἀσμένως δεξάμενος, τούτῳ μὲν ἔδωκεν ἐξ ἁπάσης τῆς δυνάμεως ἐπιλέξας τοὺς κρατίστους ὅσους προαιροῖτο. * * * * * * * * * * * *

Hic novo agmine inſequitur Graecos,

ἄλλοις [2] γε ἡγεμόσιν ἐλθεῖν, καὶ κατὰ πρόσωπον ἀκοῦσαι τῶν λόγων. διόπερ οἵ τε στρατηγοὶ σχεδὸν ἅπαντες μετὰ Κλεάρχου καὶ τῶν λοχαγῶν, ὡς εἰκὸς, πρὸς Τισσαφέρνην ἦλθον· καὶ στρατιωτῶν δὲ πρὸς ἀγορὰν ἐλθεῖν βουλομένων ἠκολούθησαν ὡς διακόσιοι. Τισσαφέρνης δὲ τοὺς μὲν στρατηγοὺς εἰς τὴν σκηνὴν

horumque duces paene omnes cum Clearcho turpi fraude capit,

1 Εἶχε Reg. 2. Clar. Mox πρὸς τοὺς Ἕλληνας Reg. 1.

2 Omittit Clar. in quo & lacunae indicium eſt.

fuit expertus. Quin & ſatrapiarum, quibus Cyrus praefuerat, imperium illi conceſſit. Tiſſaphernes itaque, videns infenſiſſimo erga Graecos animo regem eſſe, omnes ſe deletum ire promiſit, ſi exercitu inſtrueretur, & cum Aridaeo in gratiam rediret. Ab hoc enim Graecos in itinere proditum iri, confirmabat. Pergratum hoc regi conſilium accidit. Ideoque militum fortiſſimos, quotquot ipſe vellet, ex toto exercitu deligendos ei permiſit. [Cum his praepropere Graecorum agmen inſecutus, non procul ab illis caſtra poſuit. Miſſiſque ad eos nuntiis, ut Clearchus cum] ceteris ordinum ductoribus ad ſe veniret, poſtulavit. Habere, quae coram illis exponat. Duces igitur fere omnes cum Clearcho & cohortium praefectis, uti par erat, Tiſſaphernem accedunt. Ex militibus praeterea circiter ducenti commeatum emturi ſequuntur. Tiſſaphernes duces ipſos in praetorium ſuum vocat; at ma-

ἐκάλεσεν, οἱ δὲ λοχαγοὶ πρὸς ταῖς θύραις διέτριβον. καὶ μετ' ὀλίγον ἐκ τῆς [1] Τισσαφέρνους σκηνῆς ἀρθείσης φοινικίδος, ὁ μὲν τοὺς στρατηγοὺς ἔνδον συνέλαβε, τοὺς δὲ λοχαγοὺς, οἷς ἦν συντεταγμένον, ἐπελθόντες ἀνεῖλον· ἄλλοι δὲ τοὺς ἐπὶ τὴν ἀγορὰν ἥκοντας τῶν στρατιωτῶν ἀνῄρουν. ἐξ ὧν εἷς φυγὼν εἰς τὴν παρεμβολὴν ἐδήλωσε τὴν συμφοράν.

multoſque milites obtruncat.

κζ'. Οἱ δὲ στρατιῶται πυθόμενοι τὰ γεγενημένα, παρ' αὐτὸν μὲν τὸν καιρὸν ἐξεπλάγησαν, καὶ πάντες ἐχώρουν εἰς ὅπλα μετὰ πολλῆς ἀταξίας, ὡς ἀναρχίας οὔσης. μετὰ δὲ ταῦτα, οὐδενὸς αὐτοῖς παρενοχλοῦντος, εἵλοντο στρατηγοὺς μὲν πλείους, ἑνὶ δὲ τῶν ὅλων τὴν ἡγεμονίαν ἀπέδωκαν, Χειρισόφῳ τῷ Λακεδαιμονίῳ. οὗτοι δὲ διατάξαντες τὸ στρατόπεδον [2] εἰς τὴν ὁδοιπορίαν, ὥς ποτ' αὐτοῖς ἐδόκει κάλλιστα, προῆγον ἐπὶ Παφλαγονίαν· Τισσαφέρνης δὲ τοὺς στρατηγοὺς δήσας

Accepto cladis nuntio Graeci Chiriſophum imperatorem creant, & hoſtium incurſum fe-rociſſime repellunt.

1 Sic Co. uti Xenoph. In edd. Τισσαφέρνου. 2 Tria haec deſunt Reg. 1.

nipulorum praefecti ante fores ſubſiſtunt. Breve interceſſerat tempus, cum purpureo ex papilione Tiſſaphernis vexillo oſtentato, ipſe duces intus comprehendit, ceteros vero praefectos, foris praeſtolantes, alii, quibus hoc mandatum erat, obtruncant. Alii milites, qui commeatus emendi cauſa venerant, hìc illic caedunt. Quorum unus fuga in caſtra ſuorum elapſus, cladis nuntium attulit.

XXVII. Qua facti atrocitate cognita, milites tum quidem perterrefacti, incompoſite ad arma concurrunt, quod neque dux neque imperator eſſet. Sed mox, ubi nemo ipſis negotium faceſſit, duces ſibi complures deſumunt, ad unum tamen ſummam imperii deferunt. Lacedaemonius ille erat Chiriſophus. Ab his agmen in ordinem, qui optimus tum videretur, redactum, Paphlagoniam verſus promovetur. Tiſſaphernes autem duces

Clearchus & duces capti ad regem miſſi trucidantur.

ἀπέστειλε πρὸς Ἀρταξέρξην. ἐκεῖνος δὲ τοὺς μὲν ἄλλους ἀνεῖλε, Μένωνα δὲ μόνον [1] ἀφῆκεν· ἐδόκει γὰρ μόνος οὗτος στασιάζων πρὸς τοὺς συμμάχους προδώσειν τοὺς Ἕλληνας. Τισσαφέρνης δὲ μετὰ τῆς δυνάμεως ἐπακολουθῶν τοῖς Ἕλλησιν ἐξήπτετο, καὶ κατὰ στόμα μὲν οὐκ ἐτόλμα παρατάττεσθαι, φοβούμενος ἀπεγνωσμένων ἀνδρῶν θράσος καὶ ἀπόνοιαν· ἐν δὲ τοῖς εὐθέτοις τόποις παρενοχλῶν, μεγάλῳ μὲν οὐδενὶ κακῷ [2] περιβάλλειν αὐτοὺς ἠδύνατο, μικρὰ δὲ βλάπτων, μέχρι τοῦ τῶν Καρδούχων καλουμένου ἔθνους ἐπηκολούθησε. καὶ Τισσαφέρνης μὲν οὐδὲν ἔτι δυνάμενος πρᾶξαι, μετὰ τῆς δυνάμεως ἐπ' Ἰωνίας ἀνέζευξεν· οἱ δὲ Ἕλληνες [3] ἐφ' ἑπτὰ μὲν ἡμέρας διεπορεύοντο τὰ τῶν [4] Καρδούχων ὄρη, πολλὰ κακὰ πάσχοντες ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων, ἀλκίμων τε ὄντων καὶ τῆς χώρας ἐμπείρων. ἦσαν δὲ οὗτοι πολέ-

Graecorum iter continuatum per montes Carduchorum

1 Ἀφῆκεν Clarom. Cett. ultima litera deerat.
2 Περιβαλεῖν Reg. 2.
3 Δι' ἑπτὰ Reg. 1.
4 Καρδουχαίων Reg. 2. & ἐπορεύοντο.

in vincula compactos ad regem tranſmiſit. Qui reliquis obtruncatis, Menona ſolum dimiſit. Hic enim, quod cum ſociis iurgatus eſſet, Graecos prodere voluiſſe exiſtimabatur. Poſtea Tiſſaphernes cum agmine Graecos inſectatus, carptim eos vexabat, nec adverſa cum illis fronte concurrere audebat, quod hominum, de ſalute deſperantium, extremam audaciam & furorem formidaret. Opportunis itaque locis obiter eos laceſſens, magni quidem detrimenti nihil afferre poterat, ſed levibus tantum damnis afficiens, ad Carduchorum (quam vocant) gentem uſque perſequebatur. Tum extremum agmen carpendo nihil ſe proficere poſſe videns Tiſſaphernes, copias Ioniam verſus duxit. Graeci vero ſuperandis Carduchorum montibus VII dies inſumebant, multis inſuper nocumentis ab loci eius incolis, gente ſtrenua, locorumque iſtic gnara, perpeſſi. Hi regis hoſtes erant & liberi,

μιοι μὲν τοῦ βασιλέως, ἐλεύθεροι δὲ, καὶ τὰ κατὰ πόλεμον ἀσκοῦντες, μάλιστα δ' ἐκποιοῦντες σφενδόναις ὡς μεγίστους λίθους ἐμβάλλειν, καὶ τοξεύμασι ὑπερμεγέθεσι χρῆσθαι· δι' ὧν τοὺς Ἕλληνας κατατιτρώσκοντες ἐξ ὑπερδεξίων τόπων, πολλοὺς μὲν ἀνεῖλον, οὐκ ὀλίγους δὲ κακῶς διέθεσαν. τὰ γὰρ βέλη μείζω καθεστῶτα [1] δυοῖν πηχῶν ἔδυνε διά τε τῶν ἀσπίδων καὶ θωράκων, ὥστε μηδὲν τῶν ὅπλων ἰσχύειν τὴν βίαν αὐτῶν ὑπομένειν. οὕτω γάρ φασι μεγάλοις [2] κεχρῆσθαι οϊστοῖς, ὥστε τοὺς Ἕλληνας ἐναγκυλοῦντας τὰ [3] ῥιπτόμενα βέλη, τούτοις σαυνίοις χρωμένους ἐξακοντίζειν. διελθόντες οὖν τὴν προειρημένην χώραν [4] ἐπιπόνως, παρεγενήθησαν πρὸς τὸν Κεντρίτην ποταμόν. ὃν διαβάντες, εἰσέβαλον εἰς τὴν Ἀρμενίαν· ταύτης δ' ἦν σατράπης [5] Τηρίβαζος. πρὸς ὃν σπεισάμενοι, διεπορεύοντο τὴν χώραν ὡς φίλοι.

usque in Armeniam, quae tutum tranſitum praebet.

1 Δυεῖν Reg. 1.
2 Αὐτοῖς κεχρ. idem. An voluit αὐτοὺς κεχρῆσθαι? Sic opinor.
3 Ῥιπτούμενα Reg. 2.
4 Παρεγ. ἐπιπόνως Cl. non male.
5 Τειρίβαζος Coisl.

rerumque bellicarum ſtudioſi, in hoc praecipue exercitati, ut praegrandes funda lapides intorquerent, & inuſitatae magnitudinis arcubus rem gererent. Hi dum Graecos ſuperiori de loco impetunt, multos equidem tranſverberatos perimunt, nec paucos foede ſauciant. Nam ſagittae binis cubitis longiores per ſcuta & thoraces penetrabant, adeoque nulla vim harum armatura ſufferre poterat. Tam enorme id teli genus fuiſſe dicitur, ut Graeci pro amentatis ſauniis hiſce ad iaculandum uterentur. Cum tandem non citra magnam difficultatem regionem hanc evaſiſſent, ad Centritem fluvium deveniunt, quo traiecto, Armeniam ingrediuntur. Satrapes tum huius erat Teribazus: cum quo foedere inito, deinceps ut amici per provinciam eius iter faciunt.

In Armeniae montibus abducti a via Graeci, fame & frigore graviſſime afflicti,

κη'. Ὁδοιποροῦντες δὲ διὰ τῶν Ἀρμενίων ὀρῶν, ἐλήφθησαν ὑπὸ χιόνος πολλῆς, καὶ παρεκινδύνευσαν ἀπολέσθαι πάντες. τοῦ γὰρ ἀέρος τεταραγμένου, τὸ μὲν πρῶτον [1] κατ' ὀλίγον ἤρξατο χιὼν πίπτειν ἐκ τοῦ περιέχοντος, [2] ὥστε τοὺς ὁδοιποροῦντας μηδὲν ἐμποδίζεσθαι τῆς εἰς τοὔμπροσθεν πορείας· μετὰ δὲ ταῦτα πνεύματος ἐπιγενομένου, μᾶλλον ἀεὶ κατεῤῥίπτετο, καὶ τὴν χώραν ἐπεκάλυπτεν· ὥστε μηκέτι δύνασθαι μήτε τὰς ὁδοὺς μήτε ὁλοσχερῶς τὰς ἰδιότητας τῶν τόπων θεωρεῖσθαι. διόπερ ἀθυμία τὸ στρατόπεδον ὑπεδύετο καὶ δέος, ἀνακάμπτειν μὲν εἰς ἀπώλειαν [3] οὐ βουλομένων, προάγειν δὲ διὰ τὸ πλῆθος τῶν χιόνων [4] οὔτε δυναμένων. τοῦ δὲ χειμῶνος ἐπίτασιν λαμβάνοντος, ἐπεγενήθη πνευμάτων μέγεθος μετὰ πολλῆς χαλάζης· ὥστε, τοῦ συρμοῦ κατὰ πρόσωπον ὄντος, ἀναγκασθῆναι καθίσαι

1 Deſunt haec duo Reg. 1.

2 Ὥστε μηδὲν αὐτοὺς ἐμποδίζεσθαι Reg. 1. non male.

3 Μὴ βουλομένων Reg. 2.

4 Οὔτε δυναμένων Reg. 1. Coisl. Vulgo οὐ δεδυνημένων.

XXVIII. At dum per Armeniorum montes contendunt, nive tam denſa obruuntur, ut parum abfuerit, quin omnes ibi periiſſent. Turbato enim aëre rara primum nix ſenſim ex alto cadere, ita ut nullum progredientibus impedimentum obiiceretur. Sed mox invaleſcente vento, ſubinde maior copia ruere, tamque denſe ubique terram obtegere, ut nec viam proſpicere, nec ullam prorſus locorum regionem internoſcere poſſent. Hinc anxietas & pavor exercitum invadere, quod nec ad certam retrogredi perniciem vellent, nec ob profundam nivis denſitatem procedere ulterius poſſent. Hieme autem ſubinde aſperius ingraveſcente, vehemens quoque ventorum procella cum violento grandinis nimbo exoritur, adeo quidem, ut cum turbo facies adverſas percelleret,

τὴν δύναμιν ἅπασαν. ἕκαστος γὰρ τὴν ἐκ τῆς ὁδοιπορίας κακοπάθειαν ὑπομένειν [1] ἀδυνατῶν, ὅπου ποτὲ τύχοι, μένειν ἠναγκάζετο. ἀποροῦντες δὲ πάντες τῶν ἀναγκαίων, ἐκείνην μὲν τὴν ἡμέραν καὶ τὴν νύκτα διεκαρτέρουν ὑπαίθριοι, πολλοῖς συνεχόμενοι κακοῖς. διὰ γὰρ τὸ πλῆθος τῆς κατὰ τὸ συνεχὲς ἐκχεομένης χιόνος, τά τε ὅπλα πάντα συνεκαλύφθη, καὶ τὰ σώματα διὰ τὸν ἀπὸ τῆς [2] αἰθρίας πάγον [3] περιεψύχετο· διά τε τὴν ὑπερβολὴν τῶν κακῶν, ὅλην τὴν νύκτα διηγρύπνουν· καί τινες μὲν πῦρ ἐκκαύσαντες, τῆς ἀπὸ τούτου βοηθείας ἐτύγχανον· τινὲς δὲ περικαταληφθέντες ὑπὸ τοῦ πάγου τὰ σώματα, πᾶσαν ἀπεγίνωσκον ἐπικουρίαν, τῶν ἀκρωτηρίων αὐτοῖς σχεδὸν ἁπάντων ἀπονεκρουμένων. διόπερ ὡς ἡ νὺξ διῆλθε, τῶν θ' ὑποζυγίων [4] τὰ πλεῖστα εὑρέθη διεφθαρμένα, καὶ τῶν ἀνδρῶν amiſſis multis ſuorum,

1 'Αγανακτῶν, οὔποτε Reg. 1. οὔποτε etiam Coisl. & Vat.

2 Αἰθρίας Reg. 2. Edd. αἴθρας.

3 'Εψύχετο Reg. 1.

4 Τὰ πλήθη πλεῖστα Clar. Paullo ante νὺξ προῆλθε.

totum illic agmen ſiſtere cogeretur. Quia enim nemo tam aerumnoſam itineris moleſtiam perferre poterat, quem quiſque tum locum occupaverat, eo ſe continere neceſſum habebat. Tametſi vero ſumma tum omnes penuria laborarent, per illam tamen diem atque noctem aſperrimam hiemis ſaevitiam, variis aerumnis cumulatam, ſub dio tolerarunt. Nam quidquid armorum erat, ingens nivis continue praecipitantis copia obtexerat. Corpora vero gelu, quod ſerenus deinceps aër exaſperavit, rigeſcebant, & tam atrox malorum vis urgebat, ut totam illam noctem tranſigerent inſomnem. Aliqui ignis excitati calore utcunque ſe fovere. Nonnulli concretis frigore corporibus omnem ſalutis ſpem abiicere, cum extremae horum partes fere omnes emorerentur. Nocte igitur tranſacta, maior iumentorum pars corrupta, viri etiam com-

πολλοὶ μὲν τετελευτηκότες, οὐκ ὀλίγοι δὲ τὴν μὲν ψυχὴν ἔχοντες ἔμφρονα, τὸ δὲ σῶμα διὰ τὸν πάγον ἀκίνητον. ἔνιοι δὲ καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐτυφλώθησαν, διά τε τὸ ψῦχος καὶ τὴν ἀνταύγειαν τῆς χιόνος· καὶ τελείως ἂν ἅπαντες διεφθάρησαν, εἰ μὴ βραχὺ διελθόντες εὗρον κώμας γεμούσας τῶν ἐπιτηδείων· αὗται δὲ τὰς μὲν τοῖς ὑποζυγίοις καταβάσεις εἶχον ὀρυκτὰς, τάς τε τοῖς ἀνδράσι κατὰ κλιμάκων, ταῖς οἰκίαις [1] ἐγκαταβαίνουσι τά τε βοσκήματα τρεφόμενα χόρτῳ, τοῖς δ' ἀνδράσι πολλὴν ἀφθονίαν πάντων τῶν πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαίων.

aegre tandem vicos aſſequuntur, qui omni victus genere eos recreant.

κθ'. Ἐμμείναντες δὲ ταῖς κώμαις ἡμέρας ὀκτὼ, παρεγενήθησαν [2] εἰς τὸν Φᾶσιν ποταμόν. ἐκεῖ δὲ τέτταρας ἡμέρας διανύσαντες, διεπορεύοντο τὴν Χάων καὶ Φασιανῶν χώραν. ἐπιθεμένων δ' αὐτοῖς τῶν ἐγχωρίων, τούτους μὲν ἐν τῇ μάχῃ νικήσαντες, πολλοὺς ἀνεῖλον· αὐτοὶ δὲ [3] καταλαμβάνοντες τὰς τῶν ἐγχωρίων κτή-

Inde Phaſin fluv. tranſgreſſi, per Chaorum, Phaſianorum, Chalcidenſium cet. regiones,

1 Deeſt Coisl. Reg. 1. notaturque aſteriſco a Steph.

2 Πρὸς τὸν Reg. 1.

3 Καταλαβόντες margo Steph.

plures exſtincti, nec pauci, licet vegetis adhuc animis eſſent, frigore tamen immobile corpus habere cernebantur. Quidam, ſplendore nivis praeſtricta oculorum acie, velut excaecati erant. Denique internecione ad unum omnes periiſſent, niſi paullulum progreſſi vicos rerum neceſſariarum copia refertos inveniſſent. Hic iumenta per effoſſos aditus, homines per ſcalas deſcendebant. In domiciliis pecudes gramine alebantur, & ingens omnium, quibus vita ſuſtentatur, ubertas hominibus ſuppetebat.

XXIX. Per VIII dies hîc commorati, ad Phaſin amnem tandem perveniunt. Quatriduo illic exacto, Tachorum & Phaſianorum terras permeant. Cumque ab incolis in tranſitu armis laceſſerentur, pugna cum illis congreſſi magnam caedem peragunt, & occupatis illorum villis, quae vi-

σεις γεμούσας ἀγαθῶν, ἐνδιέτριψαν ἐν αὐταῖς ἡμέρας [1] πεντεκαίδεκα. ἀναζεύξαντες δὲ ἐκεῖθεν, διῆλθον τὴν Χαλκιδέων καλουμένην χώραν ἐν ἡμέραις ἑπτὰ, καὶ παρεγενήθησαν πρὸς τὸν Ἅρπαγον ὀνομαζόμενον ποταμὸν, ὄντα τὸ πλάτος πλέθρων τεττάρων. ἐντεῦθεν δὲ [2] διὰ τὰ Σκουτίνων πορευόμενοι, διῆλθον ὁδὸν πεδινήν· ἐν ᾗ τρεῖς ἡμέρας αὐτοὺς ἀνέλαβον, εὐποροῦντες ἁπάντων τῶν ἀναγκαίων. μετὰ δὲ ταῦτα ἀναζεύξαντες, τεταρταῖοι παρεγενήθησαν πρὸς πόλιν μεγάλην Γυμνασίαν ὀνομαζομένην. ἐκ δὲ ταύτης ὁ τῶν τόπων τούτων ἀφηγούμενος ἐσπείσατο πρὸς αὐτοὺς, καὶ τοὺς ὁδηγήσοντας ἐπὶ θάλατταν συνέστησεν. ἐν ἡμέραις δὲ πεντεκαίδεκα παραγενόμενοι ἐπὶ τὸ Χήνιον ὄρος, ὡς εἶδον πορευόμενοι οἱ πρῶτοι τὴν θάλατταν, περιχαρεῖς ἦσαν, καὶ τοιαύτην ἐποίουν κραυγὴν, ὥστε τοὺς ἐπὶ τῆς οὐραγίας ὄντας, ὑπολαμβάνοντας πολεμίων ἔφοδον εἶ-

In Chenium montem evadunt, unde ingenti gaudio mare proſpiciunt.

1 Δεκαπέντε Reg. 1. 2 Διὰ τὰ Σκουτ. Reg. 2. Vulgo διὰ Τασκουτ.

ctu ceteriſque bonis abundabant, XV ibi dies quieti ſuae concedunt. Inde profecti, Chalcidenſium (quam vocant) terram ſeptimis caſtris emenſi, ad fluvium, cui Harpaſo nomen, IV plethra amplum, deſcendunt. Hinc per Scutinorum planiciem itinere facto, curandis corporibus triduum inſumunt, omni neceſſariorum copia inſtructi. Quartis inde caſtris ad magnam urbem, cui Gymnaſiae nomen, progrediuntur. Ex hoc locorum ibi princeps foedus cum illis facit, ductoreſque viae ad mare uſque adiungit. XV ergo dierum itinere confecto, in Chenium montem egreſſi, ubi qui in primo agmine erant, mare procul viderunt, ingenti laetitia perfunduntur: tantuſque mox clamor ſublatus eſt, ut extremi agminis milites hoſtium impreſſionem quandam eſſe ſuſpicantes, arma

ναι, χωρεῖν εἰς ὅπλα. ὡς δ' ἅπαντες ἀνέβησαν[1] ἐπὶ τὸν τόπον, ἐξ οὗ τὴν θάλατταν ἦν ὁρᾷν, τοῖς θεοῖς [2] ἀνατείναντες τὰς χεῖρας, ηὐχαρίστουν ὡς ἤδη διασεσωσμένοι.

Hic in expeditionis memoriam tropaea ponunt,

συνενέγκαντες δ' εἰς ἕνα τόπον λίθους παμπληθεῖς, καὶ ποιήσαντες ἐξ αὐτῶν ἀναστήματα μεγάλα, σκῦλα τῶν Βαρβάρων ἀνέθεσαν, βουλόμενοι τῆς στρατείας ἀθάνατον ὑπόμνημα καταλιπεῖν· καὶ τῷ μὲν ὁδηγήσαντι φιάλην ἀργυρᾶν καὶ στολὴν Περσικὴν ἐδωρήσαντο. ὃς δείξας αὐτοῖς τὴν ἐπὶ Μάκρωνας ὁδὸν, ἀπηλλάγη.

ac deinde Macronum regionem tranſeunt,

οἱ δ' Ἕλληνες εἰσβαλόντες εἰς τὴν τῶν Μακρώνων χώραν, ἐσπείσαντο, καὶ [3] πρὸς πίστιν παρὰ μὲν ἐκείνων λόγχην ἔλαβον Βαρβαρικὴν, αὐτοὶ δ' Ἑλληνικὴν ἔδωκαν. ταῦτα γὰρ ἔφασαν αὐτοῖς οἱ Βάρβαροι διὰ προγόνων παραδεδόσθαι πρὸς πίστιν βεβαιότατα.

& ad Colchos perveniunt.

ὡς δὲ τοὺς τούτων ὅρους διῆλθον, παρεγενήθησαν εἰς τὴν τῶν Κόλχων χώραν. εἰς ἣν ἀθροισθέντων τῶν ἐγχωρίων ἐπ'

1 'Επὶ τὸν τόπον ſolus Reg. 1. e quo articulum addidi.

2 'Ανατείνοντες idem.

3 Duo haec deſunt Reg. 2. Paullo ante ἐμβαλόντες Reg. 1.

raptim expedirent. Quamprimum vero omnes in iugum, unde proſpectus in mare pateret, evaſerunt, ſublatis quiſque manibus gratias Diis non ſecus agebant, quam ſi prorſus ſalutis compotes iam eſſent. Tum ſaxis magno numero in unum locum congeſtis, tumulos ingentes excitarunt, quibus ſpolia de barbaris relata, ad immortalem expeditionis ſuae memoriam, impoſuerunt. Viae autem duci phialam argenteam ſtolamque Perſicam donarunt: qui monſtrata deinceps ad Macrones via, diſceſſit. Poſteaquam Macronum regionem Graeci ingreſſi ſunt, foedus cum gente faciunt. In cuius fidem Barbaricam ab illis haſtam accipiunt, ipſique Graecam reddunt. Hoc certiſſimum fidei pignus a maioribus ſibi traditum eſſe Barbari dictitabant. Horum montibus ſuperatis, in Colchorum terram ſe demittunt. Ingens contra illos turba inco-

αὐτοὺς, τούτους μὲν κρατήσαντες μάχῃ, πολλοὺς ἀνεῖλον· αὐτοὶ δὲ λόφον ὀχυρὸν καταλαβόμενοι, τὴν χώραν ἐπόρθουν, καὶ τὰς ὠφελείας εἰς τοῦτον ἀθροίσαντες, [1] ἀφθόνως ἑαυτοὺς ἀνελάμβανον.

λʹ. Εὑρίσκετο δὲ καὶ σμήνη παμπληθῆ περὶ τοὺς τόπους, ἐξ ὧν πολυτελῆ προσεφέρετο κηρία· τούτων δ' οἱ γευσάμενοι παραλόγῳ περιέπιπτον συμπτώματι. οἱ γὰρ μεταλαβόντες αὐτῶν, ἄφρονες ἐγίνοντο, καὶ πίπτοντες ἐπὶ τὴν γῆν, ὅμοιοι τοῖς τετελευτηκόσιν ὑπῆρχον. πολλῶν δὲ φαγόντων διὰ τὴν γλυκύτητα τῆς ἀπολαύσεως, ταχὺ τὸ πλῆθος ἐγεγόνει τῶν πεπτωκότων οἱονεὶ τροπῆς ἐν πολέμῳ γεγενημένης. ἐκείνην μὲν οὖν τὴν ἡμέραν ἠθύμησεν ἡ δύναμις, καταπεπληγμένη τό, τε παράδοξον καὶ τὸ πλῆθος τῶν ἠτυχηκότων· τῇ δ' ὑστεραίᾳ περὶ τὴν αὐτὴν ὥραν ἅπαντες ἑαυτοὺς ἀνελάμβανον, καὶ κατ' ὀλίγον ἀνακτώμενοι τὸ φρονεῖν, ἀνέστησαν, καὶ τὸ σῶμα διετέθησαν ὁμοίως [2] τοῖς ἐκ

Guſtato eius regionis melle, multi Graecorum in inſaniam inciderunt.

Recepta mentis ſanitate,

1 Omittunt Reg. 1. & Clar. 2 Τῆς Coisl.

larum confluxerat, quam pugna devictam non exigua caede multant. Tum firmo quodam colle inſeſſo, agros populantur, & magnis illuc praedis undique congeſtis, affatim ſeſe recreant.

XXX. Inventa tum fuit his in locis ingens alvearium copia, unde largiſſimos erat favos depromere. Sed mirificum quiddam evenit circa illos, qui hos deguſtarent. Nam quotquot aliquid deglutiſſent, amentes facti, mortuiſque ſimiles, humi ſternebantur. Et quia multi ſaporis dulcedine capti de favis hiſce comederant, mox ingens multitudo, quaſi bellica quadam ſtrage edita, hic illic fuſa iacebat. Magna illo die triſtitia exercitum pervaſit, rei novitate & proſtratorum numero perculſum. At poſtridie eadem prope hora omnes ad ſe redibant, & integra mentis ſanitate recepta ſurgebant, corporibus non aliter

Trapezuntem perveniunt. ubi benigno hoſpitio excepti, XXX dies ſubſiſtunt,

φαρμακοποσίας διασωθεῖσιν. ὡς δ᾽ ἀνέλαβον ἑαυτοὺς, ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐπορεύθησαν εἰς Τραπεζοῦντα, πόλιν Ἑλληνίδα, Σινωπέων μὲν ἄποικον, κειμένην δὲ ἐν τῇ Κόλχων χώρᾳ. ἐνταῦθα δὲ διατρίψαντες ἡμέρας τριάκοντα, παρὰ μὲν τοῖς ἐγχωρίοις λαμπρῶς ἐξενίσθησαν, αὐτοί τε τῷ τε Ἡρακλεῖ καὶ Διῒ σωτηρίῳ θυσίαν ἐποίησαν καὶ γυμνικὸν ἀγῶνα, καθ᾽ ὃν τόπον φασὶ προσπλεῦσαι τὴν Ἀργὼ καὶ τοὺς περὶ Ἰάσονα. ἐκεῖθεν δὲ Χειρίσοφον μὲν τὸν ἀφηγούμενον ἀπέστειλαν εἰς Βυζάντιον ἐπὶ πλοῖα καὶ τριήρεις, ἐλέγετο γὰρ εἶναι φίλος Ἀναξιβίῳ τῷ Βυζαντίων ναυάρχῳ. τοῦτον μὲν οὖν ἐπὶ κέλητος ἐξέπεμψαν· λαβόντες δὲ τῶν ἐπικώπων δύο πλοιάρια [1] παρὰ τῶν Τραπεζουντίων, ἐλῄστευον τοὺς περιοικοῦντας Βαρβάρους καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν. ἐφ᾽ ἡμέρας μὲν οὖν τριάκοντα περιέμειναν τὸν Χειρίσοφον· ὡς δ᾽ ἐκεῖνος ἐβράδυνεν, αἱ

Chiriſopho Byzantium miſſo ad comparandas naves.

Quo diutius remorante,

1 Παρὰ τῶν Τραπεζουντ. Coisl. Reg. 1. Deerat vulgo articulus.

affectis, quam ſi poſt pharmacum aliquod hauſtum, vires recolligerent. Recuperatis ergo viribus, tertio hinc die Trapezuntem, Graecam urbem, pervenere. Sinopenſium haec colonia eſt, & in Colchorum terra iacet. Hic per XXX dies ſubſtiterunt, eximio hoſpitalitatis cultu a civibus affecti, & ſacra Herculi Iovique ſervatori, ludoſque gymnicos peregerunt. Huc Argo navem, & cum ſociis Iaſonem, appuliſſe fama eſt. Inde Chiriſopho ſupremo exercitus imperatori triremes aliaque navigia Byzantio adducendi negotium datur. Anaxibio enim, Byzantinorum navarcho, amicitia iunctus ferebatur. Is igitur celoci impoſitus abnavigat. Ipſi interea, duobus a Trapezuntiis myoparonibus acceptis, finitimos circumquaque Barbaros terra marique excurſando infeſtabant. Ad XXX itaque dies Chiriſophum praeſtolantur. Quo diu-

δὲ τροφαὶ τοῖς ἀνθρώποις ἐσπάνιζον, ἀνέζευξαν ἐκ Τραπεζοῦντος, καὶ τριταῖοι παρεγενήθησαν εἰς Κερασοῦντα, πόλιν Ἑλληνίδα, Σινωπέων ἄποικον· ἐν ταύτῃ δὲ ἡμέρας διατρίψαντές τινας, παρεγενήθησαν εἰς τὸ τῶν Μοσυνοίκων ἔθνος. τῶν δὲ Βαρβάρων συστραφέντων ἐπ' αὐτοὺς, ἐκράτησαν μάχῃ, καὶ πολλοὺς ἀνεῖλον. συμφυγόντων δὲ εἴς τι χωρίον ἐν ᾧ κατῴκουν [1] ἑπτωρόφους ἔχοντες ξυλίνους πύργους, συνεχεῖς προσβολὰς ποιησάμενοι, κατὰ κράτος εἷλον. ἦν δὲ τὸ χωρίον τοῦτο μητρόπολις τῶν ἄλλων ἐρυμάτων, ἐν ᾧ καὶ ὁ βασιλεὺς [2] αὐτῶν κατῴκει τὸν ὑψηλότατον τόπον ἔχων. ἔθος δ' ἔχει πάτριον μένειν ἐν αὐτῷ τὸν πάντα βίον, κἀκεῖθεν [3] διαδοῦναι τοῖς ὄχλοις τὰ προστάγματα. βαρβαρώτατον δ' ἔφασαν οἱ στρατιῶται τοῦτο διεληλυθέναι τὸ ἔθνος, καὶ ταῖς μὲν γυναιξὶν αὐτοὺς πλησιάζειν ἀπάν-

Ceraſuntem petunt.

Hinc profecti, gentem Moſynoecorum adeunt, barbaram & incultam, pugna atrociſſima ſubigendam.

1 Ἑπταρ. Co. ἑπταρόφους Reg. 1. probiſſime. Edd. ἑπτορόφους.

2 Αὐτὸς ora Steph.

3 Διαδιδόναι Reg. 1.

tius remorante, & commeatu iam deficiente, tertiis inde caſtris Ceraſuntem deveniunt, quae & ipſa Graecorum civitas eſt, a Sinopenſibus olim condita. Hic poſtquam aliquot dies ſtativa habuiſſent, ad Moſynoecorum gentem delati ſunt. At cum a Barbaris, inter ſe conglobatis, invaderentur, pugna illos vincunt, magnoque numero caedunt: ubi vero ſuperſtites in oppidum confugerant, quod ligneis turribus (quae a ſeptenis promoveri poterant) munitum, inhabitabant, id ipſum quoque continuis Graeci oppugnationibus debellatum ceperunt. Locus iſte aliorum caſtellorum veluti caput, & primaria regionis arx, fuit: in cuius parte editiſſima rex aulam habebat. Patrius autem hic mos pro lege erat, ut per totam inibi vitam rex ſubſiſtens mandata populis inde diſtribueret. Nullam Graeci magis Barbaram ſe permeaſſe gentem memorabant: ſiquidem palam in conſpectu omnium cum feminis

των ὁρώντων· τοὺς δὲ παῖδας τῶν πλουσιωτάτων τρέφεσθαι καρύοις ἑφθοῖς· ἅπαντας δ' ἐκ παιδὸς στίγμασι τόν τε νῶτον καὶ τὰ στήθη καταπεποικίλθαι. ταύτην μὲν οὖν τὴν χώραν ἐν ἡμέραις ὀκτὼ διεπορεύθησαν· τὴν δ' ἐχομένην ἐν τρισὶν, ἣν ἐκάλουν [1] Τιβαρηνήν.

Inde Cotyora urbem aſſecuti,

λα'. Κἀκεῖθεν εἰς [2] Κοτύωρα πόλιν παρεγενήθησαν Ἑλληνίδα, Σινωπέων ἄποικον. [3] ἐν ταύτῃ δὲ πεντήκονθ' ἡμέρας διέτριψαν, τοὺς περιοίκους τῆς Παφλαγονίας τε καὶ τοὺς ἄλλους Βαρβάρους λῃστεύοντες. [4] Ἡρακλειῶται δὲ καὶ Σινωπεῖς ἀπέστειλαν αὐτοῖς πλοῖα, δι' ὧν αὐτοί τε καὶ τὰ σκευοφόρα διεκομίσθησαν. ἡ δὲ Σινώπη Μιλησίων μὲν ἦν ἄποικος, κειμένη δ' ἐν τῇ Παφλαγονίᾳ, μέγιστον εἶχεν ἀξίωμα τῶν περὶ τοὺς τόπους. ἐν ᾗ δὴ καθ' ἡμᾶς ἔσχε Μιθριδάτης, ὁ πρὸς Ῥωμαίους διαπολεμήσας, τὰ μέγιστα βασίλεια. παρεγενήθη δὲ καὶ ἐνταῦθα Χειρίσοφος, ὁ πρὸς

ab Heracleenſibus & Synopaeis navigiis adiuvantur.

Interea rediit ad ſuos Chiriſophus

1 Τιβαρινὴν Reg. 2. Clar. Τιμάρην Coisl. Τιβάρην Reg. 1. In edd. erat Τίβαριν.

2 Κοτύωνα Coisl. prave.

3 Κἀκεῖ διέτριψαν ἡμέρας πεντήκοντα Reg. 1.

4 Ἡρακλεῶται Clar. Reg. 2.

conſueſcant, & elixis nucibus divitum natos ſaginent, dorſaque & praecordia maculis inuſtis variata habeant. Hanc itaque regionem VIII caſtris Graeci peragrarunt. Contiguam vero, quae Tibaris dicitur, tribus.

XXXI. Inde ad Cotyora, Graecam urbem, Sinopaeorum coloniam, progreſſi, quinquaginta dierum ſtativa habuerunt, praedationibus finitimos Paphlagoniae populos, alioſque Barbaros incurſantes. Tum Heracleenſes & Synopaei navigia illis ſubminiſtrarunt, quibus tum ipſi, tum impedimenta traiecerunt. Synope vero a Mileſiis quondam condita fuit, intra Paphlagoniae fines ſita; cuius praecipua iſtis in locis auctoritas. Inque ea Mithridates bello Romanorum inſignis aetate noſtra primariam habuit regni ſedem. Hîc ad exercitum rediit Chiri-

τὰς τριήρεις ἀπεσταλμένος, ἄπρακτος. οἱ μὲν οὖν ἄλλοι Σινωπεῖς φιλοφρόνως αὐτοὺς ξενίσαντες, ἀπέπεμψαν αὐτοὺς [1] κατὰ θάλατταν εἰς Ἡράκλειαν Μεγαρέων ἄποικον. καὶ καθωρμίσθη πᾶς ὁ στόλος πρὸς τὴν Ἀχερουσίαν χεῤῥόνησον, ὅπου φασὶν Ἡρακλέα τὸν ἐξ ᾅδου Κέρβερον ἀναγαγεῖν. ἐκεῖθεν δὲ πεζῇ διὰ Βιθυνίας πορευόμενοι, κινδύνοις περιέπιπτον, τῶν ἐγχωρίων ἐξαπτομένων κατὰ τὴν πορείαν. [2] μόγις οὖν διεσώθησαν εἰς Χρυσόπολιν τῆς Χαλκηδονίας οἱ [3] περιλειφθέντες ἀπὸ μυρίων τρισχίλιοι ὀκτακόσιοι. ἐκεῖθεν ῥᾳδίως ἤδη τὸ λοιπόν τινες μὲν διεσώθησαν εἰς τὰς πατρίδας, οἱ δὲ λοιποὶ περὶ τὴν Χεῤῥόνησον ἀθροισθέντες ἐπόρθουν τὴν παρακειμένην Θρᾳκῶν πόλιν. ἡ μὲν οὖν ἐπ' Ἀρταξέρξην Κύρου στρατεία τοιοῦτον ἔσχε τὸ τέλος.

nullis impetratis navibus.

Tum itaque Heracleam, & inde porro in peninſ. Acheruſiam vecti, tandem Chryſopolin pervenerunt.

Superſtites Graeci 3800 de 10000.

1 Duo haec omittuntur a Regio 2.

2 Μόλις Regius 1. quae paſſim permutari docet Hemſterh. ad Luciani lud. vocal. c. 4.

3 Περιληφθέντες Coisl.

ſophus, qui triremium advehendarum cauſa, ſed incaſſum, miſſus fuerat. Reliqui ergo Synopenſes hoſpitali eos benignitate prolixe exceptos, per mare Heracleam uſque Megarenſium coloniam devehendos curarunt. Univerſa inde claſſis ad Acheruſiam peninſulam appulit, ubi Hercules, ut fabulantur, ab orco Cerberum extraxit. Inde pedeſtri itinere Bithyniam petentes in pericula inciderunt, dum paſſim eius orae accolae proficiſcentes laceſſunt, atque vellicant. Incolumes tamen, ſed difficulter Chryſopolim Chalcedoniae urbem pervenerunt, de millibus decem CIↃ CIↃ CIↃ & IↃ CCC adhuc ſuperſtites. Hinc non iam difficili negotio quidam in patriam quiſque ſuam redierunt. Reliqui ad Cherſoneſum agmine coniuncto, ad finitimam Thraciae urbem oppugnandam ſubſiſtunt. Hunc ergo finem Cyri adverſus fratrem Artaxerxem expeditio ſortita eſt.

Athenis xxx tyranni exſilio & caede in cives graſſantur.

Haec indignantes Thebani, Thraſybulo, uni exſulum, copias tradunt, quibus Phylam occupat.

λβ'. Οἱ δ' ἐν ταῖς Ἀθήναις δυναστεύοντες τριάκοντα τύραννοι, καθ' ἡμέραν οὐκ ἐπαύοντο τοὺς μὲν φυγαδεύοντες, τοὺς δὲ ἀναιροῦντες. τῶν δὲ Θηβαίων ἀγανακτούντων ἐπὶ τοῖς γινομένοις, καὶ φιλοφρόνως τοὺς φυγάδας ὑποδεχομένων, Θρασύβουλος [1] ὁ Τυριεὺς ὀνομαζόμενος, ὢν Ἀθηναῖος, ὑπὸ δὲ τῶν τριάκοντα πεφυγαδευμένος, συνεργούντων αὐτῷ λάθρα τῶν Θηβαίων, κατελάβετο χωρίον τῆς Ἀττικῆς ὀνομαζόμενον Φυλήν. ἦν δὲ τὸ φρούριον ὀχυρόν τε σφόδρα καὶ [2] τῶν Ἀθηνῶν ἀπέχον σταδίους ἑκατὸν, ὥστε πολλὰς ἀφορμὰς αὐτοῖς παρέχεσθαι πρὸς τὴν ἔφοδον. οἱ δὲ τριάκοντα τύραννοι πυθόμενοι τὸ γεγονὸς, τὸ μὲν πρῶτον ἐξῆγαγον ἐπ' αὐτοὺς τὴν δύναμιν ὡς πολιορκήσοντες τὸ χωρίον· πλησίον δὲ τῆς Φυλῆς αὐτῶν στρατοπεδευόντων, ἐπεγενήθη πολὺς νιφετός· καί τινων ἐπιχειρησάντων μετασκηνοῦν, οἱ πολλοὶ φεύγειν αὐτοὺς ὑπέλαβον, καὶ

Tyranni in eum exercitum ducunt,

1 Ὁ Τηριεὺς Reg. 1.   2 Τῶν Ἀθηναίων Coisl.

XXXII. Interea xxx Tyranni, Athenienſis reipublicae dominium uſurpantes, in dies ſingulos quos exſilio, quos capitali ſupplicio multare non deſiſtebant. Quam rei iniquitatem dum moleſte ferunt Thebani, & humaniter amiceque exſules hoſpitio excipiunt foventque, Thraſybulus, Tyrienſis cognomento, ſed civis Athenienſis, & xxx virûm metu fugere coactus, ſecreto Thebanorum auxilio, quendam Atticae locum (quem Phylam appellitant) occupat. Caſtellum hoc apprime erat munitum, Athenis c ſtadiis diſtans: unde prolixa Atticam invadendi occaſio eſſet. Tyranni igitur, ſimulatque factum illud reſcivere, copias ſuas velut obſidione caſtellum cincturi educunt. Sed quamprimum caſtra admoverunt, ingens vis nivium ingruit. Dumque nonnulli papiliones alio transferunt, vulgus militum de fuga & vici-

πλησίον τινὰ [1] πολεμίαν δύναμιν εἶναι. ἐμπεσόντος δὲ εἰς τὸ στρατόπεδον θορύβου τοῦ καλουμένου Πανικοῦ, μετεστρατοπέδευσαν εἰς ἕτερον τόπον. οἱ δὲ τριάκοντα θεωροῦντες τοὺς πολίτας ἐν Ἀθήναις, ὅσοι μὴ μετεῖχον τῆς τῶν τρισχιλίων πολιτείας, μετεώρους ὄντας πρὸς τὴν κατάλυσιν τῆς δυναστείας, [2] μετῴκισαν αὐτοὺς εἰς τὸν Πειραιέα, καὶ τοῖς ξενικοῖς ὅπλοις διακατεῖχον τὴν πόλιν· Ἐλευσινίους δὲ καὶ Σαλαμινίους αἰτιασάμενοι τὰ τῶν φυγάδων φρονεῖν, ἅπαντας ἀνεῖλον. τούτων δὲ πραττομένων, πολλοὶ τῶν φυγάδων συνέῤῥεον πρὸς τοὺς περὶ Θρασύβουλον, φανερῶς μὲν περί τινων αἰχμαλώτων διαλεξόμενοι, λάθρα δὲ συμβουλεύειν αὐτῷ τὸ διαλῦσαι τὸ συνεστηκὸς φυγαδικὸν, καὶ μεθ' [3] αὐτῶν τῆς πόλεως δυναστεύειν, ἀντὶ Θηραμένους [4] προαιρεθέντα· λαβεῖν δ' ἐξουσίαν δέκα τῶν φυγάδων, οὓς ἂν προαι-

civeſque dominationis pertaeſos Piraeeo concluſos tenent.

Ipſum Thraſybulum, oblata imperii ſocietate, fruſtra ſollicitant.

1 Δύναμιν πολεμίαν Reg. 1.
2 Μετῳκ. αὐτοὺς idem. Vulgo ἑαυτούς.
3 Ἑαυτῶν Reg. 1. & 2.
4 Deeſt προαιρεθέντα Clarom. & Reg. 2.

na hoſtilis exercitus impreſſione hoc interpretatur. Hinc Panico, quem dicunt, pavore inter milites exorto, in alium caſtra locum tranſtulerunt. Triginta ergo viri, dum partem civium, cui nihil cum CIↃ CIↃ CIↃ virûm adminiſtratione commune, propenſos ad tollendam dominationem vident, in Piraeeum tranſponunt, & peregrinis armatorum copiis urbem paſſim cohibent. Eleuſinios interim & Salaminios, de conſpiratione cum exſulibus arceſſitos, capite multant. Quae dum geruntur, magnus profugorum ad Thraſybuli caſtra fuit confluxus. Quem XXX virorum legati etiam tunc convenerant, colloquii de captivis nonnullis praetextu, ſed clam exhortandi illum conſilio, ut praeſenti exſulum turba exauctorata, aequa cum ipſis poteſtate in locum utique Theramenis adoptatus reipublicae dominaretur: liberum tamen ipſi fore interim, decem, quos ipſe deligeret exſules, in pa-

ρῆται, κατάγειν εἰς τὴν πατρίδα. ὁ μὲν Θρασύβουλος ἔφησε προκρίνειν τὴν ἑαυτοῦ φυγὴν τῆς τῶν τριάκοντα δυναστείας, καὶ τὸν πόλεμον οὐ καταλύσειν εἰ μὴ πάντες οἱ πολῖται κατέλθωσι, καὶ τὴν πάτριον πολιτείαν ὁ δῆμος ἀπολάβῃ· οἱ δὲ τριάκοντα, θεωροῦντες [1] πολλοὺς μὲν ἀφ' ἑαυτῶν ἀφισταμένους διὰ τὸ μῖσος, τοὺς δὲ φυγάδας [2] ἀεὶ πλείους γινομένους, ἀπέστειλαν εἰς Σπάρτην πρέσβεις περὶ βοηθείας· αὐτοὶ δ' ὅσους ἠδύναντο [3] πλείστους ἀθροίσαντες, ἐν ὑπαίθρῳ περιεστρατοπέδευσαν περὶ τὰς ὀνομαζομένας Ἀχαρνάς.

Thraſybulus commiſſa pugna Piraeeo potitur.

λγ'. Ὁ δὲ Θρασύβουλος τὴν ἱκανὴν τοῦ χωρίου καταλιπὼν φυλακὴν, ἐξήγαγε τοὺς φυγάδας χιλίους καὶ διακοσίους. ἐπιθέμενος δὲ τῇ τῶν ἐναντίων παρεμβολῇ νυκτὸς ἀπροσδοκήτως, καὶ συχνοὺς ἀποκτείνας, τοὺς ἄλλους διὰ τὸ παράδοξον ἐξέπληξε, καὶ φυγεῖν

1 Πολλοὺς μὲν ἀφ' ἑαυτ. Reg. 1. Cett. deerat μέν.
2 Ἀεὶ πλείω idem.
3 Πλείους Coisl.

triam reducere. Ad quod Thraſybulus reſpondit, ſibi exſilium ſuum praeſtabilius eſſe dominio XXX virorum, nec belli ſe finem prius facturum, quam civibus undequaque reſtitutis, populo reipublicae decus, a maioribus traditum, in priſtinum vindicetur. Dum Tyranni igitur vident, odio ſui defectionem ſubinde maiorem fieri, turbamque exſulum augeri, legatos auxilii petendi cauſa Spartam mittunt. Ipſi copiis interim, quantas quidem contrahere poterant, eductis, ſub dio circa Acharnas, quas vocitant, caſtra metantur.

XXXIII. Thraſybulus contra, non mediocri intra caſtellum praeſidio relicto, exſulum quoque agmen CIↃ CC numero in hoſtem ducit, noctuque caſtra ex improviſo adortus, complures obtruncat, & reliquos tumultu necopinato perterrefactos, praecipiti in urbem fuga ſe

εἰς Ἀθήνας ἠνάγκασε. μετὰ δὲ τὴν μάχην [1] ὁ Θρασύβουλος εὐθὺς μὲν ὥρμησεν ἐπὶ τὸν Πειραιέα, καὶ κατελάβετο τὴν Μουνυχίαν, λόφον ἔρημον καὶ καρτερόν· οἱ δὲ τύραννοι, τῇ δυνάμει πάσῃ καταβάντες εἰς τὸν Πειραιέα, προσέβαλον τῇ Μουνυχίᾳ, Κριτίου τὴν ἡγεμονίαν ἔχοντος. ἐπὶ πολὺν δὲ χρόνον τῆς μάχης καρτερᾶς [2] γενομένης, οἱ μὲν τύραννοι τοῖς πλήθεσιν ὑπερεῖχον, οἱ δὲ φυγάδες τῇ τῶν τόπων ὀχυρότητι. τέλος δὲ Κριτίου πεσόντος, οἱ μετὰ τῶν τριάκοντα κατεπλάγησαν, καὶ πρὸς [3] τοὺς ὁμαλωτέρους τόπους κατέφυγον, οὐ τολμώντων τῶν φυγάδων εἰς ἐκείνους καταβαίνειν. μετὰ δὲ ταῦτα, συχνῶν ἀφισταμένων πρὸς τοὺς φυγάδας, οἱ περὶ τὸν Θρασύβουλον ἐξαίφνης ἐπέθεντο τοῖς ἐναντίοις, καὶ μάχῃ κρατήσαντες, ἐκυρίευσαν τοῦ Πειραιέως. [4] εὐθὺς δὲ πολλοὶ μὲν τῶν ἐκ τῆς πόλεως, ἐπιθυμοῦντες ἀπαλλαγῆναι τῆς τυραννίδος, συνέῤῥεον εἰς τὸν Πειραιέα. πάντες δ' οἱ κατὰ τὰς πόλεις διεῤ-

Iam undique exſules Thraſybuli caſtra ſequuntur,

1 Deeſt ὁ Coisl.
2 Γινομένης Reg. 2.
3 Articulus deſit Reg. 1.
4 Εὐθὺ Reg. 1.

referre cogit. Et ſtatim poſt eius pugnae ſucceſſum, Piraeeum aggreſſus, Munychiam, deſertum quendam collem, ſed munitum, occupat. Tyranni igitur, copiis univerſis in Piraeeum traductis, Praetore Critia, Munychiam oppugnant. Hic diu acerrime pugnatur: nam Tyranni numero, exſules locorum firmitate, praevalebant. Occiſo tandem Critia, XXX virûm acies perturbari, & ad planiora loca ſe recipere, exſulibus tamen ad illos deſcendere non auſis. Poſt haec cum crebro ad exſules fierent tranſitiones, agmen Thraſybuli, derepente impetu in hoſtem facto, & proelio vincit, & Piraeeo potitur. Continuo ingens ex urbe multitudo, quos iam pridem tyrannidis pertaeſum fuerat, in Piraeeum confluit, omneſque per urbes paſſim exſules, auditis Thraſybuli

qui ipſe tunc urbem oppugnare parabat.

ῥιμμένοι φυγάδες, [1] ἀκούοντες τὰ προτερήματα τῶν περὶ Θρασύβουλον, ἧκον εἰς Πειραιέα, καὶ τὸ λοιπὸν ἤδη πολὺ ταῖς δυνάμεσιν οἱ φυγάδες ὑπερεῖχον· διὸ καὶ πολιορκεῖν τὴν πόλιν ἐπεχείρησαν. οἱ δ' ἐν ταῖς Ἀθήναις τοὺς μὲν τριάκοντα τῆς ἀρχῆς παύσαντες, ἐκ τῆς πόλεως ἐξέπεμψαν, δέκα δ' ἄνδρας κατέστησαν αὐτοκράτορας, εἰ δύναιντο μάλιστα φιλικῶς διαλύεσθαι τὸν πόλεμον. οὗτοι δὲ παραλαβόντες τὴν ἀρχὴν, τούτων μὲν ἠμέλησαν, ἑαυτοὺς δὲ τυράννους ἀποδείξαντες, ἀπὸ Λακεδαίμονος τετταράκοντα ναῦς μετεπέμψαντο, καὶ στρατιώτας χιλίους, ὧν ἦρχε Λύσανδρος. Παυσανίας δὲ ὁ τῶν Λακεδαιμονίων βασιλεὺς, φθονῶν μὲν τῷ Λυσάνδρῳ, θεωρῶν δὲ τὴν Σπάρτην ἀδοξοῦσαν παρὰ τοῖς Ἕλλησιν, ἀνέζευξε μετὰ δυνάμεως πολλῆς, καὶ παραγενηθεὶς [2] εἰς Ἀθήνας, διήλλαξε τοὺς ἐν τῇ πόλει πρὸς τοὺς φυγάδας. διόπερ Ἀθηναῖοι μὲν ἐκομίσαντο τὴν πατρίδα, καὶ τὸ λοιπὸν τοῖς ἰδίοις νόμοις

His permoti Athenienſes XXX viros urbe expellunt,

& abrogata tyrannide, priſtinam libertatem recuperant.

1 Ἀκούοντες ambo Reg. Coisl. Clar. Vulgo ἀκούσαντες.

2 Sic Codices omnes. In edito Steph. ἔρις operarum errore.

ſucceſſibus, in Piraeeum illi ſeſe aggregant, ut deinceps exſulum copiae numero longe ſuperarent. Ad obſidendum itaque urbem ſeſe comparant. At oppidani XXX magiſtratu abdicatos, ex urbe faceſſere iubent, decemque viros Dictatoria cum poteſtate rerum ſummae praeficiunt, ſi quam amiciſſimis pactis bellum dirimere poſſint. Hi ſimulatque magiſtratum inierunt, abiecta pacis integrandae cura, pro tyrannis ſeſe gerunt, ac XL naves & CIↃ armatos, quorum Lyſander dux erat, Lacedaemone arceſſunt. Tum Pauſanias, Lacedaemoniorum rex, ſimul quod Lyſandro invideret, ſimul etiam quod Spartam male apud Graecos audire intelligeret, cum magnis copiis Athenas profectus, oppidanos cum exſulibus reconciliat. Ita demum patriam Athenienſes recuperarunt, & ſuis dehinc legibus rempu-

[1] ἐπολιτεύσαντο. τοῖς δ' εὐλαβουμένοις μή τι πάθωσι διὰ τὰ γενόμενα κατὰ τὸ συνεχὲς αὐτῶν ἀδικήματα, τὴν Ἐλευσῖνα κατοικεῖν συνεχώρησαν.

λδ'. Ἠλεῖοι δὲ, φοβηθέντες τὴν τῶν Λακεδαιμονίων ὑπεροχὴν, κατέλυσαν τὸν πρὸς αὐτοὺς πόλεμον, ἐφ' ᾧ τὰς τριήρεις δοῦναι Λακεδαιμονίοις, καὶ τὰς περιοικούσας πόλεις αὐτονόμους ἀφεῖναι. Λακεδαιμόνιοι δὲ, καταλελυκότες τοὺς πολέμους, καὶ σχολὴν ἔχοντες, ἐστράτευσαν ἐπὶ Μεσσηνίους· ὧν οἱ μὲν ἐν [2] Κεφαλληνίᾳ φρούριόν τι κατῴκουν, οἱ δὲ Ναύπακτον ἐν τοῖς [3] προσεσπερίοις, λεγομένοις Λοκροῖς, δόντων Ἀθηναίων. ἐκβαλόντες δ' αὐτοὺς ἐκ τῶν τόπων, ἀπέδωκαν τὰ φρούρια, τὸ μὲν τοῖς τὴν Κεφαλληνίαν οἰκοῦσι, τὸ δὲ τοῖς Λοκροῖς. οἱ δὲ Μεσσήνιοι, διὰ τὸ παλαιὸν πρὸς τοὺς Σπαρτιάτας μῖσος πανταχόθεν ἐλαυνόμενοι, μετὰ τῶν ὅπλων ἀπηλλάγησαν ἐκ τῆς Ἑλλάδος, καί

Elei cum Laced. in gratiam redeunt.

Ita pacatis circa civitatibus, Lacedaemonii Meſſeniis bellum intulere,

eoſque Graecia excedere

1 Ἐπολιτεύοντο Coisl. Clar. & ambo Reg.
2 Κεφαλληνία Reg. 2.
3 Ἑσπερίοις Reg. 1.

blicam adminiſtrare coeperunt. Nonnullis, qui verebantur, ne poenas ſcelerum, iamdiu proterve commiſſorum, luerent, Eleuſinem tranſmigrandi poteſtas facta eſt.

XXXIV. Hoc tempore Elienſes, potentia Lacedaemoniorum territati, bellum cum Lacedaemoniis his pactis compoſuerunt, ut & triremes Lacedaemoniis traderent, & vicinas urbes iure ſuo uti ſinerent. Hinc Lacedaemonii, cum finitis bellis otio iam abundarent, in Meſſenios arma expediunt. Pars horum quoddam Cephalleniae caſtellum inſederat. Pars Naupactum, in Locrorum, quos Heſperios vocant, terra ſitam, Athenienſium beneficio olim conceſſam, incolebat. Ex utroque igitur loco illos eiiciunt, & caſtellorum alterum Cephallenſibus, alterum Locris reſtituunt. Infelices igitur Meſſenii, per vetuſtum illud Spartanorum odium, undique expulſi, cum

& in Siciliam & Cyrenen migrare coëgerunt.

τινες μὲν αὐτῶν πλεύσαντες εἰς Σικελίαν, ἐγένοντο Διονυσίου μισθοφόροι· τινὲς δ' εἰς Κυρήνην ἔπλευσαν, περὶ τρισχιλίους ὄντες, καὶ μετὰ τῶν ἐκεῖ φυγάδων ἐτάχθησαν. οἱ γὰρ Κυρηναῖοι κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ἐν ταραχῇ καθειστήκεισαν, Ἀρίστωνος καί τινων ἑτέρων κατειληφότων τὴν πόλιν. προσφάτως μὲν πεντακόσιοι οἱ δυνατώτατοι τῶν Κυρηναίων ἀνῄρηντο· τῶν δὲ ἄλλων ἐπεφεύγεισαν οἱ χαριέστατοι. οἱ μὲν ἄλλοι φυγάδες προσλαμβανόμενοι τοὺς Μεσσηνίους, παρετάξαντο πρὸς τοὺς τὴν πόλιν κατειληφότας· καὶ τῶν μὲν Κυρηναίων πολλοὶ παρ' ἀμφοτέροις ἔπεσον· οἱ δὲ Μεσσήνιοι σχεδὸν ἅπαντες ἀνῃρέθησαν. μετὰ δὲ τὴν παράταξιν οἱ Κυρηναῖοι πρὸς ἀλλήλους διαπρεσβευσάμενοι διηλλάγησαν, καὶ παραχρῆμα ὁρκωμοτήσαντες μὴ μνησικακήσειν, κοινῇ τὴν πόλιν κατῴκησαν. περὶ δὲ τοὺς αὐτοὺς χρόνους Ῥωμαῖοι προσέθηκαν οἰκήτορας εἰς τὰς ὀνομαζομένας Οὐέντρας.

Romanorum tunc colonia Ventras (Velitras) deducta.

armis ſuis Graecia exceſſerunt: quorum alii in Siciliam profecti, Dionyſio ad ſtipendia faciendum ſeſe obligant; alii Cyrenen deportati ad tria circiter millia, exſulibus illic ſeſe adiungunt. Nam Cyrenaeos illa tempeſtate ſeditio agitare coeperat, poſtquam Ariſto cum quibuſdam aliis urbem occuparat; a quibus ɪɔ civium omnium potentiſſimi ſubito incurſu trucidati fuerunt. De ceteris ornatiſſimus quiſque profugit. Exſules itaque Cyrenaei, aſſumta Meſſeniorum manu, in aciem contra urbis occupatores deſcendunt. Proelioque commiſſo, utrinque magna Cyrenenſium ſtrages editur, & Meſſenii prope omnes ibi cadunt. A pugna vero miſſis ultro citroque legatis Cyrenaei rem componunt, & ſub fide, per iuramentum data & accepta, iniuriarum memores ſe nunquam fore, communi deinceps iure civitatem adminiſtrarunt. Circa hoc tempus coloni a Romanis Ventras, uti vocant, miſſi ſunt.

λε΄. Τοῦ δ' ἔτους τούτου διελθόντος, Ἀθήνησι μὲν ἦρχε Λάχης, ἐν δὲ τῇ Ῥώμῃ τὴν ὕπατον ἀρχὴν διώκουν χιλίαρχοι, Μάνιος [1] Κλαύδιος, Μάρκος Κοΐντιος, Λεύκιος Ἰούλιος, Μάρκος Φούριος, [2] καὶ Λεύκιος Οὐαλέριος· ἐγενήθη δὲ καὶ Ὀλυμπιὰς πέμπτη πρὸς ταῖς ἐννενήκοντα, καθ' ἣν ἐνίκα στάδιον Μίνως Ἀθηναῖος. κατὰ δὲ τούτους τοὺς χρόνους, Ἀρταξέρξης μὲν ὁ τῆς Ἀσίας βασιλεὺς καταπεπολεμηκὼς Κῦρον, ἀπεστάλκει Φαρνάβαζον παραληψόμενον πάσας τὰς [3] ἐπὶ θαλάττῃ σατραπείας. διόπερ οἱ Κύρῳ συμμαχήσαντες σατράπαι καὶ πόλεις ἐν ἀγωνίᾳ πολλῇ καθειστήκεισαν μή ποτε δῶσι τιμωρίαν ὑπὲρ ὧν ἐξήμαρτον εἰς τὸν βασιλέα. οἱ μὲν οὖν ἄλλοι σατράπαι διαπρεσβευσάμενοι πρὸς Τισσαφέρνην, ἐξεθεράπευον, καὶ τὰ καθ' αὑτοὺς ἐτίθεντο πρὸς αὐτὸν, ὅπως ποτ' ἦσαν δυνατοί· [4] Ταμὼς δὲ μέγιστος ὢν αὐτῶν, καὶ τῆς Ἰωνίας ἀφη-

Olymp. XCV, 1.

Artaxerxes perfunctus bello (Pharnabazum &) Tiſſaphernem in oram Aſiae mittit ad coërcendos rebelles.

Tamos, Ioniae praefectus,

1 Κλαύδιος ora Steph. Reg. 2. Clar. In edd. Κλώδιος, non magno diſcrimine. Mox Κοΐγκτιος Clar.

2 Duo, quae ſequuntur, deſunt Coisl.

3 Ἐπὶ θαλάττης Reg. 1.

4 Ταμὼν Clar. ſed vide Duker. in Thucyd. VIII, 87.

XXXV. Poſt anni vero exitum ſummus Athenis Praetor erat Laches. Romae autem conſularis poteſtas iterum Tribunis militaribus traditur, qui ſunt Manius Claudius, Marcus Quinctilius, Lucius Iulius, M. Furius, & Lucius Valerius. Celebrata tunc etiam fuit Olympias nonageſima quinta, qua ſtadio victor abiit Minos Athenienſis. Per idem tempus Artaxerxes rex Aſiae, debellato Cyro, Pharnabazum, ad omnes orae maritimae ſatrapias in fidem accipiendas, miſit. Praefecti igitur & urbes, qui Cyro adhaeſerant, in anxio pavore erant, ne poenas luerent eorum, quae in regem deliquiſſent. Ceteri itaque ſatrapae per legatos Tiſſaphernem demulcent, & pro ſua quiſque facultate gratiam ſibi eius reconciliare ſtudent. At qui plurimum inter eos poterat Tamos, Io-

metu perculſus, ad Pſammitichum in Aegyptum aufugit,

γούμενος, εἰς τὰς τριήρεις ἐνέθετο τὰ χρήματα καὶ τοὺς υἱοὺς ἅπαντας, πλὴν ἑνὸς τοῦ καλουμένου μὲν Γάου, μετὰ δέ τινας χρόνους ἀφηγησαμένου τῶν βασιλικῶν δυνάμεων. εὐλαβηθεὶς οὖν ὁ Ταμὼς τὸν Τισσαφέρνην, ἀπῆρεν εἰς Αἴγυπτον μετὰ τοῦ στόλου, καὶ κατέφυγε πρὸς Ψαμμίτιχον τὸν βασιλέα τῶν Αἰγυπτίων, ἀπόγονον ὄντα τοῦ Ψαμμιτίχου. οὔσης δ' αὐτῷ προγεγενημένης εὐεργεσίας εἰς τὸν βασιλέα, διελάμβανε τοῦτον ἕξειν [1] οἱονεί τινα λιμένα τῶν ἀπὸ τοῦ βασιλέως κινδύνων.

qui transfugam occidit, eiuſque opibus potitur.

ὁ δὲ Ψαμμίτιχος τήν τε εὐεργεσίαν καὶ τὸ πρὸς τοὺς [2] ἱκέτας ὅσιον παρ' οὐδὲν ἡγησάμενος, ἀπέσφαξε τὸν ἱκέτην καὶ φίλον μετὰ τῶν τέκνων, ὅπως τῶν τε χρημάτων καὶ τοῦ στόλου γένηται κύριος.

Graecae civitates, quamvis miſſa a Laced. legatione, vaſtantur.

αἱ δὲ κατὰ τὴν Ἀσίαν πόλεις Ἑλληνίδες, πυνθανόμεναι τὴν Τισσαφέρνους κατάβασιν, περὶ σφῶν ἀγωνιῶσαι, πρὸς Λακεδαιμονίους ἔπεμψαν πρέσβεις, δεόμεναι μὴ περιϊδεῖν αὐτὰς ὑπὸ τῶν Βαρβάρων γινομένας ἀναστά-

1 Οἷόν τινα Clar. 2 Οἰκέτας idem, peccato librariis frequentato.

niae praefectus, opes filioſque omnes, praeter unum nomine Gaum, qui regiarum poſtmodo copiarum dux fuit, in triremes imponit, & Tiſſaphernis metu in Aegyptum cum claſſe diſceſſit, apud Pſammitichum regem Aegypti, a veteris Pſammitichi poſteritate oriundum, refugium ſibi quaerens. Quem, quod meritis ſibi devinctum haberet, veluti portum quendam contra ingruentium a rege periculorum tempeſtatem ſe habiturum ſperabat. At Pſammitichus tum benefactorum neceſſitudinem, tum ius ſupplicum pro nihilo habens, ſupplicem & amicum una cum liberis iugulavit, ut pecuniis & claſſe potiretur. Interea Graecae per Aſiam urbes, deſcenſu Tiſſaphernis cognito, de incolumitate ſua anxie Lacedaemonios per legatos ſuos rogant atque obſecrant, ne a Barbaris fun-

τους. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι βοηθήσειν ἐπαγγειλάμενοι, πρὸς Τισσαφέρνην ἔπεμψαν πρέσβεις, τοὺς ἐροῦντας μὴ ὅπλα πολέμια ἐπιφέρειν ταῖς Ἑλληνίσι πόλεσι. Τισσαφέρνης δὲ μετὰ δυνάμεως ἐπὶ πρώτην ἐλθὼν τὴν Κυμαίων πόλιν, τήν τε χώραν ἐπόρθησεν ἅπασαν, καὶ πολλῶν αἰχμαλώτων ἐγκρατὴς ἐγένετο. μετὰ δὲ ταῦτα συγκλείσας αὐτοὺς εἰς πολιορκίαν, ὡς ὁ μὲν χειμὼν συνήγγισε, τὴν δὲ πόλιν ἑλεῖν οὐκ ἠδύνατο, τοὺς αἰχμαλώτους [1] πολλῶν χρημάτων ἀπελύτρωσε, καὶ τὴν πολιορκίαν ἔλυσε.

λϛ΄. Λακεδαιμόνιοι δὲ ἐπὶ τὸν πρὸς βασιλέα πόλεμον [2] Θίμβρωνα καταστήσαντες ἡγεμόνα, χιλίους μὲν τῶν πολιτῶν ἔδωκαν, παρὰ δὲ τῶν συμμάχων ἐκέλευσαν στρατολογεῖν οὓς ἂν αὐτῷ φαίνηται συμφέρειν. ὁ δὲ Θίμβρων πορευθεὶς εἰς Κόρινθον, κἀκεῖ παρὰ τῶν συμμάχων μεταπεμψάμενος στρατιώτας, ἐξέπλευσεν εἰς Ἔφεσον, ἔχων οὐ πλείους πεντακισχιλίων.

Lacedaemonii pro Graecis in Aſia bellum ſuſcipiunt duce Thimbrone.

1 Duo haec deſunt Reg. 2. Θίβρωνα ſemper Coisl.
2 Θρίμβωνα plerumque Reg. 1.

ditus everti ſe patiantur. Hi, promiſſis ſtatim auxiliis, per legationem a Tiſſapherne contendunt, ne hoſtica Graecis oppidis arma inferre velit. At ille Cumaeorum urbem cum exercitu primum adortus, omnem circumquaque regionem vaſtat, magnoque captivorum numero potitur. Poſt urbem ipſam obſidione cingit; ſed cum propter hiemis interventum capere illam nequiret, captivis pro magna pecuniae ſumma redditis, ab obſidione diſceſſit.

XXXVI. Lacedaemonii igitur belli contra regem, ſummum ducem creant Thimbronem, cui CIↃ civium ſuorum adiungunt, & ex ſociis delectum agere iubent, quantum ſibi conducere exiſtimaret. Thimbro igitur Corinthum profectus, accitis hinc inde ſociorum auxiliis Ephesum tranſmittit, non plures IↃↃ ſecum ducens. Ibi

ἐκεῖ δὲ ἔκ τε τῶν ἰδίων πόλεων καὶ τῶν ἄλλων ὡς δισχιλίους [1] καταγράψας ἀνέζευξε, τοὺς πάντας ἔχων πλείους ἑπτακισχιλίων. διελθὼν δ' ὡς ἑκατὸν εἴκοσι σταδίους πρὸς Μαγνησίαν, ἧς ἦρχε Τισσαφέρνης, ταύτην δ' ἐξ ἐφόδου παραλαβὼν, καὶ ταχέως ἐπὶ [2] Τράλλεις τῆς Ἰωνίας πορευθεὶς, ἐπεχείρησε πολιορκεῖν τὴν πόλιν· οὐδὲν δὲ δυνάμενος πρᾶξαι δι' ὀχυρότητα, πάλιν εἰς Μαγνησίαν ἀπεχώρησε. ταύτης δ' οὔσης ἀτειχίστου, καὶ διὰ τοῦτο φοβούμενος μή ποτε χωρισθέντος αὐτοῦ κυριεύσῃ τῆς πόλεως ὁ Τισσαφέρνης, [3] μετῴκισεν αὐτὴν πρὸς τὸ πλησίον ὄρος, ὃ καλοῦσι Θώρακα· αὐτὸς δ' ἐμβαλὼν εἰς τὴν τῶν πολεμίων χώραν, [4] τοὺς στρατιώτας ἐνέπλησε παντοίας ὠφελείας. Τισσαφέρνους δὲ μετὰ πολλῆς ἵππου παραγενομένου, διευλαβηθεὶς ἀνέστρεψεν εἰς Ἔφεσον.

Thimbronis exercitui

λζ'. Περὶ δὲ τὸν αὐτὸν χρόνον, τῶν ἐστρατευμένων

1 Ἀναγράψας ora Steph. Reg. 2. Clarom.
2 Τράλλης Coisl.
3 Μετῴκησεν Clarom. frequenti errore.
4 Τοῖς στρατιώταις Clar.

tum ex urbibus confoederatis, tum aliunde, bis mille conſcriptis, ſigna inde promovit, ſub quibus haud multo plures ↀ CIↃ CIↃ habebat. Inde CXX ſtadia progreſſus, Magneſiam, Tiſſaphernis ditioni ſubiectam, primo ſtatim impetu cepit. Mox etiam Tralleis Ioniae oppidum adortus, oppugnationem eius inſtituit; verum ubi nihil per loci firmitatem proficere licuit, Magneſiam retro flexit. Haec nullo tum muro cincta fuit. Idcirco veritus, ne denuo poſt diſceſſum ſuum Tiſſaphernes illam ſubigeret, ad proximum hanc montem, nomine Thoracem, transferebat. Hoſtium dehinc agros incurſans, varia militem praeda locupletavit. Verum ubi magno cum equitatu Tiſſaphernem imminere accepit, non cunctandum ratus, Epheſum ſe recepit.

XXXVII. Per idem tempus pars militum, Cyri caſtra

μετὰ Κύρου καὶ διασωθέντων εἰς τὴν Ἑλλάδα τινὲς μὲν εἰς τὰς ἰδίας πατρίδας ἀπηλλάγησαν, οἱ δὲ πλεῖστοι στρατιωτικὸν εἰθισμένοι ζῆν βίον, καὶ σχεδὸν ὄντες πεντακισχίλιοι, στρατηγὸν αὐτῶν εἵλοντο Ξενοφῶντα· ὃς ἀναλαβὼν τὴν δύναμιν, ὥρμησε πολεμήσων Θρᾶκας τοὺς περὶ τὸν [1] Σαλμυδησσὸν οἰκοῦντας· οὗτος δ' ἐστὶ μὲν ἐπ' ἀριστερᾷ τοῦ Πόντου, παρεκτείνων δ' ἐπὶ πολὺ, πλεῖστα [2] ποιεῖ ναυάγια. οἱ μὲν οὖν Θρᾶκες εἰώθεισαν, περὶ τούτους τοὺς τόπους ἐφεδρεύοντες, τοὺς ἐκπίπτοντας τῶν ἐμπόρων αἰχμαλωτίζειν. ὁ δὲ Ξενοφῶν μετὰ τῶν συνηθροισμένων στρατιωτῶν ἐμβαλὼν αὐτῶν εἰς τὴν χώραν, μάχῃ τε ἐνίκησε, καὶ τὰς πλείστας τῶν κωμῶν ἐνέπρησε· μετὰ δὲ ταῦτα Θίμβρωνος αὐτοὺς μεταπεμπομένου καὶ μισθοὺς ἐπαγγελλομένου δώσειν, πρὸς ἐκεῖνον ἀπεχώρησαν, καὶ μετὰ Λακεδαιμονίων ἐπολέμουν τοῖς Πέρσαις. τούτων δὲ πραττομένων, Διονύσιος μὲν ἐν τῇ Σικελίᾳ πόλιν ἔκτι-

adiungunt ſe Graeci ab expeditione Cyri reduces.

Hoc tempore Dionyſius Adranum condidit.

1 Σάλβιδ. Coisl. Σαλβυδ. Vat. 2 Deeſt Clar.

ſecutorum, in Graeciam, ad ſuam quiſque patriam, redierunt. Alii, & pars quidem maxima, militari vitae aſſueti, ad IↃↃ prope, ducem ſibi creant Xenophontem. Qui cum copiis illis expeditionem faciens, Thraces Salmydeſſi accolas oppugnatum ivit. Sinus hic ad Ponti ſiniſtram per longum inde tractum naufragiorum crebritate infamis eſt. Quo fit, ut Thraces, inſeſſis hiſce locis, mercatores forte eiectos in captivitatem abducere ſoleant. In horum itaque terram cum agmine ſuo Xenophon irrumpens, & ipſos proelio vicit, & pagos quamplurimos incendit. Hinc a Thimbrone ſtipendiis promiſſis acciti, caſtris illius ſeſe aggregant, & Lacedaemoniis operam ad Perſas oppugnandos ſtrenue navant. Inter haec geſta, Dionyſius in Sicilia oppidum ſub Aetnae collem

σεν ὑπ' αὐτὸν τὸν τῆς Αἴτνης λόφον, καὶ ἀπό τινος ἐπιφανοῦς ἱεροῦ προσηγόρευσεν αὐτὴν Ἄδρανον. κατὰ καὶ τὴν Μακεδονίαν Ἀρχέλαος ὁ βασιλεὺς ἔν τινι κυνηγίῳ πληγεὶς ἀκουσίως ὑπὸ Κρατεροῦ τοῦ ἐρωμένου, τὸν βίον μετήλλαξε, βασιλεύσας ἔτη ἑπτά. τὴν δ' ἀρχὴν διεδέξατο Ὀρέστης παῖς ὤν, ὃν ἀνελὼν Ἀέροπος ἐπίτροπος ὢν, κατέσχε τὴν βασιλείαν ἔτη ἕξ. Ἀθήνησι δὲ Σωκράτης ὁ φιλόσοφος [1] ὑπ' Ἀνύτου καὶ Μελίτου κατηγορηθεὶς ἐπ' ἀσεβείᾳ καὶ φθορᾷ τῶν νέων θανάτῳ κατεδικάσθη, καὶ πιὼν κώνειον ἐτελεύτησεν. ἀδίκου δὲ τῆς κατηγορίας γεγενημένης, ὁ δῆμος μετεμελήθη, τηλικοῦτον ἄνδρα θεωρῶν ἀνῃρημένον. διόπερ τοὺς κατηγορήσαντας δι' ὀργῆς εἶχε, καὶ τέλος ἀκρίτους ἀπέκτεινε.

Archelaus rex Macedoniae moritur.

Succedit Oreſtes, mox Aeropus.

Athenis Socrates iniuſto ſupplicio perit.

Olymp. XCV, 2.

λη'. Τοῦ δ' ἐνιαυσίου χρόνου διεληλυθότος, Ἀθήνησι μὲν τὴν ἀρχὴν Ἀριστοκράτης παρέλαβεν, ἐν Ῥώμῃ δὲ

1 Ὑπ' Ἀνήτου Coisl.

exſtruxit, quod ab inſigni quodam fano Adranum vocavit. In Macedonia vero Archelaus rex, venationi indulgens, a Cratero, quem in deliciis habebat, imprudenter ſauciatus, vitam cum morte commutavit, cum annos VII regnaſſet; cui puer adhuc Oreſtes ſucceſſit. Hoc necato, Aeropus tutor eius per VI annos regnum tenuit. Tum Athenis Socrates philoſophus, ab Anyto & Melito laeſae pietatis in Deos & corruptae iuventutis arceſſitus, capite damnatur, & hauſta cicuta periit. Cuius iniquiſſimae actionis populum ſtatim poenituit, cum tanti pretii virum, e medio ſublatum, fruſtra deſiderarent. Omnem ergo iram in criminatores eius vertit, eiſque, ne dicta quidem cauſa, ſupplicium capitis irrogavit.

XXXVIII. Exeunte anno, imperium Archontis ſuſcepit Athenis Ariſtocrates; Romae VI Tribuni mil. conſu-

τὴν ὑπατικὴν ἀρχὴν ἓξ χιλίαρχοι διεδέξαντο, Γάϊος Σερουΐλιος, [1] καὶ Λεύκιος Οὐεργίνιος, Κόϊντος [2] Σουλπίκιος, Αὖλος Μαλλίος, [3] Κάπιτος Κλώδιος, καὶ Μάρκος Ἄγκος. τούτων δὲ τὴν ἀρχὴν παρειληφότων, Λακεδαιμόνιοι πυθόμενοι τὸν Θίμβρωνα κακῶς διοικοῦντα τὰ κατὰ τὸν πόλεμον, [4] Δερκυλλίδαν στρατηγὸν εἰς τὴν Ἀσίαν ἐξέπεμψαν. ὃς παραλαβὼν τὴν δύναμιν, ἐστράτευσεν ἐπὶ τὰς ἐν τῇ Τρωάδι πόλεις. [5] Ἁμάξιτον μὲν οὖν καὶ Κολώνας καὶ [6] Ἀρίσβαν εἷλεν ἐξ ἐφόδου· μετὰ δὲ ταῦτα Ἴλιον καὶ [7] Κεβρηνίαν καὶ τὰς ἄλλας ἁπάσας τὰς κατὰ τὴν Τρωάδα, ἃς μὲν δόλῳ παρέλαβεν, ἃς δὲ ἐκ βίας ἐχειρώσατο. μετὰ δὲ ταῦτα πρὸς Φαρνάβαζον ὀκταμηνιαίους ἀνοχὰς ποιησάμενος, ἐστράτευσεν ἐπὶ Θρᾶκας τοὺς περὶ Βιθυνίαν τότε κατοικοῦντας. πορθήσας δ' αὐτῶν τὴν χώραν, ἀπήγαγε τὴν δύναμιν εἰς παραχειμασίαν. ἐν Ἡρακλείᾳ

Lacedaemonii in Thimbronis locum Dercyllidam ſubſtituunt.

Hic multa loca in Troade occupat,

factiſque cum Pharnabazo VIII menſium induciis, Thraces in Bithynia infeſtat.

1 Deeſt Clar. Mox Λούκιος edd.
2 Ὀλυμπίκιος Clar. Coisl.
3 Quinque ſequentes voces non ſunt in Coisl.
4 Δερκυλίδαν ſemper Clar.
5 Ἀνέξιτον Clar. Edd. Ἀνάξιτον.
6 Ἀρισχαν Coisl.
7 Καῤῥηνίαν Clar.

lari poteſtate iterum creati ſunt, Caius Servilius, L. Verginius, Q. Sulpitius, A. Manlius Capitolinus, Q. Servilius, & Manius Sergius. His magiſtratum gerentibus, Lacedaemonii cum prave res a Thimbrone adminiſtrari intelligerent, Dercyllidam imperatorem in Aſiam mittunt. Hic, copiis aſſumtis, contra Troadis urbes expeditionem movit. Et primo ſtatim aggreſſu Hamaxitum, Colonas & Arisbam cepit. Poſt etiam Ilium, Cebreniam, & omnes reliquas in Troade urbes, partim dolo occupavit, partim etiam vi ſubegit. Poſt haec induciis VIII menſium cum Pharnabazo initis, Thraces interim Bithyniam incolentes bello infeſtavit, & regionem populatus, in hiberna exercitum reduxit. Tum Heracleae, quae in

Lacedaemonii ſeditionem Heracleae in Trachinia, & inter Oetae incolas exortam, miſſo Eripida compeſcunt.

δὲ τῇ περὶ Τραχῖνα στάσεως γενομένης, Ἠριπίδαν ἐξέπεμψαν Λακεδαιμόνιοι καταστήσοντα τὰ πράγματα. ὃς παραγενόμενος εἰς Ἡράκλειαν, συνήγαγεν εἰς ἐκκλησίαν τὰ πλήθη, καὶ περιστήσας ἐν τοῖς ὅπλοις, συνέλαβε τοὺς αἰτίους, καὶ πάντας ἀνεῖλεν, ὄντας περὶ πεντακοσίους. τῶν δὲ περὶ τὴν Οἴτην κατοικούντων ἀποστάντων, ἐπολέμησεν αὐτοῖς, καὶ πολλοῖς [1] περιβαλὼν κακοῖς, ἠνάγκασεν ἐκλιπεῖν τὴν χώραν· ὧν οἱ πλεῖστοι μετὰ τῶν τέκνων καὶ γυναικῶν ἔφυγον εἰς Θεσσαλίαν, καὶ μετὰ πέντε ἔτη κατήχθησαν εἰς Βοιωτίαν. τούτων δὲ πραττομένων, Θρᾷκες πολλοῖς πλήθεσιν ἐνέβαλον εἰς τὴν Χεῤῥόνησον, καὶ τὴν χώραν πᾶσαν πορθήσαντες, τειχήρεις συνεῖχον τὰς ἐν αὐτῇ πόλεις. οἱ δὲ Χεῤῥονησῖται, πιεζόμενοι τῷ πολέμῳ, μετεπέμψαντο Δερκυλλίδαν τὸν Λακεδαιμόνιον ἐκ τῆς Ἀσίας. οὗτος δὲ διαβὰς μετὰ τῆς δυνάμεως, τοὺς μὲν Θρᾷκας ἐξήλασεν ἐκ τῆς χώρας, τὴν δὲ Χεῤῥόνησον, [2] ἀπὸ θά-

Thraces in Cherſoneſum irruptionem faciunt, domiti & expulſi a Dercyllida.

1 Περιλαβὼν Reg. 1. 2 Ἐκ Coisl.

Trachinia eſt, exorta ſeditione, Lacedaemonii Eripidam res compoſitum mittunt. Is illuc profectus, populi conventum agit, & circumdata armis concione, auctores comprehendit, omneſque ad IↃ circiter ſupplicio capitis multat. Cumque Oetae quoque accolae a fide diſceſſiſſent, arma illis intulit, & multis affectos malis loca tandem ea relinquere coëgit: qui maxima ex parte cum liberis & uxoribus in Theſſaliam profugerunt, & poſt annos V in Boeotiam translati ſunt. Inter haec Thraces magnis catervis in Cherſoneſum irruptionem fecerunt, & agris circumquaque pervaſtatis, omnes in ea civitates intra moenia continebant. Cherſoneſitae igitur bello preſſi, Dercyllidam Lacedaemonium ex Aſia arceſſunt. Qui copiis ſuis tranſportatis, Thraces e regione expellit,

λάττης ἀρξάμενος, μέχρι θαλάττης διετείχισε. τοῦτο δὲ πράξας, τοὺς μὲν Θρᾷκας ἐκώλυσε τῆς εἰς τὸν μετὰ ταῦτα χρόνον καταδρομῆς· αὐτὸς δὲ μεγάλαις δωρεαῖς τιμηθεὶς, διεβίβασε τὸ στρατόπεδον εἰς τὴν Ἀσίαν.

λθʹ. Φαρνάβαζος δὲ, τῶν πρὸς Λακεδαιμονίους ἀνοχῶν γενομένων, ἀνέβη πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ συνέπεισεν αὐτὸν στόλον ἑτοιμάσαι, καὶ ναύαρχον [1] καταστῆσαι Κόνωνα τὸν Ἀθηναῖον. οὗτος γὰρ ἦν ἔμπειρος τῶν κατὰ πόλεμον ἀγώνων, καὶ μάλιστα τῶν πολεμίων· πολεμικώτατος δ' ὢν ἐν Κύπρῳ διέτριβε παρ' Εὐαγόρᾳ τῷ βασιλεῖ. πεισθέντος δὲ τοῦ βασιλέως, Φαρνάβαζος λαβὼν [2] ἀργυρίου τάλαντα πεντακόσια, παρεσκευάζετο κατασκευάζειν ναυτικόν. διαπλεύσας οὖν εἰς Κύπρον, τοῖς μὲν ἐκεῖ βασιλεῦσι παρήγγειλεν ἑκατὸν τριήρεις ἑτοιμάζειν· τῷ δὲ Κόνωνι περὶ τῆς ναυαρχίας διαλεχθεὶς, ἐπέστησεν αὐτὸν ἐπὶ τὴν θάλατταν ἡγεμόνα, μεγάλας ὑποφαίνων παρὰ τοῦ βασι-

Cononem Athen. auctore Pharnabazo, rex Perſarum navarchum conſtituit.

1 Ἐπιστῆσαι margo Steph. Reg. 1. Vat. 2 Abeſt Reg. 1.

& muro ab uno mari ad alterum ducto, Cherſoneſum obfirmat. Quo facto, incurſiones Thracum in reliquum excluſit. Tum magnificis honeſtatus muneribus, in Aſiam copias reduxit.

XXXIX. Interea Pharnabazus, per induciarum tempus ad regem aſcendit, eique cum ceteris perſuadet, ut, adornata claſſe, Cononem Athenienſem navarchum ei praeficiat. Is enim rerum bellicarum, & maxime certaminum cum hoſtibus peritiſſimus erat. Bellator autem hic inprimis ſtrenuus, tum in Cypro apud Evagoram regem agebat. Rege in eam ſententiam adducto, 1ↃↃ acceptis talentis claſſem apparare maturat. Tum Cononem, poſt habitum de praetura navali colloquium, imperio maris praeficit, multa regis nomine praeclara eidem pol-

λέως ἐλπίδας. ὁ δὲ Κόνων (ἅμα μὲν ἐλπίζων [1] ἀνακτήσεσθαι τῇ πατρίδι τὴν ἡγεμονίαν, εἰ Λακεδαιμόνιοι καταπολεμηθεῖεν, ἅμα δ' αὐτὸς μεγάλης [2] τεύξεσθαι δόξης) προσεδέξατο τὴν ναυαρχίαν. οὔπω δὲ τοῦ στόλου παντὸς παρεσκευασμένου, τὰς ἑτοίμους ναῦς τετταράκοντα λαβὼν διέπλευσεν εἰς Κιλικίαν, κἀκεῖ τὰ πρὸς τὸν πόλεμον ἡτοιμάζετο. Φαρνάβαζος δὲ καὶ Τισσαφέρνης ἐκ τῶν ἰδίων σατραπειῶν ἀθροίσαντες στρατιώτας, ἀνέζευξαν, ἐπὶ τῆς Ἐφέσου τὴν πορείαν ποιούμενοι, διὰ τὸ τοὺς πολεμίους ἔχειν ἐνταῦθα τὴν δύναμιν. καὶ συνηκολούθουν αὐτοῖς πεζοὶ μὲν δισμύριοι, ἱππεῖς δὲ μύριοι. ἀκούων δὲ τῶν Περσῶν τὴν ἔφοδον Δερκυλλίδας ὁ τῶν Λακεδαιμονίων ἀφηγούμενος, ἐξήγαγε τὴν δύναμιν, ἔχων τοὺς πάντας οὐ πλείους τῶν ἑπτακισχιλίων. ὡς δ' ἐγγὺς ἀλλήλων ἐγενήθη τὰ στρατόπεδα, σπονδὰς ἐποιήσαντο, καὶ χρόνον ὥρισαν, ἐν ᾧ Φαρνά-

Claſſis in Ciliciam, Pharnabazus & Tiſſaphernes Epheſum proficiſcuntur,

ubi, ante ineundam pugnam, induciae fiunt.

1 Ἀνακτήσασθαι Coislin. Reg. ambo. 2 Τεύξασθαι Reg. 2.

licitus. Conon itaque (qui & patriae ſe imperium, Lacedaemoniis debellatis, recuperaturum, & magnam virtutis gloriam ſibi ipſi comparaturum, ſperaret) conditionem gerendi magiſtratus accepit. Sed claſſe nondum ſatis inſtructa & perfecta, cum XL, quas paratas tum habebat, navibus in Ciliciam devehitur, & ad bellum ibi gerendum ſeſe accingit. Pharnabazus autem & Tiſſaphernes, delectu ex provinciis ſuis habito, copias educunt, & iter ſuum verſus Epheſum inſtituunt, quod exercitum ibi hoſtes congregatum haberent. Sequebantur autem illos CCIↃↃ CCIↃↃ pedites, & equites decies mille. Audito hoſtium adventu, Dercyllidas Lacedaemoniorum imperator agmen ſuum educit, non plures IↃↃ CIↃ CIↃ ſub ſignis habens. Ubi proxime inter ſe ſtetere acies, foedus inter ſe pangunt, & certum definiunt tempus,

βαζος μὲν πρὸς τὸν βασιλέα [1] πέμψει περὶ συνθηκῶν, εἰ βούλοιτο καταλῦσαι τὸν πόλεμον, Δερκυλλίδας δὲ τοῖς Σπαρτιάταις δηλώσει περὶ τούτων. οὗτοι μὲν οὖν οὕτω διέλυσαν τὰ στρατόπεδα.

μ'. Ῥηγῖνοι δὲ Χαλκιδέων ὄντες ἄποικοι, τὴν αὔξησιν τοῦ Διονυσίου χαλεπῶς ἑώρων. Ναξίους μὲν καὶ Καταναίους συγγενεῖς ὄντας ἐξηνδραποδίσατο, τοῖς δὲ Ῥηγίνοις, τοῦ αὐτοῦ μετέχουσι τοῖς ἠτυχηκόσιν, οὐ τὴν τυχοῦσαν ἀγωνίαν παρεῖχε τὸ γεγονὸς, πάντων εὐλαβουμένων μὴ ταῖς αὐταῖς συμφοραῖς περιπέσωσιν. ἔδοξεν οὖν αὐτοῖς, πρὶν τελείως ἰσχυρὸν γενέσθαι τὸν τύραννον, στρατεύειν ἐπ' αὐτὸν κατὰ τάχος, παρὰ [2] τῶν Ῥηγίνων λαβόντας πρὸς τὸν πόλεμον οὐκ ἐλάχιστα. καὶ οἱ φυγαδευθέντες τῶν Συρακουσίων ὑπὸ Διονυσίου. τότε γὰρ οἱ πλεῖστοι διατρίβοντες ἐν Ῥηγίῳ διετέλουν,

Rhegini, creſcentem Dionyſii potentiam veriti, commune cum Syracuſanis exſulibus & Meſſeniis bellum in eum excitant;

1 Πέμψη Reg. 1. Paullo ante ὁ τὴν Λακεδαιμ. ἀφηγουμ. edd. 2 Τοῦ Ῥηγίνου λαβ. Coisl. & Reg. 1.

quo Pharnabazus de foederis conditionibus interim ad regem mittat, ſi arma poni velit, & Dercyllidas Spartanos his de rebus certiores reddat. Atque his tum pactis exercitus ultro citroque diſceſſere.

XL. Ceterum Rhegini, a Chalcidenſibus quondam deducti, incrementa Dionyſii permoleſte ferebant. Naxios enim & Catanaeos, iure cognationis ſe attingentes, in ſervitutem redegerat: & quia Rhegini in communi cum oppreſſis periculo ſe verſari cernebant, non mediocriter conſternati erant, quod omnes utique metuerent, ne eaſdem ſubire calamitates cogerentur. Conſultiſſimum ergo viſum ipſis eſt, ut, priuſquam omnino vires ſuas confirmet ac ſtabiliat tyrannus, mature bellum ipſi faceſſant. Ad huius belli ſocietatem etiam Syracuſani a Dionyſio in exſilium pulſi ſeſe adiunxerunt, non minima rerum neceſſariarum ad expeditionem copia a Rheginis inſtructi. Illo enim tempore ingens horum multitu-

περὶ τούτων διαλεγόμενοι, διδάσκοντες ὅτι συνεπείσθησαν τῷ καιρῷ πάντες οἱ Συρακούσιοι. τέλος δὲ καταστήσαντες στρατηγοὺς, ἐξέπεμψαν μετ' αὐτῶν πεζοὺς μὲν ἑξακισχιλίους, ἱππεῖς δὲ ἑξακοσίους, τριήρεις δὲ πεντήκοντα. οὗτοι δὲ διαπλεύσαντες τὸν πορθμὸν, ἔπεισαν τοὺς τῶν Μεσσηνίων στρατηγοὺς κοινωνῆσαι τοῦ πολέμου, φάσκοντες δεινὸν εἶναι περιϊδεῖν ἀστυγείτονας Ἑλληνίδας πόλεις ἄρδην ἀνῃρημένας ὑπὸ τοῦ τυράννου. οἱ μὲν οὖν στρατηγοὶ πεισθέντες τοῖς Ῥηγίνοις, ἄνευ τῆς τοῦ δήμου γνώμης ἐξήγαγον τοὺς στρατιώτας. ἦσαν δ' οὗτοι πεζοὶ μὲν τετρακισχίλιοι, ἱππεῖς δὲ τετρακόσιοι, τριήρεις δὲ τριάκοντα. ἐπεὶ δὲ προῆλθον αἱ προειρημέναι δυνάμεις πρὸς τοὺς ὅρους τῆς Μεσσήνης, ἐνέπεσεν εἰς τοὺς στρατιώτας στάσις, Λαομέδοντος τοῦ Μεσσηνίου δημηγορήσαντος. οὗτος γὰρ [1] συνεβούλευε μὴ κατάρχεσθαι πολέμου πρὸς τὸν Διονύσιον μηδὲν αὐ-

ſed orto ſociorum diſſenſu, ultro pacem obtulerunt.

1 Συνεβούλευσε Coisl.

do Rhegii ſe continebat. Quos cum crebris ad iungenda ſecum arma colloquiis Rhegini ſollicitatos de belli huius neceſſitate ac fructu edocuiſſent, Syracuſani tandem omnes tempori parendum ſtatuerunt. Poſtremo ducibus ad hoc creatis, cum ɪɔɔ ᴄɪɔ peditatu, & ɪɔᴄ equitibus, ac triremibus L expeditionem faciunt. Tranſmiſſoque freto, Meſſeniorum praetores ad commune bellum exhortantur, hoc potiſſimum argumento: indignum fore, ſi urbes Graecas ſibi vicinas funditus a tyranno exſcindi patiantur. Duces igitur, a Rheginis perſuaſi, iniuſſu populi militem educunt. Erant vero millia peditum IV, & equites CCCC, & XXX triremes. Cum his copiis poſteaquam ad Meſſanae fines proceſſerunt, gravis exercitum ſeditio inceſſit, Laomedontis Meſſenii oratione ad milites excitata. Is enim conſilium dabat, ne primi Dionyſio, a quo nullo iniuria laceſſiti eſſent, bellum moverent.

τοὺς ἠδικηκότα. οἱ μὲν οὖν τῶν Μεσσηνίων στρατιῶται, τὸν πόλεμον οὐκ ἐπικεκηρυκότος τοῦ δήμου, παραχρῆμα ἐπείσθησαν, καὶ τοὺς στρατηγοὺς καταλιπόντες, ἀνέκαμψαν εἰς τὴν πατρίδα. Ῥηγῖνοι δ' οὐκ ὄντες ἀξιόμαχοι καθ' ἑαυτοὺς, ἐπειδὴ τοὺς Μεσσηνίους ἑώρων διαλύοντας τὸ στρατόπεδον, καὶ αὐτοὶ ταχέως ἀνέκαμψαν εἰς Ῥήγιον. Διονύσιος δὲ τὸ μὲν πρῶτον ἐπὶ τοὺς ὅρους τῆς Συρακουσίας ἐξήγαγε τὴν δύναμιν, προσδεχόμενος τὴν τῶν πολεμίων ἔφοδον· ὡς δ' ἤκουσε τὴν ἀνάζευξιν αὐτῶν, ἀπήγαγε τὴν στρατιὰν εἰς τὰς Συρακούσας. διαπρεσβευσαμένων δὲ τῶν Ῥηγίνων καὶ τῶν Μεσσηνίων, κρίνων περὶ εἰρήνης συμφέρον εἶναι διαλύεσθαι τὴν ἔχθραν, πρὸς τὰς πόλεις συνέθετο τὴν εἰρήνην.

μα'. Ὁρῶν δὲ τῶν Ἑλλήνων τινὰς εἰς τὴν ἐπικράτειαν τῶν Καρχηδονίων ἀποτρέχοντας, τάς τε πόλεις καὶ τὰς κτήσεις κομιζομένους, ἐνόμιζε, τῆς πρὸς τοὺς

Interea Dionyſius, nunc maxime opportunum ratus

Meſſeniorum igitur milites, quod non populus hoc bellum ſcito ſuo approbatum indixiſſet, ſtatim in ſententiam eius conceſſerunt, relictiſque ducibus domum remearunt. Tum Rhegini, per ſe ſuſtinendo bello impares, ubi Meſſeniorum copias dilapſas vident, etiam ipſi ad urbem ſuam revertuntur. Dionyſius autem ad fines territorii Syracuſani initio militem eduxerat, hoſtium impreſſionem excepturus. Poſtea de regreſſu ipſorum edoctus, exercitum Syracuſas abduxit. Hinc cum Rhegini & Meſſenii de pace legationem ad ipſum mitterent, conducibile ſibi exiſtimans, ſi mutuae inimicitiae diſſolvantur, pacem cum urbibus iſtis redintegravit.

XLI. Videns autem Graecorum nonnullos in Carthaginienſium ditionem excurrentes, & ius civitatum & rem familiarem adipiſci: quamdiu pax cum Carthaginienſi-

bellum inferre Carthaginienſibus, tum peſtilentia afflictis, in apparando eo acerrimus erat.

Καρχηδονίους εἰρήνης μενούσης, πολλοὺς τῶν [1] ὑφ᾽ αὐτὸν ταττομένων βουλήσεσθαι κοινωνεῖν τῆς ἐκείνων ἐπιστάσεως· ἐὰν δὲ πόλεμος γένηται, πάντας τοὺς καταδεδουλωμένους ὑπὸ Καρχηδονίων ἀποστήσεσθαι πρὸς αὐτόν. ἤκουσε δὲ καὶ τῶν Καρχηδονίων πολλοὺς ἐν Λιβύῃ διεφθάρθαι, λοιμικῇ καταστάσει περιπεσόντας· διὸ καὶ νομίζων εὔθετον ἔχειν καιρὸν τοῦ πολέμου, κατασκευὴν ἔκρινε δεῖν πρῶτον γίνεσθαι. ὑπελάμβανε γὰρ ἔσεσθαι μέγαν καὶ πολυχρόνιον τὸν πόλεμον, ὡς ἂν πρὸς τοὺς δυνατωτάτους τῶν κατὰ τὴν Εὐρώπην

Primo fabros convocat ad arma conficienda ſtruendaſque naves.

μέλλων διαγωνίζεσθαι. εὐθὺς οὖν τοὺς τεχνίτας ἤθροιζεν, ἐκ μὲν τῶν ὑπ᾽ αὐτὸν ταττομένων πόλεων, κατὰ πρόσταγμα, τοὺς δ᾽ ἐξ Ἰταλίας καὶ τῆς Ἑλλάδος, ἔτι δὲ τῆς Καρχηδονίων ἐπικρατείας, μεγάλοις μισθοῖς προτρεπόμενος. διενοεῖτο γὰρ ὅπλα μὲν παμπληθῆ καὶ βέλη παντοῖα κατασκευάσαι, πρὸς δὲ τούτοις, ναῦς τε

1 Ὑφ᾽ αὐτὸν Regii ambo, & Clar. Ὑπ᾽ αὐτὸν in editis. Paullo ante articulus ante Καρχηδονίους deſit Coisl.

bus duraret, multos iam ſuo imperio ſubiectos, ad ipſorum clientelam confugituros; bello autem redintegrato omnes, ſervitute Carthaginienſium preſſos, ad ſe deſcituros, arbitratus eſt. Fama etiam acceperat, magnas in Africa ſtrages Carthaginienſium a peſtilenti contagio factas eſſe. Commodum ergo belli tempus ſe adeptum ratus, neceſſaria ad expeditionem hanc ante omnia procuranda ſtatuit, cum facile coniiceret, quia cum potentiſſima omnium, qui quidem in Europa ditionis aliquid haberent, gente armis diſceptaturus eſſet, bellum hoc ingens diuturnumque fore. Confeſtim itaque artifices & fabros congregat, quorum alios ex oppidis ſuae ditioni ſubiectis imperio cogit, alios ex Italia & Graecia & Carthaginienſium ditione ampla mercede invitat. Infinitam enim armorum vim, & tela omnis generis, naves prae-

τριήρεις καὶ πεντήρεις, οὐδέπω κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους σκάφους πεντηρικοῦ νεναυπηγημένου. συναχθέντων δὲ πολλῶν τεχνιτῶν, διελὼν αὐτοὺς κατὰ τὰς οἰκείας ἐργασίας, κατέστησε τῶν πολιτῶν τοὺς ἐπισημοτάτους, [1] προθεὶς δωρεὰς μεγάλας τοῖς κατασκευάσασιν ὅπλα. δέδωκε δὲ καὶ τῶν ὅπλων τὸ γένος ἑκάστου τύπον, διὰ τὸ τοὺς μισθοφόρους ἐκ πολλῶν ἐθνῶν συνεστηκέναι. ἔσπευδε γὰρ ἕκαστον τῶν στρατευομένων κοσμῆσαι τοῖς οἰκείοις ὅπλοις, καὶ διελαμβάνετο τὸ στρατόπεδον πολλὴν ἕξειν κατάπληξιν διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν, καὶ κατὰ τὰς μάχας κάλλιστον χρήσασθαι τῷ συνήθει καθοπλισμῷ πάντας τοὺς συναγωνιζομένους. συμπροθυμουμένων δὲ καὶ τῶν Συρακουσίων τῇ τοῦ Διονυσίου προαιρέσει, πολλὴν συνέβαινε γενέσθαι τὴν φιλοτιμίαν περὶ τὴν τῶν ὅπλων κατασκευήν. οὐ μόνον γὰρ ἐν τοῖς προνάοις καὶ τοῖς ὀπισθοδόμοις τῶν ἱε-

1 Προθεὶς Coisl. optime. Προσθεὶς vulgo edd.

terea triremes & quinqueremes, ſiquidem id navigii penterici genus ad haec tempora in uſu nondum fuerat, fabricari inſtituit. Magna igitur opificum multitudine congregata, pro cuiuſque arte operas diſtribuit, harumque inſpectionem clariſſimis civium aſſignavit, magnis ſollertiam praemiis ſe compenſaturum pollicitus. Certam quoque armaturae cuique formam praeſcripſit, quod ex variis hinc inde gentibus conductitius miles ad ipſum confluxiſſet. Uſitatis enim patriiſque ſingulos armis munire & exornare properabat, cum exercitum hinc terribiliorem fore, & commilitones ſuos aſſueto armorum genere quam optime dimicaturos eſſe, perſuaſum haberet. Adiuvabant interim Syracuſii propenſo Dionyſii conatum ſtudio. Quo factum, ut magna contentione armorum fabricatio promoveretur. Non enim in veſtibulis modo templorum, & poſticis horum partibus, adeoque

ρῶν, ἔτι δὲ τοῖς γυμνασίοις καὶ ταῖς κατὰ τὴν ἀγορὰν στοαῖς ἔγεμε πᾶς τόπος τῶν ἐργαζομένων, ἀλλὰ καὶ χωρὶς τῶν δημοσίων τόπων, ἐν ταῖς ἐπιφανεστάταις οἰκίαις ὅπλα παμπληθῆ κατεσκευάζετο.

Catapulta tunc inventa.

μβ'. Καὶ γὰρ τὸ καταπελτικὸν εὑρέθη κατὰ τοῦτον τὸν καιρὸν ἐν Συρακούσαις, ὡς ἂν τῶν κρατίστων τεχνιτῶν [1] πανταχόθεν εἰς ἕνα τόπον συνηγμένων. τὴν γὰρ προθυμίαν τό, τε μέγεθος τῶν μισθῶν ἐξεκαλεῖτο, καὶ τὸ πλῆθος τῶν προκειμένων ἄθλων τοῖς ἀρίστοις κριθεῖσι. χωρὶς δὲ τούτων, περιπορευόμενος τοὺς ἐργαζομένους ὁ Διονύσιος καθ' ἡμέραν, λόγοις τε φιλανθρώποις ἐχρῆτο, καὶ τοὺς προθυμοτάτους ἐτίμα δωρεαῖς, καὶ πρὸς τὰ συνδείπνια παρελάμβανε. διόπερ ἀνυπέρβλητον φιλοτιμίαν εἰσφέροντες οἱ τεχνῖται, πολλὰ [2] προσεπενοοῦντο βέλη καὶ μηχανήματα ξένα, καὶ δυνάμενα παρέ-

Artificum induſtria praemiis excitata.

1 Deeſt Reg. 1.

2 Προσεπενοοῦντο ſcripti Codices. In editis prave legebatur προσεπονοῦντο.

in gymnaſiis & porticibus circa forum, omnis ubique locus operantibus refertus erat; ſed praeter loca publica, per conſpicuas maxime civium aedes, magno paſſim numero arma conficiebantur.

XLII. Catapultaria ars equidem hoc tempore Syracuſis primum inventa: nec mirum, cum praeſtantiſſimi quique artifices unum in locum undique conveniſſent. Mercedis enim magnitudo, & praemiorum inſuper largitio, palmam obtinentibus propoſita, induſtriam ſtudiaque mirifice incendebant. Et ſuper haec omnia Dionyſius operas quotidie circumluſtrans obire, blandiſque verbis compellare, & promtiſſimum quemque honorario aliquo decorare, ad convivium etiam quandoque invitare. Quapropter omni certatim ſtudio artifices impenſo, tela machinaſque peregrinas, maximoſque ad bellandum uſus praebituras, magno ſubinde numero elabo-

χεσθαι μεγάλας χρείας. ἤρξατο δὲ ναυπηγεῖσθαί τε τριήρεις καὶ [1] πεντηρικὰ σκάφη, πρῶτος ταύτην τὴν κατασκευὴν τῶν νεῶν ἐπινοήσας. ἀκούων γὰρ ὁ Διονύσιος ἐν Κορίνθῳ ναυπηγηθῆναι τριήρη πρῶτον, ἔσπευδε κατὰ τὴν [2] ἀποικισθεῖσαν ὑπ' ἐκείνων πόλιν αὐξῆσαι τὸ μέγεθος τῆς τῶν νεῶν κατασκευῆς. λαβὼν δ' ἐκ τῆς Ἰταλίας ἐξαγωγὴν ὕλης, τοὺς μὲν ἡμίσεις τῶν ὑλοτόμων εἰς τὸ κατὰ τὴν Αἴτνην ὄρος ἀπέστειλε, γέμον κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους πολυτελοῦς ἐλάτης τε καὶ πεύκης· τοὺς δ' ἡμίσεις εἰς τὴν Ἰταλίαν ἀποστείλας, παρεσκεύαστο ζεύγη μὲν τὰ πρὸς τὴν θάλατταν κατακομιοῦντα, πλοῖά τε καὶ τοὺς ὑπηρέτας πρὸς τὸ τὰς σχεδίας ἀπάγεσθαι κατὰ τάχος εἰς τὰς Συρακούσας. ὁ δὲ Διονύσιος, ἐπειδὴ τὴν ἱκανὴν ὕλην ἤθροισεν, ὑφ' ἕνα καιρὸν ἤρξατο ναυπηγεῖσθαι ναῦς πλείους τῶν διακοσίων, ἐπισκευάζειν δὲ τὰς προϋπαρχούσας, δέκα πρὸς

Navium ingens copia & novae ſpecies.

1 Πεντηρικὰ σκάφη Coisl. Reg. 1. egregie. Legebatur vulgo πεντήρεις καὶ σκάφη.

2 Ἀποκισθ. Coislin. Poſt pauca παρεσκεύατον ζεύγη Clar.

rabant. Dionyſius porro triremes etiam & pentereis, primus ſtructuram eiuſmodi commentus, aedificare coepit. Nam cum audiiſſet, primam Corinthi triremem fuiſſe exſtructam, in deducta illinc urbe ſtructuram navium amplificandam eſſe cenſuit. Materiae igitur ex Italia tranſvehendae copia ſibi facta, dimidium fabrorum ad Aetnae montem dimiſit, qui temporibus illis abietum picearumque vim non exiguam habebat. Reliquis in Italiam transfretare iuſſis, plauſtra deſtinat, quibus ligna ad mare deferantur, navigiaque & miniſtros, a quibus rates illae quam expeditiſſime Syracuſas transvehantur. Dionyſius ergo, cum ſat materiae iam coactum haberet, uno ſtatim tempore naves ultra CC compaginare, & re-

ταῖς ἑκατόν· ᾠκοδόμει δὲ καὶ νεωσοίκους [1] πολυτελεῖς, κύκλῳ τοῦ νῦν καλουμένου λιμένος, ἑκατὸν ἑξήκοντα, τοὺς πλείστους δύο ναῦς δεχομένους· καὶ τοὺς προϋπάρχοντας ἐθεράπευεν, ὄντας ἑκατὸν πεντήκοντα.

μγ΄. Διόπερ τοσούτων οἴκων καὶ νεῶν κατασκευαζομένων ἐν ἑνὶ τόπῳ, τὸ γινόμενον πολλὴν παρεῖχε τοῖς θεωμένοις κατάπληξιν. ὅτε μὲν γάρ τις ἴδοι τὴν περὶ τὰς ναῦς σπουδὴν, ἐνόμιζε περὶ ταύτας ἅπαντας πραγματεύεσθαι τοὺς Σικελιώτας· ὅτε δὲ πάλιν τοῖς τῶν ὁπλοποιῶν καὶ μηχανοποιῶν ἔργοις συμπαραγενηθείη, περὶ τούτους μόνους ἐνόμιζεν ἅπασαν εἶναι τὴν τῆς ὑπηρεσίας παρασκευήν. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τῆς περὶ ταῦτα σπουδῆς ἀνυπερβλήτου [2] γινομένης, κατεσκευάσθησαν ἀσπίδων μὲν τεσσαρεσκαίδεκα μυριάδες, ἐγχειριδίων δὲ καὶ περικεφαλαιῶν ὁ παραπλήσιος ἀριθμός· ἤτοι-

Telorum armorumque & machinarum apparatus.

1 Exſulat ex Reg. 1. Paullo ante ἐφ' ἕνα καιρὸν Clar.

2 Γενομένης Reg. 1.

ſiduas C atque X reficere coepit. Quin etiam domicilia ſubducendis navibus egregia in circuitu portus, qui nunc ita vocatur, CLX exſtruxit, quorum pleraque binas naves exciperent. Vetera etiam ſarcienda tegendaque CL numero curavit.

XLIII. Tanta navalium navigiorumque uno loco aedificatorum copia magnum omnibus ſtuporem, mirificum illum apparatum contemplantibus, iniecit. Nam ſi quis ad impendia navium oculos adiiceret, univerſam huc Siciliam vires contuliſſe putabat. Si ad machinarum armorumque architectos ſe conferret, hîc omnes miniſterii facultates inſumtas iudicabat. Quamquam vero tantum rebus hiſce ſtudium, tantum ſumtus impenderat, ut nihil ad magnificentiae palmam eſſet reliquum, CCCIↃↃↃ tamen & CCIↃↃ CCIↃↃ CCIↃↃ CCIↃↃ clypeorum, pugionumque & galearum tantundem, ut confieret inſuper

μάσθησαν δὲ καὶ θώρακες, παντοῖοι μὲν ταῖς κατασκευαῖς, περιττῶς δὲ κατὰ τὴν τέχνην εἰργασμένοι, πλείους τῶν μυρίων τετρακισχιλίων. τούτους δὲ διενοεῖτο διδόναι τοῖς ἱππεῦσι, καὶ τῶν πεζῶν τοῖς ἐφ' ἡγεμονίας τεταγμένοις, ἔτι δὲ τῶν μισθοφόρων τοῖς σωματοφυλακεῖν μέλλουσι. κατεσκευάσθησαν δὲ καὶ καταπέλται παντοῖοι, καὶ τῶν ἄλλων βελῶν πολύς τις ἀριθμός. τῶν δὲ παρασκευασθεισῶν νεῶν μακρῶν αἱ μὲν ἡμίσεις αὐτῶν εἶχον πολιτικοὺς κυβερνήτας καὶ πρωρεῖς, ἔτι δὲ τοὺς ταῖς κώπαις χρησομένους· ταῖς ἄλλαις ὁ Διονύσιος ξένους [1] ἐμισθώσατο. ἐπεὶ δὲ τὰ περὶ τὰς ναῦς καὶ τὴν ὁπλοποιΐαν [2] αὐτῷ συντέλειαν ἐλάμβανε, περὶ τὴν τῶν στρατιωτῶν παρασκευὴν ἐγίνετο. τούτους γὰρ ἔκρινε συμφέρειν μὴ πρὸ πολλοῦ μισθοῦσθαι, πρὸς τὸ μὴ πολλὰς γίνεσθαι δαπάνας. Ἀστυδάμας δ' ὁ [3] τραγῳδιογράφος τότε πρῶτον ἐδίδαξεν· ἔζησε δὲ

Hoc tempore Aſtydamas, tragoediarum ſcriptor, floruit.

1 Ἐμισθάτατο edd. operarum peccato. Melius Mſſ.

2 Αὐτῶν Clar.

3 Τραγῳδοργάφος Reg. 1.

curavit. Thoraces etiam ſupra CCIↃↃ CIↃ CIↃ CIↃ CIↃ vario ſtructurae genere, & inſigni artificio, elaboratos dedit. Hos equitibus & peditum tribunis ac centurionibus, mercenariis praeterea, corporis ſui cuſtodiae adhibendis, deſtinarat. Catapultae inſuper omnis generis, & ingens ceterorum telorum numerus, adornantur. Longarum tandem navium dimidiae parti magiſtros, & proretas, remigeſque ex civibus adhibuit. In ceteras peregrinos conduxit. Poſteaquam ergo navium armorumque confectionem abſolvit, ad contrahendas inde militum copias ſe totum convertit. Non enim conſultum exiſtimaverat hos longo prius tempore conduci, ne nimia ſumtuum mole gravaretur. Sub hoc tempus Aſtydamas, Tragoediarum ſcriptor, primum docere coepit. Vixit

Romani, Veios obſidentes, fugantur.

ἔτη ἑξήκοντα. Ῥωμαῖοι δὲ πολιορκοῦντες τοὺς Βοιοὺς, ἐξελθόντων ἐκ τῆς πόλεως, οἱ μὲν κατεκόπησαν ὑπὸ τῶν Βοιῶν, οἱ δ' [1] ἐξέφυγον αἰσχρῶς.

Olymp. XCV, 3.

Iam conſcribendis militibus operam dat Dionyſius.

μδ'. Τοῦ δ' ἔτους τούτου διεληλυθότος Ἀθήνησι μὲν ἦρξεν Ἰθυκλῆς, ἐν Ῥώμῃ δ' ἀντὶ τῶν ὑπάτων χιλίαρχοι ἓξ κατεστάθησαν, Λεύκιος Ἰούλιος, Μάρκος [2] Φεύριος, Αἰμίλιος [3] Μάρκος, Γναῖος [4] Κορνήλιος, Καίσων Φάβιος, καὶ [5] Παῦλος Σέξστος. Διονύσιος δ' ὁ τῶν Συρακουσίων τύραννος, ἐπειδὴ τῶν περὶ τὴν ὁπλοποιίαν καὶ ναυπηγίαν ἔργων τὰ πλεῖστα συντέλειαν εἰλήφει, περὶ τὴν τῶν στρατιωτῶν παρασκευὴν εὐθὺς ἐγένετο. τῶν οὖν Συρακουσίων κατέλεγε τοὺς ἐπιτηδείους εἰς τάξεις, καὶ παρὰ τῶν ὑπ' αὐτὸν [6] τεταγμένων πόλεων μετεπέμπετο τοὺς εὐθέτους. συνήγαγε δὲ [7] καὶ μισθοφόρους ἐκ τῆς Ἑλλάδος, καὶ μάλιστα παρὰ τῶν Λα-

1 Non eſt in Coisl.
2 Φρούριος Coisl. Clar.
3 Omittunt Coisl. & Vat. Tum Γναῖος ora Steph. & cum Coislin. Vat. quod praeſtat. Edd. Γάϊος.
4 Nomina haec uſque in Διονύσιος negligunt Coisl. & Vat.
5 Αὖλος margo Steph.
6 Ταττομένων Coisl. & Reg. 1. haud prave. Mallem tamen ὑφ' αὐτόν.
7 Abeſt Clar.

autem ad annos LX. Tum Romani, Veiorum obſidioni adhaerentes, eruptione hoſtium facta, partim caeſi, partim turpi fuga dilapſi ſunt.

XLIV. Poſt exitum eius anni, Archontis munere Athenis Ithycles, & Romae VI Tribuni militares conſulari poteſtate fungebantur: quorum nomina, L. Iulius, M. Furius, M. Aemilius, Cn. Cornelius, Caeſo Fabius, & Paullus Sextus. Tum Dionyſius, Syracuſarum Tyrannus, poſteaquam armorum fabricatura, naviumque conſtructio ad finem iam erat perducta, militis, ut dictum eſt, conſcribendi rationem protinus inivit. De Syracuſanis igitur idoneos maxime ordinibus allegit, & ex oppidis ſibi addictis commodos ſibi viſos arceſſivit. Conductitiam quoque manum e Graecia, & Lacedaemoniorum ditio-

κεδαιμονίων. οὗτοι γὰρ [1] αὐτῷ συναύξοντες τὴν ἀρχὴν, ἔδωκαν ἐξουσίαν ὅσους βούλοιτο παρ' αὐτῶν ξενολογεῖν. καθόλου δ' ἐκ πολλῶν ἐθνῶν σπεύδων [2] τὸ ξενικὸν στρατόπεδον συνηθροικέναι, καὶ μισθοὺς πολλοὺς ἐπαγγελλόμενος, εὕρισκε τοὺς ὑπακούοντας. μέλλων δὲ μέγαν [3] ἐξεγείρειν πόλεμον, ταῖς κατὰ τὴν νῆσον πόλεσι φιλανθρώπως προσεφέρετο, τὴν εὔνοιαν αὐτῶν ἐκκαλούμενος. τοὺς δὲ παρὰ τὸν πορθμὸν κατοικοῦντας Ῥηγίνους τε καὶ Μεσσηνίους ὁρῶν ἱκανὴν δύναμιν ἔχοντας συντεταγμένην, εὐλαβεῖτο μή ποτε τῶν Καρχηδονίων διαβάντων εἰς Σικελίαν, ἐκείνοις πρόσθωνται. οὐ μικρὰν γὰρ αἱ πόλεις αὗται ῥοπὴν εἶχον ὁποτέροις εἰς τὸν πόλεμον συμμαχήσειαν. ἃ δὴ λίαν ἀγωνιῶν ὁ Διονύσιος, τοῖς Μεσσηνίοις ἔδωκε πολλὴν τῆς ὁμόρου χώραν, ἰδίους αὐτοὺς κατασκευάζων ταῖς εὐεργεσίαις. πρὸς δὲ

Rheginos & Meſſenios beneficiis, & oblata amicitia, ſocios conciliare ſtudet.

1 Αὐτῶν Coisl. Clar.
2 Τὸ στρατόπεδον συνηθροικέναι τὸ ξενικὸν Reg. 2. Clar.
3 Ἐγείρειν Coisl. Modo ἐπαγγελόμενος Reg. 2.

ne potiſſimum contraxit. A quibus enim potentia eius incrementa acceperat, ab iiſdem etiam, quotquot vellet, militiae ſuae adſcribendi, copia illi facta eſt. Poſtremo dum numeroſum peregrini militis agmen congregare laborat, & larga idcirco ſtipendia offert, plurimos fidem ſuam obligantes accepit. Et quia bellum ingens excitare decreverat, ſparſis per inſulam urbibus perhumanum ſeſe exhibebat, ut hac ratione ad benevolentiam eas illectaret. Videns praeterea, Rheginos & Meſſenios, freti accolas, copiis non exiguis inſtructos eſſe, ſubvereri coepit, ne quando Carthaginienſibus in inſulam reverſis ſeſe accommodarent. Utriſcunque enim hae civitates adhaeſurae eſſent, non exiguum bello momentum adiecturae videbantur. Qua perplexus cura Dionyſius, prolixam tandem finitimi agri partem Meſſeniis concedit, ut beneficio hoc illos ſibi obnoxios reddat. Ad

A Rheginis coniugem petens, repulſam fert.

Ῥηγίνους ἀπέστειλε πρεσβευτὰς, καὶ παρακαλῶν ἐπιγαμίαν ποιήσασθαι, καὶ δοῦναι τῶν πολιτικῶν παρθένων μίαν αὐτῷ συμβιώσασθαι. [1] ἐπηγγέλλετο δ' αὐτοῖς πολλὴν τῆς συνοριζούσης χώρας κατακτήσασθαι, τὴν πόλιν δ' αὐξήσειν [2] ἐφ' ὅσον ἂν αὐτὸς ἰσχύῃ. τῆς γὰρ γυναικὸς αὐτοῦ, θυγατρὸς δ' Ἑρμοκράτους, κατὰ τὴν ἀπόστασιν τῶν ἱππέων ἀνῃρημένης, ἔσπευδε τεκνοποιήσασθαι, διαλαμβάνων τῇ τῶν γεννηθέντων εὐνοίᾳ βεβαιότατα τηρήσειν τὴν δυναστείαν. οὐ μὴν ἀλλ' ἐν τῷ Ῥηγίῳ συναχθείσης περὶ τούτων ἐκκλησίας, καὶ πολλῶν ῥηθέντων λόγων, ἔδοξε τοῖς Ῥηγίνοις μὴ δέξασθαι τὴν ἐπιγαμίαν. Διονύσιος δ' ἀποτυχὼν ταύτης τῆς ἐπιβολῆς, περὶ τῶν αὐτῶν ἀπέστειλε τοὺς πρεσβευτὰς πρὸς τὸν δῆμον τῶν Λοκρῶν. ὧν ψηφισαμένων τὴν ἐπιγαμίαν, ἐμνήστευεν ὁ Διονύσιος Δωρίδα τε τὴν Ξενέτου θυγατέρα, κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον ὄντος ἐνδοξο-

Duxit deinde Locrenſem,

1 Ἐπηγγέλετο δ' αὐτοῖς Regius uterque.

2 Ἐφ' ὅσον αὐτὸς ἰσχύει Reg. 1. Coisl. ἰσχύει quoque in Reg. 2.

Rheginos etiam legatos mittit, petitum, ut affinitatem ſecum contrahant, & virginem aliquam ex oppidanis in matrimonii conſuetudinem ſibi elocent. Ad cuius meriti gratiam ſe bonam contermini agri partem illis adiecturum, urbiſque opes pro viribus ſuis amplificaturum, recepit. Poſtquam enim prior eius coniux, Hermocratis filia, in equitum illa defectione, trucidata fuerat, ex alia ſobolem quaerebat, natorum benevolentia dominatum ſe quam firmiſſime conſtabiliturum ratus. At vero de his convocato Rhegii populo, multiſque in utramque partem diſputatis, ita tandem fuit diſceſſum, ne haec affinitatis neceſſitudo ineatur. Dionyſius igitur fruſtra hanc viam ingreſſus, legatos, idem acturos negotium, ad Locrenſes mittit. His coniugale hoc foedus amplexis, Dionyſius Doridem, Xeneti clariſſimi per id tempus ci-

τάτου τῶν πολιτῶν. ὀλίγαις δ᾽ ἡμέραις πρὸ τῶν γάμων ἀπέστειλεν εἰς Λοκροὺς πεντήρη πρῶτον νεναυπηγημένην, ἀργυροῖς καὶ χρυσοῖς κατασκευάσμασι κεκοσμημένην· ἐφ᾽ ἧς διακομίσας τὴν παρθένον εἰς τὰς Συρακούσας, εἰσήγαγεν εἰς τὴν ἀκρόπολιν. ἐμνηστεύσατο δὲ καὶ τῶν πολιτῶν τὴν ἐπισημοτάτην Ἀριστομάχην· ἐφ᾽ ἣν ἀποστείλας λευκὸν τέθριππον, ἤγαγεν εἰς τὴν ἰδίαν οἰκίαν. mox etiam Ariſtomacham.

με΄. Περὶ δὲ τὸν αὐτὸν χρόνον ἀμφοτέρας γήμας, συνεχεῖς ἑστιάσεις ἐποιεῖτο τῶν στρατιωτῶν καὶ τῶν πλείστων πόλεων. ἀπετίθετο γὰρ ἤδη τὸ πικρὸν τῆς τυραννίδος, καὶ μεταβαλλόμενος εἰς ἐπιείκειαν, φιλανθρωπότερον ἦρχε τῶν ὑποτεταγμένων, οὔτε φονεύων, οὔτε φυγάδας ποιῶν, καθάπερ εἰώθει. μετὰ δὲ τοὺς γάμους ὀλίγας ἐπιμείνας ἡμέρας, συνήγαγεν ἐκκλησίαν, καὶ [1] παρεκάλει τοὺς Συρακουσίους πόλεμον ἐξενεγκεῖν πρὸς Καρχηδονίους, ἀποφαίνων αὐτοὺς καθόλου

Nuptiarum dies & militi & civibus laetos facit.

Tum propoſito bello in Carthaginienſes,

1 Παρακάλει Clar.

vis filiam, ſibi deſponſandam curat. Paucisque ante nuptias diebus quinqueremem, recentis artificii opus, argenteis aureiſque inſtructam ornamentis, Locros miſit, eaque virginem, Syracuſas tranſvectam, in arcem ſuam recepit. Matrimonio etiam ſibi iunxit nobiliſſimis ex civibus puellam Ariſtomacham, quam albis quadrigis domum ſuam deduxit.

XLV. Cum geminas ergo eodem tempore nuptias celebraret, crebras militibus & pleriſque civitatibus epulas inſtituit. Tyrannidis enim acerbitatem iam depoſuerat, animoque ad aequitatem converſo, humanius benigniuſque ſubditos tractabat, ita ut ab aſſueta caedum & proſcriptionum crudelitate ſibi temperaret. A nuptiis deinde paucis interiectis diebus, concionem advocat, & populum Syracuſanum exhortatur, ut bellum Carthaginienſibus inferant, hos prae omnibus populis infenſiſſimos

eiuſque rationibus oratione explanatis,

μὲν τοῖς Ἕλλησιν ἐχθροτάτους ὄντας, μάλιστα δὲ τοῖς Σικελιώταις [1] διὰ παντὸς ἐπιβουλεύοντας· καὶ νῦν μὲν ἐφ' ἡσυχίας αὐτοὺς μένειν ἀπεδείκνυε, διὰ τὸν ἐμπεσόντα λοιμὸν, ὃν τοὺς πλείστους τῶν κατὰ Λιβύην διεφθαρκέναι· ἰσχύσαντας δ' αὐτοὺς οὐκ ἀφέξεσθαι τῶν Σικελιωτῶν, οἷς ἐξ ἀρχαίων ἐπιβουλεύουσι. διὸ αἱρετώτερον νῦν εἶναι πρὸς ἀσθενεῖς αὐτοὺς ὄντας διαπολεμεῖν, ἢ μετὰ ταῦτα πρὸς ἰσχυροὺς διαγωνίζεσθαι. ἅμα δὲ συνίστα, δεινὸν εἶναι περιορᾷν τὰς Ἑλληνίδας πόλεις ὑπὸ βαρβάρων καταδεδουλωμένας, ἃς ἐπὶ τοσοῦτον συνεπιλήψεσθαι τῶν κινδύνων, ἐφ' ὅσον τῆς ἐλευθερίας τυχεῖν ἐπιθυμοῦσιν. οὐ μὴν ἀλλὰ πολλοὺς λόγους πρὸς ταύτην τὴν προαίρεσιν διαλεχθεὶς, ταχὺ συγκαταίνους ἔλαβε τοὺς Συρακουσίους. οὐ γὰρ ἧττον ἐκείνου τὸν πόλεμον ἔσπευδον γενέσθαι, πρῶτον μὲν μισοῦντες τοὺς Καρχηδονίους, [2] δι' ἐκείνους ἠναγκασμέ-

Syracuſanorum omnium aſſenſum conſecutus eſt.

1 Non ſunt bina haec in Reg. 2. nec Cl. 2 Καὶ δι' ἐκείνους Co. Reg. 1.

Graeci nominis hoſtes eſſe, Siculiſque omnium maxime inſidias tendere perpetuo, declarans. Quod vero nunc quieſcant, id propter luem contagioſam, inter eos graſſantem, quae magnam Afrorum ſtragem ediderit, fieri demonſtrat. Quamprimum vires collegerint, infeſtis armis Siciliam invaſuros, cui ab antiquis inde temporibus avidiſſime inhient. Satius ergo eſſe dixit, cum imbecillis nunc bellum gerere, quam cum confirmatis inpoſterum decertare. Hoc inſuper adſtruebat, periniquum fore, ſi Graecas civitates a Barbaris ſervitute premi ſinerent, quas certum ſit, tanto promtius commune periculum ſubituras, quanto maiore libertatis ſtudio & cupiditate teneantur. Cum igitur prolixa argumentum hoc diſputatione tractaſſet, aſſenſionem a Syracuſanis facile impetravit, cum non minus, quam Dionyſius, belli huius cupidi eſſent. Nam quod primum erat, odio Carthaginienſes

νοι ποιεῖν τὸ προσταττόμενον ὑπὸ τοῦ τυράννου· ἔπειτα δὲ καὶ τὸν Διονύσιον φιλανθρωπότερον ἑαυτοῖς ἤλπιζον χρῆσθαι, φοβούμενον τοὺς πολεμίους καὶ τὴν ἀπὸ τῶν καταδεδουλωμένων ἐπίθεσιν. τὸ δὲ μέγιστον, ἤλπιζον ἑαυτοὺς [1] κυριεύσαντας ὅπλων, ἐὰν ἡ τύχη δῷ καιρὸν, ἀντιλήψεσθαι τῆς ἐλευθερίας.

μστ´. Μετὰ δὲ τὴν ἐκκλησίαν, τοῦ Διονυσίου τὴν ἐξουσίαν δόντος, οἱ Συρακούσιοι τὰ Φοινικικὰ χρήματα διήρπασαν. οὐκ ὀλίγοι γὰρ τῶν Καρχηδονίων ᾤκουν ἐν ταῖς Συρακούσαις, ἁδρὰς ἔχοντες κτήσεις· πολλοὶ δὲ καὶ τῶν ἐμπόρων εἶχον ἐν τῷ λιμένι τὰς ναῦς γεμούσας φορτίων, ὧν ἅπαντα διεφόρησαν οἱ Συρακούσιοι. παραπλησίως δὲ καὶ οἱ λοιποὶ Σικελιῶται τοὺς παρ᾽ αὐτοῖς οἰκοῦντας τῶν Φοινίκων ἐκβαλόντες, τὰς κτήσεις διήρπασαν. καίπερ γὰρ τὴν Διονυσίου τυραννίδα μισοῦντες, [2] ὅμως ἡδέως ἐκοινώνουν τοῦ πρὸς Καρ- Direptis ſubito Poenorum in Sicilia navibus & bonis,

1 Κυριεύσαντες Coisl. 2 Ὁμοίως Reg. 2.

habebant, per quos tyranni iuſſis parere coacti eſſent. Tum hoſtium metu, & inſidiarum a ſervitute oppreſſis exſpectatione, mitiorem ſibi Dionyſium fore ſperabant. Et quod omnium erat potiſſimum, ſe armis potitos, modo fortuna occaſionem daret, priſtinam libertatem recuperaturos, confidebant.

XLVI. Dimiſſa concione, plebi Syracuſanae Punicas diripiendi opes facultatem concedit. Carthaginienſes enim haud pauci Syracuſanorum inquilini erant, magnis opibus ditati. Multi etiam mercatores plenas mercium naves tum in portu continebant. Horum igitur omnium bona ſtatim involant Syracuſani. Ita ceteri quoque Siculi Poenos ſecum habitantes eiiciunt, fortunaſque illorum agunt feruntque. Nam licet extremo Dionyſii violentum dominatum odio proſequerentur, bello tamen

χηδονίους πολέμου, διὰ τὴν ὠμότητα τῶν ἀνδρῶν. ὧν δὴ χάριν καὶ οἱ τὰς Ἑλληνίδας πόλεις οἰκοῦντες ὑπὸ Καρχηδονίους, ἐπειδὴ [1] φανερῶς ὁ Διονύσιος ἐξέφερε τὸν πόλεμον, ἐναπεδείξαντο τὸ πρὸς τοὺς Φοίνικας μῖσος. οὐ μόνον γὰρ αὐτῶν τὰς οὐσίας διήρπασαν, ἀλλὰ καὶ αὐτοὺς συλλαμβάνοντες, πᾶσαν αἰκίαν καὶ ὕβριν εἰς τὰ σώματα αὐτῶν ἀπετίθεντο, [2] μνημονεύοντες ὧν αὐτοὶ κατὰ τὴν αἰχμαλωσίαν ἔπαθον. ἐπὶ τοσοῦτον δὲ τῆς κατὰ τῶν Φοινίκων τιμωρίας [3] προέβησαν καὶ τότε καὶ κατὰ τὸν ὕστερον χρόνον, ὥστε τοὺς Καρχηδονίους διδαχθῆναι μηκέτι παρανομεῖν εἰς τοὺς ὑποπεσόντας. οὐ γὰρ ἠγνόουν, δι' αὐτῶν τῶν ἔργων μαθόντες, ὅτι τοῖς διαπολεμοῦσι κοινῆς τῆς τύχης ὑπαρχούσης, ἀμφοτέρους κατὰ τὰς ἥττας τοιαῦτα ἀνάγκη πάσχειν, οἷα ἂν αὐτοὶ πράξωσιν εἰς τοὺς ἀτυχήσαντας. ὁ δ' οὖν

ipſiſque crudeliſſime vexatis,

1 Φανερὸς Reg. 1.
2 Μνημονεύοντας Coisl.
3 Προσέβ. Coisl. Clar. uterque Reg. male. Vid. ſupr. L. IV, 71.

adverſus Carthaginienſes ſuam adiungere operam, ob inſignem hominum crudelitatem voluptati illis erat. Idcirco qui Graecas ſub ditione Carthaginienſium urbes incolebant, cum apertum iam a Dionyſio bellum geri cernerent, ſuum & ipſi odium in Poenos exſeruerunt. Non enim bona tantum praedam ſibi fecerunt, ſed ipſos praeterea comprehendunt, & omne contumeliae & ſaevitiae genus in corpora miſerorum deſignant, memores illorum, quae in excidiis urbium ſuarum olim paſſi fuerant ipſi. Ad eamque ultionis de Poenis exigendae aſperitatem tunc & deinceps proceſſum fuit, ut hoc talionis exemplo Carthaginienſes admoniti non amplius in ſubactos tam atrociter ſaevire diſcerent. Non enim ignari eſſe poterant, ipſo rerum uſu edocti, quod in communi belligerantium fortuna, alterutri parti idem, ſi ſuccumbat, tolerandum ſit, quod ipſa in devictos antea per-

Διονύσιος ἐπειδὴ [1] πάντ' αὐτῷ τὰ πρὸς τὸν πόλεμον ἡτοίμαστο, διενοεῖτο πέμπειν ἀγγέλους εἰς Καρχηδόνα τοὺς ἐροῦντας ὅτι Συρακούσιοι καταγγέλλουσι πόλεμον Καρχηδονίοις, ἐὰν μὴ τὰς ὑπ' αὐτῶν καταδεδουλωμένας πόλεις Ἑλληνίδας ἐλευθερώσωσι. Διονύσιος μὲν οὖν περὶ ταῦτ' [2] ἐγίνετο· Κτησίας δ' ὁ συγγραφεὺς τὴν τῶν Περσικῶν ἱστορίαν εἰς τοῦτον τὸν ἐνιαυτὸν κατέστρεφεν, ἀρξάμενος ἀπὸ Νίνου καὶ Σεμιράμεως. ἤκμασαν δὲ κατὰ τοῦτον τὸν ἐνιαυτὸν οἱ ἐπισημότατοι διθυραμβοποιοὶ, Φιλόξενος [3] Κυθήριος, Τιμόθεος [4] Μιλήσιος, Τελέστης Σελινούντιος, Πολύειδος, ὃς καὶ ζωγραφικῆς καὶ μουσικῆς εἶχεν ἐμπειρίαν.

legati Carthaginem mittuntur, qui bellum indicant.

Ad hunc annum Cteſiae hiſtoria deducta.

Floruerunt eo tempore Philoxenus, Timotheus, Teleſtes, Polyeidus.

μζ'. Τοῦ δ' [5] ἐνιαυσίου χρόνου διεληλυθότος Ἀθήνησι μὲν παρειλήφει τὴν ἀρχὴν Λυσιάδης, ἐν δὲ τῇ Ῥώμῃ τὴν ὕπατον ἀρχὴν διῴκουν χιλίαρχοι ἕξ, Πόπλιος Μάλ-

Olymp. XCV, 4.

1 Πάντα Coislin.
2 Ἐγένετο Reg. 2.
3 Κυθήριος Reg. 2. Coisl. Clar. Edd. Κυθήρειος.
4 In edd. Φιλήσιος.
5 Ἐνιαυσιαίου Regius 1. haud prave.

petravit. Hinc Dionyſius, ubi cuncta ad bellum neceſſaria praeparaſſet, nuntiis Carthaginem mittendis animum intendit, qui bellum ipſis a populo Syracuſano indictum denuntiarent, ni ſubactas a ſe Graeci nominis urbes libertati priſtinae reſtituant. Dionyſii itaque ſtudium circa haec erat. Cum hoc anno Cteſias hiſtoriam ſuam Perſicam concludit, a Nino & Semiramide uſque deductam. Et hoc ſane tempore nobiliſſimi Dithyramborum artifices, ut Philoxenus Cythereus, Timotheus Mileſius, Teleſtes Selinuntius, & Polyeidus, pictoriae muſiceſque ſimul peritia excellens, viguerunt.

XLVII. Hoc igitur anno ad finem delapſo, magiſtratum Athenis iniit Lyſiades. Conſulare autem imperium Romae capeſſunt Tribuni militum VI, P. Maelius, Spur.

Indicto bello ſumma inter Carthaginienſes conſternatio orta.

λιος, Μάνιος Σπόριος, Φούριος Λεύκιος, [1] καὶ ἕτεροι τρεῖς. Διονύσιος δὲ ὁ τῶν Συρακουσίων τύραννος, ἐπειδὴ πάντα τὰ πρὸς τὸν πόλεμον αὐτῷ κατεσκεύαστο κατὰ τὴν ἰδίαν προαίρεσιν, ἐξέπεμψεν εἰς Καρχηδόνα κήρυκα, δοὺς ἐπιστολὴν πρὸς τὴν γερουσίαν· ἐν ταύτῃ δὲ γεγραμμένον ἦν ὅτι Συρακουσίοις δεδογμένον ἦν πολεμεῖν πρὸς Καρχηδονίους, ἐὰν μὴ τῶν Ἑλληνίδων πόλεων ἐκχωρήσωσιν. οὗτος μὲν οὖν κατὰ τὸ παραγγελθὲν πλεύσας εἰς Λιβύην, τὴν ἐπιστολὴν [2] ἐπέδωκε τῇ γερουσίᾳ. ἧς ἀναγνωσθείσης ἔν τε τῇ συγκλήτῳ, καὶ μετὰ ταῦτ' ἐν τῷ δήμῳ, συνέβη τοὺς Καρχηδονίους οὐ μετρίως ἀγωνιᾶν περὶ τοῦ πολέμου. ὅ, τε γὰρ λοιμὸς αὐτῶν παμπληθεῖς [3] ἀπεκτάκει, καὶ τοῖς ὅλοις ἦσαν ἀπαρασκεύαστοι. οὐ μὴν ἀλλ' οὗτοι μὲν ἐκαραδόκουν τὴν τῶν Συρακουσίων προαίρεσιν, καὶ μετὰ πολλῶν χρημάτων ἀπέστειλάν τινας τῶν ἐκ τῆς γερουσίας τοὺς

Mittunt in Europam, qui milites conducant.

1 Tria haec deficiunt in Coisl.
2 'Απέδωκε Reg. 1.
3 'Απεκτάνκει ambo Reg. Voluerunt ἀπεκτάγκει, neque adeo perperam.

Maenius, L. Furius, & alii tres. Tum Dionyſius, Syracuſarum Tyrannus, iam omnibus ad bellum neceſſariis pro voluntate ſua inſtructus, praeconem cum epiſtola Carthaginem ad Senatum mittit, qua ſcriptum erat, Syracuſiorum populo decretum eſſe bellum Carthaginienſibus, niſi Graecis in Sicilia urbibus exceſſerint, inferre. Hic, prout iuſſus erat, in Africam traiiciens, literas Senatui reddit. Quibus primum in curia, deinde ad populum recitatis, non mediocris Carthaginienſes anxietas, imminentis belli metu, invadit. Infinitam enim multitudinem peſtis exſtinxerat, & rerum omnium apparatu deſtituebantur. Syracuſanorum tamen interim coepta, quorſum erumperent, exſpectare, & nonnullos e Senatu, ad contrahendum ex Europa militem, cum magna vi

ξενολογήσοντας ἀπὸ τῆς Εὐρώπης. Διονύσιος δ' ἀναλαβὼν τοὺς Συρακουσίους καὶ τοὺς μισθοφόρους, ἔτι δὲ τοὺς συμμάχους, ἀνέζευξεν ἐκ Συρακουσῶν, ἐπ' Ἔρυκος τὴν πορείαν ποιούμενος. οὐ μακρὰν γὰρ τοῦ λόφου τούτου Μοτύη πόλις ἦν, ἄποικος Καρχηδονίων, ᾗ μάλιστα ἐχρῶντο κατὰ τῆς Σικελίας ὁρμητηρίῳ. ταύτης γὰρ κρατήσας, ἤλπιζεν οὐκ ὀλίγα προτερήσειν τῶν πολεμίων. κατὰ δὲ τὴν ὁδοιπορίαν ἀεὶ παρελάμβανε τοὺς ἐκ τῶν Ἑλληνίδων πόλεων, πανδημεὶ καθοπλίζων. συνεστρατεύοντο γὰρ αὐτῷ προθύμως ἅπαντες, μισοῦντες μὲν τὸ βάρος τῆς τῶν Φοινίκων ἐπικρατείας, ἐπιθυμοῦντες δὲ τυχεῖν ποτε τῆς ἐλευθερίας. καὶ πρώτους μὲν Καμαριναίους παρέλαβεν, εἶτα Γελώους καὶ Ἀκραγαντίνους· μεθ' οὓς Ἱμεραίους μετεπέμψατο, κατοικοῦντας ἐπὶ θατέρα μέρη τῆς Σικελίας, Σελινουντίους τε παρόδῳ προσαγόμενος, [1] παρεγενήθη πρὸς τὴν Μοτύην με-

Dionyſius primo Motyam, Carthagin. coloniam, occupare feſtinat.

Graecae urbes cunctae auxilia mittunt.

1 Παρεγεγόνει Clar. Reg. 2.

pecuniarum dimittere. Dionyſius ergo cum Syracuſanorum delectu, conductitiorumque manu, & ſociorum auxiliis Syracuſis egreſſus, verſus Erycem iter intendit. Non procul enim ab hoc colle ſita erat urbs Motya, colonia Carthaginienſium, quae praecipuam tunc belli arcem ad invadendum Siciliam praebebat. Hac occupata, non exiguis ſe commoditatibus hoſtes anteceſſurum ſperabat. Per totum itaque iter Graecarum ſibi urbium auxilia paſſim adiungit, multitudinem ad arma concitans. Omnes enim promte ad expeditionem illam ſeſe aggregabant, tum quod Punicae dominationis iugum nimis grave deteſtarentur, tum quod recuperandae tandem libertatis amore ſtimularentur. Primos igitur Camarinaeos aſſumit. Et poſt hos Geloos & Agrigentinos. Himeraeos etiam, alteram Siciliae partem incolentes, arceſſit: inque tranſitu Selinuntiis ad belli ſocietatem adductis, omnes

τὰ πάσης τῆς δυνάμεως. εἶχε δὲ πεζοὺς [1] μὲν ὀκτακισμυρίους, ἱππεῖς δὲ πολὺ πλείους τῶν τρισχιλίων· ναῦς δὲ μακρὰς οὐ πολὺ λειπούσας τῶν διακοσίων. [2] συνηκολούθει δὲ καὶ Ϲορτηγὰ πλοῖα γέμοντα πολλῶν μηχανημάτων, ἔτι δὲ τῆς ἄλλης χορηγίας ἁπάσης, ὄντα τὸν ἀριθμὸν οὐκ ἐλάττω πεντακοσίων.

Erycini Dionyſii partibus ſponte accedunt; ſed Motya ad reſiſtendum ſe parat.

μή. Τηλικαύτης δὲ τῆς παρασκευῆς οὔσης, Ἐρύκινοι μὲν, καταπλαγέντες τὸ μέγεθος τῆς δυνάμεως; καὶ μισοῦντες Καρχηδονίους, προσεχώρησαν τῷ Διονυσίῳ. οἱ δὲ τὴν Μοτύην κατοικοῦντες, προσδεχόμενοι τὴν ἐκ [3] Καρχηδονίων δύναμιν, οὐ κατεπλήττοντο [4] τὴν Διονυσίου βοήθειαν, ἀλλὰ πρὸς τὴν πολιορκίαν παρεσκευάζοντο. οὐ γὰρ ἠγνόουν τοὺς Συρακουσίους, ὅτι [5] πρῶτον τὴν Μοτύην πορθήσουσι, διὰ τὸ πιστοτάτην εἶναι τοῖς

Urbis ſitus.

Καρχηδονίοις. αὕτη δ᾽ ἡ πόλις ἦν ἐπί τινος νήσου κειμένη, τῆς Σικελίας ἀπέχουσα σταδίους ἕξ, τῷ δὲ πλή-

1 Non eſt in Clar.
2 Συνηκολούθουν Reg. 1.
3 Καρχηδονίας Reg. 2.
4 Τὴν τοῦ Διονυσίου Coisl.
5 Πρῶτοι Reg. 1. Coisl. Praeſtaret πρώτην, ut Rhodom. voluit.

tandem copias Motyae admovet. Sub vexillis autem habebat peditum millia LXXX, equitum vero ſupra CIƆ CIƆ CIƆ. Naves praeterea longas expediverat haud multo pauciores CC. Has ſequebantur onerariae, machinis plurimis & omni commeatus genere refertae non infra IƆ.

XLVIII. Tam inſignem apparatum dum vident Erycini, tum copiarum numero territati, tum odio Carthaginienſium impulſi, in Dionyſii partes concedunt. At Motyae incolas, quod ſubſidia Carthaginienſium exſpectarent, ingens Dionyſii exercitus non perterruit, ſed ad tolerandam obſidionem ſe pararunt. Non enim latere ipſos poterat Syracuſani populi conſilium, quod Motyam propter ſummam erga Carthaginienſes fidem omnium primam vaſtaturi eſſent. Iacet autem haec urbs in quadam inſula, ſex ſtadiis ab ora Siciliae diſtans, & multi-

θει καὶ τῷ κάλλει τῶν οἰκιῶν εἰς ὑπερβολὴν [1] πεφιλοτεχνημένη, διὰ τὴν εὐπορίαν τῶν κατοικούντων. εἶχε δὲ καὶ ὁδὸν στενὴν χειροποίητον, φέρουσαν ἐπὶ τὸν τῆς Σικελίας αἰγιαλόν· ἣν οἱ Μοτυηνοὶ τότε [2] διέσκαψαν, ὡς μὴ προσόδους ἔχοιεν κατ' αὐτῶν οἱ πολέμιοι. Διονύσιος δὲ μετὰ τῶν ἀρχιτεκτόνων κατασκεψάμενος τοὺς τόπους, ἤρξατο χώματα κατασκευάζειν ἐπὶ τὴν Μοτύην, καὶ τὰς μὲν μακρὰς ναῦς παρὰ τὸν εἴσπλουν τοῦ λιμένος ἐνεώλκησε, τὰ δὲ φορτηγὰ τῶν πλοίων [3] ὥρμισε παρὰ τὸν αἰγιαλόν. μετὰ δὲ ταῦτα ἐπὶ μὲν τῶν ἔργων κατέλιπεν ἐπιστάτην Λεπτίνην τὸν ναύαρχον, αὐτὸς δὲ μετὰ τῆς πεζῆς στρατιᾶς ὥρμησεν ἐπὶ τὰς τοῖς Καρχηδονίοις συμμαχούσας πόλεις. Σικανοὶ μὲν πάντες, εὐλαβούμενοι τὸ μέγεθος τῆς δυνάμεως, προσεχώρησαν τοῖς Συρακουσίοις· τῶν δὲ ἄλλων πόλεων πέντε μόνον διέμειναν τῇ πρὸς Καρχηδονίους φιλίᾳ· αὗται δὲ ἦσαν, Ἀγκύραι, [4] Σολοῦς, Ἔγεστα, Πάνορμος, Ἔν-

Leptini obſidionis cura permittitur; pedeſtrem exercitum Dionyſius ipſe in Punicas urbes ducit.

1 Φιλοτεχνημένη Clar.
2 Διέσκαψαν ora Steph. Coisl. Reg. 1. In edd. κατέσκαψαν.
3 Ὥρμησε Coisl.
4 Sic Reg. 2. Co. Vulgo Σόλος· tum Ἔγεστα Co. In edd. Αἴγεστα.

tudine domiciliorum elegantiaque praeclare inſtructa, quod habitatores eius opibus abundarent. Anguſtamque habet viam manu factam, quae ad litus Siciliae perducit. Eam tunc Motyani diruunt, ne hoſti per illam acceſſus praebeatur. Dionyſius inde cum architectis ſitum urbis contemplatus, aggeres ad illam ducere coepit, longiſque navibus in ipſo portus aditu ſubductis, onerarias in litore ancoris firmat. Poſt Leptini, claſſis Praetori, curam obſidionis demandat. Ipſe vero cum pedeſtri agmine ſocias Carthaginienſium urbes invadit. Et Sicani ſtatim univerſi, magnitudine copiarum territati, Syracuſiis adhaeſerunt, ex reliquis autem oppidis tantum v in fide Carthaginienſium perſtiterunt, quae ſunt, Ancyrae, Solus, Egeſta, Panormus, Entella. Solenti-

τελλα. τὴν μὲν οὖν τῶν Σολεντίνων καὶ Πανερμιτῶν, πρὸς δὲ τούτοις Ἀγκυραίων χώραν ὁ Διονύσιος [1] λεηλατήσας ἐδενδροτόμησε· τήν τε τῶν [2] Ἐγεσταίων καὶ Ἐντελλάνων πολλῇ δυνάμει [3] περιστρατοπεδεύσας, συνεχεῖς ἐποιεῖτο προσβολὰς, σπεύδων αὐτῶν μετὰ βίας κυριεῦσαι. καὶ τὰ μὲν περὶ Διονύσιον ἐν τούτοις ἦν.

Naves in portu Syracuſano a Poenis ſubita incurſione dirutae.

μθʹ. [4] Ἰμίλκων δὲ ὁ τῶν Καρχηδονίων στρατηγὸς αὐτὸς μὲν περὶ τὸν τῶν δυνάμεων ἀθροισμὸν καὶ τὴν ἄλλην ἐγίνετο παρασκευήν· τὸν δὲ ναύαρχον μετὰ δέκα τριήρων ἀπέστειλε, κελεύσας κατὰ τάχος λάθρα πλεῖν ὡς ἐπὶ Συρακουσίους, καὶ νυκτὸς εἰς τὸν λιμένα πλεύσαντα, διαφθεῖραι τὰ καταλελειμμένα τῶν πλοίων. τοῦτο δ᾽ ἔπραξε νομίζων ἀντιπερισπασμόν τινα ποιήσειν, καὶ τὸν Διονύσιον [5] ἀναγκάσειν μέρος τῶν πλοίων ἀποστέλλειν ἐπὶ Συρακουσίους. ὁ δὲ πεμφθεὶς ναύαρχος συντόμως πράξας τὸ παραγγελθὲν, κατέπλευσε νυ-

1 Λεηλατήσας ἐδενδροτόμ. Steph. margo cum Coislin. Vat. Reg. 1. Edebatur ἐλεηλάτησε καὶ ἐδενδρο.

2 Ἐγεστ. Coisl. Vulgo Αἰγεστ.

3 Στρατοπεδεύσας Clar.

4 Ἀμίλκας Clar. Reg. 2.

5 Non ſunt in Coislin. uſque ὁ δέ.

norum igitur Panormitarumque & Ancyraeorum terras diripit, excidioque arborum multat. At Egeſtanorum urbem Entellinorumque cum exercitu circumſeſſas, aſſiduis conatibus oppugnat, ſumma vi ſubigere illos properans. Res itaque Dionyſii hoc ſe modo habebant.

XLIX. Imilco interea, Carthaginienſium Praetor, cum ipſe contrahendis hinc inde copiis, ceteriſque parandis intentus eſſet, navarchum cum x triremium claſſe dimittit, iubens, ut clam noctu ſolvens, citiſſimo curſu recta verſus Syracuſas tendat, & noctu portum ingreſſus, relictas ibi naves corrumpat. Id hoc conſilio moliebatur, ut hoſtium vires diſtraheret, & Dionyſius partem navium ad tuendas Syracuſas dimittere cogeretur. Navarchus ille ſine mora iuſſa peragit, noctuque in por-

κτὸς εἰς τὸν τῶν Συρακουσίων λιμένα, πάντων ἀγνοούντων τὸ γεγενημένον· ἀπροσδοκήτως δ' ἐπιθέμενος, καὶ τοῖς παρορμοῦσι πλοίοις ἐμβολὰς δοὺς, καὶ σχεδὸν ἅπαντα καταλύσας, ἀνέκαμψεν εἰς Καρχηδόνα. Διονύσιος δὲ, πᾶσαν τὴν ὑπὸ Καρχηδονίους χώραν δῃώσας, καὶ τοὺς πολεμίους τειχήρεις ποιήσας, ἐπὶ τὴν Μοτύην ἅπασαν ἤγαγε τὴν δύναμιν. ἤλπιζε γὰρ, ταύτης ἐκπολιορκηθείσης, τὰς ἄλλας εὐθέως [1] αὐτὰς παραδώσειν. εὐθὺς οὖν πολλαπλασίους ἄνδρας τοῖς ἔργοις τε προστιθεὶς, ἐχώννυε τὸν μεταξὺ πόρον, καὶ τὰς μηχανὰς ἐκ τοῦ κατὰ λόγον ἅμα τῇ τοῦ χώματος αὐξήσει προσήγαγε τοῖς τείχεσι.

Motyam Dionyſius oppugnat.

ν'. Περὶ δὲ τοῦτον τὸν χρόνον [2] Ἰμίλκων ὁ τῶν Καρχηδονίων ναύαρχος, ἀκούσας ὅτι Διονύσιος ἐνεώλκησε τὰς ναῦς, εὐθὺς ἐπλήρου τὰς ἀρίστας τῶν [3] τριήρων ἑκατόν. ὑπελάμβανε γὰρ, ἀπροσδοκήτως ἐπιφανεὶς,

Imilconis impetus novus in Dionyſii naves, Motyam obſidentes.

1 Αὑτὰς Reg. 2.
2 Ἀμίλκας Cl. Reg. 2. ſemper.
3 Νεῶν οὔσας ἑκατὸν Reg. 1.

tum Syracuſanum invectus, inſciiſque omnibus, ex improviſo naves, quotquot in portu offendit, roſtris impetit, & diſſolutis ferme cunctis, Carthaginem reflectit. At Dionyſius, pervaſtatis agris omnibus, qui ſub ditione Carthaginienſium erant, & hoſtibus intra moenia concluſis, ad Motyam univerſas copias reducit, urbe hac expugnata, reliquas ſtatim deditionem facturas arbitratus. Repente igitur cum maiore hominum numero operi incumbens, intermedium traiectus ſpatium aggeribus complet, & machinas, pro ratione creſcentis aggeris, ſubinde propius admovet.

L. Sub id vero tempus Imilco, Carthaginienſium imperator, explorata navium Dionyſianarum ſubductione, extemplo triremium ſuarum ad C longe praeſtantiſſimas complevit, futurum arbitratus, ut improviſo incurſu

ῥᾳδίως κρατήσειν τῶν [1] νενεωλκημένων ἐν τῷ λιμένι [2] σκαφῶν, κυριεύων τῆς θαλάττης· τοῦτο δὲ πράξας, ἐνόμιζε τήν τε τῆς Μοτύης πολιορκίαν λύσειν, καὶ τὸν πόλεμον μετάξειν ἐπὶ τὸν τῶν Συρακουσίων πόλεμον. ἐκπλεύσας οὖν μετὰ νεῶν ἑκατὸν, κατήχθη ἐπὶ τὴν τῶν Σελινουντίων χώραν νυκτὸς, καὶ [3] περιπλεύσας περὶ τὴν Λιλύβαιον ἄκραν, ἅμ' ἡμέρᾳ παρῆν ἐπὶ τὴν Μοτύην. ἀνελπίστως δ' ἐπιφανεὶς τοῖς πολεμίοις, τῶν παρορμούντων πλοίων τὰ μὲν συνέτριψε, τὰ δ' ἔκαυσεν, οὐ δυναμένων βοηθεῖν τῶν περὶ Διονύσιον. μετὰ δὲ ταῦτ' εἰσπλεύσας εἰς τὸν λιμένα, διέταξε τὰς ναῦς ὡς ἐπιθησόμενος ταῖς νενεωλκημέναις ὑπὸ τῶν πολεμίων. Διονύσιος δὲ συναγαγὼν τὴν δύναμιν ἐπὶ τὸ στόμα τοῦ λιμένος, καὶ θεωρῶν [4] τοὺς πολεμίους τὸν ἐκ τοῦ λιμένος ἔκπλουν παραφυλάττοντας, εὐλαβεῖτο καθέλκειν εἰς τὸν λιμένα τὰ σκάφη· οὐ γὰρ ἠγνόει διότι στενοῦ τοῦ στόματος ὄντες ἀναγκαῖον ἦν ὀλίγαις ναυσὶ

1 Νεωλκημ. ſine augmento Co.
2 Omittit Reg. 1.
3 Παραπλεύσας Reg. 1.
4 Τοὺς Coisl. Clar. Edd. τάς.

navibus in portu ſubductis facile potiretur, cum mare ſua in poteſtate habeat, &, ſi hoc ſucceſſerit, obſidionem Motyae ſolvat, bellumque Syracuſas transferatur. Cum C itaque navibus egreſſus, orae Selinuſiorum noctu appulit, & circumnavigato Lilybaei promontorio, ſub ortum diei ad Motyam acceſſit. Et hoſtibus tale nihil exſpectantibus ſuperveniens, navium alias confregit, alias incendit, cum nullum a Dionyſio tum auxilium ferri poſſet. Hinc portum ingreſſus, naves ſic inſtruxit, ac ſi navigia ſubducta invaſurus eſſet. Dionyſius igitur copias ſuas ad fauces portus confertim ire iubet. At videns exitum illum ab hoſtibus iam inſeſſum, navigia in portum deducere non audet, cum non obſcurum eſſet, propter oſtii illius anguſtiam paucis triremibus cum mul-

πρὸς πολλαπλασίους διακινδυνεύειν. διόπερ τῷ πλήθει τῶν στρατιωτῶν ῥαδίως διελκύσας τὰ σκάφη διὰ τῆς γῆς, εἰς τὴν ἐκτὸς τοῦ λιμένος θάλατταν διέσωσε τὰς ναῦς. [1] Ἰμίλκων δὲ ταῖς πρώταις τριήρεσιν ἐπιθέμενος, τῷ πλήθει τῶν βελῶν ἀνείργετο. ἐπὶ μὲν γὰρ τῶν νεῶν ἐπεβεβήκει πλῆθος τοξοτῶν καὶ σφενδονήτων· ἀπὸ δὲ τῆς γῆς τοῖς ὀξυβελέσι καταπέλταις οἱ Συρακούσιοι χρώμενοι συχνοὺς τῶν πολεμίων ἀνῄρουν. καὶ γὰρ κατάπληξιν εἶχε μεγάλην τοῦτο τὸ βέλος διὰ τὸ πρώτως εὑρεθῆναι κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρόν. ὥστε Ἰμίλκων οὐ δυνάμενος κρατῆσαι τῆς ἐπιβολῆς, ἀπέπλευσεν εἰς τὴν Λιβύην, ναυμαχεῖν οὐ κρίνων συμφέρειν, διὰ τὸ διπλασίας εἶναι τὰς ναῦς τῶν πολεμίων.

να΄. Διονύσιος δὲ τῇ πολυχειρίᾳ τῶν ἐργαζομένων συντελέσας τὸ χῶμα, προσήγαγε παντοίας μηχανὰς τοῖς τείχεσι· καὶ τοῖς μὲν κριοῖς ἔτυπτε τοὺς πύργους, Oppugnatio Motyae omniſque apparatus deſcribitur.

1 Ἀμίλκας iterum, ſicuti & in ſeqq. Clar. Reg. 2.

to pluribus dimicandum eſſe. Et quia numero militum abundabat, facile navigia per terram protracta in remotius a portu inde mare conſervavit. Interim Imilco, ſtantes in principiis triremes adortus, iaculorum multitudine repellitur. In navibus enim ſagittarii funditoreſque conſtituti erant. A terra vero Syracuſani catapultis (quarum praeacutae erant cuſpides) rem gerentes, plurimos ex hoſtili turba perimebant. Enimvero hoc teli genus magnum hoſti terrorem incutiebat, quod illo primum tempore excogitatum eſſet. Poenus igitur, cum, quod inſtituerat, exſequi non poſſet, in Africam receſſit, non conſultum eſſe ratus, ſi cum duplo maiore hoſtium claſſe navalis proelii fortunam tentaret.

LI. Dionyſius vero, cum operantium multitudine aggerem perfeciſſet, omnis generis machinas ad muros tandem adegit, arietibus turres verberans, & de propu-

τοῖς δὲ καταπέλταις ἀνέστελλε τοὺς ἐπὶ τῶν ἐπάλξεων μαχομένους. προσήγαγε δὲ καὶ τοὺς ὑπὸ τῶν τροχῶν πύργους τοῖς τείχεσιν, [1] ἑξορόφους ὄντας, οὓς κατεσκεύασε πρὸς τὸ τῶν οἰκιῶν ὕψος. οἱ δὲ τὴν Μοτύην κατοικοῦντες, ἐν χερσὶ τοῦ κινδύνου καθεστῶτος, ὅμως οὐ κατεπλάγησαν τὴν τοῦ Διονυσίου δύναμιν, καίπερ ὄντες ἔρημοι συμμάχων κατ᾽ ἐκεῖνον τὸν καιρόν. ὑπερτιθέμενοι δὲ τῇ φιλοδοξίᾳ τοὺς πολιορκοῦντας, τὸ μὲν πρῶτον ἐκ τῶν μεγίστων ἱστῶν κεραίαις ἱσταμέναις ἐβάσταζον ἄνδρας ἐν θωρακίοις. οὗτοι δ᾽ ἀφ᾽ ὑψηλῶν τόπων δᾳδας ἡμμένας [2] ἠφίεσαν καὶ [3] στυππεῖα καιόμενα μετὰ πίττης εἰς τὰς τῶν πολεμίων μηχανάς· ταχὺ δὲ τῆς φλογὸς ἐπινεμομένης τὴν ὕλην, ὀξέως οἱ Σικελιῶται παραβοηθήσαντες, ταύτην [4] μὲν ἀπέσβεσαν, τοῖς δὲ κριοῖς πυκνὰς τὰς ἐμβολὰς διδόντες, κατέβαλον μέρος τοῦ τείχους. συνδραμόντων δ᾽ ἐπὶ τὸν τόπον ἀθρόως ἐξ ἑκατέρου μέρους, ἰσχυρὰν τὴν μάχην

Parte muri disiecta, miles in urbem irruit.

1 Ἑξαρόφους Reg. 1.
2 Ἀφίεσαν Coisl.
3 Στυπία idem.
4 Δὲ Clar.

gnaculis reſiſtentes oppidanos catapultis arcens. Turres etiam, rotis incumbentes, quae ſex contignationum erant, ad moenia adduxit, harumque altitudo domus exaequabat. At cives Motyani, quamvis cominus iam periculum ſubeundum eſſet, & omni ſociorum auxilio tum deſtituerentur, non tamen tantis Dionyſii viribus conſternari ſe patiuntur; ſed oppugnantes gloriae ſtudio vincere connixi, principio milites loricatos ſuper malos antennis erectis collocant, qui ſtuppas pice illitas faceſque ardentes ex editis locis in machinas hoſtium demittunt. Materie igitur celeriter a flammis correpta, Siculi repente ad opem ferendam accurrunt, reſtinctoque incendio, frequenti arietum concuſſu haud exiguam moenium partem evertunt. Quo cum magnus utrinque con-

συνέβαινε γίνεσθαι· οἱ μὲν γὰρ Σικελιῶται, κεκρατηκέναι τῆς πόλεως ἤδη νομίζοντες, πᾶν ὑπέμενον ἕνεκεν τοῦ τοὺς Φοίνικας ἀμύνασθαι, περὶ ὧν πρότερον εἰς αὐτοὺς ἡμαρτήκεισαν· οἱ δ' ἐκ τῆς πόλεως, πρὸ ὀφθαλμῶν λαμβάνοντες τὰ τῆς αἰχμαλωσίας δεινὰ, καὶ φυγὴν οὐδεμίαν ὁρῶντες ὑπάρχουσαν οὔτε κατὰ γῆν, οὔτε κατὰ θάλατταν, οὐκ [1] ἀγεννῶς ὑπέμενον τὸν θάνατον. θεωροῦντες δὲ τὴν ἀπὸ τῶν τειχῶν ἐπικουρίαν περιῃρημένην, ἐνέφραττον τοὺς στενωποὺς, καὶ ταῖς ἐσχάταις οἰκίαις ἐχρῶντο καθάπερ τειχίῳ πολυτελῶς ᾠκοδομημένῳ. ὅθεν εἰς μείζονα δυσχέρειαν οἱ περὶ τὸν Διονύσιον παρεγενήθησαν. [2] παρεισπεσόντες γὰρ ἐντὸς τοῦ τείχους, καὶ δοκοῦντες ἤδη κυριεύειν τῆς πόλεως, ὑπὸ τῶν ἐν ταῖς οἰκίαις ὄντων ἐξ ὑπερδεξίων τόπων κατετιτρώσκοντο. οὐ μὴν ἀλλὰ τοὺς ξυλίνους πύργους [3] προσαγαγόντες ταῖς πρώταις οἰκίαις, ἐπιβάθρας κατεσκεύα-

1 'Αγεννῶς Reg. uterque.
2 Παρασπεσ. Clar. abſurde.
3 Προαγαγόντες Coisl.

curſus fieret, validum inſurgit certamen. Nam Siculi, urbe ſe iam potitos arbitrati, quidvis tolerare, quo vindictam ob illatas ſibi iniurias a Poenis exigerent. Contra oppidani, poſitis ſibi ob oculos captivitatis malis, quod nullum vel terra vel mari effugium ſibi dari cernerent, fortiter occumbere. Deſperataque tandem murorum defenſione, angiportubus obſtructis, extremas ſub moenibus aedes, veluti murum operoſius exſtructum, occupant. Unde in longe maiorem Dionyſianus miles difficultatem coniicitur. Cum enim confertim intra moenia illapſi, iam oppidum a ſe captum exiſtimarent, deſuper ab his, qui ex editis domiciliorum tectis pugnabant, vulneribus peſſime excipiuntur. Ad primas tamen domos ligneis turribus admotis, ſcalas ad tranſcenſum illico paratas habent.

σαν. ἴσων δ᾽ ὄντων τῶν μηχανημάτων τοῖς οἰκοδομήμασι, τὸ λοιπὸν ἐκ χειρὸς συνέβαινεν εἶναι τὴν μάχην. οἱ μὲν γὰρ Σικελιῶται τὰς ἐπιβάθρας ἐπιῤῥιπτοῦντες, διὰ τούτων ἐπὶ τὰς οἰκίας ἐβιάζοντο.

Atrociſſima pugna intra moenia.

νβ΄. Οἱ δὲ Μοτυηνοὶ, τὸ μέγεθος τοῦ κινδύνου λογιζόμενοι, καὶ τῶν γυναικῶν καὶ τῶν τέκνων [1] ἐν ὀφθαλμοῖς ὄντων, τῷ περὶ τούτων φόβῳ προθυμότερον ἠγωνίζοντο. οἱ μὲν γὰρ, γονέων παρεστώτων, καὶ δεομένων μὴ περιϊδεῖν αὐτοὺς τῇ τούτων ὕβρει παραδιδομένους, ἐπηγείροντο ταῖς ψυχαῖς, οὐδεμίαν φειδὼ τοῦ ζῆν ποιούμενοι. οἱ δὲ, γυναικῶν καὶ νηπίων τέκνων θρῆνον ἀκούοντες, ἔσπευδον εὐγενῶς ἀποθανεῖν πρὶν ἐπιδεῖν τὴν τῶν τέκνων αἰχμαλωσίαν. οὐδὲ γὰρ φυγεῖν ἐκ τῆς πόλεως ἦν, ὡς ἂν περιεχούσης μὲν θαλάττης, τῶν δὲ πολεμίων θαλαττοκρατούντων· [2] ἐξέπληττέ τε αὐτοὺς, καὶ μάλιστα ἀπογινώσκειν ἐποίει τοὺς Φοίνικας, τὸ ὠμῶς

1 Ἐγγὺς ὄντων ex gloſſa Reg. 1. 2 Ἐξεπλήττεντε Coisl.

Et quia tecta domorum fabricae turrium exaequabant, cominus deinceps pugnatur. Nam per traiectas in tecta domorum ſcalas, magna Siciliotae vi ſeſe ingerunt.

LII. Tum Motyani, conſiderata periculi magnitudine, uxoribuſque & liberis ante oculos obverſantibus, dum horum ſaluti timent, ſumma certamen alacritate ineunt. Nam alii, quia parentes adſunt, ſummis precibus obteſtantes, ne hoſtium ludibrio ſe tradi permittant, excitatis ad pugnam animis, ſine ullo vitae tuendae reſpectu, in confertos hoſtes ruunt: alii, quod coniugum infantiumque ploratum audirent, prius fortiter occumbere feſtinant, quam cariſſimorum pignorum captivitatem intueantur. Nullus enim ex urbe fugae locus erat, quippe quae maris fluctibus, & hoſte imperium maris obtinente, undique cingeretur. Perculerat Poenos maxime, & deſperandae ſalutis cauſa crudelitas Graeco-

κεχρημένους τοῖς τῶν Ἑλλήνων ἡλωκόσιν, οἳ [1] ταὐτὸ προσεδόκων πείσεσθαι. ἀπελείπετ' οὖν αὐτοῖς εὐγενῶς μαχομένοις ἢ νικᾷν ἢ τελευτᾷν. τοιαύτης δὲ παραστάσεως ἐμπεσούσης εἰς τὰς τῶν πολιορκουμένων ψυχὰς, συνέβαινε τοὺς Σικελιώτας εἰς πολλὴν ἀπορίαν ἐμπίπτειν. ἀπὸ γὰρ τῶν ἐπερεισθεισῶν σανίδων μαχόμενοι, κακῶς ἀπήλλαττον, διά τε τὴν στενοχωρίαν, καὶ διὰ τὸ τοὺς ἐναντίους ἀπονενοημένως κινδυνεύειν, ὡς ἂν ἀπογινώσκοντας τὸ ζῆν. ὥσθ' οἱ μὲν, εἰς χεῖρας συμπλεκόμενοι, καὶ τραύματα διδόντες καὶ λαμβάνοντες, ἀπέθνησκον· οἱ δ' ὑπὸ τῶν Μοτυαίων ἐξωθούμενοι, καὶ ἀπὸ σανίδων [2] ἀποπίπτοντες εἰς τὴν γῆν, ἀπώλλυντο. τέλος δ' ἐφ' ἡμέρας τοιαύτης τινὸς τῆς πολιορκίας γινομένης, Διονύσιος ἀεὶ πρὸς τὴν ἑσπέραν τῇ σάλπιγγι τοὺς μαχομένους ἀνακαλούμενος, ἔλυε τὴν πολιορκίαν·

1 Ταυτὸν Coisl.
2 'Αποπίπτοντες κακῶς εἰς τὴν γῆν Regius 1. An κακῶς ἀπώλλυντο voluit?

rum, quam in captivos enormiter exercuerant, eademque ſibi experiunda praevidebant. Nihil aliud ergo reliquum erat, quam ut ſtrenue pugnando aut vincerent, aut caderent. Haec pertinacia cum obſeſſorum animos inceſſiſſet, magna Siculis difficultas ingruit. Nam de tabulatis utcunque applicatis dimicantes, gravi cum damno repelluntur, propterea quod & loci anguſtia premerentur, & cum deſperatae temeritatis hoſte, vitaeque ſuae prodigo, certamen gereretur. Conſertis ergo manibus alii dandis accipiendiſque vulneribus cadebant: alii a Motyenſibus repulſi, & ex aſſeribus praecipites acti, foede interibant. Denique cum per integros ita dies oppugnatio continuaretur, ad veſperam milites Dionyſius, ſubinde per tubicines receptui canentes a pugna revocatos, oppugnationem intermittere iubet. Motyaeis

εἰς τοιαύτην δὲ συνήθειαν τοὺς Μοτυαίους ἀγαγὼν, ἐπειδὴ παρ' ἑκατέρων οἱ κινδυνεύοντες ἀπῆλθον, [1] ἀπέστειλεν Ἄρχυλον τὸν Θούριον μετὰ τῶν ἐπιλέκτων. οὗτος δ' ἤδη νυκτὸς οὔσης προσήρεισε ταῖς πεπτωκυίαις οἰκίαις κλίμακας, δι' ὧν ἀναβὰς, καὶ καταλαβόμενός τινα τόπον εὔκαιρον, παρεδέχετο τοὺς περὶ τὸν Διονύσιον. οἱ δὲ Μοτυαῖοι τὸ γεγενημένον αἰσθόμενοι, παραυτίκα μετὰ πάσης σπουδῆς παρεβοήθουν, καὶ τῶν καιρῶν ὑστεροῦντες, [2] οὐδὲν ἧττον ὑπέστησαν τὸν κίνδυνον. γενομένης δὲ τῆς μάχης ἰσχυρᾶς, καὶ πολλῶν προσαναβάντων, μόλις οἱ Σικελιῶται τῷ πλήθει κατεπόνησαν τοὺς ἀνθεστηκότας.

Urbs Motya expugnata & exſpoliata.

νγ'. Εὐθὺς δὲ καὶ διὰ τοῦ χώματος ἡ δύναμις ἅπασα τοῦ Διονυσίου παρεισέπεσεν εἰς τὴν πόλιν, καὶ πᾶς τόπος ἔγεμε τῶν ἀναιρουμένων. οἱ γὰρ Σικελιῶται [3] ὠμότητα σπεύδοντες ἀμύνεσθαι, πάντας ἐφεξῆς ἀνῄρουν

1 'Απέστειλαν Clar.
2 Οὐδὲ idem.
3 'Ωμάτητι Clar.

itaque ad hanc conflictus rationem aſſuefactis, cum tandem utraque ſe pars recepiſſet, Archylum ipſe Thurium cum ſelectiſſimis cohortibus dimittit. Is nocte intempeſta aedificiis iam laceratis ſcalas adiicit, per quas cum ſuis evectus, occupato quodam loco idoneo, mox reliquos a Dionyſio ſubmiſſos accipit. Id quamprimum Motyani perſentiſcunt, omni mox ſtudio ad propulſandum accurrunt, occaſione quidem tardius, ſed tamen animis ad quodvis ſubeundum periculum non deminutis. Atrox inde pugna conſeritur. Multiſque ſubinde illuc enixis, vix tandem repugnantem Siculi hoſtem loco pellunt.

LIII. Confeſtim univerſus quoque exercitus Dionyſii, per aggerem traductus, in urbem irrumpit, omniſque adeo locus occiſorum cadaveribus repletur. Nam Siculi, Poenorum crudelitatem ulciſci cupientes, obvios

ἁπλῶς, οὐ παιδὸς, οὐ γυναικὸς, οὐ πρεσβύτου φειδόμενοι. Διονύσιος δὲ βουλόμενος ἐξανδραποδίσασθαι τὴν πόλιν, ὅπως ἀθροισθῇ χρήματα, τὸ μὲν πρῶτον ἀνεῖργε τοὺς στρατιώτας τοῦ φονεύειν τοὺς αἰχμαλώτους· ὡς δ' οὐδεὶς αὐτῷ προσεῖχεν, ἀλλ' ἑώρα τὴν τῶν Σικελιωτῶν ὁρμὴν ἀκατάσχετον οὖσαν, παρεστήσατο κήρυκας τοὺς μετὰ βοῆς δηλώσοντας τοῖς Μοτυαίοις, φυγεῖν εἰς τὰ παρὰ τοῖς Ἕλλησιν ἱερὰ τιμώμενα. [1] οὗ γενηθέντος, οἱ μὲν στρατιῶται τοῦ φονεύειν ἔληγον, ἐπὶ δὲ τὴν τῶν κτήσεων διαρπαγὴν ὥρμησαν· καὶ διεφορεῖτο πολὺς μὲν ἄργυρος, οὐκ ὀλίγος δὲ χρυσὸς, καὶ ἐσθῆτες πολυτελεῖς, καὶ τῆς ἄλλης εὐδαιμονίας πλῆθος. τὴν δὲ τῆς πόλεως διαρπαγὴν ἔδωκεν ὁ Διονύσιος τοῖς στρατιώταις, βουλόμενος [2] αὐτοὺς προθύμους ποιῆσαι πρὸς τοὺς ἐπιφερομένους κινδύνους. ἀπὸ δὲ τούτων γενόμενος, [3] Ἄρχυλον τὸν ἀναβάντα πρῶτον ἐπὶ τὸ τεῖ-

Incolae crudeliſſime caeſi; reliqui ſub haſta venditi.

1 Οὗ γενηθέντος uterque Reg. Vulgo οὐ γεννηθ.

2 Τοὺς στρατιώτας πρὸθ. Reg. 1.

3 Χάριλον Reg. 2.

quoſque promiſcue trucidare, nullius pueri, nullius feminae, nullius ſenis habita ratione. At Dionyſius, oppidanorum turbam venundare cupiens, ut pecunias contraheret, a caede captivorum militem cohibere inſtituit. Verum ubi neminem iuſſis obtemperare, ſed effreni Siculos impetu ferri, videt, praecones illico dimittit, qui ſublata Motyaeis voce denuntient, ut ad religioſa Graecis fana confugiant. Quo facto, militum vulgus a caede quidem ceſſavit, ſed omnis ad bona diripienda impetus converſus eſt. Tum magna vis argenti, nec minima auri, ingenſque pretioſae veſtis, & multifariae opulentiae copia diſtrahebatur. Urbis enimvero expilationem Dionyſius militi conceſſit, ut ad ingruitura dehinc pericula promtum alacremque redderet. Quo negotio defunctus, Archylum, qui princeps murum conſcen-

χος ἑκατὸν μναῖς ἐστεφάνωσε· τῶν δ᾽ ἄλλων κατὰ τὴν ἀξίαν ἕκαστον τῶν ἠνδραγαθηκότων ἐτίμησε, καὶ τῶν Μοτυαίων τοὺς [1] περιλειφθέντας ἐλαφυροπώλησε. Δαϊμένην δὲ καί τινας τῶν Ἑλλήνων συμμαχοῦντας Καρχηδονίοις λαβὼν αἰχμαλώτους, ἀνεσταύρωσε. μετὰ δὲ ταῦτα φύλακας τῆς πόλεως καταστήσας, Βίτωνα τὸν Συρακούσιον φρούραρχον ἀπέδειξε· τὸ δὲ πλεῖον μέρος ἐκ τῶν Σικελῶν ὑπῆρχε· καὶ Λεπτίνην μὲν τὸν ναύαρχον μετὰ νεῶν εἴκοσι καὶ ἑκατὸν παρατηρεῖν τὴν διάβασιν τῶν Καρχηδονίων. συνέταξε δ᾽ αὐτῷ τὴν [2] Ἔγεσταν καὶ Ἔντελλαν πολιορκεῖν, καθάπερ ἐξ ἀρχῆς πορθεῖν αὐτὰς ἐνεστήσατο. αὐτὸς δὲ τοῦ θέρους ἤδη λήγοντος ἀνέζευξε μετὰ τῆς δυνάμεως εἰς Συρακούσας. Ἐν δὲ ταῖς Ἀθήναις Σοφοκλῆς ὁ Σοφοκλέους τραγῳδίαν διδάσκειν ἤρξατο, καὶ νίκας ἔσχε δυοκαίδεκα.

Leptines cum claſſe Carthaginienſes obſervat.

Sophocles iunior tum floruit.

Olymp. XCVI, 1.

νδʹ. Τοῦ δ᾽ [3] ἐνιαυσίου χρόνου διεληλυθότος, Ἀθή-

1 Περιληφθέντας Reg. 1. & Co.

2 Ἔγεστ. Co. In edd. Αἴγεσταν.

3 Ἐνιαυσιαίου χρόνου Regius 1. haud male.

derat, coronae muralis loco C minis remuneratur, & ceterorum unumquemque, pro virtutis ſuae merito, honorat. Motyenorum vero quidquid caedi ſuperfuerat, ſub haſta vendit. At Daimenem, & nonnullos Graecorum alios, qui ſocia Carthaginienſibus arma iunxerant, ſibi traditos, in crucem agit. Hinc praeſidio ad urbis cuſtodiam relicto, Bitonem Syracuſanum praeficit. Eius maior pars ex Siculis erat. Tum Leptinem claſſis imperatorem cum navibus CXX Carthaginienſes, ſi quando traiicerent, obſervare iubet. Eidem quoque in mandatis relinquit, ut Egeſtam Entellamque, ut iampridem inſtituerat, incurſationibus vexet. Ipſe vero, exeunte iam aeſtate, cum exercitu Syracuſas regreditur. Tum Sophocles, Sophoclis filius, Athenis Tragoediam docendi initium fecit, victoriaſque XII reportavit.

LIV. Hoc anno ad finem delapſo, ſummum Athenis

νησι μὲν ἔλαβε τὴν ἀρχὴν Φορμίων, ἐν Ῥώμῃ δ' ἀντὶ τῶν ὑπάτων ἐγένοντο χιλίαρχοι ἕξ, Γναῖος Γενούκιος, [1] καὶ Λεύκιος Ἀτίλιος, [2] Μάρκος Πομπώνιος, [3] Γάϊος Δίυμος, Μάρκος Οὐετήριος, καὶ Οὐαλέριος Πόπλιος· Ὀλυμπιὰς δ' ἤχθη ἐννενηκοστὴ καὶ ἕκτη, ἣν ἐνίκα Εὔπολις Ἠλεῖος. τούτων δὲ τὴν ἀρχὴν παραλαβόντων, Διονύσιος [4] ὁ τῶν Συρακουσίων τύραννος μετὰ πάσης τῆς δυνάμεως ἀναζεύξας ἐκ Συρακουσῶν ἐνέβαλεν εἰς τὴν τῶν Καρχηδονίων ἐπικράτειαν. πορθοῦντος δ' αὐτοῦ τὴν χώραν, Ἁλικυαῖοι μὲν καταπλαγέντες διεπρεσβεύσαντο πρὸς αὐτὸν καὶ συμμαχίαν ἐποιήσαντο· [5] Ἐγεσταῖοι δὲ τοῖς πολιορκοῦσι νυκτὸς ἀπροσδοκήτως ἐπιθέμενοι, καὶ πῦρ ἐνέντες ταῖς κατὰ τὴν παρεμβολὴν σκηναῖς, εἰς πολλὴν ταραχὴν ἤγαγον τοὺς ἐν τῇ στρατοπεδείᾳ. ἐπινεμηθείσης δὲ τῆς φλογὸς ἐπὶ πολὺν τόπον, καὶ τοῦ πυρὸς ἀκατασχέτου γενηθέντος, τῶν μὲν παραβοηθούντων στρατιωτῶν ὀλίγοι διεφθάρησαν, τῶν δ'

Dionyſius hoſtium urbes oppugnare & agros vaſtare pergit.

Halicyaei ad Syracuſanos deficiunt; Egeſtani obſidentium caſtra incendunt.

1 Omittit copulam Reg. 2. & Cl.
2 Deſit Coisl.
3 Deſunt omnia haec nomina uſque Ὀλυμπιὰς Coisl.
4 Ὁ τῆς Σικελίας τυρ. Reg. 1.
5 Ἐγεστ. Coisl. Αἰγεστ. edd.

magiſtratum adiit Phormio: Romae Tribuni militum conſulari poteſtate creati ſunt ſex, Cn. Genucius, L. Atilius, M. Pomponius, C. Duilius, M. Veturius & Volero Publilius. Tum Olympias XCVI agebatur, qua victor exſtitit Eupolis Elienſis. Horum magiſtratus tempore Dionyſius, Syracuſanorum dominus, educto Syracuſis exercitu, Carthaginienſium territoria invaſit. Dumque agros populatur, Halicyaei, metu perculſi, miſſis in caſtra legatis, ſocietatem cum eo iunxerunt. Sed Egeſtani, obſidentium munitiones ex improviſo adorti, igne tabernaculis iniecto, magnum per caſtra pavorem & tumultum excitant; cumque graſſante ad longius uſque ſpatium flamma, incendium reprimi tam facile nequiret, evenit, ut pauci quidem ex militibus ad reſtinguendum

ἱππέων οἱ πλεῖστοι ταῖς σκηναῖς συγκατεκαύθησαν· καὶ Διονύσιος μὲν ἐδῄου τὴν χώραν, οὐδενὸς ὑφισταμένου. Λεπτίνης δ' ὁ ναύαρχος περὶ Μοτύην διατρίβων,

Interea Carthaginienſes quaspoſſunt maximas copias cogunt.

ἐπετήρει τὸν τῶν πολεμίων κατάπλουν. οἱ δὲ Καρχηδόνιοι, πυθόμενοι τὸ μέγεθος τῆς τοῦ Διονυσίου δυνάμεως, ἔκριναν πολὺ ταῖς παρασκευαῖς αὐτὸν ὑπερθέσθαι.

Imilconi ſummum imperium tradunt.

διόπερ [1] Ἰμίλκωνα βασιλέα κατὰ νόμον καταστήσαντες, ἐκ τῆς Λιβύης ὅλης, ἔτι δ' ἐκ τῆς Ἰβηρίας συνήγαγον δυνάμεις, τὰς μὲν παρὰ τῶν συμμάχων [2] μεταπεμπόμενοι, τὰς δὲ μισθούμενοι· καὶ πέρας,

Militum, navium, curruum numerus.

ἤθροισαν μὲν πεζῶν ὑπὲρ τὰς τριάκοντα μυριάδας, ἱππεῖς δὲ τετρακισχιλίους, χωρὶς τῶν ἁρμάτων· ταῦτα δ' ἦσαν τετρακόσια· ναῦς δὲ μακρὰς μὲν τετρακοσίας, τὰς δὲ τὸν σῖτον καὶ τὰ μηχανήματα καὶ τὴν ἄλλην ὑπηρεσίαν παρακομιζούσας, πλείους τῶν ἑξα-

1 Ἀμίλκαν Clar. Reg. 2. 2 Μεταπεμπομένοις Coisl.

properantibus interirent, equitum vero plurimi, una cum tentoriis, cremarentur. Dionyſius tamen, nemine obſiſtente, agros hoſtili populatione vexat. Interim Leptines claſſis praefectus, ad Motyam ſubſiſtens, ad hoſtium adnavigationem intentus eſt. Interea Carthaginienſes, de virium Dionyſii amplitudine certiores facti, rerum bellicarum apparatu longe ſuperare ipſum decreverunt. Quamobrem Imilconem, pro legum ſuarum placitis, regem ſibi creant, & tum ex univerſa Africa, tum etiam ex Hiſpania, militum copias conſcribunt: quarum partem a confoederatis evocant, partem aere ſuo conducunt, tandemque peditum ultra CCCIↃↃↃ CCCIↃↃↃ CCCIↃↃↃ, & CIↃ CIↃ CIↃ CIↃ equitum cogunt; curribus hinc exceptis, qui CCCC numerum explebant. His acceſſerunt longae naves CCCC, quaeque frumenta, machinaſque, & reliquam miniſterii copiam adveherent, non

κοσίων, καθάπερ φησὶν Ἔφορος. Τίμαιος μὲν γὰρ τὰς ἐκ τῆς Λιβύης περαιωθείσας [1] δυνάμεις οὐ πλείους φησὶν εἶναι δέκα μυριάδων, καὶ πρὸς [2] ταύταις ἑτέρας τρεῖς ἀποφαίνεται κατὰ Σικελίαν στρατολογηθείσας.

νέ. [3] Ἰμίλκων δὲ τοῖς κυβερνήταις ἅπασι δοὺς βιβλίον ἐπεσφραγισμένον, ἐκέλευσεν ἀνοίγειν ὅταν ἐκπλεύσωσι, καὶ ποιεῖν τὰ γεγραμμένα. τοῦτο δ' ἐμηχανήσατο πρὸς τὸ μηδένα τῶν κατασκόπων ἀπαγγεῖλαι τὸν κατάπλουν τῷ Διονυσίῳ· ἦν δὲ γεγραμμένον, ὅπως ἐς Πάνορμον καταπλεύσωσι. διόπερ ἐπιγενομένου πνεύματος οὐρίου, καὶ πάντων λυσάντων τὰ πρυμνήσια, τὰ μὲν φορτηγὰ τῶν πλοίων ἔπλει διὰ τοῦ πελάγους, αἱ δὲ τριήρεις ἔπλευσαν εἰς τὴν Λιβύην, παρελέγοντό τε τὴν γῆν. φοροῦ δὲ πνεύματος ὄντος, ὡς ἤδη καταφανεῖς ἦσαν ἀπὸ τῆς Σικελίας αἱ πρῶται πλέουσαι τῶν φορτηγῶν νεῶν, Διονύσιος ἀπέστειλε Λεπτί-

Iam recto curſu Panormum petit Imilco,

1 Omittit Reg. 1. qui ſtatim οὐ πλείω.
2 Ταύτας Coisl.
3 Ἀμίλκας Reg. 2. & Cl. ſemper.

infra IↃC, ut quidem ab Ephoro recenſetur. Timaeus enim, tranſportatas e Libya in Siciliam copias centum millia non exceſſiſſe, quibus CCIↃↃ CCIↃↃ CCIↃↃ e Siculorum delectu acceſſerint, affirmat.

LV. Imilco autem gubernatorum unicuique obſignatas tradidit literas, quas ne prius reſignarent, quam e portu exiſſent, ac tum demum mandata capeſſerent, edixit. Id propterea commentus fuit, ne cuiquam ex ſpeculatoribus aliquid certi de traiectu ad Dionyſium perferendi facultas eſſet. Scriptum vero fuerat, ut Panormum verſus recto curſu tenderent. Secundo igitur vento omnes inde ſolvunt. Et tum onerariae directe per altum vela faciunt. At triremes Africae litora praeternavigantes legunt. Poſteaquam igitur, vehementiore concitatae flatu, iam in conſpectum Siciliae naves onuſtae veniſſent; Le-

νην μετὰ τριάκοντα τριήρων, παρακελευσάμενος τύπτειν τοῖς ἐμβόλοις καὶ διαφθείρειν ἁπάσας τὰς καταλαμβανομένας. ὃς μετὰ σπουδῆς ἐκπλεύσας, καὶ ταῖς πρώταις προσμίξας, εὐθέως τινὰς αὐτάνδρους κατέδυσεν· αἱ δὲ λοιπαὶ, πλήρεις οὖσαι καὶ τὸν ἄνεμον τοῖς ἱστίοις δεχόμεναι, [1] ῥᾳδίως ἐξέφυγον· ὅμως κατέδυσε πεντήκοντα ναῦς στρατιώτας ἐχούσας πεντακισχιλίους, ἅρματα δὲ διακόσια. [2] Ἰμίλκων δὲ καταπλεύσας εἰς Πάνορμον, καὶ τὴν δύναμιν ἐκβιβάσας, ἦγεν ἐπὶ τοὺς πολεμίους· καὶ τὰς μὲν τριήρεις παραπλεῖν ἐκέλευσεν, αὐτὸς δ' ἐν παρόδῳ διὰ προδοσίας ἑλὼν Ἔρυκα, πρὸς τὴν Μοτύην κατεστρατοπέδευσεν. ὄντος δὲ κατὰ τοῦτον τὸν χρόνον τοῦ Διονυσίου περὶ τὴν [3] Ἔγεσταν μετὰ τῆς δυνάμεως, Ἰμίλκων τὴν Μοτύην ἐξεπολιόρκησε. τῶν δὲ Σικελιωτῶν προθύμων ὄντων διαμάχεσθαι, Διονύσιος ἅμα μὲν μακρὰν τῶν συμμαχίδων πόλεων ἀπεωσμέ-

expoſitiſque ibi copiis Erycem per proditionem, Motyam vi,

1 Ῥᾳδίων Clar.
2 Ἀμίλκας Clar. & Reg. 2.
3 Ἔγεσταν Coislin. Αἴγεσταν alii.

ptinem Dionyſius cum XXX triremibus in eas miſit, iubens, ut, quotquot aſſequeretur, roſtris incurſans peſſumdaret. Is haud cunctanter in altum ſubvectus, proelio cum primis conſerto, quaſdam cum ipſis hominibus depreſſit. Reliquae, licet oneribus ſatis gravatae, felici tamen adiutae vento, non difficulter evaſerunt. Sed tamen L circiter, quibus militum ↀ & CC currus advehebantur, ſubmerſae perierunt. Imilco interim ad Panormum traiecit, expoſitiſque copiis, in hoſtem contendit, & iuſſis praeternavigare triremibus, ipſe in tranſitu Erycem proditione cepit, & mox ad Motyam caſtra movit. Et quia per id tempus circa Egeſtam cum exercitu Dionyſius haerebat, Imilco vi Motyam expugnat. Tametſi vero Siculi ad confligendum cum hoſte promtos ſeſe exhibebant, Dionyſius tamen, quod procul ad urbibus con-

νος, ἅμα δὲ τῆς [1] σιτοπομπείας ἐπιλιπούσης, διέλαβε συμφέρειν ἐφ' ἑτέρων τόπων συστήσασθαι τὸν πόλεμον. κρίνας οὖν ἀναζευγνύειν, τοὺς μὲν Σικανοὺς ἔπειθε καταλιπεῖν τὰς πόλεις κατὰ τὸ παρὸν, καὶ μετ' αὐτοῦ στρατεύεσθαι· ἀντὶ δὲ τούτων ἐπηγγέλλετο δώσειν χώραν βελτίονα καὶ τῷ πλήθει παραπλησίαν, καὶ μετὰ τὴν τοῦ πολέμου κατάλυσιν κατάξειν τοὺς βουλομένους εἰς τὰς πατρίδας· τῶν δὲ Σικανῶν ὀλίγοι, καταπλαγέντες μή ποτε ἀντιλέγοντες διαρπασθῶσι ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν, συγκατέθεντο τοῖς ἀξιουμένοις [2] ὑπὸ Διονυσίου. ἀπέστησαν δὲ παραπλησίως καὶ [3] Ἁλικυαῖοι, καὶ πέμψαντες πρέσβεις εἰς τὸ τῶν Καρχηδονίων στρατόπεδον, συμμαχίαν ἐποιήσαντο. καὶ Διονύσιος μὲν ἀφώρμησεν ἐπὶ Συρακουσῶν, καταφθείρων τὴν χώραν, δι' ἧς ἦγε τὴν δύναμιν.

Halicyaeos ultro fidem offerentes recipit.

Dionyſius Syracuſas refugit.

νστ'. Ἰμίλκων δὲ τῶν πραγμάτων προχωρούντων

Fauſto rerum ſuc-

1 Σιτοπομπίας Clar. tum ἐπιλειπούσης Coisl. & Reg. 1.

2 Ἀπὸ Coisl.

3 Λιχυαῖοι idem.

foederatis aberat, & commeatus iam defecerat, bellum in alium transferre locum praeſtabilius duxit. Cum igitur copias abducere conſtituiſſet, Sicanos hortari coepit, ut pro neceſſitate tum incumbente, relictis urbibus militiae ſe huic adiungerent: pro quo meliorem illis agrum, priſtino tamen non minorem, ſe daturum, pacatoque bello, qui vellent, in patriam reducturum, promiſit. Pauci igitur ex Sicanis, metu perculſi, ne forte, ſi conditiones oblatas repudiaſſent, a militum turba diriperentur, poſtulatis Dionyſii aſſentiuntur. Reliqui mox inde abſcedunt. Tunc etiam Halicyaei deficiunt, miſſiſque in Carthaginienſium caſtra legatis, ſocietatis foedus cum ipſis renovant. Dionyſius itaque Syracuſas raptim contendit, pervaſtatis ubique agris, qua ducebat.

LVI. At Imilco, dum res ex animi ſententia procedere

ceſſu fretus Imilco,

κατὰ γνώμην, παρεσκευάζετο τὴν στρατιὰν ἀνάγων ἐπὶ Μεσσήνης, σπεύδων αὐτῆς κυριεῦσαι διὰ τὴν εὐκαιρίαν τῶν τόπων. ὅ, τε γὰρ ἐν αὐτῇ λιμὴν εὔθετος ἦν, δυνάμενος δέχεσθαι πάσας τὰς ναῦς, οὔσας πλείω τῶν ἑξακοσίων· τά τε περὶ τὸν πορθμὸν οἰκεῖα ποιησάμενος Ἰμίλκων, ἤλπιζε τὰς τῶν Ἰταλιωτῶν βοηθείας ἐμφράξειν, καὶ τοὺς ἐκ Πελοποννήσου στόλους ἐπισχεῖν.

Himera, Cephaloedio, in amicitiam allectis,

ταῦτα δὲ διανοηθεὶς πράττειν, πρὸς μὲν Ἱμεραίους καὶ τοὺς τὸ [1] Κεφαλοίδιον φρούριον κατοικοῦντας φιλίαν ἐποιήσατο·

Lipara potitus,

Λιπάρας δὲ τῆς πόλεως ἐγκρατὴς γενόμενος, τριάκοντα τάλαντα παρὰ τῶν κατοικούντων τὴν νῆσον ἐπράξατο.

cum univerſis copiis Meſſanam verſus progreditur,

αὐτὸς δὲ μετὰ πάσης τῆς δυνάμεως ὥρμησεν ἐπὶ Μεσσήνης, συμπαραπλεουσῶν αὐτῷ τῶν νεῶν· καὶ ταχὺ διανύσας τὴν ὁδὸν, κατεστρατοπέδευσεν ἐπὶ τῆς Πελωρίδος, [2] ἀπέχων τῆς Μεσσήνης σταδίους ἑκατόν. οἱ δὲ τὴν πόλιν ταύτην κατοικοῦντες, ὡς ἐπύθοντο τὴν παρουσίαν τῶν πολεμίων, οὐ

1 Κεφαλούδιον Coisl. 2 Ἀπέχον Reg. 2.

videt, inſtructo exercitu, contra Meſſanam caſtra movet, ob locorum opportunitatem ſubigendae eius inprimis cupidus. Nam portus ibi percommodus erat ad totam excipiendum claſſem, quae plus quam IↃC navibus conſtabat. Tum ſi fretum ſuae poteſtati vindicaſſet, auxiliis ex Italia traiectionem ſe praecluſurum, & ex Peloponneſo claſſes tranſitu prohibiturum, ſperabat. Haec animo verſans, cum Himeraeis, & Cephaloedium habitantibus caſtellum, amicitiam init, & Lipara urbe potitus, exegit ab incolis inſulae XXX talentûm multam. Tum univerſo cum exercitu Meſſanam petit, claſſe iuxta navigante; brevique ingens emenſus iter, ad Peloridem caſtra metatur, ita ut inter ipſum & Meſſanam C ſtadia tantum intereſſent. Oppidi vero incolae, adventu ho-

τὰς αὐτὰς ἀλλήλοις [1] ἐννοίας εἶχον περὶ τοῦ πολέμου. τινὲς μὲν γὰρ αὐτῶν τὸ μέγεθος τῆς τῶν πολεμίων δυνάμεως ἀκούοντες, καὶ τὴν ἐρημίαν τῶν συμμάχων ὁρῶντες, ἔτι δὲ καὶ τῶν ἰδίων ἱππέων ἐν Συρακούσαις ὄντων, ἀπεγνώκεισαν τὴν ἐκ τῆς πολιορκίας σωτηρίαν. μάλιστα δ' αὐτοὺς εἰς ἀθυμίαν ἦγε τὰ τείχη καταπεπτωκότα, καὶ ὁ καιρὸς εἰς παρασκευὴν οὐ διδοὺς ἄνεσιν. διόπερ ἐξεκόμιζον ἐκ τῆς πόλεως τέκνα καὶ γυναῖκας, καὶ τὰ πολυτελέστατα τῶν χρημάτων εἰς τὰς ἀστυγείτονας πόλεις. τινὲς δὲ τῶν Μεσσηνίων ἀκούοντες τὸ παλαιὸν αὐτοῖς εἶναι λόγιον, ὅτι δεῖ Καρχηδονίους ὑδροφορῆσαι κατὰ τὴν πόλιν, ἐξεδέχοντο κατὰ τὴν φήμην πρὸς τὸ συμφέρον ἑαυτοῖς, νομίζοντες δουλεύειν ἐν Μεσσήνῃ τοὺς Καρχηδονίους. διὸ καὶ ταῖς ψυχαῖς εὐθαρσεῖς ὄντες, πολλοὺς καὶ τῶν ἄλλων [2] προεθυμοποιοῦντο εἰς τοὺς ὑπὲρ [3] τῆς ἐλευθερίας κινδύνους· εὐθέως

1 Εὐνοίας Co. 2 Προεθυμοῦντο Co. Reg. 1. Vat. 3 Deſit Reg. 2.

ſtium explorato, non eadem inter ſe de bello ſentiebant. Nonnulli enim, cum audirent, quanta vis eſſet exercitus hoſtilis, ſeque ab auxiliis ſociorum deſertos, ſuorum praeterea equitum (quos Syracuſas miſerant) praeſidio deſtitutos cernerent, urbem defendi poſſe diffidebant. Deſperationem vero plurimum augebat, quod moenia procubuerant, nec ad neceſſariorum praeparationem praeſens tempus otium concedebat. Quocirca liberos uxoresque, & res peculii ſui pretioſiſſimas, in vicinas urbes tranſportarunt. Alii vero, veteris oraculi memores, quo praedictum erat, fore ut Carthaginienſes in urbe illa aquam geſtarent, ex vulgari fama, prout ſibi commodum eſſet, illud interpretabantur, quaſi ſervitutem Meſſanae ſervituri Carthaginienſes eſſent. Hinc magnam animis fiduciam conceperunt, magnam quoque in aliis, ad pericula pro communi libertate fortiter ſubeunda,

δὲ τῶν νεωτέρων ἐπιλέξαντες τοὺς ἀρίστους ἀπέστειλαν ἐπὶ τὴν Πελωρίδα, κωλύσοντας τοὺς πολεμίους ἐπιβαίνειν τῆς χώρας.

urbemque expugnat. νζ'. Περὶ ταῦτα δ' ὄντων αὐτῶν, [1] Ἰμίλκων θεωρῶν ἐκβοηθοῦντας τοὺς Μεσσηνίους περὶ τὴν ἀπόβασιν, ἀπέστειλε τῶν νεῶν διακοσίας ἐπὶ τὴν πόλιν. ἤλπιζε γὰρ (ὅπερ ἦν εἰκὸς) τῶν στρατιωτῶν τὴν ἀπόβασιν κωλυόντων, τοὺς ἐν ταῖς ναυσὶ [2] κυριεύσειν ῥᾳδίως τῆς Μεσσήνης, οὔσης ἐρήμου τῶν ἀμυνομένων. [3] πνευσάντος δὲ βορέου, τὰς μὲν ναῦς συνέβη ταχέως πλήρεσι τοῖς ἱστίοις εἰς τὸν λιμένα κατενεχθῆναι, [4] τοὺς δὲ ἐπὶ τῇ Πελωρίδι παραφυλάττοντας Μεσσηνίους ὑστερῆσαι τῆς τῶν νεῶν παρουσίας, καίπερ κατὰ σπουδὴν ἐπειγομένους. διόπερ οἱ Καρχηδόνιοι περιστρατοπεδεύσαντες τὴν Μεσσήνην, καὶ διὰ τῶν πεπτωκότων τειχῶν εἰσβιασάμενοι, τῆς πόλεως ἐκυρίευσαν. τῶν δὲ Μεσσηνίων

1 Ἀμίλκας ſolito ſibi more Cl. & Reg. 1.
2 Κυριεύειν Coisl.
3 Πνεύματος Clar.
4 Τοὺς δ' ἐν τῇ Coisl.

promtitudinem excitabant. Confeſtim itaque delectu iuventutis habito, fortiſſimos quoſque ad Peloridem mittunt, qui ab eruptione in agros hoſtem prohiberent.

LVII. His mandata exſequentibus, Imilco Meſſenios ad deſcenſum impediendum effuſos cernens, CC ad urbem naves tendere iubet. Exiſtimabat enim, (quod coniectatu facile erat) interea, dum praeſidium Meſſeniorum exſcenſui ſeſe opponit claſſiariis, urbem defenſoribus vacuam haud magno negotio occupaturos. Boreas tum puppibus incubuerat. Qua commoditate factum, ut naves plenis in portum velis deferrentur, praeſidiumque ad Peloridem miſſum, quamvis ſubito itinere properaret, ab hoſtili tamen claſſe praeverteretur. Carthaginienſes itaque, circumfuſo undique exercitu, cum per deiecta moenia vi ſibi tranſitum feciſſent, Meſſana potiuntur. Meſ-

οἱ μὲν μαχόμενοι γενναίως ἀνῃρέθησαν, οἱ δ᾽ εἰς τὰς ἐγγυτάτω κειμένας πόλεις ἔφυγον. ὁ δὲ πολὺς ὄχλος, διὰ τῶν παρακειμένων ὀρῶν ὁρμήσας, εἰς τὰ κατὰ τὴν χώραν φρούρια διεσπάρη· τῶν δὲ ἄλλων τινὲς μὲν ὑπὸ τῶν πολεμίων συνελαμβάνοντο, τινὲς δὲ [1] ἀποληφθέντες εἰς τὸ πρὸς τὸν λιμένα μέρος, ἔρριψαν ἑαυτοὺς εἰς τὴν θάλατταν, ἐλπίζοντες διανήξασθαι τὸν μεταξὺ πόρον. τούτων δὲ ὄντων πλειόνων ἢ διακοσίων, οἱ πλεῖστοι μὲν ὑπὸ τοῦ ῥοῦ διεφθάρησαν, πεντήκοντα δὲ πρὸς τὴν Ἰταλίαν διεσώθησαν. Ἰμίλκων δὲ τὴν δύναμιν ἅπασαν μεταγαγὼν εἰς τὴν πόλιν, τὸ μὲν πρῶτον ἐπεχείρησε πορθεῖν τὰ κατὰ τὴν πόλιν φρούρια. τούτων δ᾽ ὀχυρῶν ὄντων, καὶ τῶν εἰς αὐτὰ συμπεφευγότων γενναίως ἀγωνιζομένων, ἀνέστρεψεν εἰς τὴν πόλιν, ἀδυνατήσας αὐτῶν κυριεῦσαι. μετὰ δὲ ταῦτα τήν τε δύναμιν ἀνελάμβανε, καὶ παρεσκευάζετο τὴν πορείαν ἐπὶ Συρακούσας ποιεῖσθαι.

1 Ἀπολειφθέντες Reg. uterque & Clar.

ſenii autem, quotquot pugnam cum hoſte conſeruerant, generoſam mortem oppetunt. Alii ad proximas urbes confugiunt. Magna pars vulgi, per adiacentes urbi montes evadens, in caſtella regionis paſſim diſpergitur. Reliquorum nonnulli ab hoſtibus intercipiuntur. Nonnulli, in anguſtias circa portum concluſi, in mare ſe praecipites demittunt, quod maris in medio tractum natando ſuperare ſe poſſe confiderent: plures autem quam ducenti erant. Quorum maior pars fluctibus hauſta periit, ut vix L ad Italiae litus vivi pervenirent. Tum Imilco, cum toto exercitu Meſſanam ingreſſus, primum caſtella, quae per urbem erant, oppugnare inſtitit. Sed quia probe munita erant, & ſtrenue defendebantur ab his, qui in ea confugerant, expugnari tum illa non poſſe videns, in urbem ſe recepit. Hinc refectis aſſumtiſque denuo copiis, Syracuſas verſus expeditionem inſtituit.

Dionyſius, a Siculis omnibus deſertus, ſervitia armat,

νη'. Οἱ δὲ Σικελοὶ, πάλαι μὲν μισοῦντες τὸν Διονύσιον, τότε δὲ καιρὸν τῆς ἀποστάσεως ἔχοντες, μετεβάλοντο πρὸς Καρχηδονίους, πλὴν [1] Ἀσσωρίνων, ἅπαντες. Διονύσιος δ' ἐν ταῖς Συρακούσαις τοὺς δούλους ἐλευθερώσας, ἐπλήρωσεν ἐξ αὐτῶν ναῦς ἑξήκοντα· μετεπέμψατο δὲ καὶ παρὰ Λακεδαιμονίων μισθοφόρους [2] πλείους τῶν χιλίων, καὶ τὰ κατὰ τὴν χώραν φρούρια περιπορευόμενος ὤχυρου, καὶ σῖτον παρεκόμιζεν. ἐπιμελέστατα δὲ τὰς ἐν Λεοντίνοις ἀκροπόλεις ἐτείχισε, καὶ τὸν ἐκ τῶν πεδίων σῖτον εἰς ταύτας συνήθροισεν. ἔπεισε δὲ καὶ τοὺς τὴν Κατάνην οἰκοῦντας Καμπανοὺς εἰς τὴν νῦν καλουμένην Αἴτνην μεταστῆναι, διὰ τὸ λίαν εἶναι τὸ φρούριον ὀχυρόν. μετὰ δὲ ταῦτα ἀπὸ τῶν Συρακουσῶν ἑκατὸν ἑξήκοντα σταδίους προαγαγὼν ἅπασαν τὴν δύναμιν, κατεστρατοπέδευσε περὶ τὸν Ταῦρον καλούμενον. εἶχε δὲ καὶ κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν πεζοὺς

mercenarios conducit a Lacedaemoniis, & caſtella munit.

Caſtra habet iuxta Taurum.

1 Ἀσσωρίνων ambo Reg. Coisl. Edd. Ἀσσαρίνων. 2 Πλείω Coisl. & Reg. 1.

LVIII. Ceterum Siculi, Dionyſium iam pridem exoſi, & tum commodam occaſionem nacti, ad Carthaginienſes, exceptis Aſſorinis, deſciverunt omnes. Dionyſius igitur, in urbe Syracuſiorum ſervis ad pileum vocatis, LX naves complevit. A Lacedaemoniis etiam plus quam CIↃ mercenarios accivit, & caſtella per agrum obiens, importato frumento, munivit. Summo inprimis opere ſtudioque Leontinorum arces firmavit, frugeſque ex circumiacentibus agris illuc congeſſit, Campanis etiam, qui Catanam eo tempore incolebant, perſuaſit, ut in urbem, quae Aetna iam vocatur, propter eximiam loci firmitatem, commigrarent. Poſt haec ad CLX ſtadia cum exercitu a Syracuſis progreſſus, iuxta Taurum, uti vocatur, caſtra poſuit. Sub ſignis tum CCIↃↃ CCIↃↃ CCIↃↃ pedi-

μὲν τρισμυρίους, ἱππεῖς δὲ πλείους τῶν τρισχιλίων, ναῦς δὲ ἑκατὸν ὀγδοήκοντα· τούτων δ᾽ ὀλίγαι μὲν ἦσαν τριήρεις. [1] Ἰμίλκων δὲ τῆς Μεσσήνης τὰ τείχη κατασκάψας, προσέταξε τοῖς στρατιώταις καταβαλεῖν τὰς οἰκίας εἰς ἔδαφος, καὶ μήτε κέραμον, μήθ᾽ ὕλην, μήτ᾽ ἄλλο μηδὲν ὑπολιπεῖν, ἀλλὰ τὰ μὲν κατακαῦσαι, τὰ δὲ συντρίψαι. ταχὺ δὲ τῇ τῶν στρατιωτῶν πολυχειρίᾳ λαβόντων τῶν ἔργων συντέλειαν, ἡ πόλις ἄγνωστος ἦν, [2] ὅτε που πρότερον αὐτὴν οἰκεῖσθαι συνέβαινεν. ὁρῶν γὰρ τὸν τόπον πόῤῥω μὲν ἀπὸ τῶν συμμαχίδων πόλεων κεχωρισμένον, εὐκαιρότατον δὲ τῶν περὶ Σικελίαν ὄντα, προῄρητο [3] δυοῖν θάτερον ἢ τελέως ἀοίκητον διατηρεῖν, ἢ δυσχερῆ καὶ πολυχρόνιον τὴν κτίσιν αὐτῆς γίνεσθαι.

Meſſanam penitus devaſtant Carthaginienſes.

νθ΄. Ἐναποδειξάμενος οὖν [4] τὸ πρὸς τοὺς Ἕλληνας

1 Ἀμίλκων Reg. 2. a more ſuo deſciſcens.

2 Ὅτε πρότερον Vatic. Reg. 1. Coislin. In H. Stephani edito ſtigmate defectus inuſtum eſt ποῦ.

3 Δυεῖν Reg. 1.

4 Omittit Coisl.

tum, & aliquanto plus CIↃ CIↃ CIↃ equitum habebat: naves praeterea CXXC, inter quas paucae triremes erant. Imilco interim, dirutis Meſſanae moenibus, militibus edicit, ut aedificia ſolo aequent, ita ut nec tegula, nec lignum, nec aliud quidquam maneat reliquum; ſed alia comburant, alia confringant. Nec mora, ſed ſtatim per illam hominum multitudinem opus ad exitum perducitur; eaque vaſtitas urbis facta eſt, ut, quam pridem incolis frequentata fuerit, agnoſci haud poſſet. Cum enim videret locum hinc a ſociis quidem urbibus procul remotum, ſed omnium per Siciliam commodiſſimum eſſe, alterum ex his duobus eligendum ſibi arbitratus fuerat, ut vel ita deſolaret, ne unquam habitari poſſet, vel ita ſaltem afficeret, ut difficilis ac fera nimis eius inſtauratio foret.

LIX. Hoc Meſſeniorum excidio cum ſatis declaraſſet,

Imilco Magonem cum claſſe Catanam verſus navigare iubet;

μισος ἐν τῇ τῶν Μεσσηνίων ἀτυχίᾳ, Μάγωνα μὲν τὸν ναύαρχον ἀπέστειλε μετὰ τῆς ναυτικῆς δυνάμεως, προστάξας παραπλεῖν ἐπὶ τὸν λόφον τὸν καλούμενον Ταῦρον. τοῦτον δὲ κατειληφότες ἦσαν Σικελοὶ, συχνοὶ μὲν τὸ πλῆθος ὄντες, [1] ἡγεμόνα δὲ οὐκ ἔχοντες. τούτοις δὲ τὸ μὲν πρότερον Διονύσιος ἐδεδώκει τὴν τῶν Ναξίων χώραν, τότε δ' [2] ὑπ' Ἰμίλκωνος πεισθέντες ἐπαγγελίαις τὸν λόφον κατελάβοντο. ὀχυροῦ δ' ὄντος τούτου, καὶ τότε καὶ μετὰ τὸν πόλεμον ᾤκουν αὐτὸν, τεῖχος περιβαλόμενοι· καὶ τὴν πόλιν, διὰ τὸ μεῖναι τοὺς ἐπὶ τὸν Ταῦρον ἀθροισθέντας, Ταυρομένιον ὠνόμασαν. Ἰμίλκων δὲ ἀναλαβὼν τὴν πεζὴν στρατιὰν, εὔτονον τὴν πορείαν ἐποιεῖτο, καὶ [3] κατήντησε τῆς Ναξίας ἐπὶ τὸν προειρημένον τόπον, ἅμα καὶ Μάγωνος καταπλεύσαντος. προσφάτως δὲ πυρὸς ἐκραγέντος ἐκ τῆς Αἴτνης μέχρι τῆς θαλάττης, οὐκέτι δυνατὸν ἦν τὴν πεζὴν στρα-

1 Οὔτ' ἂν δ' ἡγεμόνα ἔχοντες Clarom. Reg. 2. Coisl. Reg. 1.
2 Ὑπ' Ἰμίλκου Coisl. Ἀμίλκα Vid. cap. 61.
3 Κατήνυσε Reg. 1. non male.

quanto Graecorum odio flagraret, Magonem navarchum cum inſtructa claſſe dimittit, collem, qui Tauri appellationem habet, praeternavigare iubens. Occuparant hunc Siculi magno quidem numero, ſed abſque certo duce. His pridem Naxiorum terram Dionyſius conceſſerat: ſed tunc, Imilconis adducti promiſſis, collem hunc inſederant. Quem, quod natura munitus eſſet, non modo tunc, ſed etiam poſt bellum, muro circumdatum inhabitarunt, urbemque a manſione circa Taurum, Tauromenium nuncuparunt. Aſſumtis ergo copiis pedeſtribus Imilco, feſtinatis itineribus ad iam memoratum Naxiae locum, Magone iuxta oram legente, pervenit. Sed quia nuper ignem ad maritimam uſque oram eructaverat Aetna, terreſtris exercitus non amplius ita duci poterat, ut nauticum ad

τιὰν συμπαράγειν παραπλεούσαις ταῖς ναυσίν. ἐφθαρμένων γὰρ τῶν [1] παρὰ τὴν θάλατταν τόπων ὑπὸ τοῦ καλουμένου ῥύακος, ἀναγκαῖον ἦν τὸ πεζὸν στρατόπεδον περιπορεύεσθαι τὸν τῆς Αἴτνης λόφον. διόπερ Μάγωνι προσέταξε [2] καταπλεῖν ἐπὶ τῆς Κατάνης· αὐτὸς δὲ διὰ τῆς μεσογείου ταχέως ὁρμήσας, ἔσπευδε συμμίξαι ταῖς ναυσὶ περὶ τὸν τῶν Καταναίων αἰγιαλόν. εὐλαβεῖτο γὰρ μή ποτε διεσπαρμένης τῆς δυνάμεως, οἱ Σικελιῶται τοῖς περὶ τὸν Μάγωνα διαναυμαχήσωσιν· ὅπερ καὶ συνετέλεσε. Διονύσιος γὰρ, τὸν μὲν πλοῦν εἰδὼς τῷ Μάγωνι βραδὺν ὄντα, τὴν δὲ πορείαν τοῖς πεζοῖς ἐργώδη καὶ μακρὰν, ἔσπευδεν ἐπὶ τῆς Κατάνης, βουλόμενος ναυμαχῆσαι πρὸς Μάγωνα πρὶν ἐλθεῖν τοὺς περὶ τὸν Ἰμίλκωνα. ἤλπιζε γὰρ, τῶν πεζῶν ἐκτεταγμένων παρὰ τὸν αἰγιαλὸν, τοῖς μὲν ἰδίοις θάρσος παρέξεσθαι, τοὺς δὲ πολεμίους δειλοτέρους ἔσεσθαι. τὸ δὲ μέγιστον, εἴ τι συμβαίη γενέσθαι πται-

ipſe cum pedeſtribus copiis ad eundem locum contendit.

Sed Dionyſius Leptinem Magoni obviam mittit.

1 Περὶ margo Steph. 2 Πλεῖν Reg. 2. Clar.

litus comitantem haberet. Maritimis enim tractibus flammantis Aetnae ceu profluvio quodam exuſtis corruptiſque, neceſſitas pedeſtre agmen montem circuire cogebat. Magonem igitur iubet, ut Catanam verſus naviget: interim per mediterranea raptim ducens ipſe, cum claſſe iuxta Catanaeorum litus coniungere ſeſe illi properat. Metus enim ſuberat, ne, copiis a ſe longius divulſis, Siculi navali Magonem proelio adorirentur. Id quod etiam evenit. Dionyſius namque exploratum habens, tardiuſculam Magoni navigationem, longumque & operoſum pedeſtribus iter eſſe, praepropere ad Catanam contendit, ut, priuſquam Imilconis miles accederet, ipſe cum Magone proelium navale iniret. Pedeſtre enim agmen litori obtenſum fiduciam ſuis adiecturum, & maiorem hoſtibus metum incuſſurum. Et, quod ſummum erat, ſi

σμα ταῖς θλιβομέναις ναυσὶν, ἐξῆν καταφυγεῖν πρὸς τὸ τῶν πεζῶν στρατόπεδον. ταῦτα δὲ διανοηθεὶς, Λεπτίνην μὲν ἀπέστειλε μετὰ πασῶν τῶν νεῶν, παραγγείλας ἀθρόοις τοῖς σκάφεσι ναυμαχεῖν, καὶ μὴ λύειν τὴν τάξιν, ὅπως μὴ κινδυνεύσωσιν ὑπὸ τοῦ πλήθους τῶν ἐναντίων. εἶχον γὰρ οἱ περὶ τὸν Μάγωνα, σὺν ταῖς ὁλκάσι καὶ ταῖς ἄλλαις ταῖς ἐπικώποις, οὔσαις χαλκεμβόλοις, ναῦς οὐκ ἐλάττους πεντακοσίων.

Proelium navale,

ξ'. Οἱ δὲ Καρχηδόνιοι, ὡς εἶδον τὸν αἰγιαλὸν παραχρῆμα μὲν τῶν νεῶν πλήρη, καὶ τὰς Ἑλληνικὰς ναῦς [1] ἐπιφαινομένας, οὐ μετρίως ἠγωνίασαν, καὶ πρὸς τὴν γῆν ἐπεχείρησαν καταπλεῖν· μετὰ δὲ ταῦτα λογισάμενοι [2] ὅτι κινδυνεύσουσιν ἀπολέσθαι πρὸς τὰς ναῦς ἅμα καὶ τοὺς πεζοὺς μαχόμενοι, ταχέως μετενόησαν. κρίναντες οὖν ναυμαχεῖν, διέταττον τὰς ναῦς, καὶ τὸν τῶν πολεμίων ἐπίπλουν ἐκαραδόκουν. Λεπτίνης δὲ τριά-

1 Ἐπιφερομένας Reg. 1. 2 Διότι Coisl. & Reg. uterque.

quid adverſi contingeret, naves afflictas tutum ad pedeſtres refugium habituras, ſperabat. His ita proviſis, Leptinem cum tota claſſe in hoſtem mittit, iubens, ut conſtipato navium agmine cum hoſte proelium committat, nec uſpiam ordines laxet, ne per tantam hoſtium multitudinem in grave aliquod periculum deducantur. Erant enim in claſſe Magonis cum onerariis, aliiſque remigio inſtructis & roſtratis, naves IↃ haud pauciores.

LX. Carthaginienſes igitur, ſimulatque litus totum navigiis ſubito repletum, claſſemque Graecorum in ſe directam vident, non parum angi, proraſque terrae obvertere coeperunt. Mox ubi conſiderant, extremum ſibi periculum ſubeundum eſſe, ſi cum claſſe pariter & pedeſtri exercitu confligant, mutato conſilio, pugnae navalis fortunam tentare conſtituunt, navibuſque in aciei ſeriem diſpoſitis, adventum hoſtis praeſtolantur. Tum

κοντα ναυσὶ ταῖς ἀρίσταις πολὺ τῶν ἄλλων προάγων, οὐκ ἀνάνδρως μὲν, ἀβούλως δὲ διηγωνίσατο. [1] εὐθὺς γὰρ ταῖς πρώταις τῶν Καρχηδονίων, τὸ μὲν πρῶτον οὐκ ὀλίγας κατέδυσε τῶν ἀντιτεταγμένων τριήρων· τοῦ δὲ Μάγωνος ἀθρόαις ταῖς ναυσὶ ταῖς τριάκοντα περιχυθέντος, ταῖς μὲν ἀρεταῖς ὑπερεῖχον οἱ Καρχηδόνιοι, τοῖς δὲ πλήθεσιν οἱ περὶ τὸν Λεπτίνην. διὸ καὶ τῆς μάχης ἰσχυροτέρας γινομένης, καὶ τῶν κυβερνητῶν ἐκ παραβολῆς τὸν ἀγῶνα συνισταμένων, ὅμοιος ὁ κίνδυνος ταῖς ἐπὶ τῆς γῆς παρατάξεσιν ἐγίνετο. οὐ γὰρ ἐκ διαστήματος [2] τοῖς ἐμβόλοις εἰς τὰς τῶν πολεμίων ναῦς ἐνέσειον, ἀλλὰ συμπλεκομένων τῶν σκαφῶν, ἐκ χειρὸς διηγωνίζοντο. τινὲς μὲν ἐπὶ τὰς τῶν ἐναντίων ναῦς ἐπιπηδῶντες ἔπιπτον εἰς τὴν θάλατταν, τινὲς δὲ κρατήσαντες τῆς ἐπιβολῆς, ἐν ταῖς τῶν πολεμίων ναυσὶν ἠγωνίζοντο. τέλος δὲ ὁ μὲν Λεπτίνης ἐκβιασθεὶς ἠναγ- quo Syracuſani funduntur;

1 Εὐθὺ Coisl. Reg. 1. 2 Ταῖς Clar.

Leptines cum XXX navibus longe optimis ante ceteros excurrens, certamen non inſtrenuum quidem, ſed inconſultum exorditur, & ſtatim incurſu in primum agmen facto, initio non paucas adverſae partis triremes demergit: verum ubi conferta Magonis acies XXX illis navibus circumfunditur, virtute quidem Leptiniani, copia vero Carthaginienſes ſuperant. Acri propterea certamine exorto, cum gubernatores ex propinquo naves inter ſe committerent, pugna illa non aliam habebat ſpeciem, quam ſi terreſtri proelio acies inter ſe dimicarent. Non enim ex intervallo hoſtium navigia roſtris impetere licebat, ſed frontibus conſertis cominus res gerebatur. Nonnulli, dum in proras adverſas ſaltu ſe tranſmittere contendunt, in mare devolvuntur: alii, voti compotes, in mediis hoſtium carinis pugnam miſcent. Tandem Leptines, multitudinis tantae vim ſufferre haud amplius va-

κάσθη φυγεῖν εἰς τὸ πέλαγος, αἱ δὲ λοιπαὶ τῶν νεῶν, ἀτάκτως τὸν ἐπίπλουν ποιούμεναι, ὑπὸ τῶν Καρχηδονίων ἐχειροῦντο. καὶ γὰρ τὸ παρὰ τὸν ναύαρχον ἐλάττωμα τοὺς Φοίνικας εὐθαρσεστέρους ἐποίησε, τοὺς δὲ Σικελιώτας οὐκ εἰς τὴν τυχοῦσαν ἀθυμίαν ἤγαγε. τῆς δὲ μάχης τοιοῦτον λαβούσης τὸ τέλος, οἱ Καρχηδόνιοι τοὺς ἀτάκτως φεύγοντας σφᾶς φιλοτιμότερον διώξαντες, διέφθειραν μὲν ναῦς πλείους τῶν ἑκατὸν, τὰ δ' ὑπηρετικὰ παρὰ τὸν αἰγιαλὸν καταστήσαντες, ἀνῄρουν τῶν ναυτῶν τοὺς διανηχομένους πρὸς τὸ πεζὸν στρατόπεδον· πολλῶν δ' ἀπολλυμένων οὐ μακρὰν τῆς γῆς, τῶν περὶ τὸν Διονύσιον οὐδαμῶς δυναμένων βοηθῆσαι, πᾶς ὁ τόπος ἔγεμε νεκρῶν καὶ ναυαγίων. ἀπώλοντο μὲν οὖν ἐν τῇ ναυμαχίᾳ τῶν μὲν Καρχηδονίων οὐκ ὀλίγοι, τῶν δὲ Σικελιωτῶν ναῦς μὲν [1] πλείους τῶν ἑκατὸν, ἄνδρες δ' ὑπὲρ τοὺς δισμυρίους. ἀπὸ δὲ τῆς μάχης οἱ μὲν Φοίνικες περὶ τὴν Κατάνην ὁρμίσαντες τὰς τριή-

Mago Catanam occupat.

1 Πλείω Coisl. Reg. 1.

lens, in altum ſe fuga recipere cogitur. Reliquae deinde naves, diſſipatis ordinibus in hoſtem invectae, a Carthaginienſibus facile ſubiguntur. Navarchi ſiquidem profligati abitus in Poenis confidentiam auxit, Siculis contra pavorem non exiguum iniecit. Pugna hunc finem ſortita, Carthaginienſes hoſtem fugientem contentius inſectati, amplius C naves corrumpunt: actuariis autem navibus per litus diſpoſitis, nautas, ad terreſtrem exercitum enatantes, trucidant. Cum igitur multi non procul a terra perirent, (nam Dionyſiani ſuppetias illis ferre non poterant) totus iſte locus cadaveribus & naufragiorum truncamentis oppletus erat. Occubuerunt hoc in proelio Carthaginienſium non pauci. A Siculorum parte naves ſupra C, & virorum plus quam CCIↃↃ CCIↃↃ interierunt. Poſt huius pugnae exitum Poeni ad Catanam

ρεις, ἀνήψαντο τὰς αἰχμαλώτους ναῦς, καὶ καθελκύσαντες αὐτὰς ἐθεράπευον· ὥστε τοῖς Καρχηδονίοις μὴ μόνον ἀκουστὸν, ἀλλὰ καὶ θεωρητὸν ποιῆσαι τὸ μέγεθος τοῦ προτερήματος.

ξα΄. Οἱ δὲ Σικελιῶται τὴν πορείαν, ἣν ἐπὶ τῶν Συρακουσῶν ἐποιήσαντο, νομίζοντες [1] πάντως εἰς ἐργώδη πολιορκίαν συγκλεισθήσεσθαι, παρεκάλουν τὸν Διονύσιον εὐθέως ἀπαντᾷν τοῖς περὶ τὸν Ἰμίλκωνα, διὰ τὴν γεγενημένην νίκην. τάχα γὰρ τῷ παραδόξῳ τῆς ἐπιφανείας [2] καταπλήξασθαι τοὺς Βαρβάρους, καὶ τὸ πρότερον ἐλάττωμα διορθώσασθαι. Διονύσιος δὲ τὸ μὲν πρῶτον, τοῖς παρακαλοῦσι πειθόμενος, ἕτοιμος ἦν ἄγειν τὴν δύναμιν ἐπὶ τὸν Ἰμίλκωνα· ὡς δέ τινες τῶν φίλων ἔλεγον αὐτῷ ὅτι κινδυνεύσει τὴν πόλιν ἀποβαλεῖν, ἐὰν [3] Μάγων ἀναχθῇ μετὰ τοῦ στόλου παντὸς ἐπὶ Συρακουσῶν, εὐθέως μετενόησε. καὶ γὰρ τὴν Μεσσήνην ᾔδει

Dionyſius primo cum Imilcone pugnam inire parat; mox, mutato conſilio, Syracuſas tutari feſtinat.

1 Πάντες Reg. 2.
2 Καταπλέξασθαι Coisl.
3 Μάχων Clar.

naves ſiſtunt, quo captas etiam naves pertraxerant, ſubductaſque reficiunt, ut hoc pacto Carthaginienſibus non modo audiendam, ſed etiam contemplandam, victoriae magnitudinem exhiberent.

LXI. Porro cum Siciliotae iter, quod Syracuſas verſus inſtituerant, in permoleſtam ſibi difficilemque exiturum obſidionem arbitrarentur, Dionyſium hortantur, ut Imilconi ſtatim occurrat. Repentino enim adventu Barbaros perterrefacturum, & cladem recens acceptam reſarturum eſſe. Iamque Dionyſius, conſiliis eorum ſeſe attemperans, in hoſtem ducere paratus erat, cum nonnulli ex amicis illum admonent, periculum eſſe, ne, ſi Mago cum tota claſſe Syracuſas invadat, urbem ipſe amittat. Mox igitur a propoſito illo deſtitit, cum eodem

τῷ παραπλησίῳ τρόπῳ τοῖς Βαρβάροις [1] ὑποχείριον γεγενημένην. ὥστε οὐκ ἀσφαλὲς εἶναι νομίζων ἔρημον ποιῆσαι τὴν πόλιν τῶν ἀμυνομένων, ἀνέζευξεν ἐπὶ Συρακουσῶν. τῶν δὲ Σικελιωτῶν οἱ πλεῖστοι χαλεπῶς φέροντες ἐπὶ τῷ μὴ βούλεσθαι τοῖς πολεμίοις ἀπαντᾷν, καταλιπόντες τὸν Διονύσιον, οἱ μὲν εἰς τὰς ἰδίας πατρίδας, οἱ δ' εἰς [2] τὰ ἐγγὺς τῶν φρουρίων ἀπεχώρησαν. Ἰμίλκων δὲ δυσὶν ἡμέραις κατανύσας εἰς τὸν τῶν Καταναίων αἰγιαλὸν, τὰς μὲν ναῦς ἁπάσας ἐνεώλκησε, μεγάλου πνεύματος ἐπιγενομένου· τὴν δὲ δύναμιν ἐφ' ἡμέρας τινὰς ἀναλαμβάνων, πρέσβεις ἀπέστειλε πρὸς τοὺς τὴν Αἴτνην κατέχοντας Καμπανοὺς, παρακαλῶν ἀποστῆναι τοῦ Διονυσίου. [3] ἐπηγγέλλετο δ' αὐτοῖς χώραν τε δωρήσασθαι πολλὴν, καὶ τῶν ἐκ τοῦ πολέμου λαφύρων κοινωνοὺς ποιήσασθαι. ἐδίδασκε δὲ, καὶ τοὺς τὴν Ἔντελλαν κατοικοῦντας Καμπανοὺς εὐ-

Diſceſſum graviter ferentes Siculi, Dionyſii caſtra relinquunt.

Campani, quamvis ab Imilcone ſollicitati, in Dionyſii ſocietate permanent.

1 Χείριον Coisl. prave.
2 Τὰς ἐγγὺς omnes cum editis.
3 Ἐπηγγέλετο Reg. 1.

modo etiam Meſſanam a Barbaris oppreſſam ſciret. Quam ob cauſam urbem praeſidio vacuam relinquere haud tutum arbitratus, Syracuſas iter convertit. Tum Siculorum plerique, indigne ferentes, quod hoſtibus occurrere detrectaret, caſtra Dionyſii relinquunt: quorum alii ad patrios lares, alii in proxima caſtella diſgregantur. Imilco autem, itinere biduano Catanae litus aſſecutus, quotquot ibi naves invenerat, propter venti procellam ſubduxit, & dies aliquot militum quieti & refectioni tribuens, ad Campanos Aetnae incolas legatum mittit, qui ad defectionem a Dionyſio eos ſollicitaret; prolixaque agrorum ditione ſe illos remuneraturum, & praedae ex hoc bello acquiſitae participes facturum, pollicetur. Certiores praeterea facit, Campanos Entellae habitatores Car-

δοκοῦντας Καρχηδονίοις καὶ συμμαχοῦντας κατὰ τῶν Σικελιωτῶν· καὶ καθόλου δὲ τὸ τῶν Ἑλλήνων ἀπεδείκνυε πολέμιον ὑπάρχον τῶν ἄλλων ἐθνῶν· οἱ δὲ Καμπανοὶ δεδωκότες ὁμήρους τῷ Διονυσίῳ, καὶ τοὺς ἀρίστους τῶν στρατιωτῶν ἀπεσταλκότες εἰς Συρακούσας, ἠναγκάσθησαν διατηρῆσαι τὴν πρὸς τὸν Διονύσιον συμμαχίαν, καίπερ ἐπιθυμοῦντες μεταβαλέσθαι πρὸς Καρχηδονίους.

ξβʹ. Μετὰ δὲ ταῦτα Διονύσιος μὲν, καταπεπληγμένος τοὺς Καρχηδονίους, ἀπέστειλε πρεσβευτὴν πρός τε τοὺς κατ' Ἰταλίαν Ἕλληνας καὶ πρὸς Λακεδαιμονίους, ἔτι δὲ Κορινθίους, Πολύξενον τὸν κηδεστὴν, δεόμενος βοηθεῖν, καὶ μὴ περιϊδεῖν τὰς ἐν Σικελίᾳ πόλεις τῶν Ἑλλήνων ἄρδην ἀναιρουμένας. ἔπεμψε δὲ καὶ [1] ξενολόγους εἰς Πελοπόννησον μετὰ πολλῶν χρημάτων, ἐντειλάμενος ὡς πλείστους ἀθροίζειν στρατιώτας, μὴ

Dionyſius nova in Graecia & Italia auxilia requirit.

1 Ξενολόγον Clar. Reg. 2.

thaginienſium partibus favere, & auxiliarem contra Siculos operam ſibi navare. Poſtremo, nationem Graecorum capitali exteras gentes odio proſequi, oſtendit. Campani vero, tametſi in Carthaginienſium tranſire caſtra percuperent, tamen cum militum ſuorum optimos, Syracuſas tranſmiſſos, obſidum loco in Dionyſii poteſtatem tradidiſſent, quamlibet inviti integrum ſocietatis ius Dionyſio conſervare cogebantur.

LXII. Poſt haec Dionyſius, potentia Carthaginienſium territatus, Polyxenum affinem ſuum ad Graecos in Italia, & Lacedaemonios, nec non Corinthios, legatum mittit, petens, ut auxilio ſeſe levent, nec Graecas in Sicilia civitates radicitus exſcindi permittant. Conquiſitores etiam in Peloponneſum cum magna pecuniarum vi dimittit, quibus mandatum erat, ut, quantamcunque poſſent, undique militum vim conducerent, ſtipendiis haud

Imilco autem magna claſſe portum Syracuſanorum occupat,

[1] φειδομένους τῶν μισθῶν. Ἰμίλκων δὲ τοῖς ἀπὸ τῶν πολεμίων σκύλοις κοσμήσας τὰς ναῦς, κατέπλευσεν εἰς τὸν μέγαν λιμένα τῶν Συρακουσίων, καὶ πολλὴν τοῖς ἐν τῇ πόλει κατάπληξιν ἐπέστησε. διακόσιαι μὲν γὰρ [2] καὶ ὀκτὼ μακραὶ ναῦς εἰσέπλεον, ἐν τάξει τὰς εἰρεσίας ποιούμεναι, καὶ τοῖς ἐκ τοῦ πολέμου [3] λαφύροις πολυτελῶς κεκοσμημέναι· μετὰ δὲ ταῦτα αἱ φορτηγοὶ ναῦς [4] εἰσθεόμεναι μὲν ὑπὲρ τρισχιλίας, φέρουσαι δὲ πλείους τῶν πεντακοσίων· αἱ δὲ πᾶσαι σχεδὸν δισχίλιαι. διὸ καὶ συνέβαινε τὸν μὲν λιμένα τῶν Συρακουσίων, καίπερ ὄντα μέγαν, ἐμπεφράχθαι μὲν τοῖς σκάφεσι, συγκαλύπτεσθαι δὲ σχεδὸν ἅπαντα τοῖς ἱστίοις. τούτων δὲ καθορμισθεισῶν, [5] εὐθὺς καὶ τὸ πεζὸν στρατόπεδον ἐκ θατέρου μέρους ἀντιπαρῆγε, συνεστηκὸς, ὡς μέν τινες ἀνέγραψαν, ἐκ τριάκοντα μυριάδων πεζῶν, ἱππέων δὲ τρισχιλίων, νεῶν δὲ μακρῶν δια-

1 Φειδόμενος Coisl.
2 Καὶ πεντήκοντα Reg. 1.
3 Λαφύροις ſcripti Codd. In edd. λαφύρος, operarum errore.
4 Εἰσθεόμεναι Reg. 1.
5 Εὐθὺ Reg. 1.

parcentes. At Imilco cum navibus, hoſtium ſpoliis exornatis, in magnum Syracuſiorum portum invectus, oppidanos ad ſummam adegit trepidationem. CC enim octoque naves longae, pulchrum remigationis ordinem ſervantes, & manubiis magnifice decoratae, intrabant. Poſt has onerariae ſupra CIↃ CIↃ CIↃ, quibus plures quam IↃ milites vehebantur; ut naves in univerſum eſſent prope CIↃ CIↃ. Hinc factum, ut portus Syracuſanorum, licet amplus, navigiis obſtrueretur, & totus fere obtectus velis lateret. Iamque claſſis in portu fixa ſtabat, cum ex altera parte confeſtim terreſtris etiam exercitus accedit, ex trecentorum millium peditatu, ut quidam prodidere, & CIↃ CIↃ CIↃ equitatu, longiſque navibus

κοσίων. ὁ μὲν οὖν στρατηγὸς τῶν δυνάμεων [1] Ἰμίλκων κατεσκήνωσεν ἐν τῷ τοῦ Διὸς νεῷ· τὸ δὲ λοιπὸν πλῆθος ἐν τῷ παρακειμένῳ τόπῳ κατεστρατοπέδευσεν, ἀπέχον τῆς πόλεως σταδίους δώδεκα. μετὰ δὲ ταῦτα Ἰμίλκων ἐξήγαγε τὴν στρατιὰν ἅπασαν, καὶ πρὸ τῶν τειχῶν ἔταξε τὴν δύναμιν, εἰς μάχην [2] προκαλούμενος τοὺς Συρακουσίους. ἐπέπλευσε δὲ καὶ τοῖς λιμέσιν ἑκατὸν ναυσὶ ταῖς ἀρίσταις, ὅπως καταπλήξηται τοὺς κατὰ τὴν πόλιν, καὶ συναναγκάσῃ συγχωρεῖν ἥττους εἶναι καὶ κατὰ θάλατταν. οὐδενὸς δ' ἐπεξιέναι τολμῶντος, τότε μὲν ἀπῆγε τὴν δύναμιν εἰς τὴν στρατοπεδείαν, μετὰ δὲ ταῦτα ἐφ' ἡμέρας τριάκοντα τὴν χώραν ἐπῄει δενδροτομῶν, καὶ πᾶσαν φθείρων· ὅπως ἅμα μὲν τοὺς στρατιώτας πληρώσῃ παντοίας ὠφελείας, ἅμα δὲ τοὺς ἐντὸς τῶν τειχῶν εἰς ἀθυμίαν [3] καταστήσῃ.

ſimulque pedeſtrem aciem ante moenia explicat ad pugnam,

agros vaſtat,

ξγ΄. Κατελάβετο δὲ καὶ τὸ τῆς Ἀχραδινῆς προά-

templa expilat.

1 Ἀμίλκας Clarom. & Reg. 2. ubique.
2 Προσκαλούμενος Reg. 1.
3 Καταστήσει Coisl.

CC, conflatus. Tum Imilco imperator tentorium ſuum in Iovis templo ſtatuit: reliqua autem multitudo in circumiacente loco caſtra metatur, XII circiter ſtadiis ab urbe. Poſt haec totum exercitum educit, aciemque ſub moenibus explicans, ad pugnam Syracuſanos laceſſit. Mox C navibus longe optimis ceteros etiam portus occupat, ut, iniecto oppidanis metu, confeſſionem extorqueret, quod etiam mari Carthaginienſibus ſint inferiores. Ubi vero nemo prodire audet, tunc quidem in caſtra exercitum reducit. Hinc per XXX dies regionem incurſat, excidiis arborum multat, & totam foede corrumpit, tum ut variis emolumentis militem expleret, tum ut obſeſſis deſperationem iniiceret.

LXIII. Achradinae quoque ſuburbium capit, & fana

στειον, καὶ τοὺς νεὼς τῆς τε Δήμητρος καὶ Κόρης ἐσύλησεν· ὑπὲρ ὧν ταχὺ τῆς εἰς τὸ θεῖον ἀσεβείας ἀξίαν ὑπέσχε τιμωρίαν. ταχὺ γὰρ αὐτῷ τὰ πράγματα καθ' ἡμέραν ἐγίνετο χείρω, καὶ τοῦ Διονυσίου θαῤῥοῦντος ἀκροβολισμοὺς συνίστασθαι, συνέβαινε προτερεῖν τοὺς Συρακουσίους. ἐγίγνοντο δὲ καὶ τὰς νύκτας ἐν τῷ στρατοπέδῳ παράλογοι ταραχαὶ, καὶ μετὰ τῶν ὅπλων συνέτρεχον, ὡς τῶν πολεμίων ἐπιθεμένων τῷ χάρακι. ἐπεγενήθη δὲ καὶ νόσος, ἢ πάντων αἰτία κακῶν κατέστη·[1] περὶ ἧς μικρὸν ὕστερον ἐροῦμεν, ἵνα μὴ προλαμβάνωμεν τῇ γραφῇ τοὺς καιρούς. Ἰμίλκων μὲν οὖν τεῖχος περιβαλὼν τῇ παρεμβολῇ, τοὺς τάφους σχεδὸν πάντας τοὺς σύνεγγυς καθεῖλεν· ἐν οἷς τόν τε Γέλωνος καὶ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ[2] Δημαρέτης πολυτελῶς κατεσκευασμένους. ᾠκοδόμησε δὲ καὶ τρία φρούρια παρὰ θάλατταν, τὸ μὲν ἐπὶ τοῦ Πλημμυρίου, τὸ δ' ἐπὶ

Huic impietati fortunam eius mox inpeius mutatam hiſtoricus imputat.

1 Περὶ ἂν Reg. 1. 2 Δημαραίτης edd.

Cereris ac Proſerpinae exſpoliat. Cuius ſacrilegae impietatis, in numen commiſſae, meritas brevi poſt poenas dedit. Nam ſtatim fortuna eius mutari, reſque in dies magis in peius labi. Et cum reſumta Dionyſius fiducia velitationibus hoſtem laceſſeret, Syracuſani victores abire. Noctu etiam necopinati in caſtris pavores ac tumultus oriri, & concurſus ad arma, quaſi hoſtes vallo immineant, fieri. Quin & morbus tandem exercitum invaſit, qui omnium illis malorum cauſa exſtitit, de quo brevi poſt differetur, ne calamo tempus antevertamus. Murum igitur caſtris obducere feſtinans Imilco, cuncta ferme ſepulcra, quae iuxta erant, demolitur, interque cetera Gelonis, uxoriſque eius Demaretae monumentum, mirifico quondam opere ſumtuque exſtructum, ſubruit. Tria inſuper caſtella iuxta mare, unum ad Plemmy-

[1] μέσῳ τοῦ λιμένος, τὸ δὲ κατὰ τὸν νεὼν τοῦ Διός. εἰς δὲ ταῦτα τόν τε οἶνον καὶ τὸν σῖτον καὶ τὰ λοιπὰ τῶν ἐπιτηδείων κατεκόμιζε, νομίζων χρονιωτέραν ἔσεσθαι τὴν πολιορκίαν. ἀπέστειλε δὲ καὶ τὰς ὁλκάδας ναῦς ἔς τε [2] Σαρδὼ καὶ Λιβύην, ὅπως σῖτον καὶ τὰς ἄλλας τροφὰς [3] παρακομίζωσι. Πολύξενος δὲ ὁ Διονυσίου κηδεστὴς ἔκ τε Πελοποννήσου καὶ τῆς Ἰταλίας παρεγενήθη, ναῦς μακρὰς ἄγων τριάκοντα παρὰ τῶν συμμάχων, καὶ ναύαρχον [4] Φαρακίδαν Λακεδαιμόνιον.

Dionyſio Lacedaemonii xxx naves duce Pharacida mittunt.

ξδ'. Μετὰ δὲ ταῦτα Διονύσιος μὲν καὶ Λεπτίνης μετὰ μακρῶν νεῶν ἀγορὰν βουλόμενοι παρακομίσαι, [5] οἱ Συρακούσιοι καθ' αὑτούς τε γενόμενοι, καὶ κατὰ τύχην ἰδόντες σιτηγὸν πλοῖον προσφερόμενον, πέντε ναυσὶν ἐπέπλευσαν αὐτῷ, καὶ κατακυριεύσαντες κατῆγον εἰς τὴν πόλιν. τῶν δὲ Καρχηδονίων ἐπ' αὐτοὺς ἀναχθέντων τετταράκοντα ναυσὶν, οἱ Συρακούσιοι πάσας ἐπλη-

Abſente Dionyſio Syracuſani, proelio commiſſo, victoriam reportant;

1 Μέσου Coisl.
2 Σαρδῶνα Coisl. Reg. 1. Vat. Steph. margo.
3 Κομίζωσι Reg. 2.
4 Φαρκίδαν idem.
5 Οἱ δὲ Coisl.

rium, alterum circa medium portum, ultimum prope Iovis templum conſtruxit; in quae vinum & frumentum, ceteraque neceſſaria congeſſit, diuturnam hanc obſidionem fore ratiocinatus. Onerarias praeterea naves in Sardiniam & Africam, ad frumentum ceteramque alimoniam perferendum, miſit. Sub haec Polyxenus, Dionyſii affinis, e Peloponneſo Italiaque reverſus, XXX naves longas a ſociis acceptas, cum Pharacida Lacedaemonio claſſis praefecto, adducit.

LXIV. Poſt haec cum Dionyſius & Leptines ad commeatus importandos navibus longis excurriſſent, Syracuſani, iam ſibi redditi, frumentariam forte navem accelerare vident. Hanc v navibus aggreſſi ſuperant, & in oppidum perducunt. In quos dum XL cum navibus tendunt Carthaginienſes, totam mox claſſem inſtruunt Sy-

ρωσαν τὰς ναῦς, καὶ ναυμαχήσαντες, τῆς τε [1] στρατηγίδος νεὼς ἐκυρίευσαν, καὶ τῶν ἄλλων εἴκοσι καὶ τέτταρας διέφθειραν. καταδιώξαντες δὲ τὰς [2] φευγούσας μέχρι τοῦ ναυστάθμου τῶν πολεμίων, [3] προὐκαλοῦντο τοὺς Καρχηδονίους εἰς ναυμαχίαν. ἐκεῖνοι μὲν οὖν διὰ τὸ παράδοξον τεταραγμένοι ἡσυχίαν ἔσχον· οἱ δὲ Συρακούσιοι τὰς αἰχμαλώτους ναῦς ἐναψάμενοι κατήγαγον εἰς τὴν πόλιν. μετεωρισθέντες δὲ τῷ προτερήματι, καὶ διαλογιζόμενοι τὸν μὲν Διονύσιον πλεονάκις ἡττημένον, αὐτοὺς δὲ χωρὶς ἐκείνου νενικηκότας Καρχηδονίους, φρονήματος ἐπληροῦντο· ἀθροιζόμενοι δὲ διελάλουν ὅτι περιορῶσιν [4] αὐτοὺς δουλεύοντας Διονυσίῳ, καὶ ταῦτα καιρὸν ἔχοντες τῆς καταλύσεως αὐτοῦ. τὸν μὲν γὰρ ἔμπροσθεν χρόνον ἦσαν ἀφωπλισμένοι, τότε δὲ διὰ τὸν πόλεμον τῶν ὅπλων ἦσαν κύριοι. οὐ μὴν ἀλλὰ

quo elati, de abroganda Dionyſii tyrannide cogitant.

1 Στρατηγίτιδος idem.
2 Διαφευγούσας ora Stephan. Reg. 1. Clar.
3 Προεκαλοῦντο Coisl. Reg. 1. προσεκαλοῦντο Clar. Reg. 2.
4 Αὐτοὺς Reg. uterque.

racuſani, & proelio commiſſo praetoriam navem capiunt, & de reliquis XXIV corrumpunt. Et fugientes ad navalia hoſtium uſque perſecuti, ad pugnam Carthaginienſes provocant. Verum illi, ſubito hoc caſu perturbati, nuſquam ſe commovebant. Syracuſani igitur naves captivas ſuis annexas in urbem pertrahunt, elatique tam felici ſucceſſu, dum ſaepius antehac ſuccubuiſſe Dionyſium, ſeque iam abſque illo victoriam de Carthaginienſibus retuliſſe penſiculant, animis intumeſcunt. Et in coetus paſſim coëuntes, hac de re ſermones inter ſe miſcent, quod videlicet ſervitute ſe premi a Dionyſio patiantur, praeſertim cum tam commodam in manibus habeant evertendi illius occaſionem. Nam huc uſque ſe fuiſſe exarmatos; nunc propter inſtans bellum arma rurſus in poteſtate habere. Haec dum a vulgo paſſim ia-

τοιούτων λόγων γινομένων, Διονύσιος κατέπλευσε, καὶ συναγαγὼν ἐκκλησίαν, ἐπῄνει τοὺς Συρακουσίους, καὶ παρεκάλει θαῤῥεῖν, ἐπαγγελλόμενος ταχέως καταλύσειν τὸν πόλεμον. ἤδη δ' αὐτοῦ μέλλοντος διαλύειν τὴν ἐκκλησίαν, ἀναστὰς Θεόδωρος ὁ Συρακούσιος, ἐν τοῖς ἱππεῦσιν εὐδοκιμῶν, καὶ δοκῶν εἶναι πρακτικὸς, ἀπετόλμησε περὶ τῆς ἐλευθερίας τοιούτοις χρήσασθαι λόγοις.

Interea redit Dionyſius.

ξε'. „Εἰ καί τινα προσέψευσται Διονύσιος, τόγε „ῥηθὲν ὑπ' αὐτοῦ τὸ τελευταῖον ἀληθὲς ἦν, ὅτι ταχέως „καταλύσει τὸν πόλεμον. τοῦτο δὲ πρᾶξαι δύναιτ' ἂν, „οὐκ αὐτὸς ἀφηγούμενος, (ἥττηται γὰρ πολλάκις) „ἀλλὰ τὴν πάτριον ἐλευθερίαν ἀποδοὺς τοῖς πολίταις. „νῦν μὲν γὰρ οὐδεὶς [1] ἡμῶν προθύμως ὑπομένει τοὺς „κινδύνους, ὅταν ἡ νίκη μηδὲν ἧττον ᾖ τῆς ἥττης. λει„φθέντας γὰρ [2] Καρχηδονίων δεήσει ποιεῖν τὸ προσ-

Theodori Syrac. pro libertate recuperanda graviſſima oratio, & in Dionyſium increpatio.

1 Ὑμῶν Reg. 1. Coisl. bene. Καρχηδονίους vulgo & ληφθέντας.
2 Καρχηδονίων Clarom. Reg. 2.

ctantur, Dionyſius portum intrat. Qui concione ſtatim advocata, Syracuſanos laudat, hortaturque, ut praeſenti fortique ſint animo, ac brevi ſoluturum ſe bellum pollicetur. Cumque iam dimiſſurus concionem eſſet, Theodorus Syracuſanus, magnae inter equites auctoritatis, & pro ſtrenuo rerum effectore habitus, hanc de libertate orationem in medium afferre non dubitavit.

LXV. *Etſi multum orationi ſuae mendacii admiſcuit Dionyſius; quod tamen poſtremo loco dixit, bello propediem ſe finem impoſiturum, cum veritate conſentit. Sed hoc praeſtari ab ipſo poſſet, ſi non pro duce belli ſe gerat, (nam ſaepenumero iam victus eſt) ſed patriam nobis libertatem reſtituat. Nunc enim nemo inter nos eſt, qui alacriter pugnae diſcrimen ſubeat, quando victoria non inferius ſuccumbentium clade malum exſiſtit. Nam victos, Carthaginienſium imperia nos exſequi, victoria*

„ταττόμενον, νικήσαντας δὲ Διονύσιον ἔχειν βαρύτερον „ἐκείνων δεσπότην. Καρχηδόνιοι μὲν γὰρ, κἂν πολέμῳ „κρατήσωσι, φόρον ὡρισμένον λαβόντες, οὐκ ἂν [1] ἡμᾶς „ἐκώλυσαν τοῖς πατρίοις νόμοις διοικεῖν τὴν πόλιν· οὗ-„τος δὲ τὰ μὲν ἱερὰ συλήσας, τοὺς δὲ τῶν ἰδιωτῶν „πλούτους ἅμα ταῖς τῶν κεκτημένων ψυχαῖς ἀφελό-„μενος, τοὺς οἰκέτας μισθοδοτεῖ κατὰ τῆς τῶν δεσπο-„τῶν δουλείας· καὶ τὰ συμβαίνοντα κατὰ τὰς τῶν „πόλεων ἁλώσεις δεινὰ, ταῦτ᾽ ἐν εἰρήνῃ πράττων, κα-„ταλύσειν ἐπαγγέλλεται τὸν πρὸς Καρχηδονίους πό-„λεμον. ἡμῖν δ᾽, ὦ ἄνδρες, οὐχ ἧττον τοῦ Φοινικοῦ πο-„λέμου καταλυτέον ἐστὶ τὸν ἐντὸς τοῦ τείχους τύραν-„νον. ἡ μὲν γὰρ ἀκρόπολις, δούλων ὅπλοις [2] τηρουμέ-„νη, κατὰ τῆς πόλεως ἐπιτετείχισται· τὸ δὲ τῶν μι-„σθοφόρων πλῆθος ἐπὶ [3] δουλείᾳ τῶν Συρακουσίων „ἤθροισται, καὶ κρατεῖ πόλεως, οὐκ ἐπίσης βραβεύων „τὸ δίκαιον, ἀλλὰ μόναρχος πλεονεξίᾳ κρίνων πράτ-„τειν πάντα. καὶ νῦν μὲν οἱ πολέμιοι βραχὺ μέρος

1 Ὑμᾶς Coisl. Reg. 1. 2 Κρατουμένη Reg. 1. 3 Δουλείαν Clar.

autem potitos, graviorem illis dominum experiri neceſſum erit. Carthaginienſes certe bello ſuperiores, ſi tributum victis praeſcriptum acceperint, patriis nos legibus adminiſtrare civitatem haud vetuerint. At iſte, expilatis fanis, & privatorum facultatibus una cum ipſa poſſeſſorum vita abreptis, ſervos in dominorum ſervitia mercede conducit. Et quae alioquin captis urbibus accidere ſolent graviſſima, haec tempore pacis iſte perpetrans, bellum Carthaginienſium finiturum ſe pollicetur. At nobis, o cives, non minus intra moenia tyrannus, quam bellum Punicum, exterminandus eſt. Nam arx, quae ſervorum armis nunc cuſtoditur, adverſus civitatem exſtructa & communita eſt, & mercenariorum copia ad Syracuſanorum ſervitutem congregatur, urbique ipſe dominatur, non ut aequabiliter ius adminiſtret, ſed ut monarcha, per avaritiam quidvis agere conſtitutum habens. Et nunc

„ἔχουσι τῆς χώρας, Διονύσιος δὲ πᾶσαν ποιήσας ἀνά-„στατον, τοῖς τὴν τυραννίδα συναύξουσιν ἐδωρήσατο. „μέχρι τίνος οὖν καρτερήσομεν ταῦτα πάσχοντες, ὑπὲρ „ὧν οἱ ἀγαθοὶ, χάριν τοῦ μὴ λαβεῖν πεῖραν, ἀποθνή-„σκειν ὑπομένουσι; καὶ πρὸς μὲν Καρχηδονίους ἀγω-„νιζόμενοι τοὺς ἐσχάτους κινδύνους εὐψύχως ὑπομένο-„μεν, πρὸς δὲ πικρὸν τύραννον ὑπὲρ ἐλευθερίας καὶ „περὶ πατρίδος [1] οὐδὲ λόγῳ παῤῥησίαν ἐπάγειν τολ-„μῶμεν· καὶ ταῖς μὲν τοσαύταις μυριάσι τῶν πολε-„μίων ἀντιταττόμεθα, μόναρχον δὲ οὐδ᾽ ἀνδραπόδου „γενναίου τὴν ἀρετὴν ἔχοντα πεφρίκαμεν.

ξστ΄. „Οὐ γὰρ δήπουθεν ἀξιώσαι τις ἂν παρα-„βάλλειν Διονύσιον τῷ παλαιῷ Γέλωνι. ἐκεῖνος μὲν „γὰρ μετὰ τῆς ἰδίας ἀρετῆς, μετὰ Συρακουσίων καὶ „τῶν ἄλλων [2] Σικελιωτῶν ἠλευθέρωσε τὴν Σικελίαν „ἅπασαν· ὁ δ᾽ ἐν ἐλευθερίᾳ παραλαβὼν τὰς πόλεις, „τῶν μὲν ἄλλων ἁπασῶν κυρίους πεποίηκε τοὺς πολε-

1 Οὐδενὶ λόγῳ Reg. 1. 2 Σικελῶν Coisl.

exiguam quidem agri partem hoſtes obtinent: Dionyſius vero, totum armis ſubactum illis donavit, qui in amplificando dominatu ipſum adiuverunt. Quouſque tandem in perpetiendis iſtis perdurabimus, quorum ne periculum faciant viri fortes, mori potius ſuſtinent? Adverſus Carthaginienſes equidem extrema diſcrimina proeliando animoſe toleramus: at contra tyrannum acerbiſſimum pro libertate & patria fiduciam adhibere, ne verbulo quidem audemus. Tot hoſtium millibus in acie occurſamus: at principem, nec ſervi paullo generoſioris virtute praeditum, exhorreſcimus.

LXVI. *Nemo enim quiſquam tantum Dionyſio arrogabit, ut cum Gelone illum comparandum ſtatuat. Ille enim tum a ſua ipſius virtute, tum Syracuſanis aliiſque Siceliotis adiutus, Siciliam univerſam in libertatem vindicavit. Iſte, poſtquam liberas accepit urbes, ceteras quidem omnes poteſtati hoſtium obnoxias*

„μίους, αὐτὸς δὲ τὴν πατρίδα καταδεδούλωται. κἀκεῖ-
„νος μὲν πολὺ πρὸ τῆς Σικελίας ἀγωνισάμενος, τοὺς
„ἐν ταῖς πόλεσιν ὄντας συμμάχους οὐδὲ ἰδεῖν τοὺς πο-
„λεμίους ἐποίησεν· ὁ δ' ἀπὸ Μοτύης διὰ πάσης τῆς
„νήσου Ꝋυγὼν, συγκέκλεικεν ἑαυτὸν ἐντὸς τῶν τειχῶν,
„πρὸς μὲν τοὺς πολίτας θρασυνόμενος, τοὺς δὲ πολε-
„μίους οὐδὲ κατ' ὄψιν ἰδεῖν ὑπομένων. τοιγαροῦν ἐκεῖνος
„μὲν διά τε τὴν ἀρετὴν καὶ τὸ μέγεθος τῶν πράξεων,
„οὐ μόνον τῶν Συρακουσίων, ἀλλὰ καὶ τῶν Σικελιω-
„τῶν ἑκουσίως παρέλαβε τὴν ἡγεμονίαν· ὁ δ' ἐπ' ὀλέ-
„θρῳ μὲν τῶν συμμάχων, ἐπὶ δουλείᾳ δὲ τῶν πολι-
„τῶν στρατηγήσας, πῶς οὐκ ἂν δικαίως ὑπὸ πάντων
„μισοῖτο; οὐ γὰρ μόνον ἡγεμονίας ἀνάξιος, ἀλλὰ καὶ
„μυρίων θανάτων τυχεῖν δίκαιος. Γέλα καὶ Καμαρί-
„να διὰ τοῦτον κατεστράφησαν, Μεσσήνη ἄρδην ἀνῄ-
„ρηται κατὰ συμμαχίαν, δισμύριοι τῶν συμμάχων
„ἀπολώλασι. τὸ σύνολον, εἰς μίαν [1] κατακεκλείσμε-

1 Κατακεκλείμεθα Coisl.

fecit, ſed patriam ipſe ſervitute oppreſſit. Ille, diu multumque pro Sicilia proeliatus, effecit, ut per civitates hinc inde ſocii hoſtem ne cernerent quidem amplius: iſte, fugam a Motya inde per totam uſque inſulam extendens, moenibus tandem ſe incluſit, erga cives ferox, ſed nec primum hoſtis intuitum ſuſtinens. Quo factum, ut ille tum propter virtutem ſuam, tum rerum geſtarum magnitudinem, non a Syracuſanis tantum, ſed etiam Sicilienſibus, imperium ſponte oblatum acceperit. Iſte, cum ad perniciem ſociorum, & ſervitutem civium, imperatoris munus ſibi arroget, quidni iure ab omnibus ſit odio proſequendus? quid? qui non imperio tantum non dignus, ſed mille etiam neces promeritus ſit? Per hunc Gela & Camarina ſunt everſae, Meſſana per ſocietatem funditus exciſa, CCIↃↃ CCIↃↃ ſociorum exitio data. Eo tandem res devoluta eſt, ut in unam ſimus urbem con-

„θα πόλιν, τῶν κατὰ τὴν Σικελίαν Ἑλληνίδων πα-„σῶν ἀνῃρημένων. [1] πρὸς γὰρ τοῖς ἄλλοις ἀτυχήμασι, „Νάξον καὶ Κατάνην ἐξηνδραποδίσατο, πόλεις συμ-„μαχίδας ἐπικαίρους πόλεις ἄρδην ἀνῄρηκε· καὶ πρὸς „μὲν Καρχηδονίους δύο μάχας ἐνστησάμενος, ἐν ἑκα-„τέραις ἥττηται, παρὰ δὲ τοῖς πολίταις πιστευθεὶς „ἅπαξ στρατηγίας, εὐθέως ἀφείλετο τὴν ἐλευθερίαν, „φονεύων μὲν τοὺς παῤῥησίαν ἄγοντας ὑπὲρ τῶν νόμων, „φυγαδεύων δὲ τοὺς ταῖς οὐσίαις προέχοντας· καὶ τὰς „μὲν τῶν φυγάδων γυναῖκας οἰκέταις καὶ μιγάσιν „ἀνθρώποις συνοικίζων, τῶν δὲ πολιτικῶν ὅπλων Βαρ-„βάρους καὶ ξένους ποιῶν κυρίους. καὶ ταῦτ᾽ ἔπραξεν, „ὦ Ζεῦ καὶ θεοὶ πάντες, ὑπηρέτης ἀρχείων, ἀπεγνω-„σμένος ἄνθρωπος.

ξζ΄. „Καί που τὸ φιλελεύθερον τῶν Συρακουσίων; „ποῦ δ᾽ αἱ τῶν προγόνων πράξεις; [2] ὧν ταῦτ᾽ ἐφ᾽ Ἱμέ-„ρᾳ τριάκοντα μυριάδας ἄρδην ἀναιρεθείσας Καρχηδο-

1 Πρὸς δὲ Reg. 1.

2 Ὦ ταῦτ᾽ ἐφ᾽ Ἱμέρα Reg. 1. ἐφ᾽ Ἱμέρα etiam Reg. 2. & Steph. margo. Vulgo ἐφ᾽ ἡμέρᾳ.

cluſi, ceteris per Siciliam Graeci nominis urbibus in univerſum dirutis. Nam ad ceteras calamitates etiam hoc acceſſit, ut Naxum & Catanen ſub corona vendiderit, urbeſque ſocias & opportunas prorſus deleverit. Conflictus cum Carthaginienſibus inſtituit duos: verum in utroque victus eſt. Cum ſemel a civibus imperium ſibi creditum accepiſſet, ipſam mox libertatem illis ademit, ingenuos legum aſſertores mactans, & opulentiores exſilio multans, exſulum uxores ſervis, aliiſque ex promiſcuo vulgo in matrimonium collocans, armorumque civilium Barbaros & peregrinos reddens compotes. Et haec omnia deſignavit, proh Iuppiter, omneſque Dii! miniſter curiae, & profligatae ſortis homo.

LXVII. *Ubi nunc libertatis amor in Syracuſanis? ubi maiorum res geſtae? a quibus trecenta Carthaginienſium ad Hi-*

„νίων. παρίημι τὴν τῶν κατὰ Γέλωνα τυράννων κατά-„λυσιν. ἀλλ' [1] εἰ ἐχθὲς καὶ πρώην Ἀθηναίων τηλικαύ-„ταις δυνάμεσιν ἐπὶ Συρακούσας στρατευσάντων, οἱ „πατέρες ὑμῶν οὐδὲ τὸν ἀπαγγελοῦντα τὴν συμφορὰν „ἀπέλιπον, ἡμεῖς δὲ τηλικοῦτ' ἔχοντες πατέρων παρά-„δειγμα ἀρετῆς, τοῦ Διονυσίου προστάγμασιν ὑπα-„κούομεν, καὶ ταῦτα τῶν ὅπλων ὄντες κύριοι; θεῶν „γάρ τις πρόνοια μετὰ τῶν συμμάχων ἐν τοῖς ὅπλοις „ἡμᾶς συνήγαγε, πρὸς τὸ τὴν ἐλευθερίαν ἀνακτήσα-„σθαι· καὶ πάρεστι τήμερον, ἄνδρας ἀγαθοὺς γενομέ-„νους, καὶ συμφρονήσαντας, ἀπαλλαγῆναι τῆς βα-„ρείας ἀνάγκης. τὸν μὲν γὰρ ἔμπροσθεν χρόνον παρω-„πλισμένοι συμμάχων ὄντες, τῷ δὲ τῶν μισθοφόρων „πλήθει πληρούμενοι, σχεδὸν εἴκομεν τῷ τῆς ἀνάγκης „καιρῷ· νῦν δὲ τῶν ὅπλων κυριεύοντες, καὶ τοὺς συμ-„μάχους ἅμα βοηθοὺς καὶ θεατὰς ἔχοντες τῆς ἀρε-

1 Deeſt Coisl.

meram internecione caeſa millia ſunt: praetermitto deletos a Gelone tyrannos. Sed (mirandum profecto) quod cum non ita pridem, & heri aut nudius tertius, uti dicitur, tantis Athenienſium copiis Syracuſanos bello prementibus, patres veſtri ne cladis quidem nuntium reliquerint, vos, tam luculento virtutis paternae exemplo inſtructi, Dionyſii iuſſis pareatis, & hoc rerum cardine, cum arma in poteſtate habetis. Enimvero provida quaedam Deûm cura vos cum auxiliariis huc propterea in armis congregavit, ut libertatem vobis reparetis. Hoc ipſo igitur die in promtu vobis eſt, ut viros egregios vos exhibeatis, & communi animorum voto ſtudioque a tam dura vos neceſſitate liberetis. Hactenus enim, cum auxiliarium armis deſtituti fuimus, & conducti militis copia urbs noſtra redundavit, parum abeſt, quin victas neceſſitati manus dederimus: at nunc armorum compotes, dum ſocii quoque & auxiliares & virtutis

„τῆς, μὴ παραχωρήσωμεν, ἀλλὰ ποιήσωμεν φανερὸν „ὡς διὰ καιρὸν, οὐ δι' ἀνανδρίαν ὑπεμείναμεν δουλεύειν. „οὐκ αἰσχυνόμεθα [1] τὸν πολέμιον ἔχοντες ἡγεμόνα, τὸν „τὰ κατὰ τὴν πόλιν ἱερὰ σεσυληκότα; καὶ τηλικού-„των πραγμάτων ποιοῦντες προστάτην, ᾧ βίον ἰδιω-„τικὸν [2] οὐδεὶς ἂν εὖ φρονῶν διοικεῖν ἐπιτρέψειε; καὶ τῶν „ἄλλων ἐν τοῖς πολεμίοις μάλιστα τηρούντων τὰ πρὸς „τοὺς θεοὺς ὅσια, διὰ τὸ μέγεθος τῶν κινδύνων, ἡμεῖς „τὸν ἐπ' ἀσεβείᾳ διωνομασμένον ἐλπίζομεν καταλύ-„σειν πόλεμον;

ξη'. „Καίτοιγε εἴ τις βούλεται τἀκριβὲς ζητεῖν, „εὑρήσει Διονύσιον οὐχ ἧττον τοῦ πολέμου τὴν εἰρήνην „εὐλαβούμενον. νῦν μὲν γὰρ, διὰ τὸν ἀπὸ τῶν πολε-„μίων φόβον, νομίζει τοὺς Συρακουσίους μηθὲν ἐπιχει-„ρήσειν κατ' αὐτοῦ πρᾶξαι· καταπονηθέντων δὲ τῶν „Καρχηδονίων, ἀντιλήψεσθαι τῆς ἐλευθερίας, τῶν μὲν

1 Τῶν πολεμίων Coisl. 2 Οὐδ' ἂν εἷς Reg. 1.

noſtrae ſpectatores adſunt, ne concedamus quidquam; ſed nos temporis difficultate, non virtutis defectu, ſervitutem toleraſſe, manifeſtum faciamus. An non pudet nos hoſtem belli ducem habere, qui templa civitatis ſacrilegiis exhauſit, illumque tantarum curationi rerum praeficere, cuius adminiſtrationi nemo, recta ſaltem ratione praeditus, privatas ſuas opes commiſerit? Et cum alii ſacroſancta Deûm iura in bellis, maxime ob imminentium periculorum magnitudinem, obſervent, an nos violatae religionis nomine ubique infamem, bello huic finem additurum ſperemus?

LXVIII. *Atqui, ſi quis rem exactius inquirere velit, Dionyſium pacem non minus bello reformidare, comperiet. Nunc enim Syracuſanos, ob impendentem ab hoſte metum, nihil tentaturos adverſum ſe exiſtimat: Carthaginienſibus vero ſubactis, libertatem ſibi vindicaturos, armorum denuo compotes, & re-*

„ὅπλων κυριεύοντας, διὰ δὲ τὰς πράξεις πεφρονηματισμένους. διὰ τοῦτο γὰρ, οἶμαι, κατὰ μὲν τὸν πρῶτον πόλεμον προδοὺς Γέλαν καὶ Καμαρίναν, ταύτας „ἀοικήτους ἐποίησεν· ἐν δὲ ταῖς συνθήκαις ἐκδότους τὰς „πλείστας ἀοικήτους [1] Ἑλληνίδας πόλεις συνέθετο. „μετὰ δὲ ταῦτ' ἐν εἰρήνῃ Νάξον καὶ Κατάνην παρασπονδῶν ἐξανδραποδισάμενος, ἣν μὲν κατέσκαψεν, ἣν „δὲ τοῖς ἐξ Ἰταλίας Καμπανοῖς οἰκητήριον ἔδωκεν. ἐπειδὴ δὲ, ἐκείνων [2] ἀπολομένων, οἱ περιλειφθέντες πολλάκις ἐπεβάλοντο καταλῦσαι τὴν τυραννίδα, πάλιν „τοῖς Καρχηδονίοις πόλεμον κατήγγειλεν. οὐ γὰρ οὕτως εὐλαβεῖτο λῦσαι τὰς συνθήκας παρὰ τοὺς ὅρκους, „ὡς ἐφοβεῖτο τὰ παραλελειμμένα συστήματα τῶν „Σικελιωτῶν. καὶ δὴ φαίνεται διὰ παντὸς ἐπηγρυπνηκὼς τῇ τούτων ἀπωλείᾳ· καὶ πρῶτον μὲν περὶ Πάνορμον δυνάμενος παρατάξασθαι τοῖς πολεμίοις, ἀποβαινόντων ἐκ τῶν νεῶν, καὶ τὰ σώματα κακῶς ἐχόν-

1 Deſit eidem. 2 Ἀπολουμένων Clar. Tum περιληφθέντες Coisl.

rum geſtarum ſucceſſu animatos, praevidet. Atque hoc mihi cauſae videtur fuiſſe, ut bello priore proditam a ſe Gelam & Camarinam civibus viduarit, interque foederis conditiones pleraſque Graeci ſanguinis urbes ita deditas fore pactus ſit, ne unquam habitentur. Poſt haec tempore pacis, Naxum & Catanam contra foedus in ſervitutem redegit, quarum illam diruit, hanc Campanis ex Italia incolendam dedit. Cum vero poſt interitum illorum ſuperſtites non raro ad demoliendam tyrannidem animum convertiſſent, bellum denuo Carthaginienſibus indixit. Non enim tanta ipſi religio erat foedus ſolvere contra iuris iurati fidem, quantus eum metus a relictis Siculorum communitatibus angebat. In quorum iſte perniciem invigilare perpetuo equidem videtur. Nuper ad Panormum, cum hoſtes e navibus exſcendentes, & a tempeſtatis iactatiane languidos, inſtructa acie exci-

„των διὰ τὸν σάλον, οὐκ ἠβουλήθη· μετὰ δὲ ταῦτα τὴν „Μεσσήνην ἐπίκαιρον καὶ τηλικαύτην πόλιν ἀβοήθητον „περιϊδὼν, εἴασε κατασκαφῆναι, ὅπως μὴ μόνον ὡς „πλεῖστοι διαφθείρωνται τῶν Σικελιωτῶν, ἀλλὰ καὶ „Καρχηδόνιοι τὰς ἐξ Ἰταλίας βοηθείας καὶ τοὺς ἐν Πε„λοποννήσῳ στόλους ἐμφράξωσι. τὸ δὲ τελευταῖον ἐν „τῷ Καταναίων αἰγιαλῷ διηγωνίσατο, παρεὶς πρὸς τῇ „πόλει τὴν μάχην συστήσασθαι, πρὸς τὸ τοὺς ἐλατ„τουμένους καταφεύγειν εἰς τοὺς οἰκείους λιμένας. με„τὰ δὲ τὴν ναυμαχίαν μεγάλων πνευμάτων ἐπιγενο„μένων, καὶ τῶν Καρχηδονίων ἀναγκασθέντων νεωλ„κῆσαι τὸν στόλον, καιρὸν εἶχε τοῦ νικᾷν κάλλιστον. „τὸ μὲν γὰρ πεζὸν στράτευμα τῶν πολεμίων οὔπω „κατηντηκὸς ἦν, τὸ δὲ μέγεθος τοῦ χειμῶνος ἐπὶ τὸν „αἰγιαλὸν αὐτοῖς τὰς ναῦς ἐξέβραττε. τότε συνεπιθε„μένων ἡμῶν πεζῇ πάντων ἠναγκάσθησαν ἀποβαίνον„τες ἁλίσκεσθαι ῥᾳδίως, ἢ πρὸς τὰ κύματα βιαζό„μενοι, τὸν αἰγιαλὸν πληρῶσαι ναυαγίων.

pere poſſet, nihil minus voluit. Poſtea Meſſenen, tam commodam & tantae magnitudinis urbem, auxiliis deſtitutam exſcindi paſſus eſt: quippe, ut non modo quamplurimi Siculorum deleantur, verum etiam, ut ſuppetias ex Italia, & e Peloponneſo claſſes, nobis Carthaginienſes intercludant. Ad poſtremum in Catanaeorum litore dimicavit, iuxta urbem pugnam conſeri permittens, ut profligatis in amicos ſe portus recipere integrum eſſet. Poſt conflictum hunc navalem cum magnis ventorum procellis obortis claſſem ſubducere Poenos neceſſitas adigeret, pulcherrimam vincendi opportunitatem habebat. Pedeſtris enim hoſtium acies nondum advenerat, naveſque ipſorum hiemis violentia ad litus eiiciebantur. Tunc ſi nos omnes coniuncti pedeſtri Marte illos adorti fuiſſemus, eo neceſſitate compulſi eſſent, ut vel deſcenſu facto, citra negotium in manus veniſſent, aut fluctibus vi obluctantes, naufragiis litus compleviſſent.

ξθ'. „Ἀλλὰ τὸ μὲν Διονυσίου κατηγορεῖν ἐν Συ„ρακουσίοις ἐπὶ πλεῖον, οὐκ ἀναγκαῖον εἶναι νομίζω. εἰ „γὰρ οἱ δι' αὐτῶν τῶν ἔργων ἀνήκεστα παθόντες οὐκ „ἐγείρονται τοῖς θυμοῖς, ἦπου τοῖς λόγοις προαχθήσον„ται [1] πρὸς τὴν κατὰ τούτου τιμωρίαν· καὶ ταῦτ' ἰδόν„τες αὐτὸν πολίτην μὲν γεγονότα πονηρότατον, [2] τύ„ραννον δὲ πικρότατον, στρατηγὸν δὲ πάντων ἀγεννέ„στατον. ὁσάκις μὲν γὰρ σὺν τούτῳ παρεταξάμεθα, „τοσαυτάκις ἡττήθημεν· νυνὶ δὲ καθ' αὐτοὺς ὀλίγαις „ναυσὶ τὴν πᾶσαν τῶν πολεμίων δύναμιν κατεναυμα„χήσαμεν. διόπερ ἕτερον ἡγεμόνα ζητητέον, ὅπως μὴ „τὸν σεσυληκότα τοὺς τῶν θεῶν ναοὺς στρατηγὸν ἔχον„τες ἐν τῷ πολέμῳ, θεομαχῶμεν. Φανερῶς γὰρ τὸ „δαιμόνιον ἀντιπράττει τοῖς τὸν ἀσεβέστατον προχειρι„σαμένοις ἐπὶ τὴν ἡγεμονίαν. τὸ γὰρ μετὰ μὲν τού„του πάσας τὰς δυνάμεις ἡττῆσθαι, χωρὶς δὲ τούτου „καὶ βραχὺ μέρος ἱκανὸν εἶναι καταπολεμῆσαι Καρ-

1 Omittit tria haec Clar.
2 Deſunt uſque ad στρατηγὸν Reg. 2. qui ſtatim ἀγενέστατον, ſicuti & Reg. 1.

LXIX. *At vero Dionyſium inter Syracuſanos prolixius accuſare, haud neceſſarium eſſe arbitror. Nam ſi immedicabilibus ab eo damnis affectorum animos res ipſae non exſuſcitant, num verbis ad ſumendam de homine vindictam impellentur? cum praeter illa, omnium civem nequiſſimum, tyrannum ſaeviſſimum, & ducem omnium ignaviſſimum hunc eſſe videant. Quoties enim eius ductu manum cum hoſte contulimus, toties profligati ſumus. Nunc vero noſtris auſpiciis exigua navium copia univerſam hoſtium claſſem devicimus. Quamobrem alius nobis imperator eſt quaerendus, ne, ſi expilatorem ſacrarum aedium ducem belli retineamus, cum Deo bellum geramus. Nam evidenter coeleſte numen iis adverſatur, qui ſummae impietatis hominem ad imperium evexerunt. Quod enim cum illo univerſae copiae fuſae ſunt, abſque vero illo non ita magna exercitus pars ad debel-*

„χηδονίους, πῶς οὐ πᾶσιν ὁρατὴν ἔχει τὴν τῶν θεῶν „ἐπιφάνειαν; διόπερ, [1] ὦ ἄνδρες, ἐὰν μὲν ἑκὼν [2] ἀπο„τίθηται τὴν ἀρχὴν, ἐάσωμεν αὐτὸν ἀπαλλάττεσθαι „μετὰ τῶν ἰδίων ἐκ τῆς πόλεως· ἐὰν δὲ μὴ βούληται, „καιρὸν ἔχομεν κάλλιστον τὸν παρόντα πρὸς τὸ τῆς „ἐλευθερίας ἀντιλαμβάνεσθαι. πάντες συνεληλύθα„μεν, κύριοι τῶν ὅπλων ἐσμὲν, συμμάχους ἔχομεν „παρόντας, οὐ μόνον τοὺς ἀπὸ τῆς Ἰταλίας Ἕλληνας, „ἀλλὰ καὶ τοὺς ἀπὸ Πελοποννήσου. τὴν δὲ ἡγεμονίαν „δοτέον κατὰ τοὺς νόμους πολίταις, ἢ τοῖς κατὰ τὴν „μητρόπολιν οἰκοῦσι Κορινθίοις, ἢ τοῖς ἀφηγουμένοις „τῆς Ἑλλάδος Σπαρτιάταις."

ο'. Τοιούτοις τοῦ Θεοδώρου χρησαμένου λόγοις, οἱ μὲν Συρακούσιοι μετέωροι ταῖς ψυχαῖς ἐγένοντο, καὶ πρὸς τοὺς συμμάχους ἀπέβλεπον· Φαρακίδου δὲ τοῦ Λακεδαιμονίου ναυαρχοῦντος τῶν συμμάχων, καὶ παρελθόντος ἐπὶ τὸ βῆμα, πάντες προσεδόκων ἀρχηγὸν ἔσε- Adverſatus his conſiliis Pharacidas Lacedaemonius

1 Non leguntur duo haec in Clar. Reg. 2.

2 Ἀποτίθεται Reg. 1.

landum Carthaginienſes ſatis fuit, quidni cunctis praeſentiam Deûm conſpiciendam veluti exhibet? Quocirca, viri Syracuſani, ſi volens imperio ſe abdicat, migrandi ex urbe cum ſuis copiam ei faciamus. Quod ſi nolit, pulcherrimam in praeſentia libertatis capeſſendae occaſionem habemus. Omnes hîc congregati ſumus, armorum penes nos eſt poteſtas, auxiliarii non tantum ab Italia Graeci, ſed e Peloponneſo quoque, nobis praeſto ſunt. Summa vero militiae poteſtas, ex iuſſu legis civibus, aut qui in metropoli noſtra habitant, Corinthiis, aut qui Graeciae principatum tenent, Spartanis, committenda eſt.

LXX. Hunc ad modum ubi Theodorus peroraverat, ſuſpenſis Syracuſani animis ad belli ſocios reſpiciebant. Tum Pharacidas Lacedaemonius, claſſis auxiliariae Praetor, tribunal aſcendit. Omnes igitur, primarium libertatis

σθαι τῆς ἐλευθερίας. ὁ δὲ τὰ πρὸς τὸν τύραννον ἔχων οἰκείως, ἔφησεν [1] αὐτὸν ὑπὸ Λακεδαιμονίων ἀπεστάλθαι Συρακουσίοις καὶ Διονυσίῳ συμμαχεῖν πρὸς Καρχηδονίους, ἀλλ᾽ οὐ Διονυσίου τὴν ἀρχὴν καταλύειν. παρὰ δὲ τὴν προσδοκίαν γενομένης τῆς ἀποφάσεως, οἱ μὲν μισθοφόροι συνέδραμον πρὸς τὸν Διονύσιον, οἱ δὲ Συρακούσιοι καταπλαγέντες, τὴν ἡσυχίαν εἶχον, πολλὰ τοῖς Σπαρτιάταις καταρώμενοι. καὶ γὰρ τὸ πρότερον Ἀρέτης ὁ Λακεδαιμόνιος, ἀντιλαμβανόμενος αὐτῶν τῆς ἐλευθερίας, ἐγένετο προδότης· καὶ τότε Φαρακίδας ἐνέστη ταῖς ὁρμαῖς τῶν Συρακουσίων. ὁ δὲ Διονύσιος [2] τότε μὲν ἐγένετο περίφοβος, καὶ διέλυσε τὴν ἐκκλησίαν· μετὰ δὲ ταῦτα φιλανθρώποις λόγοις χρησάμενος, καθωμίλει τῷ πλήθει, καί τινας μὲν δωρεαῖς ἐτίμα, τινὰς δὲ ἐπὶ τὰ συσσίτια παρελάμβανε. Καρχηδονίοις δὲ, μετὰ τὴν κατάλυσιν τοῦ προαστείου καὶ τὴν σύλησιν

cum milite mercenario ſeditionem cohibet.

1 Αὐτὸν Reg. 2. 2 Ἐγένετο μὲν τότε Reg. 1.

recuperandae ſuaſorem fore, ſperabant. At hic, quod tyranno familiaris eſſet, ſe ad ferendum Syracuſanis & Dionyſio contra Poenos auxilium, non ad imperium Dionyſii diſſolvendum, a Lacedaemoniis miſſum eſſe, dixit. Haec dum praeter exſpectationem in contrarium ille diſputat, mercenarii ad Dionyſium concurrunt. At Syracuſani, non leviter perculſi, tum nihil movent, ſed Lacedaemonios maiorem in modum deteſtantur. Nam pridem etiam Aretas Lacedaemonius, vindicem libertatis illorum ſe profeſſus, proditor evaſerat. Et iam Pharacidas Syracuſiorum conatibus intercesserat. Dionyſius autem, in praeſentia metu correptus, concionem abire iubebat. Deinceps vero ita cum plebe verſabatur, ut humanis ſermonibus uteretur, doniſque alios honeſtabat, alios conviviis ſuis adhibebat. At Carthaginienſibus, poſt ſuburbium a ſe deſtructum, templumque Ce-

τοῦ τε τῆς Δήμητρος καὶ Κόρης ἱεροῦ, ἐνέπεσεν εἰς τὸ στράτευμα νόσος· συνεπελάβετο δὲ καὶ τῇ τοῦ δαιμονίου συμφορᾷ μυριάδας εἰς ταυτὸ συναθροισθῆναι, καὶ τὸ τῆς ὥρας εἶναι πρὸς τὰς νόσους ἐνεργότατον· ἔτι δὲ τὸ ἔχειν ἐκεῖνο τὸ θέρος καύματα παρηλλαγμένα. ἔοικε δὲ καὶ ὁ τόπος γεγονέναι πρὸς τὴν ὑπερβολὴν τῆς συμφορᾶς· καὶ γὰρ Ἀθηναῖοι πρότερον τὴν αὐτὴν ἔχοντες παρεμβολὴν, πολλοὶ διεφθάρησαν ὑπὸ τῆς νόσου, ἑλώδους ὄντος τοῦ τόπου καὶ κοίλου. πρῶτον μὲν πρὶν ἥλιον ἀνατεῖλαι, διὰ τὴν ψυχρότητα τὴν ἐκ τῆς αὔρας μετὰ ὑδάτων, φρίκη κατεῖχε τὰ σώματα, κατὰ δὲ τὴν μεσημβρίαν ἡ θερμότης ἔπνιγεν, ὡς ἂν τοσούτου πλήθους ἐν στενῷ τόπῳ συνηθροισμένου.

Interea morbus contagioſus ingruit Poenis & ſtragem foedam infert.

οα΄. Ἥψατο μὲν [1] οὖν ἡ νόσος πρῶτον τῶν Λιβύων, ἐξ ὧν πολλῶν ἀποθνησκόντων, τὸ μὲν πρῶτον ἔθαπτον τοὺς τετελευτηκότας, μετὰ δὲ ταῦτα διά τε τὸ πλῆθος

Morbi peſtilentis atrocitas deſcripta.

1 Deſit Clar.

reris & Proſerpinae direptum, lues exercitum invaſit. Tum ad numinis divini poenam hoc etiam acceſſerat, quod multa hominum millia unum in locum convenerant, ipſumque anni tempus ad morborum incrementa efficaciſſimum erat, & quod aeſtas illa ardores inſolitos habebat. Locus etiam ipſe cauſam ad hoc praebuiſſe videtur, ut calamitas modum ſuperaret. Nam etiam Athenienſes in iiſdem antea caſtris foeda ſtrage morbus abſumſerat, propterea quod locus ille paluſtris & concavus exſiſtit. Principio enim ante ſolis exortum, quod frigida ex aquis aura exhalaret, horror corpora percellere, mox per meridiem aeſtus ſuffocare, quippe cum tanta hominum colluvies unum in locum coacta eſſet.

LXXI. Contagio initium ſumſit ab Afris: quibus catervatim intereuntibus, aliquamdiu cadavera humabant. Poſt augeſcente mortuorum numero, cum aegrotantium

τῶν νεκρῶν, καὶ διὰ τὸ τοὺς νοσοκομοῦντας ὑπὸ τῆς νόσου διαρπάζεσθαι, οὐδεὶς ἐτόλμα προσιέναι τοῖς κάμνουσι. [1] παραιρεθείσης οὖν καὶ τῆς θεραπείας, ἀβοήθητος ἦν ἡ συμφορά. διὰ γὰρ τὴν τῶν ἀθάπτων δυσωδίαν, καὶ τὴν ἀπὸ τῶν ἑλῶν σηπεδόνα, πρῶτον μὲν ἤρχετο τῆς νόσου κατάῤῥους, μετὰ δὲ ταῦτα ἐγίνετο περὶ τὸν τράχηλον οἰδήματα· ἐκ δὲ τούτου κατ᾽ ὀλίγον ἠκολούθουν πυρετοὶ, καὶ περὶ τὴν ῥάχιν νεύρων πόνοι, καὶ τῶν σκελῶν βαρύτητες. εἶτ᾽ ἐπεγίνοντο δυσεντερίαι, καὶ [2] φλύκταιναι περὶ τὴν ἐπιφάνειαν ὅλην τοῦ σώματος. τοῖς μὲν οὖν πλείστοις τοιοῦτον ἦν τὸ πάθος· τινὲς δ᾽ εἰς μανίαν καὶ λήθην τῶν ἁπάντων ἔπιπτον, οἱ περιπορευόμενοι τὴν παρεμβολὴν [3] ἐξεστῶτες τοῦ φρονεῖν ἔτυπτον τοὺς ἀπαντῶντας. καθόλου δὲ συνέβη καὶ τὴν ἀπὸ τῶν ἰατρῶν βοήθειαν ἄπρακτον εἶναι, καὶ διὰ τὸ μέγεθος τοῦ πάθους, καὶ τὴν ὀξύτητα τοῦ θανάτου, πεμπταῖοι

1 Προαιρεθείσης Coisl.
2 Φλυκτένεις Reg. 2. Clar.
3 Ἐξεστηκότες ora Steph.

quoque curatores peſte auferrentur, nemini ad laborantes accedendi fiducia erat. At praeterquam quod miniſterium erat ſublatum, nullum quoque malo remedium adhiberi poterat. Nam ex inſepultorum foetore & paludum putrefactione, initio morbi catarrhus, & mox colli tumores exſtiterunt. Poſt haec febres paullatim, & nervorum in ſpina labores, crurumque gravedines inſequebantur. Huc dyſenteriae accedebant, & puſtulae per totam corporis ſuperficiem emergentes. Ad hunc ergo modum pleroſque lues iſta vexabat. Nonnulli, furore omniumque oblivione rerum correpti, per caſtra paſſim divagabantur, & a rationis ſanitate dimoti, obvium quemque pulſabant. Tandem omne quoque medicorum auxilium, tum ob mali vehementiam, tum repentinum quoque mortis acceſſum, inefficax erat. Nam quinto, aut ad ſummum

γὰρ ἢ τὸ πλεῖστον ἑκταῖοι μετήλλαττον, δεινὰς ὑπομένοντες τιμωρίας· ὥσθ' ὑπὸ πάντων μακαρίζεσθαι τοὺς ἐν τῷ πολέμῳ τετελευτηκότας. καὶ γὰρ οἱ τοῖς κάμνουσι παρεδρεύοντες ἐνέπιπτον εἰς τὴν νόσον ἅπαντες· ὥστε δεινὴν εἶναι τὴν συμφορὰν τῶν ἀῤῥωστούντων, μηδενὸς θέλοντος ὑπηρετεῖν τοῖς ἀτυχοῦσιν. οὐ γὰρ μόνον οἱ μηδὲν προσήκοντες ἀλλήλους [1] ἐγκατέλειπον, ἀλλ' ἀδελφοὶ μὲν ἀδελφοὺς, φίλοι δὲ τοὺς συνήθεις ἠναγκάζοντο προΐεσθαι, διὰ τὸν ὑπὲρ [2] αὑτῶν φόβον.

οβʹ. Διονύσιος δὲ ἐπειδὴ τὴν [3] περὶ Καρχηδονίους συμφορὰν ἤκουσεν, ὀγδοήκοντα μὲν ναῦς πληρώσας, Φαρακίδᾳ καὶ Λεπτίνῃ τοῖς ναυάρχοις [4] προσέταξεν ἅμ' ἡμέρᾳ τὸν ἐπίπλουν ταῖς πολεμικαῖς ναυσὶ ποιήσασθαι· αὐτὸς δ' ἀσελήνου τῆς νυκτὸς οὔσης περιήγαγε τὴν δύναμιν, καὶ περιελθὼν ἐπὶ τὸ τῆς Κυάνης ἱερὸν, ἔλαθε τοὺς πολεμίους ἅμ' ἡμέρᾳ προσιὼν τῇ παρεμβο- Tanta clade afflictos Poenos ſubito terra marique adortus Dionyſius,

1 'Εγκατέλιπον Clar.
2 Αὐτῶν ambo Reg.
3 Παρὰ Reg. 2. Clar.
4 'Επέταξεν Coisl. Clar. Reg. 1. Satis bene.

ſexto die, inter cruciatus atrociſſimos exſpirabant: adeo ut ab omnibus in bello defuncti beata conditione fuiſſe praedicarentur. Adde, quod omnes, qui aegrotis aſſidebant, eodem morbo corripiebantur. Tanto gravior itaque decumbentium erat calamitas, quod nemo afflictis miniſterium praeſtare volebat. Non enim tantum qui nulla cognatione devincti erant, ſe mutuo deſtituebant; ſed etiam frater fratrem, amicus familiarem, ſibi ipſi metuens, deſerere cogebatur.

LXXII. Dionyſius ergo, de Carthaginienſium infortunio certior redditus, LXXX navibus completis, Pharacidae & Leptinae navarchis mandat, ut prima luce in hoſticam claſſem evehantur. Ipſe luna ſilente circumductis noctu copiis, ad Cyanes fanum progreſſus, clam hoſtibus ſub ortum diei caſtris appropinquat. Equites au-

mercenariis, qui ipſi maxime infenſi erant, caedi obiectis,

λῆ. τοὺς μὲν οὖν ἱππεῖς, καὶ μισθοφόρων πεζοὺς χιλίους, [1] προαπέστειλεν εἰς τὸ πρὸς τὴν μεσόγειον ἀνατεῖνον μέρος τῆς τῶν Καρχηδονίων [2] στρατοπεδείας. οὗτοι δ' ἦσαν οἱ μισθοφόροι τῷ Διονυσίῳ παρὰ πάντας ἀλλοτριώτατοι, καὶ πλεονάκις ἀποστάσεις καὶ ταραχὰς ποιοῦντες. διόπερ ὁ μὲν Διονύσιος τοῖς ἱππεῦσιν ἦν παρηγγελκὼς, ὅταν ἐξάπτωνται τῶν πολεμίων, φεύγειν, καὶ τοὺς μισθοφόρους ἐγκαταλιπεῖν. ὧν ποιησάντων τὸ προσταχθὲν, οὗτοι μὲν ἅπαντες κατεκόπησαν· ὁ δὲ Διονύσιος ἅμα τήν τε παρεμβολὴν καὶ τὰ

hoſtium caſtella expugnat,

φρούρια πολιορκεῖν ἐπεχείρησε, καὶ τῶν Βαρβάρων διὰ τὸ παράδοξον καταπεπληγμένων, καὶ παραβοηθούντων τεταραγμένως, αὐτὸς μὲν φρούριον τὴν καλουμένην Πολίχναν εἷλε κατὰ κράτος· ἐκ δὲ θατέρου μέρους οἱ ἱππεῖς καί τινες τῶν τριήρων προσπλεύσασαι τὸ πρὸς τῷ Δάσκωνι χωρίον ἐξεπολιόρκησαν. [3] εὐθὺς δ' αἵ τε ναῦς

1 Προσαπέστειλεν Clar.
2 Στρατείας idem.
3 Εὐθὺ Coisl.

tem, & conductitiorum CIↃ pedites, ad caſtrorum Carthaginienſium partem illam, quae mediterraneis obtenta fuit, praemiſerat. Erant hi mercenarii prae omnibus aliis Dionyſio maxime infenſi, & ſaepenumero turbarum atque ſeditionum auctores. Quapropter Dionyſius equitibus iniunxerat, ut, quamprimum manus cum hoſte conferri coeptum eſſet, deſtitutis mercenariis ipſi fugerent. His mandatum exſecutis, illi, quotquot erant, conciſi oppetierunt. Dionyſius autem ſimul & caſtra & caſtella oppugnare inſtituerat. Quare perculſis re ſubita Barbaris, & tumultuarie ad defenſionem procurrentibus, caſtellum, cui Polichnae nomen, vi expugnat. Ex altera interim parte equites, cum triremibus quibuſdam approperantes, caſtellum Daſconi vicinum ſubigunt. Extemplo

ἅπασαι τὸν ἐπίπλουν ἐποιήσαντο, καὶ κατὰ τὰς Φρουρίων ἁλώσεις ἐπαλαλάξαντος τοῦ στρατοπέδου, περιδεεῖς οἱ Βάρβαροι καθειστήκεισαν. ἐξ ἀρχῆς μὲν γὰρ ἐπὶ τὸ πεζὸν [1] στράτευμα πάντες συνέδραμον, [2] ἀμυνόμενοι ἐπὶ τοὺς τὴν παρεμβολὴν πολιορκοῦντας. ὡς δὲ καὶ τὸν τῶν νεῶν ἐπίπλουν εἶδον, πάλιν ἐξεβοήθουν ἐπὶ τὸν ναύσταθμον, καταταχούμενοι δ' ὑπὸ τῆς ὀξύτητος τοῦ καιροῦ, τὴν ἑαυτῶν σπουδὴν εἶχον ἄπρακτον. ἔτι γὰρ αὐτῶν ἀναβαινόντων ἐπὶ τὰ καταστρώματα, καὶ πληρούντων τὰς τριήρεις, αἱ πολέμιαι ναῦς ταῖς εἰρεσίαις ἐλαυνόμεναι [3] πλαγίαις ἐνέσειον μόγις. ἐκ μὲν οὖν μιᾶς ἐπικαίρου πληγῆς κατέδυον τὰς τιτρωσκομένας ναῦς· αἱ δὲ πλείοσιν ἐμβολαῖς ἀναῤῥήττουσαι τὰς συγγεγομφωμένας σανίδας, δεινὴν ἔκπληξιν τοῖς ἀντιταττομένοις παρείχοντο. πάντῃ δὲ τῶν ἐξοχωτάτων νεῶν θραυομένων, αἱ μὲν ἐκ τῶν ἐμβόλων ἀναῤῥηττόμεναι navesque conquaſſat.

1 Στρατόπεδον Reg. 1. tritius, ſine praepoſitione.
2 Ἀμυνόμενοι τοὺς &c. Reg. 1. 3 Πλαγίως Clar. Reg. 2.

claſſis etiam univerſa adnavigat, & laeto clamore caſtellorum expugnationem exercitus proſequitur. Tum vero ingens Barbaros metus inceſſit. Nam initio ad pedeſtre agmen cuncti ſimul procurrerant, ut caſtra oppugnantes arcerent. Iam ubi claſſem imminere vident, iterum ad ſtationem navium defendendam accelerant. Sed dum celeritate occaſionis anticipantur, diligentia ſua nullum operae pretium faciunt. Nam dum cataſtromata navium adhuc conſcendunt, & claſſiariis triremes complent, hoſtiles interim naves remigio concitatae roſtra obliquis incutiebant, adeo ut uno tantum ictu opportuno vulneratae naves deprimerentur. Aliae, frequente incurſu perfractis tabularum compagibus, magnum adverſariis horrorem incutiebant. Dumque eminentiſſimae quaeque naves paſſim ſauciantur, lacerae ex inflictu ro-

λακίδες ἐξαίσιον ἐποιοῦντο ψόφον, ὁ δὲ παρὰ τὴν μάχην παρήκων αἰγιαλὸς ἔγεμε νεκρῶν.

ογ'. Οἱ δὲ Συρακούσιοι, τῷ προτερήματι συμφιλοτιμούμενοι, κατὰ πολλὴν σπουδὴν ἀλλήλους ἔφθανον ἐπιπηδῶντες ταῖς πολεμίαις ναυσὶ, καὶ τοὺς Βαρβάρους, καταπεπληγμένους τὸ μέγεθος τῆς περιστάσεως, περιχυθέντες ἐφόνευον. οὐ μὴν οὐδ' οἱ [1] πεζῇ τῷ ναυστάθμῳ προσβάλλοντες ἐλείποντο τῆς τούτων σπουδῆς· ἐν οἷς συνέβαινεν εἶναι καὶ αὐτὸν τὸν Διονύσιον, παριππευκότα πρὸς τὸ κατὰ Δάσκωνα μέρος. εὑρόντες γὰρ πεντηκοντόρους τεσσαράκοντα νενεωλκημένας, καὶ κατὰ τὸ συνεχὲς ναῦς παρορμούσας ὁλκάδας, καί τινας τῶν τριήρων, πῦρ εἰς αὐτὰς ἐνῆκαν. ταχὺ δὲ τῆς φλογὸς εἰς ὕψος ἀρθείσης, καὶ χεομένης ἐπὶ πολὺν τόπον, ἐφλέγετο τὰ σκάφη· καὶ τῶν ἐμπόρων τε καὶ ναυκλήρων οὐδεὶς [2] ἠδύνατο παραβοηθῆσαι, διὰ τὸ πλῆθος

In Barbarorum claſſe incendium factum,

1 Πεζῇ Reg. 1. & Coisl. Vulgo πεζοί.

2 Ἠδύνατο Reg. 2. Vulgo ἐδύνατο, & mox iterum.

ſtrorum partes fragorem horrendum excitant, ac totum illud litus pugnae obiectum cadaveribus repletur.

LXXIII. Syracuſani vero, ſucceſſu alacriores facti, dum magno certatim ſtudio in hoſticas tranſiliunt naves, ſe mutuo praevenire contendunt, ac Barbaros, circumſtantis periculi magnitudine attonitos, ab omni parte affuſi, trucidant. Atqui nec pedeſtre agmen, navium ſtationem oppugnando, contentioni illorum cedebat: in quo tum ipſe forte Dionyſius erat, equo ad Daſconem provectus. Cum enim XL naves quinquagenûm remorum ibi ſubductas, cum onerariis prope ſtationem habentibus, nonnullaſque triremes inveniſſent, ignem in eas coniecere. Extemplo igitur flamma in altum ſublata, & longe lateque diffuſa, navigia concremantur, nec quiſquam ex mercatoribus ac nautis propter ignis exuberantiam opi-

του πυρός. ἐπιγενομένου μεγάλου πνεύματος, ἐκ τῶν νενεωλκημένων σκαφῶν ἐφέρετο τὸ πῦρ ἐπὶ τὰς ὁρμούσας ὁλκάδας. τῶν δ᾽ ἀνδρῶν ἐκκολυμβώντων διὰ τὸν ἀπὸ τῆς πληγῆς φόβον, καὶ τῶν ἀγκυρίων ἀποκαομένων, διὰ τὸν κλύδωνα συνέκρουον αἱ ναῦς, καί τινες μὲν ὑπ᾽ ἀλλήλων συντριβόμεναι διεφθείροντο, τινὲς δὲ ὑπὸ τοῦ πνεύματος ὠθούμεναι, πλεῖστον δ᾽ ὑπὸ τοῦ πυρὸς ἀπώλλυντο. ἔνθα δὴ τῶν φορτηγῶν πλοίων ἀναφερομένης τῆς φλογὸς διὰ τῶν ἱστῶν, καὶ τὰς κεραίας καταφλεγούσης, τοῖς ἐκ τῆς πόλεως θεατρικὴν συνέβαινε γίνεσθαι τὴν θέαν, καὶ τοῖς δι᾽ ἀσέβειαν κεραυνωθεῖσι φαίνεσθαι παραπλησίαν τὴν ἀπώλειαν τῶν Βαρβάρων. quo naves hominesque conflagrarunt.

οδ´. Διόπερ τοῖς εὐτυχήμασι μετεωριζόμενοι, τὰ πορθμεῖα συνεπλήρουν οἵτε πρεσβύτατοι τῶν παίδων, καὶ τῶν παρηκμακότων ταῖς ἡλικίαις οἱ μὴ τελείως ὑπὸ τοῦ γήρως καταπονούμενοι. πρὸς δὲ τὰς κατὰ τὸν Iam vulgus pontonibus impoſitum advolat,

tulari valebat. Et quia ingens tum ventus erat, incendium a ſcaphis ſubductis, ad onerarias in ſtatione haerentes defertur. Cumque homines ictus metu enatarent, & ancorarum funes igne depaſcerentur, naves in medio fluctu inter ſe collidebantur, & quaedam ex mutuo contritu corrumpebantur, nonnullae ventorum procella huc illuc iactatae, pleraeque vero incendio combuſtae, interibant. Hic ergo, dum flamma per onerarias naves graſſans per malos effertur, antennaſque depaſcitur, theatricum oppidanis ſpectaculum exhibetur, & Barbarorum interitus non abſimilis erat illis, qui propter nefariam impietatem fulmine coeleſti conflagrant.

LXXIV. His igitur ſucceſſibus excitati, e pueris natu grandiores, & ex aetate provectioribus ſenio non prorſus confecti, pontones complebant, & ad naves in por-

diripit naves igne correptas,

λιμένα ναῦς ὡς ἔτυχε προσπλέοντες ἀθρόοι, τὰς μὲν προδιεφθαρμένας ὑπὸ τοῦ πυρὸς διήρπαζον, ἐκλέγοντες τῶν χρησίμων τὰς δυναμένας βοηθείας τυχεῖν, τὰς δ' ἀκεραίους ἐξαπτόμενοι κατῆγον εἰς τὴν πόλιν. οὕτως οὐδὲ οἱ [1] τῶν κατὰ πόλεμον ἀφιέμενοι διὰ τὰς ἡλικίας, καρτερεῖν [2] ἠδύναντο, διὰ δὲ τὴν ὑπερβολὴν τῆς χαρᾶς ἡ φιλοτιμία τῆς ψυχῆς κατῆρχε τὴν ἡλικίαν. τοῦ δὲ περὶ τὴν νίκην λόγου διαῤῥυέντος κατὰ τὴν πόλιν, τὰς οἰκίας [3] ἐξέλειπον ὁμοῦ τοῖς οἰκέταις παῖδες καὶ γυναῖκες, καὶ πάντων σπευδόντων ἐπὶ τὰ τείχη, [4] πᾶς τόπος ἔγεμε τῶν θεωμένων. τούτων δ' οἱ μὲν εἰς τὸν οὐρανὸν τὰς χεῖρας [5] ἐκτείνοντες, εὐχαρίστουν τοῖς θεοῖς, οἱ δὲ τῆς τῶν ἱερῶν συλήσεως ἔφασαν εἰληφέναι τοὺς Βαρβάρους τὴν παρὰ τοῦ δαιμονίου τιμωρίαν. ἐφαίνετο γὰρ διὰ μακροῦ θεομαχίᾳ παραπλήσιος ἡ θέα, τοσούτων μὲν νεῶν πυρπολουμένων, τῆς δὲ φλογὸς διὰ τῶν

omneſque Syracuſani ob Barbaros lue, incendio, caede victos laetitiae ſe permittunt.

1 Τὸν Reg. 1.
2 Ἠδύναντο Reg. 2. Vulgo ἐδ.
3 Ἐξέλιπον idem.
4 Πᾶς τόπος Coisl. Reg. 1. Cett. ὁ interſerunt.
5 Ἐκτείναντες Reg. uterque.

tu, prout ſors dabat, confertim traiicientes, iam corruptas ab igne diripere, & ex utilibus adhuc eas, quae reſarciri poſſent, deligere, integras vero ſcaphis alligatas in urbem trahere. Ita nec immunes a bello propter aetatem ſe continere poterant, quin prae gaudio exuberante diligens animorum contentio aetatem ſuperaret. Iamque fama per urbem de victoria paſſim dimanabat, cum ſubito pueri feminaeque cum famulitio domeſtico aedes relinquere; &, dum quiſque ad moenia properat, totus ille locus turba ſpectantium refertus erat. Quorum alii manibus ad coelum ſublatis Diis gratias agunt; alii, dignum Barbaros ſupplicium luere pro nefaria templorum direptione, affirmant. Namque procul Deorum pugnae ſpectaculum inſtar habebat, ubi tot navibus incendio correptis, flamma per malos in altum glome-

ἱστίων εἰς ὕψος ἀναφερομένης· καὶ τῶν μὲν Ἑλλήνων καθ' ἕκαστον τῶν προτερημάτων ἐπισημαινομένων ἐξαισίῳ βοῇ, τῶν δὲ Βαρβάρων διὰ τὴν ἔκπληξιν τοῦ δεινοῦ πολὺν θόρυβον καὶ κραυγὴν σύμμικτον ποιούντων. οὐ μὴν ἀλλὰ τότε μὲν τῆς νυκτὸς ἐπιγενομένης ἡ μάχη διελύθη, καὶ Διονύσιος ἐπεστρατοπέδευσε τοῖς Βαρβάροις, πρὸς τῷ τοῦ Διὸς ἱερῷ παρεμβολὴν ποιησάμενος.

οε'. Οἱ δὲ Καρχηδόνιοι, κατὰ γῆν ἅμα καὶ κατὰ θάλατταν ἡττημένοι, διεπρεσβεύσαντο [1] πρὸς Διονύσιον λάθρα τῶν Συρακουσίων. ἠξίουν δὲ αὐτὸν ἀφιέναι τοὺς περιλειπομένους εἰς Λιβύην διακομισθῆναι, καὶ τὰ κατὰ τὴν παρεμβολὴν αὐτοῖς ὄντα τριακόσια τάλαντα δώσειν ἐπηγγέλλοντο. ὁ δὲ Διονύσιος ἅπαντας μὲν ἀδύνατον εἶναι φυγεῖν ἀπεφαίνετο, τοὺς δὲ Καρχηδονίους πολιτικοὺς συνεχώρησε μόνους νυκτὸς ἀπελθεῖν λάθρα κατὰ θάλατταν· ᾔδει γὰρ τοὺς Συρακουσίους καὶ τοὺς συμμάχους οὐκ ἐπιτρέψοντας [2] αὐτῷ περὶ τού-

Imilco, clam pro CCC talentis a Dionyſio redempta venia cum ſuis in patriam redeundi, aufugit;

1 Πρὸς τὸν Διονύσιον Reg. 1. 2 Αὐτῶν Clar.

ratur, & Graeci unumquemque felicem eventum inſigni vociferatu conteſtantur; Barbari contra, mali atrocitate perculſi, confuſum magno cum tumultu clamorem edunt. Verumtamen nocte iam ingruente, pugna dehinc ſuperſedetur: & Dionyſius caſtra ſua Barbarorum caſtris ad Iovis fanum opponit.

LXXV. Carthaginienſes itaque, terra ſimul marique profligati, clam Syracuſanis per legatos a Dionyſio petunt, ut, quod reliquum de ſuis eſſet, in Africam tranſmittere ſibi concedat; pro quo CCC ipſi talenta, adhuc in caſtris reliqua, pollicentur. Ad haec Dionyſius, fieri non poſſe, ut omnes ſimul fuga ſibi conſulant, Carthaginienſibus autem civibus ſolis clancularium noctu diſceſſum a ſe permitti, reſpondit. Per Syracuſanos enim, & auxiliares, ſibi non licere hanc illis copiam facere, intel-

των συγχωρεῖν τοῖς πολεμίοις. ταῦτα δ᾽ ἔπραττεν ὁ Διονύσιος, οὐ βουλόμενος τελείως ἀπολέσθαι τὴν τῶν Καρχηδονίων δύναμιν, ὅπως οἱ Συρακούσιοι, διὰ τὸν ἀπὸ τούτων φόβον, μηδέποτε σχολὴν λάβωσιν ἀντέχεσθαι τῆς ἐλευθερίας. ὁ μὲν οὖν Διονύσιος, συνθέμενος εἰς ἡμέραν τετάρτην ἐπὶ νύκτα τὴν φυγὴν τοῖς Καρχηδονίοις, τὸ στρατόπεδον [1] ἀπήγαγεν εἰς τὴν πόλιν. ὁ δ᾽ Ἰμίλκων νυκτὸς παρακομίσας εἰς τὴν ἀκρόπολιν τὰ τριακόσια τάλαντα, παρέδωκε τοῖς ἐν τῇ Νήσῳ τεταγμένοις ὑπὸ τοῦ τυράννου· αὐτὸς δὲ, ἐπεὶ παρῆν ὁ συγκείμενος χρόνος, νυκτὸς ἐπλήρωσε τετταράκοντα τριήρεις [2] τῶν πολιτικῶν, καὶ καταλιπὼν [3] ἅπαν τὸ στρατόπεδον, ὥρμησε φεύγειν. ἤδη δ᾽ αὐτοῦ τὸν λιμένα διεκπεπλευκότος, ᾔσθοντό τινες τῶν Κορινθίων τὸν δρασμὸν, καὶ ταχέως ἀπήγγειλαν τῷ Διονυσίῳ. τοῦ δὲ τοὺς στρατιώτας τότε καλοῦντος εἰς τὰ ὅπλα, καὶ κατὰ σχολὴν τοὺς ἡγεμόνας ἀθροίζοντος, οὐκ ἀνέμειναν αὐ-

1 Ἤγαγεν Coisl. Mox Ἀμίλκας suo more Clar. & Reg. 2.

2 Τῶν πολιτικῶν Coislin. Clar. Reg. uterque. Vulgo πολιτῶν.

3 Τὸ λοιπὸν ἅπαν Reg. 1. Vat. & Coisl. cui tamen ἅπαν deſit.

ligebat. Hoc ideo faciebat Dionyſius, quod vires Carthaginienſium funditus everti nollet, ut horum ſcilicet metu Syracuſani nunquam capeſſendae libertatis otium nanciſcerentur. Dionyſius ergo nocturnam Carthaginienſibus fugam in diem quartum pactus, exercitum in urbem reduxit. Tum Imilco CCC illa talenta, noctu in arcem transportata, Dionyſii adminiſtris ad hoc in Inſula deſignatis tradidit: ubi vero tempus ſtatutum venerat, noctu XL triremes civibus refercit, totumque exercitum poſt ſe relinquens, fugam intendit. Iamque portum ingreſſus erat, cum quidam ex Corinthiis fugam ſenſerunt, & rem ſtatim Dionyſio renuntiant. Sed dum ad arma vocandis ille militibus, praefectiſque conciendis,

τὸν οἱ Κορίνθιοι· ταχὺ δ' ἀναχθέντες ἐπὶ τοὺς Καρχηδονίους, καὶ πρὸς ἀλλήλους ἐν ταῖς εἰρεσίαις φιλοτιμούμενοι, τὰς ἐσχάτας Φοινίσσας ναῦς κατέλαβον· ἃς τοῖς ἐμβόλοις συντρίψαντες κατέδυσαν. μετὰ δὲ ταῦτα Διονύσιος μὲν ἐξήγαγε τὴν δύναμιν· οἱ δὲ συμμαχοῦντες τοῖς Καρχηδονίοις Σικελοὶ, φθάσαντες τοὺς Συρακουσίους, ἔφυγον διὰ τῆς μεσογείου, καὶ σχεδὸν πάντες διεσώθησαν εἰς τὰς πατρίδας. καὶ Διονύσιος μὲν, τὰς ὁδοὺς διαλαβὼν φυλακαῖς, ἀπήγαγε τὴν δύναμιν ἐπὶ τὴν τῶν πολεμίων στρατοπεδείαν ἔτι νυκτὸς οὔσης· οἱ δὲ Βάρβαροι, [1] καταλειφθέντες ὑπὸ τοῦ στρατηγοῦ καὶ τῶν Καρχηδονίων, ἔτι δὲ τῶν Σικελῶν, ἠθύμησαν, καὶ καταπλαγέντες ἔφευγον. οἱ μὲν ἐν ταῖς ὁδοῖς καὶ ταῖς προφυλακαῖς ἐμπίπτοντες συνελαμβάνοντο, οἱ δὲ πλεῖστοι τὰ ὅπλα ῥιπτοῦντες συνήντων, δεόμενοι φείσασθαι τοῦ βίου. μόνοι δὲ Ἴβηρες ἠθροισμένοι μετὰ

reliquus exercitus ſimiliter fuga dilapſus,

vel cum caſtris captus & caeſus eſt.

1 Καταληφθέντες Coisl.

tempus extrahit, Corinthii, morae impatientes, e veſtigio in Carthaginienſes evehuntur, & remigio certatim incumbentes, extremas tandem Poenorum naves aſſequuntur: quas & roſtrorum inflictu contritas demergunt. Exin Dionyſius copias educit. At Siculi, Carthaginienſium auxiliarii, priuſquam Syracuſani advenilſent, per mediterranea fuga dilapſi in ſuam quiſque patriam omnes ferme evaſerunt. Interea Dionyſius, cum vias cuſtodiis interſepſiſſet, exercitum, durante adhuc nocte, hoſtium caſtris admovet. Tum Barbari, quod tum a duce ac Carthaginienſibus, tum a Siculis proditi eſſent, animum deſpondent, metuque perculſi, fugam arripiunt. Quorum pars inter vias in hoſtium excubias delati, comprehenduntur, pars, & quidem maxima, abiectis armis hoſtibus occurrunt, utque vitae ſuae parcatur, ſupplices orant. Soli Hiſpani, retentis armis in globum collecti, de

τῶν ὅπλων ἐπεκηρυκεύοντο περὶ συμμαχίας. Διονύσιος δὲ πρὸς μὲν τούτους σπεισάμενος, κατέταξε τοὺς Ἴβηρας εἰς τοὺς μισθοφόρους· τὸ δὲ λοιπὸν πλῆθος ἐζώγρησε, καὶ τὴν λοιπὴν ἀποσκευὴν [1] ἐφῆκε τοῖς στρατιώταις διαρπάσαι.

Hanc fortunae ſubitam mutationem convertit hiſtoricus ad demonſtrandam ſuperbiae & impietatis poenam.

οστʹ. [2] Οὕτω μὲν οὖν τοῖς Καρχηδονίοις ἡ τύχη τάχιον τὴν μεταβολὴν ἐποίησε, καὶ πᾶσιν ἀνθρώποις ἔδειξεν ὡς οἱ μεῖζον τοῦ καθήκοντος ἐπαιρόμενοι ταχέως ἐξελέγχουσι τὴν ἰδίαν ἀσθένειαν. ἐκεῖνοι γὰρ τῶν κατὰ τὴν Σικελίαν σχεδὸν ἁπασῶν, πλὴν Συρακουσῶν, κρατοῦντες, [3] καὶ ταύτην ἁλώσεσθαι προσδοκῶντες, ἐξαίφνης ὑπὲρ τῆς ἰδίας πατρίδος ἀγωνιᾶν ἠναγκάσθησαν· καὶ τοὺς τάφους τῶν Συρακουσίων ἀνατρέψαντες, πεντεκαίδεκα μυριάδας ἐπεῖδον ἀτάφους διὰ τὸν λοιμὸν σεσωρευμένους. πυρπολήσαντες δὲ τὴν χώραν τῶν

1 Ἀφῆκε Reg. 2.

2 Οὕτω μὲν οὖν τοῖς Reg. 1. quem amplector. Aberet οὖν edd.

3 Quatuor, quae ſuccedunt, omittuntur a Reg. 1.

ſocietate ineunda caduceatorem mittunt. Cum his ergo Dionyſius foedus init, eoſque in conductitiorum agmen cooptat. Reliquum vulgus capit, & quidquid impedimentorum ſupererat, militibus diripiendum concedit.

LXXVI. Hunc ad modum fortuna ſubitam Carthaginienſibus rerum mutationem induxit: cunctiſque mortalibus demonſtratum fecit, quod, quicunque altius, quam decet, ſeſe efferunt, quam imbecilles ſint, brevi redarguantur. Hi enim pleriſque omnibus Siciliae urbibus potiti, Syracuſis tantum exceptis, quas tamen certam ſibi praedam deſtinarant, repente ſuae timere patriae cogebantur: & qui Syracuſanorum monumenta deſtruxerant, centies & quinquagies mille cadavera ſuorum, ob peſtem congeſtorum, abſque ſepulturae honore proiecta videbant. Qui agrum Syracuſanorum igne de-

Συρακουσίων, ἐκ μεταβολῆς εὐθὺς εἶδον τὸν ἴδιον στόλον [1] ἐμπυρισθέντα. εἰς δὲ τὸν λιμένα πάσῃ τῇ δυνάμει καταπλέοντες ὑπερηφάνως, καὶ τοῖς Συρακουσίοις ἐπιδεικνύμενοι τὰς ἑαυτῶν εὐτυχίας, ἠγνόουν ἑαυτοὺς μέλλοντας νυκτὸς [2] ἀποδράσεσθαι καὶ τοὺς συμμάχους ἐκδότους καταλιπεῖν τοῖς πολεμίοις. αὐτὸς δὲ ὁ στρατηγὸς, ὁ ποιησάμενος σκηνὴν ἐν τῷ τοῦ Διὸς ἱερῷ, πρόσοδον δὲ τὸν ἐκ τῶν ἱερῶν συληθέντα πλοῦτον, αἰσχρῶς μετ' ὀλίγων εἰς Καρχηδόνα διέφυγεν, ὅπως μὴ τὸν ὀφειλόμενον τῇ φύσει θάνατον ἀποδοὺς, ἀθῷος γένηται τῶν ἀσεβημάτων, ἀλλ' ἐν τῇ πατρίδι περιβόητον ἔχῃ τὸν βίον, ὑπὸ πάντων ὀνειδιζόμενος. [3] εἰς τοσοῦτο δ' ἦλθεν ἀτυχίας, ὥστε μετὰ τῆς εὐτελεστάτης ἐσθῆτος περιῄει τοὺς κατὰ πόλιν ναοὺς, κατηγορῶν τῆς ἰδίας ἀσεβείας, καὶ περὶ τῶν εἰς θεοὺς ἁμαρτημάτων ὁμολογουμένην διδοὺς τιμωρίαν τῷ δαιμονίῳ. τὸ δὲ τέ-

Imilco in ſumma ignominia & miſeria vitam inedia finiit.

1 Ἐμπυρεισθέντα Coisl. Vid. I. Fr. Reitz. in Luciani Rhetor. Praecept. cap. 7.
2 Ἀποδράσασθαι Reg. 2.
3 Εἰς τοσοῦτον Reg. ambo, Co.

populati fuerant, per ſubitam mutationem claſſem flammis involutam contuebantur. Qui in portum Syracuſanorum cum omni exercitu ſuperbe intrantes, felicitatem ſuam Syracuſanis magnifice oſtentaverant, non proviſum habebant, quod fuga per noctem adornata, belli ſocios hoſti proditos deſerturi eſſent. Ipſe ſummus copiarum ductor, qui tabernaculum ſibi in templo Iovis erexerat, & compilatas ſacrorum opes in cenſum redegerat, fuga turpiſſima cum paucis Carthaginem evaſit: ne debitam naturae mortem reddens, nefariam numinis violationem impunitam auferret; ſed infamem in patria vitam, omnium probris expoſitus, degeret. Immo ad eam prolapſus eſt miſeriam, ut cum viliſſimo amictu per templa urbis, ſuam deteſtans impietatem, & manifeſtam Deo ſcelerate actorum poenam exſolvens, cir-

λος, [1] ἑαυτοῦ καταγνοὺς θάνατον, ἀπεκαρτέρησε, πολλὴν τοῖς πολίταις ἀπολιπὼν δεισιδαιμονίαν· [2] εὐθὺς γὰρ καὶ τἄλλα τὰ πρὸς τὸν πόλεμον αὐτοῖς ἡ τύχη συνήθροισε.

Finito cum Syracuſanis bello, in Libya ipſa a ſociis exitioſum in Carthaginienſes exarſit bellum.

οζʹ. Τῆς γὰρ συμφορᾶς διακηρυχθείσης κατὰ τὴν Λιβύην, οἱ σύμμαχοι, [3] καὶ πάλαι μὲν μισοῦντες τὸ βάρος τῆς τῶν Καρχηδονίων ἡγεμονίας, τότε [4] δὲ διὰ τὴν τῶν στρατιωτῶν ἐν Συρακούσαις προδοσίαν πολὺ μᾶλλον ἐξέκαυσαν τὸ κατ᾽ αὐτῶν μῖσος. διόπερ ἅμα μὲν ὑπὸ τῆς ὀργῆς προσαχθέντες, ἅμα δὲ καταφρονήσαντες αὐτῶν, διὰ τὴν ἀτυχίαν, [5] ἀντείχοντο τῆς ἐλευθερίας. διαπρεσβευσάμενοι δὲ πρὸς ἀλλήλους, ἤθροισαν δύναμιν, καὶ [6] προελθόντες ἐν ὑπαίθρῳ κατεστρατοπέδευσαν. ταχὺ δ᾽ οὐ μόνον ἐλευθέρων ἀλλὰ καὶ δούλων συντρεχόντων, ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ μυριάδες εἴκοσι συνη-

1 Ἑαυτῷ Clar. Reg. 2.
2 Εὐθὺ Coisl. Reg. 1.
3 Deſit Reg. 2. Clar.
4 Notam defectus addit voci St.
5 Ἀντεῖχον Coisl.
6 Προσελθόντες Reg. 1.

cumiret, & capitalem ſibi ipſi tandem multam irrogans, vitam inedia finiret, magnumque poſt ſe numinis metum civibus relinqueret. Nam illico etiam alias belli calamitates fortuna ipſis coacervavit.

LXXVII. Enimvero clade iſta per Libyam divulgata, qui armorum ſocietate ipſis hactenus addicti fuerant, quamquam Carthaginienſium imperii gravitatem iam olim exoſam haberent, ob proditionem tamen militum ad Syracuſas tunc longe acerbiore Carthaginienſium odio exarſerunt. Idcirco dum ſimul ira ipſos exſtimulat, ſimul contemtus ex adverſo illo caſu invitat, vindicandae libertati animos intendunt. Legatis itaque ultro citroque miſſis, exercitum hinc inde cogunt, & in aperta tandem progreſſi, caſtra metantur. Et confeſtim non ingenui tantum, ſed etiam ſervi, concurrunt, adeo, ut exiguo temporis intervallo ducenta hominum millia coirent. Tunc-

θροίσθησαν. καταλαβόμενοι δὲ Τύνητα, πόλιν οὐ μακρὰν τῆς Καρχηδόνος κειμένην, ἐκ ταύτης παρετάττοντο, καὶ πλεονεκτοῦντες ἐν ταῖς μάχαις, τειχήρεις τοὺς Φοίνικας συνεῖχον. οἱ δὲ Καρχηδόνιοι φανερῶς ὑπὸ τῶν θεῶν πολεμούμενοι, τὸ μὲν πρῶτον κατ' ὀλίγον ξυνιόντες ἐξεταράττοντο, καὶ τὸ δαιμόνιον ἱκέτευον λῆξαι τῆς ὀργῆς· μετὰ δὲ ταῦτα πᾶσαν τὴν πόλιν δεισιδαιμονία κατέσχε καὶ δέος, ἑκάστου τὸν τῆς πόλεως ἀνδραποδισμὸν τῇ διανοίᾳ προλαμβάνοντος. διόπερ ἐψηφίσαντο παντὶ τρόπῳ τοὺς ἀσεβηθέντας θεοὺς [1] ἐξιλάσασθαι. οὐ παρειληφότες δ' ἐν τοῖς ἱεροῖς οὔτε Κόρην οὔτε Δήμητρα, τούτων ἱερεῖς τοὺς ἐπισημοτάτους τῶν πολιτῶν κατέστησαν, καὶ μετὰ πάσης σεμνότητος τὰς θεὰς ἱδρυσάμενοι, τὰς θυσίας τοῖς τῶν Ἑλλήνων ἤθεσιν ἐποίουν, καὶ τῶν παρ' αὐτοῖς ὄντων Ἑλλήνων τοὺς χαριεστάτους ἐπιλέξαντες, ἐπὶ τὴν τῶν θεῶν θεραπείαν

Carthaginienſes itaque, iniecta tum demum animis religione, Deorum numina placanda curant,

novaque ſacra Graecorum ritu inſtituunt.

1 Ἐξιλάσκεσθαι Reg. 1. Coisl.

to igitur occupato, quae urbs non longinquo a Carthagine ſpatio diſtat, hinc in aciem procedunt, & in conflictibus ſuperiores, Poenos intra muros coërcent. Tum demum Carthaginienſes palam a Diis ipſis bello infeſtati, trepidis initio animis, paullatim congreſſi, ſupplicando numen orare, iraſcendi finem uti faceret. Totam mox urbem coniuncta pavori religio invadere, dum unuſquiſque extremam animo ſervitutem concipit. In hanc itaque ſententiam ab omnibus itur, ut violata Deorum numina quovis etiam modo placentur. Etſi vero in ſacrorum ſuorum ritu neque Proſerpinae, neque Cereri, prius cultum adhibuerant, clariſſimos tamen civium ſacerdotio harum praeficiunt, Deorumque ſtatuis cum omni magnificentia dedicatis, Graecorum ritibus ſacrificia in poſterum obeunda curant. Et Graecorum, quos penes ſe habebant, ſcitiſſimos, cum ſingulari delectu,

Tandem hoſtes vel commeatus penuria preſſi, vel pecunia currupti, in patrias terras dilabuntur.

ἔταξαν. μετὰ δὲ ταῦτα ναῦς τε κατεσκεύαζον καὶ τὰ πρὸς τὸν πόλεμον ἐπιμελῶς ἡτοίμαζον. οἱ δ' ἀποστάται, μιγάδες ὄντες, οὔθ' ἡγεμόνας [1] ἀξιοχρέους εἶχον. τὸ δὲ μέγιστον, αὐτοῖς μὲν διὰ τὸ πλῆθος [2] ἐξέλειπον αἱ τροφαὶ, τοῖς δὲ Καρχηδονίοις κατὰ θάλατταν ἐκ Σαρδοῦς παρεκομίζοντο, καὶ πρὸς ἀλλήλους ἐστασίαζον περὶ τῆς ἡγεμονίας. καί τινες αὐτῶν χρήμασιν ὑπὸ Καρχηδονίων διαφθαρέντες, [3] ἐγκατέλειπον τὰς κοινὰς ἐλπίδας. ὅθεν δια τε τὴν σπάνιν τῆς τροφῆς, καί τινων προδοσίαν, οὗτοι μὲν διαλυθέντες εἰς τὰς πατρίδας, ἀπήλλαξαν τοῦ μεγίστου φόβου Καρχηδονίους. καὶ τὰ μὲν κατὰ Λιβύην ἐν τούτοις ἦν.

Mercenarios in ipſum exacerbatos conciliat Dionyſius,

οη'. Διονύσιος δὲ, θεωρῶν τοὺς μισθοφόρους ἀλλοτριώτατα πρὸς αὐτὸν ἔχοντας, καὶ φοβούμενος μὴ διὰ τούτων καταλυθῇ, τὸ μὲν πρῶτον Ἀριστοτέλην τὸν ἀφη-

1 Ἀξιολόγους Reg. 1. 2 Ἐξέλιπον Cl. 3 Ἐγκατέλιπον Reg. 2. Cl.

miniſterio Deorum applicant. Exinde vero naves conſtruunt, & res ad bellum pertinentes diligentiſſime adornant. Interea defectores, praeterquam quod colluvies hominum erat, etiam idoneos belli duces non habebant. Et quod praecipuum, alimenta ipſos ob tantam multitudinem defecerant: quae Carthaginienſibus ex Sardiniae commeatu ſuppetebant. Huc acceſſit, quod diſſidia inter eos de praetura militari exſtiterant, & quod nonnulli ipſorum, pecunia a Carthaginienſibus corrupti, communes ſpes deſtituerant. Hinc evenit, ut propter commeatus penuriam, & proditionem quorundam, colluvies haec in patrias huc illuc ſedes diſperſa terrore maximo Carthaginienſes liberarit. Et tum quidem res Africae hoc in ſtatu poſitae erant.

LXXVIII. At Dionyſius, cum mercenariorum animos quam maxime alienatos a ſe videret, & ne per eos imperio deiiceretur, metueret, ducem illorum Ariſtotelem

γούμενον αὐτῶν συνέλαβε. μετὰ δὲ ταῦτα τοῦ πλήθους συντρέχοντος μετὰ τῶν ὅπλων, καὶ τοὺς μισθοὺς πικρότερον ἀπαιτούντων, τὸν μὲν Ἀριστοτέλην ἔφησεν ἀποστέλλειν εἰς Λακεδαίμονα, κρίσιν ἐν τοῖς ἰδίοις πολίταις ὑφέξοντα· τοῖς δὲ μισθοφόροις, ὡς μυρίοις οὖσι τὸν ἀριθμὸν, ἔδωκε ἐν τοῖς μισθοῖς τὴν τῶν Λεοντίνων πόλιν τε καὶ χώραν. ὡς δ' αὐτῶν ὑπακουσάντων διὰ τὸ κάλλος τῆς χώρας, οὗτοι μὲν κατακληρουχήσαντες ᾤκουν ἐν Λεοντίνοις. ὁ δὲ Διονύσιος ἄλλους μισθοφόρους ξενολογήσας, τούτοις τε καὶ τοῖς ἠλευθερωμένοις οἰκέταις ἐνεπίστευσε τὴν ἀρχήν. μετὰ δὲ τὴν τῶν Καρχηδονίων συμφορὰν, οἱ διασωζόμενοι τῶν ἐξηνδραποδισμένων κατὰ Σικελίαν πόλεων ἠθροίζοντο, καὶ τὰς ἰδίας κομιζόμενοι πατρίδας, ἑαυτοὺς ἀνελάμβανον. Διονύσιος δ' εἰς Μεσσήνην κατῴκισε χιλίους μὲν Λοκροὺς, τετρακισχιλίους δὲ Μεδιμναίους, ἑξακοσίους δὲ τῶν ἐκ Πελοποννήσου[1] Μεσσηνίων, ἔκ τε Ζακύνθου καὶ Ναυπά-

data in ſtipendium Leontinorum urbe agroque,

Deinde novos conſcribit mercenarios, principatus cuſtodes;

noviſque colonis deſertas urbes auget.

1 Μιλησίων edd. & ſcripti.

comprehendit. Fit hinc vulgi ad arma concurſus, & ſtipendia acerbius exiguntur. Ariſtotelem igitur Lacedaemona ſe miſſurum affirmat, ut iudicium inter populares ſubeat. Mercenariis autem, qui decies mille circiter erant, Leontinorum urbem & agrum in ſtipendium dedit. Qui propter regionis amoenitatem conditionem non illubentes accipiunt, & ſortito Leontinorum ſedes occupant. Tum alios Dionyſius mercenarios conſcribit, quorum, unaque libertorum, fidei principatum ſuum commiſit. Poſt Carthaginienſium vero cladem, qui ſupererant ex urbibus Siciliae ſervituti traditis, coiverunt, & ſuae quique patriae reſtituti, vires iterum collegere. At Dionyſius CIↃ Locros, CIↃ CIↃ CIↃ CIↃ Medimnaeos, & IↃC Meſſeniorum e Peloponneſo Zacynthoque & Naupacto

κτου φευγόντων. θεωρῶν δὲ τοὺς Λακεδαιμονίους προσκόπτοντας ἐπὶ τῷ τοὺς ὑφ' ἑαυτῶν ἐκβεβλημένους Μεσσηνίους ἐν ἐπισήμῳ πόλει κατοικίζεσθαι, μετήγαγεν ἐκ Μεσσήνης αὐτοὺς, καὶ χωρίον τι παρὰ θάλατταν δοὺς τῆς Ἀβακηνῆς χώρας ἀπετέμετο, καὶ [1] προσώρισεν ὅσον αὐτὸς μέρος ἀπετέμετο. οἱ δὲ Μεσσήνιοι τὴν μὲν πόλιν ὠνόμασαν [2] Τυνδαρίδα, πολιτευόμενοι δὲ πρὸς αὐτοὺς εὐνοϊκῶς, πολλοὺς πολιτογραφοῦντες, ταχὺ πλείους πεντακισχιλίων ἐγένοντο. μετὰ δὲ ταῦτα, εἰς τὴν τῶν Σικελῶν χώραν πλεονάκις ἐστράτευσαν, [3] Σμενεὸν μὲν καὶ Μοργαντῖνον εἷλον, πρὸς Ἄγυριν δὲ τὸν [4] Ἀγυριναίων τύραννον, καὶ Δάμωνα τὸν δυναστεύοντα Κεντοριπίνων, [5] ἔτι δ' Ἐρβιταίους τε καὶ Ἀσσωρίνους συνθήκας ἐποιήσαντο. παρέλαβον δὲ διὰ προδοσίας Κεφαλοίδιον, καὶ Σολοῦντα, καὶ τὴν Ἔνναν. πρὸς δὲ τού-

Meſſenii novam urbem Tyndaridem condunt, mox opulentiſſimam.

1 Προσώρισεν Reg. 2. Clar. Vulgo προώρισεν. Tum ὃς αὐτὸς Coisl.

2 Τινδαρίδα Reg. 1.

3 Σμέντεον --- Μοργάντιον ora Steph.

4 Ἀγυριναίων Reg. 1. Vulgo Ἀγυρηναίων.

5 Ἐπὶ Coisl. Clar. Tum Ἀσωρίνους Reg. 2.

exſulum Meſſanae collocavit. Sed cum Lacedaemonios hoc ipſo, quod exterminati ab illis Meſſenii urbem praeclaram accepiſſent incolendam, offenſos videret, ex Meſſana translatis alium quendam Abacenae regionis locum iuxta mare illis attribuit, attributumque certis limitibus definivit. Urbem hanc Meſſenii Tyndaridem nuncuparunt; dumque amice inter ſe rempublicam adminiſtrant, & multos in civitatem adſcribunt, brevi numerus civium ultra IↃↃ excrevit. Poſt crebras in Siculorum fines expeditiones fecerunt, Smenteoque & Morgantio captis, cum Agyri, Agyrinaeorum tyranno, & Damone, Centuripinorum regulo, Erbitaeis praeterea, & Aſſorinis, foedera percuſſerunt. Cephaloedium inſuper, & Soluntem, Ennamque per proditionem ditioni ſuae adiunxe-

τοις πρὸς [1] Ἐρβησσίνους εἰρήνην ἐποιήσαντο. καὶ τὰ μὲν κατὰ Σικελίαν ἐν τούτοις ἦν.

οθʹ. Κατὰ δὲ τὴν Ἑλλάδα, Λακεδαιμόνιοι προορώμενοι τὸ μέγεθος τοῦ πρὸς [2] Πέρσας πολέμου, τὸν ἕτερον τῶν βασιλέων Ἀγησίλαον ἐπέστησαν τοῖς πράγμασιν· οὗτος δ᾽ ἑξακισχιλίους στρατιώτας ἐπιλέξας, τριάκοντα δὲ τῶν πολιτῶν εἰς τὸ συνέδριον [3] τοὺς ἀρίστους κατατάξας, διεβίβασε δύναμιν ἐκ τῆς [4] Εὐρώπης εἰς Ἔφεσον. ἐκεῖ δὲ στρατολογήσας τετρακισχιλίους, προήγαγε τὴν δύναμιν εἰς ὕπαιθρον, οὖσαν πεζῶν μὲν μυρίων, ἱππέων δὲ τετρακοσίων. ἠκολούθει δ᾽ αὐτοῖς ἀγοραῖος ὄχλος καὶ τῆς ἁρπαγῆς χάριν, οὐκ [5] ἐλάττων τοῦ προειρημένου. διεξιὼν δὲ τὸ Καΰστριον πεδίον, διέφθειρε τὴν χώραν τὴν ὑπὸ τοὺς Πέρσας οὖσαν, μέχρις ὅτου κατήντησεν εἰς Κύμην. ἐκεῖθεν δ᾽ ὁρμηθεὶς, τὸ πλεῖστον τοῦ θέρους τήν τε Φρυγίαν καὶ τὰ

Ageſilaus, rex Laced. traiectis Epheſum copiis, Perſarum provincias populatur.

1 Ἐρκισσίνους Coislin. In edd. Ἐρβισσήνους.
2 Ἐσπερὰν Coisl.
3 Abſunt haec duo Reg. 1.
4 Ἀσίας margo Steph. Vat. Cq.
5 Ἐλάττω Coisl.

runt. Cum Erbeſſinis vero pacem inibant. Atque ita tum Siciliae res ſeſe habebant.

LXXIX. In Graecia Lacedaemonii, cum molem Perſici belli providerent, alterum ex regibus Ageſilaum rerum curationi praeficiunt. Is ſex millibus delectis, & XXX civibus ex optimatum numero in ſenatum adoptatis, ex Europa copias Epheſum traiecit. Ibi novo delectu IV millibus conſcriptis, exercitum, quem CCIↃↃ peditum & quadringentorum equitum habebat, in campum eduxit. Hos circumforanea quaedam colluvies praedae gratia ſequebatur, numero iis, quos diximus, haud inferior. Cayſtrios ergo campos percurſitans, agros Perſis ſubditos populatur, uſque dum Cumas attigit. Inde movens, maximam aeſtatis partem in Phrygiae finitimaeque regionis

συνεχῆ διετέλεσε πορθῶν, καὶ τὴν δύναμιν ἐμπλήσας ὠφελείας, ὑπὸ τὸ φθινόπωρον ἀνέκαμψεν εἰς Ἔφεσον.

Impetrat a rege Aegyptiorum navalis belli auxilia & frumentum.

τούτων δὲ πραττομένων, Λακεδαιμόνιοι μὲν πρέσβεις ἀπέστειλαν πρὸς [1] Νεφερέα τὸν Αἰγύπτου βασιλέα περὶ συμμαχίας· ὃς ἀντὶ τῆς βοηθείας ἐδωρήσατο σκευὴν τοῖς Σπαρτιάταις ἑκατὸν τριήρεσι, σίτου δὲ μυριάδας πεντήκοντα.

Pharax claſſis Laced. Conon Perſicae claſſis praefecti.

Φάραξ δὲ ὁ τῶν Λακεδαιμονίων ναύαρχος, ἀναχθεὶς ἐκ Ῥόδου ναυσὶν ἑκατὸν εἴκοσι, κατέπλευσε τῆς Καρίας πρὸς Σάσανδα, φρούριον ἀπέχον τῆς Καύνου σταδίους ἑκατὸν [2] πεντήκοντα. ἐκεῖθεν δὲ ὁρμώμενος ἐπολιόρκει τὴν Καῦνον, καὶ Κόνωνα μὲν τὸν τοῦ βασιλικοῦ στόλου τὴν ἡγεμονίαν ἔχοντα, διατρίβοντα δὲ ἐν Καύνῳ μετὰ νεῶν τεσσαράκοντα. Ἀρταφέρνου δὲ καὶ Φαρναβάζου μετὰ πολλῆς δυνάμεως παραβοηθήσαντος τοῖς Καυνίοις, ὁ Φάραξ ἔλυσε τὴν πολιορκίαν, καὶ μετὰ τοῦ στόλου παντὸς ἀπῆγεν εἰς Ῥόδον. μετὰ δὲ ταῦτα Κόνων μὲν ἀθροίσας ὀγδοήκοντα τριήρεις, ἔπλευ-

1 Νεφερέα in ora Steph. Reg. 1. Coislin. Νεφρέαν Reg. 2. Νεφρέα edd.

2 Omittit Reg. 2. notatque ſtigmate Steph. In margine Clar. καὶ ὀκτώ. Ἑκατὸν εἴκοσι Reg. 1.

populatione conſumit, & locupletatum praeda exercitum, ſub autumnum in hiberna Epheſum reducit. Haec dum geruntur, Lacedaemonii per legatos Nephreum Aegypti regem de ſocietate armorum ſollicitant. Qui auxiliorum loco Spartanis ad centum triremes apparatum & quingenta tritici millia donat. Pharax igitur Lacedaemoniorum navarchus, cum CXX navium claſſe ex Rhodo provectus, Saſanda Cariae caſtellum, CL ſtadiis a Cauno diſtans, appellit. Hinc ſolvens, Caunum & Cononem, regiae claſſis imperatorem, cum navibus XL Cauni ſtativa habentem, oppugnat. At cum Artaphernes & Pharnabazus ingenti exercitu Cauniis ſubvenirent, Pharax obſidionem ſolvit, totamque claſſem in Rhodum abducit. Poſt haec Conon triremes LXXX cogit, & cum his in

σεν εἰς Χεῤῥόνησον, Ῥόδιοι δὲ ἐκβαλόντες τὸν τῶν Πελοποννησίων στόλον, ἀπέστησαν ἀπὸ Λακεδαιμονίων, καὶ τὸν Κόνωνα προσεδέξαντο μετὰ τοῦ στόλου παντὸς εἰς τὴν πόλιν. οἱ δ᾽ ἐκ τῆς Αἰγύπτου τὸν δωρηθέντα σῖτον κατακομίζοντες Λακεδαιμόνιοι, τὴν ἀπόστασιν τῶν Ῥοδίων ἀγνοοῦντες, τεθαῤῥηκότες προσέπλεον τῇ νήσῳ. Ῥόδιοι δὲ καὶ Κόνων ὁ τῶν Περσῶν ναύαρχος καταγαγόντες τὰς ναῦς εἰς τοὺς λιμένας, ἐπλήρωσαν σίτου τὴν πόλιν. παρεγενήθησαν δὲ τῷ Κόνωνι τριήρεις ἐννενήκοντα, δέκα μὲν ἀπὸ Κιλικίας, ὀγδοήκοντα δ᾽ ἀπὸ Φοινίκης, ὧν ὁ Σιδωνίων δυνάστης εἶχε τὴν ἡγεμονίαν.

Rhodii, expulſis Graecis, recipiunt Perſas, miſſumque ab Aegyptiis frumentum rapiunt.

π΄. Μετὰ δὲ ταῦτα Ἀγησίλαος μὲν ἐξαγαγὼν τὴν δύναμιν εἰς τὸ Καΰστρου πεδίον καὶ τὴν περὶ Σίπυλον χώραν, ἐδῄωσε τὰς τῶν ἐγχωρίων κτήσεις. Τισσαφέρνης δὲ μυρίους μὲν ἱππεῖς, πεντακισμυρίους δὲ πεζοὺς ἀθροίσας, ἐπηκολούθει τοῖς Λακεδαιμονίοις, καὶ τοὺς

Proelio in campis ad Cayſtrum commiſſo, Ageſilaus Tiſſaphernem fundit.

Cherſoneſum tranſmittit. Rhodii interea, claſſe Peloponneſiorum eiecta, Lacedaemoniorum ſocietatem deſerunt, & Cononem cum omni claſſe in urbem ſuam recipiunt. Tum qui donatum ex Aegypto frumentum advehebant, quod Rhodios deſciviſſe ignorarent, confidenter inſulae naves advertunt. At Conon, Perſarum navarchus, cum Rhodiis onerarias in portum deducens, annona urbem replevit. Atqui Cononi tum aliae XC triremes, e Cilicia nimirum X, & ex Phoenicia LXXX, quarum Sidoniorum regulus praeturam geſſit, ſupervenere.

LXXX. Ageſilaus inde, copiis in Cayſtri planiciem, & circumiacentes Sipyli agros, eductis, incolarum facultatibus hoſtili praedatione damnum inferebat. Tiſſaphernes igitur CCIↃↃ equitum, & L millia peditum contrahit, & a tergo Lacedaemoniis inhaerens, inter pabulan-

ἀποσπωμένους τῆς τάξεως ἐν ταῖς προνομαῖς ἀνῄρει. Ἀγησίλαος δὲ εἰς πλινθίον συντάξας τοὺς στρατιώτας, ἀντείχετο τῆς παρὰ τὸν Σίπυλον παρωρίας, ἐπιτηρῶν καιρὸν εὔθετον εἰς τὴν τῶν πολεμίων ἐπίθεσιν. ἐπελθὼν δὲ τὴν χώραν μέχρι Σάρδεων, ἔφθειρε τούς τε κήπους, καὶ τὸν παράδεισον τὸν Τισσαφέρνους, φυτοῖς καὶ τοῖς ἄλλοις πολυτελῶς πεφιλοτεχνημένον εἰς [1] τρυφὴν καὶ τὴν ἐν εἰρήνῃ τῶν ἀγαθῶν ἀπόλαυσιν· μετὰ δὲ ταῦτ' [2] ἐπιστρέψας, ὡς ἀνὰ μέσον ἐγενήθη τῶν τε Σάρδεων καὶ Θυβαρνῶν, ἀπέστειλε Ξενοκλέα τὸν Σπαρτιάτην μετὰ χιλίων καὶ τετρακοσίων στρατιωτῶν νυκτὸς εἴς τινα δασὺν τόπον, ὅπως ἐνεδρεύσῃ τοῖς Βαρβάροις. αὐτὸς δ' ἅμ' ἡμέρᾳ πορευόμενος μετὰ τῆς δυνάμεως ἐπειδὴ τὴν μὲν ἐνέδραν παρήλλαξεν, οἱ δὲ Βάρβαροι προσπίπτοντες ἀτάκτως τοῖς ἐπὶ τῆς [3] οὐραγίας ἐξήπτοντο παραδόξως, ἐξαίφνης δ' ἐπέστρεψεν ἐπὶ τοὺς Πέρσας.

1 Τροφὴν Reg. 2.
2 Ἀναστρέψας Reg. 2.
3 Οὐραγίας Coisl. Reg. 1. Edd. ἐξουραγίας.

dum ab ordinibus avulſos ac palantes interimebat. Ageſilaus igitur, phalange ad laterculi formam ordinata, declives ad Sipylum tractus capeſſit, commodam interim occaſionem invadendi hoſtes captans. Ac totam ad Sardeis uſque provinciam incurſans, hortos, ipſumque Tiſſaphernis viridarium, arboribus & ceteris ad delicias & oblectationem ex pacis commodis percipiendam, magno ſumtu & artificio excultum, pervaſtat. Inde ubi ſeſe convertit, medio inter Sardeis & Thybarnas ſpatio, Xenoclem Spartanum cum CIↃ CCCC militibus noctu in ſilvoſum quendam locum, ad inſidiis hoſtes excipiendum, praemittit. Ipſe ſub primam lucem cum exercitu iter capeſſens, quamprimum inſidias a ſe collocatas praeterivit, Barbari inordinato procurſu extremum agmen ex improviſo adorti, carpere incipiunt. Tum extemplo

γενομένης δὲ καρτερᾶς μάχης, καὶ τοῦ συσσήμου τοῖς κατὰ τὴν ἐνέδραν οὖσιν ἀρθέντος, ἐκεῖνοι μὲν παιανίσαντες ἐπεφέροντο τοῖς πολεμίοις, οἱ δὲ Πέρσαι, θεωροῦντες [1] αὐτοὺς ἀπολαμβανομένους εἰς μέσον, κατεπλάγησαν, καὶ παραχρῆμα ἔφευγον. οἱ δὲ περὶ τὸν Ἀγησίλαον μέχρι μέν τινος ἐπιδιώξαντες, ἀνεῖλον μὲν ὑπὲρ τοὺς ἑξακισχιλίους, αἰχμαλώτων δὲ πολὺ πλῆθος ἤθροισαν· τὴν δὲ παρεμβολὴν διήρπασαν, γέμουσαν πολλῶν ἀγαθῶν. ἀπὸ δὲ τῆς μάχης Τισσαφέρνης μὲν εἰς Σάρδεις ἀπεχώρησε, καταπεπληγμένος τὴν τόλμαν τῶν Λακεδαιμονίων· Ἀγησίλαος δ' ἐπεχείρησε μὲν εἰς τὰς ἄνω σατραπείας, ἐν δὲ τοῖς ἱεροῖς οὐ δυνάμενος καλλιερῆσαι, πάλιν ἀπήγαγε τὴν δύναμιν ἐπὶ θάλασσαν. Ἀρταξέρξης δὲ ὁ τῆς Ἀσίας βασιλεὺς τά τε ἐλαττώματα πυθόμενος, καὶ κατορρωδῶν τὸν πρὸς [2] τοὺς Ἕλληνας πόλεμον, δι' ὀργῆς εἶχε τὸν Τισσαφέρνην. τοῦτον γὰρ αἴτιον τοῦ πολέμου γεγονέναι ὑπὸ τῆς μη-

Rex Artaxerxes ira correptus Thiſſaphernem iugulare iubet,

1 Αὐτοὺς Reg. uterque. 2 Deſit articulus Reg. 1.

in Perſas ſe convertit, pugnaque fortiter inita, ſignum his, qui in ſubſidiis latebant, erigit. Qui mox bellico vociferatu in hoſtem ſeſe inferunt. Perſae, dum interceptos in medio ſeſe vident, perterrefacti in fugam ſe coniiciunt. Quorum Ageſilani, quadamtenus inſecuti, ultra ſex millia trucidant, & captivorum vim non exiguam colligunt, & caſtra multis emolumentis referta diripiunt. Ab hac pugna Tiſſaphernes Sardes ſe recepit, Lacedaemoniorum audacia non mediocriter perculſus. Propoſitum fuerat Ageſilao ulterius in remotiores etiam a mari provincias ducere: ſed quia in ſacris perlitare non poterat, ad mare exercitum reduxit. Artaxerxes vero, Aſiae rex, de cladibus certior factus, dum bellum Graecorum pertimeſcit, ſimul iram adverſus Tiſſaphernem concipit, qui belli nimirum huius auctor eſſet. Et

τρὸς Παρυσάτιδος ἦν ἠξιωμένος τιμωρήσασθαι τὸν Τισσαφέρνην. εἶχε γὰρ αὕτη διαφόρως πρὸς αὐτὸν, ἐκ τοῦ διαβεβληκέναι τὸν υἱὸν αὐτῆς Κῦρον, ὅτε τὴν ἐπὶ τὸν ἀδελφὸν στρατείαν ἐποιεῖτο. καταστήσας οὖν Τιθραύστην ἡγεμόνα, τούτῳ μὲν παρήγγειλε συλλαμβάνειν Τισσαφέρνην, πρὸς δὲ τὰς πόλεις καὶ τοὺς σατράπας ἔπεμψεν ἐπιστολὰς, ὅπως ἂν πάντες ποιῶσι τούτῳ τὸ προσταττόμενον. ὁ δὲ Τιθραύστης παραγενόμενος εἰς Κολοσσὰς τῆς Φρυγίας, συνέλαβε Τισσαφέρνην διά τινος Λαρισσαίου σατράπου λουόμενον, καὶ τὴν κεφαλὴν ἀποκόψας, ἀπέστειλε πρὸς τὸν βασιλέα· αὐτὸς δὲ τὸν Ἀγησίλαον πείσας εἰς λόγους ἐλθεῖν, ἐξαμηνιαίους ἀνοχὰς ἐποιήσατο.

& Tithrauſten belli ducem conſtituit, qui cum Ageſilao ſemeſtres inducias facit.

πα'. Τῶν δὲ κατὰ τὴν Ἀσίαν τοῦτον τὸν τρόπον διῳκημένων, Φωκεῖς πρὸς Βοιωτοὺς ἔκ τινων ἐγκλημάτων εἰς πόλεμον καταστάντες, ἔπεισαν τοὺς Λακεδαιμονίους συμμαχεῖν κατὰ τῶν Βοιωτῶν· καὶ τὸ μὲν πρῶ-

Bellum Boeoticum, inter Phocenſes & Boeotos geſtum.

iam antea precibus a matre Paryſatide, ad vindictam de Tiſſapherne exigendam, ſollicitatus fuerat. Infenſa namque homini erat, quod filii ſui Cyri expeditionem, in fratrem ſuſceptam, calumnioſe detulerat. Tithrauſtem ergo cum Tiſſaphernem capiendi mandato, ſummum belli ducem facit, & datis huc illuc ad civitates & Satrapas literis, ut omnes dicto audientes ſint illi, edicit. Tithrauſtes, quamprimum Coloſſas Phrygiae devenit, Satrapae cuiuſdam Lariſſaei opera Tiſſaphernem in balneo capit, & reſectum eius caput ad regem tranſmittit. Tum Ageſilao in colloquium pellecto, ſemeſtres cum Spartanis inducias facit.

LXXXI. Dum per Aſiam hunc ad modum res adminiſtrantur, Phocenſes nonnullis de cauſis bellum inferunt Boeotis, & auxilia contra hoſtes a Lacedaemoniis

τον αὐτοῖς ἀπέστειλαν Λύσανδρον μετὰ στρατιωτῶν ὀλίγων, ὃς εἰσελθὼν εἰς τὴν Φωκίδα, συνήγαγε δύναμιν· μετὰ δὲ ταῦτα καὶ Παυσανίας ὁ βασιλεὺς ἐξεπέμφθη μετὰ στρατιωτῶν ἑξακισχιλίων. Βοιωτοὶ δὲ πείσαντες Ἀθηναίους συνεπιλαβέσθαι τοῦ πολέμου, τότε μὲν καθ' αὑτοὺς ὥρμησαν, καὶ κατέλαβον Ἁλίαρτον ὑπὸ Λυσάνδρου καὶ Φωκέων πολιορκουμένην· γενομένης δὲ μάχης, ὅ τε Λύσανδρος ἔπεσε, καὶ τῶν Λακεδαιμονίων καὶ τῶν συμμάχων πολλοί· τῶν δὲ Βοιωτῶν ἡ μὲν ὅλη φάλαγξ ταχέως [1] ἐπέστρεψεν ἀπὸ τοῦ διωγμοῦ, τῶν δὲ Θηβαίων ὡς διακόσιοι προχειρότερον εἰς τόπους τραχεῖς ἑαυτοὺς δόντες, ἀνῃρέθησαν. ὁ μὲν οὖν πόλεμος οὗτος ἐκλήθη [2] Βοιωτικός. Παυσανίας δὲ ὁ τῶν Λακεδαιμονίων βασιλεὺς, πυθόμενος τὴν ἧτταν, ἀνοχὰς ἐποιήσατο πρὸς Βοιωτοὺς, καὶ τὴν δύναμιν ἀπήγαγε πρὸς Πελοπόννησον. Κόνων δὲ ὁ τῶν Περσῶν ναύ- Perſicum bellum

1 Ἀπέστρεψεν Reg. 1. 2 Βοιωτιακὸς idem, & Coisl.

impetrant. Et tum quidem Lyſander cum militum numero haud ita magno illuc mittitur: qui Phocidem ingreſſus, exercitum inde contrahit. Sed aliquanto poſt cum VI millium phalange Pauſanias rex eo mittitur. Boeoti igitur, Athenienſibus ad ſocietatem pertractis, tum quidem ſuo Marte egreſſi, Haliartum a Lyſandro & Phocenſibus obſeſſam inveniunt. Conſerta igitur pugna, tum Lyſander, tum & Lacedaemoniorum & ſocii nominis turba non mediocris, cadit. Boeotorum quidem phalanx univerſa ſtatim inſequendo redibat. Sed Thebanorum CC circiter, qui aſperis ſe locis incautius dederunt, vitam amiſerunt. Hoc ergo bellum Boeotici cognomentum reportavit. At Pauſanias, Lacedaemoniorum rex, clade ſuorum audita, induciis cum Boeotorum gente pactis, cum exercitu in Peloponneſum remeavit. Interea Conon, Perſicae claſſis

mari gerendum & profligandum ſuſcipit Conon.

αρχος ἐπὶ μὲν τοῦ στόλου κατέστησεν Ἱερώνυμον καὶ Νικόδημον Ἀθηναίους ὄντας, αὐτὸς δὲ σπεύδων ἐντυχεῖν τῷ βασιλεῖ, παρέπλευσεν εἰς Κιλίκιαν, κἀκεῖθεν εἰς Θάψακον τῆς Συρίας πορευθεὶς, ἀνὰ τὸν Εὐφράτην ποταμὸν ἔπλευσεν εἰς Βαβυλῶνα. ἐκεῖ δ' ἐντυχὼν τῷ βασιλεῖ, καταναυμαχήσειν ἐπηγγείλατο τοὺς Λακεδαιμονίους, ἂν αὐτῷ χρήματα καὶ τὴν ἄλλην παρασκευὴν ἑτοιμάσῃ κατὰ τὴν [1] ἑαυτοῦ προαίρεσιν. ὁ δ' Ἀρταξέρξης ἐπαινέσας αὐτὸν, καὶ δωρεαῖς μεγάλαις τιμήσας, συνέστησε ταμίαν τὸν χορηγήσοντα χρημάτων πλῆθος, ὅσον ἂν προστάτῃ Κόνων, καὶ τὴν ἐξουσίαν ἔδωκεν αὐτῷ λαβεῖν εἰς τὸν πόλεμον [2] συνηγησόμενον, ὃν ἂν [3] προαιρῆται Περσῶν. Κόνων μὲν οὖν Φαρνάβαζον ἑλόμενος τὸν σατράπην, κατέβαινεν εἰς τὴν θάλατταν, ἅπαντα διῳκηκὼς κατὰ τὴν ἑαυτοῦ δύναμιν.

Olymp. XCVI, 2.

πβ'. Τοῦ δ' ἔτους τούτου [4] διεληλυθότος, Ἀθήνησι

1 Ἐκείνου Reg. 1.
2 Συναγωνιούμενον idem.
3 Βούληται ex gloſſa Coiſl.
4 Διελθόντος Coiſl.

praefectus, Hieronymo & Nicodemo Athenienſibus navale imperium committit: ipſe regem convenire properans, in Ciliciam navigat, atque inde Thapſacum Syriae delatus, ſecundo Euphratis amne Babylonem delabitur. Hic in colloquium regis admiſſus, Lacedaemonios navalibus ſe copiis debellaturum, ſi pecuniis ceteroque apparatu ex arbitrio ſuo inſtructus fuerit, pollicetur. Artaxerxes, collaudato viri ſtudio, magnis eum donis honeſtat, & quaeſtorem ſimul ei conſtituit, qui, quantam ipſe mandet, pecuniae vim ei depromat. Poteſtatem inſuper facit, quemcunque ex Perſis velit, militaris imperii collegam ut ſibi adoptet. Pharnabazum igitur Satrapam Conon deligit, rebuſque omnibus pro virili accuratis, ad mare (Graecum) rurſus deſcendit.

LXXXII. Cum anno circumvoluto ſummum Athenis

μὲν τὴν ἀρχὴν ἔλαβε Διόφαντος, ἐν Ῥώμῃ δ' ἀντὶ τῶν ὑπάτων ἓξ χιλίαρχοι τὴν ὑπατικὴν ἀρχὴν διώκουν, Λεύκιος Οὐαλέριος, Μάρκος [1] Φούριος, Κόϊντος Σερουΐλιος, [2] Κόϊντος Σουλπίκιος, [3] Κλαύδιος Οὔγων, καὶ Μάριος Ἄππιος. τούτων δὲ τὴν ἀρχὴν παρειληφότων, Βοιωτοὶ καὶ Ἀθηναῖοι, πρὸς δὲ τούτοις Κορίνθιοι καὶ Ἀργεῖοι συμμαχίαν πρὸς ἀλλήλους ἐποιήσαντο. μισουμένων γὰρ τῶν Λακεδαιμονίων ὑπὸ τῶν συμμάχων διὰ τὸ βάρος τῆς ἐπιστάσεως, ᾤοντο [4] αὐτῶν ῥᾳδίως καταλύσειν τὴν ἡγεμονίαν, τὰς μεγίστας πόλεις συμφρονούσας ἔχοντες. καὶ πρῶτον μὲν συνέδριον κοινὸν ἐν τῇ Κορίνθῳ συστησάμενοι, τοὺς βουλομένους ἔπεμπον, καὶ κοινῶς διώκουν τὰ κατὰ τὸν πόλεμον· μετὰ δὲ ταῦτα πρέσβεις εἰς τὰς πόλεις ἀποστέλλοντες, πολλοὺς συμμάχους ἀπὸ Λακεδαιμονίων ἀπέστησαν. [5] εὐ-

Boeoti, Athenienſes, Corinthii, Argivi, foedus in Lacedaemonios ineunt,

ſocios eorum in ſuas partes trahunt,

1 Φούριος Reg. 2. Edd. Φρούριος.
2 Deſit Coisl.
3 Omnia haec nomina negligit Coislin.
4 Ῥᾳδίως καταλύσειν αὐτῶν τὴν Reg. 1.
5 Εὐθὺ Reg. 1. frequenti peccato.

magiſtratum gereret Diophantus, & Romae VI Tribuni militares L. Valerius, Marcus Furius, Quin. Servilius, Quin. Sulpitius, Marcus Valerius Maximus, & Luc. Furius, conſulare imperium adminiſtrarent, Boeoti & Athenienſes, & cum his Corinthii & Argivi, ſocietatem inter ſe iunxere. Nam quia ſocii, propter moleſtam imperii gravitatem, Lacedaemoniorum odio flagrabant, facilius ſe principatum illorum everſuros, ſi maximae ſecum conſpiraſſent civitates, exiſtimabant. Primum ergo communem apud Corinthios ſenatum inſtituunt, & miſſis eo, qui conſultarent, neceſſaria ad bellum communi opera diſpenſant. Per legatos deinde, paſſim ad civitates ire iuſſos, complures a ſocietate Lacedaemoniorum abalienant.

θὺς γὰρ αὐτοῖς ἥ τε Εὔβοια ἅπασα προσέθετο, καὶ Λευκάδιοι, πρὸς δὲ τούτοις Ἀκαρνᾶνές τε καὶ Ἀμβρακιῶται, καὶ Χαλκιδεῖς οἱ πρὸς τῇ Θρᾴκῃ. ἐπεβάλοντο δὲ καὶ τοὺς ἐν Πελοποννήσῳ κατοικοῦντας πείθειν ἀποστῆναι Λακεδαιμονίων· οὐδεὶς δ' αὐτοῖς ὑπήκουσεν. ἡ γὰρ Σπάρτη, κατὰ τὰ πλευρὰ κειμένη, καθαπερεί τις ἀκρόπολις ἦν καὶ φρουρὰ πάσης Πελοποννήσου. Μηδίου δὲ τοῦ τῆς Λαρίσσης τῆς ἐν Θετταλίᾳ δυναστεύοντος, διαπολεμοῦντος πρὸς Λυκόφρονα τὸν [1] Φερῶν τύραννον, καὶ δεομένου πέμψαι βοήθειαν, ἀπέστειλεν αὐτῷ τὸ συνέδριον στρατιώτας δισχιλίους. ὁ δὲ Μήδιος, τῆς συμμαχίας αὐτῷ παραγενομένης, Φάρσαλον εἷλεν ὑπὸ Λακεδαιμονίων φρουρουμένην, καὶ τοὺς ἐν αὐτῇ κατοικοῦντας ἐλαφυροπώλησε· μετὰ δὲ ταῦθ' οἱ Βοιωτοὶ [2] μετ' Ἀργείων Ἡράκλειαν τὴν ἐν Τραχῖνι κατελάβοντο, χωρισθέντες ἀπὸ Μηδίου, καὶ νυκτὸς ἐντὸς

Lacedaemonios ipſos ubique premunt,

1 Φερῶν Vatic. Coiſlin. Vulgo Φερρῶν.

2 Duo haec non leguntur in Reg. 2. & Clar.

Et ſtatim Euboea univerſa, Leucadii, Acarnanes, Ambraciotae, & Chalcidenſes Thraciae accolae, ſeſe illis adiungunt. Tum & Peloponneſi incolas ad defectionis ſocietatem pellicere conantur. Nemo tamen erat, qui poſtulatis illorum obſecundaret. Nam Sparta, Peloponneſi latera praecingens, tanquam arx & praeſidium eius exſiſtit. Bellum ſub id tempus cum Lycophrone Pheraeorum Tyranno gerebat Medius, Lariſſae in Theſſalia princeps. Huic, ſubſidium expetenti, concilium CIↃ CIↃ armatos mittebat. Is ergo, copiis auxiliaribus inſtructus, Pharſalum, Lacedaemoniorum praeſidio hactenus defenſum, ſubigit, & habitatores inter ceteram praedam divendit. Poſt haec Boeoti, Argivorum ope, a Medio ſegregati, Heracleam Trachiniae occupant, & per noctem intra

τῶν τειχῶν ὑπό τινων εἰσαχθέντες, Λακεδαιμονίους μὲν τοὺς καταληφθέντας ἀπέσφαξαν, τοὺς δ' ἀπὸ Πελοποννήσου τὰ σφῶν ἔχοντας εἴασαν ἀπελθεῖν. εἰς δὲ τὴν πόλιν τοὺς Τραχινίους φεύγοντας ἐκ τῶν πατρίδων ὑπὸ Λακεδαιμονίων μεταπεμπόμενοι, [1] τούτοις ἔδωκαν τὴν πόλιν οἰκεῖν, οἳ καὶ παλαιότατοι τῆς χώρας ταύτης ἦσαν οἰκήτορες. μετὰ δὲ ταῦθ' ὁ τῶν Βοιωτῶν ἀφηγούμενος Ἰσμηνίας τοὺς μὲν Ἀργείους ἐν τῇ πόλει κατέλιπε φυλακῆς ἕνεκα· αὐτὸς δὲ πείσας ἀποστῆναι ἀπὸ Λακεδαιμονίων [2] Αἰνιᾶνας καὶ Ἀθαμανεῖς, ἤθροισε παρά τε τούτων καὶ τῶν συμμάχων στρατιώτας. τοὺς πάντας δ' ἔχων μικρὸν ἀπολείποντας τῶν ἑξακισχιλίων, ἐστράτευσεν εἰς Φωκεῖς. καταστρατοπεδεύοντος δ' αὐτοῦ εἰς Ἄρυκας τῆς Λοκρίδος, (ἐξ ἧς φασι τὸν Αἴαντα γεγενῆσθαι) τὸ πλῆθος τῶν Φωκέων ἀπήντησε μετὰ τῶν ὅπλων, τὴν ἡγεμονίαν ἔχοντος Λακι-

1 Τούτους Coisl. Clar.
2 Αἰνειᾶνας Clar. Mox Ἀθαμᾶνας oportuerat. Vid. lib. XVI, c. 29.

moenia quorundam opera deducti, quidquid Lacedaemoniorum invenitur, trucidant, Peloponneſios autem cum rebus ſuis abſcedere ſinunt. Inde Trachiniis, quos Lacedaemonii ſolum vertere coëgerant, (licet antiquiſſimi regionis incolae eſſent) ab exſilio revocatis, urbem poſtliminio habitandam tradunt. Nec longe poſt Iſmenias, Boeotorum ductor, Argivis ad cuſtodiam urbis relictis, Aenianibus & Athamanibus deſciſcendi a Lacedaemoniis auctor eſt, & militum ab his aliiſque ſociis manu contracta, cum iam non multo pauciores IↃↃ CIↃ ſub vexillis haberet, in Phocenſes exercitum ducit. Iamque prope Arycas, Locridis urbem, (unde Aiacem oriundum fuiſſe perhibent) caſtra metatus erat, cum Phocenſium multitudo, quorum dux Laciſthenes erat Laco, cum ar-

& proelio prope Narycam fundunt.

σθένους τοῦ Λάκωνος. γενομένης δὲ μάχης ἐπὶ πολὺν χρόνον ἰσχυρᾶς, ἐκράτησαν οἱ Βοιωτοὶ, καὶ μέχρι νυκτὸς διώξαντες τοὺς φεύγοντας, ἀνεῖλον [1] οὐ πολὺ λείποντας τῶν χιλίων, τῶν δ' ἰδίων ἀπέβαλον [2] ἐν τῇ μάχῃ περὶ πεντακοσίους. μετὰ δὲ τὴν παράταξιν ἀμφότεροι διαλύσαντες τὸ [3] συνέδριον, οἱ μὲν εἰς τὰς [4] ἰδίας πατρίδας, οἱ δ' εἰς Κόρινθον τὸ συνέδριον ἀγαγόντες, ἐπεὶ κατὰ νοῦν αὐτοῖς προεχώρει τὰ πράγματα, συνήγαγον ἐξ ἁπασῶν τῶν πόλεων στρατιώτας εἰς Κόρινθον, πεζοὺς μὲν πλείους μυρίων πεντακισχιλίων, ἱππεῖς δὲ περὶ πεντακοσίους.

Ageſilaus, ex Aſia revocatus,

πγ'. Λακεδαιμόνιοι δ' ὁρῶντες τὰς μεγίστας τῶν κατὰ τὴν Ἑλλάδα πόλεων ἐφ' [5] ἑαυτοὺς συνισταμένας, ἐψηφίσαντο τόν τε Ἀγησίλαον ἐκ τῆς Ἀσίας μεταπέμψασθαι, καὶ τὴν μετ' αὐτοῦ δύναμιν· αὐτοὶ δὲ ἐν τοσούτῳ παρά τε σφῶν καὶ τῶν συμμάχων ἀθροί-

1 Οὐ πολλοὺς Clar.
2 Deeſt Clar. Reg. 2.
3 Omnes συνέδριον. Oportebat στρατόπεδον.
4 Οἰκείας Reg. 2. Clar. ex interpretamento.
5 Ἑαυτὰς Clar.

mis illi occurrit. Proelium acre ad bene longum tempus committitur, quo tandem Boeoti victores, ad noctis uſque crepuſculum fugientes perſecuti, mille plus minus peremerunt, de ſuo interim numero ad ꟾↄ deſideratis. Poſt hanc pugnam exercitum utrique dimiſerunt, illi in ſuam cuiuſque patriam, hi Corinthum verſus; ubi convocato ſenatu, quia res ex animi ſententia felicem habuerat ſucceſſum, ex omnibus paſſim urbibus milites, ſupra XV millia peditum, & ꟾↄ equites, Corinthum evocant.

LXXXIII. Lacedaemonii igitur, cum potentiſſimas Graeciae civitates foedus contra ſe iniiſſe viderent, Ageſilaum ex Aſia, copiaſque illi adiunctas, revocandum cenſuere. Ipſi tamen interea ex civium ſociorumque de-

σαντες πεζοὺς μὲν δισμυρίους τρισχιλίους, ἱππεῖς δὲ πεντακοσίους, ἀπήντησαν τοῖς πολεμίοις. γενομένης δὲ παρατάξεως παρὰ τὸν Νεμέαν ποταμὸν μέχρι [1] νυκτὸς, ἑκατέρων ἐπροτέρησε τὰ μέρη τοῦ στρατεύματος. καὶ τῶν μὲν Λακεδαιμονίων καὶ τῶν συμμάχων ἔπεσον ἑκατὸν πρὸς τοῖς χιλίοις, Βοιωτῶν δὲ καὶ τῶν ἄλλων συμμάχων περὶ δισχιλίους ὀκτακοσίους. Ἀγησίλαος δὲ τὴν δύναμιν ἐκ τῆς Ἀσίας διαβιβάσας εἰς τὴν Εὐρώπην, τὸ μὲν πρῶτον Θρακῶν τινων ἀπαντησάντων αὐτῷ [2] μετὰ πολλῆς στρατιᾶς, μάχῃ τε ἐνίκησε, καὶ τοὺς πλείστους τῶν Βαρβάρων ἀνεῖλε· μετὰ δὲ ταῦτα διὰ Μακεδονίας τὴν πορείαν ἐποιεῖτο, τὴν αὐτὴν διεξιὼν χώραν, ἣν καὶ Ξέρξης ἐπορεύθη, καθ' ὃν καιρὸν ἐστράτευσεν ἐπὶ τοὺς Ἕλληνας. Ἀγησίλαος μὲν οὖν διὰ Μακεδονίας καὶ Θετταλίας πορευθεὶς, ὡς διῆλθε τὰ περὶ τὰς Θερμοπύλας, στενὴν τὴν πορείαν ἐποιεῖτο. Κόνων δὲ ὁ Ἀθηναῖος καὶ Φαρνάβαζος ἀφηγοῦντο μὲν τοῦ βασιλικοῦ

per Thraciam & Macedoniam Thermopylas tranſit.

Conon & Pharnabazus, Perſi-

1 Νυκτῶν Clar. Co. Mox προετέρησε omnes. 2 Omittitur a Coisl.

lectu tribus & XX millibus peditum, & IↃ equitibus conſcriptis, hoſtibus obviam procedunt. Proelioque ad Nemeam fluvium in noctem uſque protracto, exercitus pars utrinque ſuperior exſtitit. Et de Lacedaemoniis ſociiſque centum & M ceciderunt, de Boeotis autem horumque confoederatis ad CIↃ CIↃ & IↃCCC. Ageſilaus, ſimulac copias ex Aſia in Europam tranſmiſit, cum Thracibus quibuſdam, qui magno cum exercitu concurrerant, proelio conſerto, victor evaſit, maximamque Barbarorum partem cecidit. Hinc iter per Macedoniam faciens, eiuſdem regionis tranſitum tentat, quem Xerxes olim, quando infeſtis Graeciam exercitibus petebat. Macedoniam igitur & Theſſaliam emenſus, in ſuperandis Thermopylarum faucibus arctum iter tendebat. Interea Conon Athenienſis & Pharnabazus, regiae claſſis Prae-

cae claſſis praetores, incidunt in Periarchum (Piſandrum) Laced.

στόλου, διέτριβον δὲ περὶ [1] Λώρυμα τῆς Χεῤῥονήσου, τριήρεις ἔχοντες πλείους τῶν ἐννενήκοντα. πυθόμενοι δὲ ἐν Κνίδῳ τὸ ναυτικὸν τῶν πολεμίων εἶναι, τὰ πρὸς τὴν ναυμαχίαν παρεσκευάζοντο. Περίαρχος δ' ὁ τῶν Λακεδαιμονίων ναύαρχος ἐξέπλευσεν ἐκ τῆς Κνίδου τριήρεσιν ὀγδοήκοντα πέντε, καὶ [2] κατηνέχθη πρὸς Φύσκον τῆς Χεῤῥονήσου. ἐκεῖθεν δ' ἐκπλεύσας [3] περιέπεσε τῷ στόλῳ τοῦ βασιλέως, καὶ ταῖς μὲν προσπλευσούσαις ναυσὶ συμβαλὼν, [4] ἐπροτέρει· τῶν δὲ Περσικῶν ἅμα ταῖς τριήρεσιν ἀθρόαις παραβοηθησάντων, ἐπειδὴ πάντες οἱ σύμμαχοι πρὸς τὴν γῆν ἔφυγον, τὴν ἰδίαν ναῦν ἐπέστρεψεν, αἰσχρὸν εἶναι νομίσας καὶ τῆς Σπάρτης ἀνάξιον τὸ φυγεῖν ἀγεννῶς. ἀγωνισάμενος δὲ λαμπρῶς, καὶ πολλοὺς τῶν πολεμίων ἀνελὼν, τὸ τελευταῖον ἀξίως τῆς πατρίδος ἀνῃρέθη μαχόμενος. οἱ δὲ περὶ τὸν Κόνωνα μέχρι τῆς γῆς καταδιώξαντες τοὺς Λακεδαιμονίους,

pugnaque navali ad Cnidum cum vincunt atque occidunt.

1 Δώρημα Clarom. Reg. 2. Edd. Δώρυμα.
2 Κατήχθη Reg. 1. non male.
3 Περιέπλευσε idem, & Coisl.
4 Προετέρει omnes.

tores, circa Loryma Cherſoneſi cum pluribus quam XC triremibus agebant. Qui navales hoſtium copias circa Cnidum eſſe certiores facti, ad navalem ſe pugnam expediunt. Periarchus autem, Laconicae claſſis imperator, cum XXC triremibus e Cnido profectus, ad Phyſcum Cherſoneſi appulit; atque inde vela tendens, in claſſem regiam incidit, primiſque navibus congreſſus superior fuit. At ubi Perſicae triremes ad ferendam ſuis opem confertim imminerent, ſociique fuga ad terram ſibi caverent, turpe ac virtute Spartana indignum timide fugere arbitratus, navem praetoriam in frontem direxit; & praeclare dimicans, multis hoſtium occiſis, in ipſo tandem conflictu, ut patria dignum erat, oppetivit. Tum Cononiani, Lacedaemonios ad continentem perſecuti, L

πεντήκοντα μὲν τριήρων ἐκυρίευσαν· τῶν δ' ἀνδρῶν οἱ πλεῖστοι μὲν ἐκκολυμβήσαντες, κατὰ γῆν ἔφυγον, ἑάλωσαν δὲ περὶ πεντακοσίους· αἱ δὲ λοιπαὶ τριήρεις εἰς Κνίδον διεσώθησαν.

πδ'. Ἀγησίλαος δὲ προσλαβόμενος ἐκ Πελοποννήσου στρατιώτας, ἐπειδὴ μετὰ τῆς δυνάμεως ἐπέβαινεν εἰς Βοιωτίαν, εὐθὺς οἱ Βοιωτοὶ μετὰ τῶν συμμάχων [1] ἀπήντησαν εἰς Κορώνειαν. γενομένης δὲ παρατάξεως, Θηβαῖοι μὲν τὸ καθ' αὑτοὺς μέρος τρεψάμενοι, μέχρι τῆς παρεμβολῆς κατεδίωξαν· οἱ δ' ἄλλοι μικρὸν ἀντισχόντες χρόνον, ὑπ' Ἀγησιλάου καὶ τῶν ἄλλων φυγεῖν ἠναγκάσθησαν. διὸ καὶ τῇ μάχῃ [2] Λακεδαιμόνιοι διαλαβόντες, ἔστησαν τρόπαιον, καὶ τοὺς νεκροὺς τοῖς πολεμίοις ἔδωκαν. ἀπέθανον δὲ τῶν Βοιωτῶν καὶ τῶν συμμάχων πλείους τῶν ἑξακοσίων, Λακεδαιμονίων δὲ καὶ τῶν συναγωνισαμένων τριακόσιοι πεντήκοντα· καὶ

Boeoti & Laced. duce Ageſilao, ad Coroneam proelium committunt.

1 Ἀπήτησαν Stephan. editio, peccato operarum.
2 Inter hanc & ſequentem vocem interponendum quid eſſe monet recentior manus ad oram Reg. 1. his verbis λείπει νενικηκέναι, & bene.

triremibus potiuntur. At virorum maior pars natando ad terram evaſerat, ɪↄ tantummodo captis. Triremes reliquae Cnidum incolumes effugere.

LXXXIV. Ceterum Ageſilaus poſtquam militum ex Peloponneſo robore auctus Boeotiam cum exercitu intraſſet, ſtatim Boeoti cum auxiliaribus ad Coroneam illi occurrunt. Ibi proelio commiſſo, Boeoti adverſam ſibi partem in fugam agunt, & ad caſtra uſque perſequuntur. Sed ceteros Ageſilaus, eique adiuncti, cum exiguo tempore reſtitiſſent, ad fugiendum compellunt. Ideoque pugna ſeſe viciſſe rati Lacedaemonii, tropaeum, victoriae monumentum, erigunt, & defunctos hoſtibus reddunt. Interierant autem ex Boeotis eorumque ſociis plures ſexcentis; Lacedaemoniorum, & horum auſpiciis

αὐτὸς Ἀγησίλαος πολλοῖς περιπεπτωκὼς τραύμασιν, εἰς Δελφοὺς ἐκομίσθη, κἀκεῖ τὴν ἐπιμέλειαν τοῦ σώματος ἐποιεῖτο. Φαρνάβαζος δὲ καὶ Κόνων μετὰ τὴν ναυμαχίαν ἀνήχθησαν ἁπάσαις ταῖς ναυσὶν ἐπὶ τοὺς τῶν Λακεδαιμονίων συμμάχους· καὶ πρῶτον μὲν Κώους ἀπέστησαν, εἶτα [1] Νισυραίους καὶ Τηΐους. μετὰ δὲ ταῦτα Χῖοι τὴν φρουρὰν ἐκβαλόντες, προσέθεντο τοῖς περὶ Κόνωνα. παραπλησίως δὲ μετέβαλον [2] Μιτυληναῖοι καὶ Ἐφέσιοι καὶ Ἐρυθραῖοι. τοιαύτης δὲ τῆς καταστάσεως οὔσης, σπουδή τις εἰς τὰς πόλεις ἐνέπεσεν, ὧν αἱ μὲν ἐκβάλλουσαι τὰς φρουρὰς τῶν Λακεδαιμονίων, τὴν ἐλευθερίαν διεφύλαττον, αἱ δὲ τοῖς περὶ Κόνωνα προσετίθεντο. καὶ Λακεδαιμόνιοι μὲν ἀπὸ τούτου τοῦ χρόνου τὴν κατὰ θάλατταν ἀρχὴν ἀπέβαλον, οἱ δὲ περὶ τὸν Κόνωνα [3] σὺν παντὶ τῷ στόλῳ κρίναντες πλεῖν ἐπὶ τὴν Ἀττικὴν, ἀνέζευξαν, καὶ τὰς Κυκλάδας νή-

Tum Pharnabazus & Conon, Lacedaemoniorum ſociis ad defectionem compulſis, in Aſiam redeunt.

Inde maris imperium Lacedaemonii amiſerunt.

1 Νησιαίους Reg. 2. Clar. Νισυαίους Coisl. Reg. 1. In edd. Νισιαίους & Τίους.

2 Καὶ Μιτυληναῖοι Reg. 1.

3 Κρίναντες σὺν παντὶ τῷ στόλῳ idem.

proeliantium, CCCL. Ageſilaus ipſe multis vulneribus affectus Delphos tranſportatur, & corporis ibi curam agit. Pharnabazus autem & Conon, poſt pugnam illam navalem, tota claſſe Lacedaemoniorum ſocios invaſerunt. Primoſque ad defectionem Coos impellunt. Poſt Niſyraeos etiam & Teios. Hinc Chii, praeſidio exturbato, in Cononis partes tranſeunt. Huiuſmodi mutationem etiam Mitylenaei, Epheſii & Erythraei committunt. Atque hoc rerum ſtatu repentinum defectionis ſtudium civitates invaſit, quarum aliae, praeſidiis Lacedaemoniorum eiectis, libertatem retinent, aliae Cononi adhaeſerunt. Ex hoc ergo tempore maris imperium Lacedaemonii amiſere. Conon vero, cum omni claſſe Atticam petere conſtitutum habens, inde ſolvit, & Cycladibus inſulis in

σους προσαγόμενοι, κατέπλευσαν ἐπὶ Κύθηρα τὴν νῆσον. [1] εὐθὺς δὲ ταύτης ἐξ ἐφόδου κυριεύσαντες, τοὺς μὲν Κυθηρίους ὑποσπόνδους ἐξέπεμψαν εἰς τὴν Λακωνικὴν, αὐτοὶ δὲ καταλιπόντες τῆς πόλεως τὴν ἱκανὴν φρουρὰν, ἔπλεον ἐπὶ Κορινθίους. ἐκεῖ δὲ καταπλεύσαντες, τοῖς συνέδροις διειλέχθησαν [2] περὶ ὧν ἤθελον, καὶ συμμαχίαν ποιησάμενοι, τούτοις μὲν χρήματα [3] κατέλιπον, αὐτοὶ δ' εἰς τὴν Ἀσίαν ἐξέπλευσαν. περὶ δὲ τὸν αὐτὸν χρόνον Ἀέροπος ὁ τῶν Μακεδόνων βασιλεὺς ἐτελεύτησε νόσῳ, βασιλεύσας ἔτη ἕξ· τὴν δὲ ἡγεμονίαν διαδεξάμενος Παυσανίας ὁ υἱὸς, ἦρξεν ἐνιαυτόν. Θεόπομπος δ' ὁ Χῖος τὴν τῶν Ἑλληνικῶν σύνταξιν κατέστρεφεν εἰς τοῦτον τὸν ἐνιαυτὸν, καὶ εἰς τὴν περὶ Κνίδον ναυμαχίαν, γράψας βίβλους δώδεκα. ὁ δὲ συγγραφεὺς οὗτος ἦρκται μὲν ἀπὸ τῆς [4] περὶ Κυνὸς σῆμα ναυμαχίας, εἰς ἣν Θουκυδίδης κατέληξε πραγματείαν· ἔγραψε δὲ χρόνον ἐτῶν δεκαεπτά.

In Macedonia Aeropus rex moritur: ſuccedit Pauſanias.

Theopompus Chius hoc anno & proelio quidem ad Cnidum hiſtoriam finit.

1 Εὐθὺ Reg. 1.
2 Ὑπὲρ idem, & Coisl.
3 Κατέλειπον Coisl.
4 Περὶ Κυνόσημα idem.

partes ſuas adductis, verſus Cythera contendit. Quibus ſub primum ſtatim acceſſum potitus, Cytherios data fide in Laconiam dimiſit. Ipſe, idoneum urbi praeſidium relinquens, Corinthum verſus navigat. Quo delatus, cum ſenatu de rebus, quas proponere volebat, colloquium inſtituit, & icto cum illis ſocietatis foedere, cum pecunias ad belli uſum reliquiſſet, in Aſiam ſe recepit. Sub hoc ipſum tempus Aeropus Macedoniae rex, cum per annos ſex imperium tenuerat, morbo interiit. Succeſſit ei filius Pauſanias, annumque dumtaxat regno praeeſt. Cum hoc anno, & quidem proelio navali ad Cnidum geſto, Theopompus Chius hiſtoriam rerum Graecarum, XII libris contextam, abſolvit. Exorſuſque a pugna navali ad Cynoſſema, cum qua Thucydides definit, XVII annorum tempus complectitur.

Olymp. XCVI, 3.

πέ. Ἐπεὶ δὲ ὁ ἐνιαυσιαῖος χρόνος διεληλύθει, Ἀθήνησι μὲν Εὐβουλίδης ἦρξεν, ἐν Ῥώμῃ δὲ τὴν ὑπατικὴν ἀρχὴν διῴκουν χιλίαρχοι ἕξ, Λεύκιος Σέργιος, [1] Αὖλος Ποστούμιος, Πόπλιος Κορνήλιος, [2] Σέξστος Κένσιος, Κόϊντος [3] Μάλλιος, [4] καὶ Ἀνίτιος Κάμιλλος. περὶ δὲ τούτους τοὺς χρόνους Κόνων, τοῦ βασιλικοῦ στόλου τὴν ἡγεμονίαν ἔχων, ὀγδοήκοντα τριήρεσι καταπλεύσας εἰς τὸν [5] Πειραιέα, τοῖς πολίταις ὑπέσχετο τὸν περίβολον τῆς πόλεως ἀνοικοδομήσειν. τοῦ [6] τε γὰρ Πειραιέως τὰ τείχη καὶ τὰ μακρὰ σκέλη καθῄρητο κατὰ τὰς [7] Λακεδαιμονίων συνθήκας, ὅτε κατεπονήθησαν ἐν τῷ Πελοποννησιακῷ πολέμῳ. ὁ δ᾽ οὖν Κόνων μισθωσάμενος πλῆθος τεχνιτῶν, καὶ τὸν ἐκ τῶν πληρωμάτων ὄχλον εἰς ὑπηρεσίαν παραδοὺς, ταχέως τὸ πλεῖστον μέρος τοῦ τείχους ἀνῳκοδόμησε. καὶ γὰρ Θηβαῖοι πεντακοσίους

Conon, dirutos a Laced. Piraeei muros regiis impenſis reſtituit.

1 Deeſt Coislin.

2 Tria, quae ſequuntur, nomina omittit idem.

3 Μάλιος Clar.

4 Non leguntur in Coisl. ea vocabula. Κάμηλος mox Clar.

5 Περιαιέα Coisl. Πειραιέα Reg. 1. Clar. Edd. Περαιέα.

6 Negligit Coisl.

7 Τῶν Λακεδαιμονίων Reg. 1.

LXXXV. Poſt eius anni decurſum, cum Athenis ſummam praeturam gereret Eubulides, Romaeque VI Tribuni militares conſulari poteſtate rempublicam adminiſtrarent, L. Sergius, A. Poſtumius, P. Cornelius, Q. Manlius, L. Iulius, & L. Furius; Conon, regiae claſſis Praetor, LXXX triremibus in Piraeeum appulit, civibuſque ambitum urbis reficiendum promiſit. Nam Piraeei moenia, longaque (ut vocant) crura, Lacedaemonii ex foedere, cum bello Peloponneſiaco fractae eſſent Athenienſium opes, demoliti fuerant. Conon ergo magnam opificum turbam conduxit, iiſque navales ſocios in miniſterium adhibuit. Quo factum, ut brevi maxima pars murorum reficeretur. Nam & Thebani IↃ fabros & la-

τεχνίτας καὶ λιθοτόμους ἀπέστειλαν, καί τινες ἄλλαι τῶν πόλεων παρεβοήθησαν. [1] Τηρίβαζος δὲ ὁ τῶν κατὰ τὴν Ἀσίαν πεζικῶν δυνάμεων ἀφηγούμενος ἐφθόνει ταῖς τοῦ Κόνωνος εὐπραξίαις, καὶ πρόφασιν μὲν [2] λαβὼν ὅτι ταῖς βασιλικαῖς δυνάμεσι τὰς πόλεις Ἀθηναίοις κατακτᾶται, προαγόμενος δ' αὐτὸν εἰς Σάρδεις, συνέλαβε, καὶ δήσας εἰς φυλακὴν κατέθετο.

Quae res apud regem Perſarum invidiam & vincula ei contraxit.

πστʹ. Ἐν δὲ τῇ Κορίνθῳ τινὲς τῶν ἐπιθυμίᾳ κρατούντων συστραφέντες, ἀγώνων ὄντων ἐν τῷ θεάτρῳ, φόνον ἐποίησαν, καὶ στάσεως ἐπλήρωσαν τὴν πόλιν. συνεπιλαβομένων δὲ αὐτοῖς τῆς τόλμης Ἀργείων, ἑκατὸν μὲν καὶ εἴκοσι τῶν πολιτῶν [3] ἀπέσφαξαν, πεντακοσίους δὲ ἐφυγάδευσαν. Λακεδαιμονίων δὲ παρασκευαζομένων κατάγειν, καὶ δύναμιν ἀθροιζόντων, Ἀθηναῖοι καὶ Βοιωτοὶ παρεβοήθουν τοῖς [4] σφαγεῦσιν, ὅπως τὴν πόλιν ἐξιδιοποιήσωνται. καὶ οἱ μὲν φυγάδες μετὰ Λα-

Bellum Corinthiacum oritur, deinceps per VIII annos geſtum.

1 Τιρίβαζος Coislin. quomodo Cornel. Nepos & Plutarchus.
2 Εὑρὼν Reg. 1.
3 Κατέσφαξαν Clar.
4 Σφαγεῖσιν Coisl.

picidas ei miſerant, & nonnullae civitatum aliarum rem adiutabant. Teribazus vero, terreſtrium in Aſia copiarum ductor, ſucceſſibus Cononis invidens, fictum ei crimen intendit, quaſi regiis copiis Athenienſium ditioni urbes adiungat. Sardeis igitur pellectum comprehendit, & vinctum cuſtodiae tradit.

LXXXVI. At Corinthi quidam cupiditate dominantes, facta inter ſe conſpiratione, cum in theatro forte ludi agerentur, caedem faciunt, & ſeditioſis urbem tumultibus replent. Cumque Argivi conatus horum adiuvarent, C & XX cives iugulant, & IↃ in exſilium compellunt. Hos Lacedaemonii, conſcripto exercitu, reducere inſtituunt. Sed Athenienſes & Boeoti cum ſubſidiaria manu ſicariis opitulantur, ut ſuae urbem ditioni ſubiiciant. Ex-

κεδαιμονίων καὶ τῶν συμμάχων ἐπὶ τὸ Λέχαιον καὶ τὸν ναύσταθμον [1] ἐπελθόντες νυκτὸς, κατὰ κράτος εἷλον· τῇ δ' ὑστεραίᾳ τῶν ἐκ τῆς πόλεως ἐπεξελθόντων, ὧν Ἰφικράτης ἡγεῖτο, συνέβη γενέσθαι μάχην, ἐν ᾗ Λακεδαιμόνιοι νικήσαντες, οὐκ ὀλίγους ἀπέκτειναν. μετὰ δὲ ταῦτα οἵ τε Βοιωτοὶ καὶ Ἀθηναῖοι, πρὸς δὲ τούτοις Ἀργεῖοι καὶ Κορίνθιοι πάσῃ τῇ δυνάμει παρελθόντες εἰς τὸ Λέχαιον, τὸ μὲν πρῶτον πολιορκήσαντες τὸ χωρίον τὸ ἐντὸς τοῦ διατειχίσματος, εἰσεβιάζοντο· μετὰ δὲ ταῦτα τῶν Λακεδαιμονίων καὶ τῶν φυγάδων λαμπρῶς ἀγωνισαμένων, ἐξεώσθησαν οἱ Βοιωτοὶ καὶ οἱ μετ' αὐτῶν ἅπαντες. οὗτοι μὲν οὖν περὶ χιλίους τῶν στρατιωτῶν ἀποβαλόντες, εἰς τὴν πόλιν ἀπεχώρησαν. εὐθὺς δὲ τῶν Ἰσθμίων ἐπελθόντων, διεφέροντο περὶ τῆς θέσεως τοῦ ἀγῶνος· καὶ πολλὰ φιλονεικησάντων, ἐκράτησαν οἱ Λακεδαιμόνιοι, καὶ τοὺς φυγάδας ἐποίησαν θεῖναι τὸν ἀγῶνα. τῶν δὲ κατὰ τὸν πόλεμον δει-

1 Ἐπελθόντες δὲ Clar. prave.

ſules itaque, cum Lacedaemoniis aliiſque ſociis ad Lechaeum & navale ſub noctem progreſſi, vi locum expugnant. Poſtridie oppidani, Iphicratis ductu, ex urbe copias expediunt, proelioque commiſſo Lacedaemonii victoria potiti non paucos interficiunt. Poſt haec Boeoti & Athenienſes cum Argivis & Corinthiis univerſas copias Lechaeo admovent, & primo in caſtellum aliquamdiu oppugnatum irrumpunt. Sed cum Lacedaemonii exſuleſque pugnam ſtrenue capeſſerent, Boeoti iterum cum omni circum ſe copia eiiciuntur, & militibus circiter CIↃ deſideratis, in urbem retrocedunt. Iamque Iſthmiis appetentibus, etiam de ludorum apparatu inter ſe contendere coeperunt. Et poſt longam diſceptationem vicere Lacedaemonii, exſulibuſque agonis diſponendi auctoritatem tradiderunt. Quia vero belli huius diſcrimina pro-

νῶν σχεδόν τι περὶ τὴν Κόρινθον γενομένων, ὁ πόλεμος οὗτος ἐκλήθη Κορινθιακὸς, καὶ διέμεινεν ἔτη ὀκτώ.

πζ΄. Κατὰ δὲ τὴν Σικελίαν, Ῥηγῖνοι κατηγοροῦντες Διονυσίου ὅτι Μεσσήνην τειχίζων ἐπ᾽ αὐτοὺς κατασκευάζεται, πρῶτον μὲν τοὺς ὑπὸ Διονυσίου φυγαδευομένους καὶ τἀναντία πράττοντας ὑπεδέξαντο, μετὰ δὲ ταῦτα τῶν Ναξίων καὶ Καταναίων τοὺς ὑπολειπομένους εἰς Μύλας κατοικίσαντες, δύναμιν παρεσκευάζοντο, καὶ στρατηγὸν Ἔλωριν ἐξέπεμψαν πολιορκήσοντα Μεσσήνην. τούτου δὲ τὴν ἐπίθεσιν κατὰ τὴν ἀκρόπολιν ποιησαμένου, παραβόλως οἱ κατέχοντες τὴν πόλιν Μεσσήνιοι καὶ Διονυσίου μισθοφόροι συστραφέντες ἀπήντησαν. γενομένης δὲ μάχης, ἐνίκων οἱ Μεσσήνιοι, καὶ πλείους τῶν πεντακοσίων ἀπέκτειναν.[1] εὐθὺς δ᾽ ἐπὶ τὰς Μύλας ἐπελθόντες, εἷλον τὴν πόλιν, καὶ τοὺς οἰκισθέντας ἐν αὐτῇ Ναξίους ὑποσπόνδους ἀφῆκαν. αὐτοὶ μὲν οὖν εἴς τε Σικελοὺς καὶ τὰς ἄλλας[2] τὰς Ἑλ-

Rhegini, in Dionyſium irati, Meſſanam obſident;

ſed a Meſſeniis repelluntur ac funduntur.

1 Εὐθὺ Coisl. 2 Omittit articulum Reg. 1.

pe Corinthum ferme acciderunt, factum eſt, ut Corinthiacum appellaretur, annoſque octo perduravit.

LXXXVII. In Sicilia porro Rhegini cum Dionyſio expoſtulabant, quod Meſſanam muniendo contra ipſos ſeſe armaret. Statim igitur a Dionyſio exactos, alioſque ipſi adverſantes, in tutelam ſuam recipiunt. Poſt haec Naxiorum & Catanenſium reliquiis Mylas incolendas tradunt, & Helorim imperatorem cum inſtructo exercitu ad Meſſanam obſidione cingendam mittunt. Dumque is oppugnationis initium circa arcem facit, oppidani extemplo cum mercenariis Dionyſii conglobati occurrunt, initoque conflictu Meſſenii vincunt, & hoſtium plures interimunt; & e veſtigio Mylas aggreſſi, urbem capiunt, & Naxios inibi collocatos, data fide incolumes dimittunt. Qui ad Siculos & urbes Graecas digreſſi, alii

Iam Dionyſius Rheginis bellum inferre inſtituit.

Prius vero Tauromenitae Siculi bello erant domandi.

λην́ίδας πόλεις ἐπελθόντες, ἄλλοι κατ' ἄλλους τόπους κατῴκησαν. ὁ δὲ Διονύσιος, τῶν περὶ πορθμὸν αὐτῷ τόπων κατεσκευασμένων [1] φιλίων, διενοεῖτο μὲν ἐπὶ Ῥήγιον στρατιὰν ἄγειν, [2] παρηνωχλεῖτο δὲ ὑπὸ τῶν Ταυρομένιον κατειληφότων Σικελῶν. διόπερ κρίνας συμφέρειν τούτοις ἐπιθέσθαι πρώτοις, ἐξήγαγεν ἐπ' αὐτοὺς τὴν δύναμιν, καὶ στρατοπεδεύσας ἐκ τοῦ πρὸς τὴν Νάξον μέρους προσεκαρτέρει τῇ πολιορκίᾳ τὸν χειμῶνα, νομίζων τοὺς Σικελοὺς ἐκλείψειν τὸν λόφον, διὰ τὸ μὴ πάλαι κατῳκηκέναι.

Dionyſius a Siculis repellitur,

πή. Οἱ δὲ Σικελοὶ παρὰ τῶν πατέρων ἐκ παλαιοῦ παρειληφότες, ὅτι τὰ μέρη ταῦτα τῆς νήσου Σικελῶν κατεχόντων, Ἕλληνες πρώτως καταπλεύσαντες, ἔκτισαν μὲν Νάξον, ἐξέβαλον δ' ἐκτὸς [3] τοῦ τόπου τοὺς [4] τότε κατοικοῦντας Σικελούς. διὸ δὴ φάσκοντες πατρῴαν ἀνακτήσασθαι χώραν, καὶ περὶ ὧν εἰς τοὺς ἑαυτῶν προγόνους ἐξήμαρτον Ἕλληνες [5] ἀμύνα-

1 Φίλων Reg. 2.
2 Παρένοχλ. Reg. 1. non male.
3 Τοῦ στόλου Coisl. Vat.
4 Nota defectus inuſtum a Stephano eſt, neque legitur in Clar.
5 Ἀμύνασθαι ambo Reg. & Cl. Id ſequor. Vulgo ἀμύνεσθαι.

alias ſedes capeſſerunt. Dionyſius autem, cum vicinas freto civitates amicitiae foedere ſibi adſtrinxiſſet, in Rheginos ducere inſtituit. Sed a Siculis, qui Tauromenium occupaverunt, negotium ipſi faceſſebatur. Hos ergo primos invadere decrevit; eductiſque copiis, caſtra in parte Naxo obverſa collocavit, & in obſidione per hiemem illam perſiſtens, Siculos e colle deceſſuros arbitrabatur, quod eum non ita pridem inſediſſent.

LXXXVIII. At Siculi iam olim a patribus ſuis edocti fuerant, quod, cum has inſulae partes Siculi tenerent, Graeci primum navibus eo delati, condita Naxo, Siculos loci incolas eieciſſent. Ideo iure ſe patrium recuperaſſe agrum, & iniuriam, maioribus ſuis a Graecis il-

σθαι δικαίως, ἐφιλοτιμοῦντο κατασχεῖν τὸν λόφον. ὑπερβαλλούσης δὲ [1] φιλονεικίας παῤ ἀμφοτέρους οὔσης, ἔτυχον μὲν οὖσαι τροπαὶ χειμεριναὶ, καὶ διὰ τοὺς ἐπιγενομένους χειμῶνας ὁ περὶ τὴν ἀκρόπολιν τόπος πλήρης ἦν χιόνος. ἐνταῦθα δὴ Διονύσιος τοὺς Σικελοὺς, διὰ τὴν ὀχυρότητα καὶ τὴν ὑπερβολὴν τοῦ τείχους, ῥαθυμοῦντας περὶ τὴν κατὰ τὴν ἀκρόπολιν φυλακὴν εὑρὼν, ὥρμησε νυκτὸς ἀσελήνου καὶ χειμερίου πρὸς τοὺς ἀνωτάτω τόπους. πολλὰ δὲ κακοπαθήσας, διά τε τὴν τῶν κρημνῶν δυσχέρειαν, καὶ τὸ πλῆθος τῆς χιόνος, μιᾶς μὲν ἀκροπόλεως ἐκυρίευσε, καὶ τὸ πρόσωπον [2] ἐξήλκωσε, καὶ τὰς ὄψεις ἔβλαψε, διὰ τὸ ψύχος. μετὰ δὲ ταῦτα εἰς τὸ ἕτερον μέρος παρεισπεσὼν, εἰσήγαγε τὴν δύναμιν εἰς τὴν πόλιν. τῶν δὲ Σικελῶν ἀθρόως βοηθησάντων, ἐξεώσθησαν οἱ μετὰ τοῦ Διονυσίου· καὶ αὐτὸς ἐν τῇ φυγῇ, τυπτόμενος εἰς τὸν θώρακα, περιεκυλίσθη, καὶ παῤ ὀλίγον συνελήφθη ζῶν. τῶν δὲ Σικε-

& ſauciatur, accepta maxima ſuorum clade.

1 Φιλοτιμίας Reg. 1. haud male. 2 Ἐξείλκωσε Coisl. Reg. 1.

latam, merito vindicare arbitrati, magno collem opere ſtudioque defendebant. Interim dum ſumma utrinque contentione res geritur, ſolſtitium brumale appetit, & per hiemis ſuperventum locus circa arcem nivibus conſpergitur. Tum Dionyſius, Siculos propter firmitatem loci moeniumque altitudinem negligentius cuſtodias arcis ſervare animadvertens, nocte illuni & tempeſtuoſa ad ſuperiora contendit, multumque cum rupis difficultate ac denſa nivis mole conflictatus, una tandem arce potitur: interim in facie ſauciatus erat, & laeſos frigore oculos habebat. Mox in alteram quoque partem irruptione facta, exercitui viam in urbem patefecit. Ibi cum omnis undique Siculorum manus concurreret, Dionyſiani expelluntur. Ipſe inter fugam in loricam percuſſus devolvitur, parumque abfuit, quin vivus manus hoſtium ſub-

λῶν ἐπικειμένων ἐξ ὑπερδεξίων τόπων, ἀνῃρέθησαν μὲν τῶν μετὰ Διονυσίου πλείους τῶν ἑξακοσίων, ἀπέβαλον δὲ τὰς πανοπλίας οἱ πλεῖστοι· καὶ αὐτὸς δὲ ὁ Διονύσιος μόνον τὸν θώρακα διέσωσε. μετὰ δὲ τὴν ἀτυχίαν ταύτην, Ἀκραγαντῖνοι καὶ Μεσσήνιοι τοὺς τὰ Διονυσίου φρονοῦντας μεταστησάμενοι, τῆς ἐλευθερίας ἀντείχοντο, καὶ τῆς τοῦ τυράννου συμμαχίας ἀπέστησαν.

Agrigentini & Meſſenii a Dionyſio deficiunt & libertatem recuperant.

πθ΄. Παυσανίας δὲ ὁ τῶν Λακεδαιμονίων βασιλεὺς, ἐγκαλούμενος ὑπὸ τῶν πολιτῶν, ἔφυγεν, ἄρξας ἔτη δεκατέσσαρα, τὴν δὲ βασιλείαν διαδεξάμενος ὁ υἱὸς [1] Ἀγησίπολις ἦρξε τὸν ἴσον τῷ πατρὶ χρόνον. ἐτελεύτησε δὲ καὶ Παυσανίας ὁ τῶν Μακεδόνων βασιλεὺς, ἀναιρεθεὶς ὑπὸ Ἀμύντου δόλῳ, ἄρξας ἐνιαυτόν· τὴν δὲ βασιλείαν κατέσχεν Ἀμύντας, καὶ ἦρξεν ἔτη εἰκοσιτέσσαρα.

Pauſanias, rex Laced. in exſilium mittitur.

Pauſaniam, Maced. regem, Amyntas occidit, & regno potitur.

Olymp. XCVI, 4.

ϟ΄. Τοῦ δὲ ἔτους τούτου διεληλυθότος, Ἀθήνησι μὲν

1 Ἀγησίλαος Clar.

iiſſet. Et quia Siculi ex editioribus locis impreſſionem faciebant, ultra ıↃC tum periere, & pleriſque armorum iactura facta eſt. Quid? quod Dionyſius ipſe thoracem dumtaxat reſervavit. Poſt hanc cladem Agrigentini & Meſſenii, fautoribus Dionyſii a ſe remotis, in libertate recuperanda toti erant, foederi, quod cum tyranno hactenus fuerat, nuntium remittentes.

LXXXIX. Sub id tempus Lacedaemoniorum rex Pauſanias, propter crimina quaedam a civibus obiecta, ſolum vertit, cum annos XIV regnaſſet. Regni adminiſtrationem excepit filius eius Ageſipolis, & totidem annos praefuit. Macedonum quoque rex Pauſanias tum inter vivos eſſe deſiit: quem Amyntas, cum annum regnaſſet, per inſidias necavit; ipſe regnum, a ſe occupatum, per XXIV annos tenuit.

XC. Poſt anni huius exitum Athenis arches, quam ap-

παρέλαβε τὴν ἀρχὴν Δημόστρατος, ἐν Ῥώμῃ δὲ τὴν ὑπατικὴν ἀρχὴν διῴκουν χιλίαρχοι ἕξ, Λεύκιος [1] Τιτίνιος, Πόπλιος Λικίνιος, [2] Πόπλιος Μελαῖος, Κόϊντος Μάλλιος, Γναῖος [3] Γενούκιος, καὶ Λεύκιος Ἀτίλιος. τούτων δὲ τὴν ἀρχὴν παρειληφότων, Μάγων ὁ τῶν Καρχηδονίων στρατηγὸς, διέτριβε μὲν ἐν Σικελίᾳ, τὰ δὲ πράγματα τῶν Καρχηδονίων ἀπὸ τῆς γεγενημένης συμφορᾶς ἀνελάμβανε. ταῖς [4] τε γὰρ ὑποτεταγμέναις πόλεσι φιλανθρώπως προσεφέρετο, καὶ τοὺς ὑπὸ Διονυσίου πολεμουμένους ὑπεδέχετο. ἐποιήσατο δὲ καὶ πρὸς τοὺς πλείστους τῶν Σικελῶν [5] συμμαχίας, καὶ δυνάμεις ἀθροίσας, ἐστράτευσεν εἰς τὴν Μεσσηνίαν. λεηλατήσας δὲ τὴν χώραν, καὶ πολλῆς ὠφελείας ἐγκρατὴς γενόμενος, ἀνέζευξε, καὶ πρὸς [6] Ἀβακαίνῳ πόλει συμμαχίδι κατεστρατοπέδευσε. Διονυσίου δὲ

Mago, Carthaginieſium dux, collecto novo exercitu, denuo bellum movet;

1 Deſit Coisl.

2 Pro duobus his Μετελαῖος Co. cui bina, quae ſuccedunt, nomina deſunt. Tum pro Μάλλιος in Clar. Μάλιος.

3 In Coislin. Γενούκιος καὶ Λεύκιος deſiderantur.

4 Non invenitur in Clarom. & Reg. 2.

5 Συμμαχίας Coisl. Clarom. & uterque Reg. quod ſequor. Edd. συμμαχίαν.

6 Ἀβακαίνῃ ora Steph. Clarom. Reg. 2.

pellitant, dignitatem accepit Demoſtratus, & Romae conſulare imperium geſſerunt Tribuni militum VI, L. Titinius, P. Licinius, P. Maelius, Q. Maenius, Cn. Genucius & L. Atilius. Cum hi magiſtratum iniiſſent, Mago, Carthaginienſium Praetor, moram adhuc in Sicilia trahebat, res Carthaginienſium, proxima clade afflictas, reficiens. Nam civitatibus, quas ſub imperio habebat, humanum ſe exhibuit, & quas Dionyſius bello premebat, in clientelam ſuam accepit, armorumque ſocietatem cum pleriſque Siculis contraxit. Coacto tandem exercitu, Meſſanae bellum intulit, agriſque pervaſtatis, cum praedam magnam obtinuiſſet, exercitum reducens, iuxta Abacaenum urbem, foedere ſibi iunctam, caſtra poſuit. Verum

ſed proelio commiſſo a Dionyſio in fugam agitur.

Simul Dionyſius ſubitam in Rheginos irruptionem facit, defenſos Heloridis auxilio.

ἐπελθόντος μετὰ τῆς δυνάμεως, παρετάχθησαν, καὶ γενομένης καρτερᾶς μάχης, ἐνίκησαν οἱ περὶ Διονύσιον. καὶ οἱ μὲν Καρχηδόνιοι πλείους ὀκτακοσίων ἀποβαλόντες, ἔφυγον εἰς τὴν πόλιν· Διονύσιος δὲ τότε μὲν εἰς Συρακούσας ἀνέζευξε, μετὰ δέ τινας ἡμέρας ἑκατὸν τριήρεις πληρώσας, [1] ἐστράτευσεν ἐπὶ Ῥηγίνους. ἀπροσδοκήτως δὲ νυκτὸς ἐπιφανεὶς τῇ πόλει, τὰς πύλας ἐνέπρησε, καὶ τοῖς τείχεσι προσήρεισε κλίμακας. οἱ δὲ Ῥηγῖνοι, τὸ μὲν πρῶτον ὀλίγοι προσβοηθήσαντες, ἐπεχείρουν σβεννύναι τὴν φλόγα. μετὰ δὲ ταῦτα Ἑλώριδος τοῦ στρατηγοῦ παραγενομένου, καὶ συμβουλεύσαντος τἀναντία πράττειν, ἔσωσαν τὴν πόλιν. σβεννύντες μὲν γὰρ [2] τὸ πῦρ, οὐκ ἂν ἴσχυσαν Διονύσιον κωλῦσαι εἰσελθεῖν, ὀλίγοι παντελῶς ὄντες. ἐκ δὲ τῶν ἐγγὺς οἰκιῶν ἐνέγκαντες φρύγανα καὶ ξύλα, τὴν φλόγα

1 Ἐστράτευεν Coisl.

2 Τὸ πῦρ marg. Steph. Coisl. Vat. ambo Reg. In Clar. τὴν τὸ πῦρ φλόγα, gloſſa & vera ſcriptura coniunctis. Vulgo τὴν φλόγα.

ubi Dionyſius cum exercitu ſupervenit, acies utrinque inſtruitur, & proelio acriter conſerto, Dionyſiani victores exſiſtunt, & Carthaginienſes, plus quam IↃCCC amiſſis, in urbem refugiunt. Et tum quidem Syracuſas Dionyſius receſſit. Sed poſt dies haud multos, cum triremibus centum, nautica manu repletis, adverſus Rheginos expeditionem fecit. Et quia improviſa haec irruptio erat, ſtatim urbis portas incendit, ſcalaſque moenibus adiecit. Rheginorum initio pauci ad propulſandum hoſtes accurrunt, & flammis reſtinguendis manus admovent. At quamprimum Heloris imperator adveniens diverſum conſuluit, urbem tum, ne caperetur, conſervarunt. Nam ſi circa incendium exſtinguendum occupati manſiſſent, tam exiguus eorum numerus ab ingreſſu hoſtem prohibere non valuiſſet. Quin potius, e vicinis aedibus ſarmenta lignaque congerendo, flammae vires ad-

κατεσκεύαζον μείζονα· μέχρις ὅτου τὸ πλῆθος ἐν τοῖς ὅπλοις ἀθροισθὲν παρεβοήθησε. Διονύσιος δὲ τῆς ἐπιβολῆς ἀποτυχὼν, ἐπῆλθε τὴν χώραν, ἐμπυρίζων καὶ δενδροτομῶν· καὶ μετὰ ταυτ'[1] ἐνιαυσιαίους ἀνοχὰς ποιησάμενος, ἐξέπλευσεν ἐπὶ Συρακουσῶν.

ϛα΄. Οἱ δὲ τὴν Ἰταλίαν κατοικοῦντες Ἕλληνες ἑώρων μὲν μέχρι τῆς ἑαυτῶν χώρας προβαίνουσαν τὴν Διονυσίου πλεονεξίαν, συμμαχίαν δὲ πρὸς ἀλλήλους ἐποιήσαντο, καὶ συνέδριον ἐγκατεσκεύαζον. ἤλπιζον γὰρ τὸν Διονύσιον ῥᾳδίως ἀμυνεῖσθαι, καὶ τοῖς παροικοῦσι Λευκανῶν ἀντιτάξασθαι· καὶ γὰρ οὗτοι τότε διεπολέμουν πρὸς αὐτούς. οἱ δὲ τὸ Λέχαιον[2] τῆς Κορίνθου κατέχοντες φυγάδες νυκτὸς ὑπό τινων εἰσαχθέντες, ἐνεχείρησαν μὲν καταλαμβάνειν τὰ τείχη, τῶν δὲ μετ' Ἰφικράτους ἐκβοηθησάντων, τριακοσίους[3] ἐξ αὐτῶν ἀποβαλόντες, ἔφυγον ἐπὶ τὸν ναύσταθμον. μετὰ δέ τινας

Graeci in Italia, foedere icto, ſua & a Dionyſio & a Lucanis defendere conſtituunt.

In Graecia Iphicrates exſules Lechaeum occupantes,

1 Ἐνιαυσίους Reg. 1. nullo admodum diſcrimine.
2 Τῆς Κορινθίας Reg. 1. Coisl.
3 Ἐξ αὐτῶν Reg. 1.

diderunt, donec reliqua civium multitudo in armis congregata ad opem ferendum ſubveniret. Poſteaquam hic Dionyſii conatus irritus fuit, agros incurſans, igni ferroque paſſim villas & hortos evertit atque vaſtat. Et factis hinc unius anni induciis, Syracuſas claſſem reducit.

XCI. Interea Graeci, Italiae oram inhabitantes, dum ad ſuos uſque fines Dionyſii avaritiam proceſſiſſe vident, foedere inter ſe icto, publicum habendis comitiis locum deſignant. Nam hoc pacto & Dionyſium ſe facile repreſſuros, & vicinis ſuis Lucanis, a quibus etiam bello tum vexabantur, armata manu occurſaturos, confidebant. Interea qui Lechaeum tenebant exſules, quorundam opera noctu in urbem admiſſi, moenia occupare nituntur. Sed ab Iphicratis ſubſidio reiecti, CCC ſuorum amiſſis, fuga ad navalia ſalutem capeſſunt. Poſt aliquot inde dies

ipſoſque deinde Lacedaemonios & Sicyonios profligat.

ἡμέρας τῶν Λακεδαιμονίων μέρος τῆς στρατιᾶς διῄει διὰ τῆς Κορινθίας χώρας. [1] οἷς Ἰφικράτης καί τινες τῶν συμμάχων ἐπιπεσόντες, τοὺς πλείστους ἀνεῖλον. Ἰφικράτης δὲ μετὰ τῶν πελταστῶν ἐπὶ Φλιᾶς στρατεύσας, καὶ μάχην τοῖς ἐκ τῆς πόλεως συνάψας, τούτων μὲν πλείους τριακοσίων ἀπέκτεινε· μετὰ δὲ ταῦτα ἐπὶ [2] Σικυῶνα αὐτοῦ πορευθέντος, οἱ Σικυώνιοι παραταξάμενοι πρὸ τῶν τειχῶν, ἀπέβαλον περὶ πεντακοσίους, καὶ συνέφυγον εἰς τὴν πόλιν.

Argivi Corinthiorum acropolin urbemque & agrum occupant.

ϞΒʹ. Τούτων δὲ πραχθέντων, Ἀργεῖοι μετὰ τῶν ὅπλων πανδημεὶ στρατεύσαντες εἰς Κόρινθον, τήν τε Κόρινθον, τήν τ' ἀκρόπολιν κατελάβοντο, καὶ τὴν πόλιν ἐξιδιοποιησάμενοι τὴν Κορινθίων, χώραν Ἀργείαν ἐποίησαν· ἐπεβάλετο δὲ καὶ Ἰφικράτης ὁ Ἀθηναῖος καταλαβέσθαι τὴν χώραν, ἐπιτήδειον οὖσαν εἰς τὴν τῆς Ἑλλάδος ἡγεμονίαν. τοῦ δὲ δήμου κωλύσαντος, οὗτος μὲν

Iphicrates imperio ſe abdicat.

ἀπέθετο τὴν ἀρχὴν, οἱ δὲ Ἀθηναῖοι [3] Χαβρίαν ἀντ'

1 Ἧς Clarom.
2 Σικυῶνος Reg. 1. ſatis bene.
3 Στρατ. Χαβρ. ἐξέπεμψαν εἰς τ. Κορ. ἀντ' αὐτοῦ Reg. 1.

pars quaedam exercitus Spartani regionem Corinthiorum pertranſibat. In hos Iphicrates cum ſociorum nonnullis ſubito impetum faciens, maximam partem concidit. Idem, cum cetratis adverſus Phlias ducens, pugna cum oppidanis conſerta, plures CCC interemit. Hinc dum Sicyonem verſus tendit, Sicyonii ante muros aciem illi opponunt, & circiter IↃ ſuorum amiſſis, fugam in urbem capeſſunt.

XCII. Poſt haec geſta, Argivi cum univerſis copiis arma in Corinthum expediunt, & occupata Corinthiorum arce, urbem etiam ſuae poſſeſſioni vindicant, agrumque ſuo adiiciunt. Regionem hanc etiam Iphicrates Athenienſis ſubigere in animum induxerat, quod ad principatum Graeciae perquam idonea foret. Sed cum populus his conatibus obſtaret, imperio ſe abdicavit, Chabriaſ-

αὐτοῦ στρατηγὸν εἰς τὴν Κόρινθον ἐξέπεμψαν. κατὰ δὲ τὴν Μακεδονίαν, Ἀμύντας ὁ Φιλίππου πατὴρ, Ἰλλυριῶν ἐμβαλόντων εἰς Μακεδονίαν, ἐξέπιπτεν ἐκ τῆς πόλεως· ἀπογνοὺς δὲ τὴν ἀρχὴν, Ὀλυνθίοις μὲν τὴν σύνεγγυς χώραν ἐδωρήσατο· αὐτὸς δὲ τότε μὲν ἀπέβαλε τὴν βασιλείαν, μετ' ὀλίγον δὲ χρόνον ὑπὸ Θετταλῶν καταχθεὶς ἀνεκτήσατο τὴν ἀρχὴν, καὶ ἐβασίλευσεν ἔτη εἰκοσιτέσσαρα. ἔνιοι δὲ φασὶ μετὰ τὴν ἔκπτωσιν τῆς Ἀμύντου διετῆ χρόνον Ἀργέον βασιλεύσαντα Μακεδόνων, τότε τὸν Ἀμύνταν ἀνακτήσασθαι τὴν βασιλείαν. In Macedonia Amyntas regno expulſus; mox a Theſſalis reſtitutus.

ϛγ'. Περὶ δὲ τὸν αὐτὸν χρόνον καὶ Σάτυρος ὁ Σπαρτάκου μὲν υἱὸς, βασιλεὺς δὲ Βοσπόρου, ἐτελεύτησεν, ἄρξας ἔτη δεκατέσσαρα· τὴν ἡγεμονίαν δὲ διεδέξατο ὁ υἱὸς Λεύκων ἐπ' ἔτη τεσσαράκοντα. κατὰ δὲ τὴν Ἰταλίαν Ῥωμαῖοι πολιορκοῦντες [1] ἐνδέκατον ἔτος Βοιοὺς, κατέστησαν αὐτοκράτορα μὲν Μάρκον [2] Φούριον, ἵπ- Satyrus, Boſphori rex, moritur; ſuccedit Leucon. Romani Veios expugnant,

1 Deeſt Clar. & Reg. 1. 2 Φούριον Clar. optime. Φρούριον edd.

que eius loco Praetor deſignatus Corinthum ire iuſſus eſt. In Macedonia Amyntas, Philippi pater, Illyriis Macedoniam incurſantibus, urbe ſua excidit, & imperii ſervandi ſpe deiectus, Olynthiis propinquum ipſis agrum donavit. Tametſi vero hic regnum tunc amiſit, non multo tamen poſt a Theſſalis reductus, imperium recuperavit, eique per XXIV deinceps annos praefuit. Sunt tamen, qui ſcribant, poſt Amyntam regno expulſum, Argeum Macedoniae regno per biennium eſſe potitum, & tunc demum ab Amynta illud recuperatum.

XCIII. Per idem tempus etiam Satyrus Spartaci filius, Boſphori rex, vivere deſiit, poſt XIV regni ſui annum, & Leuconem filium per XL annos ſucceſſorem habuit. In Italia Romani, Veios undecimum iam annum oppugnantes, Dictatorem creant M. Furium, & P. Cornelium equi-

& Apollini cratera aureum Delphis conſecrant.

παρχον δὲ Πόπλιον Κορνήλιον. οὗτοι δὲ ἀναλαβόντες τὰς δυνάμεις, Βοιοὺς ἐξεπολιόρκησαν, διώρυγα κατασκευάσαντες· καὶ τὴν πόλιν ἐξανδραποδισάμενοι, τούς τε ἄνδρας καὶ τὴν ἄλλην λείαν ἐλαφυροπώλησαν. ὁ μὲν οὖν αὐτοκράτωρ θρίαμβον ἤγαγεν, ὁ δὲ τῶν Ῥωμαίων δῆμος ἐκ τῶν λαφύρων δεκάτην ἐξελόμενος, χρυσοῦν κατεσκεύασε κρατῆρα, καὶ εἰς Δελφοὺς ἀνέθηκεν.

Eius doni, cum in via a praedonibus raptum eſſet, vindex Timaſitheus.

οἱ δὲ κομίζοντες αὐτὸν πρεσβευταὶ λῃσταῖς Λιπαραίοις περιέπεσον, καὶ πάντες αἰχμαλωτισθέντες κατήντησαν εἰς Λιπάραν. Τιμασίθεος δ' ὁ τῶν [1] Λιπαραίων στρατηγὸς, γνοὺς τὸ γεγενημένον, τούς τε πρεσβευτὰς ἀνέσωσε, καὶ τὸ χρυσίον ἀποδοὺς, εἰς Δελφοὺς τοὺς πρέσβεις ἀποκατέστησεν. οἱ δὲ τὸν κρατῆρα κομίζοντες, ἀναθέντες αὐτὸν εἰς τὸν τῶν Μασσαλιητῶν θησαυρὸν, εἰς Ῥώμην ἀνέστρεψαν. διόπερ ὁ δῆμος τῶν Ῥωμαίων, πυθόμενος τὴν τοῦ Τιμασιθέου καλοκαγαθίαν, παραχρῆμα αὐτὸν ἐτίμησε, δημόσιον δοὺς κατάλυμα, καὶ

1 Λιπαρέων Coisl.

tum Magiſtrum. Hi, copiis aſſumtis, Veios tandem, cuniculo in arcem ducto, expugnant, urbemque ſibi mancipant, viroſque & ceteram praedam ſub corona vendunt. Et Dictator inde triumphum egit. Populus autem Romanus ex decimis praedae collectis aureum Apollini cratera conflatum Delphis conſecravit. At qui perferebant donum legati, in praedones Liparaeos incidunt, omneſque capti, Liparam deportantur. Ibi Timaſitheus, qui in ſummo tum apud Liparenſes magiſtratu erat, de facto illo certior factus, non modo legatos ſervat, ſed donario etiam reddito, tutum Delphis iter illis praeſtat. Qui craterem in Maſſilienſium theſauro dedicant, & ſoſpites inde Romam ſunt reverſi. Populus ergo Romanus, de probitate Timaſithei edoctus, tum ſtatim eum viro honorem exhibuit, ut hoſpitium cum eo publicum faceret :

μετὰ ταῦτ' ἔτεσιν ἑκατὸν τριακονταεπτὰ τὴν Λιπάραν ἀφελόμενος τῶν Καρχηδονίων, [1] τοὺς ἐγγόνους τοῦ Τιμασιθέου τῶν τε εἰσφορῶν ἀτελεῖς ἀφῆκε, καὶ ἐλευθέρους ἐποίησεν.

Olymp. XCVII, 1.

ϛδ'. Ἐπεὶ δ' ὁ ἐνιαύσιος διεληλύθει χρόνος, Ἀθήνησι μὲν ἦρχε Φιλοκλῆς, ἐν Ῥώμῃ δὲ τὴν ὑπατικὴν ἀρχὴν μετέλαβον ἓξ χιλίαρχοι, Πόπλιος [2] Σέξστος, Κορνήλιος Κράσσος, Καίσων Φάβιος, [3] Λεύκιος Φούριος, Κοΐντος [4] Σερουΐλιος, καὶ Μάρκος Οὐαλέριος· ἤχθη δὲ καὶ Ὀλυμπιὰς κατὰ τοῦτον τὸν ἐνιαυτὸν ἑβδόμη πρὸς ταῖς ἐννενήκοντα, ἣν ἐνίκα Τερίρης. κατὰ δὴ τούτους τοὺς χρόνους Ἀθηναῖοι στρατηγὸν ἑλόμενοι Θρασύβουλον, ἐξέπεμψαν μετὰ τριήρων τεσσαράκοντα. οὗτος δὲ πλεύσας εἰς Ἰωνίαν, καὶ χρήματα λαβὼν παρὰ τῶν συμμάχων, ἀνέζευξε, καὶ διατρίβων περὶ Χερρόνησον, Μήδοκον καὶ [5] Σεύθην τοὺς τῶν Θρακῶν βα-

Athenienſes Thraſybulum cum claſſe expeditionem facere iubent in Ioniam, Cherſoneſum, Leſbum, Rhodum.

1 Τοὺς ἐγγόους Clar.
2 Abeſt a Coiſlin. & mox Κράσσος.
3 Non eſt in Coiſl. Tum Φούριος Clar. probe. Φρούριος edd.
4 Hoc & tria ſequentia non habet Coiſlin.
5 Γεύθην Vat. male.

poſt annos vero CXXXVII, cum Liparam Carthaginienſibus adimerent, Timaſithei poſteros a tributis immunes, & omnino liberos eſſe, iuſſerunt.

XCIV. Cum annus ille defluxiſſet, ſummus Athenis Praetor fuit Philocles, & Romae VI Tribuni militum conſulare imperium adierunt, P. Cornelius Scipio, P. Cornelius Coſſus, Caeſo Fabius, L. Furius, Q. Servilius, & M. Valerius. Olympias tum agebatur XCVII, qua victor inclaruit Terires. Hoc tempore Athenienſes Thraſybulum imperatorem ſibi delectum cum XL triremium claſſe expeditionem facere iubent. Is in Ioniam excurrit, pecuniiſque ſociorum inſtructus, inde ſolvit, & circa Cherſoneſum aliquamdiu moram trahens, Medocum & Seuthen, Thra-

σιλεῖς συμμάχους ἐποιήσατο· μετὰ δέ τινα χρόνον ἐξ Ἑλλησπόντου πλεύσας εἰς Λέσβον, ἐν τῷ παρὰ τὴν [1] Ἔρεσσον αἰγιαλῷ καθώρμει· ἐπιγενομένων δὲ πνευμάτων μεγάλων, εἴκοσι μὲν καὶ τρεῖς τριήρεις διεφθάρησαν, μετὰ δὲ τῶν λοιπῶν διασωθεὶς, ἐπῄει τὰς κατὰ τὴν Λέσβον πόλεις προσαγόμενος, (ἀφειστήκεισαν γὰρ πᾶσαι, πλὴν Μιτυλήνης) καὶ πρῶτον μὲν ἐπὶ Μήθυμναν παραγενόμενος, ἐπισυνῆψε μάχην τοῖς ἐκ τῆς πόλεως, ὧν ἦρχε Θηρίμαχος ὁ Σπαρτιάτης. ἀγωνισάμενος δὲ λαμπρῶς, αὐτόν τε τὸν Θηρίμαχον ἀνεῖλε, καὶ τῶν Μηθυμναίων οὐκ ὀλίγους, τοὺς δὲ λοιποὺς συνέκλεισεν ἐντὸς τῶν τειχῶν· καὶ τὴν μὲν τῶν [2] Μηθυμναίων χώραν ἔφθειρε, τὴν δ' [3] Ἔρεσσον καὶ τὴν Ἄντισσαν καθ' ὁμολογίαν παρέλαβε. μετὰ δὲ ταῦτα παρά τε Χίων καὶ Μιτυληναίων συμμάχων ἀθροίσας ναῦς, ἔπλευσεν ἐπὶ Ῥόδον.

1 Ἔρισσον Coisl.
2 Μιθυμναίων Coisl. Clar.
3 Ἔρεσσον ambo Reg. bene. Edd. Ἔρεσον.

ciae regulos, armorum ſocietate adſtrinxit. Aliquanto poſt in Lesbum inde traiiciens, ad vicinum Ereſſo litus ſtationem habebat. Sed cum ingens ventorum procella ingrueret, III & XX triremes ibi naufragium fecere. Cum reliquis tamen elapſus, Lesbi urbes, (omnes enim, praeter Mitylenen, deſciverant) reducendas ad obſequium, invadebat. Primoque Methymnam aggreſſus, cum oppidanis, quorum dux erat Therimachus Spartanus, manus conſeruit, & praeclare dimicans, cum ipſum Therimachum, tum non paucos Methymnenſium occidit, & reliquos intra moenia concluſit, agrumque Methymnaeorum depopulatus, Ereſſum & Antiſſam per deditionem accepit. Poſt haec a Chiis & Mitylenaeis, quibuſcum foedus ipſi erat, naves colligit, & tunc Rhodum claſſe petit.

ϛε΄. Καρχηδόνιοι δὲ βραδέως ἑαυτοὺς ἐκ τῆς περὶ Συρακούσας συμφορᾶς ἀναλαβόντες, ἔγνωσαν ἀντέχεσθαι τῶν κατὰ Σικελίαν πραγμάτων. κρίναντες δὲ διαγωνίζεσθαι, ναυσὶ μὲν μακραῖς ὀλίγαις διέβησαν, δύναμιν δὲ συνήγαγον ἀπό τε Λιβύης καὶ Σαρδοῦς, ἔτι δὲ τῶν ἐξ Ἰταλίας βαρβάρων. [1] πάντας δ' ἐπιμελῶς καθοπλίσαντες μετὰ τῆς οἰκείας χορηγίας, ἐπεραιώθησαν εἰς τὴν Σικελίαν, οὐκ ἐλάττους ὄντες τῶν ὀκτὼ μυριάδων, ὧν ἡγεῖτο Μάγων. οὗτος μὲν οὖν διὰ Σικελῶν πορευθεὶς, καὶ τὰς πλείστας πόλεις ἀποστήσας τοῦ Διονυσίου, κατεστρατοπέδευσεν ἐν τῇ τῶν Ἀγυριναίων χώρᾳ παρὰ τὸν Χρύσαν ποταμὸν, ἐγγὺς τῆς ὁδοῦ τῆς φερούσης εἰς Μοργαντίναν. τοὺς γὰρ Ἀγυριναίους οὐ δυνάμενος εἰς συμμαχίαν προσλαβέσθαι, τῆς εἰς τοὔμπροσθεν ἐπέστη πορείας, ἀκούων τοὺς πολεμίους ἐκ Συρακουσῶν ὡρμηκέναι. Διονύσιος δὲ πυθό-

Carthaginienſes vero, receptis viribus, res in Sicilia repetere aggrediuntur.

Coacto exercitu, cui Mago praeerat, caſtra movent uſque ad Agyrium.

1 Πάντας δ' ἐπιμ. Reg. 1. Coisl. Vulgo deerat media vox.

XCV. Porro Carthaginienſes, cum ſero tandem a clade Syracuſana vires recollegiſſent, res Siciliae denuo vindicare ſibi conſtituerunt. Et quia fortunam proelio tentandam plane decreverant, cum longis navibus, ſed paucis, traiecerunt: copias autem ex Africa & Sardinia, Barbaris praeterea ex Italia adiunctis, contraxerant, omneſque armis, ſuo ipſorum ſumtu paratis, accurate inſtruxerant. Cum his ergo in Siciliam tranſierunt, numero LXXX millibus haud pauciores, quibus Mago cum ſummo imperio praeerat. Is agros Siculorum percurſans, urbes pleraſque a Dionyſio alienavit, & tandem in Agyrinaeorum territorio ad Chryſam fluvium iuxta viam, qua Morgantinum itur, caſtra poſuit. Cum enim Agyrinaeos in ſocietatem pellicere aut cogere non potuiſſet, ulterius progredi deſiit, quippe iam hoſtem e Syracuſis contra ſe tendere audiens. Dionyſius enim, explorato

μενος τοὺς Καρχηδονίους διὰ τῆς μεσογείου τὴν πορείαν ποιουμένους, ταχὺ συλλέξας οὓς ἠδύνατο τῶν Συρακουσίων καὶ τῶν μισθοφόρων, ὥρμησε τοὺς πάντας ἔχων οὐκ ἐλάττους δισμυρίων. παραγενόμενος δ' ἐγγὺς τῶν πολεμίων, διεπρεσβεύσατο πρὸς Ἄγυριν τὸν δυναστεύοντα τῶν Ἀγυριναίων. οὗτος δὲ τῶν τότε τυράννων [1] ἐν Σικελίᾳ μεγίστην εἶχε δύναμιν, μετὰ Διονύσιον. τῶν τότε γὰρ περικειμένων ἐρυμάτων σχεδὸν ἁπάντων ἐκυρίευσε, καὶ τῆς πόλεως τῶν Ἀγυριναίων ἦρχε, πολυοχλουμένης κατ' ἐκείνους τοὺς καιρούς. εἶχε γὰρ πολίτας οὐκ ἐλάττους δισμυρίων. ἦν δὲ καὶ εἰς τοῦτο τὸ πλῆθος ἐν τῇ πόλει συνηθροισμένων χρημάτων πολλῶν κατὰ τὴν ἀκρόπολιν παράθεσις, ἣν Ἄγυρις ἠθροίκει, πεφονευκὼς τοὺς εὐπορωτάτους τῶν πολιτῶν. ἀλλ' ὁ Διονύσιος μετ' ὀλίγον εἰσελθὼν ἐντὸς τοῦ τείχους, ἔπεισε τὸν Ἄγυριν συμμαχῆσαι γνησίως, καὶ πολλὴν ἐπηγ-

Sed cum Agyris, Agyrinaeorum tyrannus, in Dionyſii ſocietate maneret,

1 Deſunt Reg. 2. Τῶν ἐν Σικελ. Reg. 1. non male.

Carthaginienſium per mediterranea tranſitu, abſque mora contractis, quos tum poterat, Syracuſanis & ſtipendia facientibus, in hoſtem pergit, toto numero non pauciores CCIↃↃ CCIↃↃ ſub vexillis habens. Et iam non longe a caſtris hoſtium aberat, cum legatos ad Agyrim Agyrinaeorum regulum praemiſit. Hic tum temporis maximam inter Siciliae tyrannos a Dionyſio potentiam habebat. Nam & omnibus fere circumiacentibus caſtellis dominabatur, & Agyrinenſium urbs, cui imperitabat, populoſiſſima per illam tempeſtatem erat, quippe quae non minus CCIↃↃ CCIↃↃ civium alebat. Quin etiam ſufficiens tantae in urbe multitudini commeatus praeparatus, & ingens pecuniarum vis in arce repoſita erat, quam ex caede opulentiſſimorum civium Agyris lucrifecerat. Dionyſius itaque, cum paucorum comitatu urbem ingreſſus, ad foedus ſocietatis non fucatae Agyrim induxit, ſeque

γείλατο χώραν τῆς ὁμόρου δωρήσασθαι κατορθωθέντος τοῦ πολέμου. ὁ δ' Ἄγυρις πρῶτον μὲν πάσῃ τῇ Διονυσίου δυνάμει σῖτον καὶ τἄλλα ὅσα ἦν χρεία προθύμως ἐδωρήσατο, καὶ πανδημεὶ τὴν δύναμιν ἐξαγαγὼν, ἐστράτευσε μετὰ Διονυσίου, καὶ κοινῇ [1] τοῖς Καρχηδονίοις διεπολέμει.

ϛϛ'. Μάγων [2] δ' ἐν πολεμίᾳ χώρᾳ στρατοπεδεύων, καὶ τῶν ἀναγκαίων ἐνδεὴς ἀεὶ μᾶλλον γινόμενος, οὐ μετρίως ἠλαττοῦτο. καὶ γὰρ οἱ περὶ τὸν Ἄγυριν τῆς χώρας ἔμπειροι καθεστῶτες ἐν ταῖς ἐνέδραις ἐπλεονέκτουν, καὶ τὰς ἀγορὰς τῶν πολεμίων ἀφῃροῦντο. λεγόντων δὲ τῶν Συρακουσίων διὰ μάχης κρίνειν ὡς τάχιστα τὰ πράγματα, Διονύσιος ἐναντιοῦτο, λέγων χωρὶς κινδύνων τῷ χρόνῳ καὶ τῇ σπάνει καταφθαρήσεσθαι τοὺς Βαρβάρους· ἐφ' οἷς παροργισθέντες οἱ Συ-

Mago, ſumma rerum penuria coactus, pacem petit.

1 Πρὸς Καρχηδονίους ora Steph. Reg. 1. Coisl. Vat.
2 Δὲ ſine addita praepoſitione Clarom.

magnum ei terrae finitimae tractum, bello feliciter confecto, donaturum promiſit. Et tum quidem Agyris univerſum Dionyſii exercitum frumento ceteroque commeatu gratis ſublevabat. Poſt vero cum omni militum robore egreſſus, ſe cum Dionyſio coniunxit, & communi bellum ope contra Poenos geſſit.

XCVI. At Mago, in terra hoſtili ſtativa habens, in dies magis ac magis rerum neceſſariarum inopia laborare, & incommodo propterea non mediocri affici. Nam Agyriani, locorum notitia adiuti, inſidiis hoſtem excipere, omnemque commeatus facultatem intercludere. Tum proelio cum hoſte quamprimum eſſe confligendum, Syracuſani cenſebant. Verum Dionyſius refragabatur, ſe citra ullum diſcrimen, tempore & inopia Barbaros confecturum, affirmans. Hac eius cunctatione offenſi Sy-

ρακούσιοι κατέλιπον τὸν Διονύσιον. ὁ δὲ τὸ μὲν πρῶτον εὐλαβούμενος, ἐπ' ἐλευθερίαν ἐκάλει τοὺς οἰκέτας· μετὰ δὲ ταῦτα διαπρεσβευσαμένων τῶν Καρχηδονίων ὑπὲρ εἰρήνης, ὑπακούσας ἀναπομπίμους τοῖς κυρίοις ἐποίησε. πρὸς δὲ τοὺς Καρχηδονίους εἰρήνην ἐποιήσατο. ἦσαν δὲ συνθῆκαι τὰ μὲν ἄλλα [1] παραπλήσιαι ταῖς πρότερον, Σικελοὺς δὲ δεῖν ὑπὸ Διονύσιον τετάχθαι, καὶ παραλαβεῖν αὐτὸν τὸ Ταυρομένιον. μετὰ δὲ τὰς συνθήκας, Μάγων μὲν ἀπέπλευσε, Διονύσιος δὲ παραλαβὼν τὸ Ταυρομένιον, τοὺς μὲν πλείστους τῶν ἐκεῖ Σικελῶν ἐξέβαλε, τῶν δ' ἰδίων μισθοφόρων τοὺς ἐπιτηδειοτάτους ἐπιλέξας κατῴκισε. καὶ τὰ μὲν κατὰ Σικελίαν ἐν τούτοις ἦν. κατὰ δὲ τὴν Ἰταλίαν, Ῥωμαῖοι Φίλισκον πόλιν ἐκ τοῦ Φαλαικῶν ἔθνους ἐξεπόρθησαν.

E foedere Mago e Sicilia diſcedit, Siculi autem Dionyſio ſubiiciuntur cum Tauromenio.

Olymp. XCVII, 2.

ϛζ΄. Τοῦ δ' ἔτους τούτου [2] διεληλυθότος, Ἀθήνησι μὲν ἦν ἄρχων Νικοτέλης, ἐν Ῥώμῃ δὲ τὴν ὑπατικὴν ἀρ-

1 Παραπλήσια Coisl. 2 Διελθόντος idem.

racuſani, caſtra eius deſerunt. Terrore igitur iniecto, ſervos ad pileum vocat. Quos tamen, de pace a Carthaginienſibus per legatos ſollicitatus, poſtliminio dominis reſtituit, pacemque cum Carthaginienſibus inivit. Conditiones ſuperioribus ceteroquin aſſimiles erant: quippe, ut Siculi Dionyſio inpoſterum ſubeſſent, & Tauromenium inſuper in ditionem ſuam acciperet. Hoc foedere percuſſo, Mago ex Sicilia revehitur, Dionyſius autem, occupato Tauromenio, maximam Siculorum inde partem exſulatum mittit. Et ex mercenariis maxime idoneos ad hoc delectos ibi collocat. Hoc tum modo Siciliae ſe res habebant. In Italia autem Romani Falerios, Faliſcae gentis urbem, expugnarunt.

XCVII. Poſt anni huius exitum Nicoteles Archontis munus Athenis gerebat, & Romae conſulare imperium

χὴν διώκουν χιλίαρχοι τρεῖς, Μάρκος [1] Φούριος, Γάϊος Αἰμίλιος, [2] καὶ Κάτλος Βῆρος. τούτων δὲ τὴν ἀρχὴν παρειληφότων, οἱ λακωνίζοντες τῶν Ῥοδίων, ἐπαναστάντες τῷ δήμῳ, τοὺς τὰ τῶν Ἀθηναίων φρονοῦντας ἐξέβαλον ἐκ τῆς πόλεως. συνδραμόντων δ' αὐτῶν ἐν τοῖς ὅπλοις, καὶ πειρωμένων ἀντέχεσθαι τῶν πραγμάτων, ἐπεκράτησαν οἱ Λακεδαιμονίοις συμμαχοῦντες, καὶ πολλοὺς μὲν ἐφόνευσαν, τοὺς δὲ διαφυγόντας ἐξεκήρυξαν. εὐθὺς δὲ καὶ πρέσβεις ἀπέστειλαν εἰς Λακεδαίμονα περὶ βοηθείας, εὐλαβούμενοι μή τινες τῶν πολιτῶν νεωτερίσωσι. Λακεδαιμόνιοι δ' αὐτοῖς ἀπέστειλαν ἑπτὰ τριήρεις, καὶ τοὺς ἀφηγησομένους τῶν πραγμάτων τρεῖς ἄνδρας, Εὐδόκιμον, [3] Φιλόδικον καὶ Διφίλαν. οὗτοι δὲ πρῶτον εἰς Σάμον κομισθέντες, ἀπέστησαν τὴν πόλιν Ἀθηναίων· ἔπειτα καταπλεύσαντες εἰς Ῥόδον, τῶν ἐνταῦθα πραγμάτων εἶχον τὴν ἐπιμέλειαν.

In inſ. Rhodo factio Lacedaemoniorum ſubigit Athenienſium factionem.

1 Φούριος Clar. Edd. Φρούριος.
2 Haec deſiderantur in Coisl.
3 Φιλόδικον Clar. pro vulgato Φιλόδοκον. Tum Φήλαν Coisl.

adminiſtrabant Tribuni militum tres, M. Furius, C. Aemilius, & Catulus Verus. Quo tempore Rhodii Lacedaemoniis addicti, cives, qui Athenienſium partes fovebant, urbe expulerunt. Cumque facto inter ſe concurſu, armis rem tutari conarentur, Lacedaemoniorum ſocii, non abſque multorum ſtrage victores abierunt, & quotquot fuga ſibi conſuluiſſent, proſcripſere. Ac confeſtim veriti, ne cives novi quidpiam molirentur, per legatos ſubſidium a Lacedaemoniis expetunt. Hi ergo, VII triremibus expeditis, tres illuc viros, Eudocimum, Philodicum & Diphilam, qui rebus agendis praeeſſent, ire iubent. Qui primum in Samum profecti, a fide Athenienſium urbem alienant. Dein Rhodum ipſam digreſſi, componendis ibi negotiis ſtudium impendunt. Lacedaemonii

Fauſto rerum ſucceſſu excitati Laced. maris imperium recuperare annituntur.

οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι, προχωρούντων αὐτοῖς τῶν πραγμάτων, ἔγνωσαν ἀντέχεσθαι τῆς θαλάττης, καὶ πάλιν [1] ἐκ τοῦ κατ' ὀλίγον ἐκράτουν τῶν συμμάχων, ἀθροίσαντες ναυτικόν. οὗτοι μὲν οὖν εἴς τε Σάμον καὶ Κνίδον καὶ Ῥόδον κατέπλευσαν, καὶ πανταχόθεν ναῦς τε καὶ τοὺς ἀρίστους κατέγραφον ἐπιβάτας, ἐξήρτυον πολυτελῶς τριήρεις εἰκοσιεπτά. Ἀγησίλαος δ' ὁ τῶν Λακεδαιμονίων βασιλεὺς, ἀκούων τοὺς Ἀργείους περὶ τὴν Κόρινθον διατρίβοντας, ἐξήγαγε τοὺς Λακεδαιμονίους πανδημεὶ, πλὴν μιᾶς μοίρας. ἐπελθὼν δὲ τὴν Ἀργείαν πᾶσαν, τὰς μὲν κτήσεις διήρπασε, τὴν δὲ χώραν δενδροτομήσας, εἰς τὴν Σπάρτην ἀπεχώρησε.

In Cypro inſ. Evagoras regnum occupare conatur.

ϛη'. Κατὰ δὲ τὴν Κύπρον Εὐαγόρας ὁ Σαλαμίνιος, ὃς ἦν [2] μὲν εὐγενέστατος, (τῶν γὰρ κτισάντων τὴν πόλιν ἦν ἀπόγονος) πεφευγὼς δ' ἐν τοῖς ἔμπροσθεν χρόνοις διά τινας στάσεις, καὶ μετὰ ταῦτα κατελθὼν,

1 Deſunt ἐκ τοῦ Reg. 1. 2 Abeſt Cl. Mox omnes Τύρσιον.

ergo, dum proſpere res ſuccedere ſibi vident, mare denuo in poteſtatem redigere conſtituunt, & claſſe iterum contracta, ſocios paullatim ditioni ſuae adiungunt. Quocirca in Samum, Cnidum & Rhodum navigant, & navibus undique contractis, praeſtantiſſimos in eas claſſiarios deſcribunt, & XXVII triremium claſſem magnifice tandem apparant. Tum Ageſilaus, rex Lacedaemoniorum, cum Argivos ad Corinthum haerere cognoviſſet, univerſis Lacedaemoniorum copiis, praeter unam dumtaxat tribum, eductis, omnem Argivorum regionem incurſavit, & facultatibus paſſim direptis, agroque ſucciſione arborum devaſtato, Spartam retro movit.

XCVIII. In Cypro Evagoras Salaminius, vir inprimis generoſus, (nam a conditoribus illius urbis genus ducebat) qui pridem ſeditione quadam in exſilium pulſus fuerat, ſed aliquanto poſt redierat, exigua auxiliariorum

μετ᾽ ὀλίγον τὸν μὲν δυναστεύοντα τῆς πόλεως Ἀβδήμονα τὸν Τύριον ἐξέβαλε, φίλον ὄντα τοῦ Περσῶν βασιλέως· αὐτὸς δὲ τὴν πόλιν κατασχὼν, τὸ μὲν πρῶτον ἐβασίλευσε τῆς Σαλαμῖνος, μεγίστης οὔσης καὶ δυνατωτάτης [1] τῶν ἐν Κύπρῳ πόλεων. ταχὺ δὲ χρημάτων πλῆθος πολλῶν εὐπορήσας, καὶ δύναμιν προχειρισάμενος, ἐπεχείρησεν ἅπασαν τὴν νῆσον σφετερίσασθαι. τῶν δὲ πόλεων ἃς μὲν βίᾳ χειρωσάμενος, ἃς δὲ πειθοῖ προσλαβόμενος, τῶν μὲν ἄλλων πόλεων ταχὺ τὴν ἡγεμονίαν παρέλαβεν· Ἀμαθούσιοι δὲ καὶ Σόλιοι καὶ [2] Κιτιεῖς ἀντέχοντες τῷ πολέμῳ, πρέσβεις ἀπέστειλαν πρὸς Ἀρταξέρξην τὸν Περσῶν βασιλέα [3] περὶ βοηθείας, καὶ τοῦ μὲν Εὐαγόρου κατηγόρουν ὅτι τὸν Ἄγυριν βασιλέα σύμμαχον ὄντα Περσῶν [4] ἀνεῖλε, τὴν δὲ νῆσον ὡμολόγησαν αὐτῷ συγκατακτήσασθαι. ὁ δὲ βασιλεὺς (οὐ βουλόμενος ἅμα μὲν τὸν Εὐαγό-

1 Τῶν ἐν τῇ Κ. Reg. 1.
2 Κιτρεῖς Coisl.
3 Περὶ συμμαχίας Reg. 1. ex gloſſa, opinor.
4 Exſulat verbum ἀνεῖλε ex Clar.

manu inſtructus, regulum urbis Abdemonem Tyrium, regis Perſici amicum, eiecit, & urbe potitus, initio Salaminem, magnitudine ac potentia inter urbes Cypri facile primam, regia poteſtate tenuit; brevique magnis divitiarum copiis auctus, exercitu comparato, univerſam inſulam in ſuam vindicare ditionem inſtituit. Civitatum igitur nonnullas vi ſubegit, alias verborum illecebris ſibi adiunxit. Et ceteras quidem ſtatim imperio ſubiecit. Sed Amathuſii cum Soliis & Citienſibus, bellum armis depulſuri, per legatos Artaxerxem de miſſitandis auxiliis ſollicitant. Evagorae praeterea interfecti Agyris, qui confoederatus Perſis fuiſſet, crimen impingunt, ſeque in occupatione inſulae probam regi operam navaturos pollicentur. Rex igitur, tum quod maius Evagorae

ραν προκόπτειν [1] ἐπὶ πλεῖον, ἅμα δὲ διανοούμενος τὴν Κύπρον εὐφυῶς [2] διακειμένην, καὶ ναυτικὴν δύναμιν δύνασθαι μεγάλην ἔχειν· ἣ δυνήσεται προπολεμεῖν τῆς Ἀσίας) ἔκρινε συμμαχεῖν, καὶ τούτους μὲν ἐξέπεμψεν, αὐτὸς δὲ πρὸς μὲν τὰς ἐπιθαλαττίους πόλεις καὶ τοὺς ἀφηγουμένους τῶν πόλεων σατράπας ἔπεμψεν ἐπιστολὰς, ναυπηγεῖσθαι τριήρεις, καὶ τὰ πρὸς τὸν στόλον χρήσιμα ὄντα κατὰ σπουδὴν παρασκευάζεσθαι. Ἑκατόμνῳ δὲ τῷ Καρίας δυνάστῃ προσέταξε πολεμεῖν τῷ Εὐαγόρᾳ· αὐτὸς δὲ τὰς ἐν ταῖς ἄνω σατραπείαις πόλεις ἐπιπορευόμενος, μεγάλαις δυνάμεσι διαβαίνει εἰς τὴν Κύπρον. τὰ μὲν οὖν κατὰ τὴν Ἀσίαν ἐν τούτοις ἦν. κατὰ δὲ τὴν Ἰταλίαν, Ῥωμαῖοι πρὸς Φαλίσκους εἰρήνην ποιησάμενοι, πρὸς δὲ Αἰτωλοὺς πόλεμον τὸ τέταρτον, καὶ Σούτριον μὲν ὥρμησαν, ἐκ δὲ [3] Οὐεῤῥηγῖνος πόλεως ὑπὸ τῶν πολεμίων ἐξεβλήθησαν.

Contra eum Artaxerxes, rex Perſiae, copias mittit.

Tum Romani, pace cum Faliſcis facta, Aequis bellum intulere.

Olymp. XCVII, 3.

ϞΘʹ. Τοῦ δ᾽ ἔτους τούτου διεληλυθότος, Ἀθήνησι

1 Non eſt in eodem. 2 Deſit Coisl. 3 Οὐερηγῖνος Reg. 2. Clar.

incrementum accedere nollet, tum quod Cyprum ad ſuppeditandum navales copias, quibus Aſia defendi poſſet, ſitum peridoneum habere conſideraret, auxilia decrevit. Dimiſſiſque Cypriorum legatis, ipſe omnes maritimas urbes, harumque praeſides, miſſis literis, ut triremes compingerent, & ad claſſis uſum pertinentia ſedulo ac mature appararent, edixit. Hecatomno etiam Cariae regulo, ut bellum Evagorae faceſſeret, demandavit. Interea ipſe per ſuperiores provincias harumque urbes iter habens, cum magnis copiis in Cyprum tranſit. Atque ita res Aſiae tum ſe habebant. In Italia vero Romani, poſt pacem cum Faliſcis firmatam, cum Aequis bellum geſſerunt quartum. Et Sutrium quidem expugnarunt, ſed ex Verrugine oppido ab hoſtibus eiecti ſunt.

XCIX. Cum annus hic exiiſſet, Archon fuit Athenis

μὲν ἦρχε Δημόστρατος, ἐν Ῥώμῃ δ' ὕπατοι τὴν ἀρχὴν παρειλήφασι Λεύκιος Λουκρήτιος, καὶ Σερουίλιος [1] Κόσσων. κατὰ δὴ τούτους τοὺς χρόνους Ἀρταξέρξης μὲν Στρούθαν στρατηγὸν καταπέμψας, ἔπεμψεν ἐπὶ θάλατταν μετὰ δυνάμεως Λακεδαιμονίοις πολεμήσοντα· Σπαρτιᾶται δὲ τὴν παρουσίαν αὐτοῦ πυθόμενοι, [2] Θίμβρωνα στρατηγὸν εἰς τὴν Ἀσίαν ἐξέπεμψαν. ὃς κατέλαβε τὸ χωρίον Ἰόνδα καὶ [3] Κόρησσον, ὄρος ὑψηλὸν τῆς Ἐφέσου ἀπέχον σταδίους τεσσαράκοντα. οὗτος μὲν οὖν ὀκτακισχιλίους ἔχων στρατιώτας σὺν τοῖς κατὰ τὴν Ἀσίαν ἀθροισθεῖσιν, ἐπῄει τὴν τοῦ βασιλέως χώραν [4] διαφθείρων. Στρούθας δὲ σὺν ἵππῳ τε βαρβαρικῇ πολλῇ, καὶ στρατιώταις ὁπλίταις μὲν πεντακισχιλίοις, ψιλοῖς δὲ πλείοσι δισμυρίων, οὐ μακρὰν τῶν Λακεδαιμονίων κατεστρατοπέδευσε. τέλος δὲ τοῦ Θίμβρωνος μετὰ μέρους τῆς δυνάμεως ἐξελθόντος, καὶ

Artaxerxes, Perſiae rex, Lacedaemoniis infert bellum, miſſo Strutha,

qui Thimbronem, Laced. ducem, victum interimit.

1 Stigmate notatum a Stephano eſt, nec legitur in Coiſlin. & Reg. 1.
2 Θίβρωνα Coiſlin. Reg. 2. & Clar. ſemper. Vide ſupr. cap. 37.
3 Κόρνισσον ora Steph. Κόρνισον Reg. 2. Clar.
4 Φθείρων Coiſl. Reg. 1.

Demoſtratus, & Romae Conſules creati ſunt L. Lucretius & Ser. Sulpicius. Hac tempeſtate Artaxerxes Struthan, imperatorem a ſe declaratum, cum exercitu ad mare dimittit, ut Lacedaemoniis bellum inferat. De cuius adventu Spartani certiores facti, Thimbronem ſummum exercitus ducem in Aſiam contra illum mittunt. Is Ionda caſtellum, & Coreſſum, praealti verticis montem, XL ſtadiis ab Epheſo diſtantem, occupat. Cum VIII millibus ergo militum, quibus in Aſia conſcripti acceſſerunt, regis provincias populabundus invadit atque vaſtat. At Struthas cum magna equitatus barbarici copia, & gravis armaturae V millibus, & ſupra XX M. levis, non procul a Lacedaemoniis caſtra metatur. Tandem ubi Thimbro cum parte copiarum evagatus magnam ſibi

πολλὴν περιβαλομένου λείαν, ἀπελθὼν ὁ Στρούθας τόν τε Θίμβρωνα [1] μαχόμενον ἀνεῖλε, καὶ τῶν στρατιωτῶν τοὺς μὲν πλείστους ἀπέκτεινε, τοὺς δ᾽ ἐζώγρησεν, ὀλίγοι δ᾽ εἰς τὸ Κνιδίνιον φρούριον διεσώθησαν. Θρασύβουλος δὲ ὁ τῶν Ἀθηναίων στρατηγὸς, ἐκ τῆς Λέσβου κομιζόμενος μετὰ τοῦ στόλου πρὸς Ἄσπενδον, [2] ὥρμισε τὰς τριήρεις εἰς τὸν Εὐρυμέδοντα ποταμόν. χρήματα δ᾽ [3] εἰληφότος αὐτοῦ παρὰ τῶν Ἀσπενδίων, ὅμως τινὲς τῶν στρατιωτῶν ἐδῄωσαν τὴν χώραν. γενομένης δὲ νυκτὸς οἱ μὲν Ἀσπένδιοι, χαλεπῶς ἐνεγκόντες ἐπὶ τοῖς ἀδικήμασιν, ἐπέθεντο τοῖς Ἀθηναίοις, καὶ τόν τε Θρασύβουλον καί τινας τῶν ἄλλων ἀνεῖλον· οἱ δὲ τῶν Ἀθηναίων τριήραρχοι, περιδεεῖς γενόμενοι, καὶ ταχὺ πληρώσαντες τὰς ναῦς, εἰς Ῥόδον ἐξέπλευσαν. ἀφεστηκυίας δὲ τῆς πόλεως, καὶ τῶν φυγάδων φρούριόν [4] τι κατειληφότων, μετὰ τούτων διεπολέμουν πρὸς τοὺς κα-

Thraſybulus, Athen. dux, apud Aſpendum per inſidias occiditur;

quo facto claſſis perterrefacta aufugit.

1 Μαχόμενον Reg. uterque, quod praefero. Edd. μαχόμενος.
2 Ὥρμησε Coisl.
3 Λαβόντος Reg. 1.
4 Non legitur τὶ in Coisl.

praedam acquiſiverat, Struthas ex improviſo ſuperveniens, & Thimbronem ipſum in conflictu ſternit, & plurimos militum eius partim caedit, partim vivos capit: pauci tamen in caſtellum Cnidinium ſoſpites evadunt. Tum & Thraſybulus Athenienſium dux, cum ſua claſſe e Lesbo Aſpendum delatus, ad fluvium Eurymedontem triremibus ſtationem cepit. At licet pecuniis Aſpendios multaſſet, tamen militum eius pars ex agris praedas hoſtiliter agebat. Moleſte hanc iniuriam ferebant Aſpendii: idcirco compoſitis per noctem inſidiis Athenienſes adorti, cum aliis quibuſdam, tum etiam Thraſybulo, necem intulere. Quo trierarchi Athenienſium in pavorem coniecti, navibus illico impletis, Rhodum abnavigarunt. Sed quia civitas defecerat, cum exſulibus, qui caſtellum quoddam occupaverant, coniuncti, urbi bellum faceſſe-

τὰ τὴν πόλιν. οἱ δ' Ἀθηναῖοι, πυθόμενοι τὴν Θρασυβούλου τοῦ στρατηγοῦ τελευτὴν, Ἀγύριον στρατηγὸν ἐξέπεμψαν. τὰ μὲν οὖν κατὰ τὴν Ἀσίαν ἐν τούτοις ἦν.

ρ'. Κατὰ δὲ τὴν Σικελίαν, ὁ τῶν Συρακουσίων τύραννος Διονύσιος σπεύδων τὴν κατὰ τὴν νῆσον δυναστείαν καὶ τοὺς κατ' Ἰταλίαν Ἕλληνας προσλαβέσθαι, τὴν μὲν κατ' ἐκείνους κοινὴν στρατείαν εἰς ἕτερον καιρὸν ἀνεβάλετο· κρίνας δὲ συμφέρειν ἐπιχειρεῖν πρώτῃ τῇ τῶν Ῥηγίνων πόλει, διὰ τὸ προπολεμητήριον αὐτὴν εἶναι τῆς Ἰταλίας, ὥρμησεν ἐκ Συρακουσῶν μετὰ τῆς δυνάμεως. εἶχε δὲ πεζοὺς μὲν δισμυρίους, ἱππεῖς δὲ χιλίους, ναῦς δ' ἑκατὸν εἴκοσι. περαιώσας δὲ τὴν δύναμιν ἐπὶ τοὺς ὅρους τῆς Λοκρίδος, ἐκεῖθεν διὰ τῆς μεσογείου τὴν πορείαν ἐποιεῖτο, τέμνων καὶ πυρπολῶν τὴν τῶν Ῥηγίνων χώραν. συμπαρέπλευσε δὲ καὶ ὁ στόλος ἐπὶ θάτερα μέρη τῇ θαλάττῃ, καὶ πάσῃ τῇ δυνάμει

Dionyſii bellum in Rheginos.

bant. Athenienſes vero, ſimulatque de Thraſybuli ducis interitu audiviſſent, Agyrium ad provinciae illius adminiſtrationem ire iuſſerunt. Aſiae igitur res hoc tum in ſtatu verſabantur.

C. In Sicilia vero Syracuſiorum tyrannus Dionyſius, licet totam iam pridem inſulam, cum vicinis in Italia Graecis, ditioni ſuae adiicere properaret, communem tamen adverſus illos expeditionem in aliud tempus differebat. Interea non parum ſibi conducere arbitratus, ſi Rheginos, qui totius Italiae propugnaculum eſſent, ante omnia tentaret, Syracuſis copias eduxit. Sub ſignis tum habebat peditum XX M. & equites mille, naveſque CXX. In fines igitur Locridis exercitum tranſmittit, & hinc per mediterranea iter faciens, ferro ignique Rheginorum terram devaſtat. Interea claſſis ab altera eum parte comitatur, & cum omnibus tandem copiis iuxta

περὶ τὸν πορθμὸν κατεστρατοπέδευσεν. οἱ δ' Ἰταλοὶ πυθόμενοι τὴν τοῦ Διονυσίου διάβασιν ἐπὶ τὸ Ῥήγιον, ἀπέστειλαν ἐκ Κρότωνος ναῦς ἑξήκοντα, σπεύδοντες παραδοῦναι τοῖς Ῥηγίνοις. μετεώρων δὲ πλεουσῶν αὐτῶν, ὁ Διονύσιος πεντήκοντα ναῦς ἔχων ἔπλευσε, καὶ φυγόντων αὐτῶν ἐπὶ τὴν γῆν, οὐδὲν ἧττον ἐπέκειτο, καὶ συνδήσας ἀπέσπα τὰς παρορμούσας ἐν τῇ γῇ. κινδυνευουσῶν δὲ τῶν ἑξήκοντα τριήρων ἁλῶναι, Ῥηγῖνοι πανδημεὶ παρεβοήθησαν, καὶ ἀπὸ τῆς γῆς τῷ πλήθει τῶν βελῶν ἀνεῖρξαν τὸν Διονύσιον. ἐπιγενομένων δὲ πνευμάτων μεγάλων, οἱ μὲν Ῥηγῖνοι τὰς ναῦς ἀνείλκυσαν ἐπὶ τὴν γῆν· Διονύσιος δ' ἰσχυρῶς [1] μαχεσθεὶς, ἑπτὰ ναῦς ἀπώλεσε, καὶ σὺν αὐταῖς ἄνδρας οὐκ ἐλάττους χιλίων πεντακοσίων, ἐπὶ τὴν Ῥηγίνην. τούτων δ' ἅμα ταῖς ναυσὶν ἐκβρασθέντων, οἱ Ῥηγῖνοι πολλοὺς τῶν ναυτῶν ἐζώγρησαν. Διονύσιος δ' ἐπὶ πεντήρους πλέων,

Pugna fuſus, & tempeſtate iactatus,

1 Omnes ita. Verum eſt χειμασθείς.

fretum caſtra metatur. At Itali, de Dionyſii adverſus Rhegium tranſitu certiores facti, LX ſtatim naves, ut quam ociſſime Rheginis ſubſidio venirent, Crotone expedierunt. In has, dum altum tenent, Dionyſius L navibus invehitur, & quamvis fugam ad litus capeſſerent, nihilominus tamen ille fugientes premit, & vinculis iniectis, terrae iam appulſas, abſtrahere conatur. Iamque prope erat, ut omnes illae LX naves in hoſtis poteſtatem venirent, cum univerſa Rheginorum multitudo, ad ferendum auxilium effuſa, telorum crebritudine Dionyſium a litore propulſavit, ortaque ventorum procella, Rhegini naves ad terram protraxere. At Dionyſius in pugna iſta, quamlibet fortiter geſta, VII naves, militeſque CIƆ IƆ haud pauciores in Rheginorum litore amiſit. Cumque viri cum navibus ad terram eiicerentur, multi ex nautis vivi in Rheginorum manus venere. Tyrannus ipſe

καὶ πολλάκις παρ' ὀλίγον [1] ἐλθὼν ὑποβρύχιος, [2] μόλις περὶ μέσας νύκτας εἰς τὸν ἐν Μεσσήνῃ λιμένα κατέφυγεν. ἤδη δὲ καὶ τῆς χειμερινῆς ὥρας ἐνισταμένης, οὗτος μὲν πρὸς Λευκανοὺς συμμαχίαν ποιησάμενος, ἀπήγαγε τὰς δυνάμεις εἰς Συρακούσας. aegre ipſe in portum Meſſanae refugit.

ρα΄. Μετὰ δὲ ταῦτα, Λευκανῶν τὴν Θουρίαν [3] καταδραμόντων, οἱ Θούριοι παρήγγειλαν τοῖς συμμάχοις κατὰ τάχος ἀπαντᾷν μετὰ τῶν ὅπλων. αἱ γὰρ κατὰ τὴν Ἰταλίαν Ἑλληνίδες πόλεις ἔν τε ταῖς συνθήκαις εἶχον οὕτως, [4] ἵν' ἥτις ἂν ὑπὸ τῶν Λευκανῶν λεηλατηθῇ χώρα, πρὸς ταύτην ἅπαντες παραβοηθῶσιν· ἧς δ' ἂν πόλεως μὴ καταστῇ τὸ στρατόπεδον ἐπὶ τὴν βοήθειαν, τεθνάναι τοὺς ἐκείνης τῆς πόλεως στρατηγούς. διόπερ τῶν Θουρίων τοὺς [5] βιβλιαφόρους ἀποστειλάντων ἐπὶ τὰς πόλεις πρὸς τὴν τῶν πολεμίων παρουσίαν, ἅπαντες παρεσκευάζοντο πρὸς τὴν ἀνάζευξιν. αὐτοὶ δὲ Poſtea Lucani in Thuriorum agros incurſionem fecerunt; quo factum, ut univerſi Graeci in Italia contra eos bellum gererent.

1 Ἀνελθὼν Coisl.
2 Μόγις Reg. 1. frequenti commutatione.
3 Διαδραμόντων Clar. Reg. 2.
4 Ἵν' εἴ τις Coisl.
5 Βιβλιοφόρους Coisl.

quinqueremi fugiens, cum identidem haud multum abeſſet, quin ſubmergeretur, vix tandem intempeſta iam nocte in portum Meſſanae evaſit. Et quia iam hiems imminebat, ſocietatem cum Lucanis pactus, exercitum Syracuſas reduxit.

CI. Poſt haec Lucani Thuriorum agros incurſabant. Hi ergo ſocios armata ſibi manu quamprimum ſuccurrere iubent. Graecae enim per Italiam civitates ita inter ſe pactae fuerant, ut ſi Lucani unius ex ipſis agrum hoſtili praedatione vexarent, omnes ad defenſionem eius accurrerent: ſin urbs aliqua paratas ad ſubſidium copias non haberet, eius duces capite plecterentur. Quamprimum ergo de hoſtium adventu per tabellarios certiores fecerunt urbes Thurii, omnes pariter ad expeditionem ſeſe accingebant. Ipſi vero, copiis ſociorum non exſpe-

προεξαναστάντες ταῖς ὁρμαῖς, καὶ τὸ τῶν συμμάχων πλῆθος οὐκ ἀναμείναντες, ἀνέζευξαν ἐπὶ τοὺς Λευκανοὺς, ἔχοντες πεζοὺς μὲν πλείους τῶν μυρίων τετρακισχιλίων, ἱππεῖς δὲ σχεδὸν χιλίους. καὶ Λευκανοὶ μὲν, ἀκούσαντες τὴν τῶν πολεμίων ἔφοδον, ἀπεχώρησαν εἰς τὴν ἰδίαν χώραν· οἱ δὲ Θούριοι κατὰ σπουδὴν ἐμβαλόντες εἰς τὴν Λευκανίαν, τὸ μὲν πρῶτον φρούριον ἐξεῖλον, καὶ πολλῆς ὠφελείας κυριεύσαντες, καθαπερεὶ δέλεαρ ἔλαβον τῆς ἑαυτῶν ἀπωλείας. φρονηματισθέντες γὰρ ἐπὶ τῷ προτερήματι, καταπεφρονηκότως διά τινων στενῶν καὶ ἀποκρήμνων ὁδῶν ἐπορεύθησαν, βουλόμενοι λαὸν καὶ πόλιν εὐδαίμονα πολιορκῆσαι. ἐπειδὴ δὲ παρεγενήθησαν εἴς τι πεδίον κύκλῳ λόφοις [1] ὑψηλοῖς καὶ κρημνοῖς περιειλημμένον, ἐνταῦθα οἱ Λευκανοὶ πάσῃ τῇ δυνάμει διέκλεισαν αὐτοὺς τῆς ἐπὶ τὰς πατρίδας [2] ἐλπίδος. παράδοξον δ' ἐπὶ τῷ λόφῳ [3] καὶ φανερὰν ποιήσαντες τὴν ἑαυτῶν ἐπιφάνειαν, ἐξέπλη-

Graeci, per arctas vias intrantes, tandem montibus cincti in maximum incurrunt diſcrimen.

1 Ψιλοῖς Clar. 2 Ἐλπίδας Coiſl. 3 Deſit copula Reg. 1. & Coiſl.

ctatis, praematuro excitati ardore in hoſtem ducunt, peditatu CCIƆƆ CIƆ CIƆ CIƆ CIƆ & amplius, & CIƆ circiter equitibus inſtructi. Lucani, hoſtium adventu cognito, in ſuam ſe terram recipiunt. At illi concitato in Lucaniam impetu feruntur: & principio quidem caſtello quodam expugnato, largam inde praedam (obiectam utique perniciei ſuae eſcam) reportant. Dum enim propter hunc ſucceſſum criſtas erigunt, magno hoſtium contemtu per fauces quaſdam arctas & confragoſas properant, ut gentem & urbem rerum omnium copia beatam expugnarent. Simulac vero in campum, praealtis undique collibus & iugis abruptis cinctum, veniſſent; Lucani, cum univerſis copiis ab omni parte circumfuſi, omnem reditus ſpem illis intercludunt. Et ex collibus undique ſe manifeſte oſtendentes, tum magnitudine exercitus,

ξαν τοὺς Ἕλληνας, διά τε τὸ μέγεθος τοῦ στρατοπέδου καὶ τὴν τῶν τόπων δυσχωρίαν· εἶχον γὰρ Λευκανοὶ τότε πεζοὺς μὲν τρισμυρίους, ἱππεῖς δ' οὐκ ἐλάττους τετρακισχιλίων.

ρβ'. Τῶν δ' Ἑλλήνων ἀνελπίστως τηλικούτῳ περιεχομένων κινδύνῳ, κατέβαινον εἰς τὸ πεδίον οἱ Βάρβαροι. γενομένης δὲ παρατάξεως, καὶ τῶν Ἰταλιωτῶν καταπολεμηθέντων ὑπὸ τοῦ πλήθους τῶν Λευκανῶν, ἔπεσον μὲν πλείους τῶν μυρίων, ([1] παρήγγελλον γὰρ οἱ Λευκανοὶ μηδένα ζωγρεῖν) τῶν δὲ λοιπῶν οἱ μὲν ἐπί τινα πρὸς τῇ θαλάσσῃ λόφον ἔφυγον, οἱ θεωροῦντες ναῦς μακρὰς προσπλεούσας, καὶ νομίζοντες [2] τὰς τῶν Ῥηγίνων εἶναι, συνέφυγον εἰς τὴν θάλασσαν· οἱ δὲ καὶ διενήχοντο ἐπὶ τὰς τριήρεις. ἦν δὲ ὁ στόλος προσπλέων Διονυσίου τοῦ τυράννου, καὶ ναύαρχος ὑπῆρχεν αὐτῷ Λεπτίνης ὁ ἀδελφὸς, ἀπεσταλμένος τοῖς Λευκανοῖς ἐπὶ

Proelio fuſi Graeci cum Lucanis pacem faciunt, interpoſita Leptinis fide, quem Dionyſius Lucanis auxilio miſerat.

1 Παρήγγελον Reg. 1. Mox καὶ διενήχοντο, ſine οἱ δὲ, Reg. 2.
2 Abeſt artic. Clar. & Reg. 2.

tum locorum difficultate, ſummum Graecis pavorem iniiciunt: XXX enim millia peditum, nec minus quater mille equites, ſub vexillis habebant.

CII. Dumque Graeci contra exſpectationem tanto verſantur in periculo concluſi, Barbari in planiciem deſcendunt, proelioque conſerto, Italiotae a Lucanorum multitudine opprimuntur. Ceciderunt autem plures CCIↃↃ. (Nam ne quemquam caperent vivum, ſuis iam ante praeceperant Lucani.) Reliqui in tumulum quendam mari vicinum profugere: qui longas accedere naves conſpicati, quod Rheginorum has eſſe ſperabant, in ipſum mare fuga ſe praecipites effudere, pars etiam ad triremes adnatavit. Sed claſſis haec allabens Dionyſii, navarchuſque Leptines, tyranni frater erat, ad opem Lu-

βοήθειαν. ὁ μὲν οὖν Λεπτίνης δεξάμενος φιλανθρώπως τοὺς νηχομένους, ὡς ἐπὶ τὴν γῆν ἀπεβίβασε, [1] καὶ ἔπεισε τοὺς Λευκανοὺς ὑπὲρ ἑκάστου τῶν αἰχμαλώτων λαβεῖν ἀργυρίου μνᾶν. οὗτοι δ' ἦσαν τὸν ἀριθμὸν ὑπὲρ τοὺς χιλίους. γενόμενος δὲ τῶν χρημάτων ἐγγυητὴς, καὶ διαλλάξας τοὺς Ἰταλιώτας τοῖς Λευκανοῖς, ἔπεισεν εἰρήνην ποιήσασθαι· καὶ μεγάλης ἀποδοχῆς ἔτυχε παρὰ τοῖς Ἰταλιώταις, συμφερόντως αὑτῷ, οὐ λυσιτελῶς δὲ Διονυσίῳ συντεθεικὼς τὸν πόλεμον. ἤλπιζε γὰρ ὁ Διονύσιος, τῶν Ἰταλιωτῶν πολεμούντων πρὸς Λευκανοὺς, ἐπελθὼν, ῥᾳδίως ἂν κρατῆσαι τῶν κατ' Ἰταλίαν πραγμάτων· ἀπολελυμένων δὲ τηλικούτου πολέμου, δυσχερῶς ἂν παραγενέσθαι. διόπερ τοῦτον μὲν ἀπήλλαξε τῆς ναυαρχίας, Θεαρίδην δὲ τὸν ἕτερον ἀδελφὸν ἡγεμόνα τοῦ στόλου κατέστησε. τούτων δὲ πραχθέντων, Ῥωμαῖοι τὴν τῶν Οὐεξίων χώραν κατεκληρούχησαν, κατ' ἄνδρα δόντες πλέθρα τέτταρα, ὡς δέ

Ob id a praetura remotus Leptines.

Romani agrum Veientanum dividunt,

1 Καὶ ἔπεισε ſolus Coisl. quem ſequor: deficiebat copula.

canis ferendum legatus. Is natantes humaniter exceptos in terram expoſuit, & ut pro unoquoque, plures autem quam mille erant, argenti minam acciperent, Lucanis perſuaſit, & pro ſolutione fidem ſuam interponens, eo tandem deduxit, ut Itali ac Lucani, poſitis inimicitiis, pacem inter ſe conſtituerent. Magnum inde favorem apud Italos conſecutus fuit Leptines, & bellum ſane ad ſuum, ſed non itidem Dionyſii, emolumentum compoſuerat. In hac enim ſpe Dionyſius erat, fore, ut Italis & Lucanis bello diſtractis, ipſe rerum in Italia quam facillime potiretur. Sed illis bello perfunctis, difficilem ſibi victoriam fore coniectabat. Leptinem igitur a praetura claſſis removit, alterumque fratrem Theariden navarchum eſſe iuſſit. Dum haec geruntur, Romani Veientanum agrum ita diviſerunt, ut quaterna iugera, vel, ut alii tradunt,

τινες, εἰκοσιοκτώ. καὶ πρὸς [1] μὲν Αἰκούσους διαπολεμοῦντες, Λίφλον πόλιν κατὰ κράτος εἷλον· Οὐελιτρίνων δ' ἀποστάντων, πόλεμον πρὸς αὐτοὺς ἐνεστήσαντο. ἀπέστη δὲ καὶ Σάτρικον ἀπὸ Ῥωμαίων, καὶ εἰς Κερκίους ἀποικίαν ἀπέστειλαν.

& in Aequos Veliternoſque bellum gerunt.

Circeios colonia deducta.

ργ'. Τοῦ δ' [2] ἐνιαυσίου χρόνου διεληλυθότος, Ἀθήνησι μὲν ἦρχεν Ἀντίπατρος, ἐν δὲ τῇ Ῥώμῃ τὴν ὑπατικὴν ἀρχὴν διῴκουν Λεύκιος Οὐαλέριος καὶ Αὖλος [3] Μάλλιος. περὶ δὲ τούτους τοὺς χρόνους Διονύσιος ὁ τῶν Συρακουσίων δυνάστης, φανερῶς ἑαυτὸν ἀναδείξας ἐπὶ τὴν Ἰταλίαν [4] στρατευσόμενον, μετὰ πλείστης δυνάμεως ὥρμησεν ἀπὸ Συρακουσῶν. εἶχε δὲ πεζοὺς μὲν πλείους τῶν δισμυρίων, ἱππεῖς δὲ περὶ τρισχιλίους· ναῦς δὲ μακρὰς μὲν τεσσαράκοντα, τὰς δὲ τὸν σῖτον κομιζούσας, οὐκ ἐλάττους τριακοσίων. πεμπταῖος δὲ [5] καταγύσας εἰς τὴν Μεσσήνην, αὐτὸς μὲν ἐν τῇ πόλει τὴν δύ-

Olymp. XCVII, 4.

Dionyſii in Italiam expeditio.

1 Μενεκούσσους Coisl.
2 Ἐνιαυσιαίου Reg. 1.
3 Μάλιος Clar.
4 Στρατευσόμενον Co. quod amplector. Στρατευσόμενος edd. Mox ἐπὶ Συρακουσῶν omnes.
5 Κατανύσας Vat. Reg. 1. Vulgo καταλύσας.

vicena octona ſingulis cederent. Illatoque Aequis bello, Liflum oppidum vi ceperunt. Veliternis etiam ob defectionem bellum moverunt. Satricum praeterea defecerat. Atque Circeios tunc colonia deducta fuit.

CIII. Cum vero poſt anni huius decurſum ſummam Athenis praeturam gereret Antipater, & Romae conſulatu fungerentur Lucius Valerius & Aulus Manlius, Dionyſius, Syracuſanorum princeps, in Italiam expeditionem ſe facturum iam manifeſte declarans, cum numeroſiſſimo exercitu Syracuſis ſolvit. Nam plus quam XX millia peditum, & ter mille ferme equites, naves praeterea longas XL, & frumentarias non multo pauciores CCC habebat. Quintoque die Meſſanam appulſus,

ναμιν ἀνελάμβανε, Θεαρίδην δὲ τὸν ἀδελφὸν ἐπὶ τὰς νήσους τῶν [1] Λιπαραίων ἀπέστειλε μετὰ νεῶν τριάκοντα· πεπυσμένος γὰρ ἦν δέκα ναῦς τῶν Ῥηγίνων περὶ ἐκείνους τοὺς τόπους οὔσας. ὁ δὲ Θεαρίδης, ἐκπλεύσας καὶ καταλαβὼν τὴν Ῥηγίνων δεκαναΐαν ἔν τισιν εὐθέτοις τόποις, αὐτάνδρων τῶν [2] σκαφῶν ἐκυρίευσε, καὶ ταχέως εἰς Μεσσήνην πρὸς Διονύσιον [3] ἀπέστρεψε. Διονύσιος δὲ τοὺς αἰχμαλώτους εἰς δεσμὰ καταθέμενος, τοῖς Μεσσηνίοις ἔδωκε φυλάττειν· αὐτὸς δὲ περαιώσας τὴν δύναμιν εἰς Καυλωνίαν, περιεστρατοπέδευσε τὴν πόλιν, καὶ τὰς μηχανὰς προσερείσας, πυκνὰς προσβολὰς ἐποιεῖτο· οἱ δὲ κατὰ τὴν Ἰταλίαν Ἕλληνες, ὡς ἐπύθοντο τὰς τοῦ Διονυσίου δυνάμεις περαιουμένας τὸν διείργοντα πορθμὸν, καὶ αὐτοὶ στρατόπεδα συνήθροιζον. τῆς δὲ τῶν Κροτωνιατῶν πόλεως μάλιστα πολυοχλουμένης, καὶ πλείστους ἐχούσης Συρακουσίους φυγάδας,

1 Λιπαρέων Coisl. Tum ἀπέλειπε Reg. 1.

2 Νεῶν idem.

3 Ἀπέστρεψε Reg. 1. quod praeſtat. Ἐπέστρεψε edd.

ipſe quidem copias in urbe reficit, Theariden autem fratrem cum XL navium claſſe ad Liparenſium inſulas emittit: X enim Rheginorum naves circa loca illa verſari fama perceperat. Thearides igitur illuc excurrens, opportuno quodam loco naves illas X offendit, iiſque una cum viris in poteſtatem redactis, Meſſanam repente ad Dionyſium ſe recipit. Qui captivos in vincula compactos Meſſeniis aſſervandos tradit, & tranſmiſſis in Cauloniam copiis, urbem veluti corona cingit, machiniſque admotis identidem oppugnat. At Graeci Italiam habitantes, quamprimum copias a Dionyſio per interiectum ibi fretum traductas cognovere, militarem & ipſi manum hinc inde colligere properant. Crotoniatarum urbs tum temporis hominum copia quam maxime abundabat, multique e Syracuſis profugi illic degebant. His ergo ſum-

τούτοις τὴν ἡγεμονίαν τοῦ πολέμου παρέδωκαν. οἱ δὲ Κροτωνιάται τὰς [1] πανταχόθεν δυνάμεις ἀθροίσαντες, στρατηγὸν Ἕλωριν τὸν Συρακούσιον εἵλοντο. οὗτος δὲ πεφευγὼς Διονύσιον, καὶ δοκῶν τόλμαν ἔχειν ἔμπρακτον, πιστότατα [2] πρὸς τὸν τύραννον πολεμήσειν διὰ τὸ μῖσος ὑπείληπτο. ὡς δὲ πάντες οἱ σύμμαχοι παρεγενήθησαν εἰς Κρότωνα, καὶ κατὰ τὴν ἑαυτοῦ προαίρεσιν Ἕλωρις διατάξας, ὥρμησε μετὰ πάσης τῆς δυνάμεως ἐπὶ Καυλωνίας. ἅμα γὰρ ἐνόμιζεν ἐπιφανεὶς [3] λύσειν τὴν πολιορκίαν, ἅμα δὲ καταπεπολεμημένους τοὺς πολεμίους ὑπὸ τῶν καθ' ἡμέραν προσβολῶν διαγωνιεῖσθαι. εἶχε δὲ τοὺς ἅπαντας πεζοὺς μὲν περὶ δισμυρίους πεντακισχιλίους, ἱππεῖς δὲ περὶ δισχιλίους.

Graeci in Italia Helorim, a Dionyſio in exſilium pulſum, copiarum ducem creant.

ρδ'. Διανυσάντων δ' αὐτῶν τὸ πλεῖστον τῆς ὁδοῦ, καὶ στρατοπεδευσάντων πρὸς τὸν Ἕλωριν ποταμὸν, ἀνέζευξεν ὁ Διονύσιος ἀπὸ τῆς πόλεως, καὶ συνήντα τοῖς Ἰταλιώταις. ὁ μὲν οὖν Ἕλωρις μετὰ τῶν ἀρίστων πεν-

Heloris, obviam factus hoſti, pugnam init,

1 Πανταχοῦ Reg. 2. Cl. 2 Tria haec deſunt Cl. 3 Καταλύσειν Reg. 1.

mum belli imperium committunt, & contractis undique copiis Helorim Syracuſanum praeficiunt. Is enim, quod a Dionyſio in exſilium pulſus eſſet, audaciaque ſtrenua excelleret, ſumma fide bellum adminiſtraturus, odio tyranni, iudicabatur. Cum tota ergo ſociorum manus Crotonem conveniſſet, Heloris exercitum, pro arbitrio ſuo ordinatum, haud cunctanter verſus Cauloniam duxit, tum quod repentino obſidionem adventu ſolutum iri putabat, tum ut facilius cum quotidiano oppugnationum labore defatigatis certamen iniret. Habebat autem penes ſe in univerſum XXV peditum millia, & bis mille circiter equites.

CIV. Et iam bonam itineris partem emenſi, ad Helorim fluvium caſtra locabant, cum Dionyſius ab urbe digreſſus Italiotis in occurſum tendit: & tum Heloris

ταϰοσίων προηγεῖτο τῆς δυνάμεως. ὁ δὲ Διονύσιος ἔτυχε μὲν ἀπὸ τεσσαράϰοντα σταδίων ἐστρατοπεδευϰὼς τῶν ἐναντίων, διὰ δὲ τῶν ϰατασϰόπων μαθὼν ἐγγὺς ὄντας τοὺς πολεμίους, ὄρθρου τὴν δύναμιν ἐγείρας, προήγαγεν εἰς τοὔμπροσθεν. ἅμα δ' ἡμέρᾳ τοῖς περὶ τὸν Ἕλωριν ὀλίγοις οὖσιν ἀπαντήσας, ἄφνω προσεμάχετο, ϰαὶ διεσϰευασμένην ἔχων τὴν δύναμιν, ἀνοχὴν οὐδ' ἡντινοῦν ἐδίδου τοῖς πολεμίοις. ὁ δ' Ἕλωρις εἰς πολλὴν ἐμπεσὼν ἀπορίαν, αὐτὸς μὲν μεθ' ὧν εἶχεν ὑπέστη τοὺς ἐπιφερομένους, τῶν δὲ φίλων τινὰς ἀπέστειλεν ἐπὶ τὸ στρατόπεδον, ἐπισπεῦσαι τὰ πλήθη παρεϰελευόμενος. ὧν ταχέως ποιησάντων τὸ προσταχθὲν, οἱ μὲν Ἰταλιῶται, πυθόμενοι [1] τὸν στρατηγὸν ϰαὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ ϰινδυνεύοντας, δρομαῖοι παρῆσαν ἐπὶ τὴν βοήθειαν·
qua ipſe cadit cum plurimis; ὁ δὲ Διονύσιος ἀθρόᾳ τῇ δυνάμει περιχυθεὶς, [2] τόν θ' Ἕλωριν ϰαὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ, γενναίως ἀγωνισαμένους

1 Deſit Clar. 2 Τόν τ' Ἑλ. Clar. Reg. 2.

cum IↃ manu ſelectiſſimorum reliquum agmen praeceſſerat. Dionyſius ergo, XL ſtadiorum intervallo ab hoſte caſtra metatus, in propinquo illum eſſe per exploratores cognoſcit; & mox ſummo diluculo copias ſomno excitatas ulterius promovet, primamque ſub lucem Helorianis occurrens pugnam init: & quia compoſitum habebat agmen, nihil ad confirmandum ſe ſpatii adverſariis relinquit. Quo ad magnam redactus inopiam Heloris, ipſe quidem cum delectorum circa ſe manu hoſtis impetum ſuſtinet, ſed per amicos interim in caſtra miſſos, reliquam multitudinem approperare iubet. Illis mandatum impigre exſecutis, Itali, in quanto periculo imperator cum ſuis haereret cognito, curſim ad ferendam ipſis opem advolant. Sed Dionyſius conferto agmine circumfuſus, Helorim, & qui cum eo venerant ferme

σχεδὸν πάντας ἀνεῖλε. τῶν δ' Ἰταλιωτῶν σποράδην διὰ τὴν σπουδὴν ἐκβοηθούντων, οἱ Σικελιῶται τὰς τάξεις διαφυλάττοντες, ῥᾳδίως τῶν πολεμίων περιεγίνοντο. οὐ μὴν ἀλλ' ἐπὶ μέν τινα χρόνον οἱ κατὰ τὴν Ἰταλίαν Ἕλληνες ὑπέμενον τὸν κίνδυνον, καίπερ ἑαυτῶν πολλοὺς ἀναιρουμένους ὁρῶντες· ὡς δὲ τὴν τοῦ στρατηγοῦ τελευτὴν ἐπυθόντο, καὶ διὰ τὸν θόρυβον ἀλλήλοις ἐμπίπτοντες ἠλαττοῦντο μεγάλως, τότε δὲ τελέως ἀθυμήσαντες ἐτράπησαν. reliqui effuſe in fugam ſe dant.

ρε'. Πολλῶν δ' ἀναιρουμένων ἐν τῇ κατὰ τὸ πεδίον τροπῇ, κατέφυγε τὸ πλῆθος ἐπί τινα λόφον, ἐρυμνὸν ὄντα πρὸς τὴν [1] πολιορκίαν, ἄνυδρον δὲ καὶ δυνάμενον ῥᾳδίως ὑπὸ τῶν πολεμίων φυλάττεσθαι. ὃν ὁ Διονύσιος περιστρατοπεδεύσας, τήν τε ἡμέραν ἐκείνην καὶ τὴν νύκτα διηγρύπνησεν ἐν τοῖς ὅπλοις, ἐπιμελῶς ταῖς φυλακαῖς χρησάμενος· τῇ δ' ὑστεραίᾳ διὰ τὸ καῦμα καὶ A fuga collectos hoſtes cunctos, tumulum occupantes, Dionyſius ad deditionem cogit.

1 Πολιορκίαν Clar. In edd. τῇ πολιορκίᾳ.

omnes, generoſe tamen dimicantes, occidit. Nam cum Itali ſparſim in feſtinatione illa ſuccurrerent, ordinibus ſervatis Siculi abſque magno negotio ſuperiores exſtitere. Aliquo tamen uſque periculum Graeci ex Italia ſuſtinuerunt, quamvis plurimos ſuorum occumbere viderent. At quamprimum de interitu imperatoris audiverunt, dum perturbata ſe acie mutuo incurſu premunt, magnam ſuorum iacturam faciunt, & tandem collapſis animis in fugam ſe prorſus effundunt.

CV. Ibi multis in fuga per campos trucidatis, multitudo adhuc ſuperſtes tumulum quendam, adverſus obſidionem quidem ſatis munitum, ſed qui deſtitutus aquis eſſet, & ab hoſtibus facile cuſtodiri poſſet, occupant. Hunc manu armata Dionyſius circumdat, diemque illum & noctem inſequentem, ſtationibus accurate diſpoſitis, per vigiles excubias agit. Poſtridie cum aeſtus, tum

τὴν ἀνυδρίαν οἱ συμπεφευγότες κακῶς ἀπηλλάττοντο. ἐπικηρυκευσαμένων δ' αὐτῶν πρὸς τὸν Διονύσιον, καὶ παρακαλούντων λύτρα πράξασθαι, οὐ μετρίως ἐν τοῖς εὐημερήμασι γενόμενος, προσέταττεν [1] ἀποθέσθαι τὰ ὅπλα, καὶ σφᾶς αὐτοὺς ἐγχειρίσαι τῷ κρατοῦντι. σκληροῦ δὲ τοῦ πράγματος ὄντος, μέχρι μέν τινος διεκαρτέρουν, ὡς δ' ὑπὸ τῆς φυσικῆς ἀνάγκης κατεβαροῦντο, παρέδωκαν [2] αὐτοὺς περὶ ὀγδόην ὥραν, ἤδη τὰ σώματα παρειμένοι. Διονύσιος δὲ λαβὼν ῥάβδον, καὶ πατάξας ἐπὶ τοῦ λόφου, ἠρίθμει τοὺς καταβαίνοντας αἰχμαλώτους, ὄντας πλείους τῶν μυρίων. καὶ πάντων αὐτοῦ ὑποπτευόντων τὸ θηριῶδες, τοὐναντίον ἐφάνη πάντων ἐπιεικέστατος. τούς τε γὰρ αἰχμαλώτους ἀφῆκεν [3] αὐτεξουσίους χωρὶς λύτρων, καὶ πρὸς τὰς πλείστας τῶν πόλεων εἰρήνην συνθέμενος, ἀφῆκεν αὐτονόμους. ἐπὶ δὲ τούτοις ἐπαίνου τυχὼν ὑπὸ τῶν εὖ παθόντων, χρυ-

His per ſingularem clementiam dimiſſis, & civitatibus pace atque libertate conceſſa,

Dionyſius omnium gratiam meruit.

1 Ἀφελέσθαι Reg. 1. 2 Αὐτοὺς Reg. ambo. 3 Αὐτῶν Coisl.

aquarum inopia, eos, qui in collem ſe receperant, male affectos habebat. Caduceatore igitur ad Dionyſium miſſo, ut redimendi ſe copiam faciat, rogitant. Hic ergo, mediocritatem in ſucceſſibus tandem adhibens, ut arma deponant, & victoris ſe poteſtati totos permittant, edicit. Aſperum hoc factu cum eſſet, aliquouſque miſeriam praeſentem tolerabant. Aſt ubi naturae tandem neceſſitas gravius ſtimulabat, ut qui iam toto corpore elanguiſſent, octava circiter hora ſe dediderunt. Tum baculo Dionyſius arrepto collem percutiens, captivorum inde deſcendentium numerum inibat, qui CCIↃↃ plures fuerunt. Omnes equidem crudelitatem modo non belluinam ſibi metuebant. Verum ille tunc omnium ſe mitiſſimum declaravit. Nam captivos abſque ullo pretio liberos dimiſit, & facta pace, civitates ſua iuriſdictione uti permiſit. Quo merito ingentes apud benigne tractatos lau-

σοῖς στεφάνοις ἐτιμήθη, καὶ σχεδὸν τοῦτ' ἔδοξε [1] πράττειν ἐν τῷ ζῆν κάλλιστον.

ρστ'. Ἐπὶ δὲ Ῥήγιον ἀναζεύξαντος αὐτοῦ, καὶ μετὰ τῆς δυνάμεως παρεσκευασμένου πολιορκεῖν, διὰ τὴν περὶ τῆς ἐπιγαμίας ὕβριν, ἀγωνία πολλὴ κατεῖχε τοὺς Ῥηγίνους. οὔτε γὰρ συμμάχους, οὔτε δύναμιν ἀξιόμαχον εἶχον· πρὸς δὲ τούτοις, ᾔδεισαν, ὅτι τῆς πόλεως ἁλούσης, οὔτ' ἔλεος οὔτε δέησις αὐτοῖς [2] ἀπελείπετο. διόπερ ἔκριναν ἀποστεῖλαι πρέσβεις τοὺς δεησομένους μετρίως αὐτοῖς χρήσασθαι, καὶ παρακαλέσαι μηδὲν περὶ αὐτῶν ὑπὲρ ἄνθρωπον βουλεύσασθαι. ὁ δὲ Διονύσιος τριακόσια τάλαντα πραξάμενος, καὶ τὰς ναῦς ἁπάσας παραλαβὼν, οὔσας ἑβδομήκοντα, προσέταξεν ἑκατὸν ὁμήρους δοῦναι. δοθέντων δὲ πάντων, ἀνέζευξεν ἐπὶ Καυλωνίαν· ταύτης δὲ τοὺς μὲν ἐνοικοῦντας ἐν Συρακούσαις [3] μετῴκισε, καὶ πολιτείαν δοὺς, πέντε

Rhegini pacem a Dionyſio redimunt.

Caulonia devaſtata; cives Syracuſas migrarunt.

1 Πράξειν idem. 2 Ἀπελίπετο Clar. 3 Κατῴκισεν idem.

des conſecutus eſt, adeo ut aureis quoque coronis ipſum remunerarent. At hoc omnium fere, quae per totam egit vitam, pulcherrimum eſſe viſum eſt.

CVI. Hinc adverſus Rhegium cum inſtructis ad oppugnationem copiis, ob nuptias contumelioſe ſibi denegatas, expeditionem ſuſcepit. Quod magnam Rheginis trepidationem attulit. Neque enim auxiliares, neque copias tanto hoſti pares habebant. Ad haec nullum miſericordiae, nullum precibus locum fore, capta urbe, praevidebant. Legationem igitur, petitum, ut moderate ſecum ageret, nec ultra hominis conditionem aliquid in ſe ſtatueret, hortatum, mittendam cenſuerunt. Tum indicto CCC talentorum tributo, & navibus, quotquot habebant, numero LXX ad ſe receptis, centum praeterea obſides Dionyſius ſibi dari iuſſit. His omnibus conceſſis, Cauloniam verſus movet, huiuſque cives Syracuſas transfert,

ἔτη συνεχώρησεν ἀτελεῖς εἶναι. τὴν δὲ πόλιν καταστρέψας, τοῖς Λοκροῖς τὴν χώραν [1] τῶν Καυλωνιατῶν ἐδωρήσατο. Ῥωμαῖοι [2] Λιφοίκουαν πόλιν ἐκ τοῦ τῶν Αἰκῶν ἔθνους ἑλόντες, κατὰ τὰς τῶν ὑπάτων εὐχὰς μέγαν ἀγῶνα τῷ Διῒ συνετέλεσαν.

Romani ob Aequos victos edunt ludos.

Olymp. XCVIII, 1.

ρζ. Τοῦ δ' ἔτους τούτου διεληλυθότος, Ἀθήνῃσι μὲν ἦρχε Πυῤῥίων, ἐν δὲ τῇ Ῥώμῃ τὴν ὕπατον ἀρχὴν μετέλαβων χιλίαρχοι τέτσαρες, Λεύκιος [3] Λουκρήτιος, Σερούϊος Σουλπίκιος, [4] Γάϊος Αἰμίλιος, καὶ Γάϊος Ῥοῦφος· Ὀλυμπιὰς δ' ἤχθη ὀγδόη πρὸς ταῖς ἐννενήκοντα, καθ' ἣν ἐνίκα Σώσιππος Ἀθηναῖος. τούτων δὲ τὴν ἀρχὴν παρειληφότων, Διονύσιος ὁ τῶν Συρακουσίων δυνάστης, πορευθεὶς εἰς Ἱππώνιον μετὰ τῆς δυνάμεως, τοὺς μὲν κατοικοῦντας ἐν αὐτῇ [5] μετῴκισεν εἰς τὰς Συρακούσας· τὴν δὲ πόλιν κατασκάψας, [τοῖς Λοκροῖς]

Locris in Italia, ob impetratam ab ipſis coniugem, Dionyſius agrum Hipponienſem donat;

1 Τὴν Καυλωνίαν ora Stephan. Coisl. Καυλωσίναν Vat. male. Vulgatum iuſtum eſſe Steph. in Καυλωνία docet.
2 Λιφοίκουν margo Stephan. & Reg. 2. cum Clarom.
3 Λουκρίτιος Clar.
4 Γάϊος —— Ῥοῦφος deſunt Coislin.
5 Μετώκησεν Clar.

& in civitatem receptis V annorum immunitatem concedit. Hinc urbem ſolo aequat, agrum vero Cauloniatarum Locrenſibus donat. Tum Romani poſt captam Lifoecan, Aequorum nationis urbem, votos a Conſulibus ludos Iovi magnificos ediderunt.

CVII. Poſt exactum annum hunc Athenis Pyrrhio ſummus Praetor erat, & Romae conſulare imperium adminiſtrabant Tribuni milit. IV, L. Lucretius, Servius Sulpicius, Caius Aemilius, & Lucius Furius. Olympias tum XCVIII celebrabatur, qua Soſippus Athenienſis victoriam obtinuit. Per id tempus Syracuſanorum princeps Dionyſius, cum exercitu Hipponium ingreſſus, incolas Syracuſiorum in urbem transfert, exciſoque oppido, Locris

προσεμέρισε τὴν χώραν. κατὰ τὸ συνεχὲς γὰρ ἐφιλοτιμεῖτο τοὺς Λοκροὺς εὖ ποιεῖν, διὰ τὴν συγχωρηθεῖσαν ἐπιγαμίαν· τοὺς δὲ Ῥηγίνους ἐπεθύμει τιμωρήσασθαι, διὰ τὴν περὶ τῆς οἰκειότητος δίκην. καθ' ὃν γὰρ καιρὸν ἀπέστειλε πρὸς αὐτοὺς πρέσβεις, ἀξιῶν [1] αὐτῷ συγχωρηθῆναι τῶν πολιτικῶν παρθένων γαμῆσαι, φασὶ Ῥηγίνους ἀποκριθῆναι δημοσίᾳ [2] τοῖς πρεσβεῦσιν, ὡς μόνην αὐτῷ συγχωρῆσαι γαμεῖν τὴν τοῦ δημίου θυγατέρα. διὰ τοῦτο βαρέως φέρων, καὶ δοκῶν ὑπερβαλλόντως ὑβρίσθαι, πολὺς ἦν [3] ἐπὶ τῇ κατ' αὐτῶν τιμωρίᾳ. καὶ γὰρ ἐν τῷ πρότερον ἐνιαυτῷ τὴν εἰρήνην συνέθετο πρὸς αὐτοὺς, οὐ τῆς φιλίας ὀρεγόμενος, ἀλλὰ τὴν ναυτικὴν δύναμιν παρελέσθαι βουλόμενος, οὖσαν τριήρων ἑβδομήκοντα. διελάμβανε γὰρ, τῆς κατὰ θάλατταν βοηθείας ἀποκλεισθείσης, ῥᾳδίως πολιορκήσειν τὴν πόλιν. διόπερ κατὰ τὴν Ἰταλίαν ἐνδιατρίβων, ἐζη-

contra Rheginos, perpetuo odio in ipſos inflammatus, ad internecionem perſequi deſtinat.

1 Αὐτῷ Reg. ambo.
2 Τοὺς πρέσβεις Clar.
3 Ἐπὶ τὴν κατ' αὐτῶν τιμωρίαν Reg. 1.

agrum eius attribuit. De his enim perpetuo bene mereri obnixe ſtudebat, quod in matrimonii negotio faciles ſe praebuerant. At de Rheginis vindictam exigere neceſſitudinis denegatae cauſa hominem ſtimulabat. Nam quo tempore, miſſis ad eos legatis, ex oppidanis virginem aliquam ſibi concedi poſtulabat, hoc legatis reſponſi a Rheginis datum eſſe, ſe nullam praeter lictoris filiam ipſi conceſſuros eſſe, memorant. Hoc ille graviter ferens, atrocique ſe iniuria affectum ratus, ad ulciſcendum eos ſtudium prolixe conferebat. Quod enim ſuperiori anno pacem cum illis iniverat, non ideo factum erat, quod amicitiae cupidus eſſet, ſed quod claſſem LXX triremium illis ademtam cuperet. Auxiliis enim a mari interclufis, facilem urbis expugnationem fore ſtatuebat. Idcirco moras in Italia nectens, ſpecioſam aliquam occaſionem ve-

τει πρόφασιν εὔλογον, δι' ἧς οὐ παρὰ τὴν ἀξίαν τὴν ἰδίαν δόξει λελυκέναι τὰς συνθήκας.

Quaeſita nova inimicitiarum cauſa, Dionyſius Rhegium oppugnatione urget.

ρή. Ἀγαγὼν οὖν πρὸς τὸν πορθμὸν τὰς δυνάμεις, τὰ πρὸς τὴν διάβασιν [1] παρεσκευάζετο· καὶ πρῶτον μὲν ᾔτει τοὺς Ῥηγίνους ἀγορὰς, ἐπαγγελλόμενος ταχέως τὰς δοθείσας ἀποστέλλειν ἐκ Συρακουσῶν· τοῦτο δ' ἔπραττεν ὅπως μὴ διδόντων μὲν αὐτῶν, δικαίως δόξῃ τὴν πόλιν ἑλεῖν· δόντων δὲ, νομίζειν ἐξαναλώσειν αὐτῶν τὸν σῖτον, καὶ προσκαθίσας τὴν πόλιν, διὰ τὴν σπάνιν ταχὺ κυριεύσειν αὐτῆς· οἱ δὲ Ῥηγῖνοι τούτων μὲν οὐδὲν ὑπονοοῦντες, τὸ μὲν πρῶτον ἐφ' ἡμέρας τινὰς ἐχορήγουν τὰς τροφὰς λαμπρῶς· ὡς δὲ πλείονα χρόνον ἐνδιέτριβε, ποτὲ μὲν ἀῤῥωστίαν, ποτὲ δὲ ἄλλας προφάσεις πορίζόμενος, ὑπονοήσαντες αὐτοῦ τὴν ἐπιβολὴν, οὐκέτι παρεῖχον τὰς τροφὰς τῷ στρατοπέδῳ. ὁ δὲ Διονύσιος ἐπὶ τούτῳ προσποιηθεὶς ἀγανακτεῖν, τοὺς μὲν

1 Παρεσκεύαζε Coisl. Reg. 2.

nabatur, qua minime praeter dignitatem ſuam foedus rupiſſe videretur.

CVIII. Promotis igitur ad fretum copiis, ad traiiciendum neceſſaria comparat: ac tum commeatu ſe a Rheginis levari petit, quidquid ſuppeditatum fuerit, propediem Syracuſis ſe remiſſurum promittens. Hoc eo conſilio fecit, ut, ſi nihil darent, iuſtam exſcindendi urbem habuiſſe cauſam videretur: ſin promte largirentur, poſt exhauſtam annonam, obſidione illam premens, ob inopiam ſuae facilius poteſtati ſubiiceret. Rhegini, nihil horum ſuſpicati, ad dies aliquot initio cibaria luculente ſuppeditabant. At cum modo valetudinem adverſam, modo aliud quidpiam cauſaretur, conſiliis tandem intellectis, alimenta caſtris eius non amplius expromebant. Hoc perindigne ſe ferre ſimulans Dionyſius, obſides Rhe-

ὁμήρους τοῖς Ῥηγίνοις ἀπέδωκε, τὴν δὲ πόλιν περιστρατοπεδεύσας, καθ᾽ ἡμέραν προσβολὰς ἐποιεῖτο. κατεσκεύασε δὲ καὶ μηχανημάτων πολὺ πλῆθος, ἄπιστον τοῖς μεγέθεσι· δι᾽ ὧν τὰ τείχη σαλεύων, ἐφιλοτιμεῖτο κατὰ κράτος ἑλεῖν τὴν πόλιν. οἱ δὲ Ῥηγῖνοι στρατηγὸν ἑλόμενοι [1] Φύτωνα, καὶ πάντας τοὺς ἐν ἡλικίᾳ καθοπλίσαντες, ταῖς τε φυλακαῖς ἐπιμελῶς ἐχρῶντο, καὶ κατὰ τὰς εὐκαιρίας ἐξιόντες, ἐνεπύριζον τὰς τῶν πολεμίων μηχανάς. οὗτοι μὲν οὖν πολλάκις ὑπὲρ τῆς πατρίδος λαμπρῶς ἀγωνιζόμενοι πρὸ τῶν τειχῶν, τήν τε τῶν πολεμίων ὀργὴν ἐξέκαυσαν, καὶ πολλοὺς μὲν ἑαυτῶν ἀπέβαλον, οὐκ ὀλίγους δὲ καὶ τῶν Σικελιωτῶν ἀνεῖλον· καὶ αὐτὸν δὲ τὸν Διονύσιον συνέβη λόγχῃ πληγέντα παρὰ τὸν βουβῶνα, παρ᾽ ὀλίγον μὲν τελευτῆσαι, μόγις δὲ [2] αὐτὸν ἀναλαβεῖν ἐκ τοῦ τραύματος. χρονιζούσης δὲ τῆς πολιορκίας, διὰ τὸ τοὺς Ῥηγίνους

Cives, duce Phytone, fortiſſime pugnant,

ipſumque Dionyſium lancea vulnerant.

1 Φοίτωνα ora Steph. Clar. Reg. 2. 2 Αὑτὸν Reg. 2.

ginis ſtatim reddit, & copiis undique oppido circumfuſis, quotidie oppugnationem urget. Machinas praeterea incredibili magnitudine, numeroque non exiguo adornatas habebat, quibus moenia procellae inſtar quatiendo, urbem expugnare enixe contendebat. Rhegini contra, cum Phytonem ſibi ducem creaſſent, & quotquot per aetatem arma ferre poterant, in armis eſſe iuſſiſſent, excubias diligenter agere, & eruptionibus opportune factis, hoſtium machinas incendere. Ac ſaepenumero egregie pro patria ante moenia propugnando, iraſque contra pugnantium inflammando, multos ſuorum amittere, nec paucos Siculorum interimere. Quid? quod forte fortuna Dionyſius ipſe lancea circa pubem ictus, parum abfuit, quin vitam amiſerit, aegreque vires a vulnere iſto recuperarit. Quamquam vero prolixius obſidio extraheretur, quod ſummum pro tuenda libertate ſtudium Rhe-

ἀνυπέρβλητον εἰσφέρεσθαι σπουδὴν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας, Διονύσιος τὰς μὲν δυνάμεις συνεῖχεν ἐν ταῖς καθ' ἡμέραν προσβολαῖς, καὶ τὴν ἐξ ἀρχῆς πρόθεσιν οὐκ ἐγκατέλειπεν.

In ipſo bello vanus Dionyſius, rhapſodos cum maximo apparatu ad ludos Olymp. mittit, qui carmina ſua recitarent.

ρθʹ. Τῶν δ' Ὀλυμπίων ἐγγὺς ὄντων, ἀπέστειλεν εἰς τὸν ἀγῶνα τέθριππα πλείω, διαφέροντα πολὺ τῶν ἄλλων τοῖς τάχεσι, καὶ σκηνὰς εἰς τὴν πανήγυριν διαχρύσους, καὶ πολυτελέσι ποικίλοις ἱματίοις κεκοσμημένας. ἔπεμψε δὲ καὶ ῥαψῳδοὺς τοὺς κρατίστους, ὅπως ἐν τῇ πανηγύρει τὰ ποιήματα προφερόμενοι, ποιήσωσιν ἔνδοξον τὸν Διονύσιον. σφόδρα γὰρ εἰς τὴν ποιητικὴν ὑπῆρχε μεμηνώς. τούτων δ' ἐπιμελητὴν [1] συνεξέπεμψε Θεαρίδην τὸν ἀδελφόν. ὃς ἐπεὶ παρεγένετο εἰς τὴν πανήγυριν, ἐπὶ μὲν τῷ κάλλει τῶν σκηνῶν καὶ τῷ πλήθει τῶν τεθρίππων ἦν περίβλεπτος· ὡς δ' ἐπέβαλον οἱ ῥαψῳδοὶ προφέρεσθαι τοῦ Διουσίου τὰ ποιήματα,

1 Ἐξέπεμψεν idem & Clar.

gini adhiberent, nihilominus tamen Dionyſius in quotidianis militem aſſultibus detinebat, a priſtino ſuo propoſito minime decedens.

CIX. Interea dum Olympiorum celebritas ingruit, complures ad certamen quadrigas, celeritate aliis longe praeſtantes, ſcenaſque auro interlucentes, & ſumtuoſo textilis artificii opere multifariam exornatas, ad panegyricam illam ſollemnitatem miſit. His rhapſodos addidit probatiſſimos, qui poëmata eius publice recitando magnam Dionyſio gloriam pararent. Inſano enim poëticae ſtudio tenebatur. Curatorem vero his omnibus praefecerat Theariden germanum. Qui, poſtquam ad panegyrim devenit, tabernaculorum elegantia & multitudine quadrigarum oculos hominum in ſe convertit. Hinc cum etiam rhapſodi poëmata Dionyſii proferre coepiſſent,

κατ᾽ ἀρχὰς μὲν διὰ τὴν εὐφωνίαν τῶν ὑποκριτῶν συνέδραμε τὰ πλήθη, καὶ πάντες ἐθαύμαζον· μετὰ δὲ ταῦτα, ἀναθεωροῦντες τὴν κακίαν τῶν ποιημάτων, διεγέλων τὸν Διονύσιον, καὶ κατεγίνωσκον ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε τινὰς τολμῆσαι διαρπάζειν τὰς σκηνάς. καὶ γὰρ Λυσίας ὁ ῥήτωρ, τότε διατρίβων ἐν Ὀλυμπίᾳ, προετρέπετο τὰ πλήθη μὴ προσδέχεσθαι τοῖς ἱεροῖς ἀγῶσι τοὺς ἐξ ἀσεβεστάτης τυραννίδος ἀπεσταλμένους [1] θεωρούς. ὅτε καὶ τὸν Ὀλυμπιακὸν λόγον ἐπιγραφόμενον ἀνέγνω. τοῦ δ᾽ ἀγῶνος συντελουμένου συνέβη κατὰ τύχην τῶν Διονυσίου τεθρίππων τὰ μὲν ἐκπεσεῖν ἐκ τοῦ δρόμου, τὰ δ᾽ ἀλλήλοις ἐμπεσόντα συντριβῆναι· παραπλησίως δὲ καὶ τὴν παρακομίζουσαν ναῦν τοὺς θεωρούς, ἀπὸ τῶν ἀγώνων ἀναχθεῖσαν εἰς τὴν Σικελίαν, ἐκπεσεῖν τῆς Ἰταλίας εἰς [2] Τάραντα, διά τινας χει-

Sed hi ſibilis excepti, & reliqua pompa ludibrio expoſita.

1 Deeſt Clarom. & Reg. 2. qui quoque *ἱεροῖς* paullo ante neglexit : utrumque male.

2 *Τάραντα* Coisl. Clar. & Reg. uterque. *Τάραντον* vulgo. Mox *ἡ ναῦς ἐξέπεσεν* Clar.

initio quidem ob decoram hiſtrionum vocem populi concurſus fiebat, omneſque mirabantur. Simulac vero, quam prava & futilia eſſent carmina, intellexere, effuſo Dionyſium riſu proſecuti, eo contemtus proceſſerunt, ut tabernacula diſcerpere auderent. Quin etiam Lyſias orator, in Olympia tum verſans, multitudini hortator erat, ne Theoros, a profligatae impietatis tyranno miſſos, in ſacrorum communionem ludorum admitterent. Quo tempore orationem, cui Olympiacae titulum fecerat, in publico conventu recitavit. Iamque certamen commiſſum erat, ubi forte fortuna accidit, ut Dionyſii quadrigae partim extra curſus limites deferrentur, partim colliſione mutua confringerentur. Nec meliore fortuna navis Theoros vehens, dum a ludis Siciliam verſus tendit, ad Italiae urbem Tarentum vi tempeſtatis depellitur. Ve-

μῶνας. διὸ καί Φασι σωθέντας τοὺς ναύτας εἰς Συρακούσας, διαγγέλλειν κατὰ τὴν πόλιν ὅτι διὰ τὴν κακίαν τῶν ποιημάτων, οὐ μόνον οἱ ῥαψῳδοῦντες, ἀλλὰ σὺν τούτοις τέθριππα καὶ ἡ ναῦς ἐξέπεσον. ὁ δὲ Διονύσιος, πυθόμενος τὸν τῶν ποιημάτων [1] διασυριγμὸν, καὶ τῶν κολάκων λεγόντων ὅτι πᾶσι τοῖς καλῶς πραττομένοις Φθονοῦντες, ἐξ ὑστέρου [2] θαυμάζουσιν, οὐκ ἀΦίστατο τῆς περὶ τὴν ποίησιν σπουδῆς. Ῥωμαῖοι δὲ πρὸς [3] Οὐολσανίτας περὶ Γουράσιον παραταξάμενοι, πολλοὺς τῶν πολεμίων ἀνεῖλον.

Olymp. XCVIII, 2.

ρί. Τούτων δὲ πραχθέντων, ὁ μὲν ἐνιαύσιος χρόνος παρεληλύθει, παρὰ δὲ τοῖς Ἀθηναίοις ἦρχε Θεόδοτος, ἐν δὲ τῇ Ῥώμῃ τὴν ὑπατικὴν ἀρχὴν εἶχον χιλίαρχοι ἕξ, Κόϊντος Καίσων, [4] Σουλπίκιος Αἶνος, Καίσων Φάβιος, Κόϊντος Σερουίλιος, Πόπλιος Κορνήλιος, [5] καὶ Μάρκος Κλώδιος. τούτων δὲ τὴν ἀρχὴν παρειληΦότων, Λα-

Lacedaemonii, bello attriti,

1 Διασυρμὸν ora Steph. Reg. ambo, Coisl.
2 Θαυμάζωσιν Reg. 1.
3 Οὐολσανίτας Reg. 1. & Coisl. cum Steph. marg. Edd. Οὐαλσ.
4 Φάκιος Σερουΐλιος ceteris omiſſis Coisl.
5 Non legit haec tria Coisl.

ctores igitur Syracuſas reverſos famam hanc per urbem diſſeminaſſe ferunt, pravitate carminum effectum eſſe, ut non recitatores tantum, ſed ipſi etiam currus & navis reiecti fuerint. Etſi vero poëmata ſua paſſim male audire exſibilarique Dionyſius accepit, poëticae tamen ſtudium nequaquam abiecit, hac aſſentatorum voce recreatus, omnium praeclare geſtorum invidos obtrectatores, tandem illa ipſa cum admiratione praedicare. Tum Romani cum Volſinienſibus acie congreſſi ad Guraſium, magnam hoſtium ſtragem ediderunt.

CX. Iamque annus ille his peractis exiverat, cum Athenis Praetorem egit Theodotus, & Romae conſularem magiſtratum inierunt Tribuni mil. VI, Q. Caeſo, Fabii, Q. Servilius, Q. Sulpicius, Serv. Cornelius. Hoc

κεδαιμόνιοι, κακοπαθοῦντες τῷ πολέμῳ τῷ τε πρὸς τοὺς Ἕλληνας καὶ τῷ πρὸς τοὺς Πέρσας, Ἀνταλκίδαν τὸν ναύαρχον ἐξαπέστειλαν πρὸς Ἀρταξέρξην ὑπὲρ εἰρήνης. διαλεχθέντος δ' αὐτοῦ περὶ ὧν ἦν ἀπεσταλμένος ἐνδεχομένως, ὁ βασιλεὺς ἔφησεν ἐπὶ τοῖσδε ποιήσασθαι τὴν εἰρήνην, τὰς μὲν κατὰ τὴν Ἀσίαν Ἑλληνίδας πόλεις ὑπὸ βασιλέα τετάχθαι, τοὺς δ' ἄλλους Ἕλληνας ἅπαντας αὐτονόμους εἶναι· τοῖς δὲ ἀπειθοῦσι καὶ μὴ προσδεχομένοις τὰς συνθήκας διὰ τῶν εὐδοκούντων πολεμήσειν. οἱ μὲν οὖν Λακεδαιμόνιοι τούτοις εὐδοκήσαντες, ἡσυχίαν ἦγον· Ἀθηναῖοι δὲ καὶ Θηβαῖοι, καί τινες [1] ἕτεροι τῶν ἄλλων, βαρέως ἔφερον ἐπὶ τῷ τὰς κατὰ τὴν Ἀσίαν πόλεις ἐγκαταλελεῖφθαι· καθ' αὑτοὺς δὲ οὐκ ὄντες ἀξιόμαχοι κατ' ἀνάγκην συνεχώρησαν, καὶ προσεδέξαντο τὴν εἰρήνην· καὶ ὁ μὲν βασιλεὺς διαλυθεὶς τῆς πρὸς τοὺς Ἕλληνας διαφορᾶς, παρε-

miſſo Antalcida cum Perſis pacem faciunt iniquiſſimis conditionibus.

Tum vero Perſarum rex omnia ad bellum Cypricum praeparat.

1 Deſideratur in Reg. 1.

tempore Lacedaemonii bello, quod ſimul cum Graecis & Perſis gerendum eſſet, defatigati, navarchum ſuum Antalcidam pro pace conſtituenda ad Artaxerxem proficiſci iubent. Hic cum mandata, quorum cauſa miſſus erat, quam fieri potuit commodiſſime, regi expoſuiſſet, ille his ſe conditionibus pacem cum Graecis ſanciturum reſpondet, ſi Graecae per Aſiam civitates ſub regis ditionem redeant, reliqui vero Graeci omnes ſuis urbes legibus adminiſtrent. Quod ſi qui rebelles foedus non admittant, hos ſe per adſtipulatos bello impetiturum. His ergo conditionibus approbatis, Lacedaemonii ab armis quieſcunt. Athenienſes vero & Thebani, cumque his alii, Aſiae civitates ita proditas eſſe moleſte ferunt. Sed cum ad bellum contra Perſam non ſat virium haberent, neceſſitate coacti leges illas pacis recipiunt. Tum rex, a longa cum Graecis controverſia liberatus, copias

σκευάζετο τὰς δυνάμεις εἰς τὸν Κυπριακὸν πόλεμον. ὁ γὰρ Εὐαγόρας σχεδὸν ὅλην τὴν Κύπρον ἦν [1] ἐκκεκλημένος, καὶ δυνάμεις ἀθρόας συνήθροίκει, διὰ τὸ τὸν Ἀρταξέρξην ἐν τῷ πρὸς τοὺς Ἕλληνας πολέμῳ διεσπάσθαι.

Rhegini, diuturna obſidione coacti, tyranni arbitrio ſe dedunt,

ρια΄. Διονυσίου δὲ σχεδὸν ἑνδέκατον μῆνα Ῥήγιον πολιορκοῦντος, καὶ τὰς πανταχόθεν βοηθείας ἀποκεκλεικότος, εἰς δεινὴν σπάνιν τῶν ἀναγκαίων οἱ κατὰ τὴν πόλιν παρεγενήθησαν. Φασὶ γὰρ παρὰ τοῖς Ῥηγίνοις κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν πέντε μνῶν γενέσθαι τὸν μέδιμνον τοῦ σίτου. καταπονούμενοι δὲ τῇ σιτοδείᾳ τὸ μὲν πρῶτον τούς τε ἵππους καὶ τἄλλα ὑποζύγια κατέφαγον, μετὰ δὲ ταῦτα δέρματα καθεψῶντες ἐσιτοῦντο· τὸ δὲ τελευταῖον ἐκ τῆς πόλεως ἐξιόντες, τὴν πρὸς τοῖς τείχεσι βοτάνην ἤσθιον, καθαπερεί τινα θρέμματα. οὕτως ἡ τῆς φύσεως ἀνάγκη τὴν ἀνθρωπίνην δίαιταν εἰς ἀλόγων ζώων τροφὰς καταφυγεῖν ἐβιάζετο. ὁ δὲ Διονύσιος, πυθόμενος τὸ γινόμενον, οὐχ ὅπως ἠλέησε τοὺς

1 Ἐκβεβλημένος Coisl.

ſuas in bellum Cypricum paratas eſſe iubet. Nam Evagoras, tota prope Cypro evocata, numeroſiſſimum coëgerat exercitum, quod Artaxerxes bello Graecorum diſtineretur.

CXI. Interea Dionyſius, menſem iam undecimum obſidioni Rheginorum inhaerens, cum auxilia undique praecluſiſſet, in extremam rerum neceſſariarum inopiam obſeſſos coniecit. Minis quinque tum frumenti medimnum Rheginis veniiſſe proditum eſt. Fame igitur ſubacti, equos initio, iumentaque alia, in uſum alimentorum vertebant. Inde pellibus elixatis veſcebantur. Ad extremum, oppidum egreſſi, herbas ſub moenibus enatas pecudum ritu depaſci coeperunt. Sic naturae tum neceſſitas a conſueto hominum victu ad brutorum pabula confugere miſellos cogebat. Dionyſius tamen, cum quid a Rhe-

ὑπὲρ ἄνθρωπον πάσχειν ἀναγκαζομένους, ἀλλὰ πᾶν τοὐναντίον ἐπαγαγὼν ζεύγη εἷλε τὴν πόαν τοῦ τόπου, ὥστε τὴν ὕλην ἅπασαν ἀφανισθῆναι. διόπερ ταῖς ὑπερβολαῖς τῶν κακῶν νικώμενοι, παρέδωκαν τὴν πόλιν οἱ Ῥηγῖνοι τῷ τυράννῳ, τὴν πᾶσαν κατ' αὐτῶν ἐπιτρέψαντες [1] ἐξουσίαν. ὁ δὲ Διονύσιος κατὰ μὲν τὴν πόλιν εὗρε σωροὺς νεκρῶν, οἳ διὰ τὴν ἔνδειαν τῆς τροφῆς τετελευτήκασι· καὶ τοὺς ζῶντας δὲ νεκρῶν ἔχοντας διάθεσιν, καὶ παρειμένους τὰ σώματα καταλαβὼν, ἤθροισεν αἰχμαλώτους πλείους τῶν ἑξακισχιλίων. τὸ μὲν οὖν πλῆθος ἀποστείλας εἰς Συρακούσας, ἐκέλευσε τοὺς δόντας ἀργυρίου μνᾶν ἀπολυτροῦσθαι· τοὺς δ' εὐπορῆσαι μὴ δυνηθέντας ἐλαφυροπώλησε.

qui pecunia redemtos liberos eſſe iuſſit, ceteros ſub corona vendidit.

ριβ'. [2] Φύτωνα δὲ τὸν τῶν Ῥηγίνων στρατηγὸν συλλαβὼν, τὸν μὲν υἱὸν αὐτοῦ κατεπόντισεν· αὐτὸν δὲ τὸ

Phytonem, Rheginorum ducem,

1 Τιμωρίαν Reg. 1.
2 Φοίτωνα & in ſeqq. Φοίτων & Φοίτωνα marg. Steph. cum Reg. 2. & Clar.

ginis fieret, audiviſſet, tantum abfuit, ut vicem illorum, qui humana conditione maiora pati cogebantur, miſertus ſit, ut etiam calamitatem ipſis adaugens, inductis eo iumentis herbas depaſceret, & quidquid illic locorum graminis eſſet, prorſum aboleret. Oppidani igitur his malis, omnem modum excedentibus, victi, urbem tyranno cum poteſtate pro arbitrio in eos ſtatuendi dediderunt. Is magnas cadaverum ſtrues, qui victus inopia exſtincti fuerant, in urbe reperit. Quin ſuperſtites adhuc, reſoluto corporum vigore, mortuis parum abſimiles cernere erat. Captivorum tamen ſupra ıↄↄ cıↄ congregavit. Et hac turba Syracuſas tranſmiſſa, quicunque mina ſe redimere poſſent, eos liberos eſſe iuſſit: quibus vero tanti aeris facultas non eſſet, hos ſub haſta venumdedit.

CXII. Phytonem autem, exercitus imperatorem, comprehenſum in vincula coniecerat. Cuius filium in mare

Dionyſius crudeliſſimo ſupplicio affecit.

μὲν πρῶτον [1] ἔδησε πρὸς τὰς ὑψηλοτάτας μηχανὰς, οἱονεὶ τραγικήν τινα τιμωρίαν λαμβάνων· προσέπεμψε δέ τινα τῶν ὑπηρετῶν, ἐροῦντα πρὸς αὐτὸν, [2] ὡς χθὲς αὐτοῦ τὸν υἱὸν Διονύσιος κατεπόντισε. πρὸς ὃν εἶπε Φύτων, διότι γέγονεν εὐτυχέστερος τοῦ πατρὸς ἡμέρᾳ μιᾷ. μετὰ δὲ ταῦτα περιῆγεν αὐτὸν Διονύσιος τὴν πόλιν, μαστίζων καὶ κατὰ πάντα τρόπον αἰκιζόμενος, ἅμα κήρυκος συνακολουθοῦντος, ὅτι τὸν ἄνδρα Διονύσιος τιμωρεῖται παρηλλαγμένως, ὅτι τὴν πόλιν ἔπεισεν ἑλέσθαι τὸν πόλεμον. ὁ δὲ Φύτων, κατὰ τὴν πολιορκίαν στρατηγὸς ἀγαθὸς γεγενημένος, καὶ κατὰ τὸν ἄλλον βίον ἐπαινούμενος, οὐκ ἀγεννῶς ὑπέμενε τὴν ἐπὶ τῆς τελευτῆς τιμωρίαν, ἀλλ᾽ ἀκατάπληκτον τὴν ψυχὴν φυλάξας, καὶ βοῶν, ὅτι τὴν πόλιν οὐ βουληθεὶς προδοῦναι Διονυσίῳ τυγχάνει τῆς τιμωρίας, ἣν αὐτῷ τὸ δαιμόνιον ἐκείνῳ συντόμως ἐπιστήσει· ὥστε τὴν ἀρετὴν τἀν-

1 Ἔδησεν εἰς τὰς Cl. Reg. 2. 2 Ὡς ἐχθὲς Co. non magno diſcrimine.

demerſit, ipſumque primo machinis altiſſimis, ceu tragicum ſupplicii exemplum editurus, alligavit, miſſoque miniſtrorum uno denuntiari iuſſit, heri filium ipſius a Dionyſio in mari ſuffocatum eſſe. Cui Phyto, natum uno die patre ſuo fortunatiorem eſſe, reſpondit. Poſt haec per totam urbem circumductum flagris caedi, omniſque ludibrii & ſaevitiae genere affici iuſſit, proclamante interim praecone, hominem iſtum tam inſolenti a Dionyſio propterea ſupplicio multari, quod civitatem ſuam ad bellum concitaſſet. At Phyto, qui per obſidionem ſtrenuum ſe ducem geſſerat, & reliquum vitae curriculum exegerat cum gloria, tunc mortis quoque ſupplicium non abiecte tulit: ſed animum intrepidum retinens clamabat, ſe, quod urbem Dionyſio prodere non voluiſſet, ſupplicio affici, cuius tamen vindictam brevi Deus ab ipſo exacturus ſit. Haec tam egregia viri forti-

δρὸς [1] καὶ παρὰ τοῖς στρατιώταις τοῦ Διονυσίου κατελεεῖσθαι, καί τινας ἤδη θορυβεῖν. ὁ δὲ Διονύσιος εὐλαβηθεὶς μή τινες τῶν στρατιωτῶν ἀποτολμήσωσιν ἐξαρπάζειν τὸν Φύτωνα, παυσάμενος τῆς τιμωρίας, [2] κατεπόντωσε τὸν ἀτυχῆ μετὰ τῆς συγγενείας. οὗτος μὲν οὖν ἀναξίως τῆς ἀρετῆς ἐκνόμοις περιέπεσε τιμωρίαις, καὶ πολλοὺς ἔσχε καὶ τότε τῶν Ἑλλήνων τοὺς [3] ἀλγήσαντας τὴν συμφορὰν, καὶ μετὰ ταῦτα ποιητὰς τοὺς θρηνήσοντας τὸ τῆς περιπετείας ἐλεεινόν.

ριγ'. Καθ' ὃν δὲ καιρὸν μάλιστα Ῥήγιον ἐπολιόρκει Διονύσιος, οἱ κατοικοῦντες τὰ πέραν τῶν Ἄλπεων Κελτοὶ, τὰ στενὰ διελθόντες μεγάλαις δυνάμεσι, κατελάβοντο τὴν μεταξὺ χώραν τοῦ τε [4] Ἀπεννίνου καὶ τῶν Ἄλπεων ὀρῶν, ἐκβάλλοντες τοὺς κατοικοῦντας Τυῤῥηνούς. τούτους δ' ἔνιοί φασιν ἀπὸ τῶν ἐν Τυῤῥηνίᾳ δώ- Hoc maxime tempore Galli Tranſalpini, eiectis Tyrrhenis, regionem inter Apenninum & Alpes occupabant.

1 Non eſt in Cl. Paullo ante αὐτὸ τὸ δαιμόνιον non abſurdum erit.
2 Κατεπόντωσε Reg. uterque, Coisl. Clar. Vulgo κατεπόντισε.
3 Ἀλγήσοντας Reg. 1.
4 Ἀπεννίου Clar.

tudo etiam Dionyſii milites ad miſericordiam flectebat. Iamque pars tumultuari coeperat, cum Dionyſius, ne Phytonem nonnulli ex ipſis eripere ſibi auderent, ſubveritus, intermiſſo tandem cruciatu, infelicem cum tota cognatione mari ſubmergendum dedit. Sic vir ille, contra quam virtus ſua promerebat, nefarium ſupplicium luit, multoſque habuit ex Graecis, qui & tum calamitoſiſſimam eius vicem dolerent, & poſt ex poëtis nonnulli caſum tam miſerabilem carminum lamentis proſecuti ſunt.

CXIII. Quo tempore vero Dionyſius Rhegium arctiſſima obſidione premebat, Galli, qui tranſalpinas regiones inhabitant, validis anguſtias illas copiis tranſgreſſi, terras inter Apennini & Alpium iuga occupant, Tyrrhenis, qui illic habitabant, eiectis. Hos nonnulli ex duo-

δεκα πόλεων ἀποικισθῆναι. τινὲς δέ φασι Πελασγοὺς, πρὸ τῶν Τρωϊκῶν ἐκ Θετταλίας φυγόντας τὸν ἐπὶ Δευκαλίωνος γενόμενον κατακλυσμὸν, ἐν τούτῳ τῷ τόπῳ κατοικῆσαι. τῶν οὖν Κελτῶν κατ' ἔθνη διελομένων τὴν χώραν, οἱ καλούμενοι [1] Σένωνες ἔτυχον λαβόντες τὸν πορρωτάτω κείμενον λόφον τῶν ὀρῶν παρὰ θάλατταν. ὄντος δ' αὐτοῦ καυματώδους, δυσθετοῦντες, ἔσπευδον [2] μετοικῆσαι, καὶ τοὺς νεωτέρους καθοπλίσαντες, ἀπέστειλαν ζητεῖν χώραν, ἐν ᾗ κατοικήσουσιν. εἰσβαλόντες οὖν εἰς Τυῤῥηνίαν, καὶ τὸν ἀριθμὸν [3] ὄντες περὶ τρισμυρίους, τὴν τῶν Καυλωνίων χώραν ἐπόρθουν. καθ' ὃν δὴ χρόνον ὁ δῆμος ὁ τῶν Ῥωμαίων πρέσβεις ἀπέστειλεν εἰς Τυῤῥηνίαν, τοὺς κατασκεψομένους τὴν στρατιὰν τῶν Κελτῶν. παραγενόμενοι δὲ οἱ πρέσβεις εἰς Καλούσιον, καὶ θεωρήσαντες παράταξιν γενομένην, ἀνδρειότεροι μᾶλλον, ἢ φρονιμώτεροι γενηθέντες, παρετάξαντο τοῖς Κα-

Ex his Senones, novas ſedes quaerentes, in Cluſinorum agros irruptionem fecerant.

Legati Ro. ad rem cognoſcendam miſſi, cum pugnae contra Gallos ſe immiſcuiſſent,

1 Σένωνες idem, cum Reg. 2. In edd. Σέννωνες.

2 Μετοικισθῆναι Reg. 1.

3 Ὄντες τρισμύριοι marg. Steph. Tum Καυλωσίνων in Clarom. & Reg. 2.

decim Tyrrheniae oppidis eo deductos tradunt. Alii Pelaſgos eos faciunt, qui ante belli Troiani tempora, Deucalionis e Theſſalia diluvium fugitantes, ibi locorum conſederint. Cum vero Galli diſtributam in gentes terram poſſiderent; qui Senones appellantur, remotiſſimum à mari collem de his montibus incolendum acceperunt. Hi, quod nimio aeſtu gravarentur, incommoditate loci offenſi, alio ſedes transferre properarunt. Iuventutem ergo ſuam armis inſtructam alias inveſtigatum ſedes emittunt. Ad tricies ergo mille irruptione in Hetruriam facta, Cluſinorum agros populantur. Sub hoc tempus Romani legatos in Hetruriam ad ſpeculandum, quaenam haec Gallorum expeditio eſſet, miſere. Qui Cluſium profecti, cum inſtructas ad proelium utrinque acies viderent, fortes magis, quam prudentes, una cum Cluſinis

λουσίοις πρὸς τοὺς πολιορκοῦντας. εὐημερήσαντος δὲ θατέρου τῶν πρεσβευτῶν, καί τινα τῶν ἐνδοξοτέρων [1] ἐπάρχων ἀποκτείναντος, γνόντες οἱ Κελτοὶ τὸ γεγονὸς, εἰς Ῥώμην πρέσβεις ἀπέστειλαν, τοὺς ἐξαιτήσοντας τὸν πρεσβευτὴν, τὸν ἀδίκου πολέμου προκαταρξάμενον. ἡ δὲ γερουσία τὸ μὲν πρῶτον ἔπειθε τοὺς πρεσβευτὰς τῶν [2] Κελτῶν χρήματα λαβεῖν περὶ τῶν ἠδικημένων· ὡς δ' οὐ προσεῖχον, ἐψηφίσαντο [3] παραδοῦναι τὸν κατηγορούμενον. ὁ δὲ πατὴρ τοῦ μέλλοντος παραδίδοσθαι, τῶν χιλιάρχων εἷς ὢν, τῶν τὴν ὑπατικὴν ἐξουσίαν ἐχόντων, [4] προεκαλέσατο τὴν δίκην ἐπὶ τὸν δῆμον, καὶ δυνατὸς ὢν ἐπὶ τοῖς πλήθεσιν, ἔπεισεν ἄκυρον ποιῆσαι τὴν κρίσιν τῆς συγκλήτου. ὁ μὲν οὖν δῆμος τοῖς ἔμπροσθεν χρόνοις πάντα πειθόμενος τῇ γερουσίᾳ, τότε πρῶτον ἤρξατο διαλύειν τὸ κριθὲν ὑπὸ τῆς συγκλήτου.

Galli legatos dedi poſtularunt.

Populus Rom. invitis patribus, id facere recuſavit.

1 Ὑπάρχων Reg. 1.

2 Κελτῶν χρήματα Coisl. Cett. τὰ χρήματα cum edd. Sequor Co.

3 Τὸ παραδοῦναι Reg. 1.

4 Προεκαλέσατο Reg. 1. Vulgo προσεκαλέσατο.

adverſus oppugnantem eos hoſtem in conflictum deſcendunt. Cumque alter ex legatis proſpere dimicans praecipuae nobilitatis ducem occidiſſet, Galli, re cognita, legatos Romam mittunt, poſtulatum, uti legatus, iniuſti belli inceptator, dederetur. Ibi Senatus, uti pro iniuriis acceptis legati pecuniis ſatisfieri ſibi patiantur, hortantur: ubi nihil hoc modo apud illos effectum, rei tradendi conſilium ineunt. Tum pater eius, qui iam iam in hoſtium manus ſiſtendus erat, conſulari tum poteſtate tribunatum gerens, cognitionem de poſtulatis Gallorum ad populum reiicit, & quia opibus & gratia apud plebem valebat, ut irritum Senatus iudicium habeatur, facile impetrat. Populus igitur, perpetuo hactenus Senatus conſultis acquieſcens & obtemperans, tunc primum ſententiis in Senatu dictis refragari coepit.

Quam ob rem Galli exacerbati, cum infeſto exercitu Romam petunt.

ριδ'. Οἱ δὲ τῶν Κελτῶν πρέσβεις παραγενηθέντες εἰς τὸ σφέτερον στρατόπεδον, ἀπήγγειλαν τὴν τῶν Ῥωμαίων ἀπόκρισιν. ἐφ' ᾗ μεγάλως ἀγανακτήσαντες, καὶ προσλαβόμενοι παρὰ τῶν ὁμοεθνῶν δύναμιν, ἐπ' αὐτὴν ἠπείγοντο τὴν Ῥώμην, ὄντες πλείους τῶν ἑπτακισμυρίων. οἱ δὲ χιλίαρχοι τῶν Ῥωμαίων, ἐπὶ τῆς ἰδίας ἐξουσίας [1] ὄντες, καὶ τὴν τῶν Κελτῶν ἔφοδον ἀκούοντες, ἅπαντας τοὺς ἐν ἡλικίᾳ καθώπλισαν. ἐξελθόντες δὲ πανδημεὶ καὶ διαβάντες τὸν Τίβεριν, παρὰ τὸν ποταμὸν ἤγαγον τὴν δυναμιν, σταδίους ὀγδοήκοντα· καὶ τῶν Γαλατῶν [2] ἀπαγγελλομένων προσιέναι, διέταττον τὸ στρατόπεδον. τοὺς μὲν οὖν ἀνδρειοτάτους, δισμυρίους καὶ τετρακισχιλίους, ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ μέχρι τῶν λόφων διέταξαν· ἐπὶ δὲ τῶν ὑψηλοτάτων λόφων τοὺς ἀσθενεστάτους ἔστησαν. οἱ δὲ Κελτοὶ, μακρὰν τὴν φάλαγγα παρεκτείνοντες, εἴτε κατὰ τύχην, εἴτε κατὰ

1 Deſit Clar. 2 Ἀπαγγελομένων Reg. 2.

CXIV. At legati Gallorum, in caſtra ſuorum reverſi, quid a Romanis reſponſum ſit, renuntiant. Ob quod magnopere irati, novis gentis ſuae copiis ſeſe confirmant, ipſamque e veſtigio Romam cum plus quam LXX hominum millibus petunt. At Tribuni mil. qui tunc in magiſtratu erant, adventu hoſtium cognito, quicunque per aetatem bello idonei eſſent, hos arma capeſſere iubent, & cum univerſis copiis egreſſi, ſuperato Tiberi ad undecimum uſque lapidem in ripa fluminis exercitum ducunt. Ibi cum hoſtem in propinquo eſſe nuntiaretur, aciem hoc modo inſtruunt, ut fortiſſimos, XXIV millia circiter, a flumine ad colles uſque extenderent, infirmiſſimam vero agminis partem in locis editioribus collocarent. Exadverſum Galli, phalange longius exporrecta, conſulto an fortuito incertum, robuſtiores debilioribus

πρόνοιαν, τοὺς ἀρίστους ἔστησαν ἐπὶ τῶν λόφων. ἅμα δὲ σάλπιγγες παρ' ἀμφοτέροις ἐσήμαινον, καὶ τὰ στρατόπεδα συνῄεσαν εἰς μάχην μετὰ πολλῆς κραυγῆς. οἱ δ' ἐπίλεκτοι τῶν Κελτῶν, [1] ἀντιτεταγμένοι τοῖς ἀσθενεστάτοις τῶν Ῥωμαίων, ῥᾳδίως αὐτοὺς ἀπὸ τῶν λόφων ἐτρέψαντο. διόπερ τούτων ἀθρόως φευγόντων πρὸς τοὺς ἐν τῷ πεδίῳ Ῥωμαίους, αἵ τε τάξεις ἐπεταράττοντο, καὶ τῶν Κελτῶν ἐπικειμένων, καταπλαγέντες ἔφευγον. τῶν δὲ πλείστων παρὰ τὸν ποταμὸν ὁρμησάντων, καὶ διὰ τὴν ταραχὴν ἀλλήλοις ἐμπιπτόντων, οὐχ ὑπηρέτουν οἱ Κελτοὶ, τοὺς ἐσχάτους ἀεὶ φονεύοντες. διὸ καὶ τὸ πεδίον ἅπαν νεκρῶν κατεστρώθη. τῶν δὲ φευγόντων ἐπὶ τὸν ποταμὸν οἱ μὲν ἀνδρειότατοι μετὰ τῶν ὅπλων διενήχοντο, τὴν πανοπλίαν ἐν ἴσῳ καὶ τὴν ψυχὴν προτιμῶντες· σφοδροῦ δὲ τοῦ ῥεύματος ὄντος, τινὲς μὲν ὑπὸ τοῦ βάρους τῶν ὅπλων καταδυόμενοι διεφθείροντο, τινὲς δὲ μετὰ πολλῆς κακοπαθείας

Conferta pugna, Romani fugantur.

Romani plurimi caeſi;

1 Ἀντιταγμένοι Clar.

in colle Romanis opponunt. Iamque tubarum clangore utrinque pugnae ſignum datur, & exercitus magno clamore ad dimicandum concurrunt. Ibi delecti Gallorum cum invalida Romanorum manu congreſſi, non magno illam negotio de clivo depellunt. Qui cum effuſe ad agmen ſuorum in planicie refugerent, ordines perturbantur, &, incumbente Gallo, fugam etiam ipſi arripiunt. Interea dum maior pars iuxta ripam deproperat, aliique alios in turba promiſcua impediunt, hoſtis nihil remittens extremos quoſque caedit. Unde cadaverum ſtrage totus ille campus oppletur. Fortiſſimi illorum, qui ad flumen defugerant, una cum armis tranabant, eodem pretio arma vitamque habentes. Sed nonnullos, quod & vehementior eſſet curſus, & moles armorum deprimeret, gurgites hauſere. Quidam inter multas dif-

ἐφ᾽ ἱκανὸν διάστημα παρενεχθέντες, μόγις ἐσώθησαν. ἐπικειμένων δὲ τῶν πολεμίων, καὶ παρὰ τὸν ποταμὸν πολλοὺς ἀναιρούντων, οἱ πλεῖστοι τῶν [1] ὑπολειπομένων, ῥιπτοῦντες τὰ ὅπλα, διενήχοντο τὸν Τίβεριν.

ριε΄. Οἱ δὲ Κελτοὶ, πολλοὺς καὶ παρ᾽ αὐτὸν τὸν ποταμὸν [2] ἀνῃρηκότες, οὐδ᾽ οὕτως ἀφίσταντο τῆς φιλοτιμίας, ἀλλ᾽ ἐπὶ τοὺς [3] διανηχομένους ἠκόντιζον, καὶ [4] πολλῶν μὲν βελῶν ἀφιεμένων εἰς ἀθρόους τοὺς ἐν τῷ ποταμῷ, συνέβαινε μὴ διαμαρτάνειν τοὺς βάλλοντας. ὅθεν οἱ μὲν καιρίαις περιπεσόντες πληγαῖς, εὐθέως ἐτελεύτων, οἱ δὲ κατατραυματιζόμενοι, καὶ διὰ τὴν περὶ τὸ αἷμα ῥύσιν καὶ [5] σφοδρότητα τοῦ ῥεύματος ἐκλυόμενοι, παρεφέροντο. τοιαύτης δὲ συμφορᾶς γενομένης περὶ τοὺς Ῥωμαίους, οἱ μὲν πλεῖστοι τῶν διασωθέντων πόλιν Βοιοὺς κατελάβοντο, προσφάτως ὑφ᾽ ἑαυτῶν κατεσκευασμένην, [6] καὶ τόν τε τόπον ὠχύρουν κατὰ τὸ

1 Ὑπολπομένων Reg. 2.
2 Ἀναιροῦντες Reg. 1.
3 Ἀνηχομένους Clar. perperam.
4 Πολλῶν μὲν Regius 1. a ceteris omnibus abeſt μέν.
5 Σφοδρότατα Clar.
6 Καὶ τόν τε τόπον Reg. 2. & Co. Edd. τὸν τότε τόπον.

ficultates ad longius intervallum oblique abrepti, aegre evaſerunt. Plurimi tamen adhuc ſuperſtitum, cum hoſtis urgere non deſineret, magnamque in ripa ſtragem faceret, reiectis armis in ulteriora Tiberis enatarunt.

CXV. Quamquam vero Galli magnam ad flumen caedem patraſſent, fervore tamen caedendi haud remiſſo, in tranatantes tela iaciunt. Quae quod magno numero in denſam natantium turbam mitterentur, haudquaquam fruſtra cadebant. Unde alii, letaliter icti, continuo exſpirabant: alii, vulneribus confecti, tum propter ſanguinis effluxum, tum violentum fluminis impetum, viribus exhauſti, deferebantur. Ab hac igitur funeſta Romanorum clade, maxima pars illorum, qui incolumes effugerant, Veios ſe recepit, nuper ab ipſis excïſos; locoque

δυνατὸν, καὶ τοὺς ἐκ τῆς φυγῆς σωζομένους ἀνελάμβανον. ὀλίγοι δὲ τῶν διανηξαμένων, ἄνοπλοι φυγόντες εἰς Ῥώμην, ἀπήγγειλαν πάντας ἀπολωλέναι. τηλικούτων δ᾽ ἀτυχημάτων γεγενημένων τοῖς ἐν τῇ πόλει καταλελειμμένοις, εἰς ἀπορίαν ἅπαντες ἐνέπιπτον. ἀνθίστασθαι μὲν γὰρ [1] ἀδύνατον εἶναι διελάμβανον, ἁπάντων τῶν νέων ἀπολωλότων, φεύγειν δὲ μετὰ τέκνων καὶ γυναικῶν ἐπικίνδυνον ἦν λίαν, τῶν πολεμίων ἐγγὺς ὑπαρχόντων. πολλοὶ μὲν οὖν τῶν ἰδιωτῶν [2] πανοίκιοι πρὸς τὰς ἀστυγείτονας πόλεις ἔφευγον· οἱ δ᾽ ἄρχοντες τῆς πόλεως, [3] παραθαρσύνοντες τὰ πλήθη, προσέταττον ταχέως ἐπὶ τὸ Καπετώλιον τόν τε σῖτον καὶ τὰ λοιπὰ τῶν ἀναγκαίων ἀποκομίζειν. οὗ γενηθέντος, ἔγεμον ἥ τ᾽ ἀκρόπολις καὶ τὸ Καπετώλιον χωρὶς τῶν εἰς τροφὴν ἀνηκόντων, ἀργυρίου τε καὶ χρυσίου, καὶ [4] τῆς πολυτελεστάτης ἐσθῆτος, ὡς ἂν ἐξ ὅλης τῆς πόλεως εἰς ἕνα

pauci Romam revertuntur.

His edocti cives omnia in Capitolium aſportari curant.

1 Omittit Coisl.
2 Πανοίκιοι Co. & Reg. 1. Mox τοὺς ἀστυγ. Cl. Edebatur πανοικί.
3 Παραθρασύνοντες Reg. 1.
4 Τῆς ἄλλης πολυτ. Clar.

pro viribus communito, reliquos per fugam elapſos ad ſe receperunt. Pauci ex illis, qui flumen traiecerant, inermes Romam reverſi, omnes occidione periiſſe renuntiabant. Quae tanta calamitas, quotquot in urbe relicti fuerant, extreme perplexos reddidit. Nam robore civium deleto, iam hoſtibus nullo modo reſiſti poſſe, exiſtimabant. Ad haec cum liberorum & coniugum turba, hoſte tam propinquo, fugere, cum ſummo periculo coniunctum videbatur. Complures itaque de privatis cum familia univerſa in oppida vicina profugere. At magiſtratus urbani, plebe ad ſpes meliores revocata, frumentum & reliqua neceſſaria in Capitolium comportare iubent. Quo facto praeter alimentorum copiam auro ſimul & argento & veſtibus pretioſiſſimis arx & Capitolium repleta fuit; quippe cum ex univerſa urbe omnis gene-

τόπον τῶν ἀγαθῶν συνηθροισμένων. οὗτοι μὲν οὖν τὰ δυνατὰ τῶν χρημάτων μετεκόμιζον, καὶ τὸν προειρημένον τόπον ὤχύρουν, ἀναστροφὴν ἔχοντες τρεῖς ἡμέρας. οἱ γὰρ Κελτοὶ τὴν μὲν πρώτην ἡμέραν διετέλεσαν ἀνακόπτοντες τὰς κεφαλὰς τῶν τετελευτηκότων, κατά τι πάτριον ἔθος· τὰς δὲ δύο παρὰ τὴν πόλιν στρατοπεδεύοντες, καὶ τὰ μὲν τείχη θεωροῦντες ἔρημα, κραυγὴν δὲ αἰσθόμενοι γινομένην, (ἣν ἐποίουν οἱ τὰ χρησιμώτατα μεταφέροντες εἰς τὴν ἀκρόπολιν) ὑπελάμβανον ἐνεδρεύειν ἑαυτοῖς τοὺς Ῥωμαίους· τῇ τετάρτῃ δ' ἡμέρᾳ γνόντες τὴν ἀλήθειαν, τάς τε πύλας ἐξέκοψαν, καὶ τὴν πόλιν ἐλυμαίνοντο, χωρὶς ὀλίγων οἰκιῶν ἐν τῷ Παλατίῳ. μετὰ δὲ ταῦτα προσβολὰς ποιούμενοι καθ' ἡμέραν πρὸς ὀχυροὺς τόπους, οὐθὲν μὲν ἀξιόλογον ἔβλαπτον τοὺς ὑπεναντίους, ἑαυτῶν δὲ πολλοὺς ἀπέβαλλον· ὅμως δ' οὖν οὐκ ἀφίσταντο τῆς φιλοτιμίας, ἐλπίζοντες, ἐὰν

Hoſtes in urbem irrumpentes arcem obſidere parant.

ris bona unum in locum congererentur. Ad transferendum vero opes, quae quidem transferri poſſent, locumque muniendum, tridui ſolummodo ſpatium habuere. Nam primum diem Galli in reſecandis pro more patrio capitibus tranſegerunt. Per ſequens biduum, caſtris urbi admotis, quieverunt. Cum enim nudata propugnatoribus moenia cernerent, & nihilominus mixtum clamori ſtrepitum, quem tranſportandis in arcem ſupellectilibus ad uſum maxime idoneis obſeſſi excitabant, perſentiſcerent, inſidias ſibi tendi ſuſpicabantur. Die autem quarto, veritate rei cognita, portas effringunt, urbemque, paucis ſaltem in palatio domibus exceptis, ad vaſtitatem redigunt. Poſt, licet aſſiduis loca munita incurſibus oppugnarent, memorabilis tamen detrimenti hoſtibus nihil intulerunt, plurimis interim ſuorum amiſſis. Sed propterea nihil de contentione remittentes, ſi non vi ar-

μὴ βίᾳ κρατήσωσι, [1] *τῷ γε χρόνῳ πάντως, τῶν ἀναγκαίων* [2] *ἐκλιπόντων, καταπονήσειν.*

ρισΤ′. Τῶν δὲ Ῥωμαίων ἐν τοιαύταις ταραχαῖς ὄντων, οἱ παροικοῦντες Τυῤῥηνοὶ μετὰ δυνάμεως ἁδρᾶς ἐπεπορεύοντο τὴν τῶν Ῥωμαίων χώραν λεηλατοῦντες, καὶ πολλῶν μὲν σωμάτων, οὐκ ὀλίγης δ' ὠφελείας ἐγκρατεῖς ἐγένοντο· [3] *οἱ δ' εἰς τοὺς Βοιοὺς τῶν Ῥωμαίων πεφευγότες, ἀπροσδοκήτως τοῖς Τυῤῥηνοῖς ἐπιπεσόντες, ἐτρέψαντο, καὶ τήν τε λείαν ἀφείλοντο, καὶ τῆς παρεμβολῆς ἐκυρίευσαν. ἐγκρατεῖς δὲ γενόμενοι πολλῶν ὅπλων, τοῖς τε ἀνόπλοις οὖσι διέδωκαν, καὶ τοὺς ἀπὸ τῆς χώρας ἀθροίζοντες καθώπλιζον. ἠβούλοντο γὰρ τοὺς εἰς τὸ Καπετώλιον συμπεφευγότας ἐκ τῆς πολιορκίας ἐξελέσθαι. ἀπορούντων δ' αὐτῶν, ᾧ τρόπῳ δηλώσειαν τοῖς συγκεκλεισμένοις, διὰ τὸ τοὺς Κελτοὺς με-*

Devicta Thuſcorum gente, armis locupletati cives Rom. qui Veios profugerant,

Capitolium obſidione eximere conſtituunt.

1 Τᾶν γε χρόνων Coisl. paullo ante ἐπέβαλον.
2 Ἐκλειπόντων in Reg. 1. &
3 Οὐδὲ Clar.

cem ſubigerent, tempore ſaltem, ubi nihil amplius cibariorum ſupereſſet, ſe obſeſſos expugnaturos, ſperabant.

CXVI. Dum his Romana res anguſtiis haeret, Thuſci, Romanorum vicini, cum valida manu in agros ipſorum incurſione facta, omnia paſſim agunt feruntque. Iamque multa in poteſtatem ſuam corpora praedaſque non exiguas redegerant, cum Romani, qui Veios profugerant, ex improviſo hoſtes invadunt, inque fugam actis non omnem modo praedam eripiunt, ſed ipſis quoque caſtris potiuntur. Hinc multis locupletati armis, inter ſuos adhuc inermes ea diſtribuunt, & agreſtes praeterea, hinc illinc concitos, armis inſtruunt. Cives enim, qui in Capitolium perfugerant, obſidione eximere propoſitum habebant. Cumque ambigerent, quonam modo incluſis hoc ipſum ſignificarent, quod caſtris ſuis ampliſſime Galli

γάλαις δυνάμεσι περιστρατοπεδεύειν, Κομίνιός τις Πόντιος ὑπέσχετο παραθαῤῥύνειν τοὺς ἐν τῷ Καπετωλίῳ. ὁρμήσας οὖν μόνος, καὶ διανηξάμενος νυκτὸς τὸν ποταμὸν, ἔλαθε προσελθὼν τινα πέτραν τοῦ Καπετωλίου δύσβατον· καὶ ταύτῃ μόγις ἑαυτὸν ἑλκύσας, ἐδήλωσε τοῖς ἐν τῷ Καπετωλίῳ περὶ τῶν συνηθροισμένων εἰς Βοιοὺς, καὶ διότι καιρὸν τηρήσαντες, ἐπιθήσονται τοῖς Κελτοῖς· οὗτος μὲν οὖν καταβὰς ᾗπερ ἀνέβη, καὶ διακολυμβήσας τὸν Τίβεριν, εἰς Βοιοὺς ἀνέστρεψεν. οἱ δὲ Κελτοὶ κατανοήσαντες τὰ ἴχνη τοῦ προσφάτως ἀναβεβηκότος, συνετάξαντο κατὰ τῆς αὐτῆς πέτρας ἀναβῆναι νυκτός. διὸ καὶ περὶ μέσας νύκτας οἱ μὲν φύλακες παρεῤῥαθυμηκότες ἦσαν τῆς φυλακῆς, διὰ τὴν ὀχυρότητα τοῦ τόπου, τῶν δὲ Κελτῶν τινες κατὰ τῆς πέτρας προσανέβησαν. τοὺς μὲν οὖν φύλακας ἔλαθον· χῆνες δ' ἱεροὶ [1] τῆς Ἥρας τρεφόμενοι, καὶ θεωρήσαντες ἀναβαίνοντας, κραυγὴν ἐποίουν· συνδραμόντων δὲ τῶν φυλά-

Galli in arcem, falſis cuſtodibus, aſcendere conantur;

ſed ſacri Iunonis anſeres hoſtes produnt, urbemque ſervant.

1 Τρεφ. τῆς Ἥρας Reg. 1.

arcem undique circumvallarent; tum Pontius quidam Cominius obſeſſos intra Capitolium ſe confirmaturum recepit. Ingreſſus ergo viam, fluvio ſecundo per noctem denatat, & clam invium quoddam Capitolii ſaxum aggreſſus, difficili corporis attractu, in illud evadit. Atque inde obſeſſos de civium apud Veios congregatione, & quod captata occaſione Gallos oppreſſuri ſint, certiores facit, eademque, qua aſcenderat, degreſſus, traiecto rurſus flumine Veios redit. At Galli, notato recens in arcem egreſſi veſtigio, per idem ſaxum aſcendere & ipſi conſtituunt. Circa mediam igitur noctem, cum excubias negligentius, propter eximiam loci firmitatem, agerent vigiles, quidam ex Gallis in ſummum evaſere. Et cuſtodes quidem fefellerant; ſed ſacri Iunonis anſeres ibi alebantur, qui ſubeuntes conſpicati, clangore ſuo prodide-

κων ἐπὶ τὸν τόπον, οὗτοι μὲν καταπλαγέντες οὐκ ἐτόλμων προσελθεῖν· Μάρκος δέ τις Μάλλιος ἔνδοξος ἀνὴρ [1] ἐκβοήσας ἐπὶ τὸν τόπον, τῷ μὲν ξίφει τὴν χεῖρα τοῦ προσαναβαίνοντος ἀπέκοψε, τῷ δὲ θυρεῷ πατάξας εἰς τὸ στῆθος, ἀπεκύλισεν αὐτὸν ἀπὸ τῆς πέτρας. παραπλησίως δὲ [2] καὶ τοῦ δευτέρου προσαναβαίνοντος ἀπολομένου, οἱ λοιποὶ ταχέως πάντες ἔφυγον. ἀποῤῥῶγος δὲ τῆς πέτρας οὔσης, ἅπαντες κατακρημνισθέντες ἐτελεύτησαν. διόπερ πρεσβευομένων τῶν Ῥωμαίων περὶ διαλύσεως, ἐπείσθησαν, χιλίας λαβόντες λίτρας χρυσίου, τὴν πόλιν ἐκλιπεῖν, καὶ ἐκ τῆς Ῥωμαίων χώρας ἀπαλλαγῆναι. Ῥωμαῖοι δὲ, τῶν μὲν οἰκιῶν κατεσκαμμένων, τῶν δὲ πλείστων πολιτῶν ἀπολωλότων, ἔδωκαν ἐξουσίαν τῷ βουλομένῳ καθ' ὃν προῄρηται τόπον οἰκοδομεῖν, καὶ δημοσίας κεραμίδας ἐχορήγουν, αἳ μέχρι τοῦ νῦν πολιτικαὶ καλοῦνται. ἁπάντων οὖν πρὸς τὴν

Inde fiunt pacis conditiones, ſecundum quas Galli, accepta pecuniae ſumma, Roma abeunt.

1 Ita omnes. Verum eſt ἐκβοηθήσας.

2 Καὶ τοῦ δευτέρου Reg. 1. & Coisl. Vulgo deficiebat copula.

runt: concurſuque vigilum illuc facto, illi territati ulterius progredi non audebant. Interea M. Manlius, vir illuſtris, ad loci defenſionem approperans, Galli, iam ad ſummum enitentis, manum gladio praecidit, & umbone in pectus ictum, ex rupe deturbat. Ad hunc modum & altero peſſumdato, reliqui confeſtim retro ſe ſubducunt. At quia praeruptum illud ſaxum erat, omnes in praeceps ex conſternatione illa delati, foede perierunt. Inde cum de componendo bello Romani legatos mitterent, his pactis aſſenſerunt, uti CIↃ auri pondo acceptis, urbe excederent, fineſque Romanorum miſſos facerent. Hinc populus Romanus, quod & domus everſae, & cives plerique exſtincti eſſent, liberam cuique, quo ipſe vellet, aedificandi poteſtatem dedit, tegulaeque ex publico praebitae, quae publicae inde ad hoc uſque tempus nominantur. Dum vero

ἰδίαν προαίρεσιν οἰκοδομούντων, συνέβη τὰς κατὰ πόλιν ὁδοὺς στενὰς γενέσθαι, καὶ καμπὰς ἐχούσας. διόπερ ὕστερον αὐξηθέντες, οὐκ ἠδυνήθησαν εὐθείας ποιῆσαι τὰς ὁδούς. λέγουσι δέ τινες, καὶ διότι τὸν χρυσοῦν κόσμον αἱ γυναῖκες εἰς τὴν κοινὴν σωτηρίαν εἰσενέγκασαι, ταύτης ἔτυχον παρὰ τοῦ [1] δημοσίου τιμῆς, ὥσθ' ἐξουσίαν ἔχειν ἐφ' ἁρμάτων ὀχεῖσθαι κατὰ τὴν πόλιν.

Romanis, Gallorum incurſione admodum afflictis Volſci bellum inferunt.

ριζ'. Ταπεινῶν δ' ὄντων τῶν Ῥωμαίων διὰ τὴν προειρημένην συμφορὰν, [2] οἱ Οὐολοῦσκοι πρὸς αὐτοὺς πόλεμον ἐξήνεγκαν. οἱ μὲν οὖν χιλίαρχοι τῶν Ῥωμαίων καταγράψαντες στρατιώτας, καὶ προαγαγόντες τὴν δύναμιν εἰς ὕπαιθρον, ἐν τῷ καλουμένῳ Μαρκίῳ κατεστρατοπέδευσαν, ἀπέχοντες [3] ἀπὸ τῆς Ῥώμης σταδίους διακοσίους. τῶν δὲ Οὐολούσκων μετὰ μείζονος στρατιᾶς ἀντικαθημένων, καὶ τῇ παρεμβολῇ προσβαλόντων, οἱ κατὰ τὴν Ῥώμην, φοβηθέντες ὑπὲρ τῶν ἐν τῷ στρατο-

1 Δήμου ora Steph. Reg. 1. Co. ſententia non diſſimili.
2 Οἱ Ὀλοῦσκοι Coisl.
3 Ἀπὸ τῆς Ῥώμης Reg. 1. quem ſequor. Deerat articulus.

pro ſuo univerſi arbitrio domus ſibi exſtruunt, accidit, ut vici anguſtiores & tortuoſi fierent: quos, opibus in poſterum amplificatis, ad rectitudinem haudquaquam reducere potuerunt. Sunt etiam, qui memoriae prodant, aureum tunc ornatum matronas ad redimendam patriae ſalutem impendiſſe. Unde hic honos illis publice habitus, ut carpentis invehi per urbem ipſis liceret.

CXVII. Afflictis per eam, quam diximus, calamitatem fortunis Romanorum, Volſci bellum ipſis moverunt. Tribuni igitur conſulares, delectu militum habito, & copiis in apertum eductis, ad Martium, ut appellant, collem, ad viceſimum quintum ab urbe lapidem, caſtra poſuere. Volſci autem longe maiores in hoſtem copias eduxerant, iamque impetum in caſtra faciebant. Idcirco

πέδῳ, κατέστησαν αὐτοκράτορα μὲν [1] Μάρκον Φούριον· οὗτοι δὲ πάντας τοὺς ἐν ἡλικίᾳ καθοπλίσαντες νυκτὸς ἐξῆλθον, καὶ καταλαβόντες ἅμ' ἡμέρᾳ τοὺς [2] Οὐολούσκους τῇ παρεμβολῇ προσμαχομένους, ἐπιφανέντες κατὰ νώτου, ῥᾳδίως ἐτρέψαντο. ἐξελθόντων δὲ καὶ τῶν ἐκ τῆς παρεμβολῆς, εἰς μέσον [3] ἀποληφθέντες οἱ Οὐολοῦσκοι σχεδὸν ἅπαντες κατεκόπησαν. διόπερ τὸν ἔμπροσθεν χρόνον ἰσχυροὶ δοκοῦντες εἶναι, διὰ τὴν συμφορὰν ταύτην ἀσθενέστατοι τῶν περιοικούντων ἐθνῶν ἐγενήθησαν. μετὰ δὲ τὴν μάχην ἀκούσας ὁ αὐτοκράτωρ πορθεῖσθαι [4] Βώλας πόλιν ὑπὸ Αἴκλων, τῶν νῦν Αἰκίκλων καλουμένων, ἀγαγὼν τὴν δύναμιν, τοὺς πλείστους τῶν πολιορκούντων ἀνεῖλεν. ἐκεῖθεν δ' ἀνέζευξεν εἰς Σουτριανήν, οὖσαν ἀποικίαν, ἣν οἱ Τυῤῥηνοὶ βίᾳ κατειλήφεισαν. προσπεσὼν οὖν ἄφνω τοῖς Τυῤῥηνοῖς, πολλοὺς μὲν αὐτῶν ἀνεῖλε, τὴν δὲ πόλιν ἀνέσωσε τοῖς

Hos M. Furius, dictator creatus, domat, qui mox Aequos etiam Hetruſcoſque vincit,

1 Μάρκον Φούριον Clar. Μάρκον Φρούριον edd.
2 Ὀλούσκους Coisl.
3 Ἀπολειφθέντες Coislin. ἀποβληθέντες Clar.
4 Κώλας Coisl.

anxii ſuper his Romani, Marcum Furium Dictatorem creant: qui iuvenibus arma induere iuſſis, noctu copias educit, & a tergo Volſcos, qui iam toti in caſtrorum oppugnatione erant, invadens, haud difficulter in fugam diſſipat. Cumque etiam obſeſſi e caſtris ſe effunderent, interclufi in medio Volſci ferme omnes ceciderunt. Gens igitur haec potens antea viſa, ad ſummam virium inopiam, ut nulla omnium circumquaque habitantium alia, per illam cladem redacta eſt. Hinc Dictator Bolas oppugnari ab Aequis, qui nunc Aequicolae vocantur, audiens, ductis illuc copiis maximam obſidentium partem trucidavit. Inde Sutrium, Romanorum coloniam, ab Hetruſcis tunc occupatam, cum exercitu pergit. Subita itaque impreſſione Hetruſcos adortus, magna hoſtium ſtrage facta, Sutrinis urbem reſtituit. Sub

& a Gallis aurum Romae acceptum cum reliqua praeda recuperat.

Σουτριαίοις. τῶν δ' ἀπεληλυθότων Γαλατῶν ἀπὸ Ῥώμης Οὐεάσκιον τὴν πόλιν σύμμαχον οὖσαν Ῥωμαίων πορθούντων, ἐπιθέμενος αὐτοῖς ὁ αὐτοκράτωρ, καὶ τοὺς πλείστους ἀποκτείνας, τῆς ἀποσκευῆς πάσης ἐκυρίευσεν, ἐν ᾗ καὶ τὸ χρυσίον ἦν, ὃ εἰλήφεισαν εἰς Ῥώμην, καὶ σχεδὸν ἅπαντα τὰ διηρπασμένα κατὰ τὴν τῆς πόλεως ἅλωσιν. τοσαῦτα δὲ διαπραξάμενος, διὰ τὸν φθόνον τῶν δημάρχων ἐκωλύθη θρίαμβον ἀγαγεῖν. ἔνιοι δέ φασιν αὐτὸν ἀπὸ Τούσκων θρίαμβον ἀγαγεῖν ἐπὶ λευκοῦ τεθρίππου, καὶ διὰ τοῦτο δυσὶν ὕστερον ἔτεσιν ὑπὸ τοῦ δήμου πολλοῖς χρήμασι καταδικασθῆναι. περὶ οὗ κατὰ τοὺς οἰκείους χρόνους [1] ἐπιμνησθησόμεθα. οἱ δ' εἰς τὴν Ἰαπυγίαν τῶν Κελτῶν ἐληλυθότες, ἀνέστρεψαν διὰ τῆς τῶν Ῥωμαίων χώρας· καὶ μετ' ὀλίγον ὑπὸ Κερίων ἐπιβουλευθέντες, νυκτὸς ἅπαντες κατεκόπησαν ἐν τῷ Τραυσίῳ πεδίῳ. Καλλισθένης δ' ὁ ἱστοριογράφος τὴν τῶν [2] Ἑλλήνων σύνταξιν ἀπὸ τῆς κατὰ τοῦτον τὸν ἐνιαυ-

Ab hoc anno Calliſthenes hiſtoriam ſcribere exorſus.

1 Ἐπιμνησόμεθα Clar. Reg. 2. 2 Ita omnes pro Ἑλληνικῶν.

id tempus Galli a Roma digreſſi Veaſcium, urbem Romanis confoederatam, oppugnabant. In hos impreſſionem faciens Dictator, plurimos occidit, omnibuſque impedimentis, inter quae etiam aurum Romae appenſum erat, & univerſa prope, quae urbe capta in praedam venerant, potitur. His, tantiſque rebus ab eo geſtis, Tribunorum plebis tamen invidia triumphum agere prohibitus eſt. Quamvis nonnulli perhibeant, de Thuſcis in albis eum quadrigis triumphaſſe, & biennio poſt magna aeris ſumma a populo multatum. De quo ſuo deinceps loco mentionem faciemus. Gallorum pars ea, quae in Iapygiam tranſierat, per Romanorum fines reditum inſtituebant. Hos Cerii, per inſidias noctu oppreſſos, in Trauſio campo internecione conciderunt. Porro Calliſthenes hiſtoricus, ſuum de Graecis opus ab hoc anno,

τὸν γενομένης εἰρήνης τοῖς Ἕλλησι πρὸς Ἀρταξέρξην τὸν τῶν Περσῶν βασιλέα τὴν ἱστορίαν ἦρκται γράφειν· διελθὼν δὲ τριακονταετῆ χρόνον, ἔγραψε μὲν βίβλους δέκα, τὴν δὲ τελευταίαν κατέπαυσε τῆς συντάξεως εἰς τὴν ὑπὸ [1] τοῦ Φιλομήλου τοῦ Φωκέως κατάληψιν τοῦ ἐν Δελφοῖς ἱεροῦ. ἡμεῖς δ' ἐπεὶ πάρεσμεν ἐπὶ τὴν γενομένην τοῖς Ἕλλησιν εἰρήνην πρὸς Ἀρταξέρξην, καὶ τὸν τῆς Ῥώμης ὑπὸ Γαλατῶν κίνδυνον, κατὰ τὴν ἐν ἀρχῇ πρόθεσιν, τοῦτο τὸ τέλος ποιησόμεθα τῆσδε τῆς [2] βίβλου.

1 Τοῦ Μήλου edd.
2 Huic ſubiicitur in Regio 2. Διοδώρου Σικελιώτου ἱστορικῆς βιβλιοθήκης τεσσαρεσκαιδέκατον.

quo pax inter Graecos & Artaxerxem inita eſt, exorſus, & tricennale tempus decem libris complexus, poſtremum cum eo finit, quo templum in Delphis a Philomelo Phocenſi captum expilatumque fuit. Nos tandem ad pacem Graecorum cum Artaxerxe, & periculum Romae a Gallis intentatum, delati, iuxta noſtrum ab initio propoſitum, finem libro imponemus.

ΔΙΟΔΩΡΟΥ

ΤΟΥ ΣΙΚΕΛΙΩΤΟΥ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ

ΒΙΒΛΟΣ ΠΕΝΤΕΚΑΙΔΕΚΑΤΗ

ΤΑΔΕ ΕΝΕΣΤΙΝ
ΕΝ ΤΗ ΠΕΝΤΕΚΑΙΔΕΚΑΤΗ
ΤΩΝ [1] ΔΙΟΔΩΡΟΥ ΒΙΒΛΩΝ.

Ὡς Πέρσαι Εὐαγόραν ἐν [2] τῇ Κύπρῳ διεπολέμησαν.
Ὡς Λακεδαιμόνιοι παρὰ τὰς κοινὰς ὁμολογίας Μαντινεῖς μετῴκισαν ἐκ τῆς πατρίδος.
Περὶ τῶν Διονυσίου τοῦ τυράννου ποιημάτων.
Περὶ τῆς [3] Τηριβάζου συλλήψεως, καὶ τῆς ἀπολύσεως αὐτοῦ.
Περὶ τοῦ Γαῶ θανάτου, καὶ τῆς Ὀρόντου καταγνώσεως.
Ὡς Ἀμύντας καὶ Λακεδαιμόνιοι πρὸς Ἀθηναίους ἐπολέμησαν.

1 Διοδώρου τοῦ Σικελιώτου Reg. 2. 2 Deeſt Coisl. 3 Τειρεβ. idem.

HAEC IN DECIMO QUINTO
DIODORI LIBRO
CONTINENTUR.

Ut Perſae Evagoram in Cypro debellarint.
Ut Lacedaemonii contra pacis leges Mantineenſes e patria in alias ſedes tranſtulerint.
De Dionyſii tyranni poëmatibus.
Ut Teribazus comprehenſus & dimiſſus fuerit.
De Gai interitu, & Orontis deſperatione.
Ut Amyntas & Lacedaemonii cum Athenienſibus bellum geſſerint.

Ὡς Λακεδαιμόνιοι τὴν Καδμείαν κατελάβοντο.
Ὡς τὰς Ἑλληνίδας πόλεις παρὰ τὰς συνθήκας [1] κατεδουλώσαντο.
Κτίσις Φάρου νήσου κατὰ τὸν Ἀδρίαν.
Διονυσίου στρατεία εἰς τὴν Τυῤῥηνίαν, καὶ σύλησις τοῦ ἱεροῦ.
Στρατεία Διονυσίου ἐπὶ Καρχηδονίους, καὶ νίκη, καὶ ἧττα.
Ὡς Θηβαῖοι τὴν Καδμείαν ἀπεκτήσαντο.
Ὡς Καρχηδόνιοι λοιμικῇ νόσῳ περιπεσόντες ἐκινδύνευσαν.
Περὶ τοῦ Βοιωτικοῦ πολέμου καὶ τῶν πραχθέντων ἐν αὐτῷ.
Τριβαλλῶν στρατεία ἐπὶ Ἄβδηρα.
Στρατεία Περσῶν ἐπ' Αἴγυπτον.
Ὡς Θηβαῖοι Λακεδαιμονίους ἐπιφανεστάτῃ μάχῃ νικήσαντες ἐν Λεύκτροις, ἀντεποιήσαντο τῆς τῶν Ἑλλήνων ἡγεμονίας.

1 Ἐδουλώσαντο Clar. Reg. 2.

Ut Lacedaemonii Cadmeam occuparint.
Ut Graecas civitates praeter foedus ſubegerint.
Phari inſulae in Adria frequentatio.
Dionyſii expeditio in Hetruriam, & templi expilatio.
Dionyſii expeditio in Carthaginienſes, eiuſque victoria, & clades.
Ut Thebani Cadmeam recuperarint.
Ut Carthaginienſes lues peſtifera in magnum periculum coniecerit.
De bello Boeotico, eiuſque geſtis.
Triballorum expeditio contra Abdera.
Perſarum expeditio in Aegyptum.
Ut Thebani, Lacedaemoniis pugna illuſtriſſima ad Leuctra devictis, principatum Graeciae obtinuerint.

Τὰ πραχθέντα Θηβαίοις κατὰ τὰς εἰς Πελοπόννησον εἰσβολάς.

Περὶ τῆς Ἰφικράτους ἀγωγῆς, καὶ τῶν εὑρημένων ὑπ᾽ αὐτοῦ κατὰ τὰς [1] στρατείας.

[2] Στρατεία Λακεδαιμονίων ἐπὶ Κέρκυραν.

Περὶ τοῦ γενομένου σεισμοῦ καὶ κατακλυσμοῦ περὶ τὴν Πελοπόννησον, καὶ τῆς φανείσης ἐν οὐρανῷ λαμπάδος.

Ὡς παρὰ τοῖς Ἀργείοις ἐγένετο πολὺς φόνος ὁ κληθεὶς σκυταλισμός.

Περὶ Ἰάσωνος τοῦ Φερῶν τυράννου, καὶ τῶν διαδόχων αὐτοῦ.

Μεσσήνης συνοικισμὸς ὑπὸ Θηβαίων.

Στρατεία Βοιωτῶν εἰς Θετταλίαν.

1 Στρατιᾶς Reg. 1. 2 Haec non ſunt in Reg. 1.

Quid Thebani per impreſſiones in Peloponneſum egerint.

De Iphicratis diſciplina, & inventis in militia.

Expeditio Spartanorum in Corcyram.

De terrae motu, ac inundatione in Peloponneſo, & lampade in coelo conſpecta.

Ut ingens inter Argivos caedes edita fuerit, quam Scytaliſmum vocitant.

De Iaſone Pheraeorum tyranno, eiuſque ſucceſſoribus.

De Meſſena a Thebanis inſtaurata.

Expeditio Boeotorum in Theſſaliam.

[1]ΔΙΟΔΩΡΟΥ
ΤΟΥ ΣΙΚΕΛΙΩΤΟΥ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ
ΒΙΒΛΟΣ ΠΕΝΤΕΚΑΙΔΕΚΑΤΗ.

A bello Artaxerxis, regis Perſarum, in Cyprum eiuſque regem Evagoram, uſque ad Philippum, Macedoniae regem.

ΠΑΡ' ὅλην τὴν πραγματείαν εἰωθότες [2] χρήσασθαι τῇ συνήθει τῆς ἱστορίας παῤῥησίᾳ, καὶ τοῖς μὲν ἀγαθοῖς ἀνδράσιν ἐπὶ τῶν καλῶν ἔργων τὸν δίκαιον ἐπιλέγειν ἔπαινον, τοὺς δὲ φαύλους, ὅταν ἐξαμαρτάνωσιν, ἀξιοῦν δικαίας ἐπιτιμήσεως· διὰ τοῦ τοιούτου τρόπου νομίζομεν τοὺς μὲν εὖ πεφυκότας πρὸς ἀρετὴν, τῷ διὰ τῆς δόξης

Prooemio pauca praefatus de iudicandi libertate ad ſcribendam hiſtoriam neceſſaria,

1 Non habet titulum Reg. 2. 'Αρχὴ τῆς ιε' βίβλου Reg. 1.

2 Χρῆσθαι Coisl. cum Clar. & Reg. 2.

DIODORI SICULI
BIBLIOTHECAE HISTORICAE
LIBER DECIMUS QUINTUS.

CUM per totum hoc opus familiarem hiſtoriae orationis libertatem adhibeamus, viroſque bonos debitis laudibus proſequamur, malos contra reprehenſione digna afficiamus; hoc equidem modo futurum exiſtimamus, ut, quorum indoles ad virtutem apta eſt, hi per immor-

ἀθανατισμῷ, [1] προτρέψεσθαι ταῖς καλλίσταις ἐγχειρεῖν πράξεσι· τοὺς δὲ τὴν ἐναντίαν ἔχοντας διάθεσιν, ταῖς ἁρμοττούσαις βλασφημίαις ἀποτρέψειν τῆς ἐπὶ τὴν κακίαν ὁρμῆς. διὸ καὶ τῇ γραφῇ παρόντες ἐπ᾽ ἐκείνους τοὺς χρόνους, ἐν οἷς Λακεδαιμόνιοι περὶ Λεῦκτρα παραδόξως ἡττηθέντες, μεγάλῃ περιέπεσον συμφορᾷ, καὶ πάλιν περὶ Μαντίνειαν πταίσαντες ἀνελπίστως, ἀπέβαλον τὴν τῶν Ἑλλήνων ἡγεμονίαν· ἡγούμεθα δεῖν τὴν ὑπόστασιν τῆς γραφῆς διαφυλάττειν, καὶ τὴν ἁρμόττουσαν ἐπιτίμησιν τοῖς Λακεδαιμονίοις ποιήσασθαι. τίς γὰρ ἂν οὐχ ἡγήσαιτο κατηγορίας [2] αὐτοὺς ἀξίους ὑπάρχειν, οἵτινες παρὰ τῶν προγόνων [3] παραλαβόντες ἡγεμονίαν κάλλιστα τεθεμελιωμένην, καὶ ταύτην διὰ τὴν ἀρετὴν τῶν προγόνων διαφυλαχθεῖσαν ἔτη πλείω τῶν πεντακοσίων, οἱ τότε Λακεδαιμόνιοι διὰ τὴν ἑαυτῶν ἀβουλίαν καταλυθεῖσαν ἐπεῖδον, οὐκ ἀλόγως. οἱ μὲν

1 Προτρέψασθαι ταῖς καλλ. Reg. uterque.

2 Ἀξίους αὐτοὺς Coisl. Reg. 1.

3 Λαβόντες Reg. 2.

talis gloriae propagationem, ad res praeclare gerendas excitentur, qui vero aliter affecti ſunt, ab impetu ad pravitatem rapiente vituperationibus hiſce in loco factis deterreantur. Poſtquam ergo hiſtoriae noſtrae contextum ad ea tempora deduximus, quibus Lacedaemonii ad Leuctra praeter omnem ſpem victi caeſique in magnam calamitatem inciderunt, & rurſus ad Mantineam inopinato fuſi, principatum Graeciae amiſerunt, officii noſtri eſſe ducimus, ſi & receptum in ſcribendo tenorem ſervemus, & iuſtam Lacedaemoniorum criminationem praemittamus. Quis enim non accuſandos merito cenſeat, qui, cum imperium a maioribus quam optime fundatum, & ab iiſdem ſupra IↃ annos magna virtute conſervatum accepiſſent, id ſua tunc ſtultitia labefactatum & ſolutum cognoverunt? Nec ſane immerito. Nam qui ante hos ac-

γὰρ πρὸ αὐτῶν βεβιωκότες, πολλοῖς φόνοις καὶ μεγάλοις κινδύνοις τὴν τηλικαύτην κατεκτήσαντο δόξαν, ἐπιεικῶς καὶ φιλανθρώπως προσφερόμενοι τοῖς ὑποτεταγμένοις· οἱ δὲ μεταγενέστεροι, βιαίως καὶ χαλεπῶς χρώμενοι τοῖς συμμάχοις, ἔτι δὲ πολέμους ἀδίκους καὶ ὑπερηφάνους ἐνιστάμενοι πρὸς τοὺς Ἕλληνας, οὐκ ἀλόγως ἀπέβαλον τὴν ἀρχὴν, διὰ τὰς ἰδίας ἀβουλίας. ἐν γὰρ ταῖς συμφοραῖς αὐτῶν, τὸ μῖσος τῶν ἀδικουμένων ἔλαβε καιρὸν ἀμύνασθαι τοὺς προηδικηκότας· καὶ τοῖς ἐκ προγόνων ἀνικήτοις γεγονόσι τοσαύτη καταφρόνησις ἐπηκολούθησεν, ὅσην εἰκός ἐστι γενέσθαι κατὰ τῶν ἀναιρούντων τὰς τῶν προγόνων ἀρετάς. τοιγαροῦν Θηβαῖοι μὲν, οἱ πρότερον ἐπὶ πολλὰς γενεὰς τοῖς κρείττοσιν ὑποτεταγμένοι, τότε τοὺς Λακεδαιμονίους ἀνελπίστως νικήσαντες ἡγεμόνες κατέστησαν τῶν Ἑλλήνων· Λακεδαιμόνιοι δὲ, μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τῆς ἡγε-

tatem egerant, gloriam tam inſignem, multis caedibus ac periculis acquiſitam, eo ipſo confirmarant, quod benigne ac humaniter erga ſubditos ſe gererent: at poſteri illorum, dum violenter & aſpere ſocios tractant, bellaque Graecis iniuſta & ſuperba inferunt, ſua imperium temeritate haud immerito perdidere. Nam in rebus ipſorum adverſis, qui propter acceptas iniurias pridem odio flagraverant, inimicos ulciſcendi occaſionem cupide arripiebant. Et qui ab ultima inde maiorum aetate hactenus invicti manſerant, eos tantus excepit contemtus, quantum illos comitari par eſt, quorum vitiis maiorum virtus aboletur. Thebani igitur, qui per multas hominum aetates potentioribus ſubiecti fuerant, tunc victis inſperato Lacedaemoniis duces Graecorum effecti ſunt. At Lacedaemonii poſt imperium ſemel ademtum, pri-

μονίας, οὐδέποτ' ἠδυνήθησαν ἀναλαβεῖν τὸ τῶν προγόνων ἀξίωμα. ἡμεῖς δὲ τούτοις ἀρκούντως ἐπιτετιμηκότες, ἐπὶ τοὺς συνεχεῖς τῆς ἱστορίας [1] μεταβησόμεθα πρὸς τῇ γραφῇ χρόνους. ἡ μὲν οὖν πρὸ ταύτης βίβλος, οὖσα τῆς ὅλης συντάξεως τεσσαρεσκαιδεκάτη, τὸ τέλος ἔσχε τῶν πράξεων εἰς τὸν Ῥηγίνων ἀνδραποδισμὸν ὑπὸ Διονυσίου, καὶ τὴν ἅλωσιν τῆς Ῥώμης ὑπὸ Γαλατῶν· ἥτις ἐγένετο κατὰ τὸν προηγούμενον ἐνιαυτὸν τῆς Περσῶν στρατείας εἰς Κύπρον, ἐπ' Εὐαγόραν τὸν βασιλέα· ἐν ταύτῃ δὲ ἀρχὴν ἀπὸ τούτου τοῦ πολέμου ποιησάμενοι, καταλήξομεν ἐπὶ τὸν προηγούμενον ἐνιαυτὸν τῆς Φιλίππου τοῦ Ἀμύντου βασιλείας.

novae periodi terminos conſtituit: principium quidem bellum Perſarum Cypricum, finem autem regni Philippi auſpicia.

Olymp. XCVIII, 3.

Belli Perſarum in Evagoram initium.

β'. Ἐπ' ἄρχοντος γὰρ Ἀθήνησι Μυστιχίδου, Ῥωμαῖοι μὲν ἀντὶ τῶν ὑπάτων χιλιάρχους τρεῖς κατέστησαν, Μάρκον [2] Φούριον, ἔτι δὲ Γάϊον καὶ Αἰμίλιον. ἐπὶ δὲ τούτων, Ἀρταξέρξης ὁ τῶν Περσῶν βασιλεὺς ἐστράτευσεν ἐπ' Εὐαγόραν τὸν Κύπρου βασιλέα. πολὺν δὲ

1 Μεταβησάμεθα Reg. 1. 2 Φρούριον edd.

ſtinam maiorum dignitatem nunquam recuperare potuerunt. Nunc, poſtquam ſatis hi nobis culpati ſunt, ad inſequentium hiſtoriam temporum hiſtoriae noſtrae ſtilum transferemus. Praecedens ergo liber, in ſerie totius operis XIV, cum Rheginis in extremam a Dionyſio ſervitutem redactis, & Roma a Gallis capta, deſinit: quod proximo ante Perſarum in Cyprum adverſus Evagoram regem expeditionem anno accidit. Ab hoc bello praeſentem librum exorſi, cum anno, qui regnum Philippi, Amyntae filii, proxime antecedit, eundem finiemus.

II. Iam Athenis Praetor erat Myſtichides, & Romae Tribunos conſulari dignitate III conſtituerant, Marcum Furium, Caium & Aemilium, cum Artaxerxes Perſarum rex expeditionem in Evagoram Cypri regem ſuſcepit. Is

χρόνον ἀσχοληθεὶς περὶ τὰς εἰς τὸν πόλεμον παρασκευὰς, συνεστήσατο δύναμιν ναυτικὴν [1] τε καὶ πεζικὴν μεγάλην. τὸ μὲν γὰρ πεζὸν στράτευμα μυριάδων ἦν τριάκοντα, σὺν ἱππεῦσι· τριήρεις δὲ κατεσκεύασε πλείους τῶν τριακοσίων, στρατηγοὺς δ' ἀπέδειξε τῆς [2] πεζῆς δυνάμεως Ὀρόντην κηδεστὴν, τῆς δὲ ναυτικῆς [3] Τηρίβαζον, ἄνδρα μεγάλης ἀποδοχῆς τυγχάνοντα παρὰ τοῖς Πέρσαις. οὗτοι δὲ παραλαβόντες τὰς δυνάμεις ἐν Φωκαίᾳ, καὶ Κύμῃ, κατήντησαν εἰς Κιλικίαν, καὶ περαιωθέντες εἰς Κύπρον, ἐνεργῶς διώκουν τὸν πόλεμον. ὁ δ' Εὐαγόρας πρὸς μὲν τὸν Ἄκοριν τὸν Αἰγυπτίων βασιλέα, πολέμιον ὄντα Περσῶν, συμμαχίαν ἐποιήσατο, καὶ δύναμιν ἀξιόλογον παρ' αὐτοῦ προσελάβετο· παρ' Ἑκατόμνου δὲ τοῦ Καρίας δυνάστου λάθρα συμπράττοντος αὐτῷ χρημάτων ἔλαβε πλῆθος εἰς διατροφὴν ξενικῶν δυνάμεων. ὁμοίως δὲ καὶ πρὸς [4] τοὺς ἀλ-

Apparatus terreſtris & navalis ab utraque parte deſcribitur.

1 Deeſt Coisl.
2 Πεζικῆς Reg. 1. Tum Ὀρόντην Reg. 2. Edd. Ὀρόνταν.
3 Τιρίβαζον Coisl. haud male: ſic enim & alii.
4 Τοὺς non legit Clar.

multum temporis in belli apparatu inſumſerat, & magnas undique copias contraxerat, tum navales, tum etiam terreſtres. Nam pedeſtris exercitus cum equitatu trecentis millibus conſtabat: triremeſque adornarat plures CCC. Duces autem praefecit pedeſtribus copiis Orontem generum, navalibus Teribazum, virum magnae inter Perſas exiſtimationis. Qui, aſſumtis in Phocaea Cumaque exercitibus, in Ciliciam deſcenderunt: unde in Cyprum tranſvecti, ſtrenua in bellum adminiſtrandum opera incubuerunt. Interea Evagoras Acorim Aegyptiorum regem, hoſtiles cum Perſis inimicitias gerentem, ſocietatis foedere ſibi adiunxerat, qui validis eum copiis inſtruebat. Hecatomnus etiam Cariae regulus, clam cum ipſo faciens, pecunias in peregrini militis ſtipendia ſubmini-

λους τοὺς ἀλλοτρίως ἔχοντας πρὸς Πέρσας, τοὺς μὲν λαθραίως, τοὺς δὲ [1] καὶ φανερῶς ἐπεσπάσατο, κοινωνήσοντας τοῦ Περσικοῦ πολέμου. ἐκυρίευε δὲ κατὰ μὲν τὴν Κύπρον τῶν πόλεων σχεδόν τι [2] τὸ πλέον, κατὰ δὲ τὴν Φοινίκην, Τύρου καί τινων ἑτέρων. εἶχε δὲ τριήρεις μὲν ἐννενήκοντα, καὶ τούτων ὑπῆρχον Τύριαι μὲν εἴκοσι, Κύπριαι δ' ἑβδομήκοντα· στρατιώτας δ' ἰδίους μὲν ἑξακισχιλίους, παρὰ δὲ τῶν συμμάχων πολλῷ τούτων πλείους. πρὸς δὲ τούτοις, μισθοφόρους πολλοὺς ἐξενολόγει, ἔχων χρημάτων διαψίλειαν. ἔπεμψε δ' αὐτῷ καὶ ὁ τῶν βαρβάρων βασιλεὺς στρατιώτας οὐκ ὀλίγους, καὶ ἄλλοι τινὲς, οἱ ἐν ὑποψίαις ὄντες τῷ τῶν Περσῶν βασιλεῖ.

Ob commeatus penuriam in Perſarum caſtris ſeditio orta.

γ'. Οὗτος μὲν οὖν τοσαύτας ἀφορμὰς ἔχων, τεθαῤῥηκότως συγκατέβαινεν εἰς τὸν πόλεμον· καὶ πρῶτον μὲν, λῃστρικὰς ἔχων ναῦς οὐκ ὀλίγας, ἐφήδρευσε ταῖς κομιζομέναις τῶν πολεμίων ἀγοραῖς, καὶ τὰς μὲν

1 Stigmate notatum a Steph. eſt. 2 Abeſt Coisl.

ſtrabat. Alios praeterea Perſis inimicos, tum ſecreto, tum manifeſto, ad ſocietatem belli pertraxit. Et pleraſque tum urbes Cypri in poteſtate habebat, ad quas Tyrus in Phoenicia, & aliae quaedam acceſſerant. Triremes autem ipſi erant XC, ad Tyrum XX, reliquae LXX in Cypro adornatae. Militum propriorum IↃↃ CIↃ, auxiliarium vero multo plures habebat. Interim cum pecuniae affatim ſuppeterent, numeroſam peregrinorum manum ſtipendio conduxerat. Quin Arabum etiam rex, aliique regi Perſarum ſuſpecti, militum vim haud exiguam illi miſerant.

III. His ille copiis inſtructus, magno ad bellum animo ſe conferebat. Ac primo navibus praedatoriis, quarum ſat multas ad manum habebat, onerarias hoſtium, quibus commeatus advehebantur, inſidiis exceptas, qua

αὐτῶν διέφθειρεν ἐν θαλάττῃ, τὰς δὲ διεκώλυσεν, ἐνίας δὲ ἀφείλετο. διὸ καὶ τῶν ἐμπόρων μὴ τολμώντων εἰς τὴν Κύπρον παρακομίζειν σῖτον, μεγάλων δὲ δυνάμεων ἠθροισμένων εἰς τὴν νῆσον, ταχὺ σιτοδεία κατέσχε τὸ τῶν Περσῶν στρατόπεδον· τῆς δ' ἀπορίας γενομένης εἰς στάσιν, οἱ μισθοφόροι τῶν Περσῶν ἐπὶ τοὺς ἡγεμόνας ὁρμήσαντες, καί τινας ἀνελόντες, ταραχῆς καὶ στάσεως ἐνέπλησαν τὸ στρατόπεδον. μόγις δ' οἱ στρατηγοὶ τῶν Περσῶν, καὶ ὁ τῆς ναυτικῆς δυνάμεως ἡγούμενος, ὀνομαζόμενος δὲ Γαὼ, κατέπαυσαν τὴν στάσιν. πλεύσαντες δὲ τῷ παντὶ στόλῳ, καὶ σίτου πλῆθος ἐκ [1] τῆς Κιλικίας παρακομίσαντες, πολλὴν [2] παρέσχον τῆς τροφῆς τὴν δαψίλειαν. τῷ δ' Εὐαγόρᾳ [3] πλῆθος σίτου ἱκανὸν ὁ βασιλεὺς Ἄκορις ἐκ τῆς Αἰγύπτου παρεκόμισε, καὶ χρήματα καὶ [4] τὴν ἄλλην παρασκευὴν ἱκανὴν ἐξέ-

Tota claſſis dimiſſa in Ciliciam, inde frumenti copiam affert.

1 Negligitur ab eodem.
2 Παρεῖχον uterque Reg.
3 Σίτου πλῆθος ἱκανὸν Reg. 2.
4 Deſit Reg. 1.

demergere, qua acceſſu prohibere, nonnullas etiam intercipere. Quo ſane effectum, ut, cum mercatores frumenta in Cyprum, ubi tam numeroſi tum exercitus congregati erant, tranſvehere non auderent, ingens ſtatim annonae caritas per caſtra Perſarum oriretur. Ea res ſeditioni cauſam praebuit. Nam propter commeatus inopiam conductitii Perſarum milites in duces impetu facto, nonnullos occidere, tumultuque ac ſeditione tota caſtra impelere: adeo quidem, ut non niſi magna cum difficultate Tribuni Perſarum militares, & totius claſſis imperator, cui Gao nomen, aeſtum ſeditionis illum comprimere potuerint. Cum tota igitur claſſe avecti magnam frumenti copiam e Cilicia tranſportant: unde caſtris deinceps alimenta prolixe ſuppetebant. At Evagorae rex Acoris ex Aegypto frumenti & pecuniae ceterique apparatus, quantum ſat

Evagoras, acceptis ex Aegypto pluribus navibus, proelium navale committere parat.

πεμψεν. ὁ δ' Εὐαγόρας ὁρῶν ἑαυτὸν πολὺ λειπόμενον τῇ ναυτικῇ δυνάμει, ἑξήκοντα μὲν ναῦς ἄλλας προσεπλήρωσε, πεντήκοντα δὲ παρὰ Ἀκόριδος ἐξ Αἰγύπτου μετεπέμψατο, ὥστε τὰς πάσας τριήρεις ἔχειν διακοσίας. ταύτας δὲ κοσμήσας πρὸς ναυμαχίαν καταπληκτικῶς, καὶ συνεχεῖς διαπείρας καὶ γυμνασίας ποιούμενος, ἡτοιμάζετο πρὸς ναυμαχίαν· διὸ καὶ τοῦ βασιλικοῦ στόλου παραπλέοντος εἰς Κίτιον, ἀπροσδοκήτως ἐπιπλεύσας ταῖς ναυσὶ συντεταγμέναις, πολλὰ τῶν Περσῶν ἐπλεονέκτει. ἐπέβαλε γὰρ συντεταγμέναις ναυσὶν ἐπὶ ἀσυντάκτους, καὶ προβεβουλευμένοις ἀνδράσι πρὸς ἀπροσδοκήτους ἀγωνιζόμενος, εὐθὺς ἐν τῇ πρώτῃ συστάσει τὴν νίκην προκατεσκεύασεν. ἀθρόαις γὰρ ταῖς τριήρεσιν ἐπιπλεύσας ἐπὶ διεσπαρμένας καὶ τεταραγμένας, ἃς μὲν διέφθειρεν, ἃς δ' ἐχειροῦτο. ὅμως δὲ τοῦ τε ναυάρχου τῶν Περσῶν [1] Γαὼ καὶ τῶν ἄλλων ἡγε-

Fit pugna atrociſſima,

1 Γαῶ Reg. 2. & mox iterum.

eſſet, tranſmittebat. Evagoras autem, claſſe hoſtili ſuam longe inferiorem eſſe cernens, LX praeterea naves implevit, & ab Acoride L praeter has arceſſivit, ut triremes in univerſum CC haberet. Has, magnifice ad proelium nec abſque terrore hoſtium inſtructas, crebris experimentis & praeludiis exercens, ad certamen navale praeparabat. Accidit vero, ut claſſis regia Citium verſus praeternavigaret. Tum ſubito navibus bono ordine inſtructis in Perſas invectus, longe illis praeſtabat. Dum enim naves bene ordinatas, cum necdum in ordinem digeſtis, viroſque ex ante habito conſilio provide rem gerentes, cum inconſultis & nihil horum exſpectantibus committit, primo ſtatim conflictu paratam ſibi victoriam facit. Triremibus enim coniunctis in diſperſas ac tumultu perturbatas invectus, partem corrupit, partem in poteſtatem ſuam accepit. At cum navarchus Perſarum Gaos aliique

μόνων γενναίως ὑποστάντων, ἐγένετο ναυμαχία καρτερὰ, καθ' ἣν ὁ Εὐαγόρας τὸ μὲν πρῶτον ὑπερεῖχεν, ὕστερον δὲ Γαὼ μετὰ τοῦ βάρους ἐπενεχθέντος καὶ γενναίως ἀγωνισαμένου, συνέβη φυγεῖν τοὺς περὶ τὸν Εὐαγόραν, καὶ πολλὰς τῶν τριήρων ἀποβαλεῖν. qua tandem Cyprii vincuntur.

δ'. Οἱ δὲ Πέρσαι, τῇ ναυμαχίᾳ νικήσαντες, εἰς Κίτιον πόλιν ἀμφοτέρας τὰς δυνάμεις ἤθροισαν. ἐκ ταύτης δ' ὁρμώμενοι, πολιορκίαν συνεστήσαντο πρὸς τῇ Σαλαμῖνι, καὶ τὴν πόλιν ἐπόρθουν κατὰ γῆν ἅμα καὶ κατὰ θάλατταν. καὶ [1] Τηρίβαζος μὲν μετὰ τὴν ναυμαχίαν διαβὰς εἰς Κιλικίαν, κἀκεῖθεν [2] πορευθεὶς πρὸς τὸν βασιλέα, τήν τε νίκην ἀπήγγειλε, καὶ δισχίλια τάλαντα πρὸς τὸν πόλεμον ἀπεκόμισεν. Εὐαγόρας δὲ, πρὸ μὲν τῆς ναυμαχίας παρὰ θάλατταν πεζῇ συμβαλὼν μέρει τῆς πεζικῆς δυνάμεως, [3] ἐπροτέρησε, καὶ πρὸς τὸ μέλλον εὐθαρσὴς καθειστήκει· τῇ δὲ ναυμαχίᾳ Quo facto Perſae Salaminem oppugnant.

1 Τιρίβαζος Coisl. neglecto articulo.
2 Πορευθεὶς εἰς βασιλέα Reg. 1.
3 Προετέρησε edd.

duces fortiter vim hoſtis exciperent, acris incruduit pugna, qua primum Evagoras ſuperior erat: ſed poſt, ubi Gaos omni virium ſuarum mole infertur, & animoſe decertat, Evagorani cum magna triremium iactura fugam capeſſunt.

IV. Perſae itaque, proelio hoc victoriam adepti, utrumque exercitum congregant ad Citium, unde armis in hoſtem expeditis, Salaminem obſidione cingunt, urbemque a terra ſimul & mari oppugnant. Teribazus autem a proelio navali in Ciliciam traiecit. Atque inde ad regem profectus, victoriae nuntium pertulit, & duo talentûm millia ad belli uſus reportavit. Ceterum Evagoras, ante pugnam illam navalem pedeſtri ſuo agmine partem terreſtris hoſtium exercitus aggreſſus, victoriam obtinuerat: unde excitatas in futurum ſpes foveret. At poſt in-

πταίσας, καὶ συγκλεισθεὶς εἰς πολιορκίαν, ἀθύμως εἶχεν. ὅμως δὲ κρίνας ἔχεσθαι τοῦ πολέμου, Πυθαγόραν μὲν τὸν υἱὸν ἀπέλιπεν, ἡγεμόνα τῶν ὅλων ποιήσας ἐν τῇ Κύπρῳ· αὐτὸς δ' ἀναλαβὼν δέκα τριήρεις, νυκτὸς ἔλαθε τοὺς πολεμίους ἐκπλεύσας ἐκ τῆς Σαλαμῖνος. κομισθεὶς δ' εἰς τὴν Αἴγυπτον, καὶ συντυχὼν τῷ βασιλεῖ, παρεκάλεσεν αὐτὸν ἐῤῥωμένως ἀντέχεσθαι τοῦ πολέμου, καὶ κοινὸν ἡγεῖσθαι τὸν πρὸς τοὺς Πέρσας πόλεμον.

Evagoras, urbe elapſus, in Aegyptum confugit, nova auxilia petens.

έ. Ἅμα δὲ τούτοις πραττομένοις, Λακεδαιμόνιοι μὲν ἔγνωσαν στρατεύειν ἐπὶ τὴν Μαντίνειαν, οὐδὲν φροντίσαντες τῶν γεγενημένων σπονδῶν, διὰ τοιαύτας αἰτίας. προϋπαρχούσης [1] τῆς Ἑλληνικῆς κοινῆς εἰρήνης ἐπὶ Ἀνταλκίδου (καθ' ἣν αἱ πόλεις ἅπασαι τὰς μὲν φρουρὰς [2] ἀπετρίψαντο, τὴν δ' αὐτονομίαν καθ' ὁμολογίαν παρέλαβον) Λακεδαιμόνιοι φύσει φιλαρχοῦντες καὶ

Interea Lacedaemonios pacis poenituit, qua priſtinum Graeciae principatum amiſerant.

1 Τοῖς Ἑλληνικοῖς Co. Reg. 1. 2 Ἀπεῤῥίψαντο Reg. 1.

felicem proelii navalis ſucceſſum, cum arcta inſuper obſidione premeretur, animum ſubmittere coepit. Nihilominus tamen in propoſito bellandi perſeverandum ratus, relicto ad defenſionem urbis filio Pythagora, cui ſummam rerum in Cypro adminiſtrationem commiſerat, cum X ipſe triremibus clam hoſtibus, noctu e Salamine ſolvit, & in Aegyptum devehitur: ubi cum rege congreſſus, hortator illi eſt, ut commune ſibi cum Perſis bellum eſſe perſuaſum habeat, & propterea totis in hoc ipſum viribus incumbat.

V. Dum hic rerum in Aſia curſus eſt, Lacedaemonii infeſto Mantineam exercitu, nulla foederis nuper icti habita ratione, petere, & ob has quidem cauſas, decreverunt. Iam pax Graecis omnibus communis (qua civitates univerſae, praeſidiis eiectis, liberam ex pacto iuriſdictionem receperunt) Antalcidae opera ſancita fuerat. Spartani igitur, natura dominandi cupidi, longoque ſtu-

πολεμικοὶ ταῖς αἱρέσεσιν ὄντες, τὴν εἰρήνην ὥσπερ βαρὺ φορτίον οὐχ ὑπέμενον, τὴν δὲ προγεγενημένην τῆς Ἑλλάδος δυναστείαν ἐπιποθοῦντες, μετέωροι ταῖς ὁρμαῖς ὑπῆρχον πρὸς καινοτομίαν. εὐθὺς οὖν τὰς μὲν πόλεις συνετάραττον, καὶ διὰ τῶν ἰδίων φίλων στάσεις ἐγκατεσκεύαζον ἐν αὐταῖς. ὧν ἔνιαι πιθανὰς ἀφορμὰς αὐτοῖς παρέσχοντο τῆς ταραχῆς. ἀπολαβοῦσαι γὰρ τὰς αὐτονομίας, λόγον ἀπῄτουν παρὰ τῶν [1] ἐπεσταθηκότων ἐπὶ τῆς Λακεδαιμονίων ἡγεμονίας. [2] πικρῶν δὲ τῶν ἐλέγχων γινομένων, διὰ τὸ μνησικακεῖν τοὺς δήμους, καὶ πολλῶν φυγαδευομένων, ἀπέδειξαν ἑαυτοὺς βοηθοὺς τοῖς καταστασιαζομένοις. ὑποδεχόμενοι δὲ τούτους, καὶ μετὰ δυνάμεως ἐκπέμποντες ἐπὶ τὰς καθόδους, κατεδουλοῦντο [3] τὸ μὲν πρῶτον τὰς ἀσθενεστέρας πόλεις· μετὰ δὲ ταῦτα καὶ τὰς ἀξιολογωτέρας καταπολεμοῦντες, ὑπηκόους ἐποίουν, οὐδὲ δύο ἔτη φυλά-

Itaque in civitatibus ſeditiones excitant;

ruptoque foedere, ſingulas ſuo imperio ſubiiciunt.

1 Ἐπιστατ. Coisl. Reg. 1. Clar. quos ſequor. Vulgo πικρᾶς.
2 Πικρῶν Co. Reg. ambo, Vat. 3 Deſit Coisl.

dio ad bella proclives, pacem illam, ut grave admodum onus, tolerare haud poterant, ſed priſtinum Graeciae principatum affectantes, ad innovandum res animos ſurrigebant. Ideo ſtatim urbes commovere, perque fautores ſuarum partium ſeditiones in illis excitare, quarum nonnullae anſam turbandi praeſentem ſtatum eis praebebant. Nam quae ſuis vivendi legibus poteſtatem receperant, rationes ab iis, qui ſub Lacedaemoniorum imperio magiſtratus geſſerant, exigebant. Cumque acerbius inquireretur, quod pertinax iniuriarum memoria plebem ſtimularet, multique in exſilium agerentur; patrocinium illorum Lacedaemonii ſuſceperunt, qui adverſariorum factione premerentur. Interim dum in clientelam receptos armata manu reducunt, urbes initio minus potentes in ſervitutem redigunt. Poſt magni etiam nominis armis oppreſſas, imperata facere cogunt; cum ne per

ξαντες τὰς κοινὰς σπονδάς. πλησιόχωρον δ' οὖσαν τὴν τῶν Μαντινέων πόλιν, καὶ [1] πλῆθος ἀνδρῶν ἀλκίμων [2] ἔχουσαν, ὑπώπτευσαν αὐτῆς τὴν αὔξησιν τὴν γινομένην ἐκ τῆς εἰρήνης, καὶ τὰ φρονήματα τῶν ἀνδρῶν ἔσπευδον ταπεινῶσαι· διὸ καὶ τὸ μὲν πρῶτον πρέσβεις ἀποστείλαντες πρὸς τὴν Μαντίνειαν, προσέταττον τὰ μὲν τείχη καθελεῖν, αὐτοὺς δὲ μετοικῆσαι [3] πάντας εἰς τὰς ἀρχαίας πέντε κώμας, ἐξ ὧν εἰς τὴν Μαντίνειαν τὸ παλαιὸν συνῴκησαν. οὐδενὸς [4] δὲ αὐτοῖς προσέχοντος, δύναμιν ἐκπέμψαντες, ἐπολιόρκουν τὴν πόλιν. οἱ δὲ Μαντινεῖς, εἰς τὰς Ἀθήνας πρέσβεις ἀποστείλαντες, ἠξίουν ἑαυτοῖς βοηθῆσαι. οὐ προαιρουμένων δὲ τῶν Ἀθηναίων παραβαίνειν τὰς κοινὰς συνθήκας, ὅμως καθ' αὐτοὺς ὑποστάντες τὴν πολιορκίαν, εὐρώστως ἠμύνοντο τοὺς πολεμίους. καὶ τὰ μὲν κατὰ τὴν Ἑλλάδα τοῦτον τὸν τρόπον καινῶν πολέμων ἀρχὴν ἐλάμβανε.

Mantinenſes contra eos Athenienſium implorant auxilium.

Quo facto novum in Graecia bellum commovetur.

1 Πλήθους Coislin. Πλήθουσαν Clarom. quod & Coisl. voluiſſe videtur.
2 Deeſt Co. & Clar. non male.
3 Πάντως Coisl.
4 Deſideratur in Clar.

duos quidem annos foedus illud commune integrum ſervaſſent. Iam quia Mantinenſium urbs viris fortiſſimis abundans in propinquo ipſis erat, incrementum a pace ad illam redundans ſuſpectum habere coeperunt: animorum itaque celſitudinem in viris illis deprimere contenderunt. Quodque primum erat, miſſis eo legatis moenia urbis deiicere, & in antiquos V pagos, ex quibus Mantineam commigrarunt, ſedes transferre iubent. Cum nemo illis pareret, expeditis eo copiis, oppugnare urbem aggrediuntur. Mantinenſes ergo, miſſis Athenas legatis, auxilium ſibi ferri poſtulant. At cum Athenienſes commune pacis foedus tranſgredi minime vellent, ipſi nihilominus vim oppugnationis in ſe recipiunt, ſuiſque viribus hoſti fortiter reſiſtunt. Atque hoc modo Graecia novo iterum bello ardeſcere coepit.

στʹ. Κατὰ δὲ τὴν Σικελίαν Διονύσιος ὁ τῶν Συρακουσίων τύραννος, ἀπολελυμένος τῶν πρὸς Καρχηδονίους πολέμων, πολλὴν εἰρήνην καὶ σχολὴν εἶχε· διὸ καὶ ποιήματα γράφειν ὑπεστήσατο μετὰ πολλῆς σπουδῆς, καὶ τοὺς ἐν τούτοις δόξαν ἔχοντας μετεπέμπετο, καὶ προτιμῶν αὐτοὺς συνδιέτριβε, καὶ τῶν ποιημάτων ἐπιστάτας καὶ διορθωτὰς εἶχεν. ὑπὸ δὲ τούτων διὰ τὰς εὐεργεσίας τοῖς πρὸς χάριν λόγοις μετεωριζόμενος, [1] ἐκαυχᾶτο πολὺ μᾶλλον ἐπὶ τοῖς ποιήμασιν, ἢ τοῖς ἐν πολέμῳ [2] κατορθώμασι. τῶν δὲ συνόντων αὐτῷ ποιητῶν Φιλόξενος ὁ διθυραμβοποιὸς, μέγιστον ἔχων ἀξίωμα κατὰ τὴν κατασκευὴν τοῦ ἰδίου ποιήματος, κατὰ τὸ συμπόσιον ἀναγνωσθέντων τῶν τοῦ τυράννου ποιημάτων μοχθηρῶν ὄντων, ἐπερωτήθη περὶ τῶν ποιημάτων, τίνα κρίσιν [3] ἔχοι; ἀποκριναμένου δ' αὐτοῦ παῤῥησιωδέστερον, ὁ μὲν τύραννος, προσκόψας τοῖς ῥηθεῖσι, καὶ

In Sicilia Dionyſius ob pacem ac diuturnum otium poëtarum ſtudia ſectatur.

Philoxenus poëta inter familiares inprimis carus;

1 Ἐχαυνοῦτο margo Steph. Coislin. & Clarom. ſatis apte.
2 Κατορθωμένοις Vatic. Reg. 1.
3 Ἔχει Reg. 2.

VI. In Sicilia vero tyrannus Syracuſanorum Dionyſius, bello Carthaginienſi liberatus, in prolixa pace otioque agebat. Poëmatibus igitur ſcribendis impenſa opera animum advertit, & arceſſitos paſſim, qui hac in arte celebres erant, praecipuo in honore habebat, & familiariter conſueſcens, magiſterio & cenſurae illorum poëmata ſubmittebat. Horum ergo laudibus, ad gratiam propter beneficia compoſitis, altos ſpiritus concipiens, magis ob poëmata, quam res armis praeclare geſtas, ſeſe iactabat. Inter familiares autem ipſi poëtas Philoxenus, dithyramborum artifex, eximiam in ſui carminis genere auctoritatem conſecutus, cum in convivio inepta tyranni poëmata recitarentur, quid de his iudicaret, interrogatus, liberius aliquanto reſpondens, tyranni

ſed ob iudicia liberiora & facetias aſperiores in latomias damnatus.

καταμεμψάμενος ὅτι διὰ φθόνον ἐβλασφήμησε, προσέταξε τοῖς ὑπηρέταις παραχρῆμα ἀπάγειν εἰς τὰς λατομίας. τῇ δ' ὑστεραίᾳ τῶν φίλων παρακαλούντων συγγνώμην δοῦναι τῷ Φιλοξένῳ, διαλλαγεὶς αὐτῷ πάλιν τοὺς αὐτοὺς παρέλαβεν ἐπὶ τὸ συμπόσιον. προβαίνοντος δὲ τοῦ πότου, καὶ πάλιν τοῦ Διονυσίου [1] καυχωμένου περὶ τῶν ἰδίων ποιημάτων, καί τινας στίχους τῶν δοκούντων ἐπιτετεῦχθαι [2] προενεγκαμένου, καὶ ἐπερωτῶντος, ποιά τινα σοὶ φαίνεται τὰ ποιήματα ὑπάρχειν; ἄλλο μὲν οὐδὲν εἶπε, τοὺς δ' ὑπηρέτας τοῦ Διονυσίου προσκαλεσάμενος, ἐκέλευσεν [3] αὐτὸν ἀπαγαγεῖν εἰς τὰς λατομίας. τότε μὲν οὖν διὰ τὴν εὐτραπελίαν τῶν λόγων μειδιάσας ὁ Διονύσιος, ἤνεγκε τὴν παῤῥησίαν, τοῦ γέλωτος τὴν μέμψιν [4] ἀμβλύνοντος· μετ' ὀλίγον δὲ τῶν γνωρίμων ἅμα καὶ τοῦ Διονυσίου παραιτουμένων

1 Χαυνομένου ambo Reg. Καυναμένου Coislin. Clar. Χαυναμένου Vat. & paullo ante πάλαι Coislin. Clar. Vat.

2 Προσενεγχ. Reg. 2. Co. Clar.

3 Αὐτὸν Reg. uterque. Mox εὐτραπελειαν Coisl.

4 'Αμύνοντος Coislin. Tum μετ' ὀλίγων idem & Clar.

offenſam incurrit. Qui per invidiam ſe reprehenſum arbitratus, ſatellitibus, ut in lapicidinas abducatur, imperat. Sed poſtridie ad veniam Philoxeno tribuendam ab amicis exoratus, illi reconciliatur: & iiſdem ad convivium rurſus adhibitis, cum prolixius compotationi indulgeretur, Dionyſius carmina ſua iterum mirifice extollit, & prolatis quibuſdam verſibus, in quibus operae ſibi pretium feciſſe videbatur, quid de his iam ſentiat, exquirit. Ad quod ille ne verbum quidem: ſed ſtipatoribus Dionyſii advocatis, ſe ad lapicidinas abduci iubet. Hanc tum libertatem Dionyſius, ob leporem riſu exceptam, aequo animo tulit, quod acumen reprehenſionis riſus hebetaret. Nec longe poſt, cum familiares una cum Dionyſio intempeſtivam illam taxandi licentiam depr

τὴν ἄκαιρον παῤῥησίαν, ὁ Φιλόξενος ἐπηγγείλατο παράδοξόν τινα ἐπαγγελίαν. ἔφη γὰρ διὰ τῆς ἀποκρίσεως τηρήσειν ἅμα καὶ τὴν ἀλήθειαν καὶ τὴν εὐδόκησιν τοῦ Διονυσίου. καὶ οὐ διεψεύσθη. τοῦ γὰρ τυράννου [1] προενεγκαμένου τινὰς στίχους ἔχοντας ἐλεεινὰ πάθη, καὶ ἐρωτήσαντος ποῖά τινα Φαίνεται τὰ ποιήματα; εἶπεν, οἰκτρὰ, διὰ τῆς ἀμΦιβολίας ἀμΦότερα τηρήσας· ὁ μὲν γὰρ Διονύσιος ἐδέξατο τὰ οἰκτρὰ εἶναι ἐλεεινὰ καὶ συμπαθείας πλήρη, τὰ δὲ τοιαῦτα εἶναι ποιητῶν ἀγαθῶν ἐπιτεύγματα, ὅθεν ὡς ἐπηνεκότα αὐτὸν ἀπεδέχετο· οἱ δ' ἄλλοι, τὴν ἀληθινὴν διάνοιαν ἐκδεξάμενοι, πᾶν τὸ οἰκτρὸν ἀποτεύγματος Φύσιν εἰρῆσθαι διελάμβανον.

ζ'. Παραπλήσιον δὲ συνέβη καὶ περὶ Πλάτωνα τὸν ΦιλόσοΦον γενέσθαι. μεταπεμψάμενος γὰρ τὸν ἄνδρα τοῦτον, τὸ μὲν πρῶτον ἀποδοχῆς ἠξίου τῆς μεγί- Simile fatum Plato philoſophus habuit,

1 Προσενεγκαμένου Clar. Coisl. Reg. 2.

carentur, Philoxenus inſolenti quodam promiſſo annuit: quippe ſe reſponſo inpoſterum ſuo iuxta veritatem ac benevolentiam approbationemque Dionyſii conſervaturum. Nec ſane fefellit. Poſtquam enim tyrannus verſus, qui miſerabiles affectus exprimerent, in medium producens, quales hi tandem ipſi viderentur, rogaret, miſerabiles reſpondit; utrumque, quod pollicitus fuerat, per vocis ambiguitatem praeſtans. Nam Dionyſius ita accepit, quaſi verſus miſerabiles eos intelligeret, qui commiſerationis affectu pleni eſſent: quae virtus non, niſi bonis alioqui poëtis, competit: ideoque praeclaram ſibi laudem ab eo tributam arbitrabatur; ſed alii veram eius dicterii ſententiam ita interpetabantur, quod miſerabile illud totam vitioſi poëmatis naturam denotaret.

VII. Nec diſſimile huic eſt, quod Platoni philoſopho accidit. Virum enim hunc Dionyſius ad ſe pellectum, quod dignam philoſopho libertatem in eo deprehende-

a Dionyſio inter ſervitia venditus, poſt philoſophorum ſymbolis redemtus. Poëmata ſua Dionyſius in panegyri Olymp. recitare iubet; ſed riſu ſunt excepta.

στης, ὁρῶν αὐτὸν παῤῥησίαν ἔχοντα ἀξίαν τῆς φιλοσοφίας· ὕστερον δ' ἔκ τινων λόγων προσκόψας αὐτῷ, παντελῶς ἀπηλλοτριώθη, καὶ προαγαγὼν εἰς τὸ πρατήριον, ὡς ἀνδράποδον ἀπέδοτο μνῶν εἴκοσιν. ἀλλὰ τοῦτον μὲν οἱ φιλόσοφοι συνελθόντες ἐξηγόρασαν, καὶ ἐξαπέστειλαν εἰς τὴν Ἑλλάδα, φιλικὴν [1] νουθεσίαν ἐπιφθεγξάμενοι, διότι δεῖ τὸν φιλόσοφον τοῖς τυράννοις ἢ ὡς ἥκιστα, ἢ ὡς ἥδιστα ὁμιλεῖν. ὁ δὲ Διονύσιος, τῆς εἰς τὰ ποιήματα σπουδῆς οὐκ ἀφιστάμενος, εἰς μὲν τὴν Ὀλυμπιακὴν πανήγυριν ἐξαπέστειλε τοὺς εὐφωνοτάτους τῶν ὑποκριτῶν, διαθησομένους ἐν τοῖς ὄχλοις μετ' ᾠδῆς τὰ ποιήματα. οὗτοι δὲ τὸ μὲν πρῶτον διὰ τὴν εὐφωνίαν ἐξέπληττον τοὺς ἀκούοντας· μετὰ δὲ ταῦτα ἀναθεωρήσεως γενομένης, [2] κατεφρονήθησαν καὶ πολὺν ἀπηνέγκαντο γέλωτα. ὁ δὲ Διονύσιος, ἀκούσας τὴν τῶν

1 Νομοθεσίαν Vat. Mox τὸν σοφὸν Vat. Co. Reg. 1. & Steph. ora.

2 Κατεφρόνησαν Coislin. Clar. Reg. 1.

ret, ſub initia magno in pretio habebat. Sed poſtmodum verbis eius quibuſdam offenſus, animum ab eo prorſus abalienavit, adeo quidem, ut in cataſtam productum, non ſecus ac mancipium, viginti illum minis venumdaret. Verum hunc philoſophi, qui propterea convenerant, redemtum, in Graeciam remiſerunt, hac ſententia amice commonefactum: Quod philoſophum cum tyrannis vel rariſſime, vel ſuaviſſime, verſari oporteat. Sed tamen Dionyſius a poëmatum condendorum ſtudio nequaquam deſiſtebat. Quin immo hiſtriones voce longe praeſtantiſſimos ad ſollemnem Olympiae conventum, ſua illic carmina exhibituros, miſit. Qui principio quidem inſigni vocis elegantia, admirationem non mediocrem in auditoribus excitabant. Aſt ubi in conſiderationem res venit, nihil quam effuſum inde riſum abſtulerunt. De quo poëmatum ſuorum deſpectu & exſibilatione certior factus

ποιημάτων καταφρόνησιν, ἐνέπεσεν εἰς ὑπερβολὴν λύπης. ἀεὶ δὲ μᾶλλον τοῦ πάθους ἐπίτασιν λαμβάνοντος, μανιώδης διάθεσις κατέσχε τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, καὶ φθονεῖν αὐτῷ φάσκων ἅπαντας, τοὺς φίλους ὑπώπτευεν ὡς ἐπιβουλεύοντας· καὶ πέρας, ἐπὶ [1] τοσοῦτο προῆλθε λύπης καὶ παρακοπῆς, ὥστε τῶν φίλων πολλοὺς μὲν ἐπὶ ψευδέσιν αἰτίαις ἀνελεῖν, οὐκ ὀλίγους δὲ καὶ ἐφυγάδευσεν. ἐν οἷς ἦν Φίλιστος καὶ Λεπτίνης ὁ ἀδελφὸς, ἄνδρες [2] διαφέροντες ἀνδρείᾳ, καὶ πολλὰς καὶ μεγάλας χρείας ἐν τοῖς πολέμοις αὐτῷ παρεσχημένοι. οὗτοι μὲν οὖν, φυγόντες εἰς Θουρίους τῆς Ἰταλίας, καὶ παρὰ τοῖς Ἰταλιώταις μεγάλης ἀποδοχῆς τυγχάνοντες, ὕστερον δεηθέντος τοῦ Διονυσίου διηλλάγησαν, καὶ κατελθόντες εἰς τὰς Συρακούσας, εἰς τὴν προϋπάρξασαν εὔνοιαν ἀποκατεστάθησαν· ὁ δὲ Λεπτίνης ἔγημε τὴν Διονυσίου θυγατέρα. ταῦτα μὲν οὖν ἐπράχθη κατὰ τοῦτον τὸν ἐνιαυτόν.

Quo audito primo in aegritudinem, deinde in furorem incidit.

Furoris exempla afferuntur.

1 Τοσοῦτον Reg. 1. Clar. 2 Διαφερόντως Clar.

Dionyſius, in extremam moeſtitudinem incidebat. Qua de die in diem ingraveſcente, furor tandem animum eius occupavit, adeo quidem, ut omnes ſibi invidere diceret, & amicos etiam inſidiarum ſuſpectos haberet. Ad extremum eo moeroris & inſaniae proceſſit, ut neceſſariorum multos, falſis criminibus oneratos, necaret, nec paucos exſilio plecteret. Inter quos erant Leptines eius frater, & Philiſtus, eximiae fortitudinis viri, qui praeclara ſaepenumero tyranno in bellis commoda praeſtiterant. Hi ad Thurios in Italiam profugerunt, magnumque favorem adepti, cum tyranno deinceps id ipſum rogante in gratiam redierunt, & non modo in civitatem Syracuſanam, verum & priſtinum benevolentiae & dignitatis locum reſtituti ſunt. Leptines inſuper Dionyſii filiam in coniugium accepit. Et has ille annus res geſtas habuit.

Olymp. XCVIII, 4.

Evagoras ex Aegypto redux pacis expetit conditiones.

ή. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Δεξιθέου, Ῥωμαῖοι κατέστησαν ὑπάτους Λεύκιον Λουκρήτιον, καὶ [1] Σερούϊον Σουλπίκιον. ἐπὶ δὲ τούτων Εὐαγόρας μὲν ὁ τῶν Σαλαμινίων βασιλεὺς ἧκεν εἰς Κύπρον ἐξ Αἰγύπτου, κομίζων χρήματα παρὰ Ἀκόριδος τοῦ βασιλέως Αἰγύπτου, ἐλάττονα τῶν προσδοκηθέντων. καταλαβὼν δὲ τὴν Σαλαμῖνα πολιορκουμένην ἐνεργῶς, καὶ ὑπὸ τῶν συμμάχων καταλειπόμενος, ἠναγκάσθη πρεσβεῦσαι

Iniquiſſimas proponit Teribazus.

περὶ συλλύσεως. ὁ δὲ [2] Τηρίβαζος τῶν ὅλων ἔχων τὴν ἡγεμονίαν, ἔφησε συγχωρῆσαι τὴν σύλλυσιν, ἐὰν Εὐαγόρας ἐκχωρήσῃ πασῶν τῶν κατὰ τὴν Κύπρον πόλεων· αὐτὸς δὲ [3] μόνης τῆς Σαλαμῖνος βασιλεύων, [4] τελῇ τῷ Περσῶν βασιλεῖ κατ' ἐνιαυτὸν φόρον ὡρισμένον, καὶ ποιῇ τὸ προσταττόμενον, ὡς δοῦλος δεσπότῃ. ὁ δ' Εὐαγόρας, καίπερ βαρείας οὔσης τῆς αἱρέσεως, τὰ μὲν ἄλλα πάντα συνεχώρει· τὸ δ' ὡς δοῦλον δεσπότῃ ποιεῖν

1 Σερούϊον Clarom. Reg. 1. Cett. Σερούϊλιον.

2 Τιρίβαζος Coisl. ſemper.

3 Μόνης Reg. 2. & Steph. marg. Vulgo μόνος.

4 Τελεῖ Coisl. & Clar.

VIII. Cum Archontis inde magiſtratum Athenis gereret Dexitheus, & Romae Conſules eſſent L. Lucretius & Serv. Sulpicius, Evagoras Salaminiorum rex ab Aegypto in Cyprum redit, pecunias quidem ſecum afferens, ſed exſpectatione ſua longe pauciores. Cumque Salaminem ſummopere ab hoſtibus obſeſſam inveniret, ſeque omni ſociorum auxilio deſtitutum videret, de pacificatione legationem mittere cogitur. Teribazus igitur, penes quem ſumma tum poteſtas erat, ſe tranſactionem admiſſurum, ſi Evagoras omnibus per Cyprum urbibus cedens, & unius Salaminis dominio contentus, annuum regi tributum dependat, & ad imperata, ut ſervus domino, ſit praeſto, reſpondit. Quae optio licet perquam dura eſſet, Evagoras tamen reliqua omnia concedit, ſed in hoc uno, ut tanquam ſervus ad heri iuſſum ſe ac-

τὸ προστατττόμενον, ἀντέλεγεν· ἔφη δὲ [1] δεῖν αὐτὸν ὡς βασιλέα βασιλεῖ ὑποτετάχθαι. οὐ συγχωροῦντος δὲ τοῦ Τηριβάζου, Ὀρόντης ὁ ἕτερος στρατηγὸς, Φθονῶν τῇ δόξῃ τοῦ Τηριβάζου, γράμματα λάθρα πρὸς τὸν Ἀρταξέρξην ἔπεμψε κατὰ τοῦ Τηριβάζου· κατηγόρει δ' αὐτοῦ, πρῶτον μὲν ὅτι δυνάμενος ἑλεῖν τὴν Σαλαμῖνα, τοῦτο μὲν οὐ [2] συντελεῖ, πρεσβείας δὲ προσδέχεται παρ' αὐτοῦ, καὶ συλλαλεῖ περὶ [3] κοινοπραγίας, ὁμοίως δὲ καὶ πρὸς Λακεδαιμονίους συντίθεται συμμαχίαν ἰδίαν, φίλος ὢν αὐτῶν· [4] ὡς καὶ Πυθῶδέ τινας ἔπεμψεν ἐρησομένους τὸν θεὸν περὶ τῆς ἐπαναστάσεως· τὸ δὲ μέγιστον, ὅτι τοὺς ἡγεμόνας τῶν δυνάμεων ἰδίους εὐνοίαις [5] κατασκευάζεται, τιμαῖς καὶ δωρεαῖς, ἔτι δ' ἐπαγγελίαις προσαγόμενος. ὁ δὲ βασιλεὺς ἀναγνοὺς τὴν ἐπιστολὴν, καὶ πιστεύσας ταῖς διαβολαῖς, ἔγρα-

Interea Teribazus falſa criminatione ab Oronte accuſatus, in vincula coniicitur.

1 Ponitur ante ὑποτετάχθαι in Coisl. & Clar.
2 Συνετέλει iidem & Reg. 2.
3 Κοινοπραγίας Reg. uterque. Edd. καινοπραγίας. Tum συνελάλει Coisl. Clar. Reg. 2.
4 Ὡς Reg. 1. Vulgo ὅς.
5 Κατασκευάζει Reg. 2.

commodaret, refragatur. Convenire enim, ut ipſe tanquam rex regi ſubiectus ſit, confirmat. Quod ubi Teribazus non admiſit, alter copiarum praefectus Orontes, cui gloria Teribazi inviſa eſſet, miſſis clam ad Artaxerxem literis, Teribazum criminatur, primo, quod cum Salaminem vi expugnandi facultatem in manu habeat, id tamen non faciat, ſed legationibus ab hoſte receptatis, de rerum communicatione cum ipſo colloquatur. Deinde, quod privatam belli ſocietatem, ut amicus, cum Lacedaemoniis contraxerit. Deinde quod Delphos miſerit, qui ſuper bello adverſus regem movendo Deum conſulerent. Et quod graviſſimum tandem, quod copiarum duces ſibi ad benevolentiam & obſequia obnoxios reddat, honoribus, doniſque, nec non pollicitationibus magnificis illectos. Perlectis hiſce literis, rex calumnias

ψε τῷ Ὀρόντῃ συλλαβεῖν τὸν Τηρίβαζον, καὶ πρὸς ἑαυτὸν ἀποστεῖλαι. οὗ πράξαντος τὸ προσταχθὲν, ὁ μὲν Τηρίβαζος ἀναχθεὶς ὡς τὸν βασιλέα, καὶ κρίσεως τυχεῖν ἀξιώσας, κατὰ μὲν τὸ παρὸν παρεδόθη εἰς φυλακὴν, μετὰ δὲ ταῦτα τοῦ βασιλέως ἔχοντος πόλεμον πρὸς Καδουσίους, καὶ τὴν κρίσιν ἀναβαλλομένου, [1] διείλκετο τὰ περὶ τοῦ δικαστηρίου.

Iudicium de eo rex, tum bello Caduſiano occupatus, differt.

θ'. Ὁ δ' Ὀρόντης, διαδεξάμενος τὴν ἡγεμονίαν τῶν ἐν τῇ Κύπρῳ δυνάμεων, καὶ τὸν Εὐαγόραν πάλιν τεθαῤῥηκότως ὁρῶν ὑπομένοντα τὴν πολιορκίαν, πρὸς δὲ τούτοις, τῶν στρατιωτῶν χαλεπῶς ὑπομενόντων τὴν σύλληψιν τοῦ Τηριβάζου, καὶ διὰ τοῦτο ἀπειθούντων καὶ τὴν πολιορκίαν ἐγκαταλειπόντων, δείσας ὁ Ὀρόντης [2] τὸ τῆς περιστάσεως παράλογον, ἐξέπεμψε πρὸς τὸν Εὐαγόραν τοὺς διαλεξομένους περὶ τῆς συλλύσεως, καὶ κελεύσοντας συντίθεσθαι τὴν εἰρήνην ἐφ' οἷς ἐκεῖνος ἠξίου συντίθεσθαι πρὸς Τηρίβαζον. ὁ μὲν οὖν Εὐαγόρας πα-

Orontes, ſummo imperio praefectus, aequioribus conditionibus pacem concedit,

1 Διείλεκτο idem & Clar. 2 Τὸ περὶ τῆς στάσεως Coisl.

iſtas veras eſſe credens, Orontae reſcribit, ut Teribazum in vincula coniectum, illico ad ſe tranſmittat. Ille mandatum exſequitur, & Teribazus ad regem perductus, in iudicio de ſe cognoſci petit. Et tum quidem in cuſtodiam traditur. Poſtea etiam, dum bello Caduſiano rex implicitus tenetur, cognitione ſuſpenſa, iudicii tempus longius extrahitur.

IX. Interea Orontes, copiis in Cypro cum ſummo imperio praefectus, dum magno Evagoram animo rurſus obſidionem tolerare, & milites, alioqui captivitatem Teribazi moleſte ferentes, imperium detrectare, & obſidionem relinquere videt, eventum aliquem nec opinatum veritus, mittit ad Evagoram, qui de tranſactione colloquantur, & quibus ipſe cum Teribazo prius voluiſſet conditionibus, pacem conſtituant. Evagoras itaque, de-

ραδόξως [1] ἐξοσιοῦται τὴν ἅλωσιν, καὶ συνέθετο τὴν εἰρήνην, ὥστε βασιλεύειν τῆς Σαλαμῖνος, καὶ τὸν ὡρισμένον διδόναι φόρον κατ' ἐνιαυτὸν, καὶ ὑπακούειν ὡς βασιλεὺς βασιλεῖ προστάττοντι. ὁ μὲν οὖν Κυπριακὸς πόλεμος, δεκαετὴς σχεδὸν γεγενημένος, καὶ τὸ πλέον τοῦ χρόνου περὶ παρασκευὰς ἀσχοληθεὶς, διετῆ χρόνον τὸν ἐπὶ πᾶσι συνεχῶς πολεμηθεὶς, τοῦτον τὸν τρόπον κατελύθη. ὁ δὲ τοῦ στόλου τὴν ναυαρχίαν ἔχων Γαὼς, γεγαμηκὼς τοῦ Τηριβάζου τὴν θυγατέρα, περίφοβος ἦν μή ποτε συνεργεῖν δόξας τῷ Τηριβάζῳ περὶ τῆς ὑποθέσεως, τύχῃ τιμωρίας [2] ὑπὸ τοῦ βασιλέως, ἔγνω καινῇ πραγμάτων ἐπιβολῇ τὰ καθ' [3] ἑαυτὸν ἀσφαλίζεσθαι. εὐπορῶν δὲ χρημάτων καὶ στρατιωτῶν, [4] ἐπεὶ τοὺς τριηράρχους ταῖς εὐνοίαις ἰδίους πεποιημένος, διέγνω τοῦ βασιλέως ἀφίστασθαι. εὐθὺς οὖν πρὸς Ἄκοριν τὸν βα-

& Cyprico bello finem imponit.

Gaos, Teribazi gener, audita ſoceri accuſatione, ad regem Aegyptiorum deficit,

1 Ἐξωθεῖται marg. Steph. παραδόξως δ' ἐξοσιοῦται Reg. 2. Clar.
2 Παρὰ τοῦ βασιλέως Reg. 1. non male.
3 Αὐτὸν Coisl. Clarom. Reg. 2. Mox μεταβολῇ Reg. 1.
4 Ἐπὶ Coisl. Clar.

pulſo praeter ſpem captivitatis periculo, his conditionibus pacis foedus icit, ut certum quotannis tributum regi perſolvens, Salaminis ipſe regnum retineat, & ut rex regis imperio auſcultet. Hoc ergo pacto Cypricum illud bellum, ad decennii fere tempus, parte tamen maxima in apparatibus conſumta, protractum, cum duos tantummodo per totum hoc ſpatium annos bellum eſſet, finem ſuum accepit. At Gaos, navalis exercitus praetor, cui filia Teribazi nupta erat, anxie metuens, ne, ob communicati cum Teribazo conſilii ſuſpicionem, a rege ad ſupplicium raperetur, novarum ſe rerum molitione praemunire conſtituit. Et quia opum militumque copia inſtructus erat, & trierarchos inſuper favore ſibi praecipuo addictos habebat, defectionis a rege conſilium cepit. Nec mora: cum Acoride Aegyptiorum rege, miſſis

σιλέα τῶν Αἰγυπτίων διαπρεσβευσάμενος, συμμαχίαν συνέθετο κατὰ τοῦ βασιλέως· πρὸς δὲ τοὺς Λακεδαιμονίους γράφων, ἐπῆρε κατὰ τοῦ βασιλέως, καὶ χρημάτων πλῆθος ἐπηγγέλλετο δώσειν, καὶ τὰς ἄλλας ἐπαγγελίας μεγάλας ἐποιεῖτο, ὑπισχνούμενος συμπράξειν αὐτοῖς τὰ κατὰ τὴν Ἑλλάδα, καὶ τὴν ἡγεμονίαν αὐτοῖς τὴν πάτριον συγκατασκευάσειν. οἱ δὲ Σπαρτιᾶται καὶ πάλαι μὲν διεγνώκεισαν ἀνακτᾶσθαι τὴν ἡγεμονίαν, τότε δὲ συνετάραττον ἤδη τὰς πόλεις, καὶ πᾶσιν ὑπῆρχον φανεροὶ τὰς πόλεις καταδουλούμενοι. πρὸς δὲ τούτοις, ἀδοξοῦντες ἐπὶ τῷ δοκεῖν ἐν τῇ πρὸς τὸν βασιλέα συνθέσει τοὺς κατὰ τὴν Ἀσίαν Ἕλληνας ἐκδότους πεποιηκέναι, μετεμέλοντο τοῖς πεπραγμένοις, καὶ πρόφασιν εὔλογον ἐζήτουν τοῦ πρὸς τὸν Ἀρταξέρξην πολέμου. διόπερ ἄσμενοι συνέθεντο πρὸς τὸν Γαὼ τὴν συμμαχίαν.

& hunc atque Lacedaemonios ad bellum contra Artaxerxem ſollicitat.

ι΄. Ἀρταξέρξης δὲ, καταλύσας τὸν πρὸς Καδουσίους

legatis, contra magnum Perſarum regem foedus init. Ad haec Lacedaemonios per literas ſollicitatos excitat, & praeter alias promiſſiones magnificas, ſe in conficiendis Graeciae negotiis, & confirmando, qui patrius eis ſit, principatu, auxilium ipſis laturum pollicetur. Spartani equidem de imperio Graeciae ad ſe retrahendo iam pridem conſilia agitaverant. Iamque turbatis civitatibus manifeſta ſervitutis urbibus importandae indicia praebebant. Huc acceſſit, quod cum ob proditos, ut quidem videbatur, in foedere cum Artaxerxe percuſſo, Graecos, male audirent, facti eos poenitebat, idoneamque belli adverſus ipſum renovandi occaſionem quaerebant. Quamobrem animo non illubente ſocietatem cum Gao contraxerunt.

X. Artaxerxes vero, bello, quod cum Caduſiis gere-

πόλεμον, [1] προέθηκε κρίσιν Τηριβάζῳ, καὶ δικαστὰς τρεῖς ἀπέδωκε τῶν μάλιστα εὐδοκουμένων παρὰ τοῖς Πέρσαις. κατὰ τούτους δὲ τοὺς χρόνους ἕτεροι δικασταὶ δόξαντες κακῶς κρίνειν, ζῶντες ἐξεδάρησαν, καὶ ὑπὲρ τῶν δικαστικῶν δίφρων περιτεθέντων τῶν δερμάτων, ἐπὶ τούτων ἐδίκαζον οἱ δικασταὶ, παρ' ὀφθαλμοὺς ἔχοντες παράδειγμα τῆς ἐν τῷ κακῶς κρίνειν τιμωρίας. οἱ μὲν οὖν κατηγοροῦντες, τὴν ἐπιστολὴν ἀναγνόντες τὴν πεμφθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Ὀρόντου, ταύτην ἱκανὴν ἔφασαν ἔχειν πρὸς κατηγορίαν. ὁ δὲ Τηρίβαζος, πρὸς μὲν τὴν κατὰ τὸν Εὐαγόραν διαβολὴν, ἀνεγίνωσκε τὴν ὑπ' Ὀρόντου γεγενημένην ὑπάκουσιν ὡς βασιλέα βασιλεῖ, προσήνεγκεν· ἑαυτὸν δὲ τὴν εἰρήνην συντίθεσθαι, ὥστε ὑπακούειν Εὐαγόραν τῷ βασιλεῖ, ὡς δοῦλον δεσπότῃ· περὶ δὲ τῶν χρησμῶν ἔφησε, μὴ χρηματίζειν τὸν θεὸν καθό- Teribazus, cauſa cognita, criminibus abſolvitur.

1 Προσέθηκε Coisl.

bat, finito, iudicio Teribazi cauſam permiſit, treſque ei iudices eximiae inter Perſas auctoritatis dedit. Per idem forte tempus acciderat, ut iudicibus quibuſdam, ob ſententias inique latas, cutis vivo corpore detracta eſſet, eorumque pellibus circum tribunalia expanſis, ſuper his cognitiones cauſarum iudices exercerent; ut ſemper ante oculos ſupplicii, quod iudiciorum pravitas mereretur, exemplum ſibi propoſitum haberent. Actores itaque epiſtolam ab Oronte miſſam, quam recitabant, ſibi ad dicam Teribazo impingendam ſufficere contendebant. Teribazus contra, ut calumniam de colluſione cum Evagora confutaret, tranſactionem Orontis cum Evagora, qua hic ſe regi ut regem obtemperaturum annuiſſet, in medium proferebat: ſeque hac conditione, ut regi tanquam ſervus pareret, pacem cum illo facere voluiſſe, confirmabat. Quod ad oraculum attinet, Deum nihil omnino de cuiuſquam morte reſponſi edere dixit, eiuſ-

λου περὶ θανάτου· καὶ τούτου μάρτυρας παρείχετο πάντας τοὺς παρόντας Ἕλληνας. περὶ δὲ τῆς φιλίας τῆς πρὸς Λακεδαιμονίους ἀπελογεῖτο, λέγων οὐκ ἐπὶ τῷ ἰδίῳ συμφέροντι, ἀλλ᾽ ἐπὶ τῷ τοῦ βασιλέως λυσιτελεῖ πεποιῆσθαι τὴν φιλίαν· καὶ διὰ ταύτης παρεδείκνυε τῶν μὲν Λακεδαιμονίων παρῃρῆσθαι τοὺς κατὰ τὴν Ἀσίαν Ἕλληνας, τῷ δὲ βασιλεῖ παραδεδόσθαι ἐκδότους. ἐπὶ τελευτῆς δὲ τῆς ἀπολογίας, ὑπέμνησε τοὺς δικαστὰς ὧν τὸν βασιλέα πρότερον ἦν εὐεργετηκώς. λέγεται δὲ καὶ ἄλλας μὲν πολλὰς χρείας ἐνδεδεῖχθαι τῷ βασιλεῖ, μίαν δὲ μεγίστην, ἐξ ἧς αὐτὸν θαυμασθῆναι συνέβη, καὶ μέγιστον γενέσθαι φίλον. κατὰ γάρ τινα κυνηγίαν ἐφ᾽ ἅρματος ὀχουμένου τοῦ βασιλέως, δύο λέοντας ἐπ᾽ αὐτὸν ὁρμῆσαι, καὶ τῶν μὲν ἵππων τῶν ἐν τῷ τεθρίππῳ δύο διαρπάσαι, τὴν δ᾽ ὁρμὴν ἐπ᾽ αὐτὸν ποιεῖσθαι τὸν βασιλέα· καθ᾽ ὃν δὴ καιρὸν

que rei cunctos, qui tum aderant Graeci, teſtes adduxit. Amicitiam porro, quae cum Lacedaemoniis ſibi intercederet, ita excuſavit, non ob privatum aliquod commodum, ſed regis ipſius emolumentum, hanc initam fuiſſe. Huius enim ope ſe Graecos in Aſia, Lacedaemoniis ſubtractos, dedititios feciſſe regi ſuo, demonſtravit. Defenſionem denique ſuam perorans, priſtina in regem merita iudicum memoriae ſuggeſſit. Inter alia vero officia, quibus ſuam regi operam fidemque multifariam declaravit, hoc maximum, quo non admirationem regis ſolum, verum & ſummum inter amicos gradum promeruit, exſtitiſſe fertur. Dum enim in venatione quadam rex curru ſuo invehitur, duo in ipſum leones concitato feruntur, & duobus ad quadrigas equis diſcerptis, iam ipſum invadere properant. Tum forte fortuna Teribazus

ἐπιφανέντα τὸν Τηρίβαζον τοὺς μὲν λέοντας ἀποκτεῖναι, τὸν δὲ βασιλέα ἐκ τῶν κινδύνων ἐξελέσθαι. ἔν τε τοῖς πολεμίοις ἀνδρείᾳ [1] διενεγκεῖν φασιν αὐτὸν, καὶ κατὰ συμβουλὰς οὕτως εὐστοχεῖν, ὥστε τὸν βασιλέα χρώμενον ταῖς ἐκείνου παραγγελίαις, μηδέποτε διαμαρτεῖν. τοιαύτῃ δ' ἀπολογίᾳ χρησάμενος ὁ Τηρίβαζος, ἀπελύθη τῶν ἐγκλημάτων ὡμολογημένως ὑπὸ πάντων τῶν δικαστῶν.

ιά. Ὁ δὲ βασιλεὺς [2] καθ' ἕνα τῶν δικαστῶν [3] προσκαλούμενος, ἐπηρώτησε τίσι δικαίοις προσχὼν ἕκαστος ἀπέλυσε τὸν κατηγορούμενον; ὁ μὲν οὖν πρῶτος ἔφησε, θεωρῶν τὰ μὲν ἐγκλήματα ἀμφισβητούμενα, τὰς δ' εὐεργεσίας ὁμολογουμένας οὔσας. ὁ δὲ δεύτερος ἔφησε, καὶ τιθεμένων ἀληθινῶν τῶν ἐγκλημάτων, ὅμως τὰς εὐεργεσίας μείζους εἶναι τῆς ἁμαρτίας. ὁ δὲ τρίτος εἶ- Eundem rex, iudicibus auditis, ad ſummos honores evehit;

1 Διενέγκαι φασὶν Coisl. Clar. Reg. ambo.
2 Καθ' ἓν Clar.
3 Προσκαλεσάμενος Coisl.

ſuperveniens, leonibus occiſis, periculo regem exemit. In bellis praeterea ſingulari eum fortitudine polluiſſe memoratur: immo & conſultationibus tantae ſagacitatis & prudentiae fuiſſe, ut quoties rex ſententiam eius amplecteretur, nunquam aberraret. Cum ad hunc itaque modum pro ſe dixiſſet Teribazus, unanimi cunctorum iudicum conſenſu a criminibus, quorum reus agebatur, abſolvitur.

XI. At rex iudices ſingulatim ad ſe arceſſens, quo iuris ſtabilimento unuſquiſque innixus, reum a culpa liberum pronuntiaſſet, exquirit. Cui primus, quod criminationes dubias, at benefacta eius manifeſta eſſe vidiſſet, reſpondit. Alter, etiamſi daretur, vera eſſe, quae obiicerentur, delicta tamen a meritis longe ſuperari, confirmabat. Tertius denique hoc modo ſententiam a ſe

πεν, ὅτι τὰς μὲν εὐεργεσίας οὐ τίθεται πρὸς λόγον, διὰ τὸ τὰς [1] περὶ αὐτῶν χάριτας καὶ τιμὰς πολλαπλασίας ἀπειληφέναι παρὰ τοῦ βασιλέως τὸν Τηρίβαζον· αὐτῶν δὲ τῶν ἐγκλημάτων κατ᾽ ἰδίαν θεωρουμένων, μὴ φαίνεσθαι τούτοις ἔνοχον εἶναι τὸν κατηγορούμενον. ὁ δὲ βασιλεὺς τοὺς μὲν δικαστὰς ἐπῄνεσεν, ὡς δικαίως κεκρικότας. τὸν δὲ Τηρίβαζον ταῖς νομιζομέναις μεγίσταις τιμαῖς ἐκόσμησε· τοῦ δὲ Ὀρόντου [2] καταγνοὺς ὡς ψευδῆ κατηγορίαν πεπλακότος, ἔκ τε τῶν φίλων ἐξέκρινε, καὶ ταῖς ἐσχάταις ἀτιμίαις περιέβαλε. καὶ τὰ μὲν κατὰ τὴν Ἀσίαν ἐν τούτοις ἦν.

Orontem vero, falſae accuſationis reum, omni ignominia afficit.

ιβʹ. Κατὰ δὲ τὴν Ἑλλάδα, Λακεδαιμονίων πορθούντων Μαντίνειαν, τὸ μὲν θέρος διετέλεσαν οἱ Μαντινεῖς γενναίως ἀγωνιζόμενοι πρὸς τοὺς πολεμίους· (ἐδόκουν γὰρ ἀνδρείᾳ διαφέρειν τῶν Ἀρκάδων, καὶ διὰ τοῦθ᾽ οἱ Λακεδαιμόνιοι πρότερον [3] εἰώθεισαν ἐν ταῖς μάχαις

In Graecia Lacedaemonii Mantineam diuturna obſidione ad deditionem cogunt.

1 Περὶ αὐτῶν Reg. 1. Cett. περὶ αὐτόν.

2 Καταγνόντος Clar. Reg. 2.

3 Εἰώθεσαν iidem.

latam probavit, quod meritorum Teribazi nullam iniverit rationem, cum benefactis & honoribus longe amplioribus ille cohoneſtatus fuerit: ſed ſi ipſa per ſe crimina examinarentur, accuſatum illis minime obnoxium videri. Rex igitur iudices, ut qui iuſte ſententias tuliſſent, collaudavit; Teribazum vero honoribus, qui maximi apud illos cenſentur, exornavit. At Orontem, falſae accuſationis damnatum, ex amicorum catalogo expunxit, extremaque ignominia notavit. Ad hunc ergo modum res in Aſia ſe tum habebant.

XII. In Graecia Lacedaemonii Mantineae obſidionem urgebant. Et per aeſtatem illam totam Mantinenſes fortiter hoſti repugnabant. (Inter Arcades enim praecipua fortitudinis exiſtimatio penes hos erat: ideoque hos Spartani iam olim, ut auxiliares ſocioſque fideliſſimos, in pu-

τούτους παραστάτας ἔχειν καὶ πιστοτάτους τῶν συμμάχων) τοῦ δὲ χειμῶνος ἐνστάντος, καὶ τοῦ παρὰ τὴν Μαντίνειαν ποταμοῦ μεγάλην αὔξησιν ἐκ τῶν ὄμβρων λαβόντος, οἱ Λακεδαιμόνιοι τὸ ῥεῦμα τοῦ ποταμοῦ διαλαβόντες μεγάλοις χώμασιν ἀπέστρεψαν τὸν ποταμὸν εἰς τὴν πόλιν, καὶ πάντα τὸν σύνεγγυς τόπον ἐποίησαν λιμνάζειν. διὸ καὶ τῶν οἰκιῶν πιπτουσῶν, καταπλαγέντες οἱ Μαντινεῖς ἠναγκάσθησαν τὴν πόλιν παραδοῦναι τοῖς Λακεδαιμονίοις. οἱ δὲ, παραλαβόντες, ἄλλο μὲν [1] κακὸν οὐθὲν εἰργάσαντο τοὺς Μαντινεῖς, προσέταξαν δὲ εἰς τὰς ἀρχαίας κώμας μετοικισθῆναι. [2] διόπερ ἠναγκάσθησαν τὴν μὲν ἰδίαν πατρίδα κατασκάπτειν, εἰς δὲ τὰς κώμας μετοικῆσαι.

ιγ'. Ἅμα δὲ τούτοις πραττομένοις, κατὰ τὴν Σικελίαν Διονύσιος ὁ τῶν Συρακουσίων τύραννος ἔγνω κατὰ τὸν Ἀδρίαν πόλεις οἰκίζειν. τοῦτο δὲ ἔπραττε, διανοούμενος τὸν Ἰόνιον καλούμενον πόρον ἰδιοποιεῖσθαι, ἵνα

Dionyſius tum urbes maritimas condere, & maris Ionii imperium occupare parat,

1 Οὐθὲν κακὸν Coisl. Reg. 1. 2 Deſunt uſque ad ἅμα δὲ in Co.

gnis ſibi adiunctos habere conſueverant.) At poſtquam hiems ingruit, & fluvius Mantineam praeterlabens magnum a pluviis incrementum accepiſſet, Lacedaemonii, alveo magnis aggeribus intercepto, flumen ipſum in urbem averterunt, ita ut totus in propinquo locus ſtagni inſtar inundaret. Propterea cum aedificia ruinam facerent, Mantinenſes, ea re perculſi, urbem Lacedaemoniis dedere coguntur. Qua occupata, nihil aliud civibus adverſi a Lacedaemoniis allatum eſt, quam quod in antiquos eos vicos denuo migrare iuſſerunt. Patriam igitur ſuam exſcindere, & in pagos transferre lares coguntur.

XIII. Sub id tempus in Sicilia Dionyſius tyrannus urbibus ad mare Adriaticum Syracuſiorum condendis animum intendit. Hoc ideo moliebatur, quod Ionium, uti vocatur, fretum ſuae poteſtatis facere in animo haberet,

expeditionem in Epirum atque ad templum Delphicum ſpoliandum mox ſuſcepturus.

τὸν ἐπὶ τὴν Ἤπειρον πλοῦν ἀσφαλῆ κατασκευάσῃ, καὶ πόλεις [1] ἔχῃ ἰδίας, εἰς τὸ δύνασθαι ναυσὶ καθορμισθῆναι. ἔσπευδε γὰρ ἄφνω μεγάλαις δυνάμεσιν ἐπιπλεῦσαι τοῖς κατὰ τὴν Ἤπειρον τόποις, καὶ συλήσειν τὸ ἐν Δελφοῖς τέμενος, γέμον πολλῶν χρημάτων. διὸ καὶ πρὸς Ἰλλυριοὺς ἐποιήσατο συμμαχίαν, δι' Ἀλκέτου τοῦ Μολοττοῦ, ὃς ἐτύγχανε φυγὰς ὢν καὶ διατρίβων [2] ἐν ταῖς Συρακούσαις· τῶν δ' Ἰλλυριῶν ἐχόντων πόλεμον, ἐξαπέστειλεν αὐτοῖς συμμάχους στρατιώτας δισχιλίους, καὶ πανοπλίας Ἑλληνικὰς πεντακοσίας. οἱ δ' Ἰλλυριοὶ τὰς μὲν πανοπλίας [3] ἀνέδωκαν τοῖς ἀρίστοις τῶν στρατιωτῶν· τοὺς δὲ στρατιώτας κατέμιξαν τοῖς ἰδίοις στρατιώταις. πολλὴν δὲ δύναμιν ἀθροίσαντες, ἐνέβαλον εἰς τὴν Ἤπειρον, καὶ κατήγαγον τὸν Ἀλκέταν ἐπὶ τὴν τῶν Μολοττῶν βασιλείαν. οὐδενὸς δ' αὐτοῖς προσέχοντος, τὸ μὲν πρῶτον ἐπόρθησαν τὴν χώραν, μετὰ δὲ ταῦτα τῶν Μολοττῶν ἀντιταττομένων, ἐγένετο

Quamobrem etiam cum Illyriis foedus iniit, eoſque bello contra Molottos adiuvit.

1 Ἔχειν Coisl.
2 Ἐν Συρακ. Clar. Reg. 2.
3 Ἐνέδωκαν Reg. 1.

ut tutam ſibi ad Epirum navigationem aperiret, urbeſque ad manum haberet, quo navibus ſuis appellere commode poſſet. Propediem enim ingentes copias in Epirum tranſportare, & templum in Delphis, opibus refertiſſimum, exſpoliare feſtinabat. Quamobrem etiam cum Illyriis Alcetae Molotti opera, qui exſul Syracuſis tum morabatur, ſociale foedus icerat. Cumque Illyrii tum temporis bello diſtinerentur, CIƆ CIƆ auxiliares, & IƆ armaturas Graecas, illis miſit. Qui, armis inter militum fortiſſimos diviſis, auxiliares ſuis ordinibus immiſcent, magnoque collecto exercitu, ad reducendum in regnum Alcetam, in Epirum irruptionem faciunt, & dum nemo ſe illis opponit, agros depopulantur. Poſt Molottis contra eos in aciem progreſſis, acre proelium committitur,

μάχῃ καρτερᾷ, καθ' ἣν νικήσαντες οἱ Ἰλλυριοὶ, κατέκοψαν τῶν Μολοττῶν πλείους τῶν μυρίων [1] πεντακισχιλίων. τοιαύτῃ δὲ συμφορᾷ τῶν Ἠπειρωτῶν περιπεσόντων, Λακεδαιμόνιοι πυθόμενοι τὰ συμβεβηκότα, συμμαχίαν ἐξέπεμψαν τοῖς Μολοττοῖς, δι' ἧς τοῦ πολλοῦ θράσους ἔπαυσαν τοὺς Βαρβάρους. ἅμα δὲ τούτοις πραττομένοις, Πάριοι κατά τινα χρησμὸν ἀποικίαν ἐκπέμψαντες εἰς τὸν Ἀδρίαν, ἔκτισαν ἐν αὐτῷ νῆσον τὴν ὀνομαζομένην Φάρον, συμπράξαντος αὐτοῖς Διονυσίου τοῦ τυράννου. οὗτος γὰρ ἀποικίαν ἀπεσταλκὼς εἰς τὸν Ἀδρίαν οὐ πολλοῖς πρότερον ἔτεσιν, ἐκτικὼς [2] ἦν τὴν πόλιν τὴν ὀνομαζομένην Λισσόν. ἐκ ταύτης οὖν ὁρμώμενος Διονύσιος σχολὴν ἄγων [3] κατεσκεύασε νεώρια διακοσίαις τριήρεσι, καὶ τεῖχος περιέβαλε τῇ πόλει [4] τηλικοῦτο τὸ μέγεθος, ὥστε τῇ πόλει γενέσθαι τὸν περίβολον μέγιστον τῶν Ἑλληνίδων πόλεων. κατεσκεύασε δὲ καὶ γυμνάσια μεγάλα παρὰ τὸν Ἄναπον ποτα-

Tum Parii, deducta colonia, inſulam Pharum condiderunt.

Navalia, gymnaſia templa Syracuſis exſtructa.

1 Καὶ πενταχισχ. Reg. 2. Paullo ante ἐνίκησαν οἱ Ἰλλυριοὶ, καὶ τῶν Μολοττῶν κατέκοψαν Reg. 1. non male.

2 Deeſt Coisl.

3 Κασκεύασε operarum errore Steph. edit.

4 Τηλικοῦτον Reg. 2.

quo ſuperiores Illyrii Molottorum ſupra CCIↃↃ IↃ trucidant. Qua clade Epirotis illata, Lacedaemonii de hoc certiores facti auxilia Molottis tranſmittunt, quibus immanem Barbarorum ferociam compeſcuerunt. Inter haec rerum eventa Parii, quodam oraculo excitati, colonia in ſinum Adriaticum deducta, inſulam, quae Phari nomen habet, adiuvante illos Dionyſio, in illo condunt. Is enim, annis non multis ante miſſa eodem colonia, urbem Liſſum aedificaverat. Cuius urbis occaſione adiutus, dum a ceteris negotiis vacat, Dionyſius navalia pro CC triremibus exſtruit, & tantae magnitudinis muro oppidum circumdedit, ut omnes Graecorum urbes eius ambitu ſuperarentur. Gymnaſia inſuper magnifica iuxta

μόν· θεῶν τε ναοὺς κατεσκεύασε, καὶ τἄλλα τὰ συντείνοντα πρὸς αὔξησιν πόλεως καὶ δόξαν.

Olymp. XCIX, 1.

ιδ'. Τοῦ δ' [1] ἐνιαυσιαίου χρόνου διεληλυθότος, Ἀθήνησι μὲν ἦρχε Διοτρεφὴς, ἐν Ῥώμῃ δ' ὕπατοι κατεστάθησαν Λεύκιος Οὐαλέριος καὶ Αὖλος [2] Μάλλιος· παρὰ δ' Ἠλείοις Ὀλυμπιὰς ἤχθη ἐννενηκοστὴ ἐννάτη, καθ' ἣν ἐνίκα στάδιον Δίκων Συρακούσιος. ἐπὶ δὲ τούτων, Πάριοι μὲν τὴν Φάρον οἰκίσαντες, τούς τε προενοικοῦντας Βαρβάρους ἔν τινι χωρίῳ καθ' ὑπερβολὴν ὀχυρῷ ὄντι [3] εἴασαν κατοικεῖν ἀσινεῖς· αὐτοὶ δὲ παρὰ θάλατταν κτίσαντες πόλιν, ἐτείχισαν. μετὰ δὲ ταῦτα τῶν προοικούντων ἐν τῇ νήσῳ Βαρβάρων δυσχεραινόντων ἐπὶ τῇ παρουσίᾳ τῶν Ἑλλήνων, καὶ μεταπεμπομένων τοὺς πέραν κατοικοῦντας Ἰλλυριοὺς, μικροῖς πλοίοις πολλοῖς διέβησαν εἰς τὴν Φάρον, ὄντες ὑπὲρ τοὺς μυ-

Illyrii Pharum incurſione devaſtant, ab indigenis barbaris contra Graecos in auxilium vocati.

1 Ἐνιαυσίου Reg. uterque.
2 Μάλιος Clar.
3 Non eſt in Coislin. Κατοικεῖν ἀσινεῖς εἴασαν Clar. Reg. 2.

Anapum fluvium eduxit, Deûmque fana, & alia, quae ad amplificationem & gloriam huius urbis conducerent, elaboravit.

XIV. Iam annus ille ad finem decurrerat, Atheniſque princeps reipublicae erat Diotrephes, & Romae conſulatum tenebant L. Valerius & A. Manlius, Eleis autem XCIX Olympias agebatur, qua Dicon Syracuſanus in ſtadio palmam obtinuit; cum Parii, qui Pharum inſulam iam inſederant, loco quodam egregie munito Barbaris, antiquis inſulae poſſeſſoribus, nullo a ſe detrimento affectis, ad inhabitandum conceſſo, urbem ſuam ad mare conditam muro & propugnaculis confirmarunt. At cum ille Graecorum adventus vicinis Barbaris perquam moleſtus eſſet, Illyrii ex adverſa continente ab ipſis acciti, myoparonibus non paucis in Pharum pluſquam CCIↃↃ

ρίους· καὶ τοὺς Ἕλληνας πορθοῦντες, πολλοὺς ἀνῄρουν. ὁ δ᾽ ἐν τῇ [1] Λίσσῳ καθεσταμένος ἔπαρχος ὑπὸ Διονυσίου, τριήρεις πλείους ἔχων, ἐπέπλευσε τοῖς τῶν Ἰλλυριῶν πλοιαρίοις· καὶ τὰ μὲν βυθίσας, τὰ δὲ χειρωσάμενος, ἀπέκτεινε τῶν Βαρβάρων πλείους τῶν πεντακισχιλίων, ἐζώγρησε δὲ περὶ δισχιλίους. Διονύσιος δὲ χρημάτων ἀπορούμενος ἐστράτευσεν ἐπὶ Τυῤῥηνίαν, ἔχων τριήρεις ἑξήκοντα, πρόφασιν μὲν φέρων τὴν τῶν λῃστῶν κατάλυσιν, τῇ δ᾽ ἀληθείᾳ [2] συλήσων ἱερὸν ἅγιον, γέμον μὲν ἀναθημάτων πολλῶν, καθιδρυμένον δ᾽ ἐν ἐπινείῳ πόλεως Ἀγύλλης Τυῤῥηνίδος· τὸ δ᾽ ἐπίνειον ὠνομάζετο Πύργοι. καταπλεύσας δὲ νυκτὸς, καὶ τὴν δύναμιν ἐκβιβάσας, ἅμ᾽ ἡμέρᾳ προσπεσὼν, ἐκράτησε τῆς ἐπιβολῆς. ὀλίγων γὰρ ὄντων ἐν τῷ χωρίῳ φυλάκων, βιασάμενος αὐτοὺς, ἐσύλησε τὸ ἱερὸν, καὶ συνήθροισεν οὐκ ἔλαττον ταλάντων χιλίων· τῶν δὲ Ἀγυλ-

Hos opprimit claſſis Liſſo miſſa.

Dionyſius, oram Hetruriae adortus, in agro urbis Agyllae templum ditiſſimum exſpoliat.

1 Λίσση Coisl. 2 Συλλήσων Clar.

tranſmiſere, dumque Graecos infeſtis armis oppugnant, non exiguam horum caedem perpetrarunt. At qui Liſſi praeturam a Dionyſio commendatam habebat, numeroſa triremium claſſe navigia Illyriorum adortus, partem demergit, partem in ſuam poteſtatem redigit, Barbarorum ſupra quinquies mille interfectis, & bis mille captis. Pecuniae tum inopia Dionyſius laborans, cum triremibus LX in Hetruriam expeditionem ſuſcepit: praetextus erat, ut piratas everteret; ſed verior cauſa, ut fanum quoddam praecipuae religionis, multiſque donariis refertum, expilaret. Situm hoc erat in navali Agyllae urbis Hetruriae, cui Pyrgi nomen. Noctu autem appulerat; copiiſque expoſitis, prima luce impreſſionem faciens, voto potitur. Nam quia perpauci erant caſtelli eius cuſtodes ac praeſidiarii, facile his oppreſſis templum exſpoliat, & pluſquam CIↃ talentûm coacervat. Cumque Agyllaei

λαίων ἐκβοηθησάντων, μάχῃ τε ἐκράτησεν αὐτῶν, καὶ πολλοὺς αἰχμαλώτους λαβὼν, καὶ τὴν χώραν πορθήσας, ἐπανῆλθεν εἰς τὰς Συρακούσας· ἀποδόμενος δὲ τὰ λάφυρα, συνήγαγεν οὐκ ἐλάττω ταλάντων πεντακοσίων. εὐπορήσας [1] δὲ χρημάτων, ἐμισθοῦτο στρατιωτῶν παντοδαπῶν πλῆθος, καὶ δύναμιν ἀξιόλογον συστησάμενος, φανερὸς ἦν πολεμήσων Καρχηδονίοις. ταῦτα μὲν οὖν ἐπράχθη κατὰ τοῦτον τὸν ἐνιαυτόν.

Inde opibus auctus, novum in Carthaginienſes bellum molitur.

Olymp. XCIX, 2.

ιε΄. Ἐπ᾽ ἄρχοντος δ᾽ Ἀθήνησι Φανοστράτου, Ῥωμαῖοι κατέστησαν ἀντὶ τῶν ὑπάτων χιλιάρχους τέτταρας, Λεύκιον [2] Λουκρήτιον, Σέντιον Σουλπίκιον, [3] Λεύκιον Αἰμίλιον, Λεύκιον Φούριον. ἐπὶ [4] δὲ τούτων, Διονύσιος ὁ τῶν Συρακουσίων τύραννος παρασκευασάμενος πολεμεῖν Καρχηδονίοις, ἐζήτει λαβεῖν πρόφασιν εὔλογον τοῦ πολέμου. ὁρῶν οὖν τὰς ὑπὸ Καρχηδονίους τε-

Belli cauſam praebent urbes Siciliae, a Carthaginienſibus abalienatae,

1 Οὖν χρημάτων Reg. 1.
2 Λουκρίτιον Clarom. Λοκρήτιον Coisl.
3 Non legit omnia haec nomina Coislin.
4 Deſit δὲ in Clar.

ad vim propulſandam occurrerent, etiam ipſos proelio vincit, multiſque captis, & agris illorum devaſtatis, Syracuſas remeavit. Ubi ſpoliis diſtractis, non minus IↃ talentis coëgit. Tanta pecuniarum vi locupletatus, milites ex omni genere quam plurimos ſtipendiis conduxit, numeroſoque iam exercitu inſtructus, manifeſta belli Carthaginienſibus inferendi ſigna prae ſe ferebat. Atque haec illo tum anno geſta ſunt.

XV. Archontis dehinc dignitas Athenis erat penes Phanoſtratum, & Romani Tribunos conſulari poteſtate creaverant L. Lucretium, Servilium Sulpicium, L. Aemilium, & L. Furium. Hoc tempore Dionyſius Syracuſanorum tyrannus, ad bellum Carthaginienſibus inferendum paratus, probabilem eius rei captandae occaſionem venabatur. Cum urbes igitur, quae Carthaginienſibus ſubdi-

ταγμένας πόλεις οἰκείως ἐχούσας πρὸς ἀπόστασιν, προσεδέχετο τὰς βουλομένας ἀφίστασθαι, καὶ συμμαχίαν πρὸς αὐτὰς συντιθέμενος, ἐπιεικῶς προσεφέρετο ταύταις. οἱ δὲ Καρχηδόνιοι τὸ μὲν πρῶτον πρέσβεις ἀποστέλλοντες πρὸς τὸν δυνάστην, ἀπῄτουν τὰς πόλεις· μὴ προσέχοντος δὲ αὐτοῦ, συνέβη ταύτην ἀρχὴν γενέσθαι τοῦ πολέμου. Καρχηδόνιοι μὲν πρὸς τοὺς παρόντας συμμαχίαν ποιησάμενοι, κοινῇ τὸν πόλεμον ἐπανείλοντο πρὸς τὸν τύραννον. προορώμενοι [1] δ' ἐμφρόνως τὸ μέγεθος τοῦ πολέμου, τῶν τε πολιτῶν τοὺς εὐθέτους κατέλεγον στρατιώτας, καὶ χρημάτων προχειρισάμενοι πλῆθος, ξενικὰς δυνάμεις μεγάλας ἐμισθοῦντο. καταστήσαντες δὲ στρατηγὸν Μάγωνα τὸν βασιλέα πολλὰς μυριάδας στρατιωτῶν ἐπεραίωσαν εἰς τὴν Σικελίαν καὶ τὴν Ἰταλίαν, διαπολεμεῖν ἀμφοτέρας βουλόμενοι. ὁ δὲ Διονύσιος, καὶ αὐτὸς τὰς δυνάμεις διελό-

quas Dionyſius in ſocietatem recipit, Carthaginienſes vero repetunt.

1 Δὲ Clar.

tae erant, ad defectionem proclives eſſe animadverteret, in fidem ſuam, quotquot deſciſcere vellent, recepit, eiſque, inito ſocietatis foedere, benignum ſe exhibebat. Carthaginienſes vero miſſis initio legatis, urbes a tyranno repetunt. Quorum poſtulatis quod locum ille dare nollet, hoc novi belli principium exſtitit. Carthaginienſes igitur, cum vicinis ſocietatem pacti, communi bellum ope contra tyrannum ſuſcipiunt. Et quia pro ſua prudentia iam tum, quanta eius moles futura eſſet, videbant; e civium delectu idoneos ad militiam deſcripſere, & magna pecuniae vi praeparata, numeroſum peregrini militis agmen mercede conduxere: imperio denique Magoni, qui tum regis apud eos titulum gerebat, tradito, multa hominum millia in Italiam ſimul & Siciliam (nam utriſque ſimul bellum faceſſere decreverant) traiecere. Propterea Dionyſius, diſpertitas etiam ipſe copias habens,

μενος, τῷ μὲν ἑνὶ μέρει πρὸς τοὺς Ἰταλιώτας διηγωνίζετο, τῷ δὲ ἑτέρῳ πρὸς τοὺς Φοίνικας. πολλαὶ μὲν οὖν κατὰ μέρος ἐγίνοντο μάχαι τοῖς στρατοπέδοις, καὶ συμπλοκαὶ [1] μικραί τε καὶ συνεχεῖς, ἐν αἷς οὐδὲν ἀξιόλογον ἔργον συνετελέσθη· δύο δὲ παρατάξεις ἐγένοντο μεγάλαι καὶ περιβόητοι, καὶ τῇ μὲν πρώτῃ Διονύσιος [2] θαυμαστῶς ἀγωνισάμενος περὶ τὰ καλούμενα Κάβαλα, [3] ἐπροτέρησε, καὶ πλείους μὲν τῶν μυρίων ἀνεῖλε τῶν Βαρβάρων, οὐκ ἐλάττους δὲ τῶν πεντακισχιλίων ἐζώγρησε· τὸ δ' ἄλλο πλῆθος ἠνάγκασε καταφυγεῖν ἐπί τινα λόφον ἐρυμνὸν καὶ ἄνυδρον παντελῶς. ἔπεσε δὲ καὶ Μάγων ὁ βασιλεὺς αὐτῶν, ἀγωνισάμενος λαμπρῶς. οἱ δὲ Φοίνικες, καταπλαγέντες τὸ μέγεθος τῆς συμφορᾶς, εὐθὺς διεπρεσβεύσαντο περὶ διαλύσεων. ὁ δὲ Διονύσιος ἀπεφήνατο μίαν αὐτοῖς εἶναι [4] σύλλυσιν, ἐὰν ἐκχωρήσωσι τῶν κατὰ τὴν Σικελίαν

Carthaginienſes, duobus proeliis fuſi, de pace legatos mittunt.

1 Μικραί τε καὶ Reg. 1. quem ſequor. Vulgo aberat enclitica.
2 Λαμπρᾶς Reg. 1. ex gloſſa.
3 Προετέρησε edd.
4 Stigma appoſuit Steph. & deſit Coislin. Clar. & utrique Reg. vocula τὴν, quos probo.

qua contra Italos, qua adverſus Poenos in armis erat. Multae quidem particulatim inter exercitus pugnae leveſque aſſidue conflictus fiebant: ſed his memoratu dignum nihil peractum fuit. Duobus tamen magnis, iiſdemque famigeratis, inter eos proeliis concurſum eſt, quorum uno Dionyſius mirifice dimicans ad Cabala (ut vocantur) victor exſtitit, & plures CCIↃↃ Barbaros trucidavit, nec IↃↃ pauciores cepit: reliquam autem multitudinem in collem quendam munitum, & omni aquarum copia deſtitutum, fugere coëgit. Ubi & Mago Dictator ipſorum egregie pugnans cecidit: & Poeni, atrocitate cladis perterrefacti, continuo de pace legatos ad Dionyſium miſere. At ille unam hanc pacificationis viam eſſe reliquam oſtendit, ſi urbibus Siciliae

πόλεων, καὶ τὰ δαπανηθέντα χρήματα κατὰ τὸν πόλεμον ἐκτίσωσι.

ιϛ΄. Βαρείας δὲ καὶ ὑπερηφάνου [1] τῆς ἀποκρίσεως δοκούσης ὑπάρχειν, οἱ Καρχηδόνιοι τῇ συνήθει πανουργίᾳ κατεστρατήγησαν τὸν Διονύσιον. προσποιηθέντες οὖν εὐδοκεῖσθαι ταῖς ὁμολογίαις, ἔφησαν αὐτοὺς μὲν μὴ ὑπάρχειν κυρίους τῆς τῶν πόλεων παραδόσεως· ἵνα δὲ τοῖς ἄρχουσι διαλεχθῶσι περὶ τούτων, ἠξίωσαν τὸν Διονύσιον ὀλίγας ἡμέρας ἀνοχὰς ποιήσασθαι. συγχωρήσαντος δὲ τοῦ δυνάστου, καὶ τῶν ἀνοχῶν γενομένων, ὁ μὲν Διονύσιος περιχαρὴς ἦν, ὡς αὐτίκα μάλα τὴν Σικελίαν πᾶσαν παραληψόμενος· οἱ δὲ Καρχηδόνιοι Μάγωνα μὲν τὸν βασιλέα μεγαλοπρεπῶς ἔθαψαν, ἀντὶ δὲ ἐκείνου στρατηγὸν κατέστησαν [2] τὸν υἱὸν αὐτοῦ, νέον μὲν παντελῶς ὄντα, φρονήματος δ' εὐγενοῦς ὄντα, καὶ διάφορον ἀνδρείᾳ. οὗτος δὲ πάντα τὸν τῶν ἀνοχῶν χρό-

Dum induciae fiunt ad pacis conditiones duriſſimas expediendas,

1 Δοκούσης ὑπάρχειν τῆς ἀποκρίσεως Reg. 1.

2 Τὸ errore operarum Steph. editio.

cederent, & pecunias in bellum hoc inſumtas repenſent.

XVI. Durum nimis & ſuperbum victoris reſponſum iſtud viſum. Propterea ad conſuetae calliditatis artes converſi Carthaginienſes, fraude Dionyſium circumveniunt. Propoſitas enim conditiones ſe ratas habere ſimulant, ſed urbes ei tradere in poteſtate ſua non eſſe praetendunt. Ideo paucorum ſibi dierum inducias concedi, ut magiſtratus hac de re interim convenire ſibi liceat, petunt. Poſtulatis ille non refragatur, factiſque induciis, perquam laetus erat, ut qui propediem totam in poteſtate Siciliam habiturus eſſet. At Carthaginienſes interim Magonem regio munere functum magnifice ſepeliunt, ſuffecto in eius locum filio, adhuc quidem adoleſcentulo, ſed qui generoſae mentis indole animique fiducia pluſquam virili excelleret. Is

Carthaginienſes novas vires colligunt,

& circa Cronium proelio victoriam reportant.

νον διετέλεσε διατάσσων καὶ γυμνάζων [1] τὴν δύναμιν. διὰ δὲ τῆς τῶν ἔργων ἀθλήσεως, καὶ τῆς τῶν λόγων παρακλήσεως, καὶ γυμνασίας ἐν τοῖς ὅπλοις, εὐπειθῆ καὶ δυνατὴν ἐποίησε τὴν στρατιάν. ὡς δ' ὁ τῆς ὁμολογίας διῆλθε χρόνος, ἀμφότεροι τὰς δυνάμεις ἐκτάξαντες, συγκατέβησαν προθύμως ἐπὶ τὴν μάχην. γενομένης δὲ παρατάξεως ἰσχυρᾶς περὶ τὸ καλούμενον Κρόνιον, τὸ δαιμόνιον ἐναλλὰξ τῇ νίκῃ τὴν ἧτταν τῶν Καρχηδονίων διωρθώσατο. οἱ μὲν γὰρ προνενικηκότες, διὰ τὴν προγεγενημένην εὐημερίαν μεγαλαυχοῦντες, παραδόξως ἐσφάλησαν· οἱ δὲ διὰ τὴν ἧτταν πεπτωκότες ταῖς ἐλπίσιν, ἀπροσδόκητον καὶ μεγάλην εὐημερίαν ἀπηνέγκαντο.

ιζ΄. Λεπτίνης μὲν γὰρ ἐπὶ θατέρου κέρως τεταγμένος, καὶ διαφέρων ἀνδρείᾳ, μαχόμενος ἡρωϊκῶς, καὶ πολλοὺς ἀνελὼν τῶν Καρχηδονίων, ἐπιφανῶς κατέστρε-

1 Τὸ στρατόπεδον Reg. 1.

omne induciarum tempus in ordinando & exercendo milite conſumſit. Aſſidua igitur laborum tractatione, & cohortationibus accuratis, crebroque armorum uſu, non dicto audientem modo, ſed robuſtum quoque exercitum fecit. Iamque tempus induciarum exactum erat, cum explicatis utrinque aciebus alacriter ad certamen deſcenderunt. Pugnaque iuxta Cronion (quod nominant) ſtrenue commiſſa, ſuperiorem Carthaginienſium cladem victoria Deus viciſſim compenſat. Nam qui paullo ante vicerant, ſucceſſu priore turgidi & gloriabundi, tunc nec opinato ſuccumbunt. Contra quibus propter acceptam cladem omnis ſpes collapſa erat, hi magnum inſperatumque ſubito felicitatis bonum reportant.

XVII. Leptines enim, qui alterum cornu regendum acceperat, ut fortitudine praecellebat, ita heroice proeliando, poſt magnam hoſtium ſtragem ab ſe editam, glo-

ψε τὸν βίον. τούτου δὲ πεσόντος, οἱ Φοίνικες θαῤῥήσαντες, καὶ βιασάμενοι τοὺς ἀντιτεταγμένους ἐτρέψαντο. Διονύσιος δὲ, τὸ μὲν πρῶτον, ἔχων ἐπιλέκτους τοὺς συντεταγμένους, [1] ἐπροτέρει τῶν ἀντιτεταγμένων· ὡς δ' ὁ τοῦ Λεπτίνου θάνατος ἐγνώσθη, καὶ τὸ ἕτερον κέρας συνετέτραπτο, κατεπλάγησαν οἱ τοῦ Διονυσίου, καὶ πρὸς φυγὴν ὥρμησαν. τροπῆς δὲ [2] παντελοῦς γενομένης, οἱ μὲν Καρχηδόνιοι, φιλοτιμότερον καταδιώξαντες, παρήγγελλον ἀλλήλοις μηδένα ζωγρεῖν. διὸ καὶ πάντων τῶν περικαταλαμβανομένων ἀναιρουμένων, πᾶς ὁ πλησίον τόπος νεκρῶν ἐπληρώθη. τοσοῦτος δ' ἐγένετο φόνος, μνησικακούντων τῶν Φοινίκων, ὥστε τοὺς εὑρεθέντας ἀναιρεθῆναι τῶν Σικελιωτῶν, πλείους τῶν μυρίων καὶ τετρακισχιλίων· οἱ δὲ περιλειφθέντες, καταφυγόντες εἰς τὴν παρεμβολὴν, τῆς νυκτὸς ἐπιγενομένης διεσώθησαν. οἱ δὲ Καρχηδόνιοι, μεγάλῃ παρατάξει νικήσαντες, ἀνε-

Dionyſii ingens clades deſcribitur.

1 Προετέρει edd. 2 Παντελοῦς Cl. Reg. uterque & Co. Vulgo παντελῶς.

rioſa morte oppetit. Quo prolapſo, reſumtis Poeni animis, vi hoſtes retro pulſos tandem in fugam vertunt. Dionyſius autem cum manu ſelectiſſimorum, quos circa ſe habebat, initio hoſtibus ſibi oppoſitis facile praevalebat. Quamprimum vero mors Leptinis innotuit, alterumque cornu iam fuſum diſſipatumque cernebatur, etiam Dionyſii acies metu perculſa in fugam ſeſe effundit. Univerſis itaque terga vertentibus, Carthaginienſes magno ardore inſequuntur, &, ne quiſquam vivus capiatur, edicunt. Cumque omnes, qui in hoſtium manus veniebant, necarentur, totus in propinquo locus longe lateque cadaveribus oppletur. Tantamque Poeni, iniuriarum memores, ſtragem ediderunt, ut cum ad ſepulturam cadavera tollerentur, inventa ſint ſupra XIV millia Siculorum. Superſtites, in caſtra elapſi, noctis interventu vitam conſervarunt. Carthaginienſes ergo, tam in-

Quo facto Poeni victo hoſti multo aequiores ſe praebent.

χώρησαν εἰς Πάνορμον. ἀνθρωπίνως δὲ τὴν εὐημερίαν ἐνεγκόντες, ἀπέστειλαν πρεσβευτὰς, δόντες ἐξουσίαν τῷ Διονυσίῳ καταλύσασθαι τὸν πόλεμον. ἀσμένως δὲ τοῦ τυράννου προσδεξαμένου τοὺς λόγους, ἐγένοντο διαλύσεις, ὥστε ἔχειν ἀμφοτέρους ὧν πρότερον ὑπῆρχον κύριοι· ἐξαίρετον δ᾽ ἔλαβον οἱ Καρχηδόνιοι τὴν τῶν Σελινουντίων πόλιν τε καὶ χώραν, καὶ τῆς Ἀκραγαντίνης μέχρι[1] τοῦ Ἁλύκου καλουμένου ποταμοῦ· ἔτισε δὲ Διονύσιος τοῖς Καρχηδονίοις τάλαντα χίλια. καὶ τὰ μὲν κατὰ[2] τὴν Σικελίαν ἐν τούτοις ἦν.

Gaos, qui bellum contra regem Perſarum moverat, clam occiſus;

ιη΄. [3] Κατὰ δὲ τὴν Ἀσίαν, Γαὼς, ὁ ναυαρχήσας τῶν Περσῶν ἐν τῷ Κυπριακῷ πολέμῳ, ἀποστάτης ὢν τοῦ βασιλέως, καὶ τούς[4] τε Λακεδαιμονίους καὶ τὸν Αἰγυπτίων βασιλέα παρακεκληκὼς εἰς τὸν πρὸς Πέρσας πόλεμον, δολοφονηθεὶς ὑπό τινων, οὐ συνετέλεσε

1 Τοῦ Ἁλίκου Clar. Reg. 2.
2 Articulum negligit Coisl.
3 Quatuor has voces tranſiliit Cl.
4 Abeſt in Coisl.

genti proelio victores, Panormum receſſerunt. Et quia aequo animo, quemadmodum homines decet, felicitatem iſtam ferebant, legatione ad Dionyſium miſſa, dirimendi belli copiam ei fecere. Quam is lubentiſſime amplexus eſt. Et his tandem conditionibus tranſigitur, ut utrique, quae in poteſtate ſua prius habuiſſent, retinerent. Selinuſiorum tamen urbem & agrum, & Agrigentini territorii partem ad Halycum uſque flumen Carthaginienſes ſibi exemerunt. CIↃ inſuper talenta Dionyſius exſolvere Carthaginienſibus iubetur. Atque hoc ſe modo res Siculae tum habebant.

XVIII. In Aſia Gaos, qui ſummus Perſicae claſſis Praetor in bello Cyprico fuerat, regique ſuo rebellis factus, Lacedaemonios & Aegyptiorum regem ad ſocietatem belli excitaverat, dolo quorundam necatus, id, quod

τὴν προαίρεσιν. μετὰ δὲ τὴν τούτου τελευτὴν Ταχὼς, διαδεξάμενος τὰς τούτου πράξεις, συνεστήσατο περὶ αὐτὸν δύναμιν, καὶ πόλιν ἔκτισε πλησίον τῆς θαλάσσης ἐπί τινος κρημνοῦ, τὴν ὀνομαζομένην Λεύκην, ἔχουσαν ἱερὸν ἅγιον Ἀπόλλωνος. μετ᾽ ὀλίγον δὲ χρόνον αὐτοῦ τελευτήσαντος, ἠμφισβήτησαν τῆς πόλεως ταύτης Κλαζομένιοι καὶ Κυμαῖοι. τὸ μὲν οὖν πρῶτον ἐπεχείρησαν αἱ πόλεις πολέμῳ [1] διακρίνεσθαι, μετὰ δὲ ταῦτα εἰπόντος τινὸς ἐρωτῆσαι τὸν θεὸν ποτέραν τῶν πόλεων κρίνει κυρίαν εἶναι δεῖν τῆς Λεύκης, ἔκρινεν ἡ Πυθία, ταύτην ὑπάρχειν, ἥτις ἂν πρώτη [2] θύσῃ ἐν τῇ Λεύκῃ· ὁρμηθῆναι δὲ ἐκ τῆς ἰδίας πόλεως ἅμ᾽ ἡλίῳ ἀνιόντι, κατὰ τὴν ἡμέραν ἣν ἀμφότεροι συμφώνως ὑποστήσονται. ταχθείσης δὲ τῆς ἡμέρας, οἱ μὲν Κυμαῖοι ὑπελάμβανον ἑαυτοὺς προλέγειν, διὰ τὸ τὴν αὐτῶν πόλιν ἐγγυτέρω κεῖσθαι· οἱ δὲ Κλαζομένιοι, διάστημα πλέον ἀπέχον-

nec multo poſt Tachos, eius ſucceſſor, mortuus.

De Leuca urbe, ab hoc exſtructa, concertant Clazomenii & Cumaei:

1 Διακρίνασθαι Clar.
2 Θύσειεν τῇ Coislin. Clar. Voluiſſe θύσειεν ἐν τῇ videntur, quod bonum.

moliebatur, non peregit. Poſt cuius interitum Tachos, eiuſdem negotii adminiſtratione ſuſcepta, exercitu ſe munit, urbemque ad mare in excelſa quadam rupe, Leucam nomine, in qua religioſum Apollinis fanum, exſtruxit. Sed cum paullo poſt is vita eſſet defunctus, Clazomenii & Cumaei de oppido iſto litem inter ſe excitarunt: quam initio armis dirimere nitebantur. Poſtea cum admonitu cuiuſdam, utris urbis Leucae poſſeſſio vindicanda eſſet, Deum conſulerent, Pythia his illam competere reſpondit, qui priores illic ſacris operarentur. Verum ex ſuo utriſque loco, cum primo ſolis ortu, eodemque die, quem communi utrinque conſenſu deſtinaverint, proficiſcendum eſſe. Dies igitur praefinitur. Cumaei interea ſe praerogativam habere credebant, quod urbs ſua proximior eſſet. At Clazomenii, longiore inter-

occupato ſacrificio urbe potiuntur Clazomenii.

τες, τεχνάζονταί τι [1] τοιοῦτο πρὸς τὴν νίκην· κληρώσαντες ἐξ ἑαυτῶν ἀποίκους, ἔκτισαν πλησίον τῆς Λεύκης πόλιν, ἐξ ἧς ὁρμηθέντες ἅμ' ἡλίῳ ἀνατέλλοντι, ἔφθασαν τοὺς Κυμαίους τὴν θυσίαν ἐπιτελέσαντες. τούτῳ δὲ τῷ φιλοτεχνήματι γενόμενοι κύριοι τῆς Λεύκης, ἐπώνυμον ἑορτὴν ἄγειν κατ' ἐνιαυτὸν ἐπεστήσαντο, τὴν πανήγυριν ὀνομάσαντες Προφθασίαν. τούτων [2] δὲ πραχθέντων, αἱ μὲν κατὰ τὴν Ἀσίαν ἐπαναστάσεις αὐτομάτως κατελύθησαν.

Iam itaque Lacedaemonii omnia ad imperium in Graecia contra ius faſque obtinendum convertunt.

ιθ'. Λακεδαιμόνιοι δὲ, μετὰ τὸν τοῦ Γαὼ καὶ τοῦ Ταχὼ θάνατον, τὰς μὲν κατὰ τὴν Ἀσίαν πράξεις ἀπέγνωσαν, τὰ δὲ κατὰ τὴν Ἑλλάδα σκευασάμενοι, καὶ τῶν πόλεων ἃς μὲν πειθοῖ προσαγόμενοι, ἃς δὲ διὰ [3] τῆς τῶν φυγάδων καθόδου βίᾳ χειρούμενοι, φανερῶς ἤδη τὴν ἡγεμονίαν τῆς Ἑλλάδος εἰς ἑαυτοὺς μεθιστᾶσι, παρὰ τὰς κοινὰς συνθήκας τὰς ἐπ' Ἀνταλκίδου γενομένας, συνεπιλαβομένου τοῦ Περσῶν βασιλέως. κατὰ

1 Τοιοῦτον Cl. Reg. 2. 2 Non eſt in Coisl. 3 Non legitur in Clar.

vallo remoti, tale quidpiam ad victoriam comminiſcuntur. Ex numero ſuo aliquot ſortito delectos in coloniam non procul a Leuca mittunt. Ex hac cum oriente ſole progreſſi, peragendo ſacrificio Cumaeos antevertunt. Hocque aſtu Leuca ſub dominium ſuum redacta, feſtum quotannis celebrandum inſtituerunt, quod ab hoc praeventu Prophthaſiam nuncuparunt. His ita geſtis rebelliones per Aſiam ſponte ſua finem habuere.

XIX. Lacedaemonii igitur, poſt Gai Tachique mortem res Aſiae omittendas rati, ad ſtabiliendas in Graecia opes ſuas animum converterunt; urbiumque aliis perſuaſione, aliis vi, per reſtitutionem exſulum, ſubactis, manifeſte iam totius Graeciae imperium, contra pacta foederis, inter omnes Graecos per Antalcidam facti, auxilio regis Perſici ad ſe transferebant. In Macedonia, poſteaquam

δὲ τὴν Μακεδονίαν Ἀμύντου τοῦ βασιλέως ἡττηθέντος ὑπὸ Ἰλλυριῶν, καὶ τὰ κατὰ τὴν ἀρχὴν ἀπογνόντος, πρὸς δὲ τούτοις τῷ δήμῳ τῶν Ὀλυνθίων δωρησαμένου πολλὴν τῆς ὁμόρου χώρας, διὰ τὴν ἀπόγνωσιν τῆς ἑαυτοῦ δυναστείας, τὸ μὲν πρῶτον ὁ δῆμος ὁ τῶν Ὀλυνθίων τὰς προσόδους ἐλάμβανε τὰς ἐκ τῆς δοθείσης χώρας, μετὰ δὲ [1] ταῦτ' ἀνελπίστως τοῦ βασιλέως ἀναλαβόντος ἑαυτὸν, καὶ τὴν ὅλην ἀρχὴν ἀνακτησαμένου, οἱ μὲν Ὀλύνθιοι τὴν χώραν ἀπαιτηθέντες, οὐχ οἷοι ἦσαν ἀποδιδόναι. διόπερ Ἀμύντας ἰδίαν τε δύναμιν συνεστήσατο, καὶ τοὺς Λακεδαιμονίους ποιησάμενος συμμάχους, ἔπεισεν ἐξαποστεῖλαι στρατηγὸν καὶ δύναμιν ἀξιόλογον ἐπὶ τοὺς Ὀλυνθίους. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι, κρίναντες ἀντέχεσθαι τῶν ἐπὶ Θρᾴκης τόπων, κατέλεξαν στρατιώτας ἔκ τε τῶν πολιτῶν καὶ παρὰ τῶν συμμάχων, τοὺς ἅπαντας ὑπὲρ μυρίους. παραδόντες δὲ τὴν δύναμιν Φοιβίδᾳ τῷ Σπαρτιάτῃ, προσέταξαν συμ-

Amyntae, regi Maced. ab Illyriis victo, in bello contra Olynthios fiunt ſocii.

1 Ταῦτα idem. Ταῦτα τοῦ βασ. ἀνελπίστως Reg. 1.

Amyntas, ab Illyriis victus, ſpe regni amplius defendendi abiecta, Olynthiorum populo magnum vicini agri tractum, ceu nunquam imperium recuperaturus, donaviſſet, Olynthiorum civitas reditus ex agro donato aliquamdiu perceperat: tandem rex, inſtauratis viribus in priſtinam regni poſſeſſionem reverſus, donatum illud repetebat, ſed Olynthii reddituros ſe negabant. Eam ob cauſam Amyntas tum ipſe exercitum colligit, tum Lacedaemoniis, ad ſocietatem pertractis, auctor eſt, ut Praetorem cum manu haud invalida contra Olynthios mittant. Hi locis illis Thraciae adhaereſcendum rati, ex civium ſociorumque delectu ſupra X millia in univerſum contrahunt, traditoque Phoebidae Spartiatae exercitu, con-

μαχεῖν τῷ Ἀμύντᾳ, καὶ μετ᾽ ἐκείνου πολεμῆσαι τοὺς Ὀλυνθίους· ἑτέραν δὲ δύναμιν ἐπὶ [1] Φλιουντίους ἐκπέμψαντες καὶ μάχῃ νικήσαντες, ἠνάγκασαν ὑποταγῆναι τοὺς Φλιουντίους τοῖς Λακεδαιμονίοις. [2] κατὰ δὲ τοῦτον τὸν χρόνον οἱ βασιλεῖς τῶν Λακεδαιμονίων διεφέροντο πρὸς ἀλλήλους ταῖς αἱρέσεσιν. Ἀγησίπολις μὲν γὰρ, εἰρηνικὸς ὢν καὶ δίκαιος, ἔτι δὲ καὶ συνέσει διαφέρων, ἔφη δεῖν ἐμμένειν τοῖς ὅρκοις, καὶ παρὰ τὰς κοινὰς συνθήκας μὴ καταδουλοῦσθαι τοὺς Ἕλληνας. ἀδοξεῖν γὰρ ἀπεφήνατο τὴν Σπάρτην, τοῖς μὲν Πέρσαις ἐκδότους πεποιημένην τοὺς κατὰ τὴν Ἀσίαν Ἕλληνας, αὐτὴν δὲ συσκευαζομένην τὰς κατὰ τὴν Ἑλλάδα πόλεις [ἃς] ἐν ταῖς κοιναῖς συνθήκαις [μὴ καταδουλοῦσθαι] ὤμοσαν τηρήσειν αὐτονόμους. ὁ δ᾽ Ἀγησίλαος, ὢν φύσει δραστικὸς, φιλοπόλεμος ἦν, καὶ τῆς τῶν Ἑλλήνων δυνάμεως ἀντείχετο.

De bello ab iiſdem in Graecos gerendo diſſident duo Lacedaemoniorum reges.

1 Φλυουντίους correxit recentior manus in Reg. 1. Edd. Φαιουντίους.

2 Κατὰ δὲ αὐτῶν Clar. κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν χρ. Reg. 2.

iunctis cum Amynta viribus, Olynthiis bellum faceſſere illum iubent. Aliud vero agmen Phliuntiis immittunt: quos proelio devictos imperata ſibi facere cogunt. Per hoc ipſum tempus Lacedaemoniorum reges inter ſe moribus ſtudiiſque diſſidebant. Nam Ageſipolis, pacis & iuſtitiae amans, & intelligentia eximia praeditus, iuratam fidem ſervandam, nec Graecos ſervitute opprimendos eſſe, contendebat. Infamem enim hinc Spartam fore aiebat, ſi cum nuper Graecos in Aſia Perſis dedititios reddidiſſent, nunc ad civitates etiam Graeciae ſubigendas ſeſe comparent, quarum tamen libertatem in communibus illis pactis ſe ſartam tectam praeſtituros iuraſſent. Ageſilaus contra, natura inquietus, & ad bella propenſus, potentiae Graecorum inhiabat.

Olymp. XCIX, 3.

κ'. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Μενάνδρου, Ῥωμαῖοι κατέστησαν ἀντὶ τῶν ὑπάτων χιλιάρχους ἕξ, Κόϊντον Σουλπίκιον, Γάϊον Φάβιον, [1] Κορνήλιον Σερουΐλιον, Πόπλιον Οὔγωνα, Σέξστον Ἄνινον, καὶ Γάϊον Μάρκον. ἐπὶ δὲ τούτων Λακεδαιμόνιοι κατελάβοντο τὴν Καδμείαν ἐν ταῖς [2] Θήβαις, διά τινας τοιαύτας αἰτίας· ὁρῶντες τὴν Βοιωτίαν ἔχουσαν πόλεών τε πλῆθος, καὶ τοὺς κατοικοῦντας αὐτὴν ἄνδρας ὑπάρχοντας ἀνδρείᾳ διαφόρους, ἔτι δὲ τὰς Θήβας ἐχούσας παλαιὸν ἀξίωμα, καὶ τὸ σύνολον ὥσπερ ἀκρόπολίν τινα τῆς Βοιωτίας οὖσαν, εὐλαβοῦντο μή ποτε καιροῦ παραφανέντος οἰκείου, τῆς ἡγεμονίας ἀντιποιήσηται. διόπερ τοῖς ἡγεμόσιν οἱ Σπαρτιᾶται παρήγγελλον ἐν ἀποῤῥήτοις, ἵν', ἐάν ποτε καιρὸν λάβωσι, καταλάβωνται τὴν Καδμείαν. τοιαύτης δὲ γενομένης παραγγελίας, Φοιβίδας ὁ Σπαρτιάτης, τεταγμένος ἐπί τινος ἡγεμονίας,

Phoebidas, Laced. dux, in Olynthios profectus, in ipſo itinere per inſidias Cadmeam, Thebarum arcem, capit.

1 Σερουΐλιον Κορνήλιον Clar. Co. Cetera Tribunorom nomina non agnoſcit Coisl.
2 Στήλαις Coisl. Clar.

XX. Inde cum princeps civitatis Atticae Menander eſſet, Romaeque pro Conſulibus VI Tribuni milit. Q. Sulpicius, C. Fabius, Serv. Cornelius, Q. Servilius, Sext. Annius, & C. Martius, magiſtratu ſummo fungerentur, Lacedaemonii Cadmeam Thebanorum arcem, his impulſi cauſis, occuparunt. Iam pridem animadverterant, Boeotiam & urbibus abundare, & harum incolas eſſe viros animorum & corporis robore praeſtantes, & prae ceteris Thebas, priſtina adhuc dignitate conſpicuas, totius Boeotiae velut arcem ac propugnaculum exſiſtere. Unde metus illos ſubiit, ne per occaſionem ſe oſtentantem imperium Graeciae ſibi vindicarent. Quapropter ducibus ſuis inter arcana mandant, ut, ſi quando occaſionem arripere poſſint, Cadmeam occupent. Huius mandati non immemor Phoebidas, copiis in Olynthios du-

καὶ δύναμιν ἄγων ἐπὶ Ὀλυνθίους, [1] κατελάβετο τὴν Καδμείαν. ἀγανακτούντων δὲ τῶν Θηβαίων καὶ μεθ' ὅπλων [2] συνδραμόντων, συνάψας μάχην αὐτοῖς καὶ νικήσας, τριακοσίους μὲν τοὺς ἐπιφανεστάτους τῶν Θηβαίων ἐφυγάδευσε, τοὺς καὶ λοιποὺς καταπληξάμενος, καὶ φρουρὰν ἰσχυρὰν ἐγκαταστησάμενος, ἐπὶ τὰς ἰδίας πράξεις ἀπηλλάγη. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι διὰ τὴν πρᾶξιν ταύτην ἀδοξοῦντες παρὰ τοῖς Ἕλλησι, τὸν μὲν Φοιβίδαν ἐζημίωσαν χρήμασι, τὴν δὲ φρουρὰν οὐκ ἐξῆγον ἐκ τῶν Θηβῶν. οἱ μὲν οὖν Θηβαῖοι, τοῦτον τὸν τρόπον τὴν αὐτονομίαν ἀποβαλόντες, ἠναγκάσθησαν ὑποταγῆναι τοῖς Λακεδαιμονίοις. τῶν δ' Ὀλυνθίων διαπολεμούντων πρὸς Ἀμύνταν τὸν τῶν Μακεδόνων βασιλέα, Λακεδαιμόνιοι τὸν μὲν Φοιβίδαν ἀπέστησαν τῆς ἡγεμονίας, Εὐδαμίδαν δὲ τὸν ἀδελφὸν τοῦ Φοιβίδα κατέστησαν στρατηγόν. δόντες δ' αὐτῷ τρισχιλίους ὁπλίτας, ἐξαπέστειλαν διαπολεμήσοντα [3] τὸν πρὸς τοὺς Ὀλυνθίους πόλεμον.

Eius fratri Eudamidae deinde bellum Olynthiacum committitur.

1 Κατέλαβε Reg. 2. Clar.
2 Συμπαρόντων iidem.
3 Τοὺς πρὸς Ὀλ. πολέμους Clar. τοὺς πρὸς τοὺς Ὀλ. πολέμους Reg. 1.

cendis cum ſummo imperio praefectus, Cadmeam occupat. Quod cum indigne ferentes Thebani ad arma concurrerent, ferro cum eis decernit, proelioque victor, CCC ipſorum nobiliſſimos in exſilium agit. Reliquis perterrefactis, ubi validum eis praeſidium impoſuerat, ad ſua inde negotia digreſſus eſt. Ob hoc factum, dum ſiniſtre de Lacedaemoniis Graeci paſſim loquuntur, Phoebidae quidem multam irrogant, ſed praeſidium tamen non deducunt. Ad hunc ergo modum Thebani libertate ſua exuti, & ſub Lacedaemoniorum imperium redacti fuere. Sed quia pertinaciter cum Amynta belligerari Olynthii pergunt, Phoebida praetura ſe abdicare iuſſo, Eudamidae ipſius fratri eandem tradunt, adiunctiſque ter mille armatis, bellum Olynthiacum conficere ipſum iubent.

κα΄. Οὗτος δ' ἐμβαλὼν εἰς τὴν χώραν τῶν Ὀλυνθίων, κοινῇ μετ' Ἀμύντου διεπολέμει πρὸς Ὀλυνθίους. εἶθ' οἱ μὲν Ὀλύνθιοι δύναμιν ἀξιόλογον ἠθροικότες, ἐπλεονέκτουν ἐν ταῖς μάχαις, στρατιώτας πλείους ἔχοντες τῶν πολεμίων· οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι, δύναμιν ἀξιόλογον προχειρισάμενοι, κατέστησαν στρατηγὸν ἐπ' αὐτῆς Τελευτίαν. οὗτος δ' ἦν ἀδελφὸς μὲν Ἀγησιλάου τοῦ βασιλέως, θαυμαζόμενος δ' ἐπ' ἀρετῇ παρὰ τοῖς πολίταις. ἀναζεύξας οὖν μετὰ δυνάμεως ἐκ τῆς Πελοποννήσου, καὶ καταντήσας πλησίον τῆς Ὀλυνθίων, παρέλαβε [1] τοὺς μετὰ Εὐδαμίδου στρατιώτας. γενόμενος δὲ ἀξιόμαχος, τὸ μὲν πρῶτον τὴν τῶν Ὀλυνθίων χώραν ἐδῄωσε, καὶ συναγαγὼν πλῆθος λείας, ἐμέρισε τοῖς στρατιώταις. τῶν δὲ Ὀλυνθίων μετὰ τῶν συμμάχων πανδημεὶ παραταξαμένων, συνῆψε μάχην· καὶ τὸ μὲν πρῶτον, ἰσοῤῥόπου [2] τοῦ κινδύνου γενομένου, διεχωρίσθησαν· μετὰ δὲ ταῦτα γενομένης μάχης ἰσχυ-

Sed Lacedaemonii, quamvis novis copiis aucti, pluribus proeliis fuſi.

1 Τοῖς μετὰ Φοιβίδου στρατιώταις Coisl. 2 Deeſt articulus Reg. 2.

XXI. Hic, irruptione in terram Olynthiorum facta, mutua cum Amynta opera hoſtes impugnat. Sed validis inſtructi copiis Olynthii in conflictibus ſuperiores erant, quod militum numero praevalebant. Ob hoc ingentem Lacedaemonii exercitum conſcribunt, eique Teleutiam, Agesilai regis fratrem, qui mirificam apud cives virtutis exiſtimationem habebat, ducem praeficiunt. Is, cum agmine ſuo ex Peloponneſo profectus, ſimulac fines Olynthiorum attigiſſet, Eudamidae milites aſſumit. Iamque ad dimicandum cum hoſte ſat virium habens, primum agros populatur, & praedam, quam hinc inde luculentam coëgerat, in milites partitur. Poſtquam vero copias Olynthii univerſas, adhibitis inſuper auxiliaribus, ad pugnam eduxiſſent, manus cum illis contulit. Ac primo quidem aequo Marte diſceſſum eſt. Sed poſt iterato

Ipſe regis frater Teleutias cecidit.

ρᾶς, αὐτός τε ὁ Τελευτίας ἔπεσε, λαμπρῶς ἀγωνισάμενος, καὶ τῶν Λακεδαιμονίων ἀνῃρέθησαν πλείους τῶν χιλίων καὶ διακοσίων. τηλικαύτης δ' εὐημερίας γενομένης τοῖς Ὀλυνθίοις, οἱ μὲν Λακεδαιμόνιοι, βουλόμενοι διορθώσασθαι τὸ γεγονὸς ἐλάττωμα, δυνάμεις ἁδροτέρας ἐκπέμπειν παρεσκευάζοντο· οἱ δὲ Ὀλύνθιοι, νομίζοντες μείζοσι δυνάμεσιν ἥξειν τοὺς Σπαρτιάτας, καὶ τὸν πόλεμον ἔσεσθαι πολὺν χρόνον, σίτου τε παρασκευὰς ἀξιολόγους ἐποιοῦντο, καὶ παρὰ τῶν συμμάχων στρατιώτας προσελαμβάνοντο.

Olymp. XCIX, 4.

κβ'. [1] Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Δημοφίλου, Ῥωμαῖοι ἀντὶ τῶν ὑπάτων χιλιάρχους κατέστησαν Πόπλιον Κορνήλιον, Λεύκιον Οὐεργίνιον, [2] Λεύκιον Παπίριον, [3] Μάρκον Φούριον, Οὐαλέριον Αὖλον, [4] Μάλλιον Λεύκιον, καὶ Ποστούμιον Κόϊντον. ἐπὶ δὲ τούτων, Λακεδαιμόνιοι μὲν στρατηγὸν προχειρισάμενοι Ἀγησί-

Ageſipolis, rex Lacedaemoniorum,

1 Omnia huius capitis deſunt Reg. 1.

2 Non eſt in Clar.

3 Tria ſequentia nomina omittit Coislin.

4 Μάλιον Clar. plane vero negligit, ſicuti & cetera Tribunorum ſequentium nomina, Coisl.

ſummis viribus proelio, ipſe Teleutias praeclare dimicans, & Lacedaemoniorum plures CIↃ CC ceciderunt. Tanto Olynthiorum ſucceſſu commoti Spartani, ut acceptum illud damnum repararent, ad maiorem ſe expeditionem comparabant. Sic & Olynthii, quod amplioribus Lacedaemonios copiis adventaturos, bellumque quam diutiſſime protractum iri putarent, frumentorum apparatu eximio ſeſe inſtruunt, & auxiliaribus ſubſidiis confirmant.

XXII. Tum Archon erat Athenis Demophilus, & Romani conſulare imperium Tribunis militaribus P. Cornelio, L. Verginio, L. Valerio, A. Manlio, L. Poſtumio detulerant; cum Lacedaemonii, decreto adverſum Olynthios bello, regem ſuum Ageſipolim imperatorem

πολιν τὸν βασιλέα, καὶ δύναμιν ἱκανὴν παραδόντες, ἐψηφίσαντο πρὸς Ὀλυνθίους πόλεμον. οὗτος δὲ καταντήσας εἰς τὴν τῶν Ὀλυνθίων χώραν, καὶ παραλαβὼν τοὺς προϋπάρχοντας ἐν τῇ παρεμβολῇ στρατιώτας, διεπολέμει πρὸς [1] τοὺς ἐγχωρίους. οἱ δὲ Ὀλύνθιοι μεγάλην μὲν μάχην οὐδεμίαν κατὰ τοῦτον τὸν ἐνιαυτὸν συνεστήσαντο, ἀκροβολισμοὺς δὲ καὶ βραχείας συμπλοκὰς ποιούμενοι διετέλεσαν, καταπεπληγμένοι τὴν μετὰ τοῦ βασιλέως δύναμιν. bello Olynthiaco praeeſſe iubetur.

κγ'. Τοῦ δ' [2] ἐνιαυσίου χρόνου διεληλυθότος, Ἀθήνησι μὲν [3] ἦν ἄρχων Πυθέας, ἐν Ῥώμῃ δ' ἀντὶ τῶν ὑπάτων χιλίαρχοι ἓξ κατεστάθησαν, Τίτος Κοίντιος, [4] Λεύκιος Σερουΐλιος, Λεύκιος Ἰούλιος, Ἀκύλιος Δέκιος, [5] Λουκρήτιος Ἄγκος, καὶ Σερουΐλιος Σουλπίκιος· παρὰ δὲ Ἠλείοις Ὀλυμπιὰς ἤχθη ἑκατοστὴ, καθ' ἣν ἐνίκα στάδιον Διονυσιόδωρος Ταραντῖνος. ἐπὶ δὲ Olymp. C, 1.

1 Abeſt Coisl.
2 Ἐνιαυσιαίου Reg. 1. aeque bene.
3 Ἦρχε Πυθέας Reg. ambo, Cl. nullo diſcrimine.
4 Σερουΐλιος Λεύκιος Coisl. cui cetera deſunt.
5 Λουκρίτιος Clar.

praeeſſe iubent, &, quantum ſat eſſet copiarum, ei tradunt. Is poſtquam, hoſtilem terram ingreſſus, milites e ſtativis illic inter ſuos centuriavit, mox bellum terrae incolis faceſſit. Olynthii vero nullum hoc anno iuſtum cum eo proelium commiſerunt, ſed velitaribus tantum exiguiſque pugnis, cum exercitus, quo tum rex pollebat, vires reformidarent, ipſum laceſſere non deſiere.

XXIII. Poſt anni huius finem, princeps reipublicae Athenienſis erat Pytheas, & Romae VI Tribuni militares poteſtatem conſularem tenebant, nempe T. Quinctius, L. Servilius, L. Iulius, L. Aquilius, L. Lucretius, & Serv. Sulpicius. Tunc Olympias centeſima Eleis agebatur, qua Dionyſiodorus Tarentinus ſtadio victor

Mortuo Ageſipoli, Lacedaemonii Polybiadam belli ducem creant,

τούτων Ἀγησίπολις ὁ τῶν Λακεδαιμονίων βασιλεὺς ἐτελεύτησε νόσῳ, βασιλεύσας ἔτη τέσσαρα καὶ δέκα· τὴν δὲ ἀρχὴν διαδεξάμενος Κλεόμβροτος ὁ ἀδελφὸς ἐβασίλευσεν ἔτη ἐννέα. Λακεδαιμόνιοι δὲ [1] Πολυβιάδαν στρατηγὸν καταστήσαντες, ἐξαπέστειλαν εἰς τὸν πρὸς Ὀλυνθίους πόλεμον.

qui, meliore fortuna uſus, Olynthios ſubigit.

οὗτος δὲ παραλαβὼν τὰς δυνάμεις, καὶ τὸν πόλεμον ἐνεργῶς ἅμα καὶ στρατηγικῶς διοικῶν, ἐποίει πολλὰ προτερήματα. αἰεὶ δὲ μᾶλλον εὐημερῶν, [2] καὶ πλείοσι μάχαις νικήσας, συνέκλεισε τοὺς Ὀλυνθίους εἰς πολιορκίαν· τέλος δὲ καταπληξάμενος τοὺς πολεμίους, προσέταξεν ὑποταγῆναι Λακεδαιμονίοις. ἐγγραφέντων δὲ τῶν Ὀλυνθίων εἰς τὴν [3] τῶν Σπαρτιατῶν συμμαχίαν, πολλαὶ καὶ τῶν ἄλλων πόλεων ἔσπευσαν εἰς τὴν τῶν Λακεδαιμονίων ἡγεμονίαν καταλεχθῆναι.

Lacedaemoniorum potentia tum maxima.

διὸ καὶ κατὰ τούτους τοὺς καιροὺς πλεῖστον ἴσχυσαν Λακεδαιμόνιοι, καὶ τῆς Ἑλλάδος [4] ἔσχον

1 Πολυχαΐδαν Coislin. Vulgo Πολυβίδαν.
2 Deſideratur in Coisl.
3 Neque hunc articulum agnoſcit idem.
4 Ἔχοντες Coisl.

evaſit. Interim rex Lacedaemoniorum Ageſipolis, poſt XIV regni ſui annum morbo decedit, & Cleombrotus frater in eius locum ſubrogatur, qui novem annos regnavit. At Lacedaemonii Polybiadam, ducem a ſe creatum, bello ad Olynthum praeficiunt. Is, copiis ſacramento ſibi adſtrictis, bellum ſtrenue & imperatoria ſollertia dextre adminiſtrans, crebros ſucceſſus habuit. Ac fortuna ſubinde magis propitia uſus, & pleriſque conflictibus victor, intra moenia tandem Olynthios coarctavit, metuque obſeſſis iniecto, ut Lacedaemoniorum imperio ſe ſubmitterent, effecit. Qui quamprimum ſocietati Lacedaemoniorum adſcripti fuerant, multae etiam aliae civitates clientelae horum accenſeri properarunt. Per hoc itaque tempus Lacedaemoniorum potentia maxime vige-

τὴν ἡγεμονίαν κατὰ γῆν ἅμα καὶ κατὰ θάλατταν. Θηβαῖοι μὲν γὰρ ὑπῆρχον ἔμφρουροι, Κορίνθιοι δὲ καὶ Ἀργεῖοι διὰ τοὺς προγεγονότας πολέμους ὑπῆρχον τεταπεινωμένοι, Ἀθηναῖοι δὲ διὰ τῆς τῶν πολεμουμένων κληρουχίας ἠδόξουν ἐν τοῖς Ἕλλησιν· οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι τῆς τε πολυανθρωπίας καὶ τῆς ἐν τοῖς ὅπλοις μελέτης πολλὴν πρόνοιαν ἐπεποίηντο, καὶ φοβεροὶ πᾶσιν ὑπῆρχον διὰ τὴν δύναμιν τῆς ἡγεμονίας. διόπερ οἱ μέγιστοι τῶν τότε δυναστῶν (λέγω δὲ τὸν Περσῶν βασιλέα καὶ τὸν Σικελίας δυνάστην Διονύσιον) ἐθεράπευον [1] τὴν τῶν Σπαρτιατῶν ἡγεμονίαν, καὶ συμμαχίαν ἔσπευδον συντίθεσθαι πρὸς αὐτούς.

κδ'. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι [2] Νίκωνος, Ῥωμαῖοι Olymp. C, 2.
χιλιάρχους ἓξ ἀντὶ τῶν ὑπάτων κατέστησαν, Λεύκιον Παπίριον, Γάϊον Κορνήλιον, Λεύκιον [3] Μενήνιον, [4] Γάϊον

1 Τὴν τῶν Σπαρ. Reg. 2. Clar. quod ſequor. In ceteris τῶν deſit.

2 Μίκωνος Reg. 1.

3 Μάλιον Clar. Μενήνιον Sigonius, & paullo ante Παπίριον. Vulgo Παπύριον & Μάλλιον.

4 Nomina haec omnia abſunt Coisl.

bat, ut penes quos imperium Graeciae terra ſimul marique eſſet. Nam Thebani praeſidio coërcebantur; Corinthii autem & Argivi bellis hactenus geſtis vires afflictas habebant. Athenienſes denique, propter debellatorum fortunas, ſorte inter ſe diviſas, male paſſim inter Graecos audiebant. Contra Lacedaemonii, ut & frequentia hominum abundarent, & in armis egregie ſuos exercerent, impenſe dabant operam. Et potentia ſua cunctis erant formidabiles. Quo factum, ut principum tunc omnium potentiſſimi (regem Perſarum dico & tyrannum Siciliae Dionyſium) Spartani imperii maieſtatem colerent, & ſocietatis cum illis iungendae cupidi eſſent.

XXIV. Poſt, cum Athenis Nico principatum teneret, & Romae Tribuni militares ſex, L. Papirius, C. Cornelius, L. Menenius, C. Servilius, A. Valerius, & Q. Fa-

Carthaginienſes Hipponium antiquis incolis reſtituunt.

Σερουΐλιον, Οὐαλέριον Αὖλον, καὶ [1] Κοΐντον Φάβιον. ἐπὶ δὲ τούτων Καρχηδόνιοι στρατεύσαντες εἰς τὴν Ἰταλίαν, τοῖς μὲν Ἱππωνιάταις ἐκπεπτωκόσιν ἐκ τῆς πατρίδος ἀποκατέστησαν τὴν πόλιν, καὶ πάντας τοὺς πεφευγότας συναγαγόντες, πολλὴν ἐπιμέλειαν αὐτῶν ἐποιήσαντο. μετὰ δὲ ταῦτα λοιμικῆς νόσου τοῖς κατοικοῦσι τὴν Καρχηδόνα γενομένης, καὶ τῆς νόσου πολλὴν ἐπίτασιν ἐχούσης, πολλοὶ τῶν Καρχηδονίων διεφθάρησαν, καὶ τὴν ἡγεμονίαν ἐκινδύνευσαν ἀποβαλεῖν. οἵ τε γὰρ Λίβυες καταφρονήσαντες αὐτῶν, ἀπέστησαν, οἵ τε τὴν Σαρδόνα κατοικοῦντες, νομίσαντες ἔχειν καιρὸν κατὰ τῶν Καρχηδονίων, ἀπέστησαν ἀπ᾽ αὐτῶν, καὶ συμφρονήσαντες ἐπέθεντο τοῖς Καρχηδονίοις. ἐγένετο δὲ περὶ τὸν αὐτὸν καιρὸν [2] θεόπεμπτός τις ἀτυχία κατὰ τὴν Καρχηδόνα. ταραχαὶ γὰρ καὶ φόβοι καὶ πανικοὶ θόρυβοι συνεχεῖς ἐγίνοντο κατὰ τὴν πόλιν παράδοξοι.

Quamvis peſtilentia, aliiſque malis, internis etiam bellis oppreſſi,

1 Κοΐγκτιον Clar. Κόϊντον Sigonius. In edd. Κοίντιον.

2 Θεόπομπος Reg. 1.

bius, conſulari poteſtate creati eſſent, Carthaginienſes, cum exercitu in Italiam transgreſſi, Hipponiatis urbem ſuam, unde excuſſi fuerant, reſtituunt, omneſque exſules, undecunque ad ſeſe congregatos, prolixo ſtudio excipiunt atque fovent. Accidit vero aliquanto poſt, ut peſtilens Carthaginem lues invaderet: quae cum identidem magis ac magis ingraveſceret, magna Carthaginienſium ſtrages facta eſt, adeo quidem, ut periculum eſſet, ne imperium amitterent. Nam Afri prae contemtu illorum deficiunt, & Sardi, iam opportunam ſibi datam occaſionem rati, excuſſis imperii habenis, conſpirant, & vim Carthaginienſibus inferunt. Quin & calamitas a Deo immiſſa Carthagini incubuit. Perturbationes enim, ac terrores, Panicique tumultus, ex improviſo urbem

καὶ πολλοὶ μὲν μετὰ τῶν ὅπλων ἐξεπήδων ἐκ τῶν οἰκιῶν, ὡς πολεμίων εἰσπεπτωκότων εἰς τὴν πόλιν, καὶ πρὸς ἀλλήλους ὡς πολεμίους διαπολεμοῦντες, οὓς μὲν ἀνῄρουν, [1] οὓς δὲ κατετραυμάτιζον. τέλος δὲ θυσίαις τὸ θεῖον ἐξιλασάμενοι, καὶ μεγίστων κακῶν ἀπαλλαγέντες, ταχὺ καὶ τοὺς Λίβυας κατεπολέμησαν, καὶ τὴν νῆσον ἀνεκτήσαντο.

tamen Africam & inſ. Sardiniam recuperant.

κε΄. Ἐπ᾽ ἄρχοντος δ᾽ Ἀθήνησι Ναυσινίκου, Ῥωμαῖοι χιλιάρχους τέσσαρας ἀντὶ τῶν ὑπάτων κατέστησαν, Μάρκον Κορνήλιον, [2] καὶ [3] Σερουΐλιον Κοΐντιον, [4] Μάρκον Φούριον, καὶ Λεύκιον Κόϊντον. ἐπὶ δὲ τούτων ὁ κληθεὶς Βοιωτικὸς πόλεμος ἐνέστη Λακεδαιμονίοις πρὸς Βοιωτοὺς, διὰ τοιαύτας αἰτίας· τὴν [5] Καδμείαν φρουρούντων Λακεδαιμονίων ἀδίκως, καὶ πολλοὺς τῶν ἀξιολόγων ἀνδρῶν πεφυγαδευκότων, συνεστράφησαν οἱ

Olymp. C, 3.

Thebani, poſt Cadmeam a Laced. captam, patria expulſi, collecta manu, impetum in hoſtes faciunt,

1 Οὓς δὲ κατετραυμάτιζον Coisl. Clar. Regius uterque. In edd. erat ſimplex verbum.
2 Abeſt καὶ a Clar.
3 Σερουΐον Coisl. Tum Κοΐνκτιον Clar.
4 Deſunt haec nomina Coislin. Φρούριον edd.
5 Καδμειάδα Coisl. Reg. 1. & ora Steph.

corripere, & plurimi, armis correptis, ac ſi hoſtes urbem invaſiſſent, ex aedibus procurrere, & inter ſe velut cum hoſte acie congreſſi, alios interimere, alios ſauciare. Ad extremum numine ſacrificiis placato, graviſſimis exemti malis, ſtatim & Afros debellarunt, & Sardiniam ditioni ſuae iterum ſubiecere.

XXV. Inde cum Nauſinicus Athenis praeturam, & Romae IV Tribuni milit. M. Cornelius, Q. Servilius, M. Furius, & L. Quinctius, conſulare imperium ſuſcepiſſent; Boeoticum, quod vocant, bellum, Lacedaemoniis cum Boeotis exarſit, his equidem de cauſis. Cadmeam Lacedaemonii praeter ius & fas praeſidio tenebant, multoſque eximiae dignitatis viros ad profugiendum e patria adegerant. Exſules igitur, coitione inter ſe

φυγάδες, καὶ συνεπιλαβομένων Ἀθηναίων, κατῆλθον εἰς τὴν πατρίδα νυκτός· καὶ πρῶτον μὲν τοὺς τὰ Λακεδαιμονίων φρονοῦντας ἐν ταῖς ἰδίαις οἰκίαις ἐφόνευσαν, ἔτι κοιμωμένους καταλαβόντες· ἔπειτα τοὺς πολίτας ἐπὶ τὴν ἐλευθερίαν παρακαλέσαντες, συνεργοὺς ἔσχον ἅπαντας τοὺς Θηβαίους. ταχὺ δὲ τοῦ πλήθους συνδραμόντος μετὰ τῶν ὅπλων, ἅμ' ἡμέρᾳ τὴν Καδμείαν πολιορκεῖν ἐπεχείρησαν. οἱ δὲ φρουροῦντες τὴν ἄκραν Λακεδαιμόνιοι, μετὰ τῶν συμμάχων ὄντες οὐκ ἐλάττους τῶν χιλίων καὶ πεντακοσίων, εἰς μὲν τὴν Σπάρτην ἐξέπεμψαν τοὺς δηλώσοντας τὴν [1] τῶν Θηβαίων ἐπανάστασιν, καὶ βοηθεῖν τὴν ταχίστην παρακαλέσοντας· αὐτοὶ δ' ἐκ τόπων ὑπερδεξίων ἀμυνόμενοι τοὺς πολιορκοῦντας, πολλοὺς μὲν ἀνήρουν, οὐκ ὀλίγους δὲ κατετραυμάτιζον. οἱ δὲ Θηβαῖοι, μεγάλην δύναμιν προσδοκῶντες ἥξειν ἐκ τῆς Ἑλλάδος Λακεδαιμονίοις, ἐξέπεμ-

& populares ad recuperandam libertatem exhortantur.

1 Non eſt in Clar.

facta, Athenienſium ſubſidio noctu in patriam revertuntur. Ac primo quoſcunque, qui cum Lacedaemoniis ſentiebant, domi ſuae, dum ſomno adhuc detinentur, oppreſſos conficiunt. Mox populares ad vindicandum libertatem cohortati, univerſam Thebanorum civitatem ad conatus hos adiuvandos promtam habent. Multitudo igitur concurſat, & cum prima luce Cadmeam oppugnare maturant. Lacedaemoniorum interim praeſidiarii, quorum in cuſtodia arx fuit, numero, ſi auxiliares connumerentur, CIↃ IↃ haud pauciores, Spartam miſerant, qui ſeditioſam Thebanorum commotionem renuntiarent, & auxilium ſibi ferri quam properantiſſime hortarentur. Ipſi vero, ex locis editioribus oppugnantes arcendo, multos interimunt, nec paucos vulneribus graviter affectos dimittunt. Thebani ergo, dum validas e Graecia copias Lacedaemoniis ſubventuras coniectant, ſuos Athe-

ψαν πρεσβευτὰς εἰς τὰς Ἀθήνας, [1] ὑπομιμνήσκοντες μὲν ὅτι καὶ αὐτοὶ συγκατήγαγον τὸν δῆμον τῶν Ἀθηναίων, καθ' ὃν καιρὸν ὑπὸ τῶν τριάκοντα τυράννων κατεδουλώθησαν, ἀξιοῦντες δὲ πανδημεὶ βοηθῆσαι, καὶ πρὸ τῆς τῶν Λακεδαιμονίων παρουσίας συνεκπολεμῆσαι τὴν Καδμείαν.

Advocant Athenienſium auxilia. Ita *bellum Boeoticum* ortum.

κστ'. Ὁ δὲ δῆμος τῶν Ἀθηναίων, διακούσας τῶν πρέσβεων, ἐψηφίσατο παραχρῆμα δύναμιν ὡς πλείστην ἀποστεῖλαι τὴν ἐλευθερώσουσαν τὰς Θήβας, ἅμα μὲν τῆς εὐεργεσίας ἀποδιδοὺς τὰς χάριτας, ἅμα δὲ βουλόμενος τοὺς Βοιωτοὺς ἐξιδιώσασθαι, καὶ συναγωνιστὰς ἰσχυροὺς ἔχειν κατὰ τῆς Λακεδαιμονίων ὑπεροχῆς. τὸ γὰρ ἔθνος τοῦτο καὶ πλήθει τῶν ἀνδρῶν, καὶ ἀνδρείᾳ κατὰ πόλεμον οὐδενὸς τῶν Ἑλλήνων ἐδόκει λείπεσθαι. τέλος δὲ, Δημοφῶν κατασταθεὶς στρατηγὸς, καὶ παραχρῆμα πεντακισχιλίους ὁπλίτας καὶ πεντα-

Advolat Demophon, Athen. imperator, cum exercitu.

1 Ὑπομιμνήκοντες edd.

nas legatos mittunt, qui ad animum populo revocent, quod & ipſi conatus Athenienſium iuverint, quo tempore XXX tyrannorum iugo ſervili oppreſſi, rempublicam vindicarint; orentque, ut ad expugnandam Cadmeam totis ſibi viribus ante Lacedaemoniorum adventum praeſto eſſe velint.

XXVI. Populus vero Athenienſis, ſimulac Thebanorum legationem audivit, ut quam validiſſima e veſtigio manus ad reparandam Thebanorum libertatem expediretur, ſcivit, tum ut gratiam pro meritis retribuerent, tum ut Thebanos hoc beneficio ſibi obſtrictos, fortes deinceps & conſtantes adverſus immodicam Lacedaemoniorum potentiam adiutores haberent. Gens enim iſta, nulla inter Graecos neque copia, neque ſtrenuitate virûm, inferior videbatur. Imperatorem ergo Demophontem creant. Is, delectu habitu, quinquies mille pe-

κοσίους ἱππεῖς καταλέξας, τῇ ὑστεραίᾳ [1] τὴν δύναμιν ἅμ' ἡμέρᾳ προήγαγεν ἐκ τῆς πόλεως, καὶ [2] δρομαῖος ἠπείγετο, φθάσαι σπεύδων τοὺς Λακεδαιμονίους. οὐδὲν δ' ἧττον ὁ δῆμος παρεσκευάζετο πανδημεὶ στρατεύειν εἰς τὴν Βοιωτίαν, ἐὰν ᾖ χρεία. ὁ δὲ Δημοφῶν συντόμως ταῖς ὁδοῖς χρησάμενος, παραδόξως ἐπεφάνη τοῖς Θηβαίοις. ὁμοίως δὲ καὶ ἐκ τῶν ἄλλων πόλεων, τῶν κατὰ τὴν Βοιωτίαν, πολλῶν στρατιωτῶν συνδραμόντων, ταχὺ μεγάλη δύναμις ἠθροίσθη τοῖς Θηβαίοις. ὁπλῖται μὲν γὰρ συνῆλθον οὐκ ἐλάττους τῶν μυρίων καὶ δισχιλίων, ἱππεῖς δὲ πλείους τῶν δισχιλίων. πάντων δὲ προθύμως ἐπὶ τὴν πολιορκίαν ὁρμησάντων, διελόμενοι τὰ πλήθη, τὰς προσβολὰς ἐκ διαδοχῆς ἐποιοῦντο, προσκαρτεροῦντες τοῖς κινδύνοις συνεχῶς [3] καὶ καθ' ἡμέραν καὶ νυκτός.

Quo facto, qui Cadmeam praeſidio tenebant,

κζ'. Οἱ δ' ἐν τῇ Καδμείᾳ οἰκοῦντες, παρακληθέν-

1 Ἅμ' ἡμέρᾳ τὴν δύναμιν προήγαγεν Clar.

2 Δρομέως Coisl. Clar. Reg. 1.

3 Clar. omittit.

ditum & IↃ equitum, poſtridie, cum vix illuceſceret, agmen ex urbe educit, & ut Lacedaemonios praevertat, feſtinato itinere pergit. Nihilominus tamen populus omnes militiae vires in Boeotiam convertere, ſi ex uſu Thebanorum ita foret, promtus & paratus erat. Demophon autem, exiguo temporis ſpatio viam illam emenſus, praeter ſpem Thebanis ſe in conſpectum dedit. Simili ardore ex aliis etiam Boeotiae urbibus militum accurſus fiebat. Atque ita numeroſus Thebanis exercitus colligitur. Peditum enim non minus XII millium, & equitum pluſquam CIↃ CIↃ convenerant. Omneſque promtis & alacribus ad oppugnationem animis properarunt, diviſaque in globos multitudine, incurſus per vices faciebant, diem ſimul ac noctem in certamine perdurantes.

XXVII. Interim quibus ſua in arce ſtatio erat, a prae-

τες ὑπὸ τῶν ἡγεμόνων, εὐρώστως ἠμύνοντο τοὺς πολεμίους, ἐλπίζοντες συντόμως ἥξειν τοὺς Λακεδαιμονίους μετὰ μεγάλης δυνάμεως· ἕως μὲν [1] οὖν εἶχον τροφὰς [2] ἱκανὰς, ἐνεκαρτέρουν τοῖς δεινοῖς, καὶ πολλοὺς τῶν πολιορκούντων ἀπέκτεινον καὶ κατετραυμάτιζον, συνεργὸν ἔχοντες τὴν τῆς ἀκροπόλεως ὀχυρότητα· ὡς δ' ἡ μὲν τῶν ἀναγκαίων σπάνις ἐπέτεινεν, οἱ Λακεδαιμόνιοι δὲ περὶ τὰς παρασκευὰς ὄντες ἐχρόνιζον, ἐστασίαζον πρὸς ἀλλήλους. οἱ μὲν γὰρ Λακεδαιμόνιοι μέχρι θανάτου καρτερεῖν ᾤοντο δεῖν, οἱ δὲ ἀπὸ τῶν συμμαχίδων πόλεων [3] συστρατεύσαντες, ὄντες πολλαπλάσιοι, παραδιδόναι τὴν Καδμείαν ἀπεφήναντο. συνηναγκάσθησαν [4] δὲ καὶ οἱ ἐξ αὐτῆς τῆς Σπάρτης, ὄντες ὀλίγοι, παραχωρῆσαι τῆς ἀκροπόλεως. διόπερ οὗτοι μὲν, ὑπόσπονδοι καθ' ὁμολογίαν ἀφεθέντες, εἰς τὴν Πελοπόννησον

inopia coacti, arcem tradunt, & incolumes domum redeunt.

1 Deſit Coisl.
2 Stigmate defectus notavit St.
3 Συστρατεύοντες Reg. 1.
4 Abeſt Clar.

fectis excitati, animoſe fortiterque hoſtes propulſant. Brevi enim cum magnis approperaturos copiis Lacedaemonios, ſpes erat. Et ſane, quamdiu alimenta ſuppeterent, adverſa illa fortiter ſuſtinebant, multis oppugnantium identidem occiſis, multis etiam vulneratis: cum etiam non parum arcis firmitate adiuvarentur. At cum neceſſariorum inopia ſubinde magis ingraveſceret, & Lacedaemonii in belli huius apparatu prolixius immorarentur, diſſentire inter ſe obſeſſi coeperunt. Nam Lacedaemonii ad extremum uſque halitum perdurandum eſſe cenſere: auxiliares vero, e confoederatis urbibus adſciti, (qui numero illos excedebant) deditionem Cadmeae faciendam eſſe, contendere. Spartani ergo, quorum non ita magnus eſſet numerus, arcem hoſti cedere coguntur: acceptaque, prout convenerat, fide, incolumes dimiſſi,

ἀπηλλάγησαν· οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι, δυνάμεσιν ἀξιολόγοις προσιόντες ἐπὶ τὰς Θήβας, καὶ βραχὺ τῶν καιρῶν ὑστερήσαντες, ἄπρακτον ἔσχον τὴν ἐπιβολήν. τοὺς δὲ ἡγεμόνας τῆς φρουρᾶς τρεῖς ὄντας μετέστησαν εἰς κρίσιν· καὶ τοὺς μὲν δύο κατεδίκασαν θανάτῳ, [1] τὸν μέντοιγε τρίτον τοσούτῳ πλήθει χρημάτων, [2] ὥστε μὴ δύνασθαι τὴν οὐσίαν αὐτοῦ τοσαῦτα χρήματα ἐκτίσαι. μετὰ δὲ ταῦτα Ἀθηναῖοι μὲν ἐπανῆλθον εἰς τὴν πατρίδα, Θηβαῖοι δὲ Θεσπιὰς πολιορκήσαντες, ἄπρακτον ἔσχον τὴν ἐπιβολήν. ἅμα δὲ τούτοις πραττομένοις, Ῥωμαῖοι μὲν ἐπ᾽ ἀτελείᾳ πεντακοσίους ἀποίκους εἰς [3] Σαρδωνίαν ἀπέστειλαν.

Praeſidii praefecti capitis damnati.

Eo tempore Romani coloniam in Sardoniam deduxerunt.

Olymp. C, 4.

κη'. Ἐπ᾽ ἄρχοντος δ᾽ Ἀθήνησι Καλλίου, Ῥωμαῖοι χιλιάρχους ἀντὶ τῶν ὑπάτων κατέστησαν τέτταρας, Λεύκιον [4] Παπίριον, Μάρκον Πόπλιον, Τίτον Κορνή-

1 Τὸν μέντοιγε τρίτον ſolus Reg. 1. ſatis bene. Cett. γε non habent.

2 Ὥστε μὴ Coislin. Reg. 1. In edd. καὶ, quod tamen aſteriſco ſignavit Stephanus, interponitur.

3 Σαρδόνιαν Reg. 2.

4 Παπύριον vulgo. Mox Μάρκον non legit Coisl.

in Peloponneſum revertuntur. Tandem Lacedaemonii copiis inſtructiſſimis ad Thebas accedunt: ſed occaſione, propter adventum tardiorem, e manibus elapſa, nihil iſto conatu effecerunt. Tribus ergo praeſidii ducibus in ius vocatis, duos capite condemnarunt: tertio tam grandem pecuniae ſummam irrogavere, ut ſolvendo non eſſet. Tum Athenienſes in patriam redierunt, & Thebani obſidioni Theſpiarum fruſtra operam inſumſere. Interea Iↄ civium coloniam Romani in Sardoniam, ita ut a vectigalibus prorſum immunes eſſent, deduxerunt.

XXVIII. Poſt haec Callia Athenis Praetore, & IV Tribunis militum conſulari poteſtate rempublicam Romanam adminiſtrantibus, L. Papirio, P. Cornelio, Tito &

λιον, [1] Κοΐντον Λεύκιον. ἐπὶ δὲ τούτων, Λακεδαιμονίων ἐπταικότων περὶ τὰς Θήβας, οἱ μὲν Βοιωτοὶ θαῤῥήσαντες συνεστράφησαν, καὶ κοινὴν συμμαχίαν ποιησάμενοι, δύναμιν ἀξιόλογον συνεστήσαντο, προσδοκῶντες ἥξειν τοὺς Λακεδαιμονίους μεγάλαις δυνάμεσιν εἰς τὴν Βοιωτίαν. Ἀθηναῖοι δὲ πρέσβεις τοὺς ἀξιολογωτάτους τῶν παρ' αὐτοῖς ἐξέπεμψαν [2] ἐπὶ τὰς ὑπὸ τοὺς Λακεδαιμονίους τεταγμένας πόλεις, παρακαλοῦντες ἀντέχεσθαι τῆς κοινῆς ἐλευθερίας. οἱ γὰρ Λακεδαιμόνιοι, διὰ τὸ μέγεθος τῆς περὶ αὐτοὺς δυνάμεως, ὑπεροπτικῶς καὶ βαρέως ἦρχον τῶν ὑποτεταγμένων. διόπερ πολλοὶ τῶν ὑπ' αὐτοὺς τεταγμένων [3] ἀπέκλιναν πρὸς τοὺς Ἀθηναίους. πρῶτοι δὲ πρὸς τὴν ἀπόστασιν ὑπήκουσαν Χῖοι καὶ Βυζάντιοι, [4] μετὰ τούτους Ῥόδιοι καὶ Μιτυληναῖοι, καὶ τῶν ἄλλων τινὲς νησιωτῶν. αἰεὶ δὲ

Plurimae civitates, Lacedaemoniorum ſuperbia exacerbatae, ab his deficiunt:

Chii, Byzantini, Rhodii, Mitylenaei in primis erant.

1 Καὶ Κοΐντον Clar. Reg. 2. In Coisl. ultima haec nomina non inveniuntur.

2 Εἰς τὰς Reg. 1.

3 Ἀπέκλινον Steph. marg. Co. Reg. 1. Paullo ante πολλοὺς τῶν Reg. 2.

4 Καὶ μετὰ τούτους Co. Reg. 1.

L. Quinctiis; poſtquam Lacedaemonii ad Thebas offendiſſent, Boeoti receptis animis inter ſe conſpirarunt, initaque belli ſocietate, exercitum ingentem conflavere, quod iam iam Lacedaemonios cum magnis in Boeotiam copiis adventaturos praeſagirent. Athenienſes etiam nobiliſſimorum apud ſe hominum legationem ad civitates Lacedaemoniis ſubiectas, hortatum, uti hanc libertatis communis occaſionem ne negligant, ire iubent. Enimvero Lacedaemonii propter nimiam potentiae ſuae molem, ſuperbe nec abſque gravamine ſubditis dominabantur. Magna itaque horum pars propenſo ad Athenienſes ſtudio ſe applicabat. Primi autem, qui in defectionem conſentirent, Chii & Byzantini, Rhodiique & Mitylenaei, aliique inſuper inſularium fuerunt. Et cum iam

μᾶλλον αὐξομένης τῆς τῶν Ἑλλήνων ὁρμῆς, πολλαὶ πόλεις [1] προσέθεντο τοῖς Ἀθηναίοις. ὁ δὲ δῆμος μετεωρισθεὶς ἐπὶ τῇ [2] τῶν συμμάχων εὐνοίᾳ, κοινὸν συνέδριον ἁπάντων τῶν συμμάχων [3] συγκατεστήσαντο, καὶ συνέδρους ἀπέδειξαν [4] ἑκάστης πόλεως. ἐτάχθη δ' ἀπὸ τῆς κοινῆς γνώμης, τὸ μὲν συνέδριον ἐν ταῖς Ἀθήναις συνεδρεύειν, πόλιν δὲ ἐπίσης καὶ μεγάλην καὶ μικρὰν μιᾶς ψήφου κυρίαν εἶναι· πάσας δ' ὑπάρχειν αὐτονόμους, ἡγεμόσι χρωμένας [5] Ἀθηναίοις. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι τὴν ὁρμὴν τῶν πολλῶν ὁρῶντες ἀκατάσχετον οὖσαν πρὸς τὴν ἀπόστασιν, ὅμως πρεσβείαις καὶ λόγοις φιλανθρώποις, ἔτι δ' ἐπαγγελίαις εὐεργετικαῖς ἐφιλοτιμοῦντο διορθοῦσθαι τὰς ἀλλοτριότητας τῶν ἀνθρώπων. ὁμοίως δὲ [6] καὶ περὶ τῆς εἰς τὸν πόλεμον παρασκευῆς ἐποιοῦντο πολλὴν φροντίδα, προσδοκῶντες μέγαν καὶ πολυ-

Communis ſociorum ſenatus Athenis inſtituitur.

Nequidquam ſocios revocant Lacedaemonii.

1 Προέθεντο prave Clar.
2 Duo ſequentia negligit Reg. 2.
3 Συνεστήσαντο Coisl. Reg. 1.
4 Ἁπάσης Cl. in marg. ἑκάστης.
5 Ἀθηναίους Coisl. perperam.
6 Καὶ τῆς εἰς τὸν Reg. 2.

motus ille Graecorum identidem magis ac magis gliſceret, multae ſe urbes cum Athenienſibus coniunxerunt. Populus ergo, hac ſociorum benevolentia excitatus, communem omnium, quibuſcum ſociale foedus icerant, ſenatum inſtituit, in quo delecti ex unaquaque civitate conſultarent. Convenerat autem inter ipſos decreto communi, ut conſeſſus ille Athenis haberetur, & cunctis ex aequo urbibus, magnae ſive parvae eſſent, unius ſuffragii ius & poteſtas foret, & ſuam quaeque iuriſdictionem, ſub Athenienſium tamen ductu, retineret. At Lacedaemonii, quamquam eum defectionis impetum eſſe videbant, qui cohiberi amplius non poſſet, per legationes tamen ſermonibus humaniſſimis & plenis beneficiorum pollicitationibus, alienatos ab ſe hominum animos ad benevolentiam revocare apprime ſtudebant. Nec minus curae in apparatus bellicos conferebant: ſiquidem

χρόνιον [1] αὐτοῖς ἔσεσθαι τὸν Βοιωτικὸν πόλεμον, συμμαχούντων τοῖς Θηβαίοις τῶν Ἀθηναίων, καὶ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων, τῶν κοινωνούντων τοῦ συνεδρίου.

κθ'. Ἅμα δὲ τούτοις πραττομένοις, Ἄκορις ὁ τῶν Αἰγυπτίων βασιλεὺς, ἀλλοτρίως διακείμενος πρὸς τὸν Περσῶν βασιλέα, δυνάμεις ξενικὰς ἀξιολόγους ἤθροισε. μεγάλους γὰρ μισθοὺς τοῖς ὑπακούουσι προστιθεὶς, συχνοὺς εὐεργετῶν, ταχὺ πολλοὺς ἔσχε τῶν Ἑλλήνων ὑπακούοντας πρὸς τὴν στρατείαν. οὐκ ἐχόντων δὲ στρατηγὸν ἀξιόχρεων, μετεπέμψατο Χαβρίαν τὸν Ἀθηναῖον, ἄνδρα καὶ συνέσει στρατηγικῇ διάφορον, καὶ δόξαν ἐπ' ἀρετῇ μεγάλην πεποιημένον. οὗτος μὲν οὖν ἄνευ τῆς τοῦ δήμου γνώμης προσδεξάμενος τὴν στρατηγίαν, ἀφηγεῖτο τῶν κατ' Αἴγυπτον δυνάμεων, καὶ μετὰ πολλῆς σπουδῆς παρεσκευάζετο πολεμεῖν πρὸς τοὺς Πέρσας. Φαρνάβαζος δ' ὑπὸ τοῦ βασιλέως ἀναδεδειγμέ-

Interea Acoris, rex Aegyptiorum, bellum infert Perſis, eiuſque ducem Chabriam Athenienſem facit.

1 Αὐτοῖς idem.

Boeoticum hoc bellum ingens & diuturnum, quod Athenienſes Graecique alii, publici illius conſilii participes, vires cum Thebanis coniunxerant, ſibi fore praevidebant.

XXIX. Dum haec per Graeciam aguntur, Aegyptiorum rex Acoris, inimicitias iam pridem cum rege Perſarum exercens, magnas peregrinorum copias undique contrahebat. Cum enim larga militibus ſtipendia numeraret, plurimiſque benefaceret, brevi tempore multos Graecorum, qui ad militiam ſe eius aggregarent, habebat. Sed quia idoneus illis dux non erat, Chabriam Athenienſem, virum & imperatoria ſollertia praeſignem, & praeclaram virtute ſua gloriam adeptum, arceſſivit. Hic, licet abſque populi conſenſu id fieret, imperatoris munere ſuſcepto, copiis in Aegypto praeerat, magnoque ad bellum gerendum cum Perſis ſtudio ſe praeparabat. Pharnabazus autem, ſummus militiae dux a rege declaratus,

νος στρατηγὸς, ἀπὸ τῆς Περσικῆς δυνάμεως [1] παρασκευὰς μεγάλας ἐποιήσατο τῶν πρὸς τὸν πόλεμον χρησίμων. ἐξέπεμψε δὲ καὶ πρὸς Ἀθηναίους πρέσβεις, κατηγορῶν μὲν Χαβρίου, ὅτι τῶν Αἰγυπτίων ἡγούμενος, ἀπαλλοτριοῖ τὴν τοῦ [2] βασιλέως εὔνοιαν ἀπὸ τοῦ δήμου, παρακαλῶν δὲ στρατηγὸν Ἰφικράτην αὐτῷ δοῦναι. οἱ δ' Ἀθηναῖοι, σπεύδοντες τὸν βασιλέα τῶν Περσῶν εἰς εὔνοιαν προσαγαγέσθαι, καὶ τὸν Φαρνάβαζον ἰδιοποιήσασθαι, ταχέως τόν τε Χαβρίαν ἐξ Αἰγύπτου μετεπέμψαντο, καὶ τὸν Ἰφικράτην στρατηγὸν ἐξαπέστειλαν συμμαχήσοντα τοῖς Πέρσαις. τοῖς δὲ Λακεδαιμονίοις καὶ τοῖς Ἀθηναίοις σπονδὰς πεποιημένοις ἐν τοῖς ἐπάνω χρόνοις, συνέβαινε μένειν τὴν εἰρήνην μέχρι τῶνδε τῶν καιρῶν· μετὰ δὲ ταῦτα Σφοδριάδου τοῦ Σπαρτιάτου τεταγμένου μὲν ἐφ' ἡγεμονίας, φύσει δ' ὄντος μετεώρου καὶ προπετοῦς, ἔπεισεν αὐτὸν Κλεόμβροτος ὁ βασιλεὺς τῶν Λακεδαιμονίων ἄνευ τῆς γνώμης τῶν

Athenienſes, cum id indignari vident Pharnabazum, domum redire iubent Chabriam, Perſis Iphicratem mittunt.

Facto tum a Lacedaemoniis in ipſum Piraeeum impetu,

1 Μεγ. παρασκ. ἐποιήσατο. ἐξέπεμψε Reg. 2. omiſſis ceteris.

2 Βαλέως vitio operarum in ed. Steph.

cum ingentes ex Perſicis opibus in bellum apparatus & ipſe feciſſet, nuntiis Athenas miſſis, Chabriam criminabatur, quod Aegyptiis ducem ſe proſtituendo, benevolentiam regis a populo alienaret: inde rogabat, ut Iphicratem ſibi ducem adiungerent. Athenienſes igitur, quibus hoc inprimis curae erat, ut regis Perſarum benevolentiam ſibi conciliarent, & Pharnabazum ſuis commodis addictum haberent, ſine mora Chabriam ex Aegypto revocant, & Iphicrati Perſis auxiliandi negotium imponunt. Pacis inter ſe foedus ſuperioribus annis fecerant Lacedaemonii & Athenienſes. Id ad haec uſque tempora perduravit. Cum enim Sphodriades a Spartanis ſuis ad imperium militare evectus eſſet, homo elati praecipitiſque ingenii, a Cleombroto Lacedaemoniorum rege inſti-

Ἐφόρων καταλαβέσθαι τὸν Πειραιέα. ὁ δὲ Σφοδριάδης, ἔχων στρατιώτας πλείους τῶν μυρίων, ἐπεβάλετο μὲν τῆς νυκτὸς καταλαβέσθαι τὸν Πειραιέα· καταφανὴς δὲ γενόμενος Ἀθηναίοις, καὶ διαμαρτὼν τῆς ἐπιβολῆς, ἄπρακτος ἐπανῆλθε. κατηγορηθεὶς δ' ἐν τῷ συνεδρίῳ τῶν Σπαρτιατῶν, καὶ συναγωνιστὰς ἔχων τοὺς βασιλεῖς, ἀδίκως ἀπελύθη. διόπερ οἱ Ἀθηναῖοι, χαλεπῶς Φέροντες ἐπὶ τοῖς γεγονόσιν, ἐψηΦίσαντο λελύσθαι τὰς σπονδὰς ὑπὸ Λακεδαιμονίων. κρίναντες δὲ πολεμεῖν [1] αὐτοῖς, στρατηγοὺς τρεῖς εἵλοντο τοὺς ἐπιφανεστάτους τῶν πολιτῶν, Τιμόθεον, [2] καὶ Χαβρίαν, καὶ Καλλίστρατον. ἐψηΦίσαντο δὲ στρατιώτας μὲν ὁπλίτας καταλέξαι δισμυρίους, ἱππεῖς δὲ πεντακοσίους, ναῦς δὲ πληρῶσαι διακοσίας. προσελάβοντο δὲ καὶ τοὺς Θηβαίους ἐπὶ τὸ κοινὸν συνέδριον ἐπὶ τοῖς ἴσοις

ob ruptum foedus, bellum publice eſt decretum.

Belli duces, copiarum numerus.

Thebanos in ſenatum cooptant.

1 Αὐτοὺς Coislin. Clar. Reg. 2. ſatis bene. 2 Abeſt a Coisl.

gabatur, ut ſine Ephororum conſenſu Piraeeum occuparet. Decies mille igitur & amplius armatis inſtructus, noctu Piraeeum invadendo capere nititur. Sed fraude Athenienſibus detecta, fruſtra rem tantam molitus, quaſi minus quam nihil egiſſet, inde receſſit. Quamquam vero ob hanc temeritatem ad Spartanorum ſenatum deferebatur, tamen, quia reges patronos cauſae ſuae habebat, praeter ius abſolutus fuit. Haec ergo iniuria cum permoleſta Athenienſibus accideret, publicum fit decretum, rupto iam manifeſto a Lacedaemoniis foedere, iniuriam bello vindicandam eſſe. Ducibus itaque, quos inter cives habebant nobiliſſimos, Timotheo & Chabria, cumque his Calliſtrato, ad militiam hanc creatis, ut CCIↃↃ CCIↃↃ gravis armaturae pedites, & IↃ equites, ſibi deligerent, naveſque CC implerent, pſephiſmate mandatum fuit. Thebanos inſuper in ſenatum illum publicum, iiſdem omnino, quibus ceteros, conditionibus,

Ut ſocios concilient, agros bello occupatos reddunt.

πᾶσιν. ἐψηφίσαντο δὲ καὶ τὰς γενομένας κληρουχίας ἀποκαταστῆσαι τοῖς πρότερον κυρίοις γεγονόσι, καὶ νόμον ἔθεντο μηδένα τῶν Ἀθηναίων γεωργεῖν ἐκτὸς τῆς Ἀττικῆς. διὰ δὲ ταύτης τῆς φιλανθρωπίας ἀνακτησάμενοι τὴν παρὰ τοῖς Ἕλλησιν εὔνοιαν, ἰσχυροτέραν [1] ἐποιήσαντο τὴν ἰδίαν ἡγεμονίαν.

Heſtiaea ſola, Euboeae civitas, in Lacedaemoniorum amicitia perſeverat;

λ'. Πολλαὶ μὲν οὖν καὶ τῶν ἄλλων πόλεων διὰ τὴν εἰρημένην αἰτίαν προεκλήθησαν πρὸς τοὺς Ἀθηναίους ἀποκλῖναι, πρῶται δὲ καὶ προθυμότατα συνεμάχησαν αἱ κατὰ τὴν Εὔβοιαν οἰκοῦσαι, χωρὶς [2] Ἑστιαίας. αὕτη γὰρ εὐεργετημένη ὑπὸ Λακεδαιμονίων μεγάλα, πεπολεμημένη δὲ δεινῶς ὑπὸ Ἀθηναίων, εὐλόγως πρὸς μὲν Ἀθηναίους ἀδιάλυτον [3] ἐφύλαττε τὴν ἔχθραν, [4] πρὸς δὲ τοὺς Σπαρτιάτας βεβαιοτάτην πίστιν διεφύλαττεν. οὐ

1 Ἐποιήσαντο Co. Clar. Reg. 2. quod probo. Ἐποίησαν vulgo.

2 Αἰτίας Vat. Reg. 1. in quo ſecunda e manu Ἑστιαίας. Edd. Ἀχτίας.

3 Ἐφύλαττον. οὐ μὴν Regius 2. praeteritis ceteris negligentia amanuenſis.

4 Deſunt in Reg. 2. uſque οὐ μήν.

cooptarunt. Communibus etiam ſuffragiis comprobatur, ut agri per ſortitionem occupati dominis antiquis reſtituantur: & lex perrogatur, ut Athenienſium nemo extra Atticam agri colendi ius habeat. Hac demum humanitate priſtinam Graecorum benevolentiam ſibi recuperant: hac ipſa imperium ſibi denuo confirmant.

XXX. Haec tandem cauſa multas inſuper alias Graeciae civitates impulit, ut propenſo in Athenienſium partes favore tranſirent. Primae autem Euboeae urbes, ſumma animorum propenſione Athenienſium militiae ſe adiunxere, Heſtiaea tantum excepta. Haec enim, quod magnis a Lacedaemoniorum gente beneficiis cumulata, & contra ab Athenienſi populo armis graviſſime infeſtata eſſet, implacabile erga hos odium, & ſtabilem ſocietatis fidem erga illos, merito retinebat. LXX igitur

μὴν ἀλλὰ τοῖς Ἀθηναίοις εἰς συμμαχίαν συνέβησαν ἑβδομήκοντα πόλεις, καὶ μετέσχον ἐπίσης τοῦ κοινοῦ συνεδρίου· διὸ καὶ τοῖς Ἀθηναίοις αἰεὶ μᾶλλον τῆς δυνάμεως αὐξομένης, τοῖς δὲ Λακεδαιμονίοις ταπεινουμένης, ἐφάμιλλον τὴν ἰσχὺν τῶν πόλεων συνέβαινε γίνεσθαι. οἱ δ' Ἀθηναῖοι, τῶν πραγμάτων αὐτοῖς κατὰ νοῦν προχωρούντων, δύναμιν ἐξέπεμψαν εἰς τὴν Εὔβοιαν, τὴν παραφυλάξουσαν μὲν τοὺς συμμάχους, καταπολεμήσουσαν δὲ τοὺς ἐναντίους. κατὰ δὲ τὴν Εὔβοιαν βραχὺ μὲν πρὸ τούτων τῶν χρόνων Νεογένης τις ὄνομα μετ' Ἰάσονος τοῦ Φεραίου συλλέξας στρατιώτας, κατελάβετο τήν τε ἀκρόπολιν [1] τῶν Ἑστιαιέων, καὶ τύραννον ἑαυτὸν ἀπέδειξε ταύτης τῆς χώρας καὶ τῆς τῶν Ὠρωπίων πόλεως. ἄρχοντος δ' αὐτοῦ βιαίως καὶ ὑπερηφάνως, Λακεδαιμόνιοι [2] Θηριππίδαν ἀπέστειλαν πρὸς αὐτόν. ὁ δὲ τὸ μὲν πρῶτον ἐπεχείρει λόγοις τὸν τύραννον

aliae civitates LXX Atheniensium partibus & foederi communi adiunguntur.

1 Τῶν Ἑστιαίων a ſecunda manu Reg. 1. Edd. Ἀχτιαίων.
2 Θηριπίδην Coislin. Clar. Mox πρὸς αὐτὸν Clar. Reg. 2. Cett. ἐπ' αὐτόν.

civitates in hoc foedus coiverunt, quae omnes pari conditione in conſeſſu illo publico locum habebant. Dumque vires Athenienſibus identidem magis accreſcunt, & Spartanis deminuuntur, evenit, ut civitatum harum potentia iterum exaequaretur. Quamobrem Athenienſes, quibus ex animi ſententia cuncta progreſſum habebant, armatorum manu in Euboeam traiiciunt, qua ſocios in officio continerent, & oppugnarent adverſarios. In hac inſula paullo ante haec tempora Neogenes quidam, ab Iaſone Pheraeo adiutus, cum globo militum, arcem Heſtiaeorum ſubegerat, & ſe manifeſto pro tyranno tum huius orae, tum etiam Oropiorum urbis, gerebat. Sed cum violenter ac ſuperbe imperaret, Therippidam Lacedaemonii in ipſum ducere iuſſerunt. Hic initio verbis

Chabriae expeditio in Heſtiaeos & Cyclades inſulas, Lacedaemoniis addictas.

ἐκχωρεῖν ἐκ τῆς ἀκροπόλεως· ὡς δ' οὐ προσεῖχε, παρακαλέσας τοὺς ἐγχωρίους πρὸς τὴν ἐλευθερίαν, ἐπολιόρκησε τὸ χωρίον, καὶ τοῖς Ὠρωπίοις τὴν ἐλευθερίαν ἀποκατέστησε. δι' ἣν αἰτίαν οἱ τὴν [1] Ἑστιαιέων καλουμένην χώραν οἰκοῦντες, οἰκείως διετέθησαν πρὸς τοὺς Σπαρτιάτας, καὶ βεβαίως ἐτήρουν τὴν φιλίαν. τῆς δ' ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων ἐκπεμφθείσης δυνάμεως ἡγούμενος Χαβρίας, ἐπόρθησε τὴν Ἑσταιῶτιν χώραν, καὶ τὴν καλουμένην μὲν Μητρόπολιν, κειμένην δ' ἐπί τινος ἐρυμνοῦ [2] λόφου, τειχίσας, ἀπέλιπεν ἐν αὐτῇ φρουράν· αὐτὸς δὲ ταῖς Κυκλάσι νήσοις ἐπιπλέων, προσηγάγετο Πεπάρηθον καὶ Σκίαθον, καί τινας ἄλλας τεταγμένας ὑπὸ Λακεδαιμονίοις.

Lacedaemoniorum ſocii recenſentur:

λα'. Οἱ δὲ ὁρῶντες τὴν τῶν συμμάχων ὁρμὴν [3] πρὸς τὴν ἀπόστασιν ἀκατάσχετον οὖσαν, ἐπαύσαντο τῆς προϋπαρχούσης βαρύτητος, καὶ ταῖς πόλεσι φιλαν-

1 Αἰστίαν Co. Αἰστιαίων Clar.
2 Τόπου Reg. 2.
3 Tria, quae ſuccedunt, omittuntur in Clar. Reg. 2.

tyranno perſuadere conatus fuerat, ut arce excederet: cum vero nihil apud eum obtineret, finitimis ad capeſſendam libertatem excitis, caſtellum expugnarat, ſuamque Oropiis libertatem reſtituerat. Ob hanc igitur cauſam Heſtiaeorum regionem habitantes, bene erga Spartanos affecti, amicitiam cum ipſis firmiter colebant. At dux Athenienſium Chabrias, cum adiuncta ſibi manu Heſtiaeorum agros populatus, Metropolim, uti vocatur, in munito quodam colle ſitam, muro cingit, praeſidioque in ea relicto, firmat. Ipſe interea Cyclades inſulas petens, Peparethum & Sciathum, ac nonnullas alias Lacedaemoniis addictas, in fidem ſuam adigit.

XXXI. Lacedaemonii ergo, dum animos ſociorum ad defectionem concitatos inhiberi non poſſe animadvertunt, abiecta, quam hactenus exercuerant, ſeveritate,

θρώπως προσεφέροντο. τοσαύταις δ' ὁμιλίαις καὶ εὐεργεσίαις [1] χρησάμενοι, εὐνουστέρους ἅπαντας τοὺς συμμάχους κατεσκεύασαν. ὁρῶντες δὲ τὸν πόλεμον αὐξόμενον, καὶ πολλῆς ἐπιμελείας ἐπιδεόμενον, τάς τε ἄλλας παρασκευὰς ἐποιοῦντο φιλοτίμως, καὶ τὴν διάταξιν καὶ τὴν διαίρεσιν τῶν στρατιωτῶν καὶ λειτουργιῶν περιττότερον ἐξειργάσαντο. τάς τε γὰρ πόλεις καὶ τοὺς καταλεγομένους στρατιώτας εἰς τὸν πόλεμον διεῖλον εἰς δέκα μέρη. τούτων δὲ πρώτην ἐπεῖχον μερίδα Λακεδαιμόνιοι, δευτέραν δὲ καὶ τρίτην Ἀρκάδες, τετάρτην δ' Ἠλεῖοι, πέμπτην δ' Ἀχαιοί· καὶ τὴν μὲν ἕκτην ἐπλήρουν Κορίνθιοι καὶ Μεγαρεῖς, τὴν δ' ἑβδόμην Σικυώνιοι καὶ Φλιάσιοι, καὶ οἱ τὴν Ἄκτην καλουμένην οἰκοῦντες· τὴν δ' ὀγδόην Ἀκαρνᾶνες, ἐννάτην δὲ Φωκεῖς καὶ Λοκροὶ, [2] τὴν δ' ἐπὶ πᾶσιν Ὀλύνθιοι, καὶ οἱ ἐπὶ Θρᾴκης κατοικοῦντες σύμμαχοι. ἦν δ' αὐτοῖς ὁ μὲν

1 Deſit in Coisl. non male. ambo Reg. Clarom. Vat. & Steph.
2 Τὴν δ' ἐπὶ πᾶσιν Ὀλ. Coisl. margo. Τὴν δὲ δεκάτην Ὀλ. edd.

maiori civitates humanitate complectuntur. Et hoc ſane familiaritatis ac beneficentiae ſtudio, quidquid adhuc ſociorum erat reliquum, ad maiorem ſibi benevolentiam adſtrinxerunt. Praeterea quia bellum ingraveſcere, multumque curae depoſcere ſibi vident, cum in ceteros apparatus graviter incumbunt, tum ut acies melius inſtruantur, militum claſſes rectius diſtribuantur, & publica tandem munia fidelius obeantur, enixius procurant. Nam civitates auxiliares, & delectos hinc ad bellum milites, in X claſſes dividunt. Quarum primam ipſi Lacedaemonii obtinent: alteram & tertiam Arcades: quartam Elei: quintam Achaei: ſextam Corinthii & Magarenſes: ſeptimam Sicyonii & Phliaſii, & Actes, quam vocant, accolae: octavam Acarnanes: nonam Phocenſes & Locri: ultimam tandem Olynthii & ſocii Thraciam incolentes

ὁπλίτης πρὸς δύο ψιλοὺς τεταγμένος, ὁ δ' ἱππεὺς πρὸς τέτταρας ὁπλίτας ἰσαζόμενος. τοιαύτης δὲ τῆς συντάξεως οὔσης ἡγεῖτο τῆς στρατιᾶς Ἀγησίλαος ὁ βασιλεύς. περιβόητος δ' ἦν ἐν ἀνδρείᾳ καὶ στρατηγικῇ συνέσει, καὶ σχεδὸν ἀνίκητος γεγονὼς ἐν τοῖς ἐπάνω χρόνοις. ἔν τε γὰρ τοῖς λοιποῖς πολέμοις ἐθαυμάσθη, καὶ καθ' ὃν καιρὸν Λακεδαιμόνιοι πολεμοῦντες τοῖς Πέρσαις, παραταξάμενος, καὶ πολλαπλασίονα δύναμιν νικήσας, πολλὴν τῆς Ἀσίας ἐπῆλθε, κρατῶν [1] τῶν ὑπαίθρων· καὶ πέρας, εἰ μὴ μετεπέμψαντο αὐτὸν οἱ Σπαρτιάται διά τινας πολιτικὰς χρείας, σχεδὸν ἂν καὶ τὴν ὅλην [2] τῶν Περσῶν βασιλείαν εἰς τοὺς ἐσχάτους κινδύνους κατέστησεν. ἦν γὰρ ὁ ἀνὴρ οὗτος δραστικὸς, καὶ μετὰ συνέσεως πολλῆς θρασὺς καὶ παραβόλοις πράξεσι χρώμενος. διὸ καὶ τότε θεωροῦντες οἱ Σπαρτιάται τὸ μέ-

ſummus copiarum dux Ageſilaus, eorum rex.

1 Τὴν Clar. 2 Non eſt in eodem.

explent. Ordinis autem haec erat ratio, ut unus gravis armaturae miles duorum velitum inſtar haberetur, eques vero IV armatos pedites adaequaret. Exercitu ad hunc modum ordinato, imperium totius militiae Ageſilao regi committitur. Hic enim fortitudinis & ſapientiae imperatoriae laude celebris, & tantum non ad hoc uſque tempus invictus erat. Namque & in ceteris bellis ſummam ſibi admirationem comparaverat; & quo tempore Lacedaemonii cum Perſis bellum gerebant, acie cum longe maioribus copiis congreſſus, victor exſtiterat, & quaecunque ſub dio erant, in poteſtate habens, magnum Aſiae tractum pervaſerat: denique, ſi ob urgentem domi neceſſitatem Spartani eum non revocaſſent, parum aberat, quin toti Perſarum regno extremum periculum attuliſſet. Erat quippe vir ille ad res gerendas acer & cum prudentia audax, nec niſi rebus arduis & magnificis operam dabat. Idcirco tunc etiam, cum belli molem egregium ſibi

γεθος τοῦ πολέμου προσδεόμενον ἡγεμόνος ἀξιολόγου, τοῦτον τοῦ πολέμου παντὸς ἡγεμόνα κατέστησαν.

λβ'. Ὁ δὲ Ἀγησίλαος, προσαγαγὼν τὴν δύναμιν, ἧκεν εἰς τὴν Βοιωτίαν, ἔχων τοὺς σύμπαντας στρατιώτας πλείους τῶν μυρίων ὀκτακισχιλίων· ὧν ἦσαν [1] Λακεδαιμονίων πέντε μοῖραι· τὴν δὲ μοῖραν ἀναπληροῦσιν ἄνδρες πεντακόσιοι. ὁ δὲ Σκιρίτης καλούμενος λόχος παρὰ τοῖς Σπαρτιάταις οὐ συντάττεται μετὰ τῶν ἄλλων, ἀλλ' ἰδίαν ἔχων σύστασιν, μετὰ τοῦ βασιλέως ἵσταται, καὶ παραβοηθεῖ τοῖς αἰεὶ θλιβομένοις μέρεσι· συνεστὼς δ' ἐξ ἐπιλέκτων ἀνθρώπων, μεγάλας ποιεῖται ῥοπὰς ἐν ταῖς παρατάξεσι, καὶ κατὰ τὸ πλεῖστον αἴτιος γίνεται τῆς νίκης. ἱππεῖς δ' εἶχεν ὁ Ἀγησίλαος χιλίους καὶ πεντακοσίους. οὗτος μὲν οὖν παραγενόμενος εἰς πόλιν [2] Θεσπιάς, φρουρουμένην ὑπὸ Λακεδαιμονίων, πλησίον ταύτης κατεστρατοπέδευσε, καὶ τοὺς In Boeotiam movet Agesilaus:

1 Λακεδαιμονίων πέντε Coislin. Clar. Reg. 2. & ora Steph. Vulgo οἱ Λακεδαιμόνιοι πέντε.
2 Θεσπειὰς Clar.

ducem poſtulare Spartani viderent, hunc totius militiae caput eſſe iuſſerunt.

XXXII. Promotis ergo caſtris, Ageſilaus in Boeotiam aſcendit, plures quam CCIƆƆ IƆƆ CIƆ CIƆ CIƆ in univerſum ſub vexillis ducens, inter quos v Lacedaemoniorum tribus erant. Tribus autem IƆ viris conſtat. At Sciritarum (ut nuncupatur) apud Lacedaemonios cohors, aliis non accenſetur, ſed proprium ſibi vindicans locum regem circumſtat, & ſemper iis partibus, quae premuntur, ſuccurrit. Et quia ex omnium ſelectiſſimis centuriata eſt, ingens in acie momentum facit, & ut plurimum victoriam efficit. Ultra peditatum illum equites Ageſilao erant CIƆ IƆ. Is, poſtquam ad Theſpiarum urbem acceſſit, quam Lacedaemonii praeſidio tutabantur,

στρατιώτας ἐφ' ἡμέρας τινὰς ἀνελάμβανεν ἐκ τῆς κακοπαθείας· Ἀθηναῖοι δὲ, πυθόμενοι τὴν τῶν Λακεδαιμονίων παρουσίαν εἰς τὴν Βοιωτίαν, εὐθὺς ἐβοήθουν εἰς τὰς Θήβας, [1] ἔχοντες πεζοὺς μὲν πεντακισχιλίους, ἱππεῖς δὲ διακοσίους. τούτων δὲ τῶν δυνάμεων ἀθροισθεισῶν εἰς ἕνα τόπον, οἱ μὲν Θηβαῖοι λόφον τινὰ κατελάβοντο παραμήκη, σταδίους ἀπέχοντα τῆς πόλεως εἴκοσι, καὶ πρόβλημα ποιησάμενοι τὰς δυσχωρίας, ἀνέμενον τὴν τῶν πολεμίων ἔφοδον. τὴν γὰρ Ἀγησιλάου δόξαν καταπεπληγμένοι, [2] τὸν ἐν τοῖς πεδίοις ἐξ ἴσου κίνδυνον ὑπομένειν εὐλαβοῦντο. ὁ δὲ Ἀγησίλαος συντεταγμένῃ τῇ δυνάμει προάγων ἐπὶ τοὺς Βοιωτοὺς, ὡς ἤγγισε τοῖς πολεμίοις, τὸ μὲν πρῶτον τοὺς ψιλοὺς ἐπαφῆκε τοῖς ἐναντίοις, πειρώμενος πῶς ἔχουσι πρὸς τὴν μάχην. ἀποκρουσαμένων δὲ [3] αὐτοὺς τῶν Θηβαίων ῥᾳδίως ἐκ τόπων ὑπερδεξίων, ἐπήγαγε πᾶσαν ἐπ' αὐτοὺς τὴν

obviam facti Thebani & Athenienſium auxilia, duce Chabria,

1 Ἔχοντες πεζοὺς μὲν Reg. uterque, Clar. Coisl. quos ſequor. In edd. ἔχοντες μὲν πεζούς.

2 Τὸν μὲν ἐν Coisl.

3 Αὐτοῖς Reg. 1. Clar.

caſtra prope metatur, ut milites, longi itineris moleſtia defeſſi, vires repararent. Tum Athenienſes, Lacedaemoniorum adventu in Boeotiam cognito, auxilia confeſtim Thebas mittunt, quae quinquies mille peditibus & CC equitibus conſtabant. His copiis in unum locum congregatis, Thebani collem quendam longiſſimo iugo porrectum (XX ille ſtadiis ab urbe diſſitus erat) occupant, & difficultate loci pro munimento uſi, hoſtis acceſſum praeſtolantur. Cum enim Ageſilai gloria terrorem ipſis inieciſſet, in plano aequalis pugnae diſcrimen ſubire verebantur. Is ergo, inſtructo cum agmine in Boeotos movens, quamprimum hoſti propinquavit, ut, quo ad pugnam animo eſſent, periculum faceret, velites in eos dimiſit. Quos cum facile ex locis editioribus Thebani repuliſſent, totum in eos agmen, ad terrorem

δύναμιν, συντεταγμένην καταπληκτικῶς. Χαβρίας δὲ ὁ Ἀθηναῖος τῶν μισθοφόρων ἀφηγούμενος παρήγγειλε τοῖς στρατιώταις δέχεσθαι τοὺς πολεμίους [1] καταπεφρονηκότως, ἅμα καὶ τῇ τάξει μένοντας, καὶ τὰς ἀσπίδας πρὸς τὸ γόνυ κλίναντας, ἐν ὀρθῷ τῷ δόρατι μένειν. ὧν ποιησάντων τὸ προσταχθὲν ὥσπερ ἀφ᾽ ἑνὸς παρακελεύσματος, ὁ Ἀγησίλαος, θαυμάσας τήν τε εὐταξίαν τῶν πολεμίων καὶ τὴν καταφρόνησιν, τὸ μὲν βιάζεσθαι πρὸς ὑπερδεξίους τόπους, καὶ συναναγκάζειν τοὺς ἐναντίους ἄνδρας ἀγαθοὺς γίνεσθαι πρὸς τὸν ἐκ χειρὸς κίνδυνον, οὐκ ἔκρινε· πεῖραν δὲ λαβὼν ὅτι τολμήσουσιν ἀναγκαζόμενοι διαγωνίζεσθαι περὶ τῆς νίκης, ἐν τῷ πεδίῳ προεκαλεῖτο. οὐ συγκαταβαινόντων δὲ τῶν Θηβαίων, τὴν μὲν φάλαγγα τῶν πεζῶν ἀπήγαγε, τοὺς δ᾽ ἱππεῖς καὶ τὰ ψιλικὰ τῶν ταγμάτων ἐξαποστείλας, ἐπόρθησε τὴν χώραν ἀδεῶς καὶ πολλῶν λαφύρων ἐγκρατὴς ἐγένετο.

qui novo pugnae genere hoſtem excepit.

Vaſtat Ageſilaus agros, ſed proelium averſatur.

1 Καταπεφρονηκότας Reg. 1.

inſtructum, duxit. Tum Chabrias Athenienſis, ſtipendia facientium ductor, militibus imperat, ut contemtim hoſtes excipiant, & ſervatis ordinibus, clypeiſque ad genua demiſſis, perſiſterent, & proiectas hoſti lanceas oſtentent. Id cum ad unum velut hortatum milites continuo exſequerentur, Ageſilaus, tum concinnum ordinem, tum contemtum ſimul hoſtium admiratus, vi in ardua conniti, & adverſarios cogere, ut confertis manibus viros ſe fortes praeſtarent, non tutum exiſtimabat, exploratum iam habens, quod, ſi violentius urgerentur, de palma decertaturi eſſent. Ideoque, ut in planum deſcenderent, eos provocabat. At cum ſe loco non commoverent, peditum inde phalangem abduxit, & equitatu cum levis armaturae militibus dimiſſo, agros ſecure vaſtavit: unde magna ſpoliorum vis ad ipſum redibat.

Utriuſque ducis ſingularem prudentiam hiſtoricus explicat, declaratis rei geſtae cauſis.

λγ'. [1] Οἱ δὲ συνόντες τῷ Ἀγησιλάῳ Σπαρτιᾶται σύμβουλοι, καὶ οἱ τὰς ἡγεμονίας ἔχοντες ἐθαύμαζον πῶς δραστικὸς εἶναι δοκῶν [2] ὁ Ἀγησίλαος, καὶ μείζονα καὶ δυναμικωτέραν ἔχων τὴν δύναμιν, οὐ διηγωνίσατο πρὸς τοὺς πολεμίους. πρὸς οὓς ὁ Ἀγησίλαος ἀπεκρίθη, νῦν μὲν ἀκινδύνως τοὺς Λακεδαιμονίους νενικηκέναι ἄν· (πορθουμένῃ γὰρ τῇ χώρᾳ μὴ τετολμηκέναι τοὺς Βοιωτοὺς βοηθῆσαι) εἰ δ' αὐτῶν τῶν πολεμίων παρακεχωρηκότων τῆς νίκης, ἐβιάσατο τοὺς πολεμίους ὑπομένειν τὸ δεινὸν, ἴσως ἂν, διὰ τὸ παράλογον τῆς τύχης, δύναιντο καὶ φθάσαι κατὰ τὸν κίνδυνον οἱ Λακεδαιμόνιοι. τότε μὲν οὖν ὑπὸ τῆς διακρίσεως ταύτης ἔδοξε μετρίως κατεστοχάσθαι τὸ δυνάμενον ἀποβῆναι· ὕστερον δὲ διὰ τῶν ἀποτελεσμάτων ἔδοξεν οὐκ ἀνθρωπίνην ἀπόφασιν, ἀλλὰ θεῶν τινα χρησμὸν εἰρηκέναι. οἱ γὰρ Λακεδαιμόνιοι, μετὰ πολλῆς δυνάμεως στρατεύ-

1 Καὶ οἱ συν. Clar. 2 Deeſt Coisl.

XXXIII. Conſiliariis autem, qui cum Ageſilao erant, ordinumque ductoribus, mirum id videbatur, quod Ageſilaus, pro ſtrenuo hactenus bellatore habitus, & longe maiore ac validiore exercitu inſtructus, proelio tamen non diſceptaſſet. His id reſponſi Ageſilaus dedit: Nunc ſine ullo diſcrimine Lacedaemonios viciſſe, dum ad propulſandam agrorum vaſtationem excurrere auſi non fuerint; ſi vero poſt ultro conceſſam ab ipſis victoriam, ad ſubeundum eos pugnae diſcrimen coëgiſſet, per incertos fortunae caſus fieri potuiſſe, ut in ſubitum aliquod periculum ſe Lacedaemonii conieciſſent. Hoc vir ille iudicio tunc quidem mediocriter eventum conjectaſſe viſus eſt: at effectus poſtea arguit, non humanam ab eo vocem, ſed Dei oraculum tunc prolatum fuiſſe. Enimvero Lacedaemonii brevi poſt, cum numeroſiſſimis Thebanos

σαντες ἐπὶ Θηβαίους, καὶ συναναγκάσαντες αὐτοὺς ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας ἀγωνίσασθαι, μεγάλῃ συμφορᾷ περιέπεσον. τὸ μὲν γὰρ πρῶτον ἐν Λεύκτροις ἡττηθέντες πολλοὺς ἀπώλεσαν τῶν πολιτῶν, ἐν οἷς καὶ ὁ βασιλεὺς αὐτῶν Κλεόμβροτος ἔπεσε· μετὰ δὲ ταῦτα περὶ Μαντίνειαν [1] πολεμήσαντες, τοῖς ὅλοις ἐσφάλησαν, καὶ τὴν ἡγεμονίαν ἀνελπίστως ἀπέβαλον. ἀγαθὴ γὰρ ἡ τύχη τοὺς μέγα φρονοῦντας παραδόξως σφῆλαι, καὶ διδάξαι μηδὲν ἄγαν κατελπίζειν. ὁ γοῦν Ἀγησίλαος, ἐχεφρόνως ἀρκεσθεὶς τῷ πρότῳ προτερήματι, τὴν δύναμιν ἀσινῆ διεφύλαξε. μετὰ δὲ ταῦτα ὁ μὲν Ἀγησίλαος μετὰ τῆς δυνάμεως ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Πελοπόννησον· οἱ δὲ Θηβαῖοι, διὰ τὴν Χαβρίου στρατηγίαν σωθέντες, ἐθαύμασαν τἀνδρὸς τὴν ἐν τῷ στρατηγήματι ἀγχίνοιαν· ὁ δὲ Χαβρίας, πολλῶν καὶ καλῶν αὐτῷ [2] πεπραγμένων κατὰ πόλεμον, ἐπὶ τούτῳ μά-

1 Πλεύσαντες Coiſl. 2 Καταπεπραγμένων Clar. Reg. 2. ſatis bene.

copiis aggreſſi, pro libertate certamen inire coëgiſſent, ingentibus ſe calamitatibus involverunt. Primo namque in Leuctris devicti, ingentem civium ſuorum iacturam fecere, inter quos ipſe etiam rex Cleombrotus occubuit. Poſt ad Mantineam belligerantes, capite ipſo offenderunt, &, quod nemo putaſſet, imperium Graeciae perdidere. In hoc enim praecipue vires exſerit fortuna, ut nimium elatos opinione celerius evertat, & ſpes non ſupra modum extendendas eſſe doceat. Quamobrem Ageſilaus prudenter fecit, quod priore illo ſucceſſu contentus, abſque ullo detrimento exercitum conſervavit. Exinde copias ſuas Ageſilaus in Peloponneſum reduxit. Thebani vero, Chabriae ductu, e periculo tum erepti, induſtrium viri ſtrategema admiratione proſecuti ſunt. Qui, licet multa in bellis praeclara geſſiſſet, hoc ipſum tamen

λιστα ἐσεμνύνετο τῷ στρατηγήματι, καὶ τὰς εἰκόνας τὰς ὑπὸ τοῦ δήμου δοθείσας αὐτῷ καθίστανεν, [1] ἐχούσας τοῦτο τὸ σχῆμα. οἱ δὲ Θηβαῖοι, μετὰ τὴν ἀπαλλαγὴν τὴν Ἀγησιλάου, στρατεύσαντες ἐπὶ Θεσπιὰς, τὴν μὲν προφυλακὴν οὖσαν ἀνδρῶν διακοσίων ἀνεῖλον· τῇ δὲ πόλει προσβολὰς συνεχεῖς ποιούμενοι, καὶ μηδὲν ἀξιόλογον πράξαντες, ἀπῆγον τὴν δύναμιν εἰς τὰς Θήβας. Φοιβίδας δὲ ὁ Λακεδαιμόνιος, [2] ἀξιόλογον φρουρὰν ἐν ταῖς Θεσπιαῖς ἔχων, ἐκχυθεὶς ἐκ τῆς πόλεως καὶ προπετῶς τοῖς ἀποχωροῦσι Θηβαίοις ἐπιθέμενος, τῶν μὲν στρατιωτῶν ἀπέβαλε πλείους τῶν πεντακοσίων, αὐτὸς δὲ λαμπρῶς ἀγωνισάμενος καὶ πολλοῖς ἐναντίοις τραύμασι περιπεσὼν, ἡρωϊκῶς κατέστρεψε τὸν βίον.

Poſt reditum Ageſilai Thebani Theſpias adoriuntur.

Phoebidas, Laced. dux, cadit.

λδʹ. Οὐ πολλῷ δ' ὕστερον χρόνῳ πάντων Λακεδαιμονίων τῇ αὐτῇ δυνάμει στρατευσάντων ἐπὶ τὰς Θήβας, οἱ μὲν Θηβαῖοι, δυσχωρίας τινὰς ἑτέρας κατα-

Facta nova in Boeotiam expeditione proelium committitur.

1 Ἐνεχ. Reg. 2. 2 Ἔχων ἀξιόλ. φρουρὰν ἐν ταῖς Θεσπ. uterque Reg.

imperatoriae artis commentum prae ceteris magnificum eſſe volebat, adeo ut donatas populi favore ſtatuas ad eundem geſtum conformandas curaret. Thebani, poſt Ageſilai diſceſſum infeſtis Theſpias copiis adorti, excubias illarum (ducentos hae milites habebant) occidunt. Inde crebris urbem aſſultibus impetentes, cum nihil opera dignum efficerent, Thebas cohortes ſuas reducere inſtituunt. Tum Phoebidas Lacedaemonius, qui valido Theſpias praeſidio in tutela habebat, ex urbe effuſus, dum Thebanis recedentibus nimis praecipitanter adhaereſcit, amiſſis ſuorum plus quam IↃ, ipſe inſigniter proeliando, & plurima exadverſum vulnera accipiendo, heroice vitam claudit.

XXXIV. Nec longum in medio tempus, cum Lacedaemonii iiſdem copiis expeditionem contra Thebas ſuſcepere. Ibi Thebani, aliis quibuſdam locis, quae diffici-

λαμβανόμενοι, διεκώλυον μὲν τοὺς πολεμίους λεηλατεῖν τὴν χώραν, κατὰ στόμα δὲ πρὸς ἅπασαν τὴν δύναμιν ἐν τοῖς πεδίοις οὐκ ἐτόλμων παρατάξασθαι. τοῦ δ' Ἀγησιλάου προμαχομένου, συγκατέβησαν ἐκ τοῦ κατ' ὀλίγον πρὸς τὸν ἀγῶνα. γενομένης δὲ μάχης ἐπὶ πολὺν χρόνον ἰσχυρᾶς, τὸ μὲν πρῶτον οἱ περὶ τὸν Ἀγησίλαον [1] ἐπροτέρουν, μετὰ δὲ ταῦτα τῶν ἐκ τῆς πόλεως Θηβαίων ἐκχυθέντων πανδημεὶ, θεωρῶν τὸ πλῆθος τῶν ἐπιῤῥεόντων ὁ Ἀγησίλαος, ἀνεκαλέσατο τῇ σάλπιγγι τοὺς στρατιώτας ἀπὸ τῆς μάχης. οἱ δὲ Θηβαῖοι, δόξαντες τότε πρώτως μὴ καταδεεστέρους ἑαυτοὺς εἶναι Λακεδαιμονίων, τρόπαιόν τε ἔστησαν, καὶ τὸ λοιπὸν κατεθάῤῥησαν τῆς τῶν Σπαρτιατῶν δυνάμεως. τὰ μὲν οὖν περὶ τὰς πεζικὰς δυνάμεις τοιοῦτον [2] ἔσχε τὸ τέλος· τῶν δὲ ναυτικῶν κατὰ τοὺς αὐτοὺς καιροὺς ἐγένετο μεγάλη ναυμαχία, μεταξὺ Νάξου καὶ Πάρου, διὰ τοι-

Ageſilaus primo victor, mox cedere cogitur.

Inter Naxum & Parum pugna navali decertatur.

1 Προετέρουν edd.

2 Ἔσχε τὸ τέλος utroque in Regio & Clarom. In editis τὸ deerat.

lem habebant aditum, inſeſſis, populationes quidem agrorum prohibebant, directa tamen fronte cum toto hoſtium exercitu congredi in planis nequaquam audebant. Cum vero Ageſilaus in prima acie verſaretur, ſenſim pedes conferre coeperunt. Proelium itaque ad bene longum tempus magna vi committitur, quo Ageſilaus primo ſuperior evadit. Poſteaquam vero tota ſe civitas Thebanorum effudit, multitudinis accurſum videns Ageſilaus tuba receptui canit. Tum demum Thebani, ſe Lacedaemoniis haudquaquam inferiores eſſe arbitrati, tropaeum erexerunt, & Spartanorum deinceps viribus reſiſtere non dubitarunt. Terreſtres itaque copiae hoc eventu depugnarunt. Claſſes vero ſub idem tempus magno inter ſe proelio inter Naxum & Parum contenderunt,

αὐτας αἰτίας· [1] Πόλλις ὁ τῶν Λακεδαιμονίων ναύαρχος, πυθόμενος σίτου πλῆθος ἐν ὁλκάσι παρακομίζεσθαι τοῖς Ἀθηναίοις, ἐφήδρευε καὶ παρετήρει τὸν κατάπλουν τῆς κομιζομένης ἀγορᾶς, διανοούμενος ἐπιθέσθαι ταῖς ὁλκάσιν. ἃ δὴ πυθόμενος ὁ δῆμος τῶν Ἀθηναίων, ἐξέπεμψε [2] στόλον παραφυλάξοντα τὴν σιτοπομπίαν, [3] καὶ διέπεμψεν εἰς τὸν Πειραιέα τὴν [4] κομιζομένην ἀγοράν. μετὰ δὲ ταῦτα Χαβρίας μὲν ὁ τῶν Ἀθηναίων ναύαρχος, μετὰ [5] στόλου παντὸς πλεύσας ἐπὶ τὴν Νάξον, συνεστήσατο πολιορκίαν· προσαγαγὼν δὲ τοῖς τείχεσι μηχανὰς, καὶ διὰ τούτων σαλεύσας τὰ τείχη, σπουδὴν εἰσεφέρετο βίᾳ κρατῆσαι τῆς πόλεως. ἅμα δὲ τούτοις πραττομένοις Πόλλις ὁ τῶν Λακεδαιμονίων ναύαρχος, κατέπλευσε βοηθήσων τοῖς Ναξίοις. [6] γινομένης δὲ φιλοτιμίας, ἀμφότεροι συγκατέβησαν εἰς ναυμαχίαν, καὶ τὰς ναῦς διατάξαντες, ἐπέπλεον ἀλλήλοις.

1 Πόλις Clar. & Reg. 2. ſemper.
2 Στόλον non legit Coisl.
3 Καὶ διαπέμψας Reg. 2.
4 Νομιζομένην Coisl. Clar.
5 Τοῦ στόλου Coisl. Reg. 1. & 2.
6 Γενομένης Reg. 1.

has equidem ob cauſas. Pollis, Lacedaemoniorum navarchus, magnam frumenti copiam onerariis deportari Athenas per indicium cognoverat. Inſidiis ergo poſitis, in acceſſum illius annonae diligenter erat intentus, ut in naves repente incurſum faceret. De hoc certior factus Athenienſium populus, claſſe, qua commeatum tutaretur, miſſa, quidquid frumenti tum advehebatur, in Piraeeum deduxere. Poſt haec Chabrias, Athenienſium navarchus, cum tota claſſe ad Naxum profectus, obſidionem inſtituit: admotiſque machinis, graviter moenia quaſſans, omnem adhibebat conatum, ut per vim urbem expugnaret. Quo negotio dum iſte occupatur, Pollis, Laconicae claſſis Praetor, ad ferendum Naxiis opem accedit, ortaque contentione, ad navale proelium res devenit. Diſpoſitis ergo navibus, in ſe mutuo provehuntur. Pollis LXV,

εἶχε δὲ τριήρεις ὁ μὲν Πόλλις ἑξήκοντα καὶ πέντε, ὁ δὲ Χαβρίας ὀγδοήκοντα καὶ τρεῖς. ἐπιπλεουσῶν δὲ τῶν νεῶν ἀλλήλαις, Πόλλις μὲν ἡγούμενος τοῦ δεξιοῦ κέρως πρῶτος ἐνέβαλε ταῖς [1] ἀντιτεταγμέναις τριήρεσιν ἐπὶ τοῦ λαιοῦ κέρατος, ὧν ἡγεῖτο Κήδων ὁ Ἀθηναῖος· ἀγωνισάμενος δὲ λαμπρῶς, αὐτόν [2] τε τὸν Κήδωνα διέφθειρε, καὶ τὴν ναῦν [3] κατεβύθισεν. ὁμοίως δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις συμβαλὼν, καὶ τοῖς ἐμβόλοις ἀναῤῥήττων, ἃς μὲν διέφθειρεν, ἃς δὲ φυγεῖν ἠνάγκασεν. ἃ δὴ κατιδὼν ὁ Χαβρίας, καὶ μέρος τῶν περὶ αὐτὸν νεῶν ἐκπέμψας, ἐβοήθησε τοῖς πιεζομένοις, καὶ τὴν ἧτταν τῶν ἰδίων διωρθώσατο. αὐτὸς δ' ἔχων τὸ κράτιστον τοῦ στόλου, καὶ γενναίως ἀγωνισάμενος, πολλὰς μὲν τριήρεις διέφθειρεν, οὐκ ὀλίγας δ' αἰχμαλώτους ἔλαβε.

λε'. Γενόμενος δ' ἐπὶ τοῦ προτερήματος, καὶ πάσας [4] τὰς τῶν πολεμίων ναῦς φυγεῖν ἀναγκάσας, ἀπέ- Reportata victoria,

1 Ἀντιταγμένας Clar. post pauca εἶχον δὲ τριήρεις Reg. 1.
2 Deeſt Coislin.
3 Κατεβύθισεν ſolus Cl. In cett. editiſque poſtrema deerat litera.
4 Abeſt Coisl.

Chabrias LXXXIII ſub imperio habebat. Conflictuque inito, Pollis, dextrum cornu ducens, primus in oppoſitas ſibi in ſiniſtro Athenienſium cornu naves, quarum dux erat Cedon Athenienſis, impetum facit; & ſtrenue dimicans, & Cedonem ipſum trucidavit, & navem eius depreſſit. Sic cum aliis etiam congreſſus, roſtrorum inflictu has rupit, illas in fugam compellit. Quod animadvertens Chabrias, navium ſuarum aliquot miſſis, quae laborantibus ſubvenirent, cladem illam correxit. Ipſe cum validiſſima claſſis parte, quam penes ſe habebat, animoſe decertans, triremes plurimas laceravit, nec exiguum harum numerum cepit.

XXXV. Quamvis autem victoriam obtineret, cunctaſque hoſtium naves in fugam diſſiparet, ab inſequen-

σχετο παντελῶς τοῦ διωγμοῦ, ἀναμνησθεὶς τῆς ἐν Ἀργινούσαις ναυμαχίας, ἐν ᾗ τοὺς νικήσαντας στρατηγοὺς ὁ δῆμος ἀντὶ μεγάλης εὐεργεσίας θανάτῳ περιέβαλεν, αἰτιασάμενος ὅτι τοὺς τετελευτηκότας κατὰ τὴν ναυμαχίαν οὐκ ἔθαψαν, εὐλαβήθη μή ποτε τῆς περιστάσεως ὁμοίας γενομένης κινδυνεύσῃ παθεῖν παραπλήσια. διόπερ ἀποστὰς τοῦ διώκειν, ἀνελέγετο τῶν πολιτῶν τοὺς διανηχομένους, καὶ τοὺς μὲν ἔτι ζῶντας διέσωσε, τοὺς δὲ τετελευτηκότας ἔθαψεν. εἰ δὲ μὴ περὶ ταύτην ἐγένετο τὴν ἐπιμέλειαν, ῥᾳδίως ἂν ἅπαντα τὸν πολεμίων στόλον διέφθειρε. κατὰ δὲ τὴν ναυμαχίαν, τῶν μὲν Ἀθηναίων διεφθάρησαν τριήρεις ὀκτωκαίδεκα, τῶν [1] δὲ Λακεδαιμονίων διεφθάρησαν μὲν εἴκοσι καὶ τέτταρες, αὔτανδροι δ' ἐλήφθησαν ὀκτώ. Χαβρίας μὲν οὖν ἐπιφανῆ ναυμαχίαν νικήσας, κατέπλευσε μετὰ πολλῶν λαφύρων εἰς τὸν Πειραιέα, καὶ μεγάλης ἀποδοχῆς ἔτυχε παρὰ τοῖς πολίταις. μετὰ γὰρ τὸν Πελοποννησιακὸν

Chabrias cum claſſe redit in Piraeeum.

1 Omittit Clar.

do tamen abſtinuit, memor pugnae ad Arginuſas olim factae, qua ducibus victoria potitis, ingens beneficium morte populus compenſaverat, hoc tantum illis vitio dans, quod peremtos eo proelio ſepultura non affeciſſent. Veritus igitur, ne, ſi quid eiuſmodi contingeret, ſimile diſcrimen ſubiret, omiſſa perſecutione, cives hic illic natantes collegit, & ſervatis, quos adhuc ſuperſtites inveniſſet, defunctos inhumavit. Quae ſi ipſum cura non retraxiſſet, expedite totam hoſtium claſſem peſſumdediſſet. In hoc conflictu de triremibus Athenienſium XVIII, de Lacedaemonicis XXIV periere, & VIII cum ipſis viris captae ſunt. Tam inſigni victoria proſperatus Chabrias, cum ingenti manubiarum copia in Piraeeum revehitur, magnoque eum favore ac plauſu cives proſequuntur. Haec enim prima fuit a bello Peloponneſiaco

πόλεμον Ἀθηναῖοι [1] ταύτην πρώτην ναυμαχίαν ἐνίκησαν. τὴν γὰρ περὶ Κνίδον οὐκ [2] ἰδίᾳ διηγωνίσαντο, τῷ δὲ βασιλικῷ στόλῳ χρησάμενοι, ἐπροτέρησαν. ἅμα δὲ τούτοις πραττομένοις, κατὰ τὴν Ἰταλίαν ἐν τῇ Ῥώμῃ Μάρκος Μανίλιος ἐπιβαλόμενος τυραννίδι καὶ κρατηθεὶς ἀνῃρέθη.

Eo tempore Romae M. Manlius capitis damnatur.

λϛ΄. Ἐπ' ἄρχοντος δ' [3] Ἀθήνησι Χαριάνδρου, Ῥωμαῖοι μὲν ἀντὶ τῶν ὑπάτων χιλιάρχους κατέστησαν τέτταρας, [4] Σερούϊον Σουλπίκιον, Λεύκιον Παπίριον, [5] Κορνήλιον Τῖτον καὶ [6] Μάρκον Κοΐντιον· Ἠλεῖοι δ' ἤγαγον Ὀλυμπιάδα πρώτην πρὸς ταῖς ἑκατὸν, καθ' ἣν ἐνίκα στάδιον Δάμων Θούριος. ἐπὶ δὲ τούτων ἐν τῇ Θρᾴκῃ Τριβαλλοὶ σιτοδείᾳ πιεζόμενοι, πανδημεὶ στρατείαν ἐποιήσαντο πρὸς τὴν ὑπερόριον χώραν, καὶ τὰς τροφὰς ἐκ τῆς ἀλλοτρίας γῆς ἐπορίζοντο. ὄντες δὲ πλείους

Olymp. CI, 1.

Accidit tunc, ut Triballi in Abderitarum regionem incurſarent & praedam agerent.

1 Πρώτην ταύτην Reg. 2.
2 Ἰδίαν idem. Mox προετέρησαν edd.
3 Ἀθήνησι Χαρ. Reg. uterque & Coisl. Vulgo μὲν interponitur, quod delevi.
4 Σερούϊον Κορνήλιον Σουλπίκιον Coisl.
5 Negligitur ab eodem. Modo Παπύριον edd.
6 Deſunt in Coislin. bina haec nomina. Κοΐνκτιον Clar.

pugna navalis, qua Athenienſes victores abierunt. Ad Cnidum enim non ſuis opibus decertarunt, ſed regiae claſſis auxilio victoriam retulerunt. Dum haec in Graecia geruntur, in Italia M. Manlius, cum regnum affectaret Romae, perduellionis convictus, ſupplicio afficitur.

XXXVI. Cum Athenis Chariander Archon eſſet, & Romae Tribuni militum IV, Serv. Sulpicius, L. Papirius, M. Cornelius, & T. Quinctius, conſulari magiſtratu fungerentur; quo anno prima ſupra centeſimam Olympias apud Eleos celebrata fuit, & Damon Thurius ſtadio coronam promeruit: gens Triballorum in Thracia, frumentorum inopia laborans, cum univerſa multitudine ſuorum (ſupra XXX hominum millia) armis extra fines promotis, ex aliena ſibi terra victum comparabat. Thra-

τῶν τρισμυρίων, ἐπῆλθον τήν τε ὅμορον Θρᾴκην, καὶ τὴν τῶν Ἀβδηριτῶν χώραν ἐπόρθησαν ἀδεῶς. πολλῆς δὲ ὠφελείας κυριεύσαντες, καταπεφρονηκότως καὶ ἀτάκτως τὴν ἐπάνοδον ἐποιοῦντο· οἱ δ' Ἀβδηρῖται πανδημεὶ στρατεύσαντες ἐπ' αὐτοὺς, καὶ σποράδην καὶ ἀτάκτως τὴν ἐπάνοδον [1] ποιουμένους, πλείους τῶν δισχιλίων ἀνεῖλον. οἱ δὲ Βάρβαροι, παροξυνθέντες ἐπὶ τοῖς συμβεβηκόσι, καὶ βουλόμενοι τοὺς Ἀβδηρίτας τιμωρήσασθαι, πάλιν ἐνέβαλον αὐτῶν εἰς τὴν χώραν. οἱ δὲ προνενικηκότες, ἐπαρθέντες τῷ προτερήματι, καὶ τῶν πλησιοχώρων Θρᾳκῶν συμμαχίαν ἀποστειλάντων αὐτοῖς, παρετάξαντο τοῖς Βαρβάροις. γενομένης δὲ μάχης ἰσχυρᾶς, καὶ τῶν Θρᾳκῶν [2] μεταβαλλομένων ἄφνω, μονωθέντες οἱ Ἀβδηρῖται καὶ κυκλωθέντες ὑπὸ τοῦ πλήθους τῶν Βαρβάρων, σχεδὸν ἅπαντες οἱ τῆς μάχης μετεσχηκότες κατεκόπησαν. τηλικαύτῃ δὲ συμφορᾷ τῶν Ἀβδηριτῶν περιπεπτωκότων, καὶ μελλόντων πολιορκεῖσθαι,

Abderitis paene oppreſſis forte auxilio venit Chabrias Athenienſis,

1 Ποιουμένοις Coisl. 2 Μεταβαλομένων Reg. 2.

ciam igitur finitimam invadunt, & Abderitarum regionem abſque ullo metu populantur; magnaque onuſti praeda, neglectim abſque ordine recedebant. Tum univerſa Abderitarum civitas, ſparſim & incompoſite remeantibus ſuperveniens, duo amplius millia trucidat. Quo facto Barbari exacerbati, ut vindictam de Abderitis ſumerent, denuo in fines illorum incurſionem faciunt. At victoriam nuper adepti, cum & tam felici ſucceſſu efferrentur, & Thracum finitimorum auxiliis confirmati eſſent, aciem Barbaris opponunt. Iamque magno robore certabatur, cum Thraces, fide ſtatim mutata, Abderitas ſolos relinquunt. Qui a multitudine Barbarorum circumventi, ad unum ferme omnes, qui proelio interfuerunt, conciduntur. Tam foedam Abderitae cladem cum accepiſſent, iamque prope eſſet, ut obſidione preme-

Χαβρίας ὁ Ἀθηναῖος ἐπιφανεὶς μετὰ δυνάμεως, ἐξείλετο τῶν κινδύνων τοὺς Ἀβδηρίτας, καὶ τοὺς μὲν Βαρβάρους ἐξήλασεν ἐκ τῆς χώρας, ἐν δὲ τῇ πόλει φρουρὰν ἀξιόλογον καταλιπὼν, αὐτὸς ὑπό τινων ἐδολοφονήθη. Τιμόθεος δὲ, παραλαβὼν τὴν ναυαρχίαν, καὶ πλεύσας εἰς τὴν [1] Κεφαλληνίαν, τάς τε ναῦς τῇ πόλει προσηγάγετο, καὶ τὰς κατὰ τὴν Ἀκαρνανίαν ὁμοίως ἔπεισεν ἀποκλίναι πρὸς Ἀθηναίους. Ἀλκέταν δὲ τὸν Μολοττῶν βασιλέα φίλον κατασκευάσας, καὶ καθόλου τὰς [2] χώρας τὰς τῶν περὶ τοὺς τόπους ἐκείνους πόλεων ἐξιδιοποιησάμενος, ἐνίκησε ναυμαχίᾳ τοὺς Λακεδαιμονίους περὶ Λευκάδα. ταῦτα δὲ πάντα ταχέως καὶ ῥᾳδίως [3] ἐπετέλεσε, πείθων μὲν διὰ τῆς τοῦ λόγου δυνάμεως, νικῶν δὲ δι᾽ ἀνδρείαν καὶ στρατηγίαν. διόπερ οὐ μόνον παρὰ τοῖς πολίταις, ἀλλὰ καὶ παρὰ τοῖς ἀλ-

mox tamen dolo peremtus.

Succeſſit Timotheus, qui novos conciliat ſocios,

& hoſtes ad Leucadem proelio fundit.

1 Κεφαλληνίαν Co. Clar. Reg. 2. Vid. Duker. ad Flor. II, 9.
2 Πόλεις Coisl. Clar.
3 Ἀπετέλεσε Reg. 2.

rentur, Chabrias Athenienſis cum exercitu ſupervenit, nec Abderitas tantum periculis exemit, ſed Barbaros e regione prorſus expulit. Inde cum magno urbem praeſidio firmaſſet, dolo quorundam peremtus fuit. Timotheus ergo, imperio claſſis accepto, in Cephalleniam profectus, naves urbi infeſtas admovet, & Acarnaniae civitatibus, ut Athenienſium ſe partibus applicent, ſuaſor & auctor eſt. Mox etiam Alcetam regem Moloſſorum amicitiae foedere ſibi adiungit; iamque regiones, quae ſub iurisdictione civitatum illis in locis erant, in poteſtate habens, Lacedaemonios ad Leucadem proelio navali fundit. Atque haec omnia breviſſimo tempore minimoque negotio perfecit, dum hic orationis vi perſuadet, illic fortitudine ac ſollertia imperatoria vincit. Ideo non ſolum inter cives, ſed apud ceteros etiam

λοις Ἕλλησι μεγάλης ἐτύγχανεν ἀποδοχῆς. καὶ τὰ μὲν περὶ Τιμόθεον ἐν τούτοις ἦν.

Thebani Orchomenum, a Laced. occupatam, oppugnant, ipſoſque numero ſuperiores vincunt.

λζ. Ἅμα δὲ τούτοις πραττομένοις, Θηβαῖοι μὲν ἐστράτευσαν ἐπ᾽ Ὀρχομενὸν ἐπιλέκτοις ἀνδράσι πεντακοσίοις, καὶ συνετέλεσαν πρᾶξιν ἀξίαν μνήμης· φρουρούντων γὰρ τὸν Ὀρχομενὸν Λακεδαιμονίων πολλοῖς στρατιώταις, καὶ τοῖς Θηβαίοις ἀντιταξαμένων, ἐγενήθη μάχη καρτερά· καθ᾽ ἣν οἱ Θηβαῖοι πρὸς διπλασίους [1] συμβαλόντες, [2] ἐνίκησαν τοὺς Λακεδαιμονίους. οὐδέποτε τοῦτο συνέβη γενέσθαι κατὰ τοὺς ἐπάνω χρόνους, ἀλλ᾽ ἀγαπητὸν ὑπάρχειν ἐδόκει τὸ πολλοὺς ὀλίγους νικῆσαι. διὸ καὶ φρονήματος [3] ἐπίμπλαντο Θηβαῖοι, καὶ τὴν ἀνδρείαν εἶχον μᾶλλον περιβόητον, καὶ φανεροὶ καθειστήκεισαν ἀμφισβητήσοντες τῆς τῶν Ἑλλήνων ἡγεμονίας. τῶν δὲ συγγραφέων Ἑρμείας [4] ὁ Μη-

Cum hoc anno Hermeas

1 Ἐμβαλόντες Reg. 1.
2 Ἐνίκησαν μάχῃ τοὺς Clar. ex ſcholio.
3 Ἐμπίμπλαντο Coisl. Clarom. ἐμπίπλαντο Reg. 2. ſicuti L. II, 45.
4 Ὁ Μιθυμν. Clar. Paullo ante καθειστήκεισαν Reg. 1. quod placet. Edd. καθεστήκεισαν.

Graecos magnam ſibi benevolentiam ac laudem comparavit. Et res Timothei hoc tum in ſtatu erant.

XXXVII. Inter haec vero negotia Thebani cum IↃ eximiae virtutis civibus adverſus Orchomenon arma expediunt, remque memoratu dignam peragunt. Urbem hanc valido Spartani praeſidio aſſervabant: & dum inſtructa Thebanos acie excipiunt, pugna conſeritur acerrima, qua cum duplo maioribus congreſſi copiis Thebani Lacedaemonios tamen profligant. Quod per ſuperiores hactenus aetates contigerat nunquam; ſed abunde ſatis tum videbatur, ſi a magno aliorum numero pauciſſimi illorum victi eſſent. Animi hinc igitur Thebanis crevere, & ſtrenuitas illorum longe magis inclaruit: nec iam dubium erat, quin de totius Graeciae principatu diſceptaturi eſſent. Quod ad ſcriptores, Hermeas Me-

θυμναῖος τὴν τῶν Σικελικῶν σύνταξιν εἰς τοῦτον τὸν ἐνιαυτὸν κατέστρεφε, γράψας βίβλους δέκα, ὡς δέ τινες διαιροῦσι, δώδεκα.

hiſtoriam ſuam Siciliae finiit.

λή. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησιν Ἱπποδάμου, Ῥωμαῖοι χιλιάρχους ἀντὶ τῶν ὑπάτων κατέστησαν τέτταρας, Λεύκιον Οὐαλέριον, [1] Κρίσπον Μάλλιον, Φάβιον Σερουίλιον, Σουλπίκιον [2] Λουκρήτιον. ἐπὶ δὲ τούτων Ἀρταξέρξης ὁ τῶν Περσῶν βασιλεὺς, μέλλων πολεμεῖν πρὸς Αἰγυπτίους, καὶ σπεύδων ξενικὴν δύναμιν ἀξιόλογον συστήσασθαι, διέγνω συλλύσασθαι τοὺς κατὰ τὴν Ἑλλάδα πολέμους. οὕτω γὰρ μάλιστ' ἤλπιζε τοὺς Ἕλληνας, ἀπολελυμένους τῶν οἰκείων πολέμων, ἑτοιμοτέρους ἔσεσθαι πρὸς τὰς ξενολογίας· διόπερ πρέσβεις ἐξέπεμψεν εἰς τὴν Ἑλλάδα, τοὺς παρακαλέσοντας τὰς πόλεις κοινὴν εἰρήνην συνθέσθαι. [3] τῶν δὲ Ἑλλήνων ἀσμένως προσδεξαμένων τοὺς λόγους, διὰ

Olymp. CI, 2.

Artaxerxes pacem inter Graecos componere ſtudet, ut belli Aegyptiis inferendi fiant ſocii.

1 Quatuor ſequentia nomina omittit Coisl. In Clar. Μάλιον.

2 Abeſt Coisl.

3 Τῶν δ' Ἑλλ. Coisl. Clar.

thymnaeus opus ſuum de rebus Sicilienſium cum hoc anno terminat, x, vel, ut alii diſtinguunt, xii libris continuatum.

XXXVIII. Sequenti anno, quo Hippodamus Athenis in ſummo magiſtratu erat, & Romae iv Tribuni militares, L. Valerius Criſpus, A. Manlius, Serv. Sulpicius, & L. Lucretius, conſulari munere fungebantur; Artaxerxes Perſarum rex, Aegyptiis bellum illaturus, quia magnum peregrini exercitus robur ſibi adſcribere cupiebat, dirimendis in Graecia bellorum controverſiis animum intendit. Hoc enim pacto Graecos, ſi domeſticis nimirum bellis levarentur, ad profitendum ſua in hanc militiam nomina expeditiores fore ſperabat. Miſſis proinde legatis in Graeciam, ad pacem inter ſe firmandam civitates adhortatur. Suaſio haec Graecis perquam ac-

τὸ κάμνειν τῇ συνεχείᾳ τῶν πολέμων, συνέθεντο πάντες τὴν εἰρήνην, ὥστε πάσας τὰς πόλεις αὐτονόμους καὶ ἀφρουρήτους εἶναι. καὶ κατέστησαν οἱ Ἕλληνες [1] ἐξαγωγεῖς, οἳ κατὰ πόλιν ἑκάστην ἐπελθόντες ἐξήγαγον ἁπάσας τὰς φρουράς. μόνων δὲ Θηβαίων οὐ προσδεξαμένων κατὰ πόλιν γίνεσθαι τὰς σπονδὰς, ἀλλὰ τὴν Βοιωτίαν ἅπασαν ὑπὸ τὴν τῶν Θηβαίων συντέλειαν ταττόντων, καὶ Ἀθηναίων μὲν ἀντειπόντων φιλοτιμότατα, Καλλιστράτου δὲ τοῦ δημαγωγοῦ τὸν λόγον διαθεμένου, ὑπὲρ δὲ τῶν Θηβαίων Ἐπαμινώνδου διαθεμένου λόγον θαυμαστῶς ἐν τῷ κοινῷ συνεδρίῳ· τοῖς μὲν ἄλλοις Ἕλλησι [2] πᾶσι συμφώνως αἱ σπονδαὶ συνετελέσθησαν, μόνοι δὲ Θηβαῖοι κριθέντες ἔκσπονδοι, καὶ τοῦ Ἐπαμινώνδου διὰ τῆς ἰδίας ἀρετῆς ἐμποιοῦντος φρόνημα τοῖς πολίταις, ἐθάῤῥησαν τοῖς ἁπάντων δόγ-

Soli Thebani recuſant; reliqui ineunt pacem, qua ſingulis civitatibus ſuo iure uti conceſſum.

1 Ἐξαγωγὴν Clar. Mox πόλιν ἐπελθ. ἑκάστην Reg. 1.

2 Deſideratur in Clar.

cepta venit, quod continuis iam bellis defagati eſſent. Ideo ab univerſis pax his conditionibus componitur, ut omnes Graeciae urbes ſuo deinceps iure & abſque praeſidiis vivant. Certi etiam praeſidiorum deductores ex Graecorum natione conſtituuntur. Hi unumquodque adeuntes oppidum, quidquid ibi praeſidiariorum fuit, excedere iubebant. Soli interim Thebani in hoc foedus oppidatim ſervandum conſentire noluerant, & Boeotiam univerſam, ut ſibi dumtaxat tributaria eſſet, eximebant. His vero Athenienſes acerrime refragantur. Cum ergo in communi Graecorum concilio Athenienſium nomine Calliſtratus Tribunus plebis peroraret, & pro Thebanis Epaminondas magnifice verba faceret: ceteri ſane Graeci omnes concordi foedus ſententia peregere; Thebani autem ſoli ab eo excluſi, dum Epaminondae virtus animum civibus addit, magna ſe fiducia decreto communi

μασιν ἀντιβαίνειν. Λακεδαιμόνιοι μὲν γὰρ καὶ Ἀθηναῖοι διὰ παντὸς περὶ τῆς ἡγεμονίας διαφιλοτιμούμενοι, παρεχώρουν ἀλλήλοις, οἱ μὲν κατὰ γῆν, οἱ δὲ τῆς κατὰ θάλατταν ἀρχῆς ἄξιοι κρινόμενοι. διόπερ τὴν ἐκ τρίτου προσώπου ἀναφερομένην ἡγεμονίαν χαλεπῶς ἔφερον, καὶ τὰς κατὰ Βοιωτίαν πόλεις ἀπέσπων τῆς τῶν Θηβαίων συντελείας.

λθ'. Οἱ δὲ Θηβαῖοι, τῇ τε ῥώμῃ τῶν σωμάτων καὶ ταῖς ἀλκαῖς διαφέροντες, καὶ πολλαῖς μάχαις προνενικηκότες τοὺς Λακεδαιμονίους, μετέωροι τοῖς φρονήμασιν ὑπῆρχον, καὶ τῆς κατὰ γῆν ἡγεμονίας ἠμφισβήτουν. οὐ διεψεύσθησαν δὲ τῆς ἐλπίδος, διὰ τὰς εἰρημένας αἰτίας, καὶ διὰ τὸ πλείονας ἔχειν ἀγαθοὺς ἡγεμόνας καὶ στρατηγοὺς κατὰ τοὺς ὑποκειμένους χρόνους: ἐπιφανέστατοι δ' ἦσαν Πελοπίδας καὶ Γοργίας καὶ Ἐπαμινώνδας. οὗτος γὰρ οὐ μόνον τῶν ὁμοεθνούντων, ἀλ-

Tum victoria, aliquot proeliis reportata, tum ſingularis imperatorum ſuorum virtus, Thebanos feroces fecerat.

oppoſuerunt. Poſtquam enim Lacedaemonii & Athenienſes perpetuo hactenus de ſummo Graeciae imperio contendiſſent, tandem his pactis ſibi mutuo ceſſerunt, ut alteri terrae, alteri maris imperium ſibi merito vindicare cenſerentur. Quare nunc ad tertios etiam referri imperium aegerrime ferebant, ideoque civitates Boeotiae a communitate Thebanorum abſtraxerunt.

XXXIX. At Thebani, qui & robore corporis & animi virtute praeſtabant, iamque proeliis aliquot Lacedaemonios profligarant, ſpiritus gerebant ſublimiores, ideoque continentis imperium ſibi capeſſendum eſſe arbitrabantur. Nec opinio illos fefellit, tum ob cauſas iam memoratas, tum etiam, quod plures eo tempore duces atque imperatores egregiae virtutis habebant. Inter quos clariſſimi erant Pelopidas, Gorgias, Epaminondas. Hic enimvero non ſuae tantum gentis homines, ſed Graecos

λα καὶ πάντων Ἑλλήνων πολὺ προέσχεν ἀνδρείᾳ τε καὶ στρατηγικῇ συνέσει. μετέσχε γὰρ ἐπὶ πολὺ πάσης παιδείας, καὶ μάλιστα τῆς Πυθαγορικῆς φιλοσοφίας. πρὸς δὲ τούτοις, φυσικοῖς προτερήμασι κεχορηγημένος, εἰκότως καὶ πράξεις ἐπιφανεστάτας συνετέλεσε. διὸ καὶ συναναγκασθεὶς ὀλίγοις πολιτικοῖς στρατιώταις πρὸς πάσας τὰς τῶν Λακεδαιμονίων καὶ τῶν συμμάχων δυνάμεις ἀγωνίσασθαι, τοσοῦτον ὑπερέσχε τῶν ἀνικήτων στρατιωτῶν, ὥστε τὸν βασιλέα τῶν [1] Λακεδαιμονίων Κλεόμβροτον ἀνελεῖν, τὸ δὲ πλῆθος τῶν ἀντιταχθέντων ἄρδην σχεδὸν [2] κατακόψαι. καὶ τὰ τηλικαῦτα παραδόξως διεπράξατο, διὰ τὴν ἀγχίνοιαν καὶ τὴν ἐκ παιδείας αὐτῷ περιγεγενημένην ἀρετήν. ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων μικρὸν ὕστερον ἐν τοῖς κατὰ μέρος [3] ἐκτεθησομένοις σαφέστερον δηλώσομεν· νῦν δ᾽ ἐπὶ τὸ συνεχὲς τῆς ἱστορίας [4] τρεψόμεθα.

1 Λακεδαιμονίων ora Steph. Cl. Coisl. Vat. Reg. 2. quos ſequor. Edd. Σπαρτιατῶν parili ſententia.
2 Κατακόψαι ambo Regii cum Steph. marg. & Vat. Vulgo ἀποκόψαι.
3 Ἐκτεθεῖσι Reg. 2. Clar. Coisl.
4 Τρεψώμεθα Reg. 1.

omnes, fortitudine & imperatorii muneris ſollertia praeſtabat. Liberalibus inſuper diſciplinis, & Pythagoricae inprimis philoſophiae, egregiam navarat operam. Cumque praeter haec omnia eximiis a natura ipſa dotibus inſtrueretur, non mirum, ſi res etiam omnium praeclariſſimas effecit. Exigua ergo civium manu cum univerſis Lacedaemoniorum & confoederatorum copiis decernere coactus, uſque adeo invictos illos bellatores ſuperavit, ut etiam regem Spartanorum Cleombrotum interimeret, & agmen ſibi oppoſitum ad internecionem prope concideret. Tantaſque res praeter omnium exſpectationem ille confecit, quod & intelligentia ſingulari praeſtaret, & liberali inſtitutione ad virtutem aſſuefactus eſſet. De quibus infra, ubi ſpeciatim res ipſius exponemus, luculentior fiet mentio. Nunc ad connexam hiſtoriae ſeriem nos convertemus.

μ΄. Μετὰ γὰρ τὴν συγχωρηθεῖσαν τοῖς δήμοις αὐτονομίαν, αἱ πολεις ἐνέπιπτον εἰς ταραχὰς μεγάλας καὶ στάσεις· μάλιστα δὲ αἱ κατὰ τὴν Πελοπόννησον. ὀλιγαρχικοῖς [1] γὰρ πολιτεύμασι κεχρημέναι, καὶ ταῖς τῆς δημοκρατίας ἐξουσίαις ἀπειραγαθως χρώμεναι, πολλοὺς τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν ἐφυγάδευον, καὶ κρίσεις ἐπιβάλλουσαι συκοφαντώδεις, κατεδίκαζον· διόπερ εἰς στάσεις ἐμπίπτουσαι, φυγὰς καὶ δημεύσεις οὐσιῶν ἐποιοῦντο· μάλιστα δὲ πρὸς τοὺς ἐπὶ [2] τῆς Λακεδαιμονίων ἡγεμονίας προεστηκότας τῶν πατρίδων. ἐν γὰρ τοῖς τότε χρόνοις ἐπιτακτικῶς ἐκείνων τοῖς πολίταις προσενηνεγμένων, ὕστερον ὁ δημοτικὸς ὄχλος [3] ἀπολαβὼν τὴν ἐλευθερίαν ἐμνησικάκει. πρῶτον δὲ τῶν Φιαλέων οἱ φυγάδες συστραφέντες κατελάβοντο τὴν καλουμένην Ἡραίαν, χωρίον ὀχυρόν. ἐκ ταύτης δ᾽ ὁρμηθέντες, παρεισέπεσον

Pleraeque civitates libertate inſolentius abutuntur; unde novae turbae & ſeditiones exſiſtunt,

praeſertim inter Phialenſes,

1 Deſit Reg. 2. 2 Non eſt in Clar. 3 Ἐπιλαβὼν Reg. 1.

XL. Iam ſuae cuique civitatis populo conceſſum erat, uti legibus ſuis viveret. Sed ſtatim urbes turbis ac ſeditionibus magnis involvuntur: Peloponneſiacae vero inprimis. Paucorum hae dominationi prius ſubiectae fuerant: populari igitur adminiſtratione, iam reſtituta, non prudenter ſatis utebantur, multos probatae virtutis cives, calumnioſis iudiciis condemnatos, in exſilium pellebant, & ſeditione magis gliſcente, exſiliis & publicatione bonorum nihil erat frequentius. Huic autem malo praecipue obnoxii erant, qui ſub Lacedaemoniorum principatu magiſtratus geſſerant. Quod enim imperioſius aequo, populo ſe exhibuiſſent, promiſcua deinde plebs, recuperata libertate, iniuriarum plus ſatis memor erat. Principes ergo Phialenſium exſules, conſpiratione inter ſe facta, Heraeam, quam vocant, caſtellum probe munitum, occupant, atque inde crebris Phialeam incurſa-

εἰς τὴν Φιάλειαν· καὶ Διονυσίων κατὰ τύχην ὄντων, ἐπιπεσόντες ἀπροσδοκήτως τοῖς ἐν τῷ θεάτρῳ καθημένοις, καὶ πολλοὺς ἀποσφάξαντες, οὐκ ὀλίγους δὲ καὶ συναπονοήσασθαι πείσαντες, ἀνεχώρησαν εἰς τὴν Σπάρτην. οἱ δὲ τῆς Κορίνθου φυγάδες, συχνοὶ διατρίβοντες παρὰ τοῖς Ἀργείοις, ἐπεχείρησαν κατιέναι. παραδεχθέντες δ' ἐπὶ τὴν πόλιν ὑπό τινων οἰκείων καὶ φίλων, διαβληθέντες, ἐγένοντό τε περικατάληπτοι. μέλλοντες δὲ συναρπάζεσθαι, καὶ φοβούμενοι τὴν ἐκ τῆς ἁλώσεως αἰκίαν, ἀλλήλους ἀπέκτειναν. οἱ δὲ Κορίνθιοι, πολλοὺς τῶν πολιτῶν αἰτιασάμενοι μετεσχηκέναι τοῖς φυγάσι τῆς ἐπιθέσεως, οὓς μὲν ἀπέκτειναν, οὓς δ' ἐφυγάδευσαν. ἐν δὲ τῇ πόλει τῶν Μεγαρέων ἐπιχειρήσαντές τινες μεταστῆσαι τὴν πολιτείαν, καὶ κρατηθέντες ὑπὸ τοῦ δήμου, πολλοὶ μὲν ἀνῃρέθησαν, οὐκ ὀλίγοι δ'

Corinthios,

Megarenſes,

tionibus infeſtam reddunt. Dionyſia tum forte erant, cum ex improviſo populares in theatro reſidentes aggreſſi plurimos iugulant, nec paucos in veſani huius incepti ſocietatem pertrahunt, atque inde Spartam revertuntur. Tum etiam Corintho profugi, quorum non exiguus apud Argivos numerus ſe continebat, vi ſibi reditum aperire ſtatuerunt. Hos nonnulli familiares & amici in urbem receperant: ſed re per indicium ad magiſtratum delata, haud diu latere potuerunt. Et iam prope erat, ut comprehenderentur: ſupplicii igitur imminentis metu mutuis ſibi ictibus necem attulere. At Corinthii, dum multos civium in coniurationis huius ſuſpicionem rapiunt, partem capite, partem exſilio multant. In Megarenſium praeterea civitate nonnulli reipublicae ſtatum mutandi conſilia inierant. Hi, perduellionis a populo convicti, partim capite, partim mutatione

ἐξέπεσον. ὁμοίως δὲ καὶ παρὰ τοῖς Σικυωνίοις τινὲς νεωτερίζειν ἐπιβαλόμενοι, καὶ[1] γνωσθέντες ἀνῃρέθησαν. παρὰ δὲ τοῖς Φλιασίοις πολλῶν φυγαδευομένων, καὶ καταλαβομένων ἐπὶ τῆς χώρας φρούριον ὀχυρὸν, καὶ πλῆθος μισθοφόρων ἀθροισάντων, ἐγένετο μάχη πρὸς τοὺς ἐκ τῆς πόλεως· καὶ νικησάντων τῶν φυγάδων, ἀνῃρέθησαν τῶν Φλιασίων ὑπὲρ τοὺς τριακοσίους· ὕστερον δὲ προδόντων τῶν φυλάκων τοὺς φυγάδας, κρατήσαντες οἱ Φλιάσιοι[2] τῶν φυγάδων, ἀνεῖλον πλείους τῶν ἑξακοσίων, τοὺς δὲ λοιποὺς ἐκβαλόντες ἐκ τῆς χώρας, ἠνάγκασαν φυγεῖν εἰς Ἄργος. αἱ μὲν οὖν κατὰ Πελοπόννησον πόλεις ἐν τοιαύταις συμφοραῖς ἦσαν. Phliaſios.

μα΄. Ἐπ᾽ ἄρχοντος δ᾽ Ἀθήνησι Σωκρατίδου, Ῥωμαῖοι ἀντὶ τῶν ὑπάτων χιλιάρχους κατέστησαν τέτταρας, Κόϊντον[3] Κράσσον, Σερουΐλιον Κορνήλιον,[4] ἔτι δὲ Σπόριον Παπίριον,[5] καὶ Φάβιον Ἄλβον. ἐπὶ δὲ Olymp. CI, 3.

1 Στασιάσαντες ora Steph. Σταλέντες Coisl. Reg. 1. Vat.
2 Non ſunt in Reg. 2.
3 Duo haec non legit Coisl.
4 Abſunt binae hae voces Clar.
5 Omittit haec tria Coisl.

ſoli luerunt. Sic & apud Sicyonios nonnulli res innovandas aggreſſi, quaeſtione habita, necantur. Apud Phliaſios tandem plurimi in exſilium pulſi, cum, regionis illius caſtello quodam occupato, magnis ſe mercenariorum copiis inſtruxiſſent, pugnam cum oppidanis commiſerunt, & pluribus quam CCC ex hoſtium numero trucidatis, victoriam reportarunt. Sed aliquanto poſt excubiarum fraude proditis exſulibus, Phliaſii ſuperiores evadunt, & IↃC illorum occiſis, reliquos e finibus ſuis expulſos Argos profugere compellunt. Atque tam calamitoſus rerum ſtatus in Peloponneſo erat.

XLI. Archon deinceps Athenis erat Socratides, & Romani conſulari dignitate IV Tribunos milit. ſibi praefecerant. Erant autem hi, Q. Servilius, Serv. Cornelius, Spur. Papirius & L. Aemilius. Tum rex Perſarum

Iam itaque bello Perſae Aegyptum adoriuntur, Pharnabazo & Iphicrate ducibus.

τούτων Ἀρταξέρξης ὁ βασιλεὺς ἐστράτευσεν ἐπ᾽ Αἰγυπτίους, ἀφεστηκότας ἀπὸ Περσῶν. ἡγοῦντο δὲ τῶν δυνάμεων Φαρνάβαζος μὲν τῶν βαρβαρικῶν, Ἰφικράτης δ᾽ ὁ Ἀθηναῖος τῶν μισθοφόρων, ὄντων δισμυρίων. ὁ δ᾽ ἀνὴρ οὗτος μετάπεμπτος ἐπὶ τὴν στρατηγίαν ὑπὸ τοῦ βασιλέως ἐτάχθη διὰ τὴν ἐν τῷ στρατηγεῖν ἀρετήν. ἔτη δὲ πλείω τοῦ Φαρναβάζου καταναλωκότος περὶ τὰς παρασκευὰς, ὁ μὲν Ἰφικράτης ὁρῶν αὐτὸν ἐν μὲν τῷ λέγειν ὄντα δεινὸν, ἐν δὲ τοῖς πραττομένοις νωχελῆ, παῤῥησίᾳ πρὸς αὐτὸν ἐχρήσατο, φήσας θαυμάζειν, πῶς ἐν μὲν τοῖς λόγοις ἐστὶν ὀξὺς, ἐν δὲ τοῖς ἔργοις βραδύς. ὁ δὲ Φαρνάβαζος ἀπεκρίθη, [1] διότι τῶν μὲν λόγων αὐτός ἐστι κύριος, τῶν δ᾽ ἔργων ὁ βασιλεύς.

Copiarum naviumque numerus.

τῆς δὲ τῶν Περσῶν δυνάμεως ἀθροισθείσης εἰς πόλιν Ἄκην, ἠριθμήθησαν τῶν μὲν βαρβάρων εἴκοσι μυριάδες, ὧν ἦρχεν Ἀρτάβαζος· τῶν δὲ μισθοφόρων Ἑλλήνων Ἰφικράτης

1 Διότι τῶν μὲν λόγων Reg. 1. quem laudo. Μὲν edd. negligunt.

in Aegyptios, Perſico imperio iampridem rebelles, movebat. Exercitum regebant Pharnabazus & Iphicrates Athenienſis, ille Barbaros, hic mercede conductorum CCIↃↃ CCIↃↃ. Viro huic ſingularis exercitus ductandi virtus eum regis favorem conciliaverat, ut hoc imperandi munus illi commendaret. Plures autem annos in belli huius apparatibus conſumſerat Pharnabazus. Iphicrates ergo, expeditam in ſermone facultatem, & in opere peragendo tarditatem ipſius animadvertens, hac orationis libertate uſus aliquando eum compellat: Mirari ſe, qui ſermone quidem celeri, opere vero tardus ſit. Id hac ratione fieri ab ſe Pharnabazus reſpondet, quod verba in ſua, opera in regis poteſtate habeantur. Regiis tandem exercitibus ad Acen oppidum congregatis, luſtratione inita, Barbarorum ducenta millia ſub Pharnabazi ſignis, Graecorum ſtipendiis conductorum viginti millia ſub Iphi-

ἡγεῖτο δισμυρίων. καὶ ναῦς ἠριθμήθησαν, τριήρεις μὲν τριακόσιαι, τριακόντοροι δὲ διακόσιαι· τῶν δὲ τὴν ἀγορὰν καὶ τὴν ἄλλην παρασκευὴν κομιζουσῶν πολὺς ἦν ἀριθμός. ἀρχομένου δὲ τοῦ θέρους, ἀνέζευξαν οἱ τοῦ βασιλέως στρατηγοὶ μετὰ πάσης τῆς δυνάμεως, καὶ τοῦ στόλου συμπαρόντος προῆγον ἐπὶ τὴν Αἴγυπτον. ὡς δ' ἧκον πλησίον τοῦ Νείλου, κατέλαβον τοὺς Αἰγυπτίους φανερῶς παρεσκευασμένους τὰ πρὸς τὸν πόλεμον. ὁ γὰρ Φαρνάβαζος βραδεῖαν τὴν στρατείαν ἐποιεῖτο, καὶ πολὺν χρόνον ἐδεδώκει τοῖς πολεμίοις εἰς τὴν παρασκευήν. ὡς ἐπίπαν γὰρ οἱ τῶν Περσῶν στρατηγοὶ, τῶν ὅλων οὐκ ὄντες αὐτοκράτορες, περὶ πάντων ἀναφέρουσι τῷ βασιλεῖ, καὶ προσαναμένουσι τὰς περὶ ἕκαστον ἀποκρίσεις.

Adiungitur cauſa, cur ducibus Perſarum proprium ſit, tarde agere.

μβ'. Ὁ δὲ τῶν Αἰγυπτίων βασιλεὺς [1] Νεκτάνεβις ἐπυνθάνετο μὲν τὸ μέγεθος τῶν Περσικῶν δυνάμεων,

Nili oſtia deſcribuntur,

1 Νεκτέναβις Reg. 2. Clar.

cratis imperio, recenſita fuere. Claſſis vero numerus erat, triremes CCC, triacontori ducentae. At earum, quae commeatum & cetera ad praeſentes uſus neceſſaria adveherent, ingens erat numerus. Sub aeſtatis ergo initium regii ductores cum copiis univerſis, adiuncta ſimul claſſe, in Aegyptum proceſſere. Iamque Nili oſtiis approximantes, Aegyptios ad bellum probe manifeſteque inſtructos offenderunt. Tardiuſculus enim in expeditione illa fuerat Pharnabazus, hoſtique ſat longum praemuniendi ſe ſpatium conceſſerat. Nam perpetuum hoc eſt ducibus Perſarum: dum ipſi rei ſummam in poteſtate non habent, omnia ad regis arbitrium referunt, & certum ad ſingula reſponſum praeſtolantur.

XLII. Interea rex Aegyptiorum Nectanebis, quantae Perſarum eſſent copiae, exploraverat: potiſſimam vero

quae ipſa hoſtium aditum difficilem reddunt.

ἐθάῤῥει δὲ μάλιστα μὲν τῇ τῆς χώρας ὀχυρότητι, [1] δυσπροσίτου παντελῶς οὔσης [2] τῆς Αἰγύπτου· ἔπειτα δὲ τῷ πεφράχθαι καλῶς πάσας εἰσβολὰς τάς τε ἀπὸ γῆς καὶ τὰς ἀπὸ θαλάττης ἑπτὰ στόμασι. τοῦ γὰρ Νείλου τὰς εἰς τὸ Αἰγύπτιον πέλαγος ἐκβολὰς ποιουμένου, καθ' ἕκαστον τῶν στομάτων πόλις κατεσκεύαστο, πύργους μεγάλους ἔχουσα καθ' ἑκάτερον τοῦ ῥείθρου, καὶ ξυλίνην γέφυραν τοῦ εἴσπλου κυριεύουσαν. [3] μάλιστα δὲ τὸ Πηλουσιακὸν στόμα κατεσκεύασαν, διὰ τὸ κεῖσθαι μὲν αὐτὸ πρῶτον πρὸς τοὺς ἀπὸ Συρίας πορευομένους, καὶ δοκεῖν διὰ τούτου μάλιστα ποιεῖσθαι τὴν ἔφοδον τοὺς πολεμίους. τοῦτο γὰρ ἀπετάφρευσε, καὶ διετείχισε τοὺς εἴσπλους κατὰ τοὺς εὐκαιροτάτους τόπους, καὶ τῶν προσόδων τὰς [4] μὲν κατὰ γῆν πορείας ἐποίησε λιμνάζειν, τὰς δὲ πλωτὰς χώμασιν

1 Δυσποσίτου Clar.

2 Τῆς Αἰγ. Reg. 2. Clar. quem articulum addidi. Mox ἔπειτα καὶ Reg. ambo.

3 Μάλιστα δὲ τὸ Reg. Clarom. unde δὲ reſtituo.

4 Exſulat e Reg. 2.

ſpem in regionis ſuae firmitate poſitam habebat, cum perdifficilem undique acceſſum praebeat Aegyptus, & ad omnes a terra marique irruptiones ſeptem Nili oſtia viam interſepiant. Ubi enim Nilus in mare ſeſe exonerat, ad unumquodvis oſtium urbs exſtructa erat, quae turribus ad utramque fluminis ripam praegrandibus, & ligneo inſuper ponte inſtructa, appellentes eo naves in poteſtate ſua habebat: prae omnibus autem Peluſium (ut vocatur) oſtium, praemunierant: cum enim his principio e Syria tendentibus obiectum ſit, illac primam hoſtes irruptionem facturos coniectabant. Ideo foſſis hoc deductis circumvallavit, & quibus locis opportuniſſimus erat navium introitus, ea muris obſtruxit. Viis etiam, per quas a terra Aegyptus aditur, aquas induxit, & per quas navibus acceſſus patebat, eas aggeribus obſtruxit.

ἐνέφραττε. διόπερ οὐκ ἦν ῥᾳδίως οὔτε ταῖς ναυσὶν εἰσπλέειν, οὔτε τοῖς ἱππεῦσι προσπελάσαι, οὔτε τοῖς πεζοῖς προσελθεῖν. οἱ δὲ περὶ τὸν Φαρνάβαζον στρατηγοὶ, καταλαβόντες τὸ Πηλουσιακὸν στόμα θαυμαστῶς ὠχυρωμένον καὶ στρατιωτῶν πλήθει φυλαττόμενον, τὸ μὲν διὰ τούτου βιάζεσθαι, παντελῶς ἀπεδοκίμασαν, δι' ἑτέρου δὲ στόματος [1] ἔγνωσαν ποιεῖσθαι τὸν εἴσπλουν. διὸ πλεύσαντες πελάγιοι, πρὸς τὸ μὴ καθορᾶσθαι τὰς [2] ναῦς [3] ὑπὸ τῶν πολεμίων, κατέπλευσαν πρὸς [4] τὸ στόμα τὸ καλούμενον Μενδήσιον, ἔχον ἠϊόνα παρήκουσαν ἐφ' ἱκανὸν τόπον. εἰς ταύτην ἀποβάντες μετὰ στρατιωτῶν τρισχιλίων ὅ, τε Φαρνάβαζος καὶ ὁ Ἰφικράτης προῆγον ἐπὶ τὸ τετειχισμένον ἐπὶ τοῦ στόματος πολισμάτιον. ἐκβοηθησάντων δὲ τῶν Αἰγυπτίων ἱππεῦσί τε καὶ πεζοῖς τρισχιλίοις, γενομένης τε μάχης ἰσχυρᾶς καὶ τοῖς Πέρσαις πολλῶν ἐκ τῶν νεῶν προσγεγε-

Perſae conſulto praetervecti oſtium Peluſium, ad Mendeſium appellunt,

ubi, expoſitis copiis, Aegyptios in fugam agunt,

1 Ἔγνων Coisl. Reg. 1.
2 Νᾶς Coisl.
3 Ἀπὸ τῶν Clar.
4 Deſideratur in Reg. 2.

Quo factum, ut nec claſſe adnavigari, nec equitatu appropinquari, nec pedeſtribus tum copiis accedi facile poſſet. Pharnabazi ergo legati Peluſii oſtium tam mirifice praemunitum, tantiſque militum excubiis inſeſſum ut offenderunt, aggreſſionem violentam omnino intermittendam eſſe rati, per aliud oſtium claſſem intromittere conſultius putabant. Quapropter in altum retrovecti, ne ſcilicet ab hoſte conſpicerentur, Mendeſio, quod vocant, oſtio, longe porrectum litus habenti, claſſem advertunt. Ter mille igitur armatis hic expoſitis, Pharnabazus & Iphicrates caſtellum ſuper oſtio exſtructum aggrediuntur: ſed cum tria equitum peditumque ſimul millia ad defenſionem loci educerent Aegyptii, pugna vehemens committitur, in qua Aegyptii tandem, a Perſarum multitudine (nam ſubinde plures e navibus ac-

νημένων, κυκλωθέντες οἱ Αἰγύπτιοι, πολλοὶ μὲν ἀπέθανον, οὐκ ὀλίγοι δ' ἐζωγρήθησαν. οἱ δὲ περιλειφθέντες, εἰς τὴν πόλιν συνεδιώχθησαν· οἱ δὲ περὶ τὸν Ἰφικράτην, συνεισπεσόντες τοῖς φρουροῦσιν ἐντὸς τῶν τειχῶν, καὶ κρατήσαντες τοῦ φρουρίου, τοῦτο μὲν κατέσκαψαν, τοὺς δ' ἐνοικοῦντας ἐξηνδραποδίσαντο.

& caſtellum occupant.

μγ'. Μετὰ δὲ ταῦτα τοῖς στρατηγοῖς ἐνέπεσε στάσις, δι' ἣν τῆς ἐπιβολῆς ἐσφάλησαν. ὁ μὲν γὰρ Ἰφικράτης παρὰ τῶν αἰχμαλώτων πυθόμενος ἔρημον εἶναι τὴν Μέμφιν, ἐπικαιροτάτην οὖσαν πόλιν τῶν κατ' Αἴγυπτον, συνεβούλευεν ἐξ αὐτῆς ἀναπλεῖν ἐπὶ τὴν Μέμφιν, πρὸ τοῦ παραγενέσθαι τὰς τῶν Αἰγυπτίων δυνάμεις· οἱ δὲ περὶ τὸν Φαρνάβαζον ᾤοντο δεῖν ἀναμένειν τὴν ὅλην δύναμιν τῶν Περσῶν· ἀσφαλεστέραν γὰρ ἔσεσθαι [1] τὴν ἐπὶ τὴν Μέμφιν στρατείαν. τοῦ δ' Ἰφικράτους ἀξιοῦντος αὐτῷ δοθῆναι τοὺς παρόντας μισθοφό-

Ulterius tetendit Iphicrates, praeſertim in Memphin;

ſed impetum cohibuit Pharnabazi ingenium tardum.

1 Τὴν στρατείαν ἐπὶ τὴν Μέμφιν Coisl. Clar. Reg. 2.

currebant) concluſi, magna ſtrage caeduntur, nec pauci vivi in hoſtium manus pervenere. Reliqui in oppidulum refugere coguntur. Iphicratis vero milites, cum praeſidiariis caſtelli intra moenia illapſi, propugnaculum hoc impetu captum funditus evertunt, locique incolas captivos abducunt.

XLIII. Diſſidium hinc inter duces oritur, quod, ut fruſtra negotium hoc ſuſceptum eſſet, effecit. Iphicrates a captivis, praeſidio Memphim vacare, tum cognoverat. Quae urbs cum magnae per Aegyptum opportunitatis eſſet, cum claſſe ipſam ſtatim aggrediendam eſſe conſulebat, priuſquam reliquae Aegyptiorum copiae ſeſe aggregarent. At Pharnabazus cum ſuis, omnes Perſarum copias exſpectandas eſſe, quod hoc modo expeditio Memphitica minus periculoſa foret, exiſtimabat. Tum Iphicrates praeſentes tantum mercenarios ſibi dari poſtulat,

ρους καὶ μετ' ἐκείνων ἐπαγγελλομένου κρατήσειν τῆς πόλεως, τό, τε θράσος αὐτοῦ καὶ τὴν ἀρετὴν ὑπώπτευσεν, μὴ κατ' ἰδίαν κατάσχῃ τὴν Αἴγυπτον. διόπερ οὐ συγχωροῦντος τοῦ Φαρναβάζου, ὁ Ἰφικράτης διεμαρτύρατο, λέγων ὡς ἐὰν παρῶσι τὴν ὀξύτητα τῶν καιρῶν, ἄπρακτον ποιήσουσι τὴν πολλὴν στρατιάν· ἐφθόνουν αὐτῷ, καὶ διαβολὰς ἀδίκους προσῆπτον· οἱ δὲ Αἰγύπτιοι πολλὴν ἀναστροφὴν [1] λαβόντες, εἰς μὲν τὴν Μέμφιν ἐξέπεμψαν τὴν ἱκανὴν φυλακήν, ἐπὶ δὲ τὸ πεπορθημένον πολισμάτιον πάσαις ταῖς δυνάμεσι παραγενόμενοι, καὶ πολλὰ πλεονεκτοῦντες, διὰ τὴν [2] τῶν ὅπλων ὀχυρότητα, συμπλοκὰς ἐποιοῦντο τοῖς πολεμίοις συνεχεῖς. ἀεὶ δὲ μᾶλλον ἐπισχύοντες, πολλοὺς ἀνῄρουν τῶν Περσῶν, καὶ κατεθάῤῥουν τῶν πολεμίων. χρονιζούσης δὲ τῆς περὶ τὸ πολισμάτιον τοῦτο [3] στρατείας καὶ

Interea, amiſſa opportunitate, Perſae infecta re domum redire coguntur.

1 Λαμβάνοντες Clar.
2 Τῶν ὄχλων Reg. 2.
3 Στρατιᾶς Reg. 1. Coisl.

horumque opera ſe urbem in poteſtatem redacturum pollicetur. Unde fiduciam viri fortitudinemque ſuſpectam ille habens, vereri coepit, ne ſuo Aegyptum Marte occuparet: ideoque poſtulatum illi denegavit. Iphicrates ergo ſolleinnem hanc proteſtationem opponit, ſi repentinam hanc occaſionis commoditatem e manibus dimiſerint, totam hanc militiam culpa ipſorum nihil effecturam. At ille plus ſapienti invidere, calumniiſque immeritum vellicare. Interea dum Aegyptii, ſufficiens nacti otium, idoneo Memphim praeſidio muniunt, & ad oppidulum illud everſum cum univerſo exercitu profecti, dum multis in partibus, armorum firmitate, hoſti praevalent, aſſiduis illum conflictibus laceſſunt, & ſubinde magis invaleſcentes, magnam Perſarum caedem faciunt, animumque contra illos obfirmant. Cum vero ſat diu ad caſtellum illud exercitus moras nexuiſſet, iamque flatu

τῶν ἐτησίων ἤδη γενομένων, ὁ Νεῖλος πληρούμενος, καὶ πάντα τόπον ἐπέχων τῷ πλήθει τοῦ ῥεύματος, αἰεὶ μᾶλλον ὠχύρου τὴν Αἴγυπτον. οἱ δὲ τῶν Περσῶν ἡγεμόνες, ἀντιπραττούσης αὐτοῖς ἀεὶ τῆς περιστάσεως, ἔγνωκαν ἐκ τῆς Αἰγύπτου τὴν ἀπαλλαγὴν ποιήσασθαι. διόπερ ἐπανιόντων αὐτῶν εἰς τὴν Ἀσίαν, καὶ γενομένης διαφορᾶς τῷ Φαρναβάζῳ πρὸς τὸν Ἰφικράτην, ὑποπτεύσας ὁ Ἰφικράτης μὴ [1] συλληφθῇ, καὶ τιμωρίας τύχῃ, καθάπερ Κόνων ἔπαθεν ὁ Ἀθηναῖος, ἔκρινε λάθρα φεύγειν ἐκ τοῦ στρατοπέδου. διὸ καὶ παρασκευασάμενος πλοῖον, ἔλαθε νυκτὸς ἀπαλλαγεὶς, καὶ καταπλεύσας εἰς τὰς Ἀθήνας. ὁ δὲ Φαρνάβαζος πρέσβεις ἐκπέμψας, κατηγόρησε τοῦ Ἰφικράτους, ὡς αἰτίου γεγονότος τοῦ μὴ [1] ληφθῆναι τὴν Αἴγυπτον. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι τοῖς μὲν Πέρσαις ἀπόκρισιν ἔδωκαν, ὅτι ἐὰν εὕρωσιν αὐτὸν ἠδικηκότα, [2] κολάσουσι κατὰ τὴν ἀξίαν· αὐτοὶ δὲ μετ᾽ ὀλίγον χρόνον στρατηγὸν [3] κατεστήσαντο Ἰφικράτην ἐπὶ τὸ ναυτικόν.

Iphicrates, ob diſſidium, Pharnabazi iram metuens clam Athenas aufugit.

1 Συλληφθῆναι Reg. 1. 2 Κολάσωσι Coisl. 3 Κατέστησαν τὸν Clar.

Eteſiarum Nilus inſurgens omnem circa locum excurſu inundaret, & Aegyptum ſubinde munitiorem efficeret, Perſarum duces, quod ipſa naturae conditio obluctari videbatur, diſceſſum ex Aegypto maturandum eſſe cenſuerunt. Quamprimum ergo in Aſiam rediere, Pharnabazo cum Iphicrate diſſidium recruduit. Ex quo timens ſibi Iphicrates, ne, quod Cononi pridem acciderat, in vincula coniectus poenas daret, clam e caſtris fugae arripiendae conſilium inibat. Subornato igitur navigio noctu ſe ſubducit, Athenaſque revehitur. Quem, miſſis illuc legatis, Pharnabazus Aegypti non recuperatae reum agebat. Cui reſponſum Athenienſes reddunt, illum pro merito, ſi noxium cognoverint, a ſe punitum iri: brevi tamen intervallo temporis totius ſuae claſſis imperium ei tradunt.

μδ'. Οὐκ ἀνοίκειον δ' ἐστὶ τὰ περὶ τῆς Ἰφικράτους ἀρετῆς ἱστορούμενα παραθεῖναι. οὗτος γὰρ παραδέδοται στρατηγικήν τε ἀγχίνοιαν ἐσχηκέναι, καὶ πρὸς πᾶσαν ἐπίνοιαν ἀγαθὴν φύσει κεχρῆσθαι διαφόρῳ. προσλαβόμενον οὖν αὐτὸν τὴν ἐν τῷ Περσικῷ πολέμῳ πολυχρόνιον ἐμπειρίαν [1] τῶν στρατιωτικῶν ἔργων, ἐπινοήσασθαι πολλὰ τῶν εἰς τὸν πόλεμον χρησίμων, καὶ μάλιστα τῶν περὶ τὸν καθοπλισμὸν φιλοτιμηθῆναι. τῶν γὰρ Ἑλλήνων μεγάλαις ἀσπίσι χρωμένων, καὶ διὰ τοῦτο δυσκινήτων ὄντων, συνεῖλε τὰς ἀσπίδας, καὶ κατεσκεύασε πέλτας συμμέτρους, ἐξ ἀμφοτέρων εὖ στοχασάμενος, τοῦ τε σκέπειν ἱκανῶς τὰ σώματα, καὶ τοῦ δύνασθαι τοὺς χρωμένους ταῖς πέλταις, διὰ τὴν κουφότητα παντελῶς εὐκινήτους ὑπάρχειν. διὰ δὲ τῆς πείρας τῆς εὐχρηστίας ἀποδοχῆς τυγχανούσης, οἱ μὲν πρότερον ἀπὸ τῶν ἀσπίδων ὁπλῖται καλούμενοι, τότε

Iphicratis ingenium, & de re militari merita deſcribuntur.

1 Τῶν στρατηγικῶν Reg. 1. qui & mox εἰς πόλεμον.

XLIV. Hoc equidem loco non alienum putamus fore, ſi de virtute Iphicratis memoriae prodita attexamus. Vir hic imperatoriam tenuiſſe ſollertiam, & promto ad quodvis utile commentum ingenio praeſtitiſſe, memoratur. Cum igitur longo Perſicae militiae uſu magnam in re bellica peritiam ſibi comparaſſet, multa ad bellum conducibilia excogitavit, armaturis vero accuratum inprimis ſtudium impendit. Mos fuerat Graecis hactenus, prolixa geſtare ſcuta. Sed cum haec propter gravitatem ad motum impeditiora eſſent, forma illorum contracta, peltas modice conformatas ſubſtituit, duo praecipue hac innovatione ſpectans, tum ut corpus ſatis tegeretur, tum ut levitate magis ad uſum habilia forent. Commoditas haec, experimentis ſtatim probata, effecit, ut, qui ſcutati pridem a gravi armatura dicti fuerant, tum peltaſtae

δὲ ἀπὸ τῆς πέλτης πελτασταὶ μετωνομάσθησαν. ἐπὶ δὲ τοῦ δόρατος καὶ τοῦ ξίφους εἰς τοὐναντίον τὴν μετάθεσιν ἐποιήσατο. ηὔξησε γὰρ τὰ μὲν δόρατα ἡμιολίῳ μεγέθει, τὰ δὲ ξίφη σχεδὸν διπλάσια κατεσκεύασε. τὴν δὲ δοκιμασίαν ἡ χρεία διαβεβαιοῦσα, τὴν ἐπίνοιαν τοῦ στρατηγοῦ τῷ τῆς πείρας ἐπιτεύγματι δόξης ἠξίωσε. τάς τε ὑποδέσεις τοῖς στρατιώταις εὐλύτους καὶ κούφας ἐποίησε, τὰς μέχρι τοῦ νῦν Ἰφικρατίδας ἀπ᾿ ἐκείνου καλουμένας. πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα τῶν χρησίμων εἰς τὰς στρατιὰς κατέδειξε, περὶ ὧν μακρὸν ἂν εἴη γράφειν. ἡ μὲν οὖν ἐπ᾿ Αἴγυπτον [1] στρατεία τῶν Περσῶν, μεγάλης τυχοῦσα παρασκευῆς, παρ᾿ ἐλπίδας ἄπρακτον ἔσχε τὸ τέλος.

In Graecis civitatibus ob mutatam earum formam multae turbae & ſeditiones oriuntur:

με΄. Κατὰ δὲ τὴν Ἑλλάδα, ταραττομένων τῶν πόλεων, διὰ τὴν ἀσυνήθη πολιτείαν, καὶ πολλῶν ἐπανισταμένων διὰ τὴν κοινὴν ἀναρχίαν, τοῖς μὲν τὰς ὀλιγαρ-

1 Στρατιὰ Coisl. Clar.

a peltis nuncuparentur. Haſtae praeterea gladiique modus ab ipſo mutatus fuit. Nam longitudinem illius ſeſquiplo, huius duplo auxit. Huius inventi approbationem uſus ſtatim confirmavit, duciſque induſtriam felici experimenti ſucceſſu celebratiſſimam reddidit. Calceamenta denique militum, ut & citius ſolvi, & facilius geſtari poſſent, excogitavit: quae ad hunc uſque diem Iphicraticorum inde appellationem retinent. Multa inſuper alia, quae ad militiam conducerent, invenit, quae hoc loco intexere longum foret. Atque ita tam magni apparatus in Aegyptum expeditione, contra quam ſperatum fuerat, infecta re diſceſſum eſt.

XLV. Per hoc tempus inconſueta per Graeciam reipublicae forma turbas in civitatibus excitaverat. Et quia nullum undique regimen erat certum, multi ſeditiones

χίας κατασκευάζουσιν ἐβοήθουν οἱ Λακεδαιμόνιοι, τοῖς δὲ τῆς δημοκρατίας ἀντεχομένοις συνεμάχουν οἱ Ἀθηναῖοι. ἀμφότεραι γὰρ αἱ πόλεις αὗται χρόνον ὀλίγον διετήρησαν τὰς σπονδάς· μετὰ δὲ ταῦτα συμπράττουσαι ταῖς [1] οἰκείαις πόλεσιν, ἐπολέμουν, οὐδὲν ἔτι φροντίζοντες τῆς κοινῆς συντεθείσης εἰρήνης. διόπερ ἐν Ζακύνθῳ τοῖς ἐπὶ τῆς [2] Λακεδαιμονίων ἐπιστασίας κυρίοις γεγονόσι τοῦ πολιτεύματος ὁ δῆμος χαλεπῶς ἔχων καὶ μνησικακῶν, ἐφυγάδευσε πάντας. οὗτοι δὲ πρὸς Τιμόθεον τὸν Ἀθηναίων ἡγούμενον τοῦ ναυτικοῦ καταφυγόντες συνέπλεον αὐτῷ καὶ [3] συνεμάχουν. τοῦτον οὖν παραστησάμενοι συνεργὸν, καὶ διαβιβασθέντες εἰς τὴν νῆσον ὑπ' αὐτοῦ, κατελάβοντο χωρίον ὀχυρὸν παρὰ θάλατταν, ὃ προσηγόρευον Ἀρκαδίαν. ἐκ τούτου δ' ὁρμώμενοι, [4] καὶ βοηθὸν ἔχοντες τὸν Τιμόθεον, ἐκακοποίουν

quo ipſo bellum renovatur.

Zacynthii in partes duas divulſi.

1 Οἰκείαις ora Steph. Coislin. ambo Reg. Vat. Id amplexus ſum. Vulgo ἰδίαις.

2 Λακεδαιμονίοις Clar.

3 Συνεπλεομάχουν Coisl. ex librarii errantis peccato.

4 Deſit Reg. 2.

inceptabant. Qui res ad paucorum arbitrium devolvebant, Lacedaemonios habuere patronos, popularem vero ſtatum amplexos Athenienſes defenderunt. Ambae enim civitates ad breve tempus percuſſum a ſe foedus inviolatum ſervavere. Sed ſtatim urbium ſibi addictarum cauſae patrocinantes, nulla pacis, communi nuper ſententia inter ſe conſtitutae, ratione habita, bellum inſtaurarunt. Tum equidem in Zacyntho populus, graviter infenſus illis, penes quos ſub Lacedaemoniorum clientela ſumma poteſtas fuerat, quod iniuriarum memoria ſtimularetur, omnes ſolum vertere coëgit. Hi vero ad Timotheum, Atticae tum claſſis Praetorem, confugere, interque claſſiarios eius adſciti, communi cum illo ope bellum geſſerunt. Is, defenſione exſulum ſuſcepta, in inſulam eos tranſportat, ubi caſtellum probe munitum (Arcadiae illi nomen fecerant) occupant, auxilioque Timothei

τοὺς ἐν τῇ πόλει. τῶν δὲ Ζακυνθίων τοὺς Λακεδαιμονίους ἀξιούντων βοηθῆσαι, τὸ μὲν πρῶτον εἰς τὰς Ἀθήνας [1] ἐξαποστείλαντες πρέσβεις, κατηγόρουν τοῦ Τιμοθέου· ὡς δ' ἐθεώρουν τὸν δῆμον ἀποκλίνοντα πρὸς τοὺς φυγάδας, [2] συνεστήσαντο τὸ ναυτικὸν, καὶ πληρώσαντες τριήρεις εἴκοσι καὶ πέντε, ἐξέπεμψαν τοῖς Ζακυνθίοις συμμαχίαν, δόντες τὴν ἡγεμονίαν Ἀριστοκράτει.

Similiter Corcyraei.

μστ΄. Ἅμα δὲ τούτοις πραττομένοις, τῶν ἐκ Κερκύρας τινὲς φίλοι Λακεδαιμονίων, ἐπαναστάντες τῷ δήμῳ, παρεκάλεσαν τοὺς Σπαρτιάτας ἀποστεῖλαι ναυτικὴν δύναμιν, ὑπισχνούμενοι παραδώσειν αὐτοῖς τὴν Κέρκυραν. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι, τὴν Κέρκυραν εἰδότες μεγάλην ῥοπὴν ἔχουσαν τοῖς ἀντεχομένοις τῆς θαλάττης, ἔσπευσαν κύριοι γενέσθαι ταύτης τῆς πόλεως. εὐθὺς οὖν ἔπεμψαν εἰς τὴν Κέρκυραν τριήρεις εἴκοσι καὶ δύο, τὴν ἡγεμονίαν Ἀλκίδᾳ παραδόντες. τοῦτον δὲ τὸν

1 Ἀποστείλαντες Coisl. Clar. Reg. 1. 2 Συνέστησαν Coislin.

multum oppidanis moleſtiae & damni exhibent. Zacynthii ergo Lacedaemoniorum opem invocant. Hi, priuſquam armis rem tentarent, Timotheum per legatos Athenas miſſos ad populum criminantur. Quem ubi ad exſules inclinare vident, ad claſſem expediendam ſe convertunt, &, triremibus XXV completis, auxilia Zacynthiis, duce Ariſtocrate, tranſmittunt.

XLVI. Dum haec ita geruntur, in Corcyra nonnulli Lacedaemoniorum fautores adverſus populum inſurrexerant. Spartanos igitur, ut navalibus ſibi copiis quamprimum ſuccurrerent, exhortantur, ſe Corcyram in manus illorum tradituros polliciti. Illi haud ignari, quantum haec inſula iis conferat, qui imperium maris ſibi vindicent, hanc ipſam ſuae poteſtatis facere properarunt. Confeſtim ergo XXII triremes Praetore Alcida in Corcyram traiicere iubent. Interea claſſem hanc in Siciliam mitti

στόλον προσεποιήθησαν εἰς Σικελίαν ἀποστεῖλαι, ἵνα ὡς φίλοι προσδεχθέντες ὑπὸ τῶν Κερκυραίων, κατάσχωσι τὴν πόλιν μετὰ τῶν φυγάδων. οἱ δὲ Κερκυραῖοι, [1] γνόντες τῶν Σπαρτιατῶν τὴν ἐπίνοιαν, τὴν [2] μὲν πόλιν ἐπιμελῶς ἐφύλαττον, εἰς δὲ τὰς Ἀθήνας πρέσβεις ἐξέπεμψαν περὶ βοηθείας. οἱ δ' Ἀθηναῖοι, ψηφισάμενοι βοηθεῖν τοῖς Κερκυραίοις [3] καὶ Ζακυνθίων τοῖς φυγάσιν, εἰς μὲν τὴν Ζάκυνθον ἐξέπεμψαν Κτησικλέα στρατηγὸν, ἡγούμενον τῶν φυγάδων· εἰς δὲ τὴν Κέρκυραν παρεσκευάζοντο ναυτικὴν δύναμιν ἐκπέμπειν. ἅμα δὲ τούτοις πραττομένοις, κατὰ τὴν Βοιωτίαν Πλαταιεῖς ἀντεχόμενοι τῆς Ἀθηναίων συμμαχίας, μετεπέμποντο στρατιώτας, κεκρικότες τοῖς Ἀθηναίοις παραδοῦναι τὴν πόλιν. ἐπὶ δὲ τούτοις οἱ Βοιωτάρχαι χαλεπῶς [4] διατεθέντες πρὸς τοὺς Πλαταιεῖς, καὶ σπεύδοντες φθάσαι τὴν παρὰ τῶν Ἀθηναίων συμμαχίαν, εὐθὺς ἐπ' αὐτοὺς

Plataea Athenienſibus dum ſe tutandam tradit, a Thebanis diruitur.

1 Γνόντες μὲν Clar. Reg. 2. γνόντες μετὰ Coisl.
2 Deeſt Reg. 2.
3 Καὶ Λακεδαιμονίων τοῖς συμμάχοις, εἰς μὲν &c. ora Steph. Clar. Coislin. Reg. 2. Vat. prave omnes.
4 Διατιθέντες Clar.

ſimulant, ut tanquam amici a Corcyraeis ſuſcepti, exſulum opera occuparent urbem. Sed oppidani, fraude Spartanorum animadverſa, urbem praeſidiis ac cuſtodiis ſtudioſe firmarunt. Legatos etiam Athenas de ſuppeditandis auxiliis miſerunt. Et auxilia quidem populus tam Corcyraeis, quam Zacynthiorum exſulibus, illico decernit, & ſtatim in Zacynthum Cteſicles, qui ducis munere exſulibus fungatur, contendere iubetur: ſed claſſis in Corcyram mittenda tunc adhuc inſtruebatur. Interea Plataeenſes, ſocietatem Athenienſium cupide amplexi, in fidem horum urbem ſuam tradere cum decreviſſent, milites inde arceſſunt. Quo Boeotarchae magnopere offenſi, ut ſubſidiariam Athenienſium manum praeverterent, ma-

δύναμιν ἀξιόλογον ἦγον. παραγενόμενοι δὲ πλησίον τῆς τῶν Πλαταιέων πόλεως, ἀπροσδοκήτου τῆς ἐπιθέσεως γενομένης, οἱ πλεῖστοι μὲν τῶν Πλαταιέων ἐπὶ τῆς χώρας [1] καταληφθέντες, ὑπὸ τῶν ἱππέων [2] συνηρπάσθησαν· οἱ δὲ λοιποὶ, καταφυγόντες εἰς τὴν πόλιν καὶ συμμάχων ὄντες ἔρημοι, συνηναγκάσθησαν ὁμολογίας συνθέσθαι τοῖς πολεμίοις εὐαρέστους. ἔδει γὰρ αὐτοὺς τὰ ἔπιπλα λαβόντας ἀπελθεῖν ἐκ τῆς πόλεως, καὶ μηκέτι τῆς Βοιωτίας ἐπιβαίνειν. μετὰ δὲ ταῦτα οἱ μὲν [3] Θηβαῖοι τὰς Πλαταιὰς κατασκάψαντες, καὶ Θεσπιὰς ἀλλοτρίως πρὸς αὐτοὺς διακειμένας ἐξεπόρθησαν. οἱ δὲ Πλαταιεῖς εἰς Ἀθήνας μετὰ τέκνων καὶ γυναικῶν φυγόντες, [4] τῆς ἰσοπολιτείας ἔτυχον, διὰ τὴν χρηστότητα τοῦ δήμου. καὶ τὰ μὲν κατὰ [5] τὴν Βοιωτίαν ἐν τούτοις ἦν.

Theſpiae ab iiſdem devaſtantur.

μζ'. Λακεδαιμόνιοι δὲ στρατηγὸν καταστήσαντες

1 Καταλειφθέντες Coisl. Clar.
2 Συνηρπάγησ. Reg. amb. Co. Cl.
3 Θηβαῖοι τὴν Πλάταιαν Reg. 2. poſterius etiam margo Steph. neque male. Vid. Caſaub. in Athen. lib. IV, 13. Ceteri Λακεδαιμόνιοι.
4 Deeſt Clar.
5 Abeſt Reg. 2.

gnas illico copias in eos duxerunt. Et in fines Plataeenſium progreſſi, quod improviſa eſſet haec irruptio, civium plurimos in agris offendunt, quos ſubito equites ſibi praedam faciunt. Reliqui, fuga in urbem elapſi, cum ſociali prorſus auxilio deſtituerentur, certis quibuſdam pactis, prout hoſti placebat, ſe dedere coguntur. Nam ſupellectilibus tantum convaſatis, urbe exire, & quidem hac conditione, ne unquam Boeotiae pedem inferrent, eos neceſſum erat. Dirutis hinc Plataeis, Thebani etiam Theſpias, a ſocietate ipſorum averſas, expugnarunt. Plataeenſes igitur, cum liberis & uxoribus Athenas profugi, benignitate populi communi civitatis iure donantur. Et in hoc tum ſtatu res Boeotiae fuerunt.

XLVII. Lacedaemonii autem Mnaſippum, claſſi prae-

Μνάσιππον, ἐξαπέστειλαν ἐπὶ τὴν Κέρκυραν, ἔχοντα τριήρεις μὲν ἑξήκοντα καὶ πέντε, στρατιώτας δὲ χιλίους καὶ πεντακοσίους. οὗτος δὲ καταπλεύσας εἰς τὴν νῆσον, καὶ προσλαβόμενος τοὺς φυγάδας, εἰσέπλευσεν εἰς τὸν λιμένα, καὶ τεττάρων μὲν νεῶν ἐκυρίευσε, τῶν δὲ [1] ὑπολοίπων τριῶν νεῶν φυγουσῶν πρὸς τὴν γῆν, αὗται μὲν [2] ἐνεπρήσθησαν ὑπὸ τῶν Κερκυραίων, ἵνα μὴ τοῖς πολεμίοις ὑποχείριοι γένωνται. ἐνίκησε δὲ καὶ [3] πεζῇ τοὺς ἐπὶ τῇ γῇ λόφον τινὰ κατειλημμένους, καὶ καθόλου πολὺν φόβον τοῖς Κερκυραίοις ἐπέστησεν. [4] Ἀθηναῖοι δὲ καὶ πάλαι μὲν ἀπεστάλκεισαν Τιμόθεον τὸν Κόνωνος [5] ἐπὶ βοήθειαν τοῖς Κερκυραίοις μετὰ νεῶν ἑξήκοντα. οὗτος δὲ πρὸ τῆς συμμαχίας ταύτης πλεύσας ἐπὶ Θρᾴκης, καὶ πολλὰς πόλεις ἐπὶ συμμαχίαν προσκαλεσάμενος, προσέθηκε τριάκοντα τριήρεις. τότε δὲ καθυστερῶν τῆς τῶν Κερκυραίων συμμαχίας, τὸ μὲν πρῶτον

Claſſes Lacedaemoniorum & Athenienſium de occupanda Corcyra concertant.

1 Λοιπῶν Reg. 1.
2 Ἐνεπρήθησαν Coisl.
3 Deſideratur in Cl. & Reg. 2.
4 Ἀθην. μὲν ἀπεσταλ. καὶ πάλαι Reg. 1.
5 Πρὸς βοήθειαν idem.

fectum, cum triremibus LXV & CIↃ ac IↃ militibus in Corcyram miſerunt. Hic inſulam ingreſſus, cum exſules ad ſe recepiſſet, in portum navigavit, & ſtatim IV navibus potitus, reliquas tres ad terram fugere compulit. Quas Corcyraei, ne in hoſtium manus venirent, concremarunt. Pedeſtri etiam proelio hoſtes vicit, qui collem quendam occupaverant, & ingentem ubique terrorem Corcyraeis iniecit. Porro Athenienſes iam pridem Timotheum Cononis ſubſidio Corcyrenſibus cum LX navium claſſe miſerant. Is vero, priuſquam ſocios illos Marte iuvaret, in Thraciam profectus, multas ibi civitates ad ſocietatem Athenienſium pertraxit, & XXX triremibus claſſem ſuam auxit. Sed quia tardius Corcyraeis

[1] ἀπέβαλε τὴν στρατηγίαν, τοῦ δήμου χαλεπῶς πρὸς αὐτὸν διατεθέντος. ὡς δὲ παρέπλευσεν εἰς τὰς Ἀθήνας, ἄγων πρέσβεων πλῆθος τῶν τὴν συμμαχίαν συντιθεμένων, καὶ τριάκοντα τριήρεις προστεθεικὼς, πάντα [2] τε τὸν στόλον εὖ κατεσκευακὼς πρὸς τὸν πόλεμον, μετενόησεν ὁ δῆμος, καὶ πάλιν αὐτῷ τὴν στρατηγίαν ἀποκατέστησε. προκατασκευάζων δὲ καὶ τὰς ἄλλας τριήρεις τετταράκοντα, ὡς καὶ τὰς ἄλλας πάσας γίνεσθαι ἑκατὸν καὶ τριάκοντα· ἐποιοῦντο δὲ καὶ σίτου καὶ βελῶν, καὶ τῶν ἄλλων, τῶν εἰς [3] τὸν πόλεμον χρησίμων, ἀξιολόγους παρασκευάς. κατὰ δὲ τὸ παρὸν στρατηγὸν ἑλόμενοι Κτησικλέα, μετὰ στρατιωτῶν πεντακοσίων ἐξέπεμψαν βοηθήσοντα τοῖς Κερκυραίοις. οὗτος δὲ λάθρα νυκτὸς ἔλαθε τοὺς πολιορκοῦντας εἰσπλεύσας εἰς Κέρκυραν, καὶ καταλαβὼν τοὺς ἐν τῇ πόλει πρὸς μὲν ἀλλήλους στασιάζοντας, τὰ δὲ κατὰ τὸν πόλεμον κα-

1 Ἀπεβάλετο Clar.
2 Δὲ Reg. uterque.
3 Abeſt Clar. Paullo ante τὰς πάσας mallem.

opem ferebat, populi offenſam tum quidem incurrit, & magiſtratu abdicatur. Ubi vero tanto legatorum, qui ad componendum ſocietatis foedus acceſſerant, numero comitatus, & XXX praeterea triremibus auctior, totamque claſſem probe ad bellum inſtructam habens, Athenas rediit, ſententiam populus mutavit, & imperium militare ipſi reſtituit. Iam ante inſtaurarant etiam alias triremes XL, ut ſumma omnium eſſet CXXX. Frumenti praeterea, & telorum, adeoque omnium, quae bello conducerent, inſignem apparatum fecere. Sed in praeſentia imperio Cteſicli demandato, 10 cum eo milites auxilio Corcyraeis mittunt. Is, clanculum noctu Corcyram ingreſſus, obſeſſores fefellit, oppidanos autem ſeditione laborantes, & prave bellum adminiſtrantes, invenit. Diſ-

κῶς διοικοῦντας, τὰς μὲν στάσεις διέλυσε, τῆς δὲ πόλεως πολλὴν ἐπιμέλειαν ποιησάμενος, εὐθαρσεῖς ἐποίησε τοὺς πολιορκουμένους· καὶ τὸ μὲν πρῶτον [1] ἀπροσδοκήτως τοῖς πολιορκοῦσιν ἐπιθέμενος, ἀνεῖλεν αὐτῶν περὶ διακοσίους, ὕστερον δὲ μεγάλης μάχης γενομένης, τόν τε Μνάσιππον ἀνεῖλε καὶ τῶν ἄλλων οὐκ ὀλίγους. τέλος δὲ τοὺς πολιορκοῦντας εἰς [2] πολιορκίαν συγκλείσας, μεγάλων ἐπαίνων ἔτυχε· τοῦ δὲ περὶ τὴν Κέρκυραν πολέμου σχεδὸν ἤδη τέλος ἔχοντος, κατέπλευσεν ὁ στόλος τῶν Ἀθηναίων εἰς τὴν Κέρκυραν, ἔχων στρατηγοὺς Τιμόθεον καὶ Ἰφικράτην. οὗτοι δὲ τῶν καιρῶν ὑστερηκότες, ἄλλο μὲν οὐδὲν ἔπραξαν μνήμης ἄξιον, τριήρεσι δὲ Σικελικαῖς περιτυχόντες, ἃς Διονύσιος ἦν ἀπεσταλκὼς Λακεδαιμονίοις ἐπὶ συμμαχίαν, ὧν ἡγοῦντο Κισσίδης καὶ Κρίνιππος, αὐτάνδρους εἷλον, οὔσας ἐννέα. τοὺς δ' ἁλόντας λαφυροπωλήσαντες, καὶ πλείω τῶν ἑξήκοντα ταλάντων ἀθροίσαντες, ἐμισθοδότησαν τὴν δύ-

1 Non legitur in Reg. 2.

2 Πολιορκίαν μεγάλην idem.

ſidiis ergo ſtatim pacatis, ſummam urbis defenſioni curam impendit, & hoc pacto magnam obſeſſis fiduciam iniecit. Et quod primum fuit, eruptione praeter ſpem in hoſtes facta, CC ex illis interemit. Hinc acri cum eis proelio congreſſus, tum Mnaſippum interfecit, tum complures alios neci dedit. Iamque bellum in Corcyra prope confectum erat, cum Athenienſium claſſis, Timotheo & Iphicrate ducibus, ad Corcyram appulit. Hi quia tardius acceſſerant, nihil aliud memoria dignum effecerunt, niſi quod triremes IX e Sicilia, quas Dionyſius Lacedaemoniis in ſubſidium miſerat ſub Ciſſidae & Crinippi ductu, una cum viris ceperunt, & e captivorum diſtractione talentis plus quam LX collectis ſtipendia mi-

In Cypro, Evagora rege obtruncato, Nicocles regno potitus eſt.

ναμιν. ἅμα δὲ τούτοις πραττομένοις, κατὰ μὲν τὴν Κύπρον [1] Νικοκλῆς ὁ εὐνοῦχος ἐδολοφόνησεν Εὐαγόραν τὸν βασιλέα, καὶ τῆς τῶν Σαλαμινίων βασιλείας ἐκυρίευσε· κατὰ δὲ τὴν Ἰταλίαν, Ῥωμαῖοι πρὸς [2] Πραινεστίνους παραταξάμενοι καὶ νικήσαντες, τοὺς πλείστους τῶν ἀντιταξαμένων κατέκοψαν.

Olymp. CI, 4.

μη΄. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησιν Ἀστείου, Ῥωμαῖοι κατέστησαν ἀντὶ τῶν ὑπάτων χιλιάρχους ἕξ, Μάρκον [3] Φούριον, καὶ Λεύκιον [4] Φούριον, ἔτι δὲ Αὖλον Ποστούμιον, καὶ Λεύκιον Λευκρήτιον, καὶ Μάρκον Φάβιον, καὶ Λεύκιον Ποστούμιον. ἐπὶ δὲ τούτων κατὰ τὴν Πελοπόννησον ἐγένοντο σεισμοὶ μεγάλοι καὶ κατακλυσμοὶ χώρας καὶ πόλεων ἄπιστοι. οὐδέποτε γὰρ ἐν τοῖς ἐπάνω χρόνοις ἐγένοντο πάθη τοιαῦτα περὶ πόλεις Ἑλληνίδας, οὔτε τῶν πόλεων αὐτάνδρων ἀφανισμὸς, θείας τινὸς ἐνεργείας τὴν ἀπώλειαν καὶ φθορὰν τῶν

Ingentes terrae motus & inundationes Peloponneſum vaſtant;

1 Κοκλῆς Coisl.
2 Πραινεστήνους Clar.
3 Φρούριον ora St. & mox iterum.
4 Exſulat ex Coisl.

litibus perſolverunt. Haec dum ita ſeſe habent, Nicocles eunuchus in Cypro, obtruncato per inſidias rege Evagora, Salaminiorum regnum ſibi rapuit. In Italia Romani, inſtructa cum Praeneſtinis acie congreſſi, & victores, pleroſque, qui contra ipſos ſteterant, contrucidarunt.

XLVIII. Archonte dehinc Athenis Aſteio, & Romae Tribunis militum, nempe M. Furio, & L. Furio, A. Poſtumio, L. Lucretio, M. Fabio & L. Poſtumio, conſulari poteſtate creatis, tam enormes in Peloponneſo terrae motus & aquarum inundationes per regionem & urbes acciderunt, ut res omnem prope fidem excedat. Nunquam enim ſeculis anteactis huiuſmodi calamitates Graecorum urbes oppreſſerunt, adeo quidem, ut urbes una cum incolis abſorberentur. Et certe divina quaedam vis & efficacitas iſtam hominum perniciem atque cla-

ἀνθρώπων μηχανησαμένης. ἐπέτεινε δὲ τὸ μέγεθος τῆς συμφορᾶς ὁ καιρός. οὐ γὰρ ἡμέρας συνέβη γενέσθαι τὸν σεισμὸν, (ἐν ᾗ δυνατὸν ἦν τοὺς κινδυνεύοντας βοηθεῖν ἑαυτοῖς) ἀλλὰ νυκτὸς τοῦ πάθους συμβάντος, αἱ μὲν οἰκίαι διὰ τὸ μέγεθος τοῦ σεισμοῦ καταῤῥιπτούμεναι [1] συνεχέοντο, οἱ δὲ ἄνθρωποι, διά τε τὸ σκότος καὶ τὸ τῆς περιστάσεως ἀπροσδόκητον καὶ παράδοξον, ἀδυνάτως εἶχον ἀντιλαμβάνεσθαι τῆς σωτηρίας. οἱ μὲν οὖν πλείους ἐναποληφθέντες τοῖς πτώμασι τῶν οἰκιῶν ἠφανίσθησαν· ἐπιλαβούσης δ' ἡμέρας, τινὲς ἐξεπήδων ἐκ τῶν οἰκιῶν, καὶ δόξαντες ἐκπεφευγέναι τὸν κίνδυνον, μείζονι καὶ παραδοξοτέρᾳ συμφορᾷ περιέπεσον. τῆς γὰρ θαλάσσης μετεωρισθείσης ἐπὶ πολὺ, καὶ κύματος ὑψηλοῦ ἐξαιρομένου, κατεκλύσθησαν ἅπαντες, σὺν ταῖς πατρίσιν ἀφανισθέντες. ἐγένετο δὲ τοῦτο τὸ πάθος τῆς Ἀχαΐας [2] περὶ δύο πόλεις, Ἑλίκην τε καὶ Βοῦραν· ὧν τὴν Ἑλίκην τε συνέβαινε μέγιστον τῶν κατὰ τὴν

praeſertim duas urbes, Helicen & Buram.

1 Συνέχοντο Reg. 2. 2 Ἐπὶ δύο Reg. 1.

dem architectabatur. Magnitudinem calamitatis ipſum quoque tempus aggravavit. Non enim per diem, ubi periculis circumventi aliquid ſibi opis afferre poterant, ſed noctu, terrae motus ingruebat. Domus igitur ſumma tremoris vehementia inter ſe confuſae proruebant: mortaleſque, tenebris impediti, ſubitoque & nec opinato illo caſu perplexi, nullam ſalutis capeſſendae viam noverant. Quo factum, ut maior pars, cum aedium ruinis oppreſſi, miſere perirent. Quamprimum vero illuxit, nonnulli e tectis proſiluere. Sed hi ipſi, dum periculum ſe evaſiſſe autumant, in malum longe gravius minuſque opinatum inciderunt. Cum enim mare intumeſcens fluctus in altum nimis attolleret, cum patriis univerſi laribus abſorpti perierunt. Malum hoc duas praecipue urbes Achaiae, Helicen & Buram, corripiebat. Quarum illa maximam in-

Diſputat hiſtoricus, utrum ad ſolius naturae vim, an ad numinis iram referri debeant huiuſmodi eventus.

Ἀχαΐαν πόλεων ἔχειν ἀξίωμα πρὸ τοῦ σεισμοῦ. περὶ δὲ τῶν συμπτωμάτων μεγάλης οὔσης ζητήσεως, οἱ μὲν Φυσικοὶ πειρῶνται τὰς αἰτίας τῶν τοιούτων παθῶν οὐκ εἰς τὸ θεῖον ἀναφέρειν, ἀλλ' εἰς φυσικάς τινας καὶ κατηναγκασμένας περιστάσεις· οἱ δ' εὐσεβῶς διακείμενοι πρὸς τὸ θεῖον, πιθανάς τινας αἰτίας ἀποδιδοῦσι τοῦ συμβάντος, ὡς διὰ θεῶν μῆνιν γεγενημένης τῆς συμφορᾶς τοῖς εἰς τὸ θεῖον ἀσεβήσασι. περὶ ὧν καὶ ἡμεῖς ἀκριβῶς ἀναγράψαι πειρασόμεθα [1] ἐν τῇ κατὰ μέρος ἱστορίᾳ.

Simul hiſtoricas rationes affert, unde iſtae calamitates explicari poſſint.

μθʹ. Κατὰ τὴν Ἰωνίαν ἐννέα πόλεις εἰώθεισαν κοινὴν ποιεῖσθαι σύνοδον τὴν τῶν Πανιωνίων, καὶ θυσίας συνθύειν ἀρχαίας καὶ μεγάλας Ποσειδῶνι περὶ τὴν ὀνομαζομένην Μυκάλην ἐν ἐρήμῳ τόπῳ. ὕστερον δὲ πολέμων γενομένων περὶ τούτους τοὺς τόπους, οὐ δυνάμενοι ποιεῖν τὰ Πανιώνια, μετέθεσαν τὴν πανήγυριν εἰς ἀσφαλῆ τόπον, ὃς ἦν πλησίον τῆς Ἐφέσου. πέμψαν-

1 Ἐν τῇ ſolus Coisl. quem probo. Deerat vulgo praepoſitio.

ter Achaiae urbes dignitatem ante convulſionem iſtam obtinuerat. Acris ſuper mali huius origine diſputatio habita fuit. Phyſici quidem id genus eventorum cauſas non ad numen, ſed naturales quaſdam & omnino neceſſarias circumſtantias, reducunt. Verum qui pie ac reverenter de numine ſentiunt, probabilem de hoc ipſo rationem exponunt: quod videlicet ira Deûm, ob religionis ſuae violationem, hac clade vindicarit: quod narratione particulari etiam nos exactius perſequemur.

XLIX. Novem per Ioniam urbes ſollemni Panionia conventu frequentare, & opimas Neptuno victimas, antiquo ritu, ad Mycalen, quam vocant, in ſolitario quodam loco, ſacrificare conſueverant. Quae feſti Panionici ſollemnitas cum per crebra illic bella celebrari non amplius poſſet; in locum magis tutum, ab Epheſo non procul, comitia illa tranſtulerunt. Sed miſſis Delphos legatis

τες δὲ θεωροὺς Πυθῶδε, χρησμοὺς ἔλαβον, ἀφιδρύματα λαβεῖν ἀπὸ τῶν ἀρχαίων καὶ προγονικῶν αὐτοῖς βωμῶν, ἐξ Ἑλίκης τῆς [1] ἐν τῷ τότε μὲν Ἰωνίας, νῦν δὲ Ἀχαΐας καλουμένης. οἱ μὲν οὖν Ἴωνες κατὰ τὸν χρησμὸν ἔπεμψαν εἰς Ἀχαΐαν τοὺς ληψομένους τὰ ἀφιδρύματα· οὗτοι δὲ πρὸς τὸ κοινὸν τῶν Ἀχαιῶν διαλεχθέντες, ἔπεισαν διδόναι τὰ ἀξιούμενα. οἱ δὲ τὴν Ἑλίκην οἰκοῦντες, ἔχοντες παλαιὸν λόγιον, ὅτι τότε κινδυνεύσουσιν, ὅταν Ἴωνες ἐπὶ τοῦ βωμοῦ τοῦ Ποσειδῶνος θύσωσιν, ἀναλογιζόμενοι τὸν χρησμὸν, ἀντέλεγον τοῖς Ἴωσι περὶ τῶν ἀφιδρυμάτων, λέγοντες μὴ κοινὸν τῶν Ἀχαιῶν, ἀλλ' ἴδιον αὐτῶν εἶναι τὸ τέμενος. συνέπραττον δὲ τούτοις καὶ οἱ τὴν Βοῦραν οἰκοῦντες· τῶν δὲ Ἀχαιῶν κοινῷ δόγματι συγχωρησάντων, οἱ μὲν Ἴωνες ἔθυσαν ἐπὶ τοῦ βωμοῦ τοῦ Ποσειδῶνος, κατὰ τὸν χρησμόν· οἱ

Primo urbes Helice & Bura in aram Neptuni & legatos ſacros, ad eam miſſos, impie egerant.

1 His duobus notam defectus appoſuit Steph.

oraculo iuſſi fuerant, ut a vetuſtiſſimis maiorum ſuorum delubris, ex Helice videlicet, urbe regionis quondam Ioniae, at nunc Achaiae nuncupatae, ſtatuas acciperent. Iones ergo, ut oraculo moniti fuerant, in Achaiam mittunt, qui ſimulacra inde petant. Hi in publicis Achaeorum comitiis cauſam legationis exponunt, & ad concedendum, quod petebatur, illos adducunt. Sed Helicenſes oraculum habebant vetuſtum, tum in ſummo res periculo fore, ſi in ara Neptuni Iones ſacra facerent. Horum itaque recordati, ſtatuas Ionibus permittere detrectant, fanum illud non ad totam Achaeorum communitatem, ſed privatim ad ſe pertinere, contendentes. Idem a Buranis etiam, qui cum Helicenſibus conſenſerant, agitabatur. Nihilominus tamen Iones, communi Achaeorum decreto poteſtatem adepti, ut oraculum eventu comprobaretur, victimas in ara Neptuni obtulerunt. Heli-

δ' Ἑλικεῖς τὰ χρήματα διαῤῥίψαντες τῶν Ἰώνων, τούς τε θεωροὺς συνήρπασαν, ἠσέβησάν τε εἰς τὸ θεῖον. ἀνθ' ὧν [1] φασι μηνίσαντα τὸν Ποσειδῶνα, διὰ τοῦ σεισμοῦ καὶ τοῦ κατακλυσμοῦ τὰς ἀσεβούσας πόλεις λυμήνασθαι. τοῦ δ' ἐκ Ποσειδῶνος γεγονέναι τὴν μῆνιν ταῖς πόλεσι φασὶν ἐμφανεῖς ἀποδείξεις ὑπάρχειν, διὰ τὸ τῶν σεισμῶν καὶ τῶν κατακλυσμῶν τοῦτον τὸν θεὸν ἔχειν διειλῆφθαι τὴν ἐξουσίαν, καὶ διὰ τὸ δοκεῖν τὸ παλαιὸν τὴν Πελοπόννησον οἰκητήριον γεγονέναι Ποσειδῶνος, καὶ τὴν χώραν ταύτην ὥσπερ ἱερὰν τοῦ Ποσειδῶνος νομίζεσθαι, καὶ τὸ σύνολον πάσας τὰς ἐν Πελοποννήσῳ πόλεις μάλιστα τῶν ἀθανάτων τὸν θεὸν τιμᾷν τοῦτον· πρὸς δὲ τούτοις, τὴν Πελοπόννησον κατὰ βάθους ἔχειν μεγάλα κοιλώματα, καὶ συστάσεις ὑδάτων ναματιαίων μεγάλας. εἶναι γὰρ ἐν αὐτῇ δύο ποταμοὺς φα-

Deinde Peloponneſus ingentes habet cavernas & ſubterranea flumina.

1 Φησὶ Coisl. Clar.

cenſes igitur, disiectis Ionum rebus, Theoriſque in vincula compactis, enormem adverſus numen impietatem deſignarunt. Ad vindicandam igitur tam atrocem iniuriam Neptunum aiunt iratum terrae motu ſimul & maris inundatione extremam urbibus illis calamitatem inflixiſſe. Quod autem Neptuni hoc ira factum ſit, pro evidenti hoc argumento afferunt, quod & terrae motus & diluvia Deus iſte in poteſtate habere credatur, & quod a vetuſtiſſima hominum memoria Peloponneſus habitaculum Neptuni, & regio haec eidem ſacra habeatur; quod omnes denique Peloponneſi civitates prae omnibus aliis ipſum religioſe venerentur. Ad hanc cauſam aliam inſuper rationem accedere perhibent. Sunt in Peloponneſo (aiunt) magnae in viſceribus terrae cavitates, ubi vaſti etiam fiunt aquarum hinc inde confluentium lacus. Certe duo in ea fluvii exſiſtunt, qui manifeſte in

νεροὺς ῥέοντας ὑπὸ γῆν· ὅ, τε γὰρ περὶ Φενεὸν ποταμὸς εἰς τὴν γῆν καταδυόμενος ἐν τοῖς προτέροις χρόνοις ἠφανίζετο, τῶν κατὰ γῆς ἄντρων αὐτὸν ὑποδεχομένων· ὅ, τε περὶ τὸ [1] Στύμφιον εἰς τὸ χάσμα καταδυόμενος, ἐπὶ διακοσίους σταδίους φέρεται κεκρυμμένος κατὰ γῆς, καὶ παρὰ τὴν τῶν Ἀργείων πόλιν ἐξίησι. πρὸς δὲ τοῖς εἰρημένοις λέγουσιν, ὅτι πλὴν τῶν ἀσεβησάντων οὐδεὶς ἄλλος περιέπεσε τῇ συμφορᾷ. καὶ περὶ μὲν τῶν γενομένων σεισμῶν καὶ κατακλυσμῶν ἀρκεσθησόμεθα τοῖς ῥηθεῖσιν.

ν΄. [2] Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησιν Ἀλκισθένους, Ῥωμαῖοι μὲν ἀντὶ τῶν ὑπάτων χιλιάρχους κατέστησαν ὀκτὼ, Λεύκιον Οὐαλέριον καὶ Πόπλιον [3] Ἄγκον, ἔτι δὲ [4] Γάϊον [5] Τερέντιον, καὶ Λεύκιον Μενήνιον, πρὸς δὲ τούτοις, [6] Γάϊον Σουλπίκιον, [7] καὶ Τῖτον Παπίριον, Olymp. CII, 1.

1 Στύμφην Stephan. ora, Vatic. Coiſl. Reg. 1.
2 Ἐπάρχοντος Clar.
3 Non habet Coiſl.
4 Γναῖον idem & margo Steph.
5 Tria, quae ſequuntur, abſunt Coiſlin.
6 Deſit in eodem.
7 Quinque ſuccedentia vocabula omittit Coiſl. Παπύριον edd.

hiatus terrae ſe praecipitant. Amnis enim, qui Pheneum praetercurrit, ſuperiori aevo in profunda delapſus, ex oculis hominum abiit, quod a ſubterraneis nimirum ſpecubus exciperetur. Alter vero, ad Stymphium hiatu quodam abſorptus, poſtquam occultum ſub terra lapſum per CC ſtadia tenuit, prope Argivorum urbem emergit. His huc uſque memoratis additur, quod praeter inceſtatae pietatis reos, nemo ultra calamitatem iſtam expertus fuerit. Haec ergo de terrae concuſſionibus & diluviis, in Peloponneſo ortis, dicta nobis ſufficiant.

L. Principem hinc Athenis magiſtratum gerente Alciſthene, & Romae Tribunis mil. VIII conſulum loco ſubrogatis, L. & P. Valeriis, C. Terentio, L. Menenio,

καὶ Λεύκιον Αἰμίλιον, [1] καὶ Φάβιον Μάρκον· παρὰ δὲ Ἠλείοις Ὀλυμπιὰς ἤχθη δευτέρα πρὸς ταῖς ἑκατὸν, καθ' ἣν ἐνίκα στάδιον Δάμων Θούριος. ἐπὶ δὲ τούτων, Λακεδαιμονίων ἔτη σχεδὸν πεντακόσια τῆς Ἑλλάδος ἐχόντων τὴν ἡγεμονίαν, τὸ θεῖον προεσήμαινεν αὐτοῖς τῆς ἀρχῆς τὴν ἀποβολήν. ὤφθη μὲν γὰρ κατὰ τὸν οὐρανὸν ἐπὶ πολλὰς νύκτας λαμπὰς μεγάλη καομένη, ἀπὸ τοῦ σχήματος ὀνομασθεῖσα πυρίνη δοκίς. μικρὸν δ' ὕστερον ἡττηθέντες οἱ Σπαρτιάται παραδόξως μεγάλῃ μάχῃ, τὴν ἡγεμονίαν ἀπέβαλον ἀνελπίστως. ἔνιοι δὲ τῶν φυσικῶν τὴν γένεσιν τῆς λαμπάδος εἰς φυσικὰς αἰτίας ἀνέφερον, ἀποφαινόμενοι τὰ τοιαῦτα φαντάσματα κατηναγκασμένως γίνεσθαι χρόνοις ὡρισμένοις· καὶ περὶ τῶν τοιούτων τούς τε ἐν Βαβυλῶνι Χαλδαίους καὶ τοὺς ἄλλους ἀστρολόγους ποιουμένους προῤῥήσεις ἐναργεῖς ἐπιτυγχάνειν. τοὺς δὲ μὴ θαυμάζειν, ὅταν γένηταί τι τοιοῦτον, ἀλλ' ἐὰν μὴ γένηται κατὰ τὰς ἰδίας

Fax ingens in coelo viſa, prodigii inſtar, ad futuras Laced. clades refertur.

Sed Chaldaei rationes aſtronomicas afferunt.

1 Et haec tria deſiderantur in eodem. Edd. Φλάβιον.

C. Sulpicio, T. Papirio, L. Aemilio & M. Fabio; altera ſupra centeſimam Olympias Eleis celebrata fuit, qua ſtadii victoriam Damo Thurius obtinebat. Tum Lacedaemoniis, qui 500 prope annos imperium Graeciae tenuerant, iacturam eiuſdem certis numen ſignis portendebat. Ingens enim fax, quae ignitae trabis nomen a figura ſortiebatur, per multas noctes ardere in coelo viſa eſt. Exiguoque temporis intervallo poſt, magno devicti proelio, repente, quod nemo putaſſet, imperium amiſere. Nonnulli inter Phyſicos, facis huius ortum naturalibus cauſis tribuunt, & id genus oſtenta definito tempore neceſſitate quadam fieri aſſeverant. Et de his celebres in Babylonia Chaldaeos & aſtrologos ceteros effata tam certa edere, ut nihil omnino aberrent. Quos non mirari aiunt, ſi quid horum fiat, ſed potius ſi non eveniat, propterea

ἑκάστων περιόδους, αἰωνίοις κινήσεσι καὶ φοραῖς ὡρισμέναις τῶν συντελουμένων. τὴν δ' οὖν λαμπάδα τοσαύτην ἐσχηκέναι λαμπρότητα καὶ δύναμιν τοῦ φωτὸς, ὥστ' ἐπὶ τῆς γῆς σκιὰς ποιεῖν παραπλησίας τῇ σελήνῃ. κατὰ δὲ τούτους τοὺς χρόνους, Ἀρταξέρξης ὁ βασιλεὺς ὁρῶν πάλιν ταραττομένην τὴν Ἑλλάδα, πρέσβεις ἀπέστειλε, παρακαλῶν συλλύσασθαι τοὺς ἐμφυλίους πολέμους, καὶ συνθέσθαι κοινὴν εἰρήνην κατὰ τὰς ὁμολογίας, ἃς πρότερον ἦσαν πεποιημένοι. [1] τῶν δὲ Ἑλλήνων πάντων ἀσμένως προσδεξαμένων τοὺς λόγους, συνέθεντο κοινὴν εἰρήνην αἱ πόλεις πᾶσαι, πλὴν Θηβαίων. Θηβαῖοι γὰρ μόνοι τὴν Βοιωτίαν ὑπὸ μίαν ἄγοντες συντέλειαν, οὐ προσεδέχθησαν ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων, διὰ τὸ πᾶσιν ἀρέσκειν κατὰ πόλιν γίνεσθαι τοὺς ὅρκους καὶ τὰς σπονδάς. διόπερ ἔκσπονδοι γενηθέντες, ὥσπερ καὶ πρότερον, συνεῖχον τὴν Βοιωτίαν ἐν

Interea Artaxerxes nova legatione pacem inter Graecos firmat.

Foedere communi Thebani ſoli excluduntur,

1 Τῶν δ' Ἑλλ. Clar.

quod ſuos quaeque habeant circuitus, & perpetuis motibus curſibuſque definitis omnia peragantur. Hanc denique lampadem tantam lucis ſplendoris copiam habuiſſe dicunt, ut umbras in terra perinde atque luna efficeret. Circa hoc ipſum tempus Artaxerxes rex Perſarum, Graeciam denuo turbulentis motibus conquaſſari videns, per legatos iterum ad inteſtina componendum bella, & pacem undique inter ſe, iuxta leges nuper conditas, ſtabiliendam ipſos adhortatur. Suaſionem hanc cupide Graeci omnes ampleſtuntur, communemque inter ſe pacem faciunt, praeter ſolos Thebanos. Hi enim, quod ſub una Boeotiam iuriſdictione comprehendi a ſe vellent, a Graecis in foederis communionem non admittebantur, quibus omnibus, ut ſingulae civitates iureiurando ſe foederi obſtringerent, placebat. A foedere itaque excluſi, ut prius factitarant, ſub uno civitatis ſuae cenſu Boeotiam con-

quos Lacedaemonii bello perſequendos cenſent.

τῇ καθ' αὐτοὺς μιᾷ συντελείᾳ. ἐπὶ δὲ τούτοις οἱ Λακεδαιμόνιοι παροξυνθέντες, ἔγνωσαν μεγάλῃ δυνάμει στρατεύειν ἐπ' αὐτοὺς, ὡς κοινοὺς πολεμίους· σφόδρα γὰρ ὑφεωρῶντο τὴν αὔξησιν αὐτῶν, μή ποτε τῆς ὅλης Βοιωτίας ἡγούμενοι, τὴν ἡγεμονίαν τῆς Σπάρτης καταλύσωσιν, ἐπιλαβόμενοι καιροῦ. ἔν τε γὰρ τοῖς γυμνασίοις συνεχῶς διατρίβοντες, εὔρωστοι τοῖς σώμασιν ὑπῆρχον, καὶ φύσει φιλοπόλεμοι καθεστῶτες, οὐδενὸς ἔθνους Ἑλληνικοῦ ταῖς [1] ἀνδραγαθίαις ἐλείποντο. εἶχον δὲ καὶ ἡγεμόνας ἐπιφανεῖς ταῖς ἀρεταῖς πολλοὺς μὲν καὶ ἄλλους, μεγίστους δὲ τρεῖς, Ἐπαμινώνδαν, καὶ Γοργίαν, ἔτι δὲ καὶ Πελοπίδαν· ἥ τε πόλις τῶν Θηβαίων, διὰ τῆς τῶν προγόνων ἐπιφανείας ἐν τοῖς ἡρωϊκοῖς χρόνοις, φρονήματος ἦν πλήρης, καὶ μεγάλων ὠρέγετο πραγμάτων. κατὰ μὲν οὖν τοῦτον τὸν [2] ἐνιαυτὸν οἱ Λακεδαι-

1 Ἀνδρείαις Vat. Coisl. Reg. 2. fortaſſe ex gloſſa. 2 Καιρὸν Reg. 1.

tinebant. Hac ergo pervicacia Lacedaemonii exaſperati, magno illos exercitu, ut communes Graeciae hoſtes, invadendos cenſuerunt. Potentia enim illorum iam pridem augeſcens ſuſpecta eſſe coeperat, ne quando Boeotiae totius principatum conſecuti, occaſione utcunque arrepta, Spartam imperio deiicerent. Cum enim natura bellicoſi erant, nec ulli per Graeciam genti fortitudine ſecundi, tum gymnaſiorum exercitationibus aſſiduis corpora longe validiora efficiebant. Quid? quod etiam ductores tum illis virtute inſignes, cum alii plures, tum maxime tres, Epaminondas, Gorgiaſque, & Pelopidas, praeſto erant. Accedebat huc, quod Thebanorum civitas, ob maiorum nobilitatem, ab heroicis inde temporibus propagatam, animos tollebat, atque propterea res magnas affectabat. Hoc igitur anno Lacedaemonii co-

μόνιοι παρεσκευάζοντο πρὸς τὸν πόλεμον, καὶ δυνάμεις κατέλεγον, τὰς μὲν πολιτικὰς, τὰς δὲ παρὰ τῶν συμμάχων.

Olymp. CII, 2.

να΄. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι [1] Φρασικλείδου, Ῥωμαῖοι κατέστησαν ἀντὶ τῶν ὑπάτων χιλιάρχους ὀκτὼ, Πόπλιον Μάνιον,[2] καὶ Γάϊον [3] Ἐρενούκιον, καὶ Γάϊον Σέξστον, καὶ Τιβέριον [4] Ἰούλιον, ἔτι δὲ Λεύκιον [5] Ἀλβίνιον, καὶ Πόπλιον [6] Τρεβώνιον, καὶ Γάϊον Μάλλιον· πρὸς δὲ τούτοις, Λεύκιον Ἀνθέστιον. ἐπὶ δὲ τούτων οἱ μὲν Θηβαῖοι, ἔκσπονδοι γεγονότες, ἠναγκάσθησαν ἀναδέξασθαι μόνοι τὸν πρὸς Λακεδαιμονίους πόλεμον. οὐδεμιᾷ γὰρ ἐξῆν πόλει συμμαχῆσαι, διὰ τὸ πάσας συντίθεσθαι τὴν κοινὴν εἰρήνην. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι, μονωθέντων τῶν Θηβαίων, ἔκριναν πολεμεῖν αὐτοῖς, καὶ τὰς Θήβας ἐξανδραποδίσασθαι. Φανερᾶς δὲ οὔσης τῆς

Thebani, a ſociis deſerti, Boeotiae civitates immunes facere, Plataeas autem & Theſpias inſtaurare iubentur.

1 Φρασιλείδου idem.
2 Deeſt Coisl.
3 Quae ſequuntur tria, in eodem non inveniuntur.
4 Negligitur a Coisl.
5 Et haec tria exſulant ex Co. Edd. Λαβίνιον.
6 Τριβώνιον ora Steph. Coislin. qui etiam tria, quae ſuccedunt, praeterit. In Clar. Μάλιον.

pias partim e civium, partim ſociorum delectibus comparando, ad bellum ſeſe inſtruxere.

LI. Cum deinceps Athenis Phraſiclides rempublicam adminiſtraret, Romanique conſulari muneri praefeciſſent Tribunos mil. VIII, P. Manlium, C. Erenucium, C. Sextium, L. Iulium, M. Albinium, P. Trebonium, C. Manlium, & L. Antiſtium; Thebani, in foedus non admiſſi, ſuis bellum viribus contra Lacedaemonios ſuſtinere cogebantur: nec ulli civitatum ſuppetias illis ferre, quod pax omnium conſenſu recepta & conſtituta eſſet, licebat. Deſertis igitur Thebanis bellum inferre Lacedaemonii, Thebaſque in ſervitutem redigere, decreverunt. Et quia manifeſte in magnos incumbebant appara-

τῶν Λακεδαιμονίων παρασκευῆς, καὶ τῶν Θηβαίων ἐρήμων ὄντων συμμάχων, ἅπαντες ὑπελάμβανον αὐτοὺς ῥᾳδίως ὑπὸ τῶν Σπαρτιατῶν καταπολεμηθῆναι. διόπερ εὐνοϊκῶς ἐχόντων τῶν Ἑλλήνων πρὸς τοὺς Θηβαίους, συνήλγουν αὐτοῖς ἐπὶ ταῖς προσδοκωμέναις συμφοραῖς· οἱ δ' ἀλλοτρίως ἔχοντες περιχαρεῖς ἦσαν, ὡς αὐτίκα [1] μάλα τῶν Θηβαίων ἐξανδραποδισθησομένων. τέλος δ' οἱ Λακεδαιμόνιοι πολλὴν δύναμιν παρασκευασάμενοι παρέδωκαν αὐτὴν Κλεομβρότῳ τῷ βασιλεῖ, καὶ πρῶτον μὲν [2] προαπέστειλαν πρέσβεις εἰς Θήβας, προστάττοντες ἁπάσας τὰς ἐν τῇ Βοιωτίᾳ πόλεις ἐᾷν αὐτονόμους, [3] Πλαταιὰς δὲ καὶ Θεσπιὰς οἰκίζειν, καὶ τὴν χώραν τοῖς πρότερον γεγονόσι κυρίοις ἀποκαταστῆσαι. ἀποκριναμένων δε τῶν Θηβαίων, ὡς οὔτ' αὐτοὶ πολυπραγμονοῦσι τῶν κατὰ τὴν Λακωνικὴν, [4] οὔτ' ἐκείνοις ἅπτεσθαι [5] προσήκει τῆς Βοιωτίας. γενομένων δὲ [6] τοιούτων

Recuſantibus Lacedaemonii bellum inferunt, duce Cleombroto.

1 Καὶ μάλα Reg. 1.

2 Προσαπέστειλαν idem, & Co.

3 Πλαταιὰς Regius 2. optime. Vulgo Πλαταιέας. Modo προστάττοντας Reg. 1. non male.

4 Deeſt Reg. utrique, Cl. unde & ſtigmate notatum eſt a Steph. οὕτως ante οὔτ' ἐκείνοις, quod probo.

5 Προσήκειν Vat. Coisl. Clar. Reg. 2.

6 Τοιούτων ἀποκρ. Coisl. Reg. 2. & Reg. 1. ſed qui & ſequentem

tus Lacedaemonii, contra vero Thebani ab omnibus deſtituebantur, nemo non in hac opinione erat, non magno eos negotio a Spartanis debellatum iri. Propterea qui bene ipſis cuperent, ob clades impendere viſas, vices illorum dolere: at inimici contra laetitia exſultare, quaſi Thebani iam iam ſervile iugum ſubituri eſſent. Cum ergo magnis Lacedaemonii copiis ſeſe confirmaſſent, regi Cleombroto imperium tradunt. Ante omnia tamen legatos Thebas mittunt, qui cunctas per Boeotiam urbes iuri ſuo permitti, Plataeaſque & Theſpias inſtaurari, agros inſuper priſtinis dominis reſtitui, poſtulent. Ad hoc Thebani reſpondent, ut ipſi Laconiae ſe negotiis non implicent, ita ab illis Boeotiae res non attrectari aequum

ἀποκρίσεων, οἱ Λακεδαιμόνιοι τὸν Κλεόμβροτον εὐθὺς ἐξέπεμψαν μετὰ τῆς δυνάμεως ἐπὶ τὰς Θήβας· οἱ δὲ τῶν Λακεδαιμονίων σύμμαχοι προθύμως εἶχον εἰς τὸν πόλεμον, ἐλπίζοντες μήτ' ἀγῶνα μήτε μάχην ἔσεσθαι, [1] ἀλλ' ἀκονιτὶ τῶν Βοιωτῶν κρατήσειν.

νβ'. Οὗτοι μὲν οὖν προάγοντες ὡς ἧκον εἰς Χαιρώνειαν, κατεστρατοπέδευσαν, καὶ τοὺς καθυστεροῦντας τῶν συμμάχων ἀνέμενον. οἱ δὲ [2] Θηβαῖοι, διὰ τὴν παρουσίαν τῶν πολεμίων, ἐψηφίσαντο τέκνα μὲν καὶ γυναῖκας εἰς Ἀθήνας ὑπεκθέσθαι· αὐτοὶ δ' Ἐπαμινώνδαν στρατηγὸν ἑλόμενοι, τούτῳ τὰ κατὰ τὸν πόλεμον ἐπέτρεψαν, συμπαρόντων αὐτῷ Βοιωταρχῶν ἕξ. ὁ δ' Ἐπαμινώνδας, πανδημεὶ τοὺς Θηβαίους, τοὺς ἐν ἡλικίᾳ στρατιᾶς ὄντας, καταλέξας εἰς τὴν μάχην, καὶ τῶν ἄλλων Βοιωτῶν τοὺς εὐθέτους, προῆγε τὴν δύναμιν

Caſtra ad Coroneam movet Cleombrotus.

Thebani belli ſummam Epaminondae permittunt.

ἀποκρ. vocem negligit. Edd. τῶν interponebant, nota tamen ab H. Steph. inſtructum.

1 Ἀλλὰ κοινῇ Co. Reg. 1. Clar.
2 Ἀθηναῖοι Coisl. frequenti errore.

eſſe. Diſquiſitione hac praemiſſa, Lacedaemonii ſine mora Cleombrotum infeſto Thebas agmine petere iubent. Ad hoc vero bellum confoederati Lacedaemoniorum perquam alacres erant, ut qui nullum hic certamen, nullam omnino pugnam fore, ſed abſque pulvere (quod dicitur) Boeotos ſubactum iri, ſperarent.

LII. Promotis ergo ſignis ad Chaeroneam caſtra metantur, & auxiliarios tardius inſequentes exſpectant. Interea Thebani, hoſtium adventu cognito, liberos uxoreſque Athenis ex populi ſcito depoſuerant. Tum Epaminondam ſummum militiae ducem creant, cui belli totius arbitrium, adhibitis tamen ſex Boeotarchis, commiſerunt. Is, quotquot maturae ad bellum aetatis inter Thebanos eſſe vidit, & ex aliis praeterea Boeotis aptiſſimum quemque, ad militiam hanc delegit, iamque in

Prodigia, Epaminondae, cum iter ingrederetur, obiecta.

ἐκ τῶν Θηβῶν, ἔχων τοὺς σύμπαντας οὐ πλείους τῶν ἑξακισχιλίων. κατὰ δὲ τὴν τῆς πόλεως ἔξοδον, τῶν στρατιωτῶν πολλοῖς ἔδοξε δυσχερῆ σημεῖα Φανῆναι τῷ στρατοπέδῳ. περὶ γὰρ τὰς πύλας ἀπήντησε τοῖς περὶ τὸν Ἐπαμινώνδαν κήρυξ τυΦλὸν ἄνδρα ἀποδεδρακότα [1] κομίζων, καὶ καθάπερ ἦν εἰθισμένον, ἀνηγόρευε κηρύττων, μήτ᾽ ἐξάγειν Θήβηθεν, [2] μήτ᾽ ἀΦανίζειν, ἀλλ᾽ ἀπάγοντα πάλιν ἀνασώζειν. οἱ μὲν οὖν πρεσβύτεροι τῶν ἀκουόντων τοῦ κήρυκος, οἰωνὸν ἐποιοῦντο τοῦ μέλλοντος· οἱ δὲ νεώτεροι ἡσυχίαν εἶχον, ἵνα μὴ δόξωσι διὰ δειλίαν ἀνατρέπειν τὸν Ἐπαμινώνδαν τῆς [3] στρατείας. ὁ δ᾽ Ἐπαμινώνδας πρὸς τοὺς λέγοντας, προσέχειν δεῖ τοῖς οἰωνοῖς, εἶπεν,

Εἷς οἰωνὸς ἄριστος ἀμύνεσθαι περὶ πάτρης.

ταύτῃ δὲ τῇ παῤῥησίᾳ καταπληξαμένου τοῦ Ἐπαμινώνδου τοὺς εὐλαβῶς ἔχοντας, ἕτερος οἰωνὸς ἐΦάνη δυσ-

1 Deſunt haec duo Coisl.
2 Μήτ᾽ Reg. 2. Cett. μηδ᾽.
3 Στρατιᾶς Reg. 1. Mox δεῖν non malum foret.

univerſum non plures ↀ CIↃ ſub vexillis habens, Thebis exercitum educit; cum prodigia quaedam mali ominis viſa, ſub ipſum egreſſum agmini occurrunt. Nam ad portam Epaminondanis obviam fit praeco, hominem caecum, qui aufugerat, ducens, & uſitatam hanc formulam proclamans, neque extra Thebas ducendum, neque e medio tollendum, ſed abductum retro conſervandum eſſe. Quae praeconis verba cum ſeniores excepiſſent, ſtatim futuri aliquid portendi augurantur. Floridior tamen aetas quievit, ne timiditate ſua ab inſtitutae expeditionis negotio retrahere Epaminondam viderentur. Is, auguriis hiſce mentem advertendam eſſe clamitantibus, verſum hunc reponit,

Augurium hoc cunctis patriam defendere praeſtat.

Vix libertate iſta pudorem meticuloſis iniecerat, cum

χερέστερος τοῦ [1] προτέρου· ὁ γὰρ γραμματεὺς προῆγεν, ἔχων δόρυ καὶ ταινίαν ἐπ' αὐτῷ, [2] καὶ προεσήμαινε τὸ παραγγελλόμενον ὑπὸ τῶν ἡγεμόνων. πνεύματος δὲ γενομένου, συνέβη τὴν ταινίαν ἀποσπασθῆναι περί τινα στήλην ἑστῶσαν [3] τάφῳ· ἦσαν δὲ ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ τεθαμμένοι τινὲς Λακεδαιμόνιοι καὶ Πελοποννήσιοι, οἱ μετ' Ἀγησιλάου στρατεύσαντες ἐτελεύτησαν. τῶν δὲ πρεσβυτέρων τινὲς πάλιν ἐντυχόντες, διεμαρτύραντο μὴ προάγειν τὴν δύναμιν, φανερῶς τῶν θεῶν κωλυόντων· ὁ δ' οὐδὲν αὐτοῖς ἀποκριθεὶς, προῆγε τὸ στρατόπεδον, ἡγούμενος τὸν ὑπὲρ τῶν καλῶν λογισμὸν καὶ τὴν ὑπὲρ τῶν δικαίων μνήμην αἱρετωτέραν εἶναι τῶν παρόντων σημείων. ὁ μὲν οὖν Ἐπαμινώνδας πεφιλοσοφηκὼς, καὶ τοῖς ἐν παιδείᾳ λογισμοῖς ἐμφρόνως χρησάμενος, παραυτίκα μὲν ὑπὸ πολλῶν μέμψεως His non deterritus, fauces ad Coroneam occupat.

1 Πρότερον Coisl.
2 Deſit copula Reg. 1.
3 Τῷ τάφῳ Clar.

aliud omen, priore formidabilius, ſeſe obtulit. Caſtrenſis enim ſcriba cum haſta, quae faſciam appenſam habebat, ut mandata ducum per exercitum ſignificaret, praeibat. Huic, turbine confeſtim oborto, accidit, ut faſciam ab haſtili avulſam in ſepulcri forte cippum ventus ibi deferret. Hoc enim loco, qui Ageſilai pridem ductum ſecuti ceciderant, Spartani & Peloponneſii terrae inhumati erant. Hic iterum aetate provectiores cum obteſtatione interpellare, ne, cum evidenter Dii obſiſtant, cum agmine ulterius pergerent. At imperator, nullo eos reſponſo dignatus, quod honeſti & aequi rationem prodigiorum in praeſentia obſervationi longe praeferendam eſſe cenſeret, alacriter ſigna promovit. Tametſi igitur Epaminondas, quippe in philoſophia praeclare verſatus, ad diſciplinae rationes rem, quae tum agebatur, prudenter accommodaſſet, magnam tamen interim vulgi reprehen-

ἔτυχεν, ὕστερον δὲ διὰ τῶν κατορθωμάτων δόξας στρατηγικῇ συνέσει διαφέρειν, μεγίστων ἀγαθῶν αἴτιος ἐγένετο τῇ πατρίδι. [1] εὐθὺς γὰρ προαγαγὼν τὴν δύναμιν, καὶ προκαταλαβόμενος τὰ περὶ τὴν Κορώνειαν στενὰ, κατεστρατοπέδευσεν.

Id animadvertens Cleombrotus, exercitum per Phocidem ad Leuſtra ducit.

νγ'. Ὁ δὲ Κλεόμβροτος, πυθόμενος τοὺς πολεμίους προκατειληφέναι τὰς παρόδους, τὸ μὲν [2] ταύτῃ ποιεῖσθαι τὴν διέξοδον ἀπέγνω, πορευθεὶς δὲ διὰ τῆς Φωκίδος, καὶ διεξελθὼν τὴν παραθαλαττίαν ὁδὸν χαλεπὴν οὖσαν, ἐνέβαλεν εἰς τὴν Βοιωτίαν ἀκινδύνως· [3] ἐν παρόδῳ δέ τινα τῶν πολισματίων χειρωσάμενος, καὶ τριήρων [4] ἐγκρατὴς ἐγένετο. μετὰ δὲ ταῦτα καταντήσας εἰς τὰ καλούμενα Λεῦκτρα, κατεστρατοπέδευσε, καὶ τοὺς

Sequuntur Boeoti.

στρατιώτας ἐκ τῆς ὁδοιπορίας ἀνελάμβανεν. οἱ δὲ Βοιωτοὶ, προάγοντες ἐπὶ τοὺς πολεμίους, ὡς ἤγγισαν αὐτοῖς, καὶ λόφους τινὰς ὑπερβαλόντες, ἄφνω κατενόη-

1 Εὐθὺ Reg. 1. Tum προαγόμενος Reg. 2. Clar.

2 Ταύτην Reg. 2. Mox ἔξοδον Coisl.

3 Praepoſitionem omittit Coisl.

4 Ἐγκρατὴς ἐγένετο. μετὰ ora Steph. Vatic. Coisl. Reg. 1. Edd. ἐγκρ. γενόμενος παρῆλθε.

ſionem incurrit. Sed non multo poſt, cum felix rerum geſtarum eventus imperatoriae in ipſo artis excellentiam demonſtraret, magnis patriam emolumentis cumulaſſe viſus eſt. Tum autem recta cum copiis via progreſſus, faucibus ad Coroneam occupatis, ibi caſtra metatur.

LIII. Cleombrotus, ubi tranſitum hunc ab hoſtibus inſeſſum audivit, illac perrumpere ſe poſſe diffidens, per Phocidem iter avertit. Et viam iuxta mare, quamvis aſperam, emenſus, abſque detrimento fines Boeotiae attigit. In tranſitu tamen oppidulis quibuſdam in fidem ſuam adactis, triremibus aliquot potitus eſt. Tandem ad Leuctra (uti vocantur) pervenit, locoque ſtativis delecto, militem ab itineris moleſtia recreavit. Interea promotis Boeoti caſtris hoſti propinquarant: collibuſque

σαν τοὺς Λακεδαιμονίους ἐπέχοντας ἅπαν τὸ Λευκτρικὸν πεδίον, κατεπλάγησαν, [1] ἰδόντες τὸ μέγεθος τῆς δυνάμεως. συνεδρευσάντων δὲ τῶν Βοιωταρχῶν, καὶ βουλευομένων, πότερον χρὴ μένειν [2] καὶ πρὸς πολλαπλασίονα δύναμιν διαγωνίζεσθαι, ἢ τὴν ἀναχώρησιν ποιησάμενοι, ἐν τόποις δεξιοῖς [3] συστήσωνται τὴν μάχην, ἔτυχον αἱ γνῶμαι τῶν ἡγεμόνων ἴσαι γενόμεναι. ἓξ γὰρ ὄντων Βοιωταρχῶν, τρεῖς μὲν ᾤοντο δεῖν ἀπάγειν τὴν δύναμιν, τρεῖς δὲ μένειν καὶ διαγωνίζεσθαι· ἐν οἷς ἦν καὶ ὁ Ἐπαμινώνδας συνεξαριθμούμενος. ἀπορίας δ' οὔσης μεγάλης καὶ δυσκρίτου, τῶν Βοιωταρχῶν ὁ ἕβδομος ἧκεν, ὃν πείσας Ἐπαμινώνδας ὁμόψυχον ἑαυτῷ γενέσθαι, [4] ἐπροτέρησε τῆς γνώμης. ὁ μὲν οὖν ὑπὲρ τῶν ὅλων ἀγὼν τοῦτον τὸν τρόπον ἐκυρώθη. [5] ὁ δ' Ἐπαμι-

Habita deliberatione, an pugna ineunda ſit cum hoſte numeroſiore, Boeotarchae pugnam decernunt.

1 Ἰδόντες marg. Steph. Reg. 2. Vulgo εἰδότες.

2 Καὶ διαγων. πρὸς πολλαπλ. δύναμιν Clar. Reg. 2.

3 Συστήσονται ambo Reg.

4 Προετέρησε edd.

5 Ὁ μὲν οὖν Ἐπαμινώνδας &c. Reg. 1.

ſuperatis, quamprimum viderunt totum in Leuctris campum multitudine ſua obtinere Lacedaemonios, metu non exiguo, tanta hoſtium vi cognita, percelluntur. Mox Boeotarcharum ſenatus conventum agit, & deliberatio inſtituitur, utrum manendum ſit, & cum longe numeroſiore exercitu confligendum, an vero, copiis inde reductis, loco magis idoneo pugnam commiſſum eant. Ibi forte fortuna, ut pares numero ſententiae dicerentur, accidit. Cum enim VI Boeotarchae eſſent, tres abducendum eſſe militem cenſebant, tres, ut loco manerent, & dimicando fortunam periclitarentur, ſuadebant. Inque horum numero Epaminondas fuit. Dum ita diſceptatio haeret anceps, necdum certa eius diiudicatio facta eſt, ſeptimus tandem Boeotarches intervenit. Huic, ut ſuffragium ſibi accommodet, Epaminondas ſuaſor eſt. Atque ita ſententia ſua pervicit. De ſumma igitur rerum armis diſceptandum eſſe, hac ratione decretum fuit. Tum

Militum animos, augurum ſuperſtitione impletos, Epaminondas fictis rumoribus prudenter regit.

νώνδας ὁρῶν τοὺς στρατιώτας δεισιδαιμονοῦντας ἐπὶ τοῖς γεγονόσι σημείοις, ἐφιλοτιμεῖτο διὰ τῆς ἰδίας ἐπινοίας καὶ στρατηγίας μεταθεῖναι τὰς τοῦ πλήθους εὐλαβείας. διόπερ τινῶν προσφάτως παραγεγονότων ἐκ Θηβῶν, ἔπεισεν εἰπεῖν ὅτι τὰ κατὰ τὸν νεὼν τοῦ Ἡρακλέους ὅπλα παραδόξως ἀφανῆ γέγονε, καὶ λόγος ἐν ταῖς Θήβαις διαδέδοται ὡς τῶν ἡρώων τῶν ἀρχαίων ἀνειληφότων αὐτὰ, καὶ βοηθεῖν τοῖς Βοιωτοῖς ἀπεληλυθότων. ἄλλον δὲ κατέστησεν ὡς ἀπὸ Τροφωνίου προσφάτως ἀναβεβηκότα καὶ λέγοντα, [1] διότι προστέταχεν ὁ θεὸς αὐτοῖς, ὅταν ἐν Λεύκτροις νικήσωσιν, ἀγῶνα τιθέναι Διῒ βασιλεῖ στεφανίτην· ἀφ' οὗ δὴ Βοιωτοὶ ταύτην ποιοῦσι τὴν πανήγυριν ἐν Λεβαδείᾳ.

Leandrias, exſul Spartanus,

νδ'. Συνήργησε δὲ πρὸς ταύτην τὴν ἐπίνοιαν Λεανδρίας ὁ Σπαρτιάτης, πεφευγὼς μὲν ἐκ Λακεδαίμονος,

1 Διότι ἔξω τῆς Πελοποννήσου τὰ Λεῦκτρα προστέταχεν Vat. Reg. 1. Credo gloſſam eſſe, qua *Leuctra* haec diſtinguuntur ab eiuſdem nominis aliis in Peloponneſo. Vid. Plutarch. Pelop. p. 288.

videns Epaminondas, animos militum auguriorum ſuperſtitione adhuc occupatos teneri, ſuae induſtriae artiſque commento hanc amoliri cupiebat. Cum ergo recens quidam Thebis in caſtra veniſſent, rumoris huius diſſeminandi auctor illis eſt, quod omnia per fanum Herculis arma ſubito diſparuerint, & fama Thebis circumferatur, his antiquos Heroës acceptis, ad opitulandum Thebanis ex urbe feſtinare. Alium etiam ſubornavit, qui ex Trophonii antro ſe nuper admodum emerſiſſe fingeret. Is mandatum a Deo afferebat, ut victoriam in Leuctris adepti, coronarium Iovi regnatori certamen inſtituerent. Hinc mos ille, ut ſollemnem ad Lebadiam Boeoti conventum peragant.

LIV. Ad hanc imperatoris ſollertiam adiumenti non minimum attulit Leandrias Spartanus, qui Lacedaemone

τότε δὲ συστρατεύων Θηβαίοις. οὗτος γὰρ ἐν ἐκκλησίᾳ προαχθεὶς ἀπέφηνε τὸ παλαιὸν εἶναι λόγιον τοῖς Σπαρτιάταις, ὅτι τότε τὴν ἡγεμονίαν ἀποβαλοῦσιν, ὅταν ἐν Λεύκτροις [1] ὑπὸ Θηβαίων ἡττηθῶσι. προσῆλθον δὲ τῷ Ἐπαμινώνδᾳ καὶ χρησμολόγοι τινὲς ἐγχώριοι, λέγοντες ὅτι περὶ τὸν τάφον τοῦ Λεύκτρου καὶ Σκεδάσου θυγατέρων μεγάλῃ συμφορᾷ δεῖ περιπεσεῖν Λακεδαιμονίους, διὰ τοιαύτας αἰτίας· Λεῦκτρος ἦν, ἀφ᾽ οὗ τὸ πεδίον τοῦτο ἔσχε τὴν προσηγορίαν. τούτου θυγατέρας, καὶ Σκεδάσου τινὸς ὁμοίως κόρας πρέσβεις [2] Λακεδαιμονίων ἐβιάσαντο· αἱ δὲ ὑβρισθεῖσαι τὴν συμφορὰν οὐκ ἐνέγκασαι, τῇ πατρίδι τῇ πεμψάσῃ τοὺς ὑβριστὰς καταρασάμεναι, τὸν βίον αὐτοχειρίᾳ κατέστρεψαν. πολλῶν δὲ καὶ ἄλλων τοιούτων λεγομένων, καὶ τοῦ Ἐπαμινώνδου συναγαγόντος ἐκκλησίαν,

antiquum oraculum de Spartanis ad Leuctri tumulum ſubigendis proferre iubetur.

Alia afferunt oraculorum interpretes.

1 Deſunt haec duo Reg. 2. Paullo ante ἀποβάλωσιν Reg. 1. ubi & ἀπεφήνατο praeſtabat.
2 Λακεδαιμόνιοι Reg. 2.

extorris factus, Thebanis tum militabat. Is in concionem venire iuſſus, antiquum Spartanis oraculum haberi, tum demum principatu exutos illos fore, ſi Thebanorum Marti ad Leuctra ſuccubuerint, affirmabat. Interpretes denique oraculorum quidam indigenae Epaminondam convenere, qui aſſeverabant, quod ad ſepulcrum Leuctri Scedaſique filiarum ingente Lacedaemonios calamitate plecti neceſſum ſit. Leuctrus is fuit, a quo campus ille nomen ſortitus eſt. Huius & Scedaſi cuiuſdam filias, in eodem virginitatis flore conſtitutas, Spartanorum legati per vim ſtupraverant. Quam contumeliae foeditatem cum minime tolerandam ſibi illae putarent, diras patriae, quae tam nefarios miſiſſet legatos, imprecatae, ſuis vitam manibus ſibi praeciderunt. Cum haec & id genus alia plura dictitarentur, concionem Epaminondas

τοὺς στρατιώτας τοῖς οἰκείοις λόγοις προτρεψαμένου πρὸς τὸν ἀγῶνα, πάντες μετέθεντο τὰς γνώμας· καὶ τῆς μὲν δεισιδαιμονίας ἀπελύθησαν, πρὸς δὲ τὴν μάχην εὐθαρσεῖς ταῖς ψυχαῖς κατέστησαν. ἦλθε δὲ καὶ συμμαχία [1] κατὰ τοῦτον τὸν καιρὸν τοῖς Θηβαίοις παρὰ Θετταλῶν, πεζοὶ μὲν χίλιοι καὶ πεντακόσιοι, ἱππεῖς δὲ πεντακόσιοι, ὧν ἡγεῖτο Ἰάσων. οὗτος [2] ἔπεισε τούς τε Βοιωτοὺς καὶ τοὺς Λακεδαιμονίους ἀνοχὰς ποιήσασθαι, καὶ τὰ παράλογα τῆς τύχης εὐλαβηθῆναι. γενομένων δὲ τῶν σπονδῶν Κλεόμβροτος ἀνέζευξε μετὰ τῆς δυνάμεως ἐκ τῆς Βοιωτίας, καὶ ἀπήντησεν αὐτῷ ἄλλη δύναμις μεγάλη Λακεδαιμονίων καὶ τῶν συμμάχων, ἡγουμένου Ἀρχιδάμου τοῦ Ἀγησιλάου. οἱ γὰρ Σπαρτιάται, θεωροῦντες τὴν ἑτοιμότητα τῶν Βοιωτῶν, καὶ τὸ θράσος καὶ τὴν ἀπόνοιαν εὐλαβούμενοι, τὴν δευτέραν ἀπε-

Ita milites ad pugnandum inflammantur.

Iaſon Theſſalus per inducias rem dirimere ſuadet.

Sed Lacedaemonii, novis copiis auſti,

1 Τοῖς Θηβ. κατὰ τ. τὸν καιρ. idem & Clar. In Reg. 1. τοῖς deſideratur.

2 Non eſt in Coisl. τε ante ἔπεισε, quem laudo.

advocat, & apta milites oratione ad inſtans certamen promtos & alacres eſſe iubet. Quo factum, ut omnes ſententiam mutarent, & revocatis a ſuperſtitione animis, iam fidenter pugnam adire non dubitarent. Sub hoc ipſum tempus a Theſſalis copiae auxiliares Thebanis ſubvenerunt: pedites CIↃ & IↃ erant, cum equitibus IↃ, Iaſone ductore. Hic conſilium Thebanis & Lacedaemoniis dedit, ut penſitatione caſuum, quos inopinatos fortuna obiiceret, per inducias coirent. Percutitur ergo foedus. Iamque Cleombrotus cum exercitu ex Boeotia ſe recipiebat, cum novus illi exercitus, & quidem magnus, e Lacedaemoniorum ſociorumque delectu, duce Archidamo, Ageſilai filio, obviam venit. Dum enim Spartani alacritatem Boeotorum fiduciamque vident, animoſque illorum, in omnem paratos eventum, non contemnendos arbitrantur, alterum hunc exercitum miſe-

στάλκεισαν δύναμιν, ἵνα τῷ πλήθει τῶν ἀγωνιζομένων περιγένωνται τῆς τῶν πολεμίων τόλμης. συνελθουσῶν δ' εἰς ταὐτὸ τῶν δυνάμεων, αἰσχρὸν εἶναι ὑπέλαβον οἱ Λακεδαιμόνιοι, δεδιέναι τὰς τῶν Βοιωτῶν ἀρετάς. διόπερ τὰς σπονδὰς παρ' οὐδὲν ἡγησάμενοι, μετὰ πολλῆς προθυμίας ἀνέκαμψαν εἰς Λεῦκτρα. ἑτοίμων δ' ὄντων καὶ τῶν Βοιωτῶν πρὸς τὴν μάχην, ἐξέταττον ἀμφότεροι τὰς δυνάμεις. aciem ad proelium inſtruunt.

νε'. Καὶ παρὰ μὲν τοῖς Λακεδαιμονίοις οἱ ἀφ' Ἡρακλέους γεγονότες ἡγεμόνες ἐτάχθησαν ἐπὶ τῶν κεράτων, Κλεόμβροτός τε ὁ βασιλεὺς καὶ Ἀρχίδαμος ὁ Ἀγησιλάου τοῦ βασιλέως υἱός· παρὰ δὲ τοῖς Βοιωτοῖς [1] Ἐπαμινώνδας, ἰδίᾳ τινὶ καὶ περιττῇ τάξει χρησάμενος, διὰ τῆς ἰδίας στρατηγίας περιεποιήσατο τὴν περιβόητον νίκην. ἐκλεξάμενος γὰρ ἐξ ἁπάσης τῆς δυνάμεως τοὺς ἀρίστους, ἐπὶ τὸ ἕτερον μέρος ἔστησε, μεθ' Pugnae ratio ab utraque parte deſcribitur.

1 Ponitur eius nomen poſt χρησάμενος in Clar.

rant, ut multitudine ſaltem proeliantium eam hoſtium protervitatem domarent. Exercitibus igitur in unum locum congreſſis, Spartani maieſtate ſua indignum rati, ſi Boeotorum virtutem metu dignam iudicarent, nulla prorſus foederis habita ratione, praecipiti quadam confidentia ad Leuſtra regrediuntur. Ibi alacriter conflictum exſpectantes inveniunt Boeotos. Ad hunc ergo modum acies utrinque inſtruuntur.

LV. Apud Lacedaemonios Cleombrotus rex & Archidamus, Ageſilai regis filius, uterque ab Hercule oriundus, cornubus praefecti erant. Apud Boeotos vero Epaminondas ordinem quendam peculiarem eximiumque adhibuit, & hoc artis imperatoriae commento victoriam illam nunquam ſatis laudatam adeptus eſt. Ex toto enim agmine omnium ſtrenuiſſimos, cum quibus ipſe proelium

ὧν καὶ αὐτὸς ἔμελλε διαγωνίζεσθαι· τοὺς δ' ἀσθενεστάτους ἐπὶ τὸ ἕτερον κέρας τάξας, παρήγγειλεν αὐτοῖς φυγομαχεῖν, καὶ κατὰ τὴν ἔφοδον τῶν πολεμίων ἐκ τοῦ κατ' ὀλίγον ὑποχωρεῖν. διὸ καὶ λοξὴν ποιήσας τὴν φάλαγγα, [1] τῷ τοὺς ἐπιλέκτους ἔχοντι κέρατι ἔγνω κρίνειν τὴν μάχην. ὡς δ' αἵ τε σάλπιγγες ἐσήμαινον παρ' ἀμφοτέροις τὸ πολεμικὸν καὶ κατὰ τὴν πρώτην ὁρμὴν συνηλάλαξαν αἱ δυνάμεις, οἱ μὲν Λακεδαιμόνιοι τοῖς κέρασιν ἀμφοτέροις ἐπῆγον, μηνοειδὲς τὸ σχῆμα τῆς φάλαγγος πεποιηκότες· οἱ δὲ Βοιωτοὶ τῷ μὲν ἑτέρῳ κέρατι ὑπεχώρουν, τῷ δὲ ἑτέρῳ δρόμῳ συνῆπτον τοῖς πολεμίοις· ὡς δὲ συνῆψαν ἀλλήλοις εἰς χεῖρας, τὸ μὲν πρῶτον ἐκθύμως ἀμφοτέρων ἀγωνιζομένων, ἰσόῤῥοπος ἦν ἡ μάχη· μετὰ δὲ ταῦτα τῶν περὶ τὸν Ἐπαμινώνδαν διά τε τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν πυκνότητα τῆς τάξεως πλεονεκτούντων, πολλοὶ τῶν Πελοποννησίων ἀνῃροῦντο. οὐ γὰρ ὑπέμενον ὑπενέγκαι τὸ βάρος τῆς τῶν ἐπιλέκτων ἀν-

Inclinatur acies Lacedaemoniorum,

1 Deeſt Coislin.

ciere volebat, accurate ſelectos in uno latere conſtituit. Imbecilliores vero, in altero cornu diſpoſitos, fugam inter pugnandum ſimulare, hoſtiumque impreſſioni pedetentim cedere iubet. Obliqua igitur phalange inſtituta, cum altero cornu, quo delectos habebat, pugnam diſceptare ſtatuit. Iam bellicum utrinque tubae concinebant, ingenſque primo incurſu vociferatus tollebatur, cum Lacedaemonii, phalange ad falcatae lunae ſpeciem conformata, utrumque cornu adducunt: contra vero Boeoti altero ſuo pedem referunt, ſed altero curſim in hoſtes impetum faciunt. Ubi ventum ad manus eſt, initio fortiter utriſque concertantibus, in aequilibrio pugna erat. Exinde cum Epaminondani tum virtute, tum ordinum denſitate praevalerent, magna Peloponneſiorum caedes ſiebat. Molem enim fortitudinis, qua delecti eos preme-

δραγαθίας, ἀλλὰ τῶν ἀντιστάντων οἱ μὲν ἔπιπτον, οἱ δὲ κατετραυματίζοντο, πάσας τὰς πληγὰς ἐναντίας λαμβάνοντες. ἕως μὲν οὖν ὁ βασιλεὺς τῶν Λακεδαιμονίων Κλεόμβροτος ἔζη, πολλοὺς ἔχων τοὺς συνασπίζοντας καὶ προθύμως πρὸ αὐτοῦ ἀποθνήσκοντας, ἄδηλος ἦν ἡ ῥοπὴ τῆς νίκης· ἐπεὶ δ' οὗτος, πάντα κίνδυνον ὑπομένων, οὐκ ἠδύνατο βιάσασθαι τοὺς ἀνθεστηκότας, ἡρωϊκῶς δὲ μαχόμενος, καὶ πολλοῖς τραύμασι περιπεσὼν ἐτελεύτησε, τότε συνδρομῆς γενομένης περὶ τοῦ πτώματος, νεκρῶν πλῆθος ἐσωρεύθη.

horumque rex Cleombrotus occiditur.

νϛ'. Ἀναρχίας δὲ γενομένης περὶ τὸ κέρας, οἱ μὲν περὶ τὸν Ἐπαμινώνδαν βαρεῖς ἐγκείμενοι τοῖς Λακεδαιμονίοις, τὸ μὲν πρῶτον τῇ βίᾳ βραχὺ προέωσαν ἐκ τῆς τάξεως τοὺς πολεμίους· οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι περὶ τοῦ βασιλέως ἀγωνισάμενοι λαμπρῶς, τοῦ μὲν σώματος ἐγκρατεῖς ἐγένοντο, τῆς δὲ νίκης οὐκ ἴσχυσαν

Pugnae ad Leuctra exitus Lacedaemoniis exitioſus.

bant, ſuſtinere non poterant, ſed reſiſtentium alii cadere, alii vulneribus, adverſo pectore exceptis, confici. Quamdiu ergo Cleombrotus, Lacedaemoniorum rex, quem valida propugnatorum manus, alacriter pro ipſo mortem oppetentium, ſtipabat, adhuc ſuperſtes fuit, incertum erat, quorſum victoria inclinaret. At quamprimum hic, poſtquam omnibus ſeſe periculis obiectans, adverſarios propulſare non valeret, heroice pugnando, multis vulneribus confixus occubuit; concurſu circa cadaver facto, acervatim defenſores ſternebantur.

LVI. Cumque hoc cornu abſque duce eſſet, Epaminondani, vi magna Lacedaemoniis incumbentes, ad laxandum paullatim ordines hoſtem impulerunt. Egregie tamen pro rege ſuo dimicantes Lacedaemonii cadavere quidem potiuntur, ſed victoriam obtinere haudquaquam

ἐφικέσθαι. τῶν γὰρ ἐπιλέκτων ὑπερβαλλομένων ταῖς ἀνδραγαθίαις, καὶ τῆς ἀρετῆς καὶ παρακλήσεως Ἐπαμινώνδου πολλὰ συμβαλλομένης, μόγις ἐβιάσθησαν οἱ Λακεδαιμόνιοι·[1] καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἀναχωροῦντες, τὴν τάξιν διέλυον, τὸ δὲ τελευταῖον, πολλῶν ἀναιρουμένων, τοῦ δὲ παραγγέλλοντος ἡγεμόνος τετελευτηκότος, ἐγένετο παντελὴς τροπὴ τοῦ στρατοπέδου. οἱ δὲ περὶ τὸν Ἐπαμινώνδαν ἐπικείμενοι τοῖς φεύγουσι, καὶ πολλοὺς τῶν ἐναντίων κατακόψαντες, ἀπηνέγκαντο νίκην ἐπιφανεστάτην. συμβαλόντες γὰρ τοῖς ἀρίστοις τῶν Ἑλλήνων, καὶ τοῖς ὀλίγοις τῶν πολλαπλασίων παραδόξως περιγενόμενοι, μεγάλην δόξαν ἐπ' ἀνδρείᾳ[2] κατεστήσαντο. μεγίστων δ' ἐπαίνων ὁ στρατηγὸς Ἐπαμινώνδας ἠξιώθη, διὰ τῆς ἰδίας ἀνδρείας μάλιστα καὶ στρατηγικῆς συνέσεως τοὺς ἀνικήτους[3] ἡγεμόνας τῆς

Epaminondae & Thebanorum eximia victoria.

1 Abeſt a Clar. Coisl. voce ex praecedentibus repetita.
2 Παραδόξως κατεστήσ. Reg. 1.
3 Τῶν Ἑλλήνων ἡγεμόνας Reg. 1.

potuere. Dum enim invicto animorum manuumque robore inſtant delecti, nec parum eos virtus & exhortatio Epaminondae confirmat, Lacedaemonii tandem, licet haud abſque negotio, repelluntur. Ac primo quidem ſenſim recedendo ordines ſolvunt. Sed poſtquam caedes ſubinde magis incrudeſceret, & imperatore iam defuncto nullus eſſet, qui ſalutaria praeciperet, totus ſe paſſim exercitus in fugam effundit. Epaminondani autem fugientium tergis inhaerent, magnaque hoſtium caede perpetrata, clariſſimam ab illis victoriam reportant. Quod enim cum Graecorum omnium praeſtantiſſimis confligere non dubitaſſent, & numero perpauci longe maioribus hoſtium copiis victoriam extorſiſſent, hoc ipſo eximiam fortitudinis gloriam ſibi compararunt. Maximam vero ante omnes laudem Epaminondas imperator promeruiſſe indicatus eſt, qui ſua potiſſimum virtute & imperatoria

Ἑλλάδος κατηγωνισμένος. ἔπεσον δ' ἐν τῇ μάχῃ τῶν Λακεδαιμονίων οὐκ ἐλάττους τῶν τετρακισχιλίων, τῶν δὲ Βοιωτῶν περὶ τριακοσίους· μετὰ δὲ ταῦτα περί τε τῆς τῶν νεκρῶν ἀναιρέσεως καὶ τῆς εἰς Πελοπόννησον ἀπαλλαγῆς τῶν Λακεδαιμονίων σπονδὰς ἐποιήσαντο. καὶ τὰ μὲν περὶ τὴν ἐν Λεύκτροις μάχην συμβάντα τοιοῦτον ἔσχε τέλος.

Olymp. CII, 3.

νζ'. Τοῦ δ' ἐνιαυσιαίου χρόνου διεληλυθότος, [1] Ἀθήνησι μὲν ἦρχε Δυσκίνητος, ἐν Ῥώμῃ δὲ ἀντὶ τῶν ὑπάτων χιλίαρχοι κατεστάθησαν τέσσαρες, Κόϊντος Σεροuΐλιος, [2] καὶ Λεύκιος Φούριος, ἔτι δὲ [3] Γάϊος Λικίνιος, καὶ Πόπλιος [4] Κοίλιος. ἐπὶ δὲ τούτων Θηβαῖοι μεγάλῃ δυνάμει στρατεύσαντες ἐπ' Ὀρχομενὸν, ἐπεβάλοντο μὲν ἐξανδραποδίσασθαι τὴν πόλιν· [5] Ἐπαμινώνδου δὲ συμβουλεύσαντος, ὅτι τὰ διὰ τῆς ἀνδρείας

Poſt pugnam ad Leuctra Thebani Orchomeniorum urbem oppugnant;

1 Ἀθήνησι μὲν Cl. quae vocula edd. deerat. Porro ἐνιαυσίου uterque Reg. & Δυσκίνητος cum Vat. & Steph. ora. Edd. Δυσνίκητος.
2 Tria haec deſunt Coisl.
3 Non habet Coisl. Mox Λικίνιος Sigon. Edd. Λικίννιος.
4 Κίλιος Clar. Reg. 2.
5 Ἐπαμινώνδου δὲ συμβ. Clar. & Reg. 2. unde aberrans δὲ revocavi. Idem ce. ſuit Scaliger, mox etiam δεῖ poſt διαφυλάττειν adiungendum opinatus.

ſollertia invictos antea Graeciae duces profligaſſet. Hac autem pugna Lacedaemoniorum non pauciores CIↃ CIↃ CIↃ CIↃ, & Boeotorum CCC ferme cecidere. Poſt haec, ut mortuos ad ſepulturam reciperent, & Lacedaemonii in Peloponneſum regrederentur, inducias pepigerunt. Hoc equidem eventu pugna in Leuctris geſta fuit.

LVII. Inſequenti anno, quo princeps reipublicae Athenienſium fuit Dyſcinetus, & Romae conſulare imperium adminiſtrarunt Tribuni milit. IV, Q. Servilius, L. Furius, C. Licinius, & P. Cloelius, Thebani magnis Orchomenum copiis expugnatum ibant, extremam urbi huic ſervitutem intentantes. Ab Epaminonda vero ad-

ipſos, mox Phocenſes Aetoloſque ſocios accipiunt.

κατεργασθέντα, τῇ φιλανθρωπίᾳ διαφυλάττειν τοὺς τῆς τῶν Ἑλλήνων ἡγεμονίας ὀρεγομένους, μετέγνωσαν. διόπερ τοὺς μὲν Ὀρχομενίους εἰς τὴν τῶν συμμάχων [1] χώραν κατέταξαν. μετὰ δὲ ταῦτα Φωκεῖς καὶ Αἰτωλοὺς καὶ Λοκροὺς φίλους ποιησάμενοι, τὴν εἰς Βοιωτίαν ἐπάνοδον ἐποιήσαντο. Ἰάσων δὲ ὁ Φερῶν τύραννος ἀεὶ μᾶλλον αὐξόμενος ἐστράτευσεν εἰς τὴν Λοκρίδα· καὶ τὴν μὲν Ἡράκλειαν τὴν ἐν Τραχινίᾳ διὰ προδοσίας ἑλὼν, ἀνάστατον ἐποίησε, καὶ τὴν χώραν Οἰταίοις καὶ Μηλιεῦσιν ἐδωρήσατο. μετὰ δὲ ταῦτα ἐπὶ τὴν Περραιβίαν ἐπιζεύξας, τῶν πόλεων τὰς μὲν λόγοις φιλανθρώποις προσηγάγετο, τὰς δὲ διὰ τῆς βίας ἐχειρώσατο. ταχὺ δὲ τῆς δυναστείας αὐτοῦ στερεουμένης, οἱ τὴν Θετταλίαν οἰκοῦντες ὑφωρῶντο τὴν αὔξησιν αὐτοῦ καὶ τὴν πλεονεξίαν. ἅμα δὲ τούτοις πραττομένοις, ἐν τῇ πόλει τῶν Ἀργείων ἐγένετο στάσις, καὶ φόνος τοσοῦτος,

Iaſon, Pheraeorum tyrannus, Locridem petit, Heracleam vaſtat, Perrhaebiam ingreditur.

Argis ſeditio

1 Πόλιν Vat. Coisl. & Clar. margo.

moniti, virtute parta humanitate conſervanda eſſe his, qui principatum Graeciae ambirent, ab incepto deſtiterunt. Orchomeniis igitur in ſocietatis partem receptis, & Phocenſibus inde Aetoliſque amicorum numero aggregatis, in Boeotiam remearunt. Tum regulus Pheraeorum Iaſon, potentia ſubinde magis augeſcens, Locridem infeſto exercitu aggreditur, & Heracleam in Trachinia proditione captam evertit, agrumque Oetaeis & Melienſibus donat. Hinc prolatis in Perrhaebiam ſignis, urbium alias miti colloquio ſibi adiungit, alias vi ad imperata faciendum adigit. Theſſalis autem, qui tam brevi principatum eius adeo confirmatum videbant, haec virium acceſſio, & impotens dominandi cupiditas, non ſuſpecta eſſe minime potuit. Sed interea in Argivorum urbe novus oritur tumultus, & laniena tam enormis, ut

ὅσος παρ᾽ ἑτέροις τῶν Ἑλλήνων [1] οὐδεπώποτε γεγονέναι μνημονεύεται. ἐκλήθη δὲ ὁ νεωτερισμὸς οὗτος [2] παρὰ τοῖς Ἕλλησι σκυταλισμὸς, διὰ τὸν τρόπον τοῦ θανάτου ταύτης τυχὼν τῆς προσηγορίας.

& caedes immenſa ſcytaliſmo facta.

νη´. Ἡ γοῦν στάσις ἐγένετο διὰ τοιαύτας αἰτίας· τῆς πόλεως τῶν Ἀργείων δημοκρατουμένης, καί τινων δημαγωγῶν παροξυνόντων τὸ πλῆθος κατὰ τῶν [3] ταῖς ἐξουσίαις καὶ δόξαις ὑπερεχόντων, οἱ διαβαλλόμενοι συστάντες ἔγνωσαν καταλῦσαι τὸν δῆμον. βασανισθέντων δέ τινων ἐκ τῶν συνεργεῖν δοκούντων, οἱ μὲν ἄλλοι, φοβηθέντες τὴν ἐκ τῶν βασάνων τιμωρίαν, ἑαυτοὺς ἐκ τοῦ ζῆν μετέστησαν· ἑνὸς δ᾽ ἐν ταῖς βασάνοις ὁμολογήσαντος καὶ πίστιν λαβόντος, ὁ μὲν μηνυτὴς τριάκοντα τῶν ἐπιφανεστάτων κατηγόρησεν, ὁ δὲ δῆμος, οὐκ ἐλέγξας ἀκριβῶς, ἅπαντας τοὺς διαβληθέντας ἀπέκτεινε,

Plura de caede Argivorum ob plebem exacerbatam in optimates.

1 Οὐδέποτε μνημον. γεγονέναι Coisl. οὐ μνημον. γεγον. Cl. Reg. 2. Vulgatum non moveo. Vid. Phrynichi Eclog. pag. 88 ed. Hoeſch.

2 Abſunt haec tria Reg. 1.

3 Non reperitur in Reg. 2. & Cl.

nulla unquam apud ceteros Graecos ſimilis ei fuiſſe perhibeatur. Quod novum mali genus Scytaliſmi appellationem, a caedis ratione petitam, obtinuit.

LVIII. Turbulenti eius motus haec cauſa exſtitit. Urbs Argivorum popularem habebat adminiſtrationem. Sed oratores plebem adverſus optimates, qui potentia & auctoritate praecellerent, concitabant. Quod cauſam praebuit illis, qui criminationibus premebantur, ut de evertendo populari ſtatu inter ſe conſpirarent. Cum ergo nonnulli coniurationis ſuſpecti quaeſtioni ſubiicerentur, alii, torturae cruciatum reformidantes, funeſtas ſibi ipſi manus admovere. Unus quidam in confeſſione, tormentis expreſſa, XXX nobiliſſimos inter ſontes illos nominaverat. Huic fidem populus adhibens, omnes perduellionis accuſatos, ſine tamen inquiſitione exacta, truci-

καὶ τὰς οὐσίας αὐτῶν ἐδήμευσε. πολλῶν δὲ καὶ ἄλλων ἐν ὑποψίαις ὄντων, καὶ τῶν δημαγωγῶν ψευδέσι διαβολαῖς συνηγορούντων, ἐπὶ τοσοῦτον ἐξηγριώθη τὸ πλῆθος, ὥστε πάντων τῶν κατηγορουμένων, ὄντων μὲν πολλῶν καὶ μεγαλοπλούτων, καταγνῶναι θάνατον. ἀναιρεθέντων [1] δὲ τῶν δυνατῶν ἀνδρῶν πλειόνων ἢ χιλίων καὶ [2] διακοσίων, καὶ τῶν δημαγωγῶν αὐτῶν ὁ δῆμος οὐκ ἐφείσατο. διὰ γὰρ τὸ μέγεθος τῆς συμφορᾶς, οἱ μὲν δημαγωγοὶ, φοβηθέντες μή τι παράλογον αὐτοῖς ἀπαντήσῃ, τῆς κατηγορίας ἀπέστησαν· οἱ δ᾽ ὄχλοι, δόξαντες ὑπ᾽ αὐτῶν ἐγκαταλελεῖφθαι, καὶ διὰ τοῦτο παροξυνθέντες, ἅπαντας τοὺς δημαγωγοὺς ἀπέκτειναν. οὗτοι μὲν οὖν, ὡσπερεί τινος νεμεσήσαντος δαιμονίου, τῆς ἁρμοζούσης τιμωρίας ἔτυχον· ὁ δὲ δῆμος, παυσάμενος τῆς λύπης, εἰς τὴν προϋπάρχουσαν εὔνοιαν ἀποκατέστη.

1 Deſit in Coisl. & mox ἀνδρῶν in Reg. 1.

2 Ἑξακοσίων Reg. 2. Clarom. & ora Steph.

davit, & bona illorum publicari iuſſit. Cumque plures alii in ſuſpicionem raperentur, & falſarum delationum demagogi patrocinium ſuſciperent, ad eam multitudo ferociam proceſſit, ut, quotquot in crimen vocati eſſent, quorum ingens erat numerus, omneſque divitiis praepollentes, ad capitis ſupplicium condemnaret. Interfectis itaque ex potentiorum numero plus quam mille & ſexcentis, nec ab demagogis ipſis populus ſibi temperavit. Cum enim ob tantae cladis atrocitatem illi metuerent, ne quid inopinati forſitan mali ſibi obtingeret, uſitatum calumniandi ſtudium intermittebant. Vulgus ergo, deſertum ab illis ſeſe autumans, & propterea exaſperatum, quidquid demagogorum in urbe tunc erat, e medio ſuſtulit. Atque ſic, veluti Deo quodam vindictam exercente, meritas illi poenas exſolverunt. Populus vero a perturbatione animos ad priſtinae benevolentiae ſtudium reduxit.

νθ'. Περὶ δὲ τοὺς αὐτοὺς χρόνους [1] Λυκομήδης ὁ Τεγεάτης ἔπεισε τοὺς Ἀρκάδας εἰς μίαν συντέλειαν [2] συνταχθῆναι, καὶ κοινὴν ἔχειν σύνοδον συνεστῶσαν ἐξ ἀνδρῶν μυρίων, καὶ τούτους ἐξουσίαν ἔχειν περὶ πολέμου καὶ εἰρήνης βουλεύεσθαι. γενομένης δὲ στάσεως μεγάλης παρὰ τοῖς Ἀρκάσι, καὶ διὰ τῶν ὅπλων διακριθέντων τῶν διαφερομένων, πολλοὶ μὲν ἀνῃρέθησαν, πλείους δὲ τῶν χιλίων καὶ τετρακοσίων ἔφυγον, οἱ μὲν εἰς τὴν Σπάρτην, οἱ δ' εἰς τὴν [3] Παλάντιον. οὗτοι μὲν οὖν ἐκδοθέντες ὑπὸ τῶν [4] Παλαντίων, ὑπὸ τῶν νενικηκότων ἐσφαγιάσθησαν· οἱ δ' εἰς τὴν Σπάρτην φυγόντες ἔπεισαν τοὺς Λακεδαιμονίους εἰς τὴν Ἀρκαδίαν στρατεῦσαι. διόπερ Ἀγησίλαος ὁ βασιλεὺς μετὰ δυνάμεως καὶ τῶν φυγάδων ἐνέβαλεν εἰς τὴν τῶν Τεγεατῶν χώραν, διὰ τὸ δοκεῖν τούτους τῆς [5] στάσεως καὶ τῆς φυγῆς αἰτίους γεγονέναι· πορθήσας δὲ τὴν χώραν, καὶ τῇ

Turbae & caedes inter Arcades, excitatae a Lycomede Tegeata.

1 Λυκομίδης Reg. 2.
2 Ταχθῆναι Coisl. Reg. 1.
3 Παλάτιον Clar.
4 Παλαντίνων idem & Reg. 1.
5 Συστάσεως Reg. 1.

LIX. Per idem tempus Lycomedes Tegeata Arcadibus perſuaſit, ut in unum reipublicae corpus ſeſe coniungerent, communi inſtituto conſilio, quod ex decies mille viris conſtans, de bello ac pace conſiliandi poteſtatem haberet. Sed accidit, ut, tumultu inter Arcades excitato, armis controverſia diſceptaretur. Hic plurimis occiſis, ſupra CIↃ CCCC alii Spartam, alii Palantion, exſulatum ibant. Quorum hi in victorum manus a Palantinis traditi, iugulabantur: illi Lacedaemoniis ſuſcipiendae in Arcadiam expeditionis auctores erant. Ageſilaus proinde rex cum civium exſulumque manu in Tegeatarum fines, quod hi turbarum & exſiliorum auctores eſſe viderentur, irruptionem fecit, agrorumque va-

πόλει προσβολὰς ποιησάμενος, κατεπλήξατο τῶν Ἀρκάδων τοὺς ἐναντιοπραγοῦντας.

Theſſali, auctore Iaſone Pheraeo, principatum Graeciae appetunt.

ξ΄. Ἅμα δὲ τούτοις πραττομένοις, Ἰάσων [1] ὁ Φερῶν τύραννος, συνέσει τε στρατηγικῇ διαφέρων, καὶ πολλοὺς τῶν [2] περιοίκων εἰς συμμαχίαν προσαγόμενος, ἔπεισε τοὺς Θετταλοὺς ἀντιποιεῖσθαι τῆς τῶν Ἑλλήνων ἡγεμονίας. ταύτην γὰρ ὥσπερ ἔπαθλον ἀρετῆς προκεῖσθαι τοῖς δυναμένοις [3] αὐτῆς ἀμφισβητῆσαι. Λακεδαιμονίους γὰρ συνέβαινε περὶ Λεῦκτρα μεγάλῃ συμφορᾷ περιπεπτωκέναι, Ἀθηναίους δὲ [4] μόνον τῆς κατὰ θάλατταν ἀρχῆς ἀντέχεσθαι, Θηβαίους δὲ τῶν πρωτείων ἀξίους μὴ εἶναι, Ἀργείους δὲ, διὰ στάσεις καὶ φόνους ἐμφυλίους, τεταπεινῶσθαι. διόπερ οἱ Θετταλοὶ, προστησάμενοι τῶν ὅλων ἡγεμόνα Ἰάσονα, τούτῳ τὰ κατὰ τὸν πόλεμον ἐπέτρεψαν. ὁ δὲ Ἰάσων, παρα-

1 Ὁ τῶν Coisl. non male.
2 Περιοικούντων margo Stephaniana Reg. 2. Clar. Mox προηγούμενος Coislin. perperam.
3 Non eſt in Reg. 1.
4 Μόνους ora Steph. Vat. Reg. 1.

ſtatione, & valida urbis oppugnatione, in magnum Arcades ſibi adverſantes terrorem coniecit.

LX. Interea dum haec aguntur, Iaſon etiam, qui Pheris dominabatur, vir prudentia militari excellens, qui iam plurimos finitimorum ad ſocietatem armorum pertraxerat, hortator Theſſalis exſtitit, ut Graecorum ſibi imperium vindicarent. Hoc enim tanquam virtutis praemium iis propoſitum eſſe, quicunque de ipſo decertare poſſint. Iam enim ita comparatum eſſe, ut Lacedaemonii foedam ad Leuctra cladem ſint experti, & Athenienſes maris tantum imperium ſibi aſſerant, Thebani autem nequaquam digni ſint, qui primatum obtineant, Argivi denique diſſidiis ac caedibus inteſtinis ſe ipſos enervarint. Idcirco Theſſali ſummae rerum Iaſonem praeficiunt, eique totam belli adminiſtrationem committunt. Qui,

λαβὼν τὴν ἡγεμονίαν, τῶν τε πλησίον ἐθνῶν τινα προσηγάγετο, καὶ πρὸς Ἀμύνταν τὸν τῶν Μακεδόνων βασιλέα συμμαχίαν ἐποιήσατο. ἴδιον δέ τι συνέβη κατὰ τοῦτον τὸν ἐνιαυτόν· τῶν γὰρ ἐν δυναστείαις ὄντων τρεῖς ἐτελεύτησαν περὶ τὸν αὐτὸν καιρόν. Ἀμύντας μὲν Θαῤῥαλέου βασιλεύων τῆς Μακεδονίας ἐτελεύτησεν, ἄρξας ἔτη εἴκοσι καὶ τέτταρα, υἱοὺς ἀπολιπὼν τρεῖς, Ἀλέξανδρον καὶ Περδίκκαν καὶ Φίλιππον. διεδέξατο δὲ τὴν βασιλείαν [1] αὐτοῦ Ἀλέξανδρος, καὶ ἦρξεν ἐνιαυτόν. ὁμοίως δὲ καὶ Ἀγησίπολις ὁ τῶν Λακεδαιμονίων βασιλεὺς μετήλλαξεν, ἄρξας ἐνιαυτόν· τὴν δὲ ἀρχὴν διαδεξάμενος Κλεομένης ὁ ἀδελφὸς, ἐβασίλευσεν ἔτη τριάκοντα καὶ τέτταρα. τρίτος δὲ Ἰάσων ὁ Φεραῖος, ἡγεμὼν ᾑρημένος τῆς Θετταλίας, καὶ δοκῶν ἐπιεικῶς ἄρχειν τῶν ὑποτεταγμένων, ἐδολοφονήθη, ὡς μὲν Ἔφορος γέγραφεν, ὑπό τινων ἑπτὰ νεανίσκων συνομοσαμένων δόξης

Hic annus fatalis erat tribus regibus: Amyntae R. Macedoniae,

Ageſipoli R. Lacedaemoniorum,

Iaſoni Pheraeo.

1 Οὗτος Coisl. Venet.

poſtquam imperium acceperat, vicinas quaſdam gentes ſibi obnoxias fecit, & cum Amynta rege Macedonum ſociale foedus percuſſit. Peculiare quiddam hoc anno contigit. Tres enim magni principes eodem tempore in vivis eſſe deſierunt. Nam Amyntas Tharrhalei filius, poſtquam XXIV annos regnum Macedoniae tenuerat, deceſſit, tres poſt ſe filios, Alexandrum, Perdiccam, & Philippum relinquens. Alexander quidem defunćto ſucceſſit, ſed annum tantummodo regnavit. Deinde etiam Ageſipolis rex Lacedaemoniorum, poſt exactum regni ſui annum, vitam cum morte commutavit, eique Cleomenes frater ſubrogatus, XXXIV annos ad gubernaculum regni ſedit. Tandem Iaſon Pheraeus, quem Theſſali ducem ſibi nuper creaverant, quamquam moderate ac humaniter ſubditis praeeſſe videretur, a VII adoleſcentibus quibuſdam, qui gloriae cauſa inter ſe coniura-

ἕνεκα· ὡς δ' ἔνιοι γράφουσιν, ὑπὸ Πολυδώρου τἀδελφοῦ. [1] οὕτω δὲ καὶ αὐτὸς διαδεξάμενος τὴν δυναστείαν, ἦρξεν ἐνιαυτόν. Δοῦρις δ' ὁ Σάμιος ὁ ἱστοριογράφος τῆς τῶν Ἑλληνικῶν ἱστορίας ἐντεῦθεν ἐποιήσατο τὴν ἀρχήν. ταῦτα μὲν οὖν ἐπράχθη κατὰ τοῦτον τὸν ἐνιαυτόν.

Duris Samius hiſtoriae Graecae ab h. an. initium fecit.

Olymp. CII, 4.

ξα΄. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι [2] Λυσιστράτου, παρὰ Ῥωμαίοις ἐγένετο στάσις, τῶν μὲν οἰομένων δεῖν ὑπάτους, τῶν δὲ χιλιάρχους αἱρεῖσθαι. ἐπὶ μὲν οὖν τινα χρόνον ἀναρχία τὴν στάσιν ὑπέλαβε, μετὰ δὲ ταῦτα ἔδοξε χιλιάρχους αἱρεῖσθαι ἕξ· καὶ κατεστάθησαν Λεύκιος Αἰμίλιος, καὶ Γάϊος Οὐεργίνιος, [3] καὶ Σερούϊλιος Σουλπίκιος, πρὸς δὲ τούτοις, Λεύκιος [4] Κοΐντιος, καὶ Γάϊος Κορνήλιος, ἔτι δὲ Γάϊος Οὐαλέριος. ἐπὶ δὲ τούτων, Πολύδωρος ὁ Φεραῖος, ὁ τῶν Θετταλῶν ἄρξας, ὑπὸ Ἀλεξάνδρου τοῦ ἀδελφοῦ ἀνῃρέθη φαρ-

Iaſoni ſuccedit Polydorus:

1 Οὕτως idem & Reg. 1. Forte οὗτος voluerunt, quod non ſpernendum.

2 Πυσιστράτου Reg. 2.

3 Haec tria non habet Coiſlin. cum Venet.

4 Etiam hoc cum duobus ſubſequentibus idem cum Ven. omittit.

verant, ut Ephorus prodit, vel, ut alii ſcribunt, a Polydoro fratre, per dolum obtruncatus fuit. Qui etiam ipſe, poſt gubernationem acceptam, non ultra annum imperavit. Hinc Duris Samius, hiſtoriarum ſcriptor, narrationis de rebus Graecorum geſtis exordium ſumit. Atque haec iſto quidem anno peracta ſic fuerunt.

LXI. Poſtea vero quam Archontis magiſtratum Athenis Lyſiſtratus cepiſſet, ſeditio Romae exarſit, quod pars Conſules, pars Tribunos milit. creandos eſſe cenſerent. Diſſenſio haec creandorum magiſtratuum comitia ad tempus interrupit. Tribunos tamen militum VI deinde eligi placuit, qui fuerunt, L. Aemilius, C. Veturius, Serv. Sulpicius, L. Quinctius, C. Cornelius, C. Valerius. Per id tempus Polydorus Pheraeus, Theſſalorum princeps, ad ebrietatem provocatus, venenata potione a

μάκῳ, προκληθεὶς εἰς μέθην· τὴν δὲ δυναστείαν διαδεξάμενος [1] Ἀλέξανδρος ὁ ἀδελφὸς, ἦρξεν ἔτη ἕνδεκα. οὗτος δὲ παρανόμως καὶ βιαίως κτησάμενος τὴν δυναστείαν, ἀκολούθως ταύτῃ τῇ προαιρέσει διῴκει [2] τὰ κατὰ τὴν ἀρχήν. τῶν γὰρ πρὸ αὐτοῦ δυναστῶν ἐπιεικῶς προσφερομένων τοῖς πλήθεσι, καὶ διὰ τοῦτ' ἀγαπωμένων, οὗτος βιαίως καὶ χαλεπῶς ἄρχων ἐμισεῖτο. διὸ καὶ τὴν παρανομίαν φοβηθέντες τῶν Λαρισσαίων τινὲς, οἱ δι' εὐγένειαν Ἀλευάδαι προσαγορευόμενοι, συνέθεντο πρὸς ἀλλήλους καταλῦσαι τὴν δυναστείαν. ἀπελθόντες δ' ἐκ Λαρίσσης εἰς Μακεδονίαν, ἔπεισαν Ἀλέξανδρον τὸν βασιλέα συγκαταλῦσαι τὸν τύραννον. τούτων δὲ περὶ ταῦτα διατριβόντων, ὁ Φεραῖος Ἀλέξανδρος, πυθόμενος τὴν καθ' ἑαυτοῦ παρασκευὴν, κατέλεγε τοὺς εἰς τὴν στρατείαν εὐθέτους, διανοούμενος ἐν τῇ Μακεδονίᾳ συστήσασθαι τὴν μάχην. ὁ δὲ τῶν Μακεδόνων βασι-

huic, brevi interemto, Alexander; quem Aleuadae, advocato R. Macedoniae, ob crudelitatem, Theſſalorum terra expellunt.

1 Πολύδωρος Coisl. Clar. 2 Τὰ πράγματα. τῶν γὰρ Reg. 1.

fratre ſuo Alexandro necatur. Is, in principatu ſucceſſor, annos XI illum tenuit. Et quia per ſcelus nefarium ac vim iniuſtam imperium occuparat, pro inſtituti ſui ratione illud tyrannice adminiſtravit. Cum enim ſuperiores dynaſtae eo, quod aequos & mites ſe populo exhiberent, benevolentiam & favorem hominum ſibi conciliaſſent, iſte violenter & aſpere dominando cunctorum ſibi odium conflabat. Quapropter iniquitatem eius ſubtimeſcentes Lariſſenſium nonnulli, quibus Aleuadarum cognomentum nobilitas adſcivit, de evertendo principatu inter ſe conſpirant. In Macedoniam igitur profecti, Alexandrum regem, ut ad deſtruendas tyranni opes ſibi praeſto ſit, inducunt. Dum horum illi ſatagunt, Alexander Pherenſis, de apparatu contra ſe certior factus, aptorum ad militiam delectus inſtituit, in Macedonia cum hoſte depugnare cogitans. At rex Macedonum, profu-

λεὺς, ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ τοὺς ἐκ Λαρίσσης φυγάδας, φθάσας τοὺς πολεμίους ἧκε μετὰ τῆς δυνάμεως εἰς τὴν Λάρισσαν, παρεισαχθεὶς δ' ὑπὸ τῶν Λαρισσαίων ἐντὸς τοῦ τείχους, ἐκράτησε τῆς πόλεως, πλὴν τῆς ἄκρας. μετὰ δὲ ταῦτα τήν τε ἄκραν ἐπολιόρκησε, καὶ Κράνωνα πόλιν προσαγαγόμενος, ὡμολόγησε μὲν τοῖς Θετταλοῖς ἀποδώσειν τὰς πόλεις, καταφρονήσας δὲ τῆς δόξης, καὶ φρουρὰς ἀξιολόγους εἰσαγαγὼν, αὐτὸς κατεῖχε τὰς πόλεις. ὁ δὲ Φεραῖος Ἀλέξανδρος, καταδιωχθεὶς ἅμα καὶ καταπλαγεὶς, ἐπανῆλθεν εἰς τὰς Φεράς. καὶ τὰ μὲν κατὰ τὴν Θετταλίαν ἐν τούτοις ἦν.

Lacedaemonios apud Orchomenon Arcades proelio fundunt.

ξβ'. Κατὰ δὲ τὴν Πελοπόννησον, Λακεδαιμόνιοι μὲν Πολύτροπον στρατηγὸν ἐξέπεμψαν εἰς τὴν Ἀρκαδίαν, ἔχοντα πολιτικοὺς μὲν ὁπλίτας χιλίους, φυγάδας δ' [1] Ἀργείων καὶ Βοιωτῶν πεντακοσίους. οὗτος δὲ παρελθὼν εἰς Ὀρχομενὸν τὸν [2] Ἀρκαδικὸν, παρεφύλαττε τὴν πόλιν ταύτην, οἰκείως διακειμένην πρὸς τοὺς Σπαρτιάτας. Λυκομήδης δ' ὁ Μαντινεὺς, στρατηγὸς ὢν τῶν Ἀρ-

1 Ἀργείους Clar. 2 Ἀρκαδιακὸν Reg. 1. Venet.

gis e Lariſſa ſibi adiunctis, & copiis ad Lariſſam ductis, hoſtes praevertit: & a civibus intromiſſus, urbe praeter arcem potitur. Tum arcem quoque obſidet, & Cranone in fidem accepta, Theſſalis ſe urbes redditurum promittit. Sed poſtea exiſtimationis ſuae negligens, praeſidiis communitas in poteſtate ſua retinuit. Alexander autem Pheraeus, fuga ſimul ac terrore perculſus, in urbem Pheraeorum ſe recepit. Atque hic Theſſaliae tum ſtatus erat.

LXII. In Peloponneſo interea Lacedaemonii CIↃ cives armatos, cum IↃ ex Argis & Boeotia profugis, Polytropo duce, in Arcadiam miſerunt. Hic ad Orchomenon Arcadiae progreſſus, praeſidio amicam Spartanis urbem munit. At Lycomedes Mantinenſis, Arcadum tunc Prae-

κάδων, παραλαβὼν τοὺς καλουμένους ἐπιλέκτους, ὄντας πεντακισχιλίους, ἧκεν ἐπὶ τὸν Ὀρχομενόν. προαγαγόντων δὲ τὴν δύναμιν Λακεδαιμονίων ἐκ τῆς πόλεως, ἐγένετο μάχη καρτερά· καθ' ἣν ὅ, τε στρατηγὸς τῶν Λακεδαιμονίων ἀνῃρέθη, καὶ τῶν ἄλλων εἰς διακοσίους· οἱ δὲ λοιποὶ συνεδιώχθησαν εἰς τὴν πόλιν. οἱ δὲ Ἀρκάδες, καίπερ νενικηκότες, ὅμως εὐλαβοῦντο τὸ βάρος τῆς Σπάρτης, καὶ καθ' αὐτοὺς οὐχ ὑπέλαβον δυνήσεσθαι τοῖς Λακεδαιμονίοις διαπολεμεῖν. διὸ καὶ παραλαβόντες Ἀργείους τε καὶ Ἠλείους, τὸ μὲν πρῶτον πρέσβεις ἀπέστειλαν εἰς τὰς Ἀθήνας, ἀξιοῦντες συμμαχίαν ποιήσασθαι κατὰ τῶν Σπαστιατῶν· ὡς δ' οὐδεὶς αὐτοῖς προσεῖχε, διαπρεσβευσάμενοι πρὸς τοὺς Θηβαίους, ἔπεισαν αὐτοὺς συμμαχίαν συνθέσθαι κατὰ τῶν Λακεδαιμονίων. εὐθὺς οὖν οἱ Βοιωτοὶ τὴν δύναμιν ἐξῆγον, προσλαβόμενοι συμμάχους Λοκρεύς τε καὶ Φωκεῖς. οὗτοι μὲν οὖν προῆγον ἐπὶ τὴν Πελοπόννησον, Βοιωταρχούντων Ἐπαμινώνδου καὶ Πελοπίδου. τούτοις γὰρ οἱ

Arcades, Thebanis iunćti, Spartam invadere conſtituunt.

tor, cum deleĉtorum agmine, quod quinque millibus conſtabat, verſus Orchomenon ſigna movet. Ibi copiis Lacedaemoniorum in hoſtem eduĉtis, validum initur proelium, quo & dux Lacedaemoniorum, cumque eo CC alii occumbunt. Reliquos a tergo premens hoſtis, in urbem fugatos compellit. Etſi autem viĉtoria penes Arcades tum ſteterat, eximiam tamen potentiam Spartae reveriti, ſuo Lacedaemonios Marte debellari poſſe diffidebant. Ideo adſcitis in ſocietatem Argivis & Eleis, primo legatis Athenas miſſis, ſocietatem belli ſecum iungi petunt. Quo denegato, Thebanos ad ineundum ſecum foedus adducunt. Confeſtim itaque Boeoti, adiunĉtis ſibi Locris & Phocenſibus, expeditionem ineunt, & caſtra in Peloponneſum, Epaminonda & Pelopida Boeotarchis, promovent.

ἄλλοι [1] Βοιωτάρχαι παρακεχωρήκεισαν ἑκουσίως τῆς στρατηγίας, διά τε τὴν σύνεσιν καὶ τὴν ἀνδρείαν τῶν ἀνδρῶν. ὡς δὲ κατήντησαν ἐπὶ τὴν Ἀρκαδίαν, ἧκον πρὸς αὐτοὺς πανδημεὶ οἵ τε Ἀρκάδες [2] καὶ Ἠλεῖοι καὶ Ἀργεῖοι καὶ [3] οἱ ἄλλοι σύμμαχοι πάντες. ἀθροισθέντων δὲ πλειόνων ἢ πεντακισμυρίων, οἱ μὲν ἡγεμόνες αὐτῶν συνεδρεύσαντες ἔγνωσαν ἐπ' αὐτὴν βαδίζειν [4] τὴν Σπάρτην, καὶ πᾶσαν τὴν Λακωνικὴν πορθῆσαι.

Iam itaque Lacedaemonii, attritis opibus & abalienatis ſociis, Athenienſium auxilium implorant:

ξγ'. Οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι, πολλοὺς μὲν ἀποβεβληκότες τῶν νέων ἐν τῇ περὶ Λεῦκτρα συμφορᾷ, οὐκ ὀλίγους δ' ἐν ταῖς ἄλλαις ἥτταις ἀπολωλεκότες, καὶ τὸ σύνολον εἰς ὀλίγους πολιτικοὺς στρατιώτας ὑπὸ τῆς τύχης [5] συγκεκλεισμένοι, πρὸς δὲ τούτοις, τῶν συμμάχων τῶν μὲν ἀφεστηκότων, τῶν δὲ διὰ τὰς ὁμοίας αἰτίας ὀλιγανδρούντων, εἰς πολλὴν ἀμηχανίαν ἔπιπτον· διόπερ ἠναγκάζοντο καταφεύγειν ἐπὶ τὴν τῶν Ἀθη-

1 Βοιώταρχοι Coiſl. non male. Vid. Schol. in Thucyd. L. IV, 91.
2 Καὶ Ἀργ. καὶ Ἠλ. Reg. I.
3 Deſideratur in Coiſl.
4 Omittit idem.
5 Συγκεκλεισμένους Vat.

His enim ceteri magiſtratus huius collegae ſummum militiae imperium ultro conceſſerant, quod hi duo viri ſapientia & fortitudine praeſtarent. Iamque Arcadiae fines attigerant, cum univerſa Arcadum & Elienſium multitudo, cum ceteris ſociis omnibus, illis occurrit. Congregatis ergo plus quam L hominum millibus, duces ſenatu habito ad ipſam mox Spartam contendere, totamque Laconiam populationibus infeſtam reddere, decreverunt.

LXIII. Lacedaemonii vero, cum poſt praecipuum iuventutis robur in ſtrage Leuſtrica deperditum, nec paucos in pugnis hic illic adverſis amiſſos, ad ſummam oppidani militis paucitatem a belli fortuna redacti eſſent, ſociorumque alii defeciſſent, alii eaſdem ob cauſas virorum inopia laborarent, omnino, quomodo rebus ſuis conſulerent, non habebant. Ad Athenienſium igitur, qui-

ναίων βοήθειαν, οἷς τριάκοντα μὲν τυράννους ἐν τοῖς ἔμπροσθεν χρόνοις ἐπέστησαν, τὰ δὲ τείχη τῆς πόλεως ἐκώλυσαν οἰκοδομεῖν, ἐπεβάλοντο δὲ καὶ τὴν πόλιν ἄρδην ἀναιροῦντες, τὴν Ἀττικὴν ποιῆσαι μηλόβοτον. ἀλλὰ γὰρ οὐδὲν ἰσχυρότερόν ἐστιν ἀνάγκης καὶ τύχης, δι' ὧν ἐβιάσθησαν οἱ Λακεδαιμόνιοι τῶν πολεμιωτάτων δεηθῆναι. ὅμως δ' [1] οὐ διεσφάλησαν τῶν ἐλπίδων. ὁ γὰρ τῶν Ἀθηναίων δῆμος, μεγαλόψυχος ὢν καὶ φιλάνθρωπος, τὴν μὲν τῶν Θηβαίων ἰσχὺν οὐ κατεπλάγησαν, τοῖς δὲ Λακεδαιμονίοις ὑπὲρ ἀνδραποδισμοῦ κινδυνεύουσιν ἐψηφίσαντο βοηθεῖν πανδημεί· καὶ παραχρῆμα στρατηγὸν καταστήσαντες τὸν Ἰφικράτην ἐξέπεμψαν, καὶ τοὺς νέους αὐθημερὸν, ὄντας μυρίους καὶ δισχιλίους. Ἰφικράτης μὲν οὖν, προθύμους ἔχων τοὺς στρατιώτας, προῆγε μετὰ τῆς δυνάμεως κατὰ σπουδήν· οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι, τῶν πολεμίων ἐπὶ τοὺς

hi vero, priſtinarum iniuriarum obliti, libenter ſubveniunt.

1 Οὐ δ' ἐσφάλησαν Coisl.

bus XXX tyrannos olim impoſuerant, quoſque moenia urbis inſtaurare vetuerant, & quorum urbe funditus ſubverſa Atticam per omnia paſcuam reddere conſtituerant, opem refugere cogebantur. Neceſſitate ſiquidem & fortuna nihil omnium eſt valentius: quorum vis tum Lacedaemonios etiam perculit, ut hoſtibus infeſtiſſimis preces adhiberent. Nec tamen ſpes illos fefellit. Nam ea populus Athenienſis magnitudine animorum fuit & humanitate, ut potentiam Thebanorum nihil reformidarent, & Lacedaemoniis, cum extremae iam ſervitutis periculo confliƈtantibus, auxilia totis viribus ſubminiſtranda decernerent. Extemplo Iphicratem, imperio militari praefeƈtum, cum CCIↃↃ CIↃ CIↃ iuvenum uno die conſcriptorum expeditionem ſuſcipere iubent. Is, alacres habens ad procinƈtum milites, citato agmine pergit. Non ſegnius La-

ὅρους τῆς Λακωνικῆς καταστρατοπεδευόντων, καὶ αὐτοὶ πανδημεὶ τὴν ἐκ τῆς Σπάρτης ἔξοδον ποιησάμενοι, προῆγον ἐπὶ τοὺς ἐναντίους, ταῖς μὲν τῶν στρατιωτῶν δυνάμεσι τεταπεινωμένοι, ταῖς δὲ τῆς ψυχῆς ἀρεταῖς τεθαῤῥηκότες. οἱ μὲν οὖν περὶ τὸν Ἐπαμινώνδαν, ὁρῶντες τὴν τῶν [1] Λακεδαιμονίων χώραν δυσείσβολον οὖσαν, τὸ μὲν ἀθρόᾳ τηλικαύτῃ δυνάμει ποιεῖσθαι [2] τὴν ἐμβολὴν οὐχ ἡγοῦντο συμφέρειν, εἰς τέτταρα δὲ μέρη διελόμενοι σφᾶς αὐτοὺς, κατὰ πλείονας τόπους ἔκριναν ποιεῖσθαι τὴν ἔφοδον.

Epaminondas in Laconicam impetum facit quadripartito agmine.

ξδ΄. Ἡ μὲν οὖν πρώτη μερὶς τῶν Βοιωτῶν ἴσην τὴν πορείαν ἐποιήσατο ἐπὶ τὴν [3] Σελλασίαν καλουμένην πόλιν, καὶ τοὺς τῇδε κατοικοῦντας ἀπέστησε τῶν Λακεδαιμονίων. Ἀργεῖοι δὲ, κατὰ τοὺς ὅρους τῆς Τεγεάτιδος χώρας ἐμβαλόντες, συνῆψαν μάχην [4] τοῖς φρουροῦσι τὰς παρόδους, καὶ τόν τε ἡγεμόνα τῆς φρουρᾶς

IV Thebanorum agmina quibus locis in Laconicam irruperint, deſcribitur.

1 Λακεδαιμονίων Steph. marg. Vat. Coisl. Clar. & Reg. ambo: hos ſequor. Πολεμίων edd.
2 Τὴν εἰσβολ. Reg. 2. Clar.
3 Ἑλλασίαν Steph. margo etiam ſeqq. cui conſentit Reg. 1. & Vat. Σελασίαν ubique Reg. 2.
4 Τοὺς φρουροῦντας Clar.

cedaemonii, cum hoſtes ad Laconiae fines iam caſtra protuliſſent, cum omni militiae robore Sparta egreſſi, feſtinato in eos contendunt, numero quidem militum deminuti, ſed priſtinae animorum virtuti adhuc probe fidentes. Viderant interim Epaminondani, in regionem Lacedaemoniam perquam difficilem eſſe ingreſſum. Cum tantis ergo copiis coniunctim impreſſionem fieri non conducibile rati, quadripartito agmine pluribus in locis irruptionem facere decreverunt.

LXIV. Primum agmen recto itinere ad Sellaſiam (urbem ſic ipſis dictam) contendit, & regionis eius incolas a Lacedaemoniis alienavit. Argivi, (qui alterum efficiebant agmen) agri Tegeatici fines ingreſſi, cum praeſidio, quod tranſitum illic obſervabat, manus conſerue-

Ἀλέξανδρον τὸν Σπαρτιάτην ἀνεῖλον, καὶ τῶν ἄλλων εἰς διακοσίους ἀπέκτειναν· ἐν οἷς [1] ὑπῆρχον καὶ οἱ τῶν Βοιωτῶν φυγάδες. ἡ δὲ τρίτη μερὶς, ἐκ τῶν Ἀρκάδων συνεστηκυῖα καὶ στρατιώτας ἔχουσα πλείστους, εἰσέβαλεν εἰς τὴν Σκιρῖτιν καλουμένην χώραν, ἣν παρεφύλαττεν Ἰσχόλας, ἀνὴρ ἀνδρείᾳ καὶ συνέσει διαφέρων, μετὰ πολλῶν στρατιωτῶν. οὗτος δὲ τῶν ἐπιφανεστάτων στρατιωτῶν ἐπετελέσατο πρᾶξιν ἡρωϊκὴν καὶ μνήμης ἀξίαν. ὁρῶν γὰρ, ὅτι διὰ τὸ πλῆθος τῶν πολεμίων, πάντες οἱ [2] συνάψαντες μάχην ἀναιρεθήσονται, τὸ μὲν λιπεῖν τὴν ἐν ταῖς παρόδοις τάξιν ἀνάξιον τῆς Σπάρτης ἔκρινε, τὸ δὲ διασῶσαι τοὺς στρατιώτας χρήσιμον ἔσεσθαι τῇ πατρίδι, παραδόξως ἀμφοτέρων προενοήθη, καὶ τὴν γενομένην ποτὲ περὶ Θερμοπύλας [3] ἀνδρείαν τοῦ

Iſcholas, tertio agmini oppoſitus, ut alter Leonidas celebratur.

1 Ἦσαν eadem ſententia Reg. 2. & Clar.
2 Συνάψοντες Reg. 2. haud prave.
3 Ἀνδρίαν Clar.

runt, & praefectum eius, Alexandrum Spartiatam, cumque eo ducentos alios, interemere: inter quos Boeotorum exſules quoque erant. Tertium agmen, in quo Arcades diſpoſiti erant, numero militum ſuperantes, in territorium, quod Sciriticum illis vocatur, ubi Iſcholas, vir tam intelligentia, quam fortitudine praeſtans, cum manu haud contemnenda excubabat, irrumpit. Praeſidii huius ductor, ſi quiſquam alius inter milites nobilis & conſpicuus, facinus heroicum, & ad omnem poſteritatis memoriam commendandum, peregit. Cum enim futurum proſpiceret, ut ſui, cum tanta hoſtium turba congreſſi, internecione caederentur; ſtationem quidem, in hoc aditu ſibi aſſignatam, relinquere, Spartana virtute indignum aeſtimavit, ſed interim patriae ſuae emolumento fore cenſuit, ſi militibus incolumitatem praeſtaret. Mirum in utramque partem viri conſilium, quo Leonidae quondam regis ad Thermopylas magnanimitatem magnifice

βασιλέως Λεωνίδου φιλοτίμως ἐμιμήσατο. διαλέξας γὰρ τοὺς νέους, τούτους μὲν ἀπέστειλεν εἰς τὴν Σπάρτην χρησίμους ἔσεσθαι τῇ κινδυνευούσῃ περὶ τῶν ὅλων· αὐτὸς δὲ μετὰ τῶν πρεσβυτέρων φυλάττων τὴν τάξιν, καὶ πολλοὺς ἀνελὼν τῶν πολεμίων, κυκλωθεὶς ὑπὸ τῶν Ἀρκάδων, μετὰ πάντων ἀνῃρέθη. Ἠλεῖοι δὲ τὴν τετάρτην μοῖραν ἔχοντες, καὶ κατ' ἄλλους τόπους πεπταμένους διελθόντες, εἰς τὴν [1] Σελλασίαν παρεγένοντο· εἰς τοῦτον γὰρ τὸν τόπον πᾶσι καταντᾷν [2] παρήγγελτο. ἀθροισθείσης δὲ πάσης τῆς δυνάμεως εἰς τὴν Σελλασίαν, προῆγον ἐπ' αὐτὴν τὴν Σπάρτην, πορθοῦντες ἅμα καὶ πυρπολοῦντες τὴν χώραν.

Quamvis fortiter reſiſtentibus Lacedaemoniis,

ξε'. Οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι, πεντακόσια ἔτη τὴν Λακωνικὴν τετηρηκότες ἀπόρθητον, τότε θεωροῦντες δῃουμένην ὑπὸ τῶν πολεμίων, οὐκ ἐκαρτέρουν· ἀλλὰ τοῖς θυμοῖς προσπίπτοντες, ἐξεπήδων [3] ἐκ τῆς πόλεως· κω-

1 Ἑλλασίαν hic quoque Coiſl.
2 Παρηγγέλετο idem & Clar.
3 Stigmate notavit Steph. neque tria haec leguntur in Clar.

imitatus eſt. Iuniores enim ex cohorte ſua delectos, ut qui patriae in proelio, de ſumma rerum committendo, utilem navare operam poſſent, Spartam ire iuſſit. Ipſe vero cum veteranis propugnando, magnam hoſtium caedem fecit. Tandem vero ab Arcadum corona undique circumventus, cum tota ſua manu occubuit. Quartum denique agmen ducentes Elei, cum per alia magis aperta loca tranſiiſſent, ad Sellaſiam tandem acceſſerunt. In hunc enim locum ut omnes convenirent, edictum fuerat. Congregatos igitur huc exercitus Spartam ipſam verſus movent, & populationibus incendiiſque regionem devaſtant.

LXV. Tum demum Lacedaemonii, Laconiam ſuam, per 10 annos omnis populationis expertem, tam immaniter exſcindi ab hoſte conſpicantes, non perferre amplius poterant, ſed fervida animorum concitatione in hoſtes pro-

λυόμενοι δ' ὑπὸ τῶν πρεσβυτέρων προϊέναι μακρότερον ἀπὸ τῆς πατρίδος, μή τις ἐπίθηται, ἐπείσθησαν τὴν ἡσυχίαν ἄγειν, καὶ τῇ πόλει παρέχεσθαι τὴν ἀσφάλειαν. τῶν δὲ περὶ τὸν Ἐπαμινώνδαν διὰ τοῦ Ταϋγέτου καταβαινόντων ἐπὶ τὸν Εὐρώταν, καὶ διαβαινόντων τὸν ποταμὸν, σφοδρὸν ὄντα τῷ ῥεύματι κατὰ τὴν χειμερινὴν ὥραν, ὁρῶντες οἱ Λακεδαιμόνιοι τεταραγμένην τὴν δύναμιν τῶν [1] ἐναντίων, διὰ τὴν χαλεπότητα τῆς διαβάσεως, καιρὸν ἔλαβον εὔθετον πρὸς τὴν ἐπίθεσιν· καὶ τὰς μὲν γυναῖκας καὶ παῖδας, [2] ἔτι δὲ καὶ τοὺς γεγηρακότας ἀπέλιπον ἐν τῇ πόλει, φυλάττοντας τὴν Σπάρτην· αὐτοὶ δὲ πανδημεὶ συντάξαντες τοὺς νέους, ἐξεχύθησαν ἐπὶ τοὺς πολεμίους, καὶ προσπεσόντες ἄφνω τοῖς διαβαίνουσι, πολὺν ἐποιοῦντο φόνον. ἀμυνομένων δὲ τῶν Βοιωτῶν καὶ τῶν Ἀρκάδων, καὶ τῷ πλήθει κυκλούντων τοὺς ἐναντίους, οἱ Σπαρτιάται πολλοὺς ἀνῃρη-

Epaminondas totum exercitum ad oppugnandam Spartam convertit.

1 Πολεμίων Reg. 1. Venet.
2 Ἔτι δὲ τοὺς, ſine interpoſita copula, Clarom. Mox ἀπέλειπον Coisl.

ſiliebant. At cum ſeniorum interventu longius a patria excurrere prohiberentur, ne quis interea illam opprimeret, vix tandem, ut animis ad moderationem revocatis, defenſioni urbis ſtuderent, admoniti, morem conſilio geſſere. Interim Epaminondae agmen, de Taygeto monte ad Eurotam progreſſum flumen, quod per hibernam illam tempeſtatem intumuerat, tranſire nitebatur. Turbatos igitur ordines per tranſitus difficultatem Lacedaemonii dum vident, idoneam hanc invadendi eos occaſionem arripuerunt. Uxoribus igitur liberiſque & ſenibus ad cuſtodiam urbis relictis, ipſi cum univerſa iuniorum multitudine bene ordinata in hoſtem ſeſe effundunt, & ſubito incurſu magnam in tranſitu caedem faciunt: ſed cum Boeoti & Arcades fortiter reſiſterent, & turba ſuorum adverſarios circumvenirent, plurimis tandem occi-

κότες ἐπανῆλθον εἰς τὴν πόλιν, φανερῶς ἐνδεδειγμένοι τὰς ἰδίας ἀνδραγαθίας. μετὰ δὲ ταῦτα τῶν περὶ τὸν Ἐπαμινώνδαν πάσῃ τῇ δυνάμει καταπληκτικῶς προσβαλόντων τῇ πόλει, οἱ μὲν Σπαρτιᾶται, συνεργὸν ἔχοντες τὴν τῶν τόπων ὀχυρότητα, πολλοὺς μὲν ἀπέκτειναν τῶν προπετῶς βιαζομένων, τέλος δ' οἱ πολιορκοῦντες πᾶσαν εἰσενεγκάμενοι σπουδὴν, τὸ μὲν πρῶτον ἀπείκαζον βίᾳ χειρώσασθαι τὴν Σπάρτην· ἐπεὶ δὲ τῶν βιαζομένων οἱ μὲν ἀπέθνησκον, οἱ δ' ἐτραυματίζοντο, ἀνεκαλέσαντο τῇ σάλπιγγι τοὺς στρατιώτας οἱ περὶ τὸν Ἐπαμινώνδαν· αὐτοὶ δὲ προσελθόντες τῇ πόλει, προεκαλοῦντο τοὺς Σπαρτιάτας εἰς παράταξιν, ἢ ξυνομολογεῖσθαι προσέταττον ἥττους εἶναι τῶν πολεμίων. ἀποκριναμένων δὲ τῶν Σπαρτιατῶν, ὅτι καιρὸν λαβόντες εὔθετον, διαγωνιοῦνται περὶ τῶν ὅλων, ἀπηλλάγησαν ἀπὸ τῆς πόλεως. πᾶσαν δὲ τὴν Λακωνικὴν δῃώσαντες, [1] καὶ λαφύρων ἀναρίθμητον πλῆθος ἀθροίσαντες, ἀπε-

Nihil proficiens, omiſſa urbe, terram depopulatus cum magna praeda in Arcadiam ſe recipit.

1 Stigma habet a Steph. deſitque in Clar.

ſis, in urbem Spartani revertuntur, illuſtri virtutem ſuam ſpecimine teſtificati. Mox ubi totum Epaminondas exercitum magno cum terrore urbi admovebat, Spartani, locorum praeſidio adiuti, multis, qui protervius aſſultarent, necem inferunt. Iamque omni ad oppugnationem urbis conatu adhibito, vi Spartam ſubacturi videbantur. Sed cum pars violentius ſeſe ingerentium occumberet, pars vulneribus conficeretur, tuba militem Epaminondas revocabat. Tum urbi approximantes, ut in aciem deſcenderent Spartani, aut inferiores ſe hoſtibus eſſe confiterentur, poſtulabant. Reſponſum ab illis datur, ſe opportunitatem nactos, de ſumma rerum certamen nequaquam defugituros. Omiſſa igitur urbe, Laconiam univerſam populantur, & infinito ſpoliorum nu-

χώρησαν εἰς τὴν Ἀρκαδίαν. μετὰ δὲ ταῦτ' Ἀθηναῖοι μὲν, ὑστερηκότες τῶν καιρῶν, ἐπανῆλθον εἰς τὴν Ἀττικὴν, οὐδὲν πράξαντες μνήμης ἄξιον. τοῖς δὲ Λακεδαιμονίοις παρὰ τῶν συμμάχων ἧκον βοηθήσοντες στρατιῶται τετρακισχίλιοι. πρὸς δὲ τούτοις, προσθέντες τοὺς Εἵλωτας ἠλευθερωμένους προσφάτως χιλίους, καὶ τῶν Βοιωτῶν φυγάδων διακοσίους, ἔτι δὲ τῶν σύνεγγυς πόλεων οὐκ ὀλίγους μεταπεμψάμενοι, κατεσκεύαζον δύναμιν ἀντίπαλον τοῖς πολεμίοις. ταύτην δ' ἀθρόαν συνέχοντες καὶ γυμνάζοντες, αἰεὶ μᾶλλον ἐθάῤῥουν, καὶ παρεσκευάζοντο πρὸς τὸν ὑπὲρ τῶν ὅλων ἀγῶνα.

Interea Lacedaemonii, contractis novis copiis, ad futurum certamen inſtructiores ſunt.

ξστ'. Ἐπαμινώνδας δὲ φύσει [1] μεγαλεπήβολος ὢν καὶ δόξης ὀρεγόμενος αἰωνίου, συνεβούλευε τοῖς [2] τε Ἀρκάσι καὶ τοῖς ἄλλοις συμμάχοις [3] οἰκίσαι τὴν Μεσσήνην, πολλὰ μὲν ἔτη γεγενημένην ἀνάστατον ὑπὸ Λα-

Epaminondas vero Meſſenen, diu deſolatam,

1 Μεγαλεπίβολος Coisl. Paullo ante τὸν τῶν ὅλων ſine praepoſitione Reg. 1.

2 Deſideratur in Clar.

3 Οἰκῆσαι Coisl. Clar. errore frequenti.

mero ditati, in Arcadiam ſe recipiunt. Poſt haec Athenienſes, cum tardius, quam maturitas exigeret, veniſſent, nulla re memorabili geſta, in Atticam redierunt. Interim Lacedaemoniis a confoederatis CIↃ CIↃ CIↃ CIↃ auxiliariorum ſubvenerunt. Praeter hos Hilotas CIↃ recens manumiſſos ſuccenturiarunt: manum inſuper haud exiguam a vicinis oppidis acciverunt. Quo factum, ut iuſtas ad confligendum cum hoſte copias iam haberent. Quas dum ſimul coniunctas retinent & aſſiduè exercent, ſubinde magis audaces, & ad certamen de ſumma rerum praeparatiores faciunt.

LXVI. Sed Epaminondas, natura res magnificas affectans, & ſempiternae gloriae cupidus, ſuaſor & hortator eſt Arcadibus, & ceteris belli ſociis, ut Meſſenen civium frequentia denuo inſtaurent, (quae per multos iam annos a Lacedaemoniis exciſa iacuerat) quod com-

nunc expeditioni ſuae opportunam, ſummo ſtudio inſtaurat.

κεδαιμονίων, τόπον δ᾽ εὔθετον ἔχουσαν κατὰ τῆς Σπάρτης. συγκατατιθεμένων δὲ πάντων, ἀνεζήτησε τοὺς [1] ὑπολελειμμένους τῶν Μεσσηνίων, καὶ τῶν ἄλλων τοὺς βουλομένους καταλέξας εἰς τὴν πολιτείαν, ἔκτισε τὴν Μεσσήνην, πολλοὺς ποιήσας αὐτῆς οἰκήτορας. τούτοις δὲ κατακληρουχήσας, καὶ τὴν χώραν ἀνοικοδομήσας, ἀνέσωσε πόλιν ἐπίσημον Ἑλληνίδα, καὶ μεγάλης ἀποδοχῆς ἔτυχε παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις. οὐκ ἀνοίκειον δ᾽ εἶναι νομίζω, πολλάκις τῆς Μεσσήνης ἁλούσης καὶ κατασκαφείσης, τὰ περὶ αὐτὴν ἀπ᾽ ἀρχῆς ὡς ἐν κεφαλαίοις παραδραμεῖν. τὸ μὲν οὖν παλαιὸν οἱ ἀπὸ Νηλέως καὶ Νέστορος κατέσχον αὐτὴν μέχρι τῶν Τρωϊκῶν χρόνων· μετὰ δὲ ταῦτ᾽ Ἀγαμέμνονος Ὀρέστης, καὶ οἱ ἀπὸ τούτου μέχρι τῆς καθόδου τῶν Ἡρακλειδῶν· ἀπὸ δὲ ταύτης, Κρεσφόντης ἔλαχε τὴν Μεσσηνίαν μερίδα, καὶ οἱ ἀπὸ τούτου μέχρι τινὸς [2] ἐβασίλευσαν

Digreditur hiſtoricus in urbis Meſſenae viciſſitudines, quas per modum epiſodii ſingulatim commemorat.

1 Ὑπολελειμμένους ſolus Clar. Cett. ἀπολελειμμένους. 2 Ἐβασίλευον Coisl.

modiſſimo ad invadendam Spartam ſitu eſſet. Impetrato conſenſu omnium, quotquot adhuc ſuperſtites erant Meſſenii, eos undique conquiſivit. Multiſque aliis, qui ſe huc aggregare vellent, in civitatem adſcriptis, Meſſenen magno civium numero auctam renovavit. Tum agris ſorte diviſis, & regione aedificiis exornata, praenobilem Graeciae civitatem in integrum vindicavit. Et hinc magnam inter cunctos mortales gloriam conſecutus eſt. Hoc loco non ineptum fore arbitror, ſi, cum toties Meſſene capta dirutaque ſit, a primo res eius initio ſummatim percurram. Antiquitus Nelei ac Neſtoris familia ad tempus Troiani belli uſque eam poſſedit. Deinde Agamemnonis filius Oreſtes, eiuſque poſteri, ad reditum deinceps Heraclidarum. Hinc Creſphontes pro ſua Meſſeniam parte ſortitus eſt, eiuſque poſteritas aliquamdiu

αὐτῆς· ὕστερον δὲ τῶν ἀπὸ Κρεσφόντου τὴν βασιλείαν ἀποβαλόντων, Λακεδαιμόνιοι κύριοι κατέστησαν αὐτῆς. μετὰ δὲ ταῦτα [1] Τηλέκλου τοῦ βασιλέως τῶν Λακεδαιμονίων ἀποθανόντος ἐν ἀγῶνι, κατεπολεμήθησαν ὑπὸ Λακεδαιμονίων οἱ Μεσσήνιοι. τοῦτον δὲ τὸν πόλεμον εἰκοσαετῆ φασι γενέσθαι, κατομοσαμένων τῶν Λακεδαιμονίων μὴ ἀνακάμψαι εἰς τὴν Σπάρτην, ἐὰν μὴ Μεσσήνην ἕλωσι. [2] τότε δὲ συνέβη τοὺς Παρθενίας ὀνομασθέντας [3] γεννηθῆναι, καὶ κτίσαι τὴν τῶν Ταραντίνων πόλιν. ὕστερον δὲ δουλευόντων Μεσσηνίων τοῖς Λακεδαιμονίοις, Ἀριστομένης ἔπεισε τοὺς Μεσσηνίους ἀποστῆναι τῶν Σπαρτιατῶν, καὶ πολλὰ κακὰ διειργάσατο τοὺς Σπαρτιάτας· ὅτε καὶ Τυρταῖος ὁ ποιητὴς ὑπὸ Ἀθηναίων ἡγεμὼν ἐδόθη τοῖς Σπαρτιάταις. ἔνιοι δὲ τὸν Ἀριστομένην γεγονέναι [4] φασὶ κατὰ τὸν εἰκοσαετῆ πόλεμον. ὁ δ' ὕστατος ἐγένετο πόλεμος αὐτοῖς,

1 Τηλέκλου τοῦ Co. Clar. Vat. Reg. 1. Ven. Vulgo Τηλεκλύτου.
2 Τότε συνέβη ſine inſerto δὲ Coisl. Clar.
3 Γεννηθῆναι ſolus Reg. 1. quod malui. Cett. γενηθ.
4 Non eſt in Clar.

regnum in ea tenuit. Quo tandem ab illis amiſſo, Lacedaemoniorum in ditionem venit. Poſtquam enim Teleclus rex Lacedaemoniorum in acie cecidiſſet, Spartani Meſſenios debellarunt. Bellum hoc ad XX annos protractum fuiſſe memoratur: ubi, non prius ſe reverſuros, quam Meſſenen expugnaſſent, Lacedaemonii ſacramento ſeſe adſtrinxerant. Qua tempeſtate, qui Partheniae nominantur, nati, Tarentinorum urbem poſſederunt. Poſt id tempus, cum iugo Lacedaemoniorum ſervili premerentur Meſſenii, Ariſtomenes ad defectionem cives impulit, magniſque cladibus Spartanos affecit: quo tempore Tyrtaeus poëta dux belli Spartanis datus eſt. Quamquam ſunt, qui Ariſtomenem vicennali bello viguiſſe tradant. Ultimum eis bellum fuit, poſt horrendum illum

σεισμοῦ μεγάλου γενομένου· καὶ τῆς μὲν [1] Σπάρτης ὅλης σχεδὸν συγχυθείσης, ἀνδρῶν [2] δ' ἐρήμου γενομένης, οἱ Μεσσηνίων περιλειφθέντες ᾤκισαν τὴν Ἰθώμην μετὰ τῶν συναποστατῶν Εἱλώτων, ἀναστάτου γεγενημένης τῆς Μεσσήνης πολλοὺς χρόνους. ἀτυχήσαντες δ' ἐν πᾶσι τοῖς πολέμοις, τὸ τελευταῖον ἀνάστατοι γενόμενοι κατῴκησαν ἐν Ναυπάκτῳ, δόντων αὐτοῖς Ἀθηναίων οἰκητήριον τήνδε τὴν πόλιν. καί τινες μὲν αὐτῶν εἰς [3] Κεφαλληνίαν ἐξέπεσον, τινὲς δ' ἐν Σικελίᾳ Μεσσήνην τὴν [4] ἀπ' ἐκείνων ὀνομασθεῖσαν κατῴκισαν. τὸ δὲ τελευταῖον, κατὰ τοὺς ὑποκειμένους καιροὺς Θηβαῖοι, πείσαντος αὐτοὺς Ἐπαμινώνδου καὶ πανταχόθεν συναγαγόντος τοὺς Μεσσηνίους, [5] ᾤκισαν τὴν Μεσσήνην, καὶ τὴν ἀρχαίαν αὐτοῖς χώραν ἀποκατέστησαν. περὶ μὲν οὖν τὴν Μεσσήνην τοσαύτας καὶ τηλικαύτας συνέβη γενέσθαι μεταβολάς.

1 Μεσσήνης margo Steph. perperam.
2 Abeſt Clar. Mox ᾤκησαν edd.
3 Κεφαλνίαν Reg. 2.
4 Ἀπ' ἐκ. Coisl. Clar. & ambo Reg. In edd. ὑπ' ἐκείνων.
5 Ὤκησαν edd.

terrae motum, ubi tota prope Sparta foede disiecta, & civibus viduata eſt. Tum enim reliquiae Meſſeniorum cum Hilotibus defectionis ſociis Ithomen occuparunt, quod Meſſene per multum aetatis iam deſolata iaceret. Sed cum adverſum per omnia Martem experirentur, ad extremum omnino profligati & eiecti Naupacti conſederunt, quam Athenienſes incolendam eis conceſſerant. Sed & hinc aliqui in Cephalleniam profugi venerunt, aliqui in Sicilia Meſſenen a ſe dictam condiderunt. Thebani denique ad praeſens tempus conſilio Epaminondae, qui Meſſenios undequaque colligebat, Meſſenen inſtaurarunt, antiquis territorii finibus poſſeſſioni illorum reſtitutis. Tot igitur & tantas Meſſeniorum civitas mutationes experta fuit.

ξζʹ. Οἱ δὲ Θηβαῖοι, πάντα τὰ προειρημένα συντελέσαντες ἐν ἡμέραις ὀγδοήκοντα καὶ πέντε, καὶ καταλιπόντες φυλακὴν ἀξιόλογον [1] τῆς Μεσσήνης, ἐπανῆλθον εἰς τὴν οἰκείαν. Λακεδαιμόνιοι δὲ, παραδόξως ἀποτετριμμένοι τοὺς πολεμίους, ἀπέστειλαν πρεσβευτὰς εἰς τὰς Ἀθήνας τοὺς ἐπιφανεστάτους τῶν Σπαρτιατῶν· καὶ τὰς μὲν ὁμολογίας ἐποιήσαντο περὶ τῆς ἡγεμονίας, ὥστε τῆς μὲν θαλάττης ἄρχειν Ἀθηναίους, τῆς δὲ γῆς τοὺς Λακεδαιμονίους· μετὰ δὲ ταῦτα ἐν ἀμφοτέραις ταῖς πόλεσιν ἐποιήσαντο κοινὰς τὰς ἡγεμονίας. Ἀρκάδες δὲ Λυκομήδην στρατηγὸν προχειρισάμενοι, καὶ παραδόντες αὐτῷ τοὺς ἐπιλέκτους ὀνομαζομένους, ὄντας πεντακισχιλίους, ἐστράτευσαν ἐπὶ Παλλήνην τῆς Λακωνικῆς· καὶ τὴν μὲν πόλιν βίᾳ χειρωσάμενοι, τοὺς [2] ἐγκαταληφθέντας φρουροὺς τῶν Λακεδαιμονίων ἀπέκτειναν, ὄντας πλείους τῶν τριακοσίων· τὴν δὲ πόλιν ἐξανδραποδισάμενοι, καὶ τὴν χώραν δῃώσαντες, ἐπανῆλθον εἰς τὴν οἰκείαν, φθάσαντες τὴν παρὰ τῶν Λακεδαι-

Poſt Thebanorum diſceſſum Laced. & Athenienſes de communi terrae mariſque imperio paciſcuntur.

Arcades, duce Lycomede, Pallenen Laconicae expugnant & inde praedam agunt.

1 Εἰς Μεσσ. Clar. Reg. 2. Mox οἰκίαν Coisl. nulla iuſta cauſa.

2 Ἐγκαταληφθ. ſolus Reg. 2. Cett. ἐγκαταλειφθ.

LXVII. Poſteaquam vero Thebani haec omnia intra LXXXV dies confecerant, praeſidio valido circa Meſſenen relicto, ad ſua redierunt. Lacedaemonii, tam inexſpectato hoſtem amoliti, nobiliſſimorum civium legationem Athenas mittunt, & de principatu his conditionibus paciſcuntur, ut Athenienſes maris, Lacedaemonii terrae imperium uſurpent. Poſtea tamen commune ſibi utraque civitas imperium aſſeruit. Tum Arcades ducem ſibi creant Lycomedem, eumque cum 1000 lectiſſima iuvenum manu ad Pallenen Laconiae obſidendam mittunt. Hi, urbe per vim expugnata, relictum a Lacedaemoniis inibi praeſidium plures quam CCC trucidant, urbemque depraedati, pervaſtata regione, domum ſeſe referunt, priuſquam auxi-

Boeoti, a Theſſalis advocati, in Alexandrum Pheraeum, duce Pelopida, exercitum mittunt, qui Lariſſam occupat.

μονίων βοήθειαν. Βοιωτοὶ δὲ, μεταπεμπομένων αὐτοὺς Θετταλῶν ἐπ' ἐλευθερώσει μὲν τῶν πόλεων, καταλύσει δὲ τῆς Ἀλεξάνδρου τοῦ Φεραίου τυραννίδος, ἐξαπέστειλαν Πελοπίδαν [1] εἰς Θετταλίαν μετὰ δυνάμεως, δόντες ἐντολὰς αὐτῷ, εἰς τὸ συμφέρον τῶν Βοιωτῶν διοικῆσαι τὰ κατὰ τὴν Θετταλίαν. αὐτὸς δὲ καταντήσας εἰς Λάρισσαν, καὶ καταλαβὼν τὴν ἀκρόπολιν φρουρουμένην ὑπὸ Ἀλεξάνδρου τοῦ Μακεδόνος, ταύτην μὲν παρέλαβεν, εἰς δὲ τὴν Μακεδονίαν παρελθὼν, καὶ συμμαχίαν ποιησάμενος πρὸς Ἀλέξανδρον τὸν τῶν Μακεδόνων βασιλέα, ὅμηρον ἔλαβε παρ' αὐτοῦ τὸν ἀδελφὸν Φίλιππον, ὃν ἐξέπεμψεν εἰς τὰς Θήβας. τὰ δὲ κατὰ τὴν Θετταλίαν διοικησάμενος ὥς ποτ' ἔδοξεν αὐτῷ συμφέρειν τοῖς Βοιωτοῖς, ἐπανῆλθεν εἰς τὴν οἰκείαν.

Idem regem Macedoniae foedere ſibi conciliat.

Arcades, Argivi, Elei Boeotos ſollicitant,

ξη'. Τούτων δὲ πραχθέντων, Ἀρκάδες καὶ Ἀργεῖοι καὶ Ἠλεῖοι συμφρονήσαντες ἔγνωσαν στρατεύειν ἐπὶ τοὺς Λακεδαιμονίους, καὶ πρεσβεύσαντες πρὸς Βοιω-

1 Μετὰ δυν. εἰς Θεττ. Clar. cum duobus Reg.

lia a Lacedaemoniis ſubveniſſent. Tum etiam Boeoti, a Theſſalis acciti, ut impotenti dominatu Alexandri Pheraeorum tyranni ſubverſo, libertatem civitatibus reſtituerent, Pelopidam valido exercitu inſtructum in Theſſaliam miſerunt, cum his mandatis, ut ad commodum Boeotorum res illic adminiſtraret. Hic Lariſſam provectus, arcem, quam Alexandri praeſidio adhuc munitam invenit, occupat, & in Macedoniam progreſſus, cum rege Macedonum Alexandro belli foedus icit, obſidemque ab eo Philippum eius fratrem ſibi traditum Thebas mittit. Ac rebus, prout conducere Boeotorum reipublicae videbatur, confectis, in patriam ſe recepit.

LXVIII. His tum ita geſtis, Arcades cum Argivis & Eleis unanimi conſenſu arma Lacedaemoniis inferre decreverunt, & miſſa ad Boeotos legatione, ut in partem

τοὺς, ἔπεισαν αὐτοὺς κοινωνεῖν τοῦ πολέμου. οἱ δὲ, Ἐπαμινώνδαν καταστήσαντες ἡγεμόνα μετ᾽ ἄλλων Βοιωταρχῶν, ἐξέπεμψαν στρατιώτας πεζοὺς μὲν ἑπτακισχιλίους, ἱππεῖς δ᾽ ἑξακοσίους. Ἀθηναῖοι δὲ πυθόμενοι τὴν Βοιωτῶν [1] στρατιὰν παριοῦσαν εἰς τὴν Πελοπόννησον, ἐξέπεμψαν δύναμιν καὶ στρατηγὸν ἐπ᾽ αὐτοὺς Χαβρίαν. οὗτος δὲ παρελθὼν εἰς Κόρινθον, καὶ προσλαβόμενος καὶ παρὰ Μεγαρέων καὶ [2] Πελληνέων, ἔτι δὲ Κορινθίων, στρατιώτας, στρατόπεδον συνεστήσατο ἀνδρῶν μυρίων. μετὰ δὲ ταῦτα Λακεδαιμονίων καὶ τῶν ἄλλων συμμάχων παραγενομένων εἰς Κόρινθον, συνήχθησαν οἱ σύμπαντες [3] οὐκ ἐλάττους δισμυρίων. ἔδοξεν οὖν αὐτοῖς ὀχυρώσασθαι τὰς παρόδους, καὶ διακωλύειν τοὺς Βοιωτοὺς τῆς εἰς Πελοπόννησον εἰσβολῆς. ἀρξάμενοι δ᾽ ἀπὸ Κεγχρεῶν μέχρι Λεχαίου, σταυρώμασι καὶ [4] βαθείαις τάφροις διελάμβανον τὸν τόπον· ταχὺ δὲ τῶν ἔργων [5] συντελουμένων, διά τε τὴν πολυχειρίαν καὶ

ut novo impetu Peloponneſum occupent.

Athenienſes, re cognita, Chabriam contra mittunt, factoque vallo eos arcent.

1 Στρατείαν Reg. 1. cum Regiis & Clarom.
2 Πελληνέων ambo Reg. Coisl. Vulgo Πελληναίων.
3 Δισμυρίων οὐκ ἐλάττους Coisl.
4 Βαθεία Reg. 1.
5 Ἐπιτελουμένων idem.

huius belli venirent, illis perſuaſerunt. Hi, delato ad Epaminondam ceteroſque Boeotarchas imperio, ІↃↃ CІↃ CІↃ peditum, & ІↃC equites expediunt. Athenienſes, de Boeotorum in Peloponneſum tranſitu certiores facti, exercitum duce Chabria contra illos mittunt. Is Corinthum devectus, aſſumtis Megarenſium, Pellenaeorum & ipſius Corinthi militibus, decies mille virûm agmen conflavit. Quibus cum ſe Lacedaemonii ceterique ſocii adiunxiſſent, totus in univerſum exercitus non infra CCІↃↃ CCІↃↃ habebat. Aditus ergo praemunire, & a Peloponneſi ingreſſu Boeotos prohibere, placuit. A Cenchreis igitur exorſi, vallo foſſaque profunda ad Lechaeum locum obfirmant. Feſtinus operi exitus. Multitudine enim ac di-

τὰς προθυμίας τῶν ἀνδρῶν, ἔφθασαν τοὺς Βοιωτοὺς πάντα τόπον ὀχυρώσαντες. ὁ δ' Ἐπαμινώνδας ἥκων μετὰ τῆς δυνάμεως, ἐπεσκέψατο, καὶ κατανοήσας εὐεφοδώτατον εἶναι τόπον, καθ' ὃν οἱ Λακεδαιμόνιοι παρεφύλαττον, [1] τὸ μὲν πρῶτον προεκαλεῖτο τοὺς πολεμίους εἰς παράταξιν, σχεδὸν τριπλασίους ὄντας τοῖς πλήθεσιν· οὐδενὸς δὲ τολμῶντος ἐκτὸς τοῦ τειχίσματος παρελθεῖν, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ χαρακώματος ἀμυνομένων ἁπάντων, προσῆγε τὴν βίαν τοῖς πολεμίοις. κατὰ πάντα μὲν οὖν τὸν τόπον ἐγίνοντο προσβολαὶ καρτεραὶ, μάλιστα δὲ κατὰ Λακεδαιμονίους, εὐεφόδων ὄντων καὶ δυσφυλάκτων τῶν τόπων. μεγάλης δὲ φιλοτιμίας γενομένης παρ' ἀμφοτέροις, Ἐπαμινώνδας, ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ τοὺς ἀρίστους τῶν Θηβαίων, μόγις ἐβιάσατο τοὺς Λακεδαιμονίους· διακόψας δὲ τὴν φυλακὴν αὐτῶν, καὶ τὴν δύναμιν διαγαγὼν, παρῆλθεν εἰς τὴν Πε-

Nihilominus Epaminondas & vallum & oppoſitum Lacedaemoniorum agmen perrumpit.

1 Καὶ τὸ Coisl.

ligentia operantium alacri effectum eſt, ut totus ille locus, priuſquam Boeoti adveniſſent, praemuniretur. Quamprimum acceſſit Epaminondas, omnibus diligenter inſpectis, animadvertit tandem, quo loco praeſidium Laconicum in ſtatione eſſet, perruptionem minime difficilem dari. Principio igitur Lacedaemonios, tribus ferme partibus auctiores, ut acie ſecum diſceptent, laceſſit. Ubi nemo extra propugnacula exire audet, ſed omnes valli foſſaeque obiectu ſe tutantur, violentum in hoſtes impetum facit. Ex omni ſtatim parte acerrima fit impreſſio, ſed ubi Lacedaemonii agebant maxime, quod locus ille minus excubiis aptus, & tranſitu facilior eſſet. Magna utrinque contentione res geritur. Sed Epaminondas, virtutis Thebanae florem ſecum habens, non abſque negotio Lacedaemonios tandem retropellit, disiectoque illorum praeſidio, cum agmine ſuo perrumpens,

λοπόννησον, διαπραξάμενος ἔργον οὐδὲν προκατειργασμένων καταδεέστερον.

ξθ΄. [1] Εὐθὺς δὲ ἐπὶ Τροιζῆνα καὶ Ἐπίδαυρον πορευθεὶς, τὴν μὲν χώραν ἐδήωσε, τῶν δὲ πόλεων οὐκ ἠδυνήθη κρατῆσαι, διὰ τὸ φρουρὰς ἔχειν ἀξιολόγους. Σικυῶνα δὲ καὶ [2] Φλιοῦντα καί τινας πόλεις καταπληξάμενος προσηγάγετο. στρατεύσας δ' ἐπὶ Κόρινθον, καὶ τῶν Κορινθίων ἐπεξελθόντων, νικήσας μάχῃ, τούτους μὲν ἐντὸς τῶν τειχῶν συνεδίωξε· τῶν δὲ Βοιωτῶν διὰ τὴν εὐημερίαν μετεωρισθέντων, καί τινων προχείρως τολμησάντων διὰ τῆς πύλης εἰς τὴν πόλιν εἰσβιάζεσθαι, οἱ μὲν Κορίνθιοι δείσαντες ἐτράπησαν εἰς τὰς οἰκίας· Χαβρίας δ' ὁ τῶν Ἀθηναίων στρατηγὸς ἐμφρόνως ἅμα καὶ τεθαῤῥηκότως ὑποστὰς, τοὺς μὲν ἐξέβαλεν ἐκ τῆς πόλεως, πολλοὺς δὲ τῶν Βοιωτῶν κατέβαλε. γενομένης δὲ φιλοτιμίας, οἱ μὲν Βοιωτοὶ πᾶσαν τὴν δύνα-

Troezene & Epidauro relictis, Epaminondas Sicyonem & Phliuntem capit, ipſamque Corinthum petit.

Sed urbem feliciſſime defendit Chabrias,

1 Εὐθὺ Reg. 1. 2 Φαιοῦντα edd.

tutum ſibi in Peloponneſum iter patefacit. Quo ipſo facinus, a ſe iam ante geſtis nihilo inferius, peregit.

LXIX. Extemplo Troezenem & Epidaurum petens, agrum quidem illorum hoſtilem ad modum tractat, ſed urbes ipſas, quippe non contemnendis firmatas praeſidiis, ſubigere nequit. Sicyonem tamen & Phliuntem cum aliis quibuſdam terrore ſubactas in fidem accepit. Infeſtis hinc armis Corinthum petit, effuſiſque oppidanis, pugna victos ad moenia uſque proſequitur. Ibi fortunae benignitate pars Boeotorum ſe efferens, per portam temeraria quadam audacia introrupit. Cumque Corinthii intra aedes praecipiti terrore agerentur; Chabrias, Athenienſium imperator, tam cordate quam fidenter Boeotis reſiſtens, partem ex urbe proturbat, partem, eamque non minimam, proſternit. Cumque certamen ita exarſiſſet, Boeoti

μιν συντάξαντες, ἐπῆγον ἐπὶ τὴν Κόρινθον καταπληκτικῶς· ὁ δὲ Χαβρίας ἀναλαβὼν τοὺς Ἀθηναίους, προῆγεν ἐκ τῆς πόλεως, καὶ καταλαβόμενος τοὺς ὑπερδεξίους τόπους, ὑπέστη τὴν τῶν πολεμίων ἔφοδον. οἱ μὲν οὖν Βοιωτοὶ, πεποιθότες ταῖς τῶν σωμάτων ῥώμαις καὶ ταῖς ἐν τοῖς συνεχέσι πολέμοις ἐμπειρίαις, τῇ βίᾳ τοὺς Ἀθηναίους ἤλπιζον χειρώσασθαι. οἱ δὲ περὶ τὸν Χαβρίαν ἐκ τόπων ὑπερδεξίων ἀγωνιζόμενοι, καὶ πολλῶν ἐκ τῆς πόλεως χορηγουμένων, οὓς μὲν ἀνῄρουν τῶν βιαζομένων, τοὺς δὲ κατετίτρωσκον. οἱ δὲ Βοιωτοὶ, πολλὰ μὲν κακοπαθήσαντες, οὐδὲν δὲ πρᾶξαι δυνάμενοι, τὴν ἀναχώρησιν ἐποιήσαντο. Χαβρίας μὲν οὖν, ἐπὶ ἀνδρείᾳ καὶ [1] στρατηγίᾳ θαυμασθεὶς, τοῦτον τὸν τρόπον ἀπετρίψατο τοὺς πολεμίους.

& hoſtem repellit.

ο΄. Ἐκ δὲ τῆς Σικελίας Κελτοὶ καὶ Ἴβηρες δισχί-

Succurrunt Laced. milites Galli & Hiſpani,

1 Στρατηγίᾳ θαυμ. Reg. 1. Vulgo στρατηγικῇ δυνάμει.

cum toto exercitu probe inſtructo, ad Corinthum terribilem in modum acceſſerunt. Chabrias ſtatim, Athenienſes ſuos expeditos habens, ex urbe erumpit, & editioribus occupatis locis, hoſtium impreſſionem ſuſtinet. Boeoti contra, quos vires corporum, & longus bellorum uſus animabat, vi ſua Athenienſes ſubigi poſſe non diffidebant. At Chabriani, dum e ſublimioribus locis depugnant, & prolixam interim ad rem pertinentium copiam ex urbe ſuppeditatam habent, vim inferentes partim occidunt, partim vulneribus foede multatos dimittunt. Unde evenit, ut Boeoti, multis affecti cladibus, cum nihil efficere poſſent, retro copias abducerent. Chabrias vero, quod hunc ad modum hoſtes ſubmoviſſet, ob virilis animi promtitudinem & conſtantiam, artiſque imperatoriae facultatem, in admiratione habebatur.

LXX. Sub haec ex Sicilia Gallorum & Hiſpanorum

λιοι κατέπλευσαν εἰς Κόρινθον, ἐκπεμφθέντες ὑπὸ Διονυσίου τοῦ τυράννου συμμαχῆσαι Λακεδαιμονίοις, εἰς μῆνας πέντε τοὺς μισθοὺς εἰληφότες. οἱ δ᾽ Ἕλληνες, πεῖραν αὐτῶν βουλόμενοι λαβεῖν, προῆγον αὐτοὺς, καὶ κατὰ τὰς συμπλοκὰς καὶ μάχας ἀνδραγαθούντων αὐτῶν, πολλοί τε τῶν Βοιωτῶν καὶ τῶν συμμάχων ὑπ᾽ αὐτῶν ἀνῃροῦντο. διόπερ δόξαντες [1] εὐχειρίᾳ καὶ ἀνδρείᾳ διαφέρειν, καὶ πολλὰς χρείας παρασχόμενοι, καὶ τιμηθέντες ὑπὸ [2] τῶν Λακεδαιμονίων, τοῦ θέρους λήγοντος ἐξαπεστάλκησαν εἰς τὴν Σικελίαν. μετὰ δὲ ταῦτα Φίλισκος μὲν ὑπ᾽ Ἀρταξέρξου τοῦ βασιλέως ἀποσταλεὶς κατέπλευσεν ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, παρακαλῶν τοὺς Ἕλληνας διαλύσασθαι μὲν τοὺς πολέμους, εἰρήνην δὲ κοινὴν συνθέσθαι. οἱ μὲν οὖν ἄλλοι πάντες ἀσμένως ὑπήκουσαν· Θηβαῖοι δὲ κατὰ τὴν ἰδίαν ὑπόστασιν, ὅλην τὴν Βοιωτίαν ὑπὸ μίαν [3] ἀγαγόντες συντέλειαν, οὐ προσε-

a Dionyſio miſſi, Corinthi expoſiti.

Nova legatione Artaxerxes Graecos ad pacem adhortatur.

Ei cuncti obſequuntur, exceptis Thebanis.

1 Εὐχειρίᾳ καὶ ἀνδρίᾳ Co. 2 Deſit Reg. 2. 3 Ἄγοντες idem & Clar.

duo millia Corinthi appulerunt. Dionyſius hos tyrannus, numerato in praeſens v menſium ſtipendio, Lacedaemoniis auxilio miſerat. Graeci, ut periculum virtutis ipſorum facerent, hos ſimul in hoſtem educebant. Cumque fortes ſe viros in pugnis exhiberent, multos Boeotorum ſociique nominis proſtraverunt. Et postea-quam utilem Graecis operam navaſſent, eximiam ob praeſtans cum manuum, tum animorum robor laudem adepti, & digni, quos Lacedaemonii praemiis afficerent, habiti, ſub exitum aeſtatis in Siciliam dimittuntur. Poſt haec Philiſcus, Artaxerxis regis legatus, in Graeciam venit hortatum, ut ſolutis tandem bellis mutuam inter ſe pacem confirmarent. Cui ceteri obſecundant, & quidem non illubentes: ſoli Thebani, quae ipſis pertinacia erat, quod iam pridem ſub unum tota Boeotia cenſum ab ipſis coacta erat, conditionem repudiant. Quare

δέχθησαν. ἀπογνωσθείσης δὲ τῆς κοινῆς εἰρήνης, ὁ μὲν Φίλισκος καταλιπὼν τοῖς Λακεδαιμονίοις δισχιλίους ἐπιλέκτους μισθοφόρους, ἔχοντας τοὺς μισθοὺς, ἀπῆλθεν [1] εἰς τὴν Ἀσίαν. ἅμα δὲ τούτοις πραττομένοις, Εὔφρων ὁ Σικυώνιος, διαφέρων θράσει καὶ ἀπονοίᾳ, συνεργοὺς λαβὼν Ἀργείους, ἐπέθετο τυραννίδι. κρατήσας δὲ τῆς ἐπιβολῆς, τετταράκοντα τοὺς [2] εὐπορωτάτους τῶν Σικυωνίων ἐφυγάδευσε, δημεύσας αὐτῶν τὰς οὐσίας· καὶ πολλῶν χρημάτων κυριεύσας, μισθοφόρους ἤθροισε, καὶ τῆς πόλεως ἐδυνάστευσεν.

Hoc tempore Euphron Sicyonios tyrannide oppreſſit.

Olymp. CIII, 1.

οα΄. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι [3] Ναυσιγένους, ἐν Ῥώμῃ χιλίαρχοι κατεστάθησαν ἀντὶ τῶν ὑπάτων τέτταρες, Λεύκιους [4] Παπίριος, Λεύκιος Μενήνιος, [5] Σερούϊος Κορνήλιος, Σερούϊος Σουλπίκιος· παρὰ δὲ Ἠλείοις Ὀλυμπιὰς ἤχθη τρίτη πρὸς ταῖς ἑκατὸν, καθ' ἣν ἐνίκα

In Macedonia in locum Alexandri Ptolemaeus Alorites rex ſuccedit.

1 Deſunt tria, quae ſequuntur, Reg. 1. Paullo ante τοὺς omitt. & Coisl.

2 Εὐπορωτέρους Clar.

3 Παυσιγ. idem cum Reg. 2.

4 Παπύριος edd. Mox Λεύκιος deſit Coisl. & Venet. tum Μενοίνιος Clar.

5 Non eſt in Coisl. Venet. qui ſtatim Ὀλπίκιος.

communitate pacis deſperata, mercenarios bis mille ſelectiſſimos, quibus iam ſoluta ad hoc ſtipendia erant, Lacedaemoniis relinquens, Philiſcus in Aſiam diſcedit. Dum haec geruntur, Euphron Sicyonius, confidentia & temeritate nulli ſecundus, aſſumtis in conſortium Argivis, dominatus occupandi conſilia cepit, & fortuna conatus adiuvante, extemplo civium potentiſſimos XL exſilium patria mutare coëgit, bonaque ipſorum publicavit: unde magna vi opum potitus, conducto peregrinorum militum praeſidio, urbem in poteſtate retinuit.

LXXI. Archonte dehinc Athenis Nauſigene, & Romae Tribunis milit. IV, L. Papirio, L. Menenio, Serv. Cornelio, Serv. Sulpicio Conſulum in locum ſubrogatis, tertia ſupra centeſimam Olympias apud Eleos ageba-

στάδιον Πυθόστρατος Ἀθηναῖος. ἐπὶ δὲ τούτων Πτολεμαῖος ὁ Ἀλωρίτης ὁ Ἀμύντου υἱὸς ἐδολοφόνησεν Ἀλέξανδρον τὸν ἀδελφὸν, καὶ ἐβασίλευσε τῆς Μακεδονίας ἔτη [1] τρία. κατὰ δὲ τὴν Βοιωτίαν Πελοπίδας, ἐφάμιλλος ὢν τῷ Ἐπαμινώνδᾳ τῇ κατὰ πόλεμον δόξῃ, καὶ θεωρῶν ἐκεῖνον τὰ περὶ τὴν Πελοπόννησον συμφερόντως κατεσκευακότα τοῖς Βοιωτοῖς, ἔσπευδε τὰ ἐκτὸς Πελοποννήσου δι' ἑαυτοῦ προσάγεσθαι τοῖς Θηβαίοις· παραλαβὼν δὲ Ἰσμηνίαν, ἄνδρα φίλον μὲν [2] ἑαυτοῦ, θαυμαζόμενον δ' ἐπ' ἀρετῇ, παρῆλθεν εἰς Θετταλίαν. καταντήσας δὲ πρὸς Ἀλέξανδρον τὸν Φερῶν τύραννον, ἀλόγως συνελήφθη [3] μετὰ Ἰσμηνίου, καὶ εἰς φυλακὴν παρεδόθη. Θηβαίων δ' ἐπὶ τοῖς πραχθεῖσι παροξυνθέντων, καὶ ταχέως εἰς τὴν Θετταλίαν ἐκπεμψάντων ὁπλίτας μὲν ὀκτακισχιλίους, ἱππεῖς δ' ἑξακοσίους, φοβηθεὶς Ἀλέξανδρος ἐξέπεμψε πρεσβευτὰς εἰς τὰς Ἀθή-

In Boeotia poſt Epaminondam res gerit Pelopidas, aſſumto ſocio Iſmenia.

Uterque, Alexandrum Pheraeum conveniens, cum inopinato caperentur,

1 Τριάκοντα edd. 2 Αὐτοῦ Reg. 2. 3 Μετ' Ἰσμ. ſatis commode Co.

tur, qua Pythoſtratus Athenienſis coronam ſtadio meruit. Hoc anno Ptolemaeus Alorites, Amyntae filius, Alexandrum fratrem ſuum dolo interemit, & Macedoniae regnum per annos III adminiſtravit. Tum in Boeotia Pelopidas, Epaminondae bellicae gloriae ſtudio aemulus, ubi res in Peloponneſo ad reipublicae Boeoticae emolumentum ab eo confectas vidit, etiam ipſe nonnulla extra Peloponneſum ſita Thebanorum ditioni ſubiicere properavit. Quapropter Iſmenia, magnae ob virtutem exiſtimationis viro, ſibique inprimis amico, in ſocietatem negotii aſſumto, in Theſſaliam contendit, & cum Alexandro Pheraeorum tyranno pacifice congreſſus, inopinato captus, una cum Iſmenia cuſtodiae traditur. Exacerbati hoc facto Thebani, ↀ CIↃ CIↃ CIↃ gravis armaturae militum, & IↃC equites in Theſſaliam mittunt. Quorum adventu territatus Alexander, per legatos Athe-

νας περὶ συμμαχίας. ᾧ παραχρῆμα ὁ δῆμος ἐξέπεμψε ναῦς μὲν τριάκοντα, στρατιώτας δὲ χιλίους, ὧν ἦν στρατηγὸς Αὐτοκλῆς. ἐν ὅσῳ [1] δ' οὗτος περιέπλει τὴν Εὔβοιαν, Θηβαῖοι κατήντησαν εἰς Θετταλίαν. τοῦ δὲ Ἀλεξάνδρου πεζὴν δύναμιν ἠθροικότος, καὶ ἱππεῖς πολλαπλασίους ἔχοντος τῶν Βοιωτῶν, τὸ μὲν [2] πρῶτον οἱ Βοιωτοὶ [3] διὰ μάχης ἔκρινον λῦσαι τὸν πόλεμον, συνεργοὺς ἔχοντες τοὺς Θετταλούς· ὡς δ' οὗτοι μὲν αὐτοὺς ἐγκατέλιπον, Ἀθηναῖοι δὲ καί τινες ἄλλοι σύμμαχοι παρεγένοντο τῷ Ἀλεξάνδρῳ, τὰ δὲ σῖτα καὶ ποτὰ καὶ τἄλλα πάντα ὑπελείπετο τοῖς Βοιωτοῖς, ἔγνωσαν οἱ Βοιωτάρχαι τὴν εἰς οἶκον ἐπάνοδον ποιεῖσθαι. ἀναζευξάντων δ' αὐτῶν, καὶ τῆς πορείας οὔσης διὰ χώρας πεδιάδος, Ἀλέξανδρος ἐπηκολούθει πολλοῖς ἱππεῦσι, καὶ τοῖς ἐπὶ τῆς οὐραγίας [4] ἐπέθετο. τῶν δὲ Βοιωτῶν οἱ μὲν κατακοντιζόμενοι συνεχῶς ἀπέθνησκον, οἱ δὲ τραύμασι

Thebani autem auxilio miſſi includerentur,

1 Δὲ Clar.
2 Πρότερον Coisl.
3 Διὰ μάχην Clar.
4 Ὑπέθετο Coisl. peſſime.

nienſes ad ſocietatem ſecum ineundam invitat. Confeſtim ei populus XXX naves, Praetore claſſis Autocle, cum mille militibus tranſmittit. Interea vero dum iſte Euboeam circumnavigat, Thebani in Theſſaliam tranſierant. Quamvis autem & pedeſtribus copiis inſtructus eſſet Alexander, & equitatu Boeotis praepolleret; hi tamen pugna finiendum eſſe bellum initio cenſebant, auxiliis Theſſalorum roborati. At cum ab his deſtituerentur, & Athenienſes aliique nonnulli auxiliarii ſe cum Alexandro iunxiſſent, cibus etiam potuſque, & omnis ceteroquin commeatus Boeotos deficeret; Boeotarchis domum regredi placuit. Retroverſis igitur ſignis, dum per campeſtria iter habent, Alexander, cum equitatu inſecutus, extremum agmen invadit. Statim Boeotorum alii iaculis confixi oppetunt, alii vulneribus gravantur.

περιέπιπτον. τέλος δ' [1] οὔτε μένειν οὔτε προάγειν ἐώμενοι, εἰς πολλὴν ἀμηχανίαν ἐξέπιπτον, ἅτε δὴ καὶ τῶν ἐπιτηδείων σπανιζόντων. ἤδη δ' αὐτῶν τὴν σωτηρίαν ἀπογινωσκόντων, Ἐπαμινώνδας ἰδιωτεύων κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον, ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν κατεστάθη στρατηγός· εὐθύς τε διαλέξας τούς τε ψιλοὺς καὶ τοὺς ἱππεῖς, τούτους μὲν [2] αὐτὸς ἀνέλαβε, καὶ ταχθεὶς ἐπὶ τῆς οὐραγίας, διὰ τούτων ἀνέστελλε τοὺς ἐπακολουθοῦντας πολεμίους, καὶ πολλὴν ἀσφάλειαν παρείχετο τοῖς προηγουμένοις ὁπλίταις. ποιούμενος δὲ μάχας ἐξ ὑποστροφῆς, καὶ τάξει φιλοτέχνῳ χρώμενος, διέσωσε τὸ στρατόπεδον. αἰεὶ δὲ μᾶλλον διὰ τῶν κατορθωμάτων αὔξων τὴν ἰδίαν εὐδοξίαν, μεγάλης ἀποδοχῆς ἐτύγχανε παρά τε τοῖς πολίταις καὶ τοῖς συμμάχοις. οἱ δὲ Θηβαῖοι τοὺς τότε Βοιωταρχήσαντας καταδικάσαντες πολλοῖς χρήμασιν ἐζημίωσαν.

Epaminondas, tunc privatus militans, ad imperium revocatus, exercitum ſervavit.

Boeotarchis multa irrogata.

1 Οὔτε ſolus Reg. 2. quem laudo. Οὐδὲ edd.

2 Αὐτοὺς Coislin. cum Venet.

Tandem cum neque ſubſiſtendi, neque procedendi facultas eſſet, quo ſe verterent, aut quid agerent, non habebant: ad quam perplexitatem victus etiam penuria acceſſit. Iamque nihil ſpei ipſis reliquum erat, cum Epaminondas, privatam tunc vitam agens, ab exercitu dux creatur. Is ſtatim delectam levis armaturae manum & equites in poſtremo agmine diſpoſuit, cumque his inſectantes a tergo hoſtes repulit, ac crebris excurſibus manus conſerens, praeeuntibus gravis armaturae militibus ſecuritatem praeſtitit, ſollertique aciei ſtructura utens, exercitum conſervavit. Et quia maiorem ſubinde gloriam rebus dextre ac feliciter geſtis acquirebat, praecipuam apud cives ſocioſque laudem promeruit. At qui tum magiſtratum Boeotorum gerebant, Thebani iis grandem pecuniae multam irrogarunt.

Cauſam affert hiſtoricus, cur Epaminondae imperium abrogatum fuerit.

οβʹ. Ἐπιζητουμένης δὲ τῆς αἰτίας πῶς ὁ τοιοῦτος ἀνὴρ ἰδιώτης ὢν ἐστρατεύετο μετὰ τῶν εἰς Θετταλίαν ἀποσταλέντων, ἀποδοτέον τὸν οἰκεῖον λόγον τῆς ἀπολογίας. τῇ μάχῃ τῇ περὶ Κόρινθον Ἐπαμινώνδας διακόψας τὴν ἐπὶ τοῦ προτειχίσματος φυλακὴν τῶν Λακεδαιμονίων, καὶ δυνάμενος πολλοὺς ἀνελεῖν τῶν πολεμίων, ἠρκέσθη τῷ προτερήματι, καὶ τῆς ἐπὶ [1] πλεῖον μάχης ἀπέστη. γενομένης δὲ περὶ αὐτὸν ἱκανῆς ὑποψίας, ὡς πεφεισμένου τῶν Λακεδαιμονίων ἰδίας ἕνεκα χάριτος, οἱ φθονοῦντες αὐτοῦ τῇ δόξῃ καιρὸν ἔλαβον εὐλόγου διαβολῆς. ἐπενεγκάντων οὖν αὐτῷ προδοσίας ἔγκλημα, τὸ πλῆθος παροξυνθὲν ἀπέστησεν αὐτὸν τῆς Βοιωταρχίας, καὶ ἰδιώτην ποιήσαν ἐξαπέστειλε μετὰ τῶν ἄλλων. ὡς δὲ ἀπὸ τῶν ἀποτελεσμάτων ἐξήλειψε τὰς καθ' ἑαυτοῦ [2] διαβολὰς, τότε ὁ δῆμος ἀποκατέστησεν αὐ-

1 Πλείονα Co. Reg. ambo. Vid. Sylburg. ad Dion. Hal. Exc. Leg. p. 743. Mox ἕνεκεν Clar. Reg. 2.

2 Διαβολὰς, τότε iidem. Vulgo καὶ interponitur, quod ſtigmate tamen notatum a Steph.

LXXII. Hic cum quaeſtio offeratur, quid cauſae fuerit, ut tantus vir in expeditione Theſſalica gregarium tunc militem ageret, apta ad defenſionem Epaminondae ratio nobis reddenda eſt. In proelio ad Corinthum Epaminondas, praeſidio Lacedaemoniorum, quod vallum tutabatur, disiecto, ingentem hoſtium caedem facere poterat: verum ſucceſſu illo contentus, a pugna ulterius perſequenda ſibi temperavit. In magnam idcirco ſuſpicionem raptus, quaſi privatam captando gratiam Lacedaemoniis peperciſſet, ab obtrectatoribus, qui gloriae ipſius invidebant, cum ſpecioſae calumniae tempus arripuiſſent, proditionis accuſabatur. Qua criminatione vulgus exaſperatum, abrogato Boeotarchiae magiſtratu, privatam deinceps vitam agere, atque inter gregarios militare, eum iuſſit. At poſtquam rebus praeclare geſtis aſperſam calumniae maculam abſterſiſſet, in priſtinam a populo

τὸν εἰς προγεγενημένην εὐδοξίαν. μετ᾽ ὀλίγον δὲ χρόνον Λακεδαιμονίοις πρὸς Ἀρκάδας ἐγένετο μεγάλη μάχη, ἐν ᾗ ἐνίκησαν Λακεδαιμόνιοι ἐπιφανῶς. μετὰ γὰρ τὴν ἐν Λεύκτροις ἧτταν ἐν τοῦτο πρῶτον αὐτοῖς παράδοξον εὐτύχημα ἐγένετο. ἔπεσον γὰρ Ἀρκάδων μὲν ὑπὲρ τοὺς μυρίους, Λακεδαιμονίων δ᾽ οὐδείς. προεῖπον δ᾽ αὐτοῖς αἱ Δωδωνίας ἱέρειαι διότι πόλεμος οὗτος Λακεδαιμονίοις ἄδακρυς ἔσται. μετὰ δὲ τὴν μάχην οἱ Ἀρκάδες, φοβηθέντες τὰς τῶν Λακεδαιμονίων εἰσβολάς, ἔκτισαν ἐπί τινος ἐπικαίρου τόπου τὴν ὀνομαζομένην Μεγάλην πόλιν, συῤῥίψαντες εἰς αὐτὴν κώμας [1] τετταράκοντα τῶν ὀνομαζομένων [2] Μαιναλίων καὶ Παῤῥασίων Ἀρκάδων· καὶ τὰ μὲν κατὰ τοὺς Ἕλληνας ἐν τούτοις ἦν.

Arcades proelio vincunt Lacedaemonii.

Tum novos impetus veriti, Megalopolin condiderunt Arcades.

ογ΄. Κατὰ δὲ τὴν Σικελίαν, Διονύσιος ὁ τύραννος ἔχων δυνάμεις ἀξιολόγους, καὶ τοὺς Καρχηδονίους ὁρῶν οὐκ εὖ διακειμένους πρὸς τὸν πόλεμον, διά τε τὴν γεγε-

In Sicilia Dionyſius bellum in Carthaginienſes redintegrat,

1 In Reg. 1. μ΄. i. e. τετταράκοντα. Edd. εἴκοσι.

2 Μενκλίων Clarom.

dignitatem reſtitutus eſt. Haud longe poſt acre inter Lacedaemonios & Arcades proelium committitur, quo victoriam Lacedaemonii clariſſimam reportant: quod primum eis certamen poſt cladem Leuctricam felicem nec opinato exitum habuit. Arcadum ſupra decies mille cecidere, Lacedaemoniorum ne unus quidem. Dodonaeae ſacerdotes ita cecinerunt, bellum hoc abſque lacrimis exiturum Lacedaemoniis. Ab hac pugna Lacedaemoniorum impreſſiones veriti Arcades, opportuno quodam loco Magnam, quam vocitant, urbem condidere, XL Maenaliorum & Parrhaſiorum, uti nominantur, Arcadum pagis in eam coniectis. Atque is tum Graeciae ſtatus erat.

LXXIII. In Sicilia vero Dionyſius ille tyrannus, magnis inſtructus copiis, ubi Carthaginienſes propter luem peſtiferam apud eos graſſatam, & defectionem Afrorum,

νημένην παρ' αὐτοῖς λοιμικὴν νόσον, καὶ τὴν ἀπόστασιν τῶν Λιβύων, ἔγνω στρατεύειν ἐπ' αὐτούς. οὐκ ἔχων δὲ πρόφασιν ἀξιόλογον τῆς διαφορᾶς, προσεποιήθη κατὰ τὴν ἐπικράτειαν τοὺς Φοίνικας [1] ἐπιβεβηκέναι τῆς ὑπ' αὐτὸν χώρας. παρασκευασάμενος οὖν πεζοὺς μὲν τρισμυρίους, ἱππεῖς δὲ τρισχιλίους, τριήρεις δὲ τριακοσίας καὶ τὴν ἁρμόζουσαν τῇ δυνάμει ταύτῃ παρασκευήν, ἐνέβαλεν εἰς τὴν [2] ὑπὸ Καρχηδονίους χώραν· καὶ Σελινοῦντα μὲν καὶ Ἔντελλαν εὐθὺς προσηγάγετο, καὶ τὴν χώραν πᾶσαν πορθήσας, καὶ τῆς πόλεως τῶν [3] Ἐρυκίνων ἐγκρατὴς γενόμενος, ἐπολιόρκησε Λιλύβαιον. πολλῶν δ' ὄντων ἐν αὐτῷ στρατιωτῶν, τὴν πολιορκίαν ἔλυσεν. ἀκούσας δὲ τὰ νεώρια τῶν Καρχηδονίων ἐμπεπρῆσθαι, καὶ δόξας πάντα τὸν στόλον αὐτῶν διεφθάρθαι, κατεφρόνησε, καὶ τῶν ἰδίων τριήρων ἑκατὸν μὲν καὶ τριάκοντα τὰς ἀρίστας ἀπέστειλεν εἰς τὸν τῶν [4] Ἐρυκίνων

eorumque agros invadit.

1 Ἀποβεβ. Clar. Reg. 2.
2 Καρχηδονίων Coisl.
3 Ἐρυκίνων Co. Vat. & Steph. m. ſemper. Edd. Ἐρυκηνῶν perpetuo.
4 Ἐρυκαίνων Coisl. & mox iterum. Ἐρυκίνων Vat. perpetuo.

non bene paratos videbat, expeditionem in eos facere decrevit. At cum nihil omnino probabilis cauſae ad hanc litem ſeſe offerret, Poenos e Carthaginienſium ditione regni ſui agros incurſaſſe praetendit. Peditum ergo CCIↃↃ CCIↃↃ CCIↃↃ, & equitum CIↃ CIↃ CIↃ, trecentiſque triremibus coactis, cum apparatu tantis copiis idoneo, Carthaginienſium regionem invadit, & ſtatim Selinuntem atque Entellam ſubigit, & omnem circumcirca terram populatus, atque Erycinorum inſuper urbe potitus, Lilybaeum tandem obſidione cingit. Sed quod validum in ea praeſidium excubaret, ſtatim illam ſolvit. Hinc de navalibus Carthaginienſium incendio abſumtis certior factus, totamque ita claſſem periiſſe ratus, contemtu hoſtis ſecurius rem gerit. Centum ergo & XXX claſſis ſuae triremes eximias Erycinorum portum occupare, ac reli-

λιμένα, τὰς δ᾽ ἄλλας ἁπάσας ἐξέπεμψεν εἰς τὰς Συρακούσας. οἱ δὲ Καρχηδόνιοι παραδόξως διακοσίας ναῦς πληρώσαντες, ἐπέπλευσαν ταῖς ὁρμούσαις ἐν τῷ λιμένι τῶν Ἐρυκίνων· [1] ἀνελπίστου δὲ τῆς ἐπιθέσεως γενομένης, ἀπήγαγον τῶν τριήρων τὰς πλείστας. μετὰ δὲ ταῦτα τοῦ χειμῶνος ἐνστάντος ἀνοχὰς ποιησάμενοι, διεχωρίσθησαν εἰς τὰς [2] οἰκείας ἑκάτεραι πόλεις· μετ᾽ ὀλίγον δὲ χρόνον Διονύσιος εἰς ἀῤῥωστίαν ἐμπεσὼν ἐτελεύτησε, δυναστεύσας ἔτη τριάκοντα καὶ ὀκτώ· τὴν δὲ ἀρχὴν διαδεξάμενος ὁ υἱὸς Διονύσιος [3] ἐτυράννευσεν ἔτη δώδεκα.

Sed hi, celeriter miſſa claſſe, eius conatus reprimunt.

Mox Dionyſius moritur: ſequitur Dionyſius filius.

οδ΄. Οὐκ ἀνοίκειον δ᾽ ἐστὶ τῆς ὑποκειμένης ἱστορίας διελθεῖν τάς τε αἰτίας τῆς τελευτῆς, καὶ τὰ συμβάντα τούτῳ τῷ δυνάστῃ περὶ τῆς τοῦ βίου καταστροφῆς. Διονυσίου τοίνυν δεδιδαχότος Ἀθήνησι Ληναίοις τραγῳδίαν, καὶ νικήσαντος, τῶν ἐν τῷ χορῷ τις ᾄδων, ὑπολαβὼν

Adiicitur mortis cauſa.

Athenis carmine victor proclamatus,

1 Ἀνελπίστως Reg. 2.

2 Οἰκείας optime Coisl. Vulgo οἰχίας.

3 Ἐτυράννησεν Coisl. Clar. non ullo diſcrimine.

quas omnes Syracuſas redire iubet. At Carthaginienſes opinione citius cum CC navibus probe inſtructis claſſem in Erycinorum portu ſubſiſtentem aggrediuntur, improviſoque hoc incurſu, maximam triremium partem abripiunt. Sed cum hiems tum inſtaret, pactis mutuo induciis, utriuſque civitatis domum exercitus ſe recepit. Nec diu poſt Dionyſius, invaletudine correptus, inter vivos agere deſiit, poſtquam XXXVIII regnaſſet annos: cui filius in principatu ſuccedens Dionyſius per XII hunc annos tenuit.

LXXIV. Hic non male conveniens hiſtoriae noſtrae inſtituto fuerit, ſi & cauſam mortis, & quae circa vitae terminum principi huic acciderint, enarremus. Cum in Lenaeis Athenis Tragoediam exhibens, victor proclamatus eſſet, quidam, cantoris in choro munere functus,

τιμηθήσεσθαι λαμπρῶς ἐὰν πρῶτος ἀπαγγείλῃ τὴν νίκην, διέπλευσεν εἰς τὴν Κόρινθον. καταλαβὼν δ' ἐκεῖ ναῦν ἐκπλέουσαν εἰς Σικελίαν, καὶ [1] μετεμβὰς εἰς ταύτην, οὐρίοις ἐχρήσατο πνεύμασι, καὶ καταπλεύσας εἰς Συρακούσας, συντόμως ἀπήγγειλε τῷ τυράννῳ τὴν νίκην. ὁ δὲ Διονύσιος τοῦτον μὲν ἐτίμησεν, αὐτὸς δὲ περιχαρὴς ἐγένετο, καὶ τοῖς θεοῖς εὐαγγέλια θύσας, πότους καὶ μεγάλας εὐωχίας ἐπετέλεσεν. ἑστιῶν δὲ λαμπρῶς τοὺς φίλους, καὶ κατὰ τοὺς πότους φιλοτιμότερον τῇ μέθῃ δοὺς ἑαυτὸν, εἰς ἀῤῥωστίαν σφοδροτέραν ἐνέπεσε, διὰ τὸ πλῆθος τῶν ἐμφορηθέντων ὑγρῶν. ἔχων δὲ παρὰ θεῶν λόγιον [2] τότε τελευτήσειν, ὅταν τῶν κρειττόνων περιγένηται, τὸν χρησμὸν ἀνέφερεν ἐπὶ τοὺς Καρχηδονίους, ὑπολαμβάνων τούτους κρείττους ἑαυτοῦ εἶναι. διὸ καὶ πρὸς αὐτοὺς πλεονάκις πεπολεμηκὼς, εἰώ-

prae gaudio vino nimis indulgens occubuit.

Oraculo ipſi praedictum erat, tum moriturum, cum ſe meliores viciſſet.

1 Μεταβὰς ambo Reg. Clarom. Coislin.

2 Τότε τελευτήσειν Reg. ambo. Vulgo τὸ τελευτ. prave.

honorificum ſe munus relaturum ſperabat, ſi primus victoriam hanc renuntiaret. Statim ergo Corinthum navigat, ibique navem, quam in Siciliam offenderat traiecturam, ingreſſus, ſecundo ventorum flatu Syracuſas appellit, e veſtigioque tyranno victoriae nuntium perfert. Is, laetitia haud modica perfuſus, hominem benigne remuneratur, utque pro nuntio tam felici ſacrificando Diis grates exſolvat, epulas & compotationes magnifico cum apparatu inſtitutas peregit. At vero dum ſplendide amicos excipit, & inter pocula nimium ebrietati indulget, per humoris ingeſti copiam in vehementiſſimum morbum coniicitur. Deûm iampridem oraculo praemonitus fuerat, tum moriturum, quamprimum ſe meliores viciſſet. Fatidicam hanc vocem ad Carthaginienſes detorquebat, hos ſe potentiores eſſe ratus. Ideo licet identidem cum illis bellum gereret, victoriam tamen ſubter-

θει κατὰ τὰς νίκας ὑποφεύγειν καὶ ἑκουσίως ἡττᾶσθαι, ἵνα μὴ δόξῃ τῶν ἰσχυροτέρων [1] γεγονέναι κρείττων. οὐ μὴν ἠδυνήθη γε τῇ πανουργίᾳ κατασοφίσασθαι τὴν ἐκ τῆς πεπρωμένης ἀνάγκην, ἀλλὰ ποιητὴς ὢν κακὸς καὶ διακριθεὶς ἐν Ἀθήναις, ἐνίκησε τοὺς κρείττονας ποιητάς. εὐλόγως οὖν, κατὰ τὸν χρησμὸν, διὰ τὸ περιγενέσθαι τῶν κρειττόνων, ἐπακολουθοῦσαν ἔσχε τὴν τοῦ βίου τελευτήν. ὁ δὲ Διονύσιος ὁ νεώτερος διαδεξάμενος τὴν τυραννίδα, πρῶτον τὰ πλήθη συναγαγὼν εἰς ἐκκλησίαν, παρεκάλεσε τοῖς οἰκείοις λόγοις τηρεῖν τὴν πατροπαράδοτον πρὸς αὐτὸν εὔνοιαν· ἔπειτα τὸν πατέρα μεγαλοπρεπῶς θάψας κατὰ τὴν ἀκρόπολιν πρὸς ταῖς βασιλίσι καλουμέναις πύλαις, ἠσφαλίσατο τὰ κατὰ τὴν ἀρχήν.

Olymp. CIII, 2.

οε΄. [2] Ἐπ᾽ ἄρχοντος δ᾽ Ἀθήνησι Πολυζήλου, κατὰ μὲν τὴν Ῥώμην ἀναρχία διά τινας πολιτικὰς στάσεις ἐγένετο· κατὰ δὲ τὴν Ἑλλάδα [3] Ἀλέξανδρος ὁ Φερῶν

Alexandri Pheraei in Scotuſſaeos facinus immane.

1 Κρείττων εἶναι Reg. 2. Clar. Paullo ante πολλάκις πεπολεμηκὼς Reg. 1.

2 Deſunt haec omnia uſque ad princip. ſeq. capitis, negligentia amanuenſis, in Reg. 1.

3 Κλέανδρος ora Steph. Clar. Reg. 2. prave omnes.

fugere, & ultro victum ſe fateri ſolebat. Vaframento tamen iſto fati neceſſitatem haudquaquam eludere potuit: ſed cum ipſe malus poëta ſe longe praeſtantiores in hoc genere artifices, Athenienſium iudicio ſuperaſſet, conſentaneum oraculo erat, ut qui meliores viciſſet, mox vitae quoque terminum haberet. Dionyſius vero iunior, ſimulac tyrannidem capeſſit, advocata plebem concione adhortatus eſt, ut benevolentiam, a patre quaſi per manus traditam, erga ſe conſervaret. Hinc patri magnificum ad regias, uti vocant, portas in arce funus cum peregiſſet, imperii ſui ſtatum in tuto collocavit.

LXXV. Summam tum Athenis praeturam gerebat Polyzelus, & Romae propter inteſtinos tumultus magiſtratuum ſolitudo erat. In Graecia vero Pheraeorum tyran-

τύραννος ἐν τῇ Θετταλίᾳ περί τινων ἐγκαλέσας τῇ πόλει τῶν [1] Σκοτουσσαίων, ἐκάλεσεν αὐτοὺς εἰς ἐκκλησίαν, καὶ περιστήσας τοὺς μισθοφόρους, ἅπαντας ἀπέσφαξε· τὰ δὲ σώματα τῶν τετελευτηκότων ῥίψας εἰς τὴν πρὸ τῶν τειχῶν τάφρον, τὴν πόλιν διήρπασεν. Ἐπαμινώνδας δὲ Θηβαῖος μετὰ δυνάμεως ἐμβαλὼν εἰς Πελοπόννησον, τοὺς Ἀχαιοὺς καί τινας ἄλλας πόλεις προσήγαγε· Δύμην δὲ καὶ Ναύπακτον καὶ Καλυδῶνα φρουρουμένην ὑπ' Ἀχαιῶν ἠλευθέρωσεν. ἐστράτευσαν δὲ καὶ εἰς Θετταλίαν Βοιωτοὶ, καὶ Πελοπίδαν ἐκομίσαντο παρ' Ἀλεξάνδρου τοῦ Φερῶν τυράννου. Φλιασίοις δὲ [2] πολεμουμένοις ὑπ' Ἀργείων, Χάρης ὑπ' Ἀθηναίων πεμφθεὶς στρατηγὸς μετὰ δυνάμεως ἐβοήθησε τοῖς Φλιασίοις πολιορκουμένοις· νικήσας δὲ τοὺς Ἀργείους δυσὶ μάχαις, καὶ τὴν ἀσφάλειαν περιποιήσας τοῖς Φλιασίοις, ἐπανῆλθεν εἰς τὰς Ἀθήνας.

Epaminondae in Peloponneſo progreſſus.

Pelopidas liberatur.

Chares, dux Athenienſium, Phliaſios contra Argivos defendit, duobus proeliis victor.

1 Σκουτουσαίων Reg. 2. 2 Πολεμωμένοις Coisl.

nus Alexander, Scotuſſaeorum in Theſſalia urbi crimina quaedam intentans, ut ad concionem venirent, civibus edixit. Qui cum veniſſent, mercenariorum agmine circumventos omnes trucidavit, & cadaveribus interfectorum ante foſſas murorum proiectis, urbem direptioni tradidit. Tum Epaminondas etiam Thebanus, cum exercitu Peloponneſum ingreſſus, Achaeos nonnulloſque alios in partes ſuas adduxit: Dymen praeterea, cum Naupacto & Calydone, Achaeorum praeſidio munitam, in libertatem vindicavit. Et aliam Boeoti expeditionem in Theſſaliam fecerunt, qua Pelopidam Alexandro Pheraeorum tyranno extorſerunt. Phliaſii tum Argivorum armis premebantur. Chares itaque dux ab Athenienſibus eo miſſus, auxilium obſidione cinctis praeſtitit: duobuſque proeliis de Argivis victor, cum tutos ab hoſte Phliaſios reddidiſſet, Athenas eſt regreſſus.

οστ΄. Τοῦ δ' ἐνιαυσιαίου χρόνου διεληλυθότος, Ἀθήνησι μὲν ἦρχε Κηφισόδωρος, ἐν Ῥώμῃ δ' ἀντὶ τῶν ὑπάτων χιλιάρχους ὁ δῆμος τέσσαρας κατέστησε, Λεύκιον [1] Φούριον, Παῦλον [2] Μάλλιον, [3] Σερούϊον Σουλπίκιον, καὶ Σερούϊον Κορνήλιον. ἐπὶ δὲ τούτων Θεμεσίων ὁ Ἐρετρίας τύραννος Ὠρωπὸν κατελάβετο· ταύτην δὲ τὴν πόλιν οὖσαν Ἀθηναίων παραλόγως ἀπέβαλε. τῶν γὰρ Ἀθηναίων στρατευσάντων ἐπ' αὐτὸν καὶ πολὺ ταῖς δυνάμεσιν ὑπερεχόντων, οἱ Θηβαῖοι βοηθήσαντες αὐτῷ, καὶ παραλαβόντες ἐν παρακαταθήκῃ τὴν πόλιν, οὐκ ἀπέδωκαν. ἅμα δὲ τούτοις πραττομένοις, Κῷοι μετῴκησαν εἰς τὴν νῦν οἰκουμένην πόλιν, καὶ κατεσκεύασαν αὐτὴν ἀξιόλογον. πλῆθός τε γὰρ ἀνδρῶν εἰς ταύτην ἠθροίσθη, καὶ [4] τείχη πολυτελῆ κατεσκευάσθη, καὶ λιμὴν ἀξιόλογος. ἀπὸ δὲ τούτων τῶν χρόνων αἰεὶ μᾶλ-

Olymp. CIII, 3.

Oropum Themeſion, Eretriae tyrannus, capit.

Athenienſes vindicatam urbem Thebanis ut depoſitum tradunt.

Urbs Cos in ſingularem tum ſplendorem evecta.

1 Φούριον Clarom. optime. Cett. Φρούριον.

2 Μάλιον Clar.

3 Deeſt hoc praenomen, & mox iterum, Coisl. & Venet.

4 Τοιχὴ Clar.

LXXVI. Poſt exitum huius anni, ſumma Athenis iuriſdictio penes Cephiſodorum fuit, & Romae conſularis poteſtas ad Tribunos mil. IV, nempe L. Furium, P. Manlium, Serv. Sulpicium, & Serv. Cornelium redierat. Tum Eretriae tyrannus Themeſio in poteſtatem ſuam redegit Oropum, quae Athenienſium iuris erat. Sed inexſpectato eam rurſus amiſit. Cum enim Athenienſes copiis longe ſuperiores bellum ipſi facerent, arceſſitis in auxilium Thebanis urbem ut depoſitum tradebat, quam illi poſtea non reſtituerunt. Dum haec agebantur, Coi in urbem, quae nunc frequentatur, commigrarunt, eamque ad ſplendorem magnificum provexere. Nam magnus civium numerus in eam adſcriptus, moeniaque multis impendiis educta, portus denique celebratu dignus ibi exſtructus fuit. Ab hoc itaque tempore tum vectigalibus publicis,

λον ηὐξήθη προσόδοις τε δημοσίαις καὶ τοῖς τῶν ἰδιωτῶν πλούτοις, καὶ τὸ σύνολον, ἐνάμιλλος ἐγένετο ταῖς πρωτευούσαις πόλεσιν. ἅμα δὲ τούτοις πραττομένοις, ὁ τῶν Περσῶν βασιλεὺς ἀποστείλας πρέσβεις, ἔπεισε τοὺς Ἕλληνας τοὺς μὲν πολέμους καταλύσασθαι, καὶ κοινὴν εἰρήνην συνθέσθαι πρὸς ἀλλήλους. διόπερ ὅ, τε Λακωνικὸς καὶ [1] Βοιωτικὸς κληθεὶς πόλεμος κατελύθη, πλείω μείνας ἐτῶν πέντε, τὴν ἀρχὴν λαβὼν ἀπὸ τῶν Λευκτρικῶν. ὑπῆρξαν δὲ κατὰ τούτους τοὺς χρόνους ἄνδρες κατὰ παιδείαν ἄξιοι μνήμης, Ἰσοκράτης τε ὁ ῥήτωρ καὶ οἱ τούτου γενόμενοι μαθηταὶ, [2] καὶ Ἀριστοτέλης ὁ φιλόσοφος, ἔτι δὲ Ἀναξιμένης ὁ Λαμψακηνὸς, καὶ Πλάτων ὁ Ἀθηναῖος· ἔτι δὲ τῶν Πυθαγορικῶν φιλοσόφων οἱ τελευταῖοι· Ξενοφῶν τε ὁ τὰς ἱστορίας συγγραψάμενος, ἐσχατόγηρως ὤν· (μέμνηται γὰρ τῆς Ἐπαμινώνδου τελευτῆς μετ' ὀλίγον χρόνον γεγενημένης)

Belli inter Lacedaemonios & Boeotos finis.

Adiicitur recenſus virorum doctrina excellentium.

1 Βοιωτιακὸς Reg. 1. 2 Omittit Coisl.

tum privatorum opibus, magis ac magis crevit, adeo quidem, ut cum primariis certare urbibus haud vereatur. Sub has rerum vices Perſarum rex, legatione ad Graecos miſſa, ut bellicis tandem controverſiis finem ſtatuerent, & communem inter ſe pacem ſancirent, perſuaſit. Laconicum proinde & Boeoticum, quod vocant, bellum, quod a Leuctrico inde conflictu v amplius annos duraverat, tandem eſt ſolutum. Hac equidem aetate viri propter eruditionem ſempiterna memoria digni exſtiterunt, Iſocrates utique rhetor, & diſcipuli eiuſdem. Tum Ariſtoteles ille philoſophus, & Anaximenes Lampſacenus, inprimis vero Plato Athenienſis, Pythagoricorum inſuper philoſophorum poſtremi. His accedunt Xenophon hiſtoriarum ſcriptor, decrepitae iam ſenectutis, (nam interitus Epaminondae, qui brevi poſt evenit, mentionem

'Ἀρίστιππός τε καὶ Ἀντισθένης· πρὸς δὲ τούτοις Αἰσχίνης ὁ Σφήττιος ὁ Σωκρατικός.

οζ΄. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Χίωνος, ἐν Ῥώμῃ ἀντὶ τῶν ὑπάτων χιλίαρχοι κατεστάθησαν, Κόϊντος Σερούϊος, καὶ Γάϊος [1] Οὐετούριος, [2] καὶ Αὖλος Κορνήλιος· [3] πρὸς δὲ τούτοις Μάρκος Κορνήλιος [4] καὶ Μάρκος Φάβιος. ἐπὶ δὲ τούτων εἰρήνης οὔσης κατὰ πᾶσαν τὴν Ἑλλάδα, πάλιν ἀρχαὶ πολέμων συνέστησάν τισι τῶν πόλεων, καὶ νεωτέρων πραγμάτων καινοτομία παράλογος. οἱ γὰρ τῶν Ἀρκάδων φυγάδες, ὁρμηθέντες ἐξ Ἤλιδος, κατελάβοντο τῆς ὀνομαζομένης Τριφυλίας χωρίον ὀχυρὸν, ὃ προσηγόρευται Λασίων. ἐκ πολλῶν δὲ χρόνων περὶ τῆς Τριφυλίας ἠμφισβήτουν Ἀρκάδες καὶ Ἠλεῖοι, καὶ κατὰ τὰς ἑκατέρων ἐν ταῖς μεταβολαῖς ὑπεροχὰς ἐναλλὰξ ἐκυρίευον τῆς χώρας· κατὰ δὲ τοὺς ὑποκειμένους καιροὺς τῶν Ἀρκάδων κρατούντων

Olymp. CIII, 4.

Vix pacata Graecia, diſceptatio inter Arcades & Eleos de Triphylia diu agitata novum bellum parit.

1 Οὐετέριος idem.
2 Deficiunt uſque ad πρὸς δὲ in eodem & Veneto.
3 Abſunt haec tria Reg. 2.
4 Tria, quae ſequuntur, exſulant ex Coisl. & Venet.

adhuc facit) itemque Ariſtippus, & Antiſthenes, Aeſchineſque Sphettius ille Socraticus.

LXXVII. Archontis inde munus Athenis ſuſcepit Chion., & Romae conſularis poteſtas his Tribunis mil. Q. Servilio, C. Veturio, A. Cornelio, M. Cornelio, M. Fabio, demandata eſt. Hoc tempore dum tota paſſim Graecia pace fruitur, nova rurſus bellorum initia, rerumque molitiones novarum inter civitates nonnullas repente exſiſtunt. Arcadum namque exſules, eruptione ab Elide facta, munitum Triphyliae caſtellum, cui Laſionis nomen, occupant. De Triphylia per longum inde tempus inter Arcades & Eleos diſceptatum fuerat: & pars alterutra, per alternas fortunae vices ſuperior, regionis dominium tenuerat. Quod cum tempeſtate illa

τὴν Τριφυλίαν, προφάσει τῶν φυγάδων ἀφῃροῦντο ταύτην τῶν Ἀρκάδων οἱ Ἠλεῖοι. διὸ καὶ παροξυνθέντες οἱ Ἀρκάδες, τὸ μὲν πρῶτον πρέσβεις ἐξαποστείλαντες, ἀπῄτουν τὸ χωρίον· ὡς δ' οὐδεὶς αὐτοῖς προσεῖχε, μετεπέμψαντο παρ' Ἀθηναίων συμμαχίαν, καὶ μετὰ ταύτης ἐστράτευσαν ἐπὶ τὸν [1] Λασίωνα. τῶν δὲ Ἠλείων βοηθησάντων τοῖς φυγάσιν, ἐγένετο μάχη πλησίον τοῦ Λασίωνος, καὶ τῶν Ἀρκάδων πολλαπλασίων ὄντων, [2] ἡττήθησαν οἱ Ἠλεῖοι, καὶ πλείους τῶν διακοσίων στρατιωτῶν ἀπέβαλον. ταύτης δὲ ἀρχῆς τοῦ πολέμου γενομένης, συνέβη τὴν διαφορὰν ἐπὶ πλέον προβῆναι τοῖς Ἀρκάσι καὶ τοῖς Ἠλείοις. εὐθὺς γὰρ οἱ μὲν Ἀρκάδες, μετεωρισθέντες [3] τῷ προτερήματι, ἐστράτευσαν ἐπὶ τὴν Ἠλείαν, καὶ εἷλον πόλεις, Μάργανα καὶ Κρόνιον, ἔτι δὲ [4] Κυπαρισσίαν καὶ Κορυφάσιον. ἅμα δὲ τούτοις πραττομένοις, κατὰ τὴν Μακεδονίαν Πτολεμαῖος

Arcadum ſocii Athenienſes.

In Macedonia Perdiccas rex ſuccedit Ptolemaeo Aloriti.

1 Λασίωνα Reg. 2. ſemper. Λασσίων, Λασσίωνα edd. e quo articulum addidi.
2 Ἡττήθησαν οἱ Ἠλεῖοι Reg. 1.
3 Ἐπὶ τῷ idem.
4 Κυπαρησίαν Reg. 2.

penes Arcades eſſet, Elei praetextu exſulum Arcadibus illam ademerunt. Arcades, iniuria exacerbati, miſſis initio legatis, caſtellum repetunt. Ubi nemo attendit, arceſſitis in belli ſocietatem Athenienſibus infeſto Laſionem exercitu oppugnant. Sed quia praeſto exſulibus manus auxiliatrix Eleorum fuit, pugna iuxta Laſionem committitur. Et dum Arcades numero longe ſuperant, Elei funduntur, & plus quam CC de ſuis amittunt. Iactis his belli ſeminibus, diſſidium hoc inter Arcades & Eleos longius proſerpit. Nam Arcades confeſtim, inflatis ſucceſſu animis, ducto in Elidis regionem exercitu, urbes aliquot, Margana, Cronion, Cypariſſiam, & Coryphaſion ceperunt. Interea Ptolemaeus Alorites in Macedonia a fra-

μὲν ὁ [1] Ἀλωρίτης ἐδολοφονήθη [2] ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ Περδίκκα, βασιλεύσας ἔτη τρία· τὴν δὲ ἀρχὴν διαδεξάμενος ὁ Περδίκκας, ἐβασίλευσε τῆς Μακεδονίας ἔτη πέντε.

οή. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Τιμοκράτους, ἐν Ῥώμῃ μὲν ἀντὶ τῶν ὑπάτων χιλίαρχοι τρεῖς κατεστάθησαν, Τίτος Κοίντιος, Σερούϊος Κορνήλιος, [3] καὶ Σερούϊος Σουλπίκιος· Ὀλυμπιὰς δὲ ὑπὸ [4] Πισατῶν καὶ Ἀρκάδων ἤχθη τετάρτη πρὸς ταῖς ἑκατὸν, καθ' ἣν ἐνίκα στάδιον Φωκίδης Ἀθηναῖος. ἐπὶ δὲ τούτων Πισάται μὲν ἀνανεωσάμενοι τὸ παλαιὸν ἀξίωμα τῆς πατρίδος, καί τισι μυθικαῖς καὶ παλαιαῖς ἀποδείξεσι χρώμενοι, τὴν θέσιν τῆς [5] Ὀλυμπιακῆς παιηγύρεως [6] αὐτοῖς προσήκειν ἀπεφαίνοντο. κρίνοντες δὲ τὸν παρόντα καιρὸν εὔθετον ἔχειν ἀμφισβητῆσαι τοῦ ἀγῶνος, συμμαχίαν ἐποιήσαντο πρὸς Ἀρκάδας ὄντας πολεμίους Ἠλείων· συνα-

Olymp. CIV, 1.

De ludis Olympicis Piſatae cum Eleis diſceptaverunt.

1 Ἀλωρείτης Coisl.
2 Ὑπὸ τοῦ ἀδ. Reg. 1. Coisl. Clar. τἀδελφοῦ edd.
3 Non leguntur haec tria in Coisl. & Venet.
4 Πισσατῶν Reg. 1. & mox iterum.
5 Ὀλυμπικῆς Coisl. Clar.
6 Αὐτοῖς Reg. uterque.

tre Perdicca, cum triennium regnaſſet, doloſe interemtus fuit. Et ſucceſſor in regno Perdiccas quinquennium poteſtate regia Macedoniam tenuit.

LXXVIII. Dein Timocrates Athenis reipublicae praefuit, & Romae tres militum Tribuni, T. Quinctius, Serv. Corn. & Serv. Sulpicius, conſulari poteſtate ſubrogati ſunt. Celebrata tunc a Piſatis & Arcadibus Olympias ſupra centeſimam quarta, Phocide Athenienſi ſtadii victore. Sub hoc tempus accidit, ut Piſatae, quo antiquam patriae dignitatem renovarent, fabuloſis quibuſdam & vetuſtis ſubnixi argumentis, Olympicos agendi conventus ius penes ſe eſſe contenderent. Praeſens ergo tempus ad diſceptandam hanc controverſiam opportunum rati, Arcades, tum Eleorum hoſtes, ad belli ſocietatem

γωνιστὰς δὲ λαβόντες τούτους, ἐστράτευσαν ἐπὶ τοὺς Ἠλείους ἄρτι τιθέντας τὸν ἀγῶνα. ἀντιστάντων δὲ τῶν Ἠλείων πανδημεὶ, συνέστη μάχη καρτερὰ, θεωμένων τὴν μάχην τῶν παρόντων ἐπὶ τὴν πανήγυριν Ἑλλήνων ἐστεφανωμένων, καὶ μεθ' ἡσυχίας ἀκινδύνως ἐπισημαινομένων τὰς ἑκατέρωθεν ἀνδραγαθίας. τέλος Πισάται νικήσαντες, ἔθηκαν τὸν ἀγῶνα, καὶ τὴν Ὀλυμπιάδα ταύτην ὕστερον οὐκ ἀνέγραψαν Ἠλεῖοι, διὰ τὸ δοκεῖν βίᾳ καὶ ἀδίκως διατεθῆναι. ἅμα δὲ τούτοις πραττομένοις, Ἐπαμινώνδας ὁ Θηβαῖος, μέγιστον ἔχων τῶν πολιτῶν ἀξίωμα, συναχθείσης ἐκκλησίας, διελέχθη τοῖς πολίταις, προτρεπόμενος αὐτοὺς ἀντέχεσθαι τῆς κατὰ θάλατταν ἡγεμονίας. διελθὼν δὲ λόγον ἐκ χρόνου πεφροντισμένον, [1] ἐδείκνυε τὴν ἐπιβολὴν ταύτην συμφέρουσάν τε καὶ δυνατὴν, τά τε ἄλλα προφερόμενος, καὶ

Inita pugna Piſatae victores abierunt, a quibus ludi adminiſtrati ſunt.

Epaminondae exhortatio ad Thebanos, ut maris imperium capeſſerent.

1 Διεδείκνυε Reg. 2. Clar.

adſciſcunt, horumque auxilio in Eleos, qui iam ludos inſtituerant, expeditionem faciunt. Quibus cum Elei totis reipublicae viribus ſeſe opponerent, atrox initur proelium, cuius Graeci, qui tum ad panegyricam hanc ſollemnitatem frequentes convenerant, ſpectatores erant coronati, & quieti extraque periculi aleam poſiti, ad ſtrenua utriuſque partis facinora plauſus edebant. Victores tandem Piſatae ludos adminiſtrarunt. Et hanc Olympiadem Elei, quod per vim & praeter ius acta videretur, annalibus non adſcripſerunt. Inter has rerum vices Epaminondas Thebanus, cuius maxima inter populares dignatio eſſet, ad cives in concionem vocatos verba facit, quibus ad imperium maris capeſſendum illos hortabatur. In eo ſermone, iam diu ante praemeditato, negotium hoc tam peractu facile, quam reipublicae conducibile fore, oſtendit, & cum alia in medium affert,

διότι τοῖς πεζῇ κρατοῦσι ῥᾴδιόν ἐστι περιποιήσασθαι τὴν τῆς θαλάττης ἀρχήν. καὶ γὰρ Ἀθηναίους ἐν τῷ πρὸς Ξέρξην πολέμῳ διακοσίαις ναυσὶ διαπληροῦντας, Λακεδαιμονίοις [1] δέκα ναῦς παρεχομένοις ὑποτετάχθαι. πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα πρὸς ταύτην τὴν ὑπόθεσιν οἰκείως διαλεχθεὶς, ἔπεισε τοὺς Θηβαίους ἀντέχεσθαι τῆς κατὰ θάλατταν ἀρχῆς.

οθ'. Εὐθὺς οὖν ὁ δῆμος ἐψηφίσατο τριήρεις μὲν [2] ἑκατὸν ναυπηγεῖσθαι, νεώρια δὲ ταύταις ἴσα τὸν ἀριθμόν· Ῥοδίους δὲ καὶ Χίους καὶ Βυζαντίους προτρέπεσθαι βοηθῆσαι ταῖς ἐπιβολαῖς. αὐτὸς δὲ μετὰ δυνάμεως ἐκπεμφθεὶς [3] ἐπὶ τὰς εἰρημένας πόλεις, Λάχητα μὲν τὸν Ἀθηναίων στρατηγὸν, ἔχοντα στόλον ἀξιόλογον, καὶ διακωλύειν τοὺς Θηβαίους ἀπεσταλμένον καταπληξάμενος, καὶ ἀποπλεῦσαι συναναγκάσας, ἰδίας τὰς πόλεις τοῖς Θηβαίοις ἐποίησεν. εἰ μὲν οὖν ὁ ἀνὴρ οὗτος

Thebani itaque naves exſtruunt, ſocios invitant.

1 Δέκα ναῦς a manu recentiore Reg. 1. Edd. δὲ καὶ ναῦς.
2 Deeſt Coisl.
3 Ἐπὶ τὰς Clar. Reg. uterque. Vulgo περὶ τάς.

tum hoc etiam probat, quod in terra dominantes, facile etiam maris dominium ſibi comparare queant. Athenienſes enim, licet CC in bello Xerxico naves cum omni apparatu poſſiderent, Lacedaemoniis tamen, qui decem praebebant, auſcultaſſe. Cum haec, multaque alia, quae praeſenti argumento convenirent, diſſeruiſſet, Thebanos ad vindicandum ſibi maris imperium induxit.

LXXIX. Mox a populo ſciſcitur, ut triremes centum ac totidem navalia exſtruantur: tum ut Rhodii, Chiique, & Byzantii ad ſubſidiariam his inceptis operam navandum invitentur. Epaminondas ipſe, cum aliquanta manu ad iam memoratas civitates miſſus, Lachetem, Athenienſium ducem, claſſe valida inſtructum, & Thebanorum conatus impedire iuſſum, ita perterruit, ut claſſem abducere cogeretur, urbeſque illas Thebanis adiunxit.

πλείω χρόνον ἐπέζησεν, [1] ὡμολογημένως ἂν οἱ Θηβαῖοι τὴν κατὰ γῆν ἡγεμονίαν καὶ τὴν τῆς θαλάττης ἀρχὴν προσεκτήσαντο· ἐπεὶ δὲ μετ᾽ ὀλίγον χρόνον ἐν τῇ περὶ τὴν Μαντίνειαν μάχῃ λαμπροτάτην τὴν νίκην [2] τῇ πατρίδι περιποιήσας ἡρωϊκῶς ἐτελεύτησεν, εὐθέως καὶ τὰ τῶν Θηβαίων πράγματα τῇ τούτου τελευτῇ συναπέθανεν· [3] ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων τὰ κατὰ μέρος μικρὸν ὕστερον ἀκριβῶς διέξιμεν. τότε δὲ τοῖς Θηβαίοις ἔδοξε στρατεύειν ἐπὶ τὸν Ὀρχομενὸν, διὰ τοιαύτας τινὰς αἰτίας· τῶν φυγάδων τινὲς βουλόμενοι τὴν ἐν Θήβαις πολιτείαν εἰς ἀριστοκρατικὴν κατάστασιν μεταστῆσαι, συνέπεισαν τοὺς τῶν Ὀρχομενίων ἱππεῖς ὄντας τριακοσίους συνεπιλαβέσθαι τῆς ἐπιβολῆς. οὗτοι δὲ εἰωθότες ἐκ Θηβαίων ἀπαντᾷν ἡμέρᾳ τεταγμένῃ πρὸς τὴν [4] ἐξοπλισίαν, εἰς ταύτην συνέθεντο ποιήσασθαι τὴν ἐπίθεσιν· πολλῶν δὲ καὶ ἄλλων κοινωνούντων τῆς προθέσεως καὶ προσορμησάντων, ἀπήντησαν πρὸς τὸν καιρόν. οἱ

Orchomenios, qui cum exſulibus nonnullis ſeditionem moverant, Thebani graviſſimis ſuppliciis afficiunt,

1 Ὁμολογούμενος Clar.
2 Ἐν τῇ Clar.
3 Ἅμα Coisl. Clar.
4 Ἐξιππασίαν m. Steph. Vat.

Quod ſi longius vitae ſpatium huic viro conceſſum foret, terrae mariſque imperium Thebani haud dubie acquiſiviſſent. At quia brevi poſt, proelio ad Mantineam clariſſimam patriae victoriam adeptus, heroice occubuit, ſtatim res Thebanae cum ipſo velut emortuae conciderunt. Verum haec ſingula paullum infra diligentius perſequemur. Tum vero Orchomenum invadere placuit Thebanis, idque ob haſce cauſas. Exſules nonnulli reipublicae Thebanae ſtatum in ariſtocratiam transformare cupiebant, & ad conſilii huius ſocietatem CCC Orchomeniorum equites pellexerunt. Hi, quod Thebanorum edicto ſtata quadam die ad armorum luſtrationem excurrere ſolerent, ſub id ipſum tempus impreſſionem facere conſtituerunt. Cumque plures etiam alii ſe ad conatus huius expeditionem aggregaſſent, opportuno tandem

[1] μὲν οὖν συστησάμενοι τὴν πρᾶξιν, μετανοήσαντες ἐδήλωσαν τοῖς Βοιωτάρχαις τὴν ἐπίθεσιν, προδόντες τοὺς συνομόσαντας, καὶ διὰ τῆς εὐεργεσίας ταύτης ἑαυτοῖς ἐπορίσαντο τὴν σωτηρίαν. τῶν δὲ ἀρχόντων συλλαβόντων τοὺς τῶν Ὀρχομενίων ἱππεῖς, καὶ παραγόντων εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ὁ δῆμος ἐψηφίσατο τούτους μὲν ἀποσφάξαι, τοὺς δ' Ὀρχομενίους ἐξανδραποδίσασθαι, καὶ τὴν πόλιν κατασκάψαι. ἐκ παλαιῶν γὰρ χρόνων οἱ Θηβαῖοι πρὸς τούτους ἀλλοτρίως διέκειντο, δασμοφοροῦντες μὲν τοῖς Μινύαις ἐν τοῖς Ἡρωϊκοῖς χρόνοις, [2] ὕστερον δ' ὑφ' Ἡρακλέους ἐλευθερωθέντες. οἱ δ' οὖν Θηβαῖοι καιρὸν ἔχειν νομίσαντες, καὶ προφάσεις εὐλόγους τῆς τιμωρίας λαβόντες, ἐστράτευσαν ἐπὶ τὸν Ὀρχομενόν· [3] ἔχοντες δὲ τὴν πόλιν, τοὺς μὲν ἄνδρας ἀπέκτειναν, τέκνα δὲ καὶ γυναῖκας ἐξηνδραποδίσαντο.

urbemque in ditionem redigunt.

1 Μὲν οὖν Reg. 2. ſolus: hinc οὖν reſtitui. Mox προσεποιήσαντο τὴν σωτηρίαν Reg. 1. ex ſcholio.

2 Ὕστερον δ' ἀφ' Ἡρ. Co. Clar.

3 Ἔχοντες ora Steph. Co. Clar. Vat. Reg. ambo. Edd. κατασχόντες.

tempore convenere. Tum conſpirationis principes, quos coeptorum poenitere coeperat, inſidias Boeotarchis aperiunt, & proditis coniurationis ſociis, hoc ſuo merito incolumitatem ſibi comparant. At Orchomeniorum equitibus, iuſſu magiſtratus in vincula coniectis, inque concionem deinde productis, ſupplicium capitale populus irrogavit, Orchomenios vero ipſos ſub corona venumdari, urbemque eorum exſcindi iuſſit. A vetuſtis enim inde temporibus infenſi Orchomeniis Thebani fuerant, propterea quod Heroum tempore tributum illis pendere, donec ab Hercule vindicarentur, coacti fuiſſent. Nunc ergo commodam ſe occaſionem, & probabilem ulciſcendi cauſam, adeptos rati, infeſtis Orchomenon armis aggrediuntur. Ac ſtatim urbe in poteſtatem redacta, quidquid virorum inerat, trucidant, imbellemque aetatem ac ſexum ſub haſta vendunt.

Theſſali, bello ab Alexandro Pheraeo preſſi, a Thebanis opem & Pelopidam ducem impetrant.

π'. Περὶ δὲ τοὺς αὐτοὺς καιροὺς Θετταλοὶ πρὸς Ἀλέξανδρον τὸν Φερῶν τύραννον διαπολεμοῦντες, καὶ πλείοσι μάχαις ἡττώμενοι, πολλοὺς δὲ τῶν στρατιωτῶν ἀπολωλεκότες, πρέσβεις ἀπέστειλαν πρὸς Θηβαίους, ἀξιοῦντες αὐτοῖς [1] βοηθῆσαι, καὶ στρατηγὸν αὐτοῖς ἐξαποστεῖλαι Πελοπίδαν. ᾔδεισαν γὰρ τοῦτον τὸν ἄνδρα, διὰ τὴν ὑπ' Ἀλεξάνδρου σύλληψιν, ἀλλοτριώτατα διακείμενον πρὸς τὸν δυνάστην, ἅμα δὲ καὶ ἀνδρείᾳ διάφορον, [2] καὶ ἐπὶ στρατηγικῇ συνέσει διαβεβοημένον. συναχθείσης δὲ τῆς κοινῆς συνόδου τῶν Βοιωτῶν, καὶ τῶν πρέσβεων διαλεχθέντων περὶ ὧν εἶχον ἐντολὰς, οἱ μὲν Βοιωτοὶ πάντα συνεχώρησαν τοῖς Θετταλοῖς, καὶ δόντες εἰς ἑπτακισχιλίους στρατιώτας τῷ Πελοπίδᾳ, συντόμως ἐκέλευον βοηθεῖν αὐτὸν τοῖς δεομένοις. τοῦ δὲ Πελοπίδου ταχέως μετὰ τῆς δυνάμεως [3] ἐξιόντος, συνέβη τὸν ἥλιον ἐκλιπεῖν. πολλῶν δὲ τὸ γεγονὸς ὑποπτευσαμένων, τῶν μαντέων τινες ἀπεφήναν-

Defectus ſolaris prodigii inſtar erat.

1 Βοηθήσειν Co. Cl. 2 Καὶ στρατηγ. Reg. 1. 3 Ἐξελθόντες idem.

LXXX. Hoc ipſo tempore Theſſali cum Alexandro Pheraeorum regulo belligerabantur. Sed quia compluries acie victi, magnam vim militum amiſerant, de auxiliis ſibi mittendis, ac ſummo exercitus duce Pelopida, Thebanos ſollicitarunt. Virum enim iſtum Alexandro inimiciſſimum, propter vincula pridem ab ipſo iniecta, ac virilis animi robore eximium, imperatoria denique ſapientia ubique gentium percelebrem eſſe, norant. Convocato igitur univerſae Boeotiae concilio, legati mandata ſua exponunt; Boeotique ad omnia, quae petebantur, faciles ac benignos ſeſe exhibent, & Pelopidam e veſtigio cum IↃↃ CIↃ CIↃ indigentibus auxilium ferre iubent. Qui cum ſine mora copias educeret, forte accidit, ut Solis lumen obſcuraretur. Quod prodigium multos reddebat ſollicitos. Erantque inter hariolos nonnulli,

το διὰ τὴν γενομένην ἔξοδον τῶν στρατιωτῶν ἐκλιπεῖν τὸν τῆς πόλεως ἥλιον, καὶ διὰ τούτων τῶν λόγων προλεγόντων τὸν τοῦ Πελοπίδου θάνατον, οὐδὲν ἧττον ὁ Πελοπίδας ἀνέζευξεν ἐπὶ τὴν στρατιὰν, ὑπὸ τοῦ χρεὼν ἀγόμενος. ὡς δὲ κατήντησεν εἰς τὴν Θετταλίαν, καὶ τὸν Ἀλέξανδρον [1] κατέλαβε προκατειλημμένον τοὺς ὑπερδεξίους τόπους, καὶ στρατιώτας ἔχοντα πλείους τῶν δισμυρίων, ἀντεστρατοπέδευσε μὲν τοῖς πολεμίοις, προσλαβόμενος δὲ συμμάχους παρὰ τῶν Θετταλῶν, συνῆψε μάχην τοῖς ἐναντίοις. τοῦ δὲ Ἀλεξάνδρου διὰ τὰς ὑπεροχὰς τῶν τόπων πλεονεκτοῦντος, ὁ Πελοπίδας, σπεύδων διὰ τῆς ἰδίας [2] ἀνδρείας κρίναι τὴν μάχην, ἐπ' αὐτὸν ὥρμησε τὸν Ἀλέξανδρον· τοῦ δὲ δυνάστου μετὰ τῶν ἐπιλέκτων ὑποστάντος, ἐγένετο μάχη καρτερὰ, καθ' ἣν ὁ Πελοπίδας ἀριστεύων, πάντα τὸν περὶ αὐτὸν τόπον νεκρῶν κατέστρωσε, τέλος δ' ἐπιθεὶς τῷ κινδύνῳ,

Pelopidas, quamvis victoriam conſecutus, morte occubuit;

1 Κατελάβετο Reg. 2. Clar. 2 Ἀνδρίας Clar.

qui per hunc agminis egreſſum urbis Solem defecturum interpretarentur. Et hac divinatione nihil aliud, quam Pelopidae interitum, portendebant. His tamen nihil motus Pelopidas, fati ipſius ductu ad militiam hanc perrexit. Ubi in Theſſaliam pervenit, Alexandrum, plus quam CCIↃↃ CCIↃↃ inſtructum, editiora iam inſediſſe loca comperit. E regione igitur hoſtium caſtra metatus, adunatis Theſſalorum copiis auxiliaribus, pugnam cum adverſariis commiſit. At cum propter locorum eminentiam praevaleret Alexander, Pelopidas ſua ipſius virtute proelium decernere contendens, in ipſum ſeſe ducem intulit. Quo cum ſelectiſſimorum iuvenum manu fortiter obſiſtente, proelium fit acerrimum, quo Pelopidas, cum militis tum ducis optimi munere defungens, omnem circa ſe locum ſtrage hominum replet. Tandem ubi finem cer-

καὶ τοὺς πολεμίους τρεψάμενος, τὴν μὲν νίκην περιεποιήσατο, τὸν δὲ αὑτοῦ βίον [1] ἀπέλιπε, πολλοῖς περιπεσὼν τραύμασι, καὶ τὸ ζῆν ἡρωϊκῶς προέμενος. ὁ δ᾽ Ἀλέξανδρος, δευτέρᾳ μάχῃ [2] λειφθεὶς, καὶ τοῖς ὅλοις συντριβεὶς, ἠναγκάσθη καθ᾽ ὁμολογίαν τοῖς μὲν Θετταλοῖς τὰς καταπεπολεμημένας πόλεις ἀποδοῦναι, Μάγνητας δὲ καὶ τοὺς Φθιώτας Ἀχαιοὺς παραδοῦναι Βοιωτοῖς, καὶ τὸ λοιπὸν, [3] Φερῶν μόνον ἄρχοντα σύμμαχον εἶναι Βοιωτοῖς.

Alexander vero, duobus proeliis pulſus, omnia reddere cogitur.

πα΄. Οἱ δὲ Θηβαῖοι περιβόητον νίκην ἀπενηνεγμένοι, πρὸς ἅπαντας ἔφασαν ἑαυτοὺς ἡττᾶσθαι, διὰ τὴν Πελοπίδου τελευτήν. ἀξιόλογον γὰρ ἀπολωλεκότες ἄνδρα, κατὰ λόγον ἔκρινον τὴν νίκην ἥττονα ὑπάρχειν τῆς Πελοπίδου δόξης. πολλὰς γὰρ καὶ μεγάλας χρείας παρέσχετο τῇ πατρίδι, πλεῖστον δὲ συνεβάλετο πρὸς

Pelopidae ſingulares virtutes reſque geſtae brevi deſcriptione propoſitae.

1 Ἀπέλιπε Steph. marg. Vatic. Reg. uterque, Coisl. Clar. Venet. Vulgo ἀπέβαλε.

2 In edd. ληφθείς.

3 Φερρῶν Clar. prave.

tamini impoſuit, profligatis fugatiſque hoſtibus, victoriam quidem adeptus eſt, ſed ipſe multis confectus vulneribus oppetivit, vitamque heroico plane exitu profudit. Tum Alexander, altero iam proelio victus, fractis per omnia viribus, oppida iam pridem ſubacta Theſſalis reſtituere, Magneteſque & Phthiotidis Achaeos Boeotis tradere, & Pherarum dominatu in poſterum contentus eſſe, ac Boeotorum deinceps amicitiam colere, per tranſactionem cogebatur.

LXXXI. Etiamſi vero Thebani victoriam undique celebrem tunc obtinuiſſent, omnes tamen paſſim ſe victos eſſe, ob interitum Pelopidae, dictitabant. Nam quia virum tam egregium amiſerant, victoriam eius gloria multo inferiorem eſſe cenſebant. Praeclara enim ſaepenumero commoda patriae ſuae praeſtiterat, ac plurimum

τὴν τῶν Θηβαίων αὔξησιν. ἐν γὰρ τῇ τῶν Φυγάδων καταλήψει, καθ' ἣν ἀνεκτήσαντο τὴν Καδμείαν, ὡμολογημένως ἅπαντες τούτῳ τὸ πρωτεῖον τοῦ κατορθώματος ἀπονέμουσι· τὴν δ' εὐημερίαν ταύτην συνέβη πάντων τῶν ὕστερον [1] γενομένων ἀγαθῶν αἰτίαν γενέσθαι. ἐν δὲ τῇ περὶ Τεγέαν μάχῃ μόνος Πελοπίδας τῶν Βοιωταρχῶν ἐνίκησε τοὺς Λακεδαιμονίους, [2] πλεῖον ἰσχύοντας τῶν Ἑλλήνων· [3] ὅτε δὴ διὰ τὸ μέγεθος τῆς νίκης πρῶτον ἔστησαν Θηβαῖοι τρόπαιον κατὰ Λακεδαιμονίων. κατὰ δὲ τὴν ἐν Λεύκτροις μάχην ἡγήσατο τοῦ ἱεροῦ λόχου, μεθ' οὗ προεμβαλὼν τοῖς Σπαρτιάταις, ἀρχηγὸς ἐγένετο τῆς νίκης. ἐν δὲ ταῖς ἐπὶ Λακεδαίμονα στρατείαις, ἑπτὰ μὲν ἡγήσατο μυριάδων, πρὸς αὐτῇ δὲ τῇ Σπάρτῃ τρόπαιον ἔστησε κατὰ τῶν Λακεδαιμονίων, τῶν πάντα τὸν πρὸ τούτου χρόνου ἀπορθήτων γε-

1 Deeſt Reg. 1.
2 Πλείους Coisl.
3 Ὅτε δὴ διὰ ſolus Reg. 1. unde δὴ ſuum in locum revocavi.

ad reipublicae Thebanae amplificationem contulerat. Nam in vindicatione urbis per exſules facta, ubi Cadmeam recuperarunt, omnes una voce palmam praeclari facinoris Pelopidae aſſignant. Quod ſane facinus probe peractum omnium deinceps bonorum cauſa Thebanis exſtitit. In pugna dehinc ad Tegeam unus inter omnes Boeotarchas Lacedaemonios, Graecorum potentiſſimos, devicit Pelopidas. Ubi, propter victoriae magnificentiam, primum de Lacedaemoniis tropaeum Thebani ſtatuerunt. In Leuctrica inde pugna ſacrae cohortis dux fuit, cum qua quod princeps in Lacedaemonios impreſſionem faceret, victoriae auctor ſuis exſtitit. In expeditionibus porro contra Lacedaemonios ſuſceptis LXX millium imperator fuit, & tropaeum de Lacedaemoniis in ipſius Spartae limine erexit, qui per omne prius aevum oppugnationis

γεγημένων. πρὸς δὲ τὸν Περσῶν [1] βασιλέα πρεσβεύσας, ἐν ταῖς κοιναῖς ὁμολογίαις τὴν Μεσσήνην κατ᾽ ἰδίαν παρέλαβεν, ἣν ἀνάστατον οὖσαν ἔτη τριακόσια Θηβαῖοι πάλιν ἀποκατέστησαν. ἐπὶ τελευτῆς δὲ διαγωνισάμενος πρὸς Ἀλέξανδρον, ἔχοντα πολλαπλάσιον δύναμιν, οὐ μόνον ἐπιφανῶς ἐνίκησεν, ἀλλὰ καὶ τὸν θάνατον ἔσχεν ἐπ᾽ ἀρετῇ περιβόητον. πρὸς δὲ τοὺς πολίτας οὕτω καλῶς ἀγωνισάμενος διετέθη, ὥστε ἀπὸ τῆς εἰς τὰς Θήβας καθόδου τῶν πολιτῶν μέχρι τῆς ἑαυτοῦ τελευτῆς Βοιωταρχῶν πάντα τὸν χρόνον διετέλεσε, μηδενὸς ἄλλου τῶν πολιτῶν ταύτης [2] ἠξιωμένου τῆς τιμῆς. Πελοπίδας μὲν οὖν, διὰ τὴν ἰδίαν ἀρετὴν ὑπὸ πάντων ἀποδοχῆς ἠξιωμένος, ἐχέτω καὶ παρ᾽ ἡμῶν τὸν [3] διὰ τῆς ἱστορίας ἔπαινον. κατὰ δὲ τοὺς αὐτοὺς χρόνους, Κλέαρχος τὸ γένος ὢν ἐξ Ἡρακλείας τῆς ἐν τῷ Πόντῳ, ἐπέθετο τυραννίδι· κρατήσας δὲ τῆς ἐπιβολῆς,

Tunc Clearchus tyrannidem Heracleae occupavit;

1 Βασιλεύσας Clar.
2 Ἠξιαμένος Coisl.
3 Deſit Reg. 2.

ignari fuerunt. Legatus ad regem Perſarum in communi pacificatione Meſſenen ſeorſum recepit, quam per CCC annos deſolatam Thebani inſtauraverant. Ad extremum cum Alexandro, longe maioribus copiis inſtructo, decertans, non modo victoriam obtinuit inſignem, ſed & famigeratum virtutis nomine exitum vitae conſecutus eſt. Inter haec praeclara belli certamina ita erga cives affectus erat, ut ab exſulum inde reditu, ad ſuam uſque mortem, Boeotarchae munere ac poteſtate perpetuo fungeretur, cum nemo quiſquam inter cives iſta honoris praerogativa dignus haberetur. Pelopidas ergo, quia ſua virtute approbationem omnium promeruit, hiſtoricam a nobis etiam commendationem habeto. Sub idem tempus Clearchus, Heraclea, urbe Ponti, oriundus, ad dominatum capeſſendum animum adiecit: coeptaque felici-

ἐζήλωσε μὲν [1] τὴν Διονυσίου τοῦ Συρακουσίων τυράννου διαγωγὴν, τυραννεύσας δὲ τῶν Ἡρακλεωτῶν ἐπιφανῶς, ἦρξεν ἔτη [2] δώδεκα. ἅμα δὲ τούτοις πραττομένοις, Τιμόθεος ὁ Ἀθηναίων στρατηγὸς, ἔχων δύναμιν πεζικήν τε καὶ ναυτικὴν, Τορώνην μὲν καὶ Ποτίδαιαν πολιορκήσας εἷλε, Κυζικηνοῖς δὲ πολιορκουμένοις ἐβοήθησε.

Timotheus vero, Athen. imperator, Toronem & Potidaeam cepit.

πβʹ. Τοῦ δ' ἔτους τούτου διεληλυθότος, Ἀθήνησι μὲν ἦρχε Χαρικλείδης· ἐν Ῥώμῃ δ' ὕπατοι κατεστάθησαν, Λεύκιος Αἰμίλιος Μάμερκος, καὶ Λεύκιος [3] Σέξτιος Λατερίας. ἐπὶ δὲ τούτων Ἀρκάδες μετὰ Πισαίων [4] κοινῇ τεθεικότες ὑπῆρχον τὸν ἀγῶνα τῶν Ὀλυμπίων, καὶ ἐκυρίευον τοῦ ἱεροῦ καὶ τῶν ἐν αὐτῷ χρημάτων. τῶν δὲ Μαντινέων ἀναλαβόντων εἰς τοὺς ἰδίους βίους οὐκ ὀλίγα τῶν ἀναθημάτων, ἔσπευδον οἱ παρανομήσαντες διακατέχειν τὸν πρὸς Ἠλείους πόλεμον, ἵνα

Olymp. CIV, 2.

Diſſidium, proximo anno inter Piſaeos & Eleos ortum, in bellum Graeciae commune erumpit.

1 Τὴν διαγαγὴν Διον. &c. Clar. Reg. uterque.

2 Δυοκαιδέκα Reg. 2.

3 Hoc deſit in Reg. 2. Clar. Venet. & Coiſl.

4 Ὑπῆρχον τεθ. κοινῇ Reg. 1.

ter exſecutus, totum ſe ad imitationem Dionyſii Syracuſanorum tyranni compoſuit. Ac principatum Heracleenſium per XII annos magnifice geſſit. Interea dum haec fiunt, Timotheus, Athenienſium Praetor, pedeſtres ac navales copias ducens, Toronem & Potidaeam obſidet expugnatque, & Cyzicenis obſidione laborantibus ſuccurrit.

LXXXII. Poſt anni huius exitum Athenis reipublicae princeps Chariclides, & Romae L. Aemilius Mamercus, & L. Sextius Lateranus Conſules ſunt creati. Quo tempore Arcades communi cum Piſaeis auctoritate & opera ludos ad Olympiam ediderant, & templi ſacrarumque opum inibi poteſtatem ſibi vindicarant. Et quia Mantinenſes non pauca ex donariis ad profanos vitae uſus tranſtulerant, ſacrilegii auctores in hoc toti erant, ut bellum cum Eleis foveretur, ne, reſtituta pace, redden-

Principes belli partes habent *Tegeatae*, pro quibus pugnant Boeoti, duce Epaminonda;

& *Mantinenſes*, quorum ſocii ſunt Athenienſes & Lacedaemonii.

μὴ δῶσιν ἐν εἰρήνῃ λόγον τῶν ἀναλωθέντων. τῶν δὲ ἄλλων Ἀρκάδων βουλομένων συνθέσθαι τὴν εἰρήνην, στάσιν ἐκίνησαν πρὸς τοὺς ὁμοεθνεῖς. γενομένων οὖν [1] δυεῖν ἑταιρειῶν, συνέβαινε τῆς μὲν τοὺς Τεγεάτας, τῆς δὲ τοὺς Μαντινεῖς ἡγεῖσθαι. ἐπὶ πολὺ δὲ τῆς διαφορᾶς αὐξηθείσης, εἰς τὴν διὰ τῶν ὅπλων κρίσιν κατήντησαν· καὶ Τεγεάται μὲν πρεσβεύσαντες πρὸς Βοιωτοὺς, ἔπεισαν ἑαυτοῖς βοηθεῖν· οἱ δὲ Βοιωτοὶ στρατηγὸν [2] ἐπιστήσαντες Ἐπαμινώνδαν, καὶ δύναμιν ἀξιόλογον δόντες, ἐξαπέστειλαν βοηθῆσαι τοῖς Τεγεάταις· οἱ δὲ Μαντινεῖς, τὴν ἐκ τῆς Βοιωτίας δύναμιν καὶ τὴν Ἐπαμινώνδου δόξαν καταπλαγέντες, πρὸς τοὺς ἐχθροτάτους τῶν Βοιωτῶν Ἀθηναίους καὶ Λακεδαιμονίους πρέσβεις ἐκπέμψαντες, ἔπεισαν συμμαχεῖν. ὧν ἀμφοτέρων ἁδρὰς δυνάμεις ταχέως ἀποστειλάντων, ἀγῶνες πολλοὶ καὶ μεγάλοι κατὰ τὴν Πελοπόννησον συνέστησαν. εὐθὺς οὖν

1 Δυοῖν Clar. 2 Καταστήσαντες Reg. 1.

dis male inſumtorum rationibus obnoxii fierent. Quare cum Arcades ceteri pacem componi vellent, ſeditionem ipſi adverſus cognatam ſibi gentem excitabant. In duas exinde factiones diſceſſum: quarum unam Tegeatae, alteram Mantinenſes ductitarunt. Ac gliſcente maiorem in modum diſſidio, ad armorum tandem iudicium rem devolverunt. Et Tegeatae, miſſa legatione, Boeotorum auxilia implorarunt. Boeoti ſtatim Epaminondam belli ducem creant, & validis inſtructum copiis ad ſublevandos auxilio Tegeatas mittunt. At Mantinenſes, illo Boeotorum exercitu & Epaminondae gloria perterrefacti, ad capitales Boeotorum inimicos Athenienſes & Lacedaemonios ſuam & ipſi legationem deſtinant, & de iungenda belli ſocietate eos ſollicitant. Magnum utrinque militum robur ſuppeditatur, & crebra in Peloponneſo certamina magnis viribus committuntur. Nec mora: Lace-

Λακεδαιμόνιοι μὲν, πλησίον οἰκοῦντες, ἐστράτευσαν εἰς τὴν Ἀρκαδίαν· Ἐπαμινώνδας δὲ κατὰ τοῦτον τὸν καιρὸν μετὰ τῆς δυνάμεως προϊὼν, καὶ τῆς Μαντινείας οὐ μακρὰν ἀπέχων, ἐπύθετο παρὰ τῶν ἐγχωρίων ὅτι Λακεδαιμόνιοι πανδημεὶ πορθοῦσι τὴν τῶν Τεγεατῶν χώραν. ὑπολαβὼν οὖν ἔρημον εἶναι στρατιωτῶν τὴν Σπάρτην, ἐπεβάλετο μὲν μέγα τι πρᾶξαι, τὴν δὲ τύχην ἔσχεν ἀντιπράττουσαν. αὐτὸς μὲν γὰρ νυκτὸς ὥρμησεν ἐπὶ τὴν Σπάρτην· ὁ δὲ βασιλεὺς τῶν Λακεδαιμονίων Ἄγις, ὑποπτεύσας τὴν ἀγχίνοιαν τὴν Ἐπαμινώνδου, κατεστοχάσατο μὲν τὸ μέλλον ἐμφρόνως ἥξειν, [1] πέμψας δέ τινας Κρῆτας ἡμεροδρόμους, δι' ὧν καταταχήσας τὸν Ἐπαμινώνδαν, τοῖς ἀπολελειμμένοις ἐν τῇ Σπάρτῃ ἐδήλωσε, διότι Βοιωτοὶ συντόμως ἥξουσιν ἐπὶ τὴν Λακεδαίμονα, πορθήσοντες τὴν πόλιν· [2] αὐτὸς δ' ὡς ἂν τάχιστα δύναιτο μετὰ τῆς δυνάμεως ἥξει βοηθήσων τῇ πατρίδι· ἐκέλευε γοῦν τοῖς ἐν τῇ Σπάρτῃ παραφυλάτ-

In Arcadiam Lacedaemonii, in urbem Spartam Epaminondas incurſionem facit.

1 Πέμψας Reg. 1. Coisl. Clar. Vulgo ἔπεμψε.

2 Αὐτὸς δὲ Clar.

daemonii in vicinam ſibi Arcadiam impreſſionem faciunt. Epaminondas ſub id tempus ſigna promovebat. Et iam non procul a Mantinea aberat, cum Lacedaemonios cum omni ſuorum multitudine Tegeatarum agros populari inaudit. Spartam igitur propugnatoribus vacuam eſſe coniectans, ingens quidem facinus aggreditur, ſed fortuna conatibus refragatur. Noctu enim infeſto Spartam exercitu petit. Sed rex Lacedaemoniorum Agis, vafriciem Epaminondae ſuſpectam habens, prudenter, quod ſubſecuturum erat, coniecit. Et celeriter Epaminondam antevertens, per curſores quoſdam Cretenſes, Spartanis domi relictis, iam iam ad Lacedaemonem oppugnandam acceſſuros Boeotos, ſe vero, quam ociſſime queat, patriae ſubſidio venturum, ſignificavit. In cuſtodia igitur

τειν τὴν πόλιν, μηδὲν καταπεπληγμένους· ταχὺ γὰρ [1] αὐτὸν ἐπιφανέντα βοηθήσειν.

Sparta fortiter defenſa contra Epaminondae acerrimos impetus.

πγ'. Τῶν δὲ Κρητῶν συντόμως τὸ παραγγελθὲν ποιησάντων, παραδόξως οἱ Λακεδαιμόνιοι τὴν ἅλωσιν τῆς πατρίδος ἐξέφυγον. μὴ προδηλωθείσης γὰρ τῆς ἐπιθέσεως, ἔλαθεν ἂν ὁ Ἐπαμινώνδας εἰσπεσὼν εἰς τὴν Σπάρτην. τὴν μὲν οὖν ἐπίνοιαν τῶν στρατηγῶν ἀμφοτέρων δικαίως ἄν τις ἀποδέξαιτο, συνετωτέραν δὲ στρατηγίαν τὴν τοῦ Λακεδαίμονος ἡγήσαιτο. οὐ μὴν ἀλλ' ὁ Ἐπαμινώνδας ὅλην τὴν νύκτα διαγρυπνήσας, καὶ τὸ διάστημα τῆς ὁδοῦ κατὰ σπουδὴν διανύσας, ἅμ' ἡμέρᾳ προσῆγε τῇ Σπάρτῃ. ὁ δ' ἐπὶ τῆς φυλακῆς ἀπολελειμμένος Ἀγησίλαος, [2] ὀλίγῳ πρότερον χρόνῳ τῶν Κρητῶν ἀκούσας τὰ κατὰ μέρος, εὐθὺς μετὰ πολλῆς σπουδῆς τὴν ἐπιμέλειαν ἐποιήσατο τῆς πόλεως. τοὺς μὲν οὖν πρεσβυτάτους τῶν παίδων καὶ τοὺς γεγηρακότας ἐπὶ [3] τὰ στέγη τῶν οἰκιῶν ἀνεβίβασε, καὶ προσέταξεν ἀπὸ

1 Non eſt in Reg. 1. 2 Ὀλίγων Clar. 3 Τὰ τέγη Coisl. Clar.

urbem ut haberent, depoſito omni metu, praecepit. Se enim cum auxiliis ſtatim appariturum.

LXXXIII. Cretenſes iuſſa feſtinanter & raptim expediunt. Quo factum, ut patriae ſubigendae periculum nec opinato Lacedaemonii effugerent. Nam inſidiis non detectis, de improviſo Epaminondas Spartam oppreſſiſſet. Sagacitatem ergo ducis utriuſque approbatione ac laude merito quis proſequatur, prudentiae tamen imperatoriae palmam Lacedaemonio tribuerit. Epaminondas ergo, cum totam illam noctem pervigil viae ſpatium celeritate ſollicita peregiſſet, ſimulatque illuxerat, Spartae exercitum admovit. Ageſilaus vero, qui ad cuſtodiam urbis relictus fuerat, vix paullo ante de ſingulis certior factus, quam maxima potuit diligentia, urbis curam geſſit. Pueros igitur aetate grandiuſculos & ſenes tecta do-

τούτων ἀμύνεσθαι τοὺς εἰς τὴν πόλιν βιαζομένους· αὐτὸς δὲ τοὺς ἀκμάζοντας ταῖς ἡλικίαις συντάξας, διεμέρισεν εἰς τὰς πρὸ τῆς πόλεως δυσχωρίας καὶ παρόδους· καὶ πάντας τοὺς δυναμένους τόπους δέξασθαι δίοδον ἐμφράξας, ἀνέμενε τὴν τῶν πολεμίων ἔφοδον. Ἐπαμινώνδας δ' εἰς πλείω μέρη διελόμενος τοὺς στρατιώτας, καὶ πάντη προσπίπτων κατὰ τὸν αὐτὸν καιρὸν, ὡς εἶδε τὴν τῶν Σπαρτιατῶν σύνταξιν, εὐθὺς ἔγνω [1] μεμηνυμένην τὴν πρᾶξιν· ὅμως δὲ προσμαχόμενος πᾶσι κατὰ μέρος, καὶ ταῖς δυσχωρίαις ἐλαττούμενος, συνῆπτεν εἰς χεῖρας. πολλὰ δὲ παθὼν καὶ δράσας, οὐκ ἀπέστη τῆς φιλοτιμίας, ἕως τὸ στρατοπέδευμα [2] τῶν Λακεδαιμονίων ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Σπάρτην. πολλῶν δὲ βοηθούντων τοῖς πολιορκουμένοις καὶ τῆς νυκτὸς καταλαβούσης, ἔλυσε τὴν πολιορκίαν.

πδ'. Πυθόμενος δὲ παρὰ τῶν αἰχμαλώτων, ὅτι Inde Epaminondas

1 Μηνυμένην Clar. 2 Τῶν Σπαρτιατῶν Reg. 1.

morum, ut inde impreſſionem hoſtis in urbem arcerent, conſcendere iuſſit. Ipſe aliis, qui aetate ac robore valebant, in difficiles ante urbem aditus diſtributis, locisque omnibus, qua tranſitus aperiretur, obſeptis, adventum hoſtis praeſtolabatur. Epaminondas autem, diviſo in plures acies exercitu, eodem undique momento impreſſionem faciens, ut obiectos Spartanorum ordines vidit, ſtatim rem hoſti proditam intellexit. Nihilominus tamen, licet anguſtiis viarum praepeditus, cum omnibus circumquaque cohortibus diviſim manus contulit. Multiſque cladibus acceptis & illatis, non prius a conatu ſuo deſtitit, quam exercitus Lacedaemoniorum Spartam remeaſſet. Cum magna itaque vis obſeſſis auxilio ventitaret, nocte iam ingruente, oppugnandi finem ſtatuit.

LXXXIV. Tum ex captivis forte cognoſcit, Manti-

ſubito impetu Mantineam opprimere parat.

Μαντινεῖς πανδημεὶ πάρεισι βοηθοῦντες τοῖς Λακεδαιμονίοις, τότε μὲν ἀναχωρήσας μικρὸν ἀπὸ τῆς πόλεως κατεστρατοπέδευσε· παραγγείλας δὲ δειπνοποιεῖσθαι, καταλιπὼν τῶν ἱππέων τινὰς, τούτοις μὲν παρήγγειλεν ἑωθινῆς φυλακῆς πυρὰ καίειν ἐν τῇ παρεμβολῇ, αὐτὸς δὲ μετὰ τῆς δυνάμεως ἀφορμήσας, ἔσπευσεν ἄφνω περιπεσεῖν τοῖς ἀπολελειμμένοις ἐν τῇ Μαντινείᾳ. τῇ δ' ὑστεραίᾳ πολλὴν διανύσας ὁδὸν, ἄφνω τοῖς Μαντινεῦσιν ἀνελπίστως ἐπέῤῥαξεν, οὐ μὴν ἐκράτησε τῆς ἐπιβολῆς, καίπερ ἅπαντα τῇ στρατηγίᾳ προνοησάμενος· ἀλλὰ τὴν τύχην λαβὼν ἀντιπράττουσαν, παραδόξως ἀπέβαλε τὴν νίκην. ἄρτι γὰρ αὐτοῦ πλησιάζοντος ἐρήμῳ τῇ πόλει, κατήντησαν [1] ἐπὶ θάτερα τῆς Μαντινείας οἱ πεμφθέντες ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων στρατιῶται πρὸς τὴν συμμαχίαν, ὄντες ἑξακισχίλιοι, στρατηγὸν δ' ἔχοντες Ἡγήλοχον, ἄνδρα τὸν παρὰ τοῖς πολί-

Sed ecce totam hoſtium vim obviam habet.

1 Ἐπὶ θάτερα μέρη Reg. 1. non male.

nenſes cum omni civitatis robore ad eripiendum Lacedaemonios periculo accelerare: converſis igitur ſignis, non procul ab urbe tum quidem caſtra metatur; ſed ſtatim iuſſis coenare militibus, & aliquanto equitum numero illic relicto, quos ad matutinam uſque vigiliam in caſtris ignes alere iuſſerat, cum exercitu inde movit, relictos Mantineae deſubito obruere feſtinans. Poſtero itaque die, longiſſima viarum ſpatia emenſus, ex improviſo repente in Mantinenſes impetum facit. Quamquam vero omnia, ut ſollers imperator, tum providerat, quod propoſuerat tamen obtinere non potuit: ſed fortunam ſibi obnitentem expertus, inopinato victoriam amiſit. Quamprimum enim ad urbem defenſore vacuam propius acceſſit, ex altera Mantineae regione auxiliaris Athenienſium manus occurrit. Erant autem VI millia, quos Hegelochus, laudatus inter cives vir, ducebat. Hic, ido-

ταις [1] ἐπαινούμενον. οὗτος δὲ τοὺς ἱκανοὺς εἰς τὴν πόλιν παρεισαγαγὼν, τὴν ἄλλην δύναμιν ἐξέταξεν ὡς μάχῃ διακριθησομένους. εὐθὺς δὲ καὶ Λακεδαιμόνιοι καὶ Μαντινεῖς ἐπεφάνησαν, καὶ πρὸς τὴν τῶν ὅλων κρίσιν ἅπαντες [2] παρεσκευάζοντο, καὶ τοὺς πανταχόθεν συμμάχους μετεπέμποντο. τοῖς μὲν οὖν Μαντινεῦσιν ἐβοήθουν Ἠλεῖοι, καὶ Λακεδαιμόνιοι, καὶ Ἀθηναῖοι, καὶ ἄλλοι τινὲς, ὧν ὁ σύμπας ἀριθμὸς ἦν πεζοὶ μὲν πλείους τῶν δισμυρίων, ἱππεῖς δὲ περὶ δισχιλίους· τοῖς δὲ Τεγεάταις συνεμάχουν οἱ πλεῖστοι καὶ κράτιστοι τῶν Ἀρκάδων, καὶ Ἀχαιοὶ καὶ Βοιωτοὶ καὶ Ἀργεῖοι, καί τινες ἕτεροι τῶν Πελοποννησίων καὶ τῶν ἔξωθεν συμμάχων. οἱ δὲ πάντες ἠθροίσθησαν, πεζοὶ μὲν ὑπὲρ τοὺς τρισμυρίους, [3] ἱππεῖς δ' οὐκ ἐλάττους τῶν τρισχιλίων.

Recenſus copiarum ab utraque parte.

πέ. Ἀμφοτέρων δὲ συντόμως προκαταβάντων εἰς τὸν ὑπὲρ τῶν ὅλων ἀγῶνα, καὶ διαταχθέντων τῶν στρα-

De ſumma re certamen initur atrociſſimum apud Mantineam.

1 Ἐπενούμενον Clar.
2 Κατεσκευάζοντο Coisl.
3 Ἱππεῖς δὲ περὶ τρισχιλίους adaeque bene Reg. 1.

neo in urbem praeſidio ſubmiſſo, reliquum agmen, ut pugna diſceptaturus, explicuit. E veſtigio Lacedaemoniorum quoque & Mantinenſium exercitus apparuere: omneſque ut de ſumma tandem rerum decernerent, evocatis undique auxiliaribus, ſeſe accingebant. Mantinenſibus opem ferebant Elei, Lacedaemonii, Athenienſes, & quidam alii, omniſque adeo numerus erat plus quam CCIƆƆ CCIƆƆ peditum, & CIƆ CIƆ circiter equitum. Tegeatis vero operam navabant auxiliarem Arcadum plerique robore ac opibus praevalentes, cumque his Achaei, Boeoti, Argivi, & nonnulli de Peloponneſiis extraneiſque ſociis alii. Quorum ſumma in unum collectorum fuit CCIƆƆ CCIƆƆ CCIƆƆ peditum, equites vero tribus millibus haud pauciores.

LXXXV. Iamque ad capitale certamen exercitus uter-

τοπέδων, οἱ μὲν [1] μάντεις σφαγιασάμενοι, παρ' ἀμφοτέροις ἀπεφαίνοντο τὴν νίκην ὑπὸ τῶν θεῶν προφαινομένην. κατὰ δὲ τὴν ἀξίαν, Μαντινεῖς μὲν μετὰ τῶν ἄλλων Ἀρκάδων τὸ δεξιὸν ἐπεῖχον κέρας, [2] ἔχοντες παραστάτας καὶ συναγωνιστὰς Λακεδαιμονίους· τούτοις δὲ συνεχεῖς ἦσαν Ἠλεῖοι καὶ Ἀχαιοὶ, καὶ τῶν ἄλλων οἱ καταδεέστεροι τὴν λοιπὴν ἐπεῖχον τάξιν· τὸ δ' εὐώνυμον κέρας ἀνεπλήρουν Ἀθηναῖοι. Θηβαῖοι [3] δ' αὐτοὶ μὲν ἐπὶ τὸ εὐώνυμον κέρας ἐτάχθησαν, παραστάτας ἔχοντες Ἀρκάδας· τὸ δὲ δεξιὸν παρέδωκαν Ἀργείοις. τὸ δὲ ἄλλο πλῆθος ἀνεπλήρου τὴν μέσην τάξιν, Εὐβοεῖς καὶ Λοκροὶ καὶ Σικυώνιοι, πρὸς δὲ τούτοις Μεσσήνιοι, καὶ Μαλιεῖς, καὶ [4] Αἰνιᾶνες· ἔτι δὲ καὶ Θετταλοὶ, καὶ οἱ λοιποὶ σύμμαχοι. τοὺς δὲ ἱππεῖς ἐφ' ἑκατέρων τῶν κεράτων ἀμφότεροι διείλοντο. τῶν δὲ στρατευμάτων τοῦτον τὸν τρόπον τεταγμένων, ὡς ἤδη πλησίον ὑπῆρ-

Inſtructae acies deſcribuntur.

1 Μαντινεῖς abſurde edd.
2 Ἔχοντας Coisl.
3 Δὲ καὶ Clar. & Reg. 2.
4 Αἰνειᾶνες Clar. prave. Vid. ad lib. XII, 77, & Daviſ. in Maxim. Tyr. Diſſ. XXVIII, p. 604.

que deſcenderat; cum, caeſis hic & iſtic victimis, extiſpices victoriam utriſque a Diis portendi nuntiarunt. Ceterum, pro dignitatis ratione, Mantinenſes cum Arcadibus ceteris dextrum in acie cornu tenebant, quorum adſtites & proximi in certamine ſocii erant Lacedaemonii. Vicini his Elei Achaeique: infirmiores alii reliquam aciei partem integrabant. Siniſtrum vero cornu explebant Athenienſes. E regione Thebani in laevo quidem cornu ſe ipſos locaverant, ita ut adſtarent proxime Arcades. Dextrum vero cornu Argivis tradiderant. Reliqua multitudo, Euboeenſes, Locri, Sicyonii, Meſſenii, Malienſes, Aenianes, praeterea Theſſali, & cetera confoederatorum manus, aciem mediam ſtipabant. Equites utrinque in cornua diſtributi erant. Diſpoſitis ad hunc aciei modum

χον ἀλλήλων, αἱ μὲν σάλπιγγες τὸ πολεμικὸν ἐσήμαινον, αἱ δὲ δυνάμεις ἠλάλαξαν, καὶ τῷ μεγέθει τῆς βοῆς τὴν νίκην ἐσήμαινον· καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἱππομαχίαν ἐν τοῖς κέρασι συνεστήσαντο, καθ' ἣν ταῖς Φιλοτιμίαις ἑαυτοὺς ὑπερεβάλοντο. οἱ μὲν γὰρ τῶν Ἀθηναίων ἱππεῖς τοῖς τῶν Θηβαίων ἐπελάσαντες ἠλαττοῦντο οὐχ οὕτω ταῖς τῶν ἱππέων ἀρεταῖς, οὐδὲ ταῖς ἰδίαις εὐψυχίαις, οὐδὲ ταῖς κατὰ τὴν ἱππικὴν ἐμπειρίαις· (ἐν γὰρ τούτοις ἅπασιν οὐκ ἦν καταδεέστερον τὸ τῶν Ἀθηναίων ἱππικὸν) τῷ δὲ πλήθει καὶ τῇ παρασκευῇ [1] τῶν Φίλων καὶ τῇ στρατηγικῇ συντάξει πολὺ τῶν ἐναντίων ἐλείποντο. αὐτοὶ [2] μὲν ὀλίγους εἶχον ἀκοντιστὰς, οἱ δὲ Θηβαῖοι τριπλασίους σφενδονήτας καὶ ἀκοντιστὰς, τοὺς ἐκ τῶν περὶ τὴν Θετταλίαν τόπων ἀπεσταλμένους. οὗτοι περιττότερον ἐκ παίδων ζηλοῦντες τὴν ἐν τούτοις μάχην, μεγάλην ῥοπὴν ποιεῖν εἰώθασιν ἐν ταῖς μάχαις,

Proelium equeſtre initium facit.

1 Τῶν φυλῶν recentior manus in Reg. 1. 2 Μὲν οὖν Coisl.

copiis, cum alteri iam alteris imminerent, tubae bellicum canunt, exercitus vociferantur, ipſaque barritus magnitudine victoriam portendunt. Ac primum equeſtre a cornibus proelium committitur, in quo ſtrenua contentione ſemetipſi vincunt. Nam Athenienſium equitatus, in Thebanorum equites ſeſe immittens, non tam illorum virtute, aut proprio animorum robore, vel equeſtris rei peritia, (his enim omnibus Athenienſium equitatus nulli ſecundus habetur) quam multitudine & apparatu armorum, inferiores erant. Imperatoria certe aciei ſtructura hoſtibus longe concedebant. Perpaucos enim ipſi iaculatores ſibi attributos habebant; cum triplo Thebanis plures eſſent ferentarii, qui fundis ac miſſilibus ceteris rem agerent, e finitimis Theſſaliae locis ſuppeditati. Hi namque, a pueritia in eo pugnae genere ſtudioſius exercitati, magnum conflictibus momentum, per ſuam

διὰ τὴν ἐν τούτοις ἐμπειρίαν. διόπερ οἱ Ἀθηναῖοι κατατιτρωσκόμενοι μὲν ὑπὸ ψιλικῶν, [1] καταπονούμενοι δ' ὑπὸ τῶν ἀνθεστηκότων, ἅπαντες ἐτράπησαν· τὴν δὲ φυγὴν ἐκτὸς τῶν κεράτων ποιησάμενοι, διωρθώσαντο τὴν ἧτταν. ἅμα μὲν γὰρ κατὰ τὴν ἀποχώρησιν οὐκ ἐτάραξαν τὴν ἰδίαν φάλαγγα, ἅμα δὲ περιπεσόντες Εὐβοεῦσι, καὶ μισθοφόροις τισὶν ἀπεσταλμένοις ἐπὶ τὴν κατάληψιν τῶν πλησίον λόφων, συνάψαντες αὐτοῖς μάχην, ἅπαντας ἀπέκτειναν. οἱ δὲ τῶν Θηβαίων ἱππεῖς τοὺς μὲν φεύγοντας οὐκ ἐπεδίωξαν, ἐπὶ δὲ τὴν φάλαγγα τῶν ἀντιτεταγμένων ἐπελάσαντες, ἐφιλοτιμοῦντο παραλλάξαι τοὺς πεζούς. ἰσχυρᾶς δὲ μάχης γενομένης, καὶ τῶν Ἀθηναίων καταπονουμένων καὶ πρὸς φυγὴν ὁρμησάντων, ὁ τῶν Ἠλείων ἵππαρχος ἐπὶ τῆς οὐραγίας τεταγμένος ἐπεβοήθησε τοῖς φεύγουσι, καὶ πολλοὺς τῶν Βοιωτῶν [2] καταβαλὼν, παλίντροπον ἐποίη-

1 Καταπολεμούμενοι ora Steph. 2 Καταβαλὼν Reg. 2. optime. Reg. ambo, Vat. Co. Clar. Ven. Vulgo καταλαβών.

in his peritiam, afferre ſolent. Quo factum, ut Athenienſes, dum partim a rorariis ſauciantur, partim ab equitatu ſibi adverſo premuntur, omnes fugam arriperent. Sed quod fuga extra cornua committeretur, damnum illud acceptum facile correxerunt. Nam & ſuam inter retrocedendum phalangem non perturbant, & in Euboeenſes & mercenarios quoſdam, ad vicinos occupandum colles praemiſſos, delati, manu cum eis conſerta, internecione omnes occiderunt. Thebanus vero eques fugientium tergis non inhaeſit, ſed in oppoſitum incurrens agmen peditum, aciem praetervehi nitebatur. Acris tum conflictus oritur. Iamque Athenienſes defatigati terga obvertebant, cum Eleorum praefectus equitum, extremam ſervans aciem, fugientibus ſuccurrit, plurimiſque Boeotorum profligatis, pugnam redintegravit. Ad hunc

σε τὴν μάχην. οἱ μὲν οὖν τῶν Ἠλείων ἱππεῖς [1] τοῦτον τὸν τρόπον ἐπιφανέντες τῷ λαιῷ κέρατι, τὸ γεγονὸς περὶ τοὺς συμμάχους ἐλάττωμα διωρθώσαντο. ἐπὶ δὲ θατέρου κέρατος ἐπιῤῥαξάντων ἀλλήλοις τῶν ἱππέων, βραχὺν χρόνον ἡ μάχη διέμεινεν ἰσόῤῥοπος· μετὰ δὲ ταῦτα, διά τε τὸ πλῆθος καὶ τὴν ἀρετὴν τῶν Βοιωτῶν καὶ Θετταλῶν ἱππέων οἱ μετὰ τῶν Μαντινέων ὄντες ἐβιάσθησαν, καὶ συχνοὺς ἀποβαλόντες κατέφυγον πρὸς τὴν ἰδίαν φάλαγγα.

Boeoti ac Theſſali victores.

πϛʹ. Ἡ μὲν οὖν τῶν παρ' ἀμφοτέροις ἱππέων μάχη τοιοῦτον ἔσχε [2] τὸ τέλος· αἱ δὲ πεζικαὶ δυνάμεις, ὡς συνῆλθον εἰς χεῖρας τοῖς πολεμίοις, μεγάλους καὶ θαυμαστοὺς ἀγῶνας συνεστήσαντο. οὐδέποτε γὰρ Ἑλλήνων πρὸς Ἕλληνας ἀγωνιζομένων, οὔτε πλῆθος ἀνδρῶν [3] τοσοῦτον παρετάξατο, οὔθ' ἡγεμόνες ἀξιολογώτεροι τοῖς ἀξιώμασιν, οὔτε ἄνδρες δυνατώτεροι ταῖς ἐν

Sequitur proelium pedeſtre.

1 Τούτῳ τῷ τρόπῳ Clar.
2 Deeſt articulus Reg. 1. & Co. Paullo ante εἰς τὴν ἰδίαν Reg. 1.
3 Τοσοῦτο Coisl. Reg. 1. nullo diſcrimine.

ergo modum Eleorum equitatus, cladem, in ſiniſtro cornu ſociis illatam, maturo ſubſidio reparavit. In altero vero cornu, commiſſis inter ſe equitibus, ad exiguum pugna tempus in aequilibrio manſit: ſtatimque multitudine ac robore Boeotici ac Theſſalici equitatus repulſi Mantinenſes, cum magna ſuorum iactura ad phalangem ſuam refugerunt.

LXXXVI. Equeſtre igitur proelium huiuſmodi exitum habuit. Pedeſtres vero copiae, quamprimum manus cum hoſte contulerunt, vehemens & mirificum excitarunt certamen. In nullo enim unquam Graecorum cum Graecis proelio neque maior hominum multitudo conflixit, neque praeſtantiores auctoritate duces eminuerunt, neque ſtre-

τοῖς κινδύνοις [1] ἀνδραγαθίαις. οἱ γὰρ πεζομαχεῖν ἄριστα δυνάμενοι κατὰ τοὺς ὑποκειμένους καιρούς, Βοιωτοὶ καὶ Λακεδαιμόνιοι, πρὸς ἀλλήλους κατὰ τὴν τάξιν ἀνθεστηκότες, πρῶτον μάχην συνῆψαν, οὐδεμίαν φειδὼ ποιούμενοι τοῦ ζῆν· καὶ τὸ μὲν πρῶτον τύπτοντες ἀλλήλους τοῖς δόρασι, καὶ διὰ τὴν πυκνότητα τῶν πληγῶν τὰ πλεῖστα συντρίψαντες, εἰς τὸν ἀπὸ τῆς μαχαίρας ἀγῶνα κατήντησαν. συμπλεκόμενοι δὲ τοῖς σώμασι, καὶ παντοίας διαθέσεις τραυμάτων ἀπεργαζόμενοι, τοῖς θυμοῖς οὐκ ἔληγον· ἐπὶ πολὺν δὲ χρόνον τοῖς δεινοῖς ἐγκαρτερούντων, διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῆς [2] παρ' ἑκατέροις ἀνδραγαθίας, οὐδεμίαν ῥοπὴν ἀνελάμβανεν ἡ μάχη. ἕκαστος γὰρ τοῦ [3] παθεῖν τι δεινὸν καταφρονῶν, τοῦ δὲ δρᾶσαί τι λαμπρὸν ἐφιέμενος, εὐγενῶς ἀνεδέχετο τὸν ὑπὲρ τῆς δόξης θάνατον. ἰσχυρᾶς δὲ μάχης ἐπὶ

Victoria dubia.

1 Ἀνδραγαθίαις. οἱ γὰρ Co. Clar. In edd. inſerebatur ἐπεδείξαντο.
2 Παρ' ἑκατέρας Clar. Mox οὐδὲ λίαν Coisl. prave ambo. Mallem ἐλάμβανεν ἡ μάχη prae ſe tuliſſent.
3 Πεθ. Clar.

nuiores in periculis ſuſtinendis viri ſeſe exhibuerunt. Nam quorum ſumma per illam aetatem virtus erat in acie pedeſtri, Boeoti Lacedaemoniique, quod adverſos ſibi ordines haberent, primi conflictum tam cupide inierunt, ut nulla vitae ratio haberetur. Initium ab haſtarum incurſu factum. Quibus ob crebritatem ictuum maiori ex parte fractis, ad gladiorum certamen deſcenſum fuit. Hinc corporibus conferti, omne genus vulnerum, iam punctim, iam caeſim feriendo, infligere, nec quidquam de pertinacia animorum remittere. Dumque ad bene longum tempus diſcrimina fortiter ſuſtinent, invicta utriuſque partis ſtrenuitate effectum eſt, ut diu neutram in partem momentum pugnae nutaret. Suum enim quiſque periculum flocci faciens, & illuſtre quidpiam edere cupiens, generoſo mentis ardore pro gloria mortem oppetit. Cum

πολὺν τε χρόνον [1] γινομένης, καὶ τοῦ κινδύνου μηδεμίαν ῥοπὴν λαμβάνοντος, ὁ μὲν Ἐπαμινώνδας ὑπολαβὼν τῆς ἰδίας ἀρετῆς προσδεῖσθαι τὴν νίκην, ἔγνω δι' ἑαυτοῦ κρῖναι τὸν κίνδυνον. εὐθὺς οὖν ἀναλαβὼν τοὺς ἀρίστους καὶ μετὰ τούτων συμφράξας, εἰσέβαλεν εἰς μέσους τοὺς πολεμίους· καθηγούμενος δὲ τοῦ συντάγματος, καὶ πρῶτος ἀκοντίσας, ἔβαλε τὸν ἡγούμενον τῶν Λακεδαιμονίων. εὐθὺς δὲ καὶ τῶν ἄλλων εἰς χεῖρας ἐρχομένων, οὓς μὲν ἀνελὼν, οὓς δὲ καταπληξάμενος, διέκοψε τὴν φάλαγγα τῶν πολεμίων· οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι τὸ ἀξίωμα τοῦ Ἐπαμινώνδου καὶ τὸ βάρος τοῦ περὶ αὐτὸν συστήματος καταπλαγέντες, ἀνεχώρουν ἐκ τῆς μάχης. ἐπικειμένων δὲ τῶν Βοιωτῶν καὶ τοὺς ἐσχάτους αἰεὶ φονευόντων, νεκρῶν ἐσωρεύθη πλῆθος.

Tandem ad dirimendam pugnam Epaminondas ipſe invehitur.

Quo facto Lacedaemoniorum acies inclinatur.

πζʹ. Οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι θεωροῦντες Ἐπαμινῶν-

1 Γενομένης Reg. 1.

ad longum vero tempus proelium ferveret, & quorſum victoria inclinatura eſſet, haud diſcerneretur, ſua ad victoriam opus eſſe virtute Epaminondas arbitratus, ſuo ipſius periculo diſcriminare proelium ſtatuit. Confeſtim ergo fortiſſimos, quos habebat, aſſumit, horumque globo ſtipatus, in medium hoſtium agmen impreſſionem facit. Tum ducem ſe cohorti ſuae praebens, telo primus emiſſo, Lacedaemoniorum ducem verberat. Cumque mox alii quoque manus conſeruiſſent, aliis trucidatis, aliis perterrefactis, phalangem hoſtium perfringit. Lacedaemonii enim, quod & auctoritas Epaminondae, & conferti circa ipſum globi vis, terrorem iniiceret, e conflictu pedem referunt. Inſtant vero Boeoti, & ultimum quemque trucidant. Unde ingens cadaverum multitudo coacervatur.

LXXXVII. Tandem cum Epaminondam laxatis animi

δαν προθυμότερον προσπίπτοντα τῷ θυμῷ, συνέδραμον ἐπ᾽ αὐτόν. πολλῶν δὲ καὶ πυκνῶν φερομένων βελῶν, τὰ μὲν ἐξένευε, τὰ δὲ διεκρούετο, τινὰ δὲ ἐκ τοῦ σώματος ἐξαιρῶν, τούτοις ἠμύνετο τοὺς ἐπιφερομένους. ἡρωϊκῶς δ᾽ ὑπὲρ τῆς νίκης ἀγωνισάμενος, καιρίαν ἔλαβε πληγὴν εἰς τὸν θώρακα. κλασθέντος δὲ τοῦ δόρατος, καὶ τοῦ σιδήρου καταλειφθέντος ἐν τῷ σώματι, παραχρῆμα ἔπεσε, [1] κατισχυθεὶς ὑπὸ τῆς πληγῆς. περὶ δὲ τοῦ σώματος ἐμπεσούσης φιλοτιμίας, καὶ πολλῶν παρ᾽ [2] ἀμφοτέροις ἀναιρεθέντων, μόγις οἱ Θηβαῖοι, τῇ ῥώμῃ τῶν σωμάτων προέχοντες, κατεπόνησαν τοὺς Λακεδαιμονίους. φυγῆς δὲ γενομένης, οἱ μὲν Βοιωτοὶ, βραχὺν ἐπιδιώξαντες χρόνον, ἀνέστρεψαν, ἀναγκαιότατον ἡγούμενοι τὸ κυριεῦσαι τῶν νεκρῶν. ἀνακαλεσαμένων οὖν [2] τῶν σαλπιγκτῶν τοὺς στρατιώτας, ἅπαντες τῆς μάχης ἀπέστησαν, καὶ τρόπαιον ἀμφότεροι στήσαντες,

Epaminondae mors nobiliſſima,

1 Κατισχεθ. Coisl.
2 Ἀμφοτέρων Clar. non male.
3 Τῶν σαλπιγγῶν Reg. 2.

habenis praecipitantius irruere vident Lacedaemonii, concurſu in ipſum facto, multis confertiſque telis virum petunt: quae partim declinat, partim depellit, nonnulla etiam e corpore evulſa in hoſtem retorquet. Interea dum pro victoria conſequenda heroice decertat, in pectore letale vulnus accipit, haſtilique defracto, & ferro in corpore relicto, acerbitate vulneris ſubactus, illico prolabitur. Hîc vehemens de corpore conflictus inardeſcit, multiſque hinc inde caeſis, vix tandem magno cum labore Thebani, viribus corporum praevalentes, Lacedaemonios repellunt. Obortaque fuga, Boeoti, ad breve ſpatium inſecuti, revertuntur, quod cadaveribus potiri ante omnia neceſſarium ducerent. Revocatis igitur tubarum ſonitu militibus, a pugna deſtiterunt omnes: & excitato utrinque tropaeo, de victoria ambigebant.

[1] ἠμφισβήτουν τῆς νίκης. [2] οἱ μὲν γὰρ Ἀθηναῖοι, νενικηκότες τοὺς περὶ τὸν λόφον Εὐβοεῖς καὶ μισθοφόρους, κύριοι τῶν νεκρῶν ὑπῆρχον· οἱ δὲ Βοιωτοὶ τοὺς Λακεδαιμονίους ἀπὸ κράτους ἡττηκότες, καὶ κρατοῦντες τῶν πεπτωκότων, προσένεμον ἑαυτοῖς τὴν νίκην. ἐπὶ μὲν οὖν χρόνον τινὰ περὶ τῆς τῶν νεκρῶν ἀναιρέσεως οὐδέτεροι διεπρεσβεύσαντο, ἵνα μὴ δόξωσιν ἐκχωρεῖν τοῦ πρωτείου· μετὰ δὲ ταῦτα τῶν Λακεδαιμονίων πρώτων [3] ἐπικηρυκευσαμένων περὶ τῆς τῶν νεκρῶν ἀναιρέσεως, ἀμφότεροι τοὺς ἰδίους ἔθαψαν. Ἐπαμινώνδας δ' ἔτι ζῶν εἰς τὴν παρεμβολὴν ἀπηνέχθη, καὶ τῶν συγκληθέντων ἰατρῶν ἀποφηναμένων ὅτι πάντως, ὅταν ἐκ τοῦ θώρακος [4] ἐξαιρεθῇ τὸ δόρυ, συμβήσεται καὶ τὸν θάνατον ἐπακολουθῆσαι, εὐψυχοτάτην τοῦ βίου καταστροφὴν ἐποιήσατο. πρῶτον μὲν γὰρ τὸν ὑπασπιστὴν προσκαλεσάμενος, ἐπηρώτησεν εἰ διασέσωκε τὴν ἀσπίδα; τοῦ δὲ φήσαντος, καὶ θέντος αὐτὴν [5] πρὸ τῆς ὁράσεως, πάλιν ἐπηρώτησε

morientis verba graviſſima.

1 Ἀμφισβ. Coisl.
2 Οἱ γὰρ Clar.
3 Ἐπικηρυευσαμένων Clar.
4 Ἐξενέχθῃ Reg. 1.
5 Πρὸς τῆς Reg. 2.

Nam Athenienſes, victis ad collem Euboeenſibus & conductitiis, cadavera in poteſtate habebant. Contra Boeoti, quod acie Lacedaemonios viciſſent, caeſoſque in arbitrio ſuo haberent, victoriam ſibi tribuerunt. Et ad tempus neutra pars de tollendis ad ſepulturam mortuis legationem miſit, ne primas hoſti concedere viderentur. Primi tamen Lacedaemonii ſuos ad ſepulturam miſſo caduceatore popoſcerunt: & tum ſuos utrique inhumarunt. Ceterum Epaminondas vivus adhuc in caſtra relatus fuerat. Ibi cum arceſſiti ad eum medici, mortem certiſſime inſecuturam, quamprimum corpore telum extractum foret, aſſeverarent, fortiſſimo vitam exitu terminavit. Nam primo armigerum ad ſe vocatum, an clypeum ſervaſſet, interrogavit. Quod cum affirmaret, oculiſque rem ſub-

πότεροι νενικήκασιν; ἀποφαινομένου δὲ τοῦ παιδὸς ὅτι Βοιωτοὶ νενικήκασιν, ὥρα, φησὶν, ἐστὶ τελευτᾷν· καὶ προσέταξεν ἐκσπάσαι τὸ δόρυ. ἀναβοησάντων δὲ τῶν παρόντων φίλων, καί τινος εἰπόντος ὅτι τελευτᾷς ἄτεκνος, Ἐπαμινώνδα, καὶ δακρύσαντος, μὰ Δία μὲν, φησὶν, ἀλλὰ καταλείπω δύο θυγατέρας, τήν τε ἐν Λεύκτροις νίκην καὶ τὴν ἐν Μαντινείᾳ. καὶ τοῦ δόρατος ἐξαιρεθέντος, ἄνευ πάσης ταραχῆς ἐξέπνευσεν.

Encomium Epaminondae.

πη'. Ἡμεῖς δ' εἰωθότες ταῖς τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν τελευταῖς ἐπιλέγειν τὸν ἴδιον ἔπαινον, οὐδαμῶς ἁρμόττον ἡγούμεθα παραδραμεῖν ἀνδρὸς τηλικούτου τὴν τελευτὴν ἀνεπισήμαντον. δοκεῖ γάρ μοι μὴ μόνον τοὺς καθ' ἑαυτὸν ὑπερβαλεῖν ἐν τῇ στρατηγικῇ συνέσει καὶ ἐμπειρίᾳ, πρὸς δὲ τούτοις, ἐπιεικείᾳ τε καὶ μεγαλοψυχίᾳ. κατὰ μὲν γὰρ τὴν ἡλικίαν τὴν τούτου γεγόνασιν ἄνδρες ἐπιφανεῖς, Πελοπίδας τε Θηβαῖος, καὶ

iiceret, utri viciſſent iterum quaeſivit? Puero, Boeotos viciſſe, reſpondente, Iam moriendi tempus eſt, inquit: ſtatimque telum ſibi eximi iuſſit. Ibi clamor amicorum, qui tum aderant, exortus: & cum quidam large profuſis lacrimis, Itane ſine liberis e vita migras? diceret: Non per Iovem, ille reſpondit; ſed filias duas, victoriam ad Leuctra & Mantineam poſt me relinquo. Et ſtatim educto haſtae mucrone, abſque omni perturbatione animam efflavit.

LXXXVIII. Iam quia praeſtantium virorum obitus honorifica quapiam laude proſequi ſolemus, nequaquam decere nos arbitramur, ſi abſque peculiari celebratione tanti viri exitum praetereamus. Hic enim mihi non ſuae tantum aetatis imperatores arte & peritia militari, adde etiam, aequitate ac celſitudine animi, ſuperaſſe videtur; (clariſſimi enim hoc ſeculo viri, Pelopidas Theba-

Τιμόθεος, καὶ Κόνων, [1] ἔτι δὲ Χαβρίας [2] τε καὶ Ἰφικράτης, οἱ Ἀθηναῖοι· πρὸς δὲ τούτοις, Ἀγησίλαος ὁ Σπαρτιάτης, βραχὺ τοῖς χρόνοις πρότερον· ἐν δὲ τοῖς πρὸ τούτου χρόνοις, ἐπὶ τῶν [3] Μηδικῶν τε καὶ Περσικῶν καιρῶν, Σόλων καὶ Θεμιστοκλῆς καὶ Μιλτιάδης, ἔτι δὲ Κίμων καὶ Μυρωνίδης, καὶ Περικλῆς, καί τινες ἕτεροι παρὰ τοῖς Ἀθηναίοις· κατὰ δὲ τὴν Σικελίαν, Γέλων [4] ὁ Δεινομένους, καί τινες ἕτεροι. ἀλλ᾽ ὅμως εἴ τις [5] συγκρίνειε τὰς τούτων ἀρετὰς τῇ Ἐπαμινώνδου στρατηγίᾳ τε καὶ δόξῃ, πολὺ ἂν προέχουσαν εὕροι τὴν περὶ τὸν Ἐπαμινώνδαν ἀρετήν. παρὰ μὲν γὰρ ἑκάστῳ τῶν ἄλλων ἓν ἂν εὕροι προτέρημα τῆς δόξης, παρὰ δὲ τούτῳ πάσας τὰς ἀρετὰς ἠθροισμένας. καὶ γὰρ ῥώμῃ σώματος, καὶ λόγου δεινότητι, πρὸς δὲ τούτοις, ψυχῆς

1 Deſunt haec duo Clar. Paullo ante Θηβαῖος καὶ Coisl. Reg. 1. Vulgo interponuntur ἔτι δὲ, nota tamen a Steph. circumſcripta. Ego delevi.

2 Non eſt in Coisl. Mox τούτος operarum errore Steph. ed.

3 Μηδικῶν τε Reg. 1. unde voculam τε reſtitui.

4 Duo haec omittuntur in Clar. & Reg. 2.

5 Συγκρίναι Reg. 1. Coisl. συγκρίνας Clar. Poſt pauca ἓν ἂν εὕροις ambo Reg.

nus, Timotheus, Conon, Chabrias, Iphicrates Athenienſes, Ageſilaus etiam Spartanus, licet aetate paullo ſuperior, floruerunt) ſed illos etiam, qui ante ſe Medicis & Perſicis temporibus, ut Solon, Themiſtocles, Miltiades, Cimon, Myronides, Pericles, aliique nonnulli apud Athenienſes, & Gelo Dinomenis filius in Sicilia, & quidam alii, inclaruerunt. Quorum omnium virtutes ſi quis cum Epaminondae ſollertia militari & gloria contulerit, virtutem Epaminondae multis paraſangis antevertere deprehendet. Nam apud ceteros unum dumtaxat gloriae decus eximium ſeſe offeret: apud hunc omnes, in unum veluti ſidus collectae, virtutes effulgebunt. Corporis enim firmitudine, dicendi facultate, ſplendore animi,

λαμπρότητι καὶ μισαργυρίᾳ καὶ ἐπιεικείᾳ, καὶ τὸ μέγιστον, ἀνδρείᾳ καὶ στρατηγικῇ συνέσει πολὺ διήνεγκε πάντων. τοιγαροῦν ἡ πατρὶς αὐτοῦ ζῶντος μὲν ἐκτήσατο τὴν ἡγεμονίαν τῆς Ἑλλάδος, τελευτήσαντος δὲ ταύτης ἐστερήθη, καὶ τῆς ἐπὶ τὸ χεῖρον ἀεὶ μεταβολῆς ἐπειράθη, καὶ πέρας, διὰ τὴν ἀφροσύνην τῶν ἡγουμένων, ἀνδραποδισμοῦ καὶ [1] κατασκαφῆς ἔλαβε πεῖραν. Ἐπαμινώνδας μὲν οὖν παρὰ πᾶσι περιβόητον ἔχων τὴν ἀρετὴν, τοιαύτης ἔτυχε καταστροφῆς τοῦ βίου.

Pax conuenit inter Graecos, adiuncto ſocietatis foedere,

πθʹ. Οἱ δ' Ἕλληνες μετὰ τὴν μάχην, ἀμφισβητουμένην ἔχοντες τὴν νίκην, καὶ ταῖς ἀνδραγαθίαις ἐφάμιλλοι καθεστῶτες, ἔτι δὲ τῇ συνεχείᾳ τῶν κινδύνων καταπονούμενοι, διελύσαντο πρὸς ἀλλήλους. συνθέμενοι δὲ κοινὴν εἰρήνην καὶ συμμαχίαν, κατέταττον ἐν τῇ συμμαχίᾳ καὶ τοὺς Μεσσηνίους. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι, διὰ τὴν πρὸς τούτους ἀκατάλλακτον ἀλλοτριότητα, τῶν

quo ſoli abſtinuerunt Lacedaemonii.

1 Καταστροφῆς Reg. 2.

pecuniae contemtu, & aequitate, &, quod omnium erat praeſtantiſſimum, fortitudine ac ſcientia militari, quae ſummum deceret imperatorem, multis infra ſe gradibus reliquit omnes. Hoc igitur vivo, patria ſummum Graeciae imperium adepta eſt: vita autem functo, id ipſum amiſit, & deteriores ſubinde mutationes ſenſit; donec Praetorum tandem inertia & ſtoliditate extremam ſervitutem ac ruinam experta fuit. Hunc ergo vitae finem Epaminondas, apud omnes virtutis gloria celeberrimus, eſt ſortitus.

LXXXIX. Poſt eam pugnam Graeci, cum victoria anceps & fortitudo par eſſet, perpetuis certaminum laboribus defeſſi, fine tandem bellis impoſito, commune pacis & armorum ſocietatis foedus ineunt, cui Meſſenios quoque includunt. Sed Lacedaemonii, qui odio Meſſeniorum implacabili arderent, propter illos conditioni-

σπονδῶν οὐ προείλοντο κοινωνεῖν διὰ τοὺς Μεσσηνίους, καὶ μόνοι τῶν Ἑλλήνων ὑπῆρχον ἔκσπονδοι. τῶν δὲ συγγραφέων Ξενοφῶν μὲν ὁ Ἀθηναῖος τὴν τῶν Ἑλλήνων σύνταξιν εἰς τοῦτον τὸν ἐνιαυτὸν κατέστρεφεν ἐπὶ τὴν Ἐπαμινώνδου τελευτήν· Ἀναξιμένης δὲ ὁ Λαμψακηνὸς τὴν πρώτην τῶν Ἑλληνικῶν ἀνέγραψεν, ἀρξάμενος ἀπὸ θεογονίας καὶ ἀπὸ τοῦ πρώτου γένους τῶν ἀνθρώπων, [1] κατέστροφε δ' εἰς τὴν ἐν Μαντινείᾳ μάχην, καὶ τὴν Ἐπαμινώνδου τελευτήν. περιέλαβε δὲ πάσας σχεδὸν τάς τε τῶν Ἑλλήνων [2] καὶ Βαρβάρων πράξεις ἐν [3] βίβλοις δώδεκα. Φίλιστος δὲ [4] τὰ περὶ Διονύσιον τὸν νεώτερον ὧδε [5] κατέστροφε, διελθὼν ἔτη πέντε ἐν [6] βίβλοις δυσίν.

Adiecta notitia hiſtoricorum, quorum opera hoc anno definunt

ϛʹ. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Μόλωνος, ἐν Ῥώμῃ κατεστάθησαν ὕπατοι, Λεύκιος Γενούκιος, καὶ Κόϊντος Σερουΐλιος. ἐπὶ δὲ τούτων, οἱ τὴν παράλιον οἰκοῦντες τῆς Ἀσίας ἀπέστησαν ἀπὸ Περσῶν, καί τινες τῶν σα-

Olymp. CIV, 3.

Bellum poſt haec graviſſimum in Artaxerxem R. oritur,

1 Κατέστρεφε Coisl.
2 Καὶ Βαρβαρικὰς Reg. 1.
3 Βιβλίοις δυοκαίδεκα Reg. 2.
4 Τῶν Coisl.
5 Κατέστρεφε idem.
6 Βιβλίοις Reg. 2.

bus pacis ſubſcribere nolebant: ideoque ſoli Graecorum in foedus hoc non iurarunt. Quod ad ſcriptores, hoc anno Xenophon Athenienſis Graecorum hiſtoriam cum Epaminondae interitu concludit. Anaximenes etiam Lampſacenus, qui primus rerum Graecarum hiſtoriam ſcripſit, a Deorum ortu & generis humani primordiis exorſus, ad Mantiniticum illam proelium & Epaminondae mortem deducit, univerſas prope Graecorum & Barbarorum res geſtas XII voluminibus complexus. Philiſtus denique, Dionyſii iunioris hiſtoriam duobus libris exſecutus, hîc illam finit.

XC. Hinc Molon Athenis ſummus Praetor erat, & Romae conſulatum gerebant L. Genucius & Q. Servilius. Tunc Aſiani maris accolae defecerunt a Perſis, &

quod movent plures ſimul, Graeci in Aſia, Satrapae rebelles, Tachos rex Aegyptiorum, cett.

τραπῶν καὶ στρατηγῶν ἐπαναστάντες, πόλεμον ἐξήνεγκαν πρὸς Ἀρταξέρξην. ὁμοίως δὲ τούτοις καὶ Ταχῶς ὁ βασιλεὺς τῶν Αἰγυπτίων, κρίνας πολεμεῖν τοῖς Πέρσαις, ναῦς τε κατεσκεύασε καὶ πεζικὰς δυνάμεις ἤθροισε. πολλοὺς δὲ ξενολογήσας ἐκ τῶν Ἑλληνίδων πόλεων, ἔπεισε καὶ Λακεδαιμονίους συμμαχεῖν. οἱ γὰρ Σπαρτιάται πρὸς Ἀρταξέρξην ἀλλοτρίως εἶχον, διὰ τὸ τοὺς Μεσσηνίους ὁμοίως τοῖς ἄλλοις Ἕλλησιν ὑπὸ τοῦ βασιλέως εἰς τὴν κοινὴν εἰρήνην κατατετάχθαι. τηλικαύτης δὲ συνδρομῆς κατὰ τῶν Περσῶν [1] γενομένης, καὶ ὁ βασιλεὺς παρεσκευάζετο [2] τὰ πρὸς τὸν πόλεμον. ὑπὸ γὰρ τὸν αὐτὸν καιρὸν ἔδει πρός τε [3] τὸν τῶν Αἰγυπτίων βασιλέα πολεμεῖν, [4] καὶ πρὸς τὰς κατὰ τὴν Ἀσίαν Ἑλληνίδας πόλεις, καὶ Λακεδαιμονίους, καὶ τοὺς τούτων συμμάχους σατράπας καὶ στρατηγοὺς, τοὺς ἄρχοντας μὲν τῶν παραθαλαττίων τόπων, συντεθειμένους δὲ κοινοπραγίαν. ὧν ἦσαν ἐπιφανέστατοι, Ἀριοβαρζάνης μὲν

1 Γινομένης Reg. uterque.
2 Abeſt Clar. prave.
3 Deſideratur in Cl. ſicuti τῶν in Co.
4 Καὶ τὰς πρὸς Coisl. Clar.

ſatraparum nonnulli ducumque, novos exorſi tumultus, Artaxerxi bellum intulere. Sic & Tachos, Aegyptiorum rex, decreto in Perſas bello, & navibus exſtruendis, & pedeſtribus conſcribendis copiis, operam dedit. Plurimiſque hinc inde e civitatibus Graeciae conductis, Lacedaemonios etiam in partes ſuas adduxit. Simultates enim hi cum Artaxerxe tum exercebant, quod Meſſenios communi Graecorum foedere comprehendi mandaſſet. Tanta in Perſas undique conſpiratione excitata, etiam rex ad bellum ſeſe inſtruebat. Nam eodem tempore cum Aegyptiorum rege, & Graecis in Aſia urbibus & Lacedaemoniis, horumque adiutoribus ſatrapis & ducibus, qui maritimas ſub imperio oras tenebant, ſimul belligerandum fuit. Nobiliſſimi inter hos erant Ariobarzanes,

ὁ τῆς Φρυγίας σατράπης, ὃς καὶ Μιθριδάτου τελευτήσαντος τῆς τούτου βασιλείας κεκυριευκὼς ἦν, Μαυσωλὸς δὲ, Καρίας δυναστεύων, καὶ πολλῶν ἐρυμάτων καὶ πόλεων ἀξιολόγων κυριεύων, ὧν ἑστίαν καὶ μητρόπολιν συνέβαινεν εἶναι τὴν Ἁλικαρνασσὸν, ἔχουσαν ἀκρόπολιν ἀξιόλογον καὶ τὰ τῆς Καρίας βασίλεια· πρὸς δὲ τούτοις, Ὀρόντης μὲν τῶν τῆς Μυσίας σατράπης, Αὐτοφραδάτης δὲ Λυδίας. τῶν δ' Ἰώνων Λύκιοί τε καὶ
[1] Πισίδαι καὶ Παμφύλιοι καὶ Κίλικες, ἔτι δὲ καὶ
[2] Σύροι καὶ Φοίνικες, καὶ σχεδὸν πάντες οἱ παραθαλάσσιοι. τηλικαύτης δ' οὔσης ἀποστάσεως, τὸ μὲν
[3] ἥμισυ τῶν προσόδων τῷ βασιλεῖ κατελέλυτο, τὸ δὲ λοιπὸν οὐχ ἱκανὸν ἦν εἰς τὰς τοῦ πολέμου χρείας.

ϛα'. Οἱ δ' ἀφεστηκότες τοῦ βασιλέως ἐπὶ τὴν τῶν ὅλων διοίκησιν εἵλοντο στρατηγὸν Ὀρόντην. οὗτος δὲ παραλαβὼν τὴν ἡγεμονίαν, καὶ [4] χρήματα πρὸς ξενολο-

Qui a rege defecerant, belli ſummam Orontae committunt.

1 Πυσ. Clar.
2 Σύριοι Reg. 2.
3 Ἥμισυ τῶν Reg. ambo, Venet. Vulgo interponitur μέρος, ſed nota a Steph. inuſtum.
4 Χρῆμα Coisl.

Phrygiae ſatrapes, qui Mithridatis demortui regnum poteſtati ſuae vindicaverat, Mauſoluſque Cariae princeps, magni nominis caſtella & oppida, quorum praecipua ſedes ac metropolis erat Halicarnaſſus, arcem magnificam & totius Cariae regiam complexa, ſub ditione ſua habens: cum quibus Orontes Myſiae, & Autophradates Lydiae praefectus, & de Ionum gente Lycii, Piſidae, Pamphylii, & Cilices, & praeter hos Syri ac Phoenices, cunctique fere maris Aſiatici litora accolentes, ſeſe coniunxerant. Per defectionem hanc tam grandem pars altera vectigalium regi deceſſerat: reliqua vero neceſſariis belli uſibus haud ſatis erat.

XCI. At qui regis imperio renuntiaverant, totius belli adminiſtrationem Orontae committebant. Is poſtquam imperium cum ſtipendio XX millibus conductitiorum in

Hic, acceptis pecuniis eoſdem regi prodit.

γίαν, δισμυρίοις στρατιώταις ἐνιαύσιον μισθὸν, ἐγένετο προδότης τῶν πιστευσάντων. ὑπολαβὼν γὰρ παρὰ τοῦ βασιλέως δωρεῶν τε μεγάλων τεύξεσθαι, καὶ τῆς παραθαλασσίου πάσης παραλήψεσθαι τὴν σατραπείαν, ἐὰν [1] ἐγχειρίσῃ τοῖς Περσαις τοὺς ἀφεστηκότας, πρῶτον μὲν τοὺς κομίσαντας τὰ χρήματα συνέλαβε, καὶ πρὸς τὸν Ἀρταξέρξην ἀπέστειλε· μετὰ δὲ ταῦτα πολλὰς τῶν πόλεων καὶ τοὺς ξενολογηθέντας στρατιώτας τοῖς ὑπὸ τοῦ βασιλέως [2] πεμφθεῖσιν ἡγεμόσι παρέδωκεν. ὁμοίως δὲ τούτῳ καὶ κατὰ τὴν Καππαδοκίαν [3] ἐγένετο προδοσία, καθ' ἣν ἴδιόν τι καὶ παράδοξον συνέβη γενέσθαι. Ἀρταβάζου γὰρ τοῦ βασιλέως στρατηγοῦ μετὰ πολλῆς δυνάμεως ἐμβαλόντος εἰς τὴν Καππαδοκίαν, ὁ μὲν ταύτης τῆς χώρας σατράπης [4] Δατάμης ἀντεστρατοπέδευσεν αὐτῷ, [5] πολλοὺς μὲν ἱππεῖς ἠθροικὼς, δισμυρίους δὲ πεζοὺς μισθοφόρους ἔχων [6] αὐτῷ

Aliud proditionis exemplum Mithrobarzanis in Datamem, qui a rege defecerat,

1 Ἐγχειρήσῃ idem.

2 Ταχθεῖσι Reg. 1.

3 Exſulant librarii ſocordia ex Coisl. uſque ὁ μέν.

4 Δετάμης Steph. ora, etiam in ſeqq.

5 Πολλοὺς μὲν πεζοὺς ἠθροικώς. ἣν γὰρ ἔχων δισμυρίους πεζοὺς μισθοφόρους αὐτῷ συστρατεύοντας, πολλοὺς δὲ ἱππεῖς. ὁ δὲ κ. τ. θ. Reg. 2. & Clar. Elige, utrum velis.

6 Deſit Reg. 1.

annum ſolvendo acceperat, ſocios belli, tantum ſibi fidei habentes, prodidit. Nam magnificis ſe donis cumulatum, & totius maritimae regionis praefectura honoratum iri, ſi defectores Perſarum in manus tradidiſſet, perſuaſum habebat. Primum igitur, qui pecunias attulerant, comprehenſos ad regem tranſmittit. Multas inde urbes & conductitiam peregrinorum manum, legatis a rege miſſis prodit. Similis tum etiam in Cappadocia proditio accidit, quae peculiare quidpiam & mirum ſibi adiunctum habuit. Artabazus, regis copiarum ductor, magno cum exercitu in Cappadociam invaſerat. Datames ergo provinciae illius Satrapa, cum multis equitum turmis, ac CCIↃↃ CCIↃↃ auxiliariorum peditum, quibus ſti-

συστρατεύοντας. ὁ δὲ κηδεστὴς τοῦ Δατάμου, τῶν ἱππέων ἀφηγούμενος, χάριν βουλόμενος καταθέσθαι, καὶ τῆς ἰδίας σωτηρίας ἅμα προνοούμενος, ἀποστὰς νυκτὸς μετὰ τῶν ἱππέων, ἀπήλαυνε πρὸς τοὺς πολεμίους, συντεθειμένος πρὸς Ἀρτάβαζον τῇ πρότερον ἡμέρᾳ περὶ τῆς προδοσίας. Δατάμης δὲ, παρακαλέσας τοὺς μισθοφόρους καὶ δωρεὰς ὑποσχόμενος, ἀνέζευξε πρὸς τοὺς ἀφεστηκότας. καταλαβὼν δ' αὐτοὺς ἤδη συνάπτοντας τοῖς πολεμίοις, καὶ αὐτὸς προσπεσὼν ἅμα τοῖς περὶ τὸν Ἀρτάβαζον καὶ τοῖς ἱππεῦσιν, ἔκτεινε τοὺς εἰς χεῖρας ἐρχομένους. ὁ δ' Ἀρτάβαζος, τὸ μὲν πρῶτον τὸ ἀληθὲς ἀγνοῶν, ὑπολαβὼν δὲ τὸν ἀποστάτην τοῦ Δατάμου πρῶτον πάλιν προδοσίαν ποιεῖσθαι, παρήγγειλε τοῖς ἰδίοις κτείνειν τοὺς [1] προσιόντας ἱππεῖς. ὁ δὲ Μιθροβαρζάνης ἐν μέσοις ἀποληφθεὶς, καὶ τῶν μὲν ὡς προδότην ἀμυνομένων, τῶν δὲ [2] ὡς πάλιν προδότην τι-

& quomodo eadem a Datame eluſa fuerit.

1 Προϊόντας Reg. 2. Cl. 2 Sic Co. Reg. ambo, Cl. Vulgo πάλιν, ὡς.

pendia numerabat, caſtra illi oppoſuit. Tum ſocer Datamis, equitatui praefectus, ut gratiam apud regem iniret, & propriae ſaluti proſpiceret, poſtquam pridie cum Artabazo de proditione conveniſſet, noctu cum equitibus ad hoſtes tranſit. Datames vero, exhortatus ad fidem & conſtantiam mercenarios, & donativum liberale pollicitus, in perfidos illico ducit, eoſque iam cum hoſte ſe coniungentes aſſequitur. Mox Artabazi milites ſimul & equites transfugas adortus, promiſcue obvium quemque trucidat. Artabazus primum, quid rei hoc eſſet, ignorans, eum, qui fidem Datamis prodiderat, iam novam agitare proditionem exiſtimabat. Ideo in adventantes equites ferrum ſtringere, nec caedibus parcere, ſuos iubet. Quo factum, ut Mithrobarzanes (hoc defectori nomen erat) in medio concluſus, cum hi, ut proditorem arcerent, iſti ut proditorem ulciſcerentur, in

μωρουμένων, ἐν ἀπορίᾳ καθειστήκει. τῆς δ' ἀπορίας οὐκ ἐώσης βουλεύσασθαι, πρὸς ἀλκὴν ἐτρέπετο, καὶ πρὸς ἀμφοτέρους διαμαχόμενος, πολὺν ἐποίει φόνον. τέλος δὲ, πλειόνων ἢ μυρίων ἀναιρεθέντων, τοὺς ὑπολειφθέντας ὁ Δατάμης τρεψάμενος, καὶ πολλοὺς φονεύσας, ἀνεκαλέσατο τῇ σάλπιγγι τοὺς διώκοντας στρατιώτας. τῶν δ' ἱππέων τῶν ὑπολειφθέντων οἱ μὲν πρὸς τὸν Δατάμην ἀποχωρήσαντες, ἠξίουν τυχεῖν συγγνώμης, οἱ δὲ λοιποὶ τὴν [1] ἡσυχίαν ἦγον, οὐκ ἔχοντες ὅποι τράπωνται· καὶ τέλος, εἰς πεντακοσίους ὄντες, κυκλωθέντες ὑπὸ Δατάμου, κατηκοντίσθησαν. Δατάμης μὲν οὖν καὶ πρότερον ἐπὶ στρατηγίᾳ θαυμαζόμενος, πολλῷ τε μᾶλλον ἔσχε περιβόητον τήν τε [2] ἀνδρείαν καὶ τὴν ἐν τῷ στρατηγεῖν σύνεσιν. ὁ δὲ βασιλεὺς Ἀρταξέρξης, πυθόμενος τὴν στρατηγίαν τοῦ Δατάμου, καὶ σπεύδων ἄρασθαι τοῦτον, δι' ἐπιβουλῆς αὐτὸν ἐδολοφόνησεν.

1 Ἡσυχίαν εἶχον Reg. 1. 2 Ἀνδρίαν Clar.

extremas anguſtias ſit redactus: cumque nihil ad conſultandum in iſta rerum perplexitate morae concederetur, ad ſtrenuam ſe defenſionem convertit, & cum utriſque dimicans, magnas ſtrages edit. Tandem plus decies mille interfectis, reliquos Datames in fugam convertit, multiſque trucidatis, tuba militem ab inſecutione revocat. Tum equitum, qui ſupererant, alii ad Datamen reverſi veniam exorant: alii in loco ſubſiſtunt, cum, quo ſe verterent, ignorarent. Erant autem circiter 10; quos circumfuſis undique copiis configendos iaculis Datames expoſuit. Qui licet eximiam ſibi pridem hominum admirationem bellandi ſollertia peperiſſet, hoc ipſo tamen facto fortitudinis ſuae artiſque imperatoriae gloriam multo magis illuſtrem celebremque reddidit. Verum Artaxerxes rex, de ſtrategemate hoc certior factus, virum e medio tollere maturavit, ac per inſidias brevi poſt interfecit.

ϛβʹ. Ἅμα δὲ τούτοις πραττομένοις, Ῥεωμίθρης ὑπὸ τῶν ἀποστατῶν πεμφθεὶς εἰς Αἴγυπτον [1] πρὸς Ταχὼ τὸν βασιλέα, καὶ λαβὼν ἀργυρίου μὲν τάλαντα πεντακόσια, ναῦς δὲ μακρὰς πεντήκοντα, κατέπλευσε τῆς Ἀσίας εἰς τὰς ὀνομαζομένας Λεύκας. εἰς δὲ ταύτην τὴν πόλιν μεταπεμψάμενος πολλοὺς τῶν ἀφεστηκότων ἡγεμόνας, τούτους μὲν συλλαβὼν καὶ δήσας ἀνέπεμψε πρὸς Ἀρταξέρξην, αὐτὸς δὲ ἀποστάτης γενόμενος, ταῖς ἐκ τῆς προδοσίας δωρεαῖς διελύσατο τὰ πρὸς τὸν βασιλέα. κατὰ δὲ τὴν Αἴγυπτον Ταχὼς ὁ βασιλεὺς, [2] κατασκευασάμενος τὰ πρὸς τὸν πόλεμον, διακοσίας μὲν τριήρεις εἶχε πολυτελῶς κεκοσμημένας, μισθοφόρους δ' ἐπιλέκτους ἐκ τῆς Ἑλλάδος μυρίους· χωρὶς δὲ τούτων πεζοὺς στρατιώτας Αἰγυπτίους ὀκτακισμυρίους· καὶ τῶν μὲν μισθοφόρων τὴν ἡγεμονίαν παρέδωκεν Ἀγησιλάῳ τῷ Σπαρτιάτῃ, ἀπεσταλμένῳ μὲν ὑπὸ Λακεδαιμονίων ἐπὶ [3] συμμαχίαν μεθ' ὁπλιτῶν χιλίων, δυναμέ-

Alius proditor Rheomithres nova proditorum proditione cum rege in gratiam redit.

Interea Tachos, rex Aegypti, cum ad bellum contra Perſas gerendum profectus eſſet,

1 Εἰς Clar. Clar. Cett. μὲν interſerunt.
2 Κατασκευασάμενος τὰ Reg. 2. 3 Συμμαχίᾳ Coisl. ſolus.

XCII. Interea dum haec tractantur, Rheomithres a rebellibus in Aegyptum ad Tacho regem mittitur, & IↃ inde talentis longiſque navibus L acceptis, Leucas, Aſiae urbem, cum claſſe petit, multoſque defectorum duces huc arceſſitos comprehendit, vinctoſque ad regem tranſmittit. Et hoc proditionis munere proditor ipſe in gratiam apud regem offenſum reponitur. Iamque rex Tachos in Aegypto res ad bellum neceſſarias comparaverat. Triremes enim CC, & mercenarios e Graecia delectiſſimos CCIↃↃ, & praeter hos LXXX millia peditum Aegyptiorum inſtructos habebat. Conductitii autem militis imperium tradiderat Ageſilao Spartano, qui cum CIↃ gravis armaturae militibus in auxilium a Lacedaemoniorum gente miſſus fuerat, quod hic prae ceteris & mili-

νῷ δ' ἡγεῖσθαι στρατιωτῶν, καὶ δι' ἀνδρείαν [1] καὶ στρατηγικὴν σύνεσιν τεθαυμασμένῳ. τοῦ δὲ ναυτικοῦ τὴν στρατηγίαν ἐνεχείρισε Χαβρίᾳ τῷ Ἀθηναίῳ, δημοσίᾳ μὲν ὑπὸ τῆς πατρίδος οὐκ ἀπεσταλμένῳ, ἰδίᾳ δὲ ὑπὸ τοῦ βασιλέως συστρατεύειν πεπεισμένῳ. αὐτὸς δὲ τῶν Αἰγυπτίων ἔχων ἅπασαν τὴν ἡγεμονίαν, καὶ στρατηγὸς ὢν ἁπάσης [2] τῆς ἡγεμονίας, Ἀγησιλάῳ μὲν, συμβουλεύσαντι μένειν ἐπὶ τῆς Αἰγύπτου, καὶ διὰ τῶν στρατηγῶν τὸν πόλεμον διοικεῖν, οὐ προσέσχε, καλῶς συμβουλεύοντι. τῆς γὰρ δυνάμεως προελθούσης πορρωτέρω, καὶ περὶ Φοινίκην καταστρατοπεδευούσης, ὁ καθεσταμένος ἐπὶ τῆς Αἰγύπτου στρατηγὸς ἀπέστη ἀπὸ τοῦ βασιλέως. διαπεμψάμενος δὲ πρὸς τὸν υἱὸν [3] Νεκτανεβῶ, καὶ πείσας ἀντέχεσθαι τῆς ἐν Αἰγύπτῳ βασιλείας, μέγαν πόλεμον ἐξέκαυσεν. ὁ γὰρ Νεκτα-

proditione eius, cui regnum adminiſtrandum mandaverat, regno exuitur.

1 Deſit Coisl. copula.
2 Τῆς δυνάμεως Reg. 2.
3 Νεκτεναβῶ ora Steph. Clar. Reg. 2. ſemper.

tes regere noſſet, & fortitudine, munerisque imperatorii ſcientia magnam ſibi auctoritatem conciliaſſet. Claſſi vero Chabriam Athenienſem praefecit, qui publico quidem iuſſu patriae miſſus non erat, ſed privatam in hac militia operam, a rege perſuaſus, navabat. Omne tandem imperium exercitus Aegyptiaci penes regem, ſummum belli moderatorem, erat. Suadebat huic Ageſilaus, ut ipſe in Aegypto ſubſiſtens, legatorum opera bellum adminiſtraret. Verum is obtemperare noluit, licet praeclarum ille conſilium dediſſet. Nam poſtquam exercitus inde longius proceſſiſſet, iamque in Phoenice ſtativa haberet, praeſes Aegypti, cui totius regni curam rex commiſerat, deſcivit: miſſiſque ad Nectanebum filium nuntiis hortator erat, ut ipſe regnum in Aegypto capeſſeret. Quo facto belli graviſſimi incendium excitavit. Nectanebus

νεβὼς ὑπὸ τοῦ βασιλέως τεταγμένος ἡγεμὼν τῶν ἐξ Αἰγύπτου στρατιωτῶν, καὶ πεμφθεὶς [1] ἀπὸ τῆς Φοινίκης πολιορκεῖν τὰς ἐν τῇ Συρίᾳ πόλεις, [2] συγκαταίνος γενόμενος ταῖς τοῦ πατρὸς ἐπιβολαῖς, τοὺς μὲν ἡγεμόνας δωρεαῖς, τοὺς δὲ στρατιώτας ἐπαγγελίαις προτρεψάμενος, ἔπεισε συναγωνιστὰς γενέσθαι. τέλος δὲ [3] καταληφθείσης ὑπὸ τῶν ἀποστατῶν τῆς Αἰγύπτου, ὁ μὲν Ταχὼς καταπλαγεὶς ἐτόλμησε διὰ τῆς Ἀραβίας ἀναβῆναι πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ συγγνώμην ἠξίου δοῦναι περὶ τῶν ἡμαρτημένων· ὁ δὲ Ἀρταξέρξης οὐ μόνον [4] αὐτὸν ἀπέλυσε τῶν ἐγκλημάτων, ἀλλὰ καὶ στρατηγὸν ἀπέδειξε τοῦ πρὸς Αἰγυπτίους πολέμου.

Ita deceptus ad Artaxerxem hoſtem confugit, a quo belli contra Aegyptios gerendi dux conſtituitur.

ϛγʹ. Μετ᾽ ὀλίγον δὲ ὁ μὲν βασιλεὺς τῶν Περσῶν ἐτελεύτησεν, ἄρξας ἔτη τρία [5] πρὸς τοῖς τετταράκοντα· τὴν δὲ βασιλείαν διεδέξατο Ὦχος, ὁ μετονομασθεὶς Ἀρταξέρξης, καὶ ἐβασίλευσεν ἔτη τρία πρὸς τοῖς εἰκο-

Sed brevi Artaxerxes moritur, cui Ochus ſuccedit.

1 Ἐκ Coisl.
2 Συγκατάνους Coisl. Reg. 1. Vat. Tum ἐπιβουλαῖς Reg. 1. Vat.
3 Καταληφθεὶς Coisl.
4 Omittit Clar.
5 Πρὸς Reg. 2. Clar. Vulgo σύν.

enim, militibus Aegyptiis a rege praefectus, cum ad oppugnandas in Syria urbes ex Phoenice miſſus eſſet, patris incepta probans, praefectos largitionibus, milites pollicitationibus invitat, & ad ſocietatem belli adducit. Aegyptoque a rebellibus tandem occupata, Tachos ea re perculſus, per Arabiam ad regem aſcendere, & perperam a ſe commiſſorum veniam petere, non dubitavit. Illum Artaxerxes non ſolum a noxa abſolvit, ſed etiam ſummum belli contra Aegyptios moti imperatorem declaravit.

XCIII. Nec multo poſt rex Perſarum vitam cum morte commutavit, cum tres & XL annos imperium tenuiſſet. Huic Ochus in regno ſuccedens XXIII annos illud gubernavit, Artaxerxis cognomentum adeptus. Cum enim

σι. τοῦ γὰρ Ἀρταξέρξου καλῶς βεβασιλευκότος, καὶ γενομένου παντελῶς εἰρηνικοῦ καὶ ἐπιτυχοῦς, τοὺς μετὰ [1] τοῦτον βασιλεύοντας μετωνόμαζον, καὶ τὴν τούτου προσηγορίαν ἔχειν προσέταττον. τοῦ δὲ βασιλέως [2] Ταχὼ ἐπανελθόντος πρὸς τοὺς περὶ τὸν Ἀγησίλαον, Νεκτανεβὼς ἠθροικὼς στρατιώτας πλείους τῶν δέκα μυριάδων, ἧκεν ἐπὶ τὸν Ταχὼ, καὶ προεκαλεῖτο περὶ τῆς βασιλείας διαγωνίσασθαι. ὁ μὲν οὖν Ἀγησίλαος, ὁρῶν τὸν βασιλέα καταπεπληγμένον, καὶ μὴ τολμῶντα διακινδυνεύειν, παρεκάλει θαῤῥεῖν. τῆς γὰρ νίκης τυγχάνειν οὐ τοὺς κατὰ τὸ πλῆθος προέχοντας, ἀλλὰ τοὺς κατὰ τὰς ἀνδραγαθίας πρωτεύοντας. οὐ προσέχοντος δ' αὐτοῦ, συνηναγκάσθη μετ' αὐτοῦ ποιήσασθαι τὴν ἀναχώρησιν εἴς τινα πόλιν εὐμεγέθη. οἱ δ' Αἰγύπτιοι τὸ πρῶτον ἐπολιορκοῦν τοὺς συγκεκλεισμένους· ἐπεὶ δὲ πολλοὺς ἐν ταῖς τειχομαχίαις ἀπέβαλον, τείχει καὶ τάφρῳ περιελάμβανον τὴν πόλιν. ταχὺ δὲ τῶν ἔργων συν-

Quo facto Tachos ad Ageſilaum rediiſſe,

1 Τοῦ Clar. 2 Ταχὼς Vat.

Artaxerxes probe regnum adminiſtraſſet, pacis inſigniter amans, & ſucceſſibus proſperis utens, poſteros inde reges nomen tranſmutare in huius appellationem, Perſae iuſſerunt. Iam vero Tachos rex ad Ageſilaum redierat, cum Nectanebus plus quam centum millibus hominum coactis in Tachum duxit, eumque ad decertandum de regno provocavit. Ibi regem trepidabundum, nec armis experiri audentem videns Ageſilaus, fortem & alacrem habere animum iubebat. Non enim qui numero militum ſuperent, ſed qui ſtrenuo virtutis robore praeſtent, victoriam adipiſci. Atqui cum his ille non moveretur, in urbem quandam peramplam cum eo recedere cogebatur. Tum moenibus incluſos Aegyptii primum obſedere: poſt cum magnam ſuorum iacturam in oppugnationibus facerent, muro foſſaque urbem circumvallarunt. Opuſque

τελουμένων διὰ τὴν πολυχειρίαν, καὶ τῶν ἐπιτηδείων ἐξαναλωθέντων, ὁ μὲν Ταχὼς ἀπέγνω τὴν σωτηρίαν· ὁ δὲ Ἀγησίλαος, παρακαλέσας τοὺς στρατιώτας καὶ νυκτὸς ἐπιθέμενος τοῖς πολεμίοις, διέσωσεν ἅπαντας τοὺς στρατιώτας ἀνελπίστως. ἐπιδιωξάντων δὲ τῶν Αἰγυπτίων, καὶ τῶν τόπων ὄντων πεδινῶν, οἱ μὲν Αἰγύπτιοι διέλαβον τῷ πλήθει κεκυκλῶσθαι τοὺς πολεμίους, καὶ πάντας ἄρδην ἀναιρήσειν· ὁ δὲ Ἀγησίλαος, καταλαβόμενος τόπον, ὃς εἶχεν ἐξ ἑκατέρου μέρους διώρυγα ποταμοῦ χειροποίητον, ὑπέμενε τὴν τῶν πολεμίων ἔφοδον. ἐκτάξας δὲ τὴν δύναμιν οἰκείως τοῖς τόποις, καὶ τοῖς τοῦ ποταμοῦ ῥείθροις ὀχυρώσας τὴν στρατιὰν, συνῆψε μάχην. τοῦ δὲ πλήθους τοῖς Αἰγυπτίοις ἀχρήστου γενομένου, ταῖς ἀρεταῖς προέχοντες οἱ Ἕλληνες, πολλοὺς μὲν ἀπέκτειναν τῶν Αἰγυπτίων, τοὺς δὲ λοιποὺς φεύγειν ἠνάγκασαν. μετὰ δὲ ταῦτα ὁ μὲν Ταχὼς ῥᾳδίως ἀνε-

huiuſque virtute & prudentia regnum recuperaſſe dicitur.

tanta operantium multitudo celeriter perfectum dabat. Commeatu tandem abſumto, Tachos ſalutis tuendae ſpem amiſit. Ageſilaus vero, bonam militibus ſpem retinere iuſſis, noctu in hoſtes eruptione facta, omnes ex inſperato ſalvos conſervat. Sed inſtant pone Aegyptii, & quia campeſtris erat regio, hoſtes, undique multitudine ſuorum circumventos, internecione delere ſtatuunt. Ageſilaus interim locum, quem utrinque foſſa amnis manu facta muniebat, cum ſuis occupat, ibique hoſtis adventum praeſtolatur. Hinc ordinata, prout locus ille exigebat, acie, fluviique brachiis munita, proelium committit. Ibi, quod turba Aegyptiis nihil omnino ad rem conduceret, Graeci autem virtute praecellerent, magnam Aegyptiorum ſtragem facit, & reliquos in fugam convertit. Exinde Tachos facili regnum negotio recu-

Ageſilaus, acceptis magnis muneribus, in reditu in patriam vita defungitur.

κτήσατο τὴν κατ' Αἴγυπτον βασιλείαν, ὁ δ' Ἀγησίλαος, ὡς μόνος κατωρθωκὼς τὴν βασιλείαν, ἐτιμήθη προσηκούσαις δωρεαῖς. ἐπανιὼν δὲ εἰς τὴν πατρίδα διὰ Κυρήνης, ἐτελεύτησε, καὶ τοῦ σώματος ἐν μέλιτι κομισθέντος εἰς τὴν Σπάρτην, ἔτυχε τῆς βασιλικῆς ταφῆς τε καὶ τιμῆς. καὶ τὰ μὲν κατὰ τὴν Ἀσίαν μέχρι τούτων προέβη κατὰ τοῦτον τὸν ἐνιαυτόν.

Inter Arcades, ob cives e Megalopoli in antiqua oppida migrantes, novi tumultus orti.

ϟδʹ. Κατὰ δὲ τὴν Πελοπόννησον, τοῖς Ἀρκάσι γενομένης εἰρήνης κοινῆς μετὰ τὴν ἐν Μαντινείᾳ μάχην, ἐνιαυτὸν μόνον ἐμμείναντες τοῖς ὅρκοις, πάλιν [1] κατέστησαν τὸν πόλεμον. ἐν μὲν γὰρ τοῖς ὅρκοις ἦν γεγραμμένον ἑκάστους εἰς τὴν ἑαυτῶν ἀπιέναι πατρίδα μετὰ τὴν μάχην· εἰς δὲ τὴν Μεγάλην πόλιν ὑπῆρχον αἱ περιοικοῦσαι πόλεις μετῳκισμέναι, καὶ δυσχερῶς φέρουσαι τὴν ἐκ τῆς πατρίδος μετάστασιν. διόπερ αὐτῶν ἐπανελθόντων εἰς τὰς προγεγενημένας πόλεις, οἱ Με-

1 Κατέστησαν πόλεμον ſine articulo Coiſl. Venet. Reg. 1.

perat, eiuſque vindex unicus Ageſilaus magnificis, uti par fuit, muneribus honoratur. Reditu hinc in patriam inſtituto per Cyrenen, in vivis agere deſiit. Corpus eius melle conditum refertur Spartam, & regio ibi cultu ac honore ſepelitur. Huc ergo res per Aſiam hoc anno geſtae proceſſerunt.

XCIV. Ceterum in Peloponneſo cum poſt conflictum ad Mantineam communis inter Arcades pax ſancita fuiſſet; ſalvo per unum vix annum foedere, bellum denuo inter eos conflatum eſt. In pactis ſcriptum fuerat, ut a pugna in ſuam quiſque patriam redirent. Finitimae igitur urbes in Magnam (quam vocant) civitatem translatae, quae iampridem moleſte hanc ex avitis ſedibus migrationem ferebant, in priſtinae iurisdictionis oppida ultro revertebantur. At patriis hos laribus Megalopolitae iterum

γαλοπολῖται συνηνάγκαζον ἐκλιπεῖν τὰς πατρίδας. διὰ δὲ ταύτην τὴν αἰτίαν γενομένης διαφορᾶς, οἱ μὲν ἐκ τῶν πολισμάτων ἠξίουν αὐτοῖς βοηθεῖν Μαντινεῖς, καὶ τῶν ἄλλων Ἀρκάδων, ἔτι δὲ Ἠλείους, καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς μετεσχηκότας τοῖς Μαντινεῦσι συμμαχίας· οἱ δὲ Μεγαλοπολῖται τοὺς Ἀθηναίους παρεκάλουν συμμαχεῖν. οἷς ἀπέστειλαν συντόμως ὁπλίτας μὲν τρισχιλίους, ἱππεῖς δὲ τριακοσίους, ὧν τὴν στρατηγίαν εἶχε Παμμένης. οὗτος δὲ παρελθὼν εἰς Μεγάλην πόλιν, καὶ τῶν πολισμάτων ἃ μὲν ἐκπορθήσας, ἃ δὲ καταπληξάμενος, συνηνάγκασεν εἰς τὴν Μεγάλην πόλιν μετοικῆσαι. καὶ τὰ μὲν περὶ τὸν συνοικισμὸν τῶν πόλεων, ἐπὶ τοσοῦτο ταραχῆς ἐλθόντα, ἔτυχεν ἐνδεχομένης καταστολῆς. τῶν δὲ συγγραφέων Ἀθανας ὁ [1] Συρακούσιος, τῶν περὶ Δίωνα πράξεων ἐντεῦθεν ἀρξάμενος, ἔγραψε μὲν βίβλους τρισκαίδεκα, προσανέλαβε δὲ τὸν ἄγραφον χρόνον ἐτῶν ἑπτὰ, ἀπὸ τῆς Φιλίστου συντάξεως ἐν

Hos Athenienſes, miſſo Pammene cum exercitu, compoſuerunt.

Adiicitur notitia Athanae, hiſtorici Syracuſii.

1 Συρακόσιος Venet.

excedere cogebant. Nata hinc controverſia, oppidani a Mantineis, ceteriſque Arcadibus, Eleiſque inſuper, & aliis Mantinei belli ſociis, auxilia petunt. Megalopolitae contra Athenienſes de ſocietate armorum ſollicitant: qui non cunctanter CIƆ CIƆ CIƆ gravis armaturae & CCC equites, quibus omnibus Pammenes erat praepoſitus, ſubvenire iubent. Is ergo cum copiis Megalopolim profectus, oppidorum aliis vi expugnatis, aliis terrore ſubactis, quotquot erant reduces Megalopolim redire cogit. Sic oppidorum in unam civitatem coagmentatio, quae huc uſque tumultus proceſſerat, quo potuit fine, compoſita fuit. Hiſtoricorum in numero Athanas Syracuſius, res a Dione geſtas hinc exorſus, XIII voluminibus conſcripſit. Annorum tamen ſeptem hiſtoriam, quam

μιᾷ βίβλῳ· καὶ διελθὼν τὰς πράξεις ἐν κεφαλαίοις, συνεχῆ τὴν ἱστορίαν ἐποίησεν.

Olymp. CIV, 4.

Alexander Pheraeus incurſiones facit in Cyclades inſulas,

ϛε΄. Ἐπ᾽ ἄρχοντος δ᾽ Ἀθήνησι Νικοφήμου, τὴν ὑπατικὴν ἀρχὴν ἐν Ῥώμῃ διέλαβε Γάϊος Σουλπίκιος καὶ Γάϊος [1] Λικίννιος. ἐπὶ δὲ τούτων, Ἀλέξανδρος μὲν ὁ [2] Φερῶν τύραννος, λῃστρίδας ναῦς ἐκπέμψας ἐπὶ τὰς Κυκλάδας νήσους, τινὰς μὲν ἐκπολιορκήσας, πολλῶν σωμάτων ἐκυρίευσεν, εἰς δὲ τὴν Πεπάρηθον ἀποβιβάσας μισθοφόρους στρατιώτας, ἐπολιόρκει τὴν πόλιν. Ἀθηναίων δὲ βοηθησάντων τοῖς Πεπαρηθίοις, καὶ στρατηγὸν Λεωσθένην ἀπολιπόντων, ἐπέθετο τοῖς Ἀθηναίοις. ἐτύγχανον δ᾽ οὗτοι παραφυλάττοντες τοὺς ἐν τῷ Πανόρμῳ διατρίβοντας τῶν Ἀλεξάνδρου στρατιωτῶν. ἀπροσδοκήτως δὲ ἐπιθεμένων τῶν τοῦ δυνάστου, παράδοξος εὐημερία περὶ τὸν Ἀλέξανδρον ἐγένετο. οὐ μόνον γὰρ τοὺς ἀπεσταλμένους ἐν τῷ Πανόρμῳ διέσωσεν ἐκ τῶν

ipſoſque Athenienſes, duce Leoſthene in Peparetho inſ. relictos, infeſtat & damnis afficit.

1 Λικίνιος Reg. 2. rectiſſime. 2 Φερρῶν Clar.

Philiſtus intactam reliquit, libro uno comprehendit: & res ſummatim recenſens, continuam hiſtoriae ſeriem effecit.

XCV. Hinc cum Archontis munus Athenis penes Nicophemum eſſet, & conſulare imperium Romae C. Sulpicius & C. Licinius adminiſtrarent, Alexander Pheraeorum tyrannus praedatorias naves Cycladibus inſulis immiſit, & nonnullis expugnatis, magno captivorum numero potitus eſt. Tum expoſitis in Peparethum mercenariis, urbem circumſedit. Sed cum praeſidiaria Athenienſium manu, qui Leoſthenem ibi ducem reliquerant, ſublevarentur, Athenienſes ſtatim ipſos invaſit. Hi tum forte contra Alexandri milites, ad Panormum commorantes, excubabant. Quos ſubita impreſſione adortus, inopinatam Alexander felicitatem expertus eſt. Nam non modo ſuos ad Panormum deſtinatos graviſſimis peri-

μεγίστων κινδύνων, [1] ἀλλὰ καὶ τριήρεις μὲν Ἀττικὰς πέντε, μίαν δὲ Πεπαρηθίαν εἷλε, καὶ σωμάτων ἐκυρίευσεν ἑξακοσίων. οἱ δ' Ἀθηναῖοι παροξυνθέντες, τοῦ μὲν Λεωσθένους ὡς προδότου [2] θάνατον κατέγνωσαν, καὶ τὴν οὐσίαν ἐδήμευσαν, ἑλόμενοι δὲ στρατηγὸν Χάρητα, καὶ ναυτικὴν δύναμιν δόντες, ἐξέπεμψαν. οὗτος δὲ τοὺς μὲν πολεμίους εὐλαβούμενος, τοὺς δὲ συμμάχους ἀδικῶν διετέλει. καταπλεύσας γὰρ εἰς Κέρκυραν, συμμαχίδα πόλιν, στάσεις ἐν αὐτῇ μεγάλας ἐκίνησεν, ἐξ ὧν συνέπεσε γενέσθαι σφαγὰς πολλὰς καὶ [3] ἁρπαγὰς, δι' ἃς συνέβη τὸν δῆμον τῶν Ἀθηναίων διαβληθῆναι παρὰ τοῖς συμμάχοις. ὁ μὲν οὖν Χάρης, καὶ ἕτερα τοιαῦτα παρανομῶν, ἀγαθὸν [4] μὲν οὐδὲν διεπράξατο, τῇ δὲ πατρίδι διαβολάς. τῶν δὲ συγγραφέων Διονυσιόδωρος καὶ Ἄναξις οἱ Βοιωτοὶ τὴν τῶν Ἑλληνι-

Leoſthenes ob rem male geſtam capitis damnatur: mittitur pro eo Chares, priore peior.

Dionyſiodorus & Anaxis hiſtorici.

1 Ἀλλὰ τρι. abſque copula Co. Vulgatum habet & Pletho. Clar. Mox Πεπαρηθίων Clar.
2 Θάνατον κατεδίκασαν Reg. 1.
3 Διαρπαγὰς idem.
4 Μὲν οὖν Coisl.

culis exemit, ſed etiam v triremes Atticas, unamque Peparethiam cepit, & ſexcenta in poteſtatem ſuam corpora redegit. Quo infortunio exacerbati Athenienſes dicam Leoſtheni capitalem impegerunt, damnatique bona publicarunt, & Charetem, eius loco Praetorem deſignatum, cum claſſe attributa emiſerunt. Hic formidando hoſtes, iniuriiſque afficiendo ſocios, tempus exegit. In Corcyram enim, ſocii nominis civitatem, profectus, magnarum ibi ſeditionum turbas excitavit, quae in plurimorum caedem & facultatum direptionem exierunt. Quod fecit, ut populus Athenienſis apud confoederatos male audiret. Quin etiam alia id genus facinora praeter ius & fas commiſit, nec quidquam (ut rem in pauca contraham) boni peregit, ſed dedecus & infamiam patriae conciliavit. Ad hunc uſque annum Dionyſiodorus & Anaxis, ſcriptores Boeoti, qui rerum Graecarum hiſto-

κῶν ἱστορίαν εἰς τοῦτον τὸν ἐνιαυτὸν κατεστρόφασι τὰς συντάξεις· ἡμεῖς δὲ τὰς πρὸ Φιλίππου τοῦ βασιλέως πράξεις διεληλυθότες, ταύτην μὲν τὴν βίβλον κατὰ τὴν ἐν ἀρχῇ πρόθεσιν [1] αὐτοῦ παραγράφομεν· τὴν δ᾽ ἐχομένην ἀπὸ τῆς Φιλίππου παραλήψεως τῆς βασιλείας ἀρξάμενοι, πάσας διέξιμεν τὰς τοῦ βασιλέως τούτου πράξεις μέχρι τῆς τελευτῆς, συμπεριλαμβάνοντες καὶ τὰς ἄλλας τὰς [2] γεγενημένας ἐν τοῖς γνωριζομένοις μέρεσι τῆς οἰκουμένης.

Iam Diodorus tranſitum parat ad proximum librum.

1 Αὐτοῦ παραγράφομεν Coislin. Clarom. Venet. qui hic deſinunt, Vat. & ambo Reg. e quibus fugiens αὐτοῦ reſtitui.

2 Γεγενημένας uterque Reg. quod praeſtat vulgato γινομένας.

riam contexuerunt, narrationes ſuas perſecuti ſunt. Iam nos, poſtquam res Philippi imperium antegreſſas recitavimus, libro huic, prout initio a nobis propoſitum fuit, Colophonem imponemus. Sequente deinceps libro, quaecunque ab ingreſſu regni ad vitae uſque exitum rex iſte geſſit, una cum aliis, quae per cognitas terrae partes acciderunt, complectemur.

ANNOTATIONES

ANNOTATIONES

IN

LIBRUM XIV.

Pag. 5. *l.* 7. Κτίσις Ἀλαίσης) Sic & Strabo appellat. Vid. L. XIV, 16. Wess.

Pag. 6. *l.* 11. Στρατεία ἐπὶ τὸν πόλεμον) Nihili hoc quidem eſt. Lege ἐπὶ τὸν πορθμόν. Intelligitur expeditio, qua fretum Siculum ſuae poteſtatis facere Carthaginienſes anniſi ſunt L. XIV, 36. Wess.

Pag. 7. *l.* 13. Στόλος τῶν Καρχηδονίων νυκτὸς) Dubites, utrum στόλος, an δόλος, Grammaticus dederit. Στόλος ſi malis, iter erit & fuga Carthaginienſium; ſin δόλος, fraudem indicabit. Vid. L. XIV, 75. Wess.

Pag. 8. *l.* 7. Ἄγυρίν τε τὸν Ἀγυρηναῖον καὶ Νικόδημον) Diodorus Ἄγυριν τὸν Ἀγυρηναίων τύραννον, & Δάμωνα (non Νικόδημον) τὸν δυναστεύοντα Κεντοριπίνων appellat p. 438. Steph. Ἀγυριναῖον, aut Ἀγυριναίων, & Δάμωνα praeſtat. Confer L. XIV, 78. Wess.

Pag. 9. *l.* 5. Περὶ πόλιν Βάκαιναν) Adde literam, ut plenum ſit vocabulum Ἀβάκαιναν, & vide L. XIV, 90. Wess.

ead. l. 9. Ὡς Θίβρος) Poſſes levi opera ex Reg. 1. Θίμβρος cum Rhodomano, niſi voluiſſe Θίβρων videretur, de quo L. XIV, 99. Wess.

Pag. 10. *l.* 2. Καὶ μετοίκησις) Immo vero μετοίκισις ex L. XIV, 107. Wess.

Pag. 11. *l.* 1. Προσάντως ἀκούειν) Sic L. XVII, 15, ὁ δὲ δῆμος — προσάντως ἀκούων τοὺς λόγους, i. e. *aegre atque animo infeſto*. Et L. XIV, 21, προσάντως δὲ δεξαμένων τὸν λόγον τῶν στρατιωτῶν. Ioſephus Ant. Iud. L. XIX, 7, 1, διὸ προσάντως ὁ βασιλεὺς ἐδέχετο τὴν ἀταμίευτον παῤῥησίαν τἀνδρός. Paullo lenius hoc Iſocratis Or. de Pac. pag. 238, ἐγὼ δ' οἶδα μὲν, ὅτι πρόσαντές ἐστιν ἐναντιοῦσθαι ταῖς ὑμε-

τέραις διανοίαις. Vide Io. G. Graevium in Luciani Hiſtor. Conſcrib. c. 10. WESS.

Pag. 12. *l.* 3. Περίοπτος ὢν διὰ τὴν ἐπιφάνειαν ἐν πᾶσιν) Dele praepoſitionem, ſi ita placet: ego non moveo. Praeclare Caeſar, *qui magno imperio praediti in excelſo aetatem agunt, eorum facta cuncti mortales novere*, apud Salluſtium Catil. c. 51; & Seneca ad Neronem, *tibi non magis, quam Soli, latere contingit: multa contra te lux eſt, omnium in iſtam converſi oculi ſunt*, L. I de Clement. c. 8. Habet enim in ſummo honoris faſtigio collocatus σύμπαντας ανθρώπους θεατὰς καὶ μάρτυρας τῆς αὐτοῦ ψυχῆς· ὥστε μήτε πράξαντι οἷόν τε λαθεῖν, οὐ μᾶλλον ἢ τῷ ἡλίῳ πορεύεσθαι διὰ σκότους, Dio Chryſoſtom. Or. III de Regn. p. 38 B. WESS.

ead. l. 8. Ὕστερον ἥξειν ἐπ' αὐτὸν προσδεχέσθω τὴν ἀλήθειαν) Haec & ſuperiora exſcripſit Antonius Serm. de Reg. bono pag. 518, ſed προσδέχεσθαι legens. Prudenter autem & vere Noſter: namque *nullis magis curandum eſt, qualem famam habeant, quam qui qualemcunque meruerint, magnam habituri ſunt*, ut cum Seneca dicam. WESS.

ead. l. 13. Καθάπερ ἔνιοι τῶν φιλοσόφων θρυλλοῦσιν) *In luctu atque miſeriis mortem aerumnarum requiem, non cruciatum, eſſe; eam cuncta mortalium mala diſſolvere: ultra neque curae, neque gaudio locum eſſe*, ex horum ſententia Caeſar apud Salluſt. Catil. c. 51; quam quidem merito improbabant alii, ſed probabilia tantum coniectura ſecuti, cum ultra, quo progrederentur, quam ut veroſimilia dicerent, non haberent. Vide Th. Gataker. in Antonini Imp. L. IV, pag. 108. WESS.

Pag. 13. *l.* 10. Ὅτε πράξεις ἀδίκους — ἐπιτελεῖν ἐπεχείρησαν) Eadem Demoſthenes Philipp. III, p. 68, cuius verba, ſunt enim compluſcula, exſcribere non vacat. Veriſſimum autem id ſemper fuit & manebit, donec homines erunt, neque unis Spartanis atque Athenienſibus uſu venit, ſed in pleriſque omnibus regnorum converſionibus. *Errat longe, mea quidem ſententia, qui imperium credat gravius eſſe, aut ſtabilius, Vi quod fit, quam illud, quod amicitia adiungitur*, in Adelph. I, 1, 41, Terentius. WESS.

ead. l. ult. Διὰ τὸν φόβον ἠναγκάζετο φέρειν &c.) Ὑπὸ τὸν χιτῶνα libro ſuo Scaliger, Iſ. Voſſio applaudente, adſcripſerat, commode profecto. Vide L. XX, 64. WESS.

Pag. 14. *l. ult.* Ἔτος μὲν ἦν ὀγδοηκοστὸν πρὸς τοῖς ἑπτακοσίοις) Numeri accurate reſpondent calculis Eratoſthenis

apud Clement. Alexand. Strom. L. I, p. 402, congruuntque auctoris ſententiae, de qua L. XIII, 1, non Euſebii, quem errantem caſtigavit Scaliger ad ann. Chron. MDCXI. Annus Archontem hic vidit *Pythodorum*, quem Faſti Attici praetereunt, quod republica paucorum dominatione oppreſſa conſtitutus eſſet, ἀναρχίαν ſubſtituentes. Ὃν Ἀθηναῖοι, ὅτι ἐν ὀλιγαρχίᾳ ᾑρέθη, οὐκ ὀνομάζουσιν· ἀλλ' ΑΝΑΡΧΙΑΝ τὸν ἐνιαυτὸν καλοῦσιν, Xenophon Hellen. II, p. 359. Haec eſt ἀναρχία πρὸ Εὐκλείδου, quam Suidas ἐπὶ τῆς ἐννενηκοστῆς τρίτης Ὀλυμπιάδος fuiſſe cum ſcribit in voce Θεόπομπος, peccat προχρονισμῷ. WESS.

Pag. 15. *l.* 3. Γάϊος Φλούϊος) Auctoris ſcriptura eſt Φούριος, & pro Νουμένιος, Νουμέριος. RHOD. Iuſtam Rhodomani eſſe obſervationem, Livius L. IV, 57, manifeſtat, Furio praeterea Lucii praenomen imponens. Νουμέριος membranarum fide atque auctoritate ſedem ſuam recepit. WESS.

ead. l. 6. Καθ' ἣν ἐνίκα σταδιον Κορκίνας) Addidi ex Reg. 1. σταδίου vocem. Victoris nomen leviter deturpatum eſſe, monuit Io. Meurſius Lect. Attic. L. IV, 29. Appellabatur Κροκίνας. WESS.

ead. l. 12. Τὴν παλαιὰν κατάστασιν ἔφασαν διανείμασθαι) Demoſthenis διανείμασθαι τὰ πατρῷα, & Herodiani νείμασθαι τὴν ἀρχὴν, non longe hinc recedunt. Volebant, reipublicae adminiſtrationem ex antiquiſſima forma inter paucos eſſe deſcribendam, revocandamque Ariſtocratiam, quae Athenis ante Solonem viguerat: hic enim Oligarchiam ſuſtulit, populari ſtatu conſtituto. Quare Solonem Ariſtoteles Polit. II, 10, ὀλιγαρχίαν καταλῦσαι ait, λίαν ἄκρατον οὖσαν, καὶ δουλεύοντα τὸν δῆμον παῦσαι, καὶ δημοκρατίαν καταστῆσαι τὴν πάτριον, μίξαντα καλῶς τὴν πολιτείαν. Contra ea alii τὴν πατέρων πολιτείαν, i. e. eam, quae ad Solonis leges erat conformata & prorſus Democratica, praeoptabant. Pertinet huc egregia Iac. Perizonii diſputatio ad Aelian. Var. Hiſt. L. V, 13. WESS.

Pag. 16. *l.* 5. Καὶ ὀλιγαρχίαι ἐν ταῖς πλείσταις καθίσταντο) Acquieſco in tanto ſcriptorum Codd. conſenſu. Decem illi intelliguntur, in unaquaque civitate delecti, quibus ſummum imperium poteſtatemque omnium rerum Lyſander committeret. Δεκαδαρχίας ſive δεκαρχίας τὰς κατασταθείσας ὑπὸ τοῦ Λυσάνδρου ἐν ταῖς πόλεσιν Xenophon appellat Hellen. III, pag. 387. Mox ſupervacaneam eſſe negandi vocem, bene Rhodomanus admonet. WESS.

ead. l. 6. Οὐχ, ὅπερ ἦν εἰκὸς) Dele οὐχ. RHOD. Deletur etiam a Scaligero. WESS.

ead. l. 13. Συνεβούλευσε τοῖς Ἀθηναίοις ἑλέσθαι &c.) Vid. Caſaubonum ad Strabon. L. IX, p. 609. De Lyſandro eiuſque oratione, qua XXX viros Athenienſibus obtruſit, conſentit Lyſias Or. in Eratoſthen. c. 18; de Theramene in diverſa abit, eumque praecipuum auctorem fuiſſe illorum XXX conſtituendorum profitetur palam: qui quidem ſi odii cauſas procul habuerit, quid fiet Diodoro? cuius narrationi & obita mors, quam factionis eius crudelitate oppetiit, & Plutarchi in Nic. p. 524 teſtimonium, quo optimis civium, *τοῖς βελτίστοις τῶν πολιτῶν*, accenſetur, haud leve pondus adiiciunt. WESS.

Pag. 17. *l.* 6. Ἀνετείνατο — — *τὰς μεγίστας ἀπειλὰς*) Succenſentium eſt, cum manus & baculum intentant, *ἀνατείνασθαι*, unde in comminationibus eius & *ἐπανατείνασθαι* opportuna ſedes. Ioſeph. Belli L. I, 10, 9, *παρακαλοῦντες αὐτὸν ἀπειλῇ καὶ ἀνατάσει μόνῃ μετρῆσαι τὴν ἄμυναν.* Philo Iud. de Ioſeph. p. 558 E. *μηδενὸς ἡμῶν τολμῶντος ἐπὶ σιτωνίαν ἥκειν δίχα τοῦ νεωτάτου διὰ τὰς σὰς ἐπανατάσεις·* i. e. *propter minas tuas.* Et eo libro, quo Deum mutari non poſſe docet, p. 302 E. de ſervis aſpera heri imperia metuentibus, *τὰς γὰρ ἐπανατάσεις καὶ ἀπειλὰς αὐτοῦ δεδιότες·* ubi prave nunc editur *ἐπαναστάσεις*, ſicuti & L. I de Vit. Moſ. p. 617 A. Quo modo & alibi in Philone peccatum fuiſſe, ad Athen. L. IV, 14, magnus animadverſor oſtendit, verborum uſum egregie illuſtrans. WESS.

ead. l. 10. Τριάκοντα ἄνδρες) Omnium eorum nomina ſi deſideres, accipere ex Xenophonte poteris Rer. Graec. L. II, pag. 359. WESS.

Pag. 18. *l.* 7. Παραδιδόντες κρίσει τοὺς πον. τῶν ἐν τῇ πόλει) Fictam tyrannorum moderationem in civium perditiſſimis opprimendis non praeterierunt Lyſias adv. Eratoſth. c. 2, &, quem aemulari his in rebus Diodorus videtur, Xenophon Hellen. II, p. 360. Inter primos autem quem carnifici iugulandum tradiderint, Plut. T. II, p. 998 B. docet. WESS.

Pag. 19. *l.* 3. Τῶν δὲ πλουσίων ἐπιλέγοντες τοὺς ἐπιτηδείους) Lyſiam, cuius mihi verba Ier. Marklandus optime conſtituiſſe videtur, Or. in Eratoſth. c. 2, & quae Theramenes apud Xenophontem perorat Hellen. II, pag. 364, conſule. WESS.

Pag. 20. *l.* 1. Πρὸς τὴν Βουλαίαν Ἑστίαν) Veſtae imaginem & aram in curia collocatam, τὴν ἐν τῇ βουλῇ ἱδρυμένην, ut Harpocration explicat, per quam *ſenatoriam Veſtam* ſollemne in iudiciis iusiurandum fuiſſe, monuerunt Mauſſacus & Ezech. Spanhemius Diatrib. de Veſt. & Prytan. cap. 6. De Theramene Plutarchus in Iſocrat. p. 836 E. οὗ συλλαμβανομένου ὑπὸ τῶν τριάκοντα καὶ φυγόντος ἐπὶ τὴν Βυλαίαν Ἑστίαν. Adde Suidam in Δεξιός. Wess.

ead. l. 10. Καὶ δύο τῶν οἰκείων) Hos inter Iſocrates, Theramenis diſcipulus, vel praecipuus fuit. Μόνος ἀνέστη βοηθήσων, Plutarchus dicto loco ait, quaſi quae Noſter de Socrate in unum Iſocratem congruerent. Vid. Hier. Wolfium ad Iſocrat. pag. 750. Wess.

Pag. 21. *l.* 1. Τῶν ὑπερεχόντων ἀνάστασιν ὁρῶντες) Ἐπανάστασιν dixiſſet alius, aut certe ἀνάτασιν, quo de paullo ante. Fortaſſe ſimplex vicem hoc loco compoſiti obtinet. De Theramenis autem elato animo, & in obeunda morte admirabili conſtantia, praeclare Cicero Tuſcul. Quaeſt. L. I, 40, & Xenoph. de Reb. Graec. II, p. 367. Wess.

ead. l. 9. Οὐδενὶ λόγῳ παραναλωθήσεσθαι διειλήφασι) Ioſephus Bell. Iud. L. IV, 2, 5, ἀδιόρθωτον δὲ τὴν ἐπὶ τοῖς παραναλωθεῖσι τιμωρίαν εἶναι. Hinc venuſte παρανάλωμα de eo, qui caeſis aliis tanquam res vilis in cumulum, atque obiter quidem, additur. Demades Orat. quae nomen eius praefert, principio: ἐγὼ δ' ἀποθανὼν μὲν, ἢ ζῶν, οὐδέν εἰμι· τί γὰρ Ἀθηναίοις ἢ ΠΑΡΑΝΑΛΩΜΑ Δημάδης; Philo Iud. in Flacc. pag. 967 A. de Tiberio imp. nepoti ſuo, ne a Caio occideretur, metuente, ἐδεδίει γὰρ μὴ ΠΑΡΑΝΑΛΩΜΑ γένηται τελευτήσαντος αὐτοῦ. Et ſemet ipſo ac ſociis legationis in ea ad Cai. p. 1043 B. ἀλλ' εἰδότες ἐπ' οὐδενὶ λυσιτελεῖ ΠΑΡΑΝΑΛΩΜΑ γενησόμενοι μετὰ πολλῆς δυσκλείας. Placuit etiam hoc genus Euſtathio, niſi Eumathius fuerit, L. VIII de Iſm. & Iſmen. Amorib. p. 282, turgido alioqui ſcriptori, qui cum ſenes imbelles a barbaris temere, & tanquam nulli amplius rei, occiſos tradidiſſet, ξίφους γεγόνασι, inquit, παρανάλωμα. Quae quidem exempla conducere placuit, ut vocis uſus, neglectus ſaepe, eluceret manifeſtior & in his Ioſephi Belli L. IV, 5, 2, καὶ τὸ μὲν ἄλλο πλῆθος αὐτοῖς ἐδόκει ΠΑΡΑΝΑΛΩΜΑ, τοὺς δ' ἀρχιερεῖς ἀνεζήτουν· & Aeliani de Animal. L. IV, 13, perdices pugnaces ſunt, arbitranturque, ὅτι μὴ εἰσιν ἄξιοι ΠΑΡΑΝΑΛΩΜΑ γενέσθαι τεθηραμένοι. Aliud enim ibi ſpectari ſolet. Wess.

ead. l. 13. *Ἀνεῖλον δὲ καὶ Νικήρατον τὸν Νικίου*) Sed ante Theramenem, quod huius oratio apud Xenophontem Hellen. II, p. 364, teſtatur. Fuiſſe Niceratum & opibus & humanitate Athenis principem, vide in Lyſiae Or. XVIII, cap. 3. WESS.

Pag. 22. *l.* 4. *Λαμβανούσης τῆς ἀπονοίας*) Deeſt accuſativus aliquis, qui cum *λαμβανούσης* iungatur, cuiuſmodi fuerit *αὔξησιν*, vel *ἐπίδοσιν*. STEPH. Reſtituendum puto *ἐπίδοσιν* vel *αὔξησιν λαμβανούσης*. RHOD.

ead. l. 7. *Οἱ τοῖς βίοις εὐπορούμενοι σχεδὸν ἅπαντες* &c.) Erat Athenis ea tempeſtate criminoſius in re lauta, quam flagitio, verſari. *Δεινότερον ἦν πλουτεῖν ἢ ἀδικεῖν*, Iſocrates inquit Orat. in Euthyn. p. 593. Itaque dites indicta cauſa capitis damnabantur: quod periculum ut vitarent, ſolum alii verterunt, atque aut in Piraeeum, aut alio conceſſerunt. Perierunt plures MD, & ad quinque Athenienſium millia in Piraeeum ſe receperunt. Sic Iſocrates Areopag. p. 224, & Aeſchines de Legat. perp. geſta p. 87. WESS.

ead. l. 8. *Καὶ Αὐτόλυκον*) Athleta erat, ſed faceti ingenii, notiſſimus ex Xenophontis Sympoſio. Vide Plutarchum Lyſ. pag. 442 A. WESS.

ead. l. 12. *Τὴν πόλιν τῶν Ἀθηναίων ὁρῶντες*) Hiat oratio, participio quodam defecta. Interpres ſententiam non male expleſſe videtur. WESS.

Pag. 23. *l.* 2. *Ἀγωγίμους τοῖς τριάκοντα εἶναι*) Conf. Deſ. Heraldum L. IV Animadv. ad ius Attic. & Rom. c. 5. Decreverant Spartani, exſules Athenienſes undique duci poſſe, proque inimicis fore, qui ducentibus obſiſterent. *Τοὺς φεύγοντας ἐξ Ἀθηνῶν ἀγωγίμους εἶναι πανταχόθεν, ἐκσπόνδους δὲ τοὺς ἐνισταμένους τοῖς ἄγουσι*, Plut. Lyſ. p. 448 F. Cui decreto Graecorum plerique paruerunt: quare de Athenienſibus *καὶ εἰς πολλὰς πόλεις πλανηθέντες, καὶ πανταχόθεν ἐκκηρυττόμενοι, ἐνδεεῖς ὄντες τῶν ἐπιτηδείων*, Lyſias Or. in Eratoſth. c. 23. WESS.

ead. l. 6. *Ἀργεῖοι δὲ πρῶτοι, μισοῦντες μὲν τὴν Λακ. ὠμότητα* &c.) Fuit Argivis ſummum cum Athenienſibus amicitiae pignus, quo ſpectant Aeſchyli verſus in Eumenid. 769 & ſeq. Cuius quidem coniunctionis afflicto hoc Atticae reipublicae tempore teſtatiſſimam dederunt fidem, profugos non tantum recipientes, ſed & Spartanorum legatos, qui Athenienſes clarigatum advenerant, ni ante ſolis occaſum abirent, hoſtium in numero habendos, decernen-

tes. Ἐὰν μὴ πρὸ ἡλίου δύνοντος ἀπαλλάττωνται, πολεμίους κρίνειν, Demoſthenes Orat. Rhod. pag. 116. Wess.

ead. l. 9. Καὶ Θηβαῖοι δὲ ἐψηφίσαντο ὑπάρχειν πρόστιμον &c.) Diſtinctius de hoc Thebanorum, hoſtium alioqui, decreto Plut. Lyſand. pag. 448 F. οἰκίαν μὲν ἀνεῷχθαι πᾶσαν καὶ πόλιν ἐν Βοιωτίᾳ τοῖς δεομένοις Ἀθηναίων, τὸν δὲ τῷ ἀγομένῳ φυγάδι μὴ βοηθήσαντα, ζημίαν ὀφείλειν τάλαντον. ἂν δέ τις Ἀθήναζε διὰ τῆς Βοιωτίας ἐπὶ τοὺς τυράννους ὅπλα κομίζῃ, μήτε ὁρᾷν τινα Θηβαίων, μήτε ἀκούειν. Qua humanitatis pleniſſima conſtitutione luculentiſſime maculam Thebani obliterarunt, quam ſibi adſperſerant ipſimet, cum urbem evertendam Atticam, ac μηλόβοτον relinquendam, in ſociorum concilio pro ſententia dixerant. Conf. inferius L. XV, 63. Wess.

ead. l. 13. Διονύσιος ὁ τῶν Σικελῶν τύραννος) Σικελιωτῶν ſcribere debuerat, ut c. 18, etſi & ibi Σικελῶν τύραννος in Clar. & Reg. 1. Sed Grammaticorum legem, qua Σικελοὺς & Σικελιώτας diſtinguunt, alioqui a Noſtro probatam L. V, 7, ſaepe optimi ſcriptores negligunt. Vide T. Hemſterhuſium in Luciani D. Mort. XII, 7. Wess.

Pag. 24. *l.* 6. Καὶ πρὸ αὐτῆς χρηματιστήρια) *Tabernas* interpres. Forte conclavia fuerunt, ἐν οἷς ἐχρημάτισε, ſive ubi legatis reſponſa reddebat. Vid. L. I, 1. Wess.

ead. l. 10. Πρὸς τῷ μικρῷ λιμένι, τῷ Λακκίῳ καλουμένῳ) Ph. Cluverium Sic. Ant. L. I, p. 168, adi. S. Bochartus de Phoenic. Colon. L. I, 28, p. 541, Λάκκιον dici auctor eſt a figura τοῦ λάκκου, ſive *ciſternae*. Mihi non liquet. Wess.

ead. l. ult. Οὓς ἐκάλει νεοπολίτας) Plato eodem vocabulo nuper in civitatis ius adſcitos deſcripſit, teſte Polluce III, 56, IX, 26, ubi νεαπολῖται. Sed vide Iungermannum. Wess.

Pag. 25. *l.* 8. Ἐπὶ τὴν τῶν Ἑρβησινῶν πόλιν στρατεύσας) Ita praeſtat. Praeſtiterat quoque Ἑρβησσινῶν, quo titulo urbis Herbeſſi cives, Ἑρβισσηνοὶ L. XIV, 78, ſed prave, indicari, ex Stephano notum. Vide Ph. Cluverium Sicil. Antiq. L. II, p. 361. Wess.

Pag. 26. *l.* 1. Τοὺς δὲ πολίτας βοῶντες ἐπὶ τὴν ἐλευθερίαν) Conf. Io. Fr. Reitzium ad Luciani Toxar. c. 40. Urbem Aetnam Syracuſanos equites occupaſſe ſub tyrannidis principium, dictum L. XIII, 113, fuit. Wess.

ead. l. 6. Τὴν δ' εἰς τὰς Συρ. ἠπείγετο) Paullo inſolentior hoc loco ea ellipſis. Addidiſſent alii πορείαν, aut ὁδοιπορίαν. Wess.

Pag. 27. *l.* 3. Ἐπεκήρυξαν δὲ καὶ χρημάτων πλῆθος &c.] Dixi ad L. XIII, 6, quibus adde Hen. Valeſii not. in Harpocrat. pag. 59, & L. Caſp. Valkenaer Animadv. in Ammon. L. I, 20. Wess.

Pag. 28. *l.* 1. Ὁ ποιητὴς πατὴρ) *Pater poëta* interpres: qui titulus quam vim hic habeat, iuxta cum ignariſſimis intelligo. Lege ὁ ποιητὸς πατὴρ, *pater adoptivus*, & proba erunt omnia. Notum eſt, contra ſe poni τοὺς φύσει γεννήσαντας & τοὺς ποιητοὺς τῶν πατέρων, quemadmodum in Lycurgi Or. adv. Leocrat. p. 153. Lyſias in Agorat. c. 23, τόν τε ποιητὸν πατέρα ἀφείλετο ἃ ἦν ὑπάρχοντα ἐκείνῳ. Et tamen ad hoc genus offenditur. In veteri inſcriptione, quam Edm. Chishull Antiq. Aſiat. pag. 91, debemus, perſcriptum eſt, προφητεύοντος δὲ Ἀντιπάτρου τοῦ Μενιστράτου, ΚΑΤΑ ΠΟΙΗΣΙΝ δὲ Μενάνδρου τοῦ Μαιῶνος, vertiturque, *Propheta vero Antipatro filio Meniſtrati, Poëta Menandro filio Maeonis.* Haud quidem recte. Propheta unus deſcribitur Antipater Meniſtrati filius, ſed qui adoptione filius erat Menandri. Υἱὸν ποιεῖσθαι offeret hoc uſu Herodotus Vit. Hom. c. 4. Sed haec mitto. Heloridis, quem Ellopiden Aelianus appellat Var. Hiſt. L. IV, 8, illud dictum illuſtre eſt, ſaepeque memoratum ab Iſocrate in Archidamo p. 183, Plutarcho T. II, p. 783 C. atque aliis. Vide Iac. Tollium in Longin. p. 64, & Olearium ad Philoſtrat. L. I Vit. Sophiſt. 16, 3, quaeque adſcripſi L. XI, 11. Wess.

ead. l. 2. Πολύξενος δὲ ὁ κηδεστὴς) *Socerum* verterat Rhodomanus hoc loco & ſaepe alias, ſed contra verum. Fuit enim Polyxenus Dionyſii affinis, uti proditum L. XIII, 96, non ſocer. Patiebatur alioqui vocis uſus, late patens, quippe *ſocerum*, *generum* & *affinem* ſuis locis indicans. Pro affine exemplum dabit Lyſias Contr. Agorat. c. 1 & 9. Wess.

ead. l. 8. Προσήκειν ἔφη σοι δεῖν) Nemo non videt, mendoſum eſſe hunc locum προσήκειν ἔφη σοι δεῖν. At minima cum mutatione poterit, ut opinor, ita emendatus reddi, προσήκειν ἔφησε δεῖν. Steph. Pro σοι redde καὶ, & pro θέλοντος, θέοντος. Rhod. Alterutra, aut Stephani, aut Rhodomani, emendatio recipienda videtur, niſi forte cum Scaligero deletas malis voces, quae ἔφη excipiunt. Θέοντος quidem certe genuinum eſt: nam μὴ δεῖν ἐκ τυραννίδος φεύγειν ἵππῳ ταχεῖ χρώμενον, ἀλλὰ τοῦ σκέλους ἑλκόμενον, dixerat Philiſtus auctore Timaeo in Plut. Dion. p. 974 B. Ceterum L. XX, 79, eadem res narratur, proditurque Mega-

cles, Dionyſii κηδεστὴς, dixiſſe, ὅτι δεῖ τὸν ἐκ τῆς τυραννίδος ἐκπίπτοντα τοῦ σκέλους ἑλκόμενον ἀπιέναι, καὶ μὴ κατὰ προαίρεσιν ἀπαλλάττεσθαι. Quid dices, oblitumne ſui auctorem, an alios ibi ſcriptores ſecutum? Quod mihi non videtur a vero alienum ob ea, quae Plut. ex Philiſto prodit loco dicto. Ut ut conſtitueris, elegans eſt ἕλκειν & κατασπᾶν τοῦ σκέλους, vel τοῦ ποδὸς, illuſtratumque ab Hemſterhuſio ad Luciani D. Mort. XXI, 1. Wess.

ead. l. ult. Εἰς τὴν πολιορκίαν) Commode interpres deficientem ſupplevit ſententiam. Mox ſi ῥαθυμότερον pleriſque cum Codd. malueris, ſuccurret ipſemet auctor L. XVIII, 9. Wess.

Pag. 29. *l.* 13. Εἰσεβιβάσαντο πρὸς τὸν Διόνυσιον) Pro εἰσεβιβάσαντο lege εἰσεβιάσαντο. Sic autem ſaepe uſurpatur εἰσβιάζεσθαι. Praeterea Ἀγύρει paullo ante legendum puto. Steph. Placet utrumque, quippe ingenio ſermonis munitum. Infra c. 86, πολιορκήσαντες τὸ χωρίον, τὸ ἐντὸς τοῦ διατειχίσματος, εἰσεβιάζοντο. Aliter Scaliger, cui πρὸς τὸν inducenda videbantur. Wess.

Pag. 30. *l.* 5. Περὶ τὴν Νέαν πόλιν καλουμένην) Syracuſanae urbis pars, quae quia poſtrema aedificata erat, NEAPOLIS nominabatur in Ciceronis L. IV Verr. c. 53, & Noſtri L. XVI, 70. Wess.

Pag. 31. *l.* 3. Ἄξιον εἶναι τυχεῖν τῆς ὁμοίας χάριτος) Acute profecto ac fortiter, atque ut pro libertate ac patria decet! Simile Iudaeorum illud, quo regi Alexandro Iannaeo, roganti, quid facto opus eſſet, ut cum ipſis in gratiam rediret, ſucclamarunt, nihil aliud, niſi ut moreretur. Πυνθανομένου δ᾽ αὐτοῦ τὸ ὀφεῖλον γενέσθαι, πάντες ἐβόησαν ἀποθανεῖν αὐτὸν, Ioſeph. Iud. Antiq. L. XIII, 13, 5. Wess.

ead. l. 12. Οἱ πορευθέντες εἰς Ἔντελλαν) De Campanorum hoc ſcelere Ephorum L. XVI uberius commemoraſſe, liquet ex Stephano in Ἔντελλα. Iunge Ph. Cluverium Sicil. Antiq. L. II, pag. 379. Wess.

Pag. 32. *l.* 3. Τὴν κατὰ γῆν &c.) Egregia atque admirabili eruditionis apparatu diſtincta de Spartanorum hoc Graeciae imperio commentatur Iſ. Caſaub. in Polyb. I, 2. Wess.

ead. l. 10. Οὐ χρώμενοι νομίσματι) Vide viros doctos ad Aelian. Var. Hiſt. L. XIV, 29. Spartani ante hoc tempus nummos aureos & argenteos non admittebant, ferreis uſi, ſed βαρυστάθμοις καὶ δυσπαρακομίστοις, apud Plut. Lyſand. pag. 442 D. Wess.

Pag. 34. *l.* 3. Χαρίσασθαι βουλόμενος Λακεδαιμονίοις) Rem Plut. Alcib. p. 213, & Corn. Nepos Alcib. cap. 10, referunt: hic quoque, ut ad regem mitteretur, a Pharnabazo petiiſſe, addit. Utraque ergo caedis cauſa vera eſſe poterit. WESS.

ead. l. 14. Βούλεσθαι γὰρ ἐμφανίσαι πρῶτον) Hoc malo. Vitium eſt amanuenſium, βούλεσθαι & βουλεύεσθαι permiſcere aſſuetudine quadam inſtituentium. Conf. c. 82 inferius. WESS.

Pag. 35. *l.* 8. Ἔν τινι κώμῃ τῆς Φρυγίας) Vici nomen Athen. ſervavit L. XIII, p. 574 E. καὶ ἀποθανὼν ἐκηδεύθη (Alcibiades) ἐν Μελίσσῃ κώμῃ τῆς Φρυγίας, ἐπιβουλευθεὶς ὑπὸ Φαρναβάζου· qui quidem *Meliſſa* vicus inter Synnada & Metropolin, Phrygiae urbes, interpoſitus erat, uti ibidem indicatur. WESS.

ead. l. 14. Βιώσας ἔτη ἐννενήκοντα) Aevum Democriti longius extendunt ſcriptorum alii, annis illud aut CIX, aut CIV, circumſcribentes. Diſſenſum indicarunt Io. Meurſius de Archont Lib. III, 13, & Aegid. Menag. ad Laërt. IX, 43, in vitii ſuſpicionem hos quoque XC annos vocantes. Dubito an iniuria: nam cum de anno Democriti natali & de vitae ſpatio tanta inter veteres intercedat diſcordia, cur uni prae ceteris praerogativam dandam iudicabimus? Id mihi tamen ſatis apparet, natum eſſe non poſſe Democritum aut Olymp. LXXX, quae Apollodori ſententia, aut, uti opinabatur Thraſyllus, anno tertio Olymp. LXXVII. Ipſe enim profeſſus erat, ſe μικρὸν ſuum Διάκοσμον compoſuiſſe anno ab everſa Troia DCCXXX, apud Diogenem IX, 43, ſive circa Olymp. LXXX exeuntem. Rectius propterea Noſter, cuius ex ſententia primam lucem Democritus Olymp. LXXI ad finem vergente adſpexit. Vide & Scaligerum ad Euſeb. Chron. n. MDCXI. WESS.

ibid. Λασθένην τε τὸν Θηβαῖον &c.) Ex ſequentibus patet, eum curſorem fuiſſe. Sed quando ſupra dicit, Crocinam Theſſalum Lariſſaeum viciſſe ſtadium in hac Olympiade, reſtat, ut dicamus, δόλιχον vel δίαυλον viciſſe hunc Laſthenem. Sed dolichum magis convenit ei, cui tantum ſpiritus ſuppetebat, ut a Coronea Thebas uſque indeſinenter currens equum exercitatum athleticum vinceret. Fuit autem dolichus XX ſtadiorum, ut docet Sophoclis Scholiaſtes ad Electram v. 687. PALM.

Pag. 36. *l.* 3. Ἔρρουκαν πόλιν Οὐόλσκων) Bene interpres,

Livium ſecutus, cui ſemper *Verrugo.* Vid. Lib. IV, 58, & Ph. Cluverium Ital. Antiq. L. III, p. 1031. WESS.

ead. l. 7. Ἄρχων Εὐκλείδης) Nobiliſſimus huius Euclidae magiſtratus eſt, quod tum exſules in urbem redierint, dominatione XXX virorum exſtincta. Itaque huc pertinent omnia, quae Thraſybulum oppreſſoſque tyrannos illuſtrant, ſed a Noſtro non ſine gravi errore in ſerius tempus relata, uti commodiore loco dicetur. Vide nunc Lucian. Hermot. c. 76, & quae ibi veteres Critici. WESS.

ead. l. 10. Καὶ Τερέντιος Μάξιμος) Tribunum hunc militarem unde acceperit, neſcire me fateor. Livius Numerio Fabio & L. Valerio Potito collegas adiungit *P.* & *Cn. Cornelios Coſſos* L. IV, 58. Itaque non de nihilo videtur, quod nulla *Terentii Maximi* in ſchedis Coislin. ſit mentio: quem quidem ſi hinc amandaveris, addiderisque Γναῖος καὶ Πόπλιος Κορνήλιος, cum Livii Faſtis congruent egregie. Atque hoc cupide ſequerer, ſi mihi liqueret, unde *Terentius Maximus* in hanc ſedem immigrarit: nam librarios in crimen vocare, proclive quidem, at minime tutum. Ampliandum ergo. WESS.

Pag. 37. *l.* 1. Πιστευθεὶς περὶ τῶν ὅλων) Huic generi explicando commodior poſt dein locus erit. Clearchi fraudem, qua Byzantinos oppreſſit, refert Polyaenus Strateg. L. II, 2, 7. WESS.

ead. l. 5. Τοὺς ὀνομαζομένους Βυζαντίους) Correctione locum indigere, verborumque ordinem eſſe τριάκοντα μὲν Βυζαντίους, ὀνομαζομένους, in not. Addend. monuit Rhodomanus. Mihi corruptum videtur Βυζαντίων vocabulum, cuius in locum quid ſuffici debeat fruſtra quaeſivi. Dant meliores Mſſ. Βοιωτοὺς, quos ſi qui probet, dicendum erit, Byzantii collegium XXX virorum fuiſſe, qui *Boeoti* appellarentur, idque tituli retinuiſſe, quod inter urbis conditores & *Boeoti* fuerint, ſi fides Imp. Conſtantino Them. 1, L. II. Advocabuntur fortaſſe & nummi veteres, cuiuſmodi Plotinae Auguſtae apud Vaillantium inſcriptus ΕΠΙ ΤΡΑΙΑΝΟΥ Β. ΒΥΖΑΝΤΙΝΩΝ, ut Traianus eorum ex numero fuiſſe cenſeatur. Quae quidem in medium afferri poſſunt, nullo modo firmari, aſſenſum ut impetrent. Nummus enim Vaillantii vetuſtate detritus fuit: integriores ΕΠΙ ΤΡΑΙΑΝΟΥ ΤΟ Β. praeferunt, indicantes altera vice Traianum iſtum Archontis munere Byzantii eſſe perfunctum. De *Boeotorum* autem XXX virorum concilio apud Byzantinos nemo, quod reſci-

re potui, quidquam. Atque haec contra *Boeotos.* Cogitaveram, ut fit in ambiguis obſcuriſque rebus, an Βοιωτῶν id vocabulum converti poſſet in Βωλευτὰς, ut, ſervata Byzantinorum dialecto, XXX *Senatores* innuantur. Quod etſi non plane ſpernam, tale tamen non eſt, ut in eo tuto acquieſcam. WESS.

ead. l. 12. Τῆς κατὰ τὸν τύραννον ὠμότητος) Auctoris eſt idiotiſmus, pro τῆς τοῦ τυράννου. Sic ἡ κατὰ σῶμα ῥώμη, & ἡ κατὰ ψυχὴν ἀγχίνοια, ἡ κατὰ τὴν ἀρχὴν ἀπόθεσις, eiuſque generis alia. Vid. L. I, 65, & IV, 13. WESS.

Pag. 38. *l.* 2. Εἰς Σηλυβρίαν) Conf. L. XIII, 66. Prave Συλληβρία in Chionis Epiſt. IV, p. 26. WESS.

ead. l. 9. Περὶ τὸν καλούμενον Πόρον) De hoc nomine Πόρος eo loci ſilent alii. Fuit certe locus ita dictus in Thraciae litore inter mare & lacum non longe a Maronea, de quo Cantacuſenus p. 287, & Belonius, qui in eo loco urbeculam ſitam ait nomine *Bouron*, a Πόρος, ut credo, deducto, quae lacui dedit nomen, quem volunt quidam Biſtonicum fuiſſe. Sed de eo loco nunc non eſt ſermo: nam ex tota narratione patet, eum *Poron* debere intelligi inter Selybriam & Byzantium. Ex natura loci id nomen accepit ille Πόρος, id eſt, *meatus*: eſt enim inter Selybriam & Conſtantinopolim lacus, qui exiguum ſpatium terrae relinquit in maris litore, de quo prolixe ſatis Procopius L. IV, 41; eum vide: prolixior enim ille locus, quam ut debeat hic adſcribi. Is locus ob anguſtias πορθμὸς & μύρμηξ dicitur a Procopio. PALM. Procopii πορθμὸς, cui nomen Μύρμηξ, Rhegium inter & Athyram erat, uti docetur L. IV de Aedif. Iuſtin. c. 8, paulloque remotior a Selybrianorum oppido. Propius aberat flumen *Athyras*, de quo ad Itiner. Hieroſol. p. 570; quod tamen indicari, in his veteris Geographiae, inprimis per Thraciam, tenebris aſſeverare nolim. WESS.

ead. l. 16. Ἐκεῖ δ' εἰς συνήθειαν ἐλθὼν Κύρῳ) Vide Xenophontem L. II Exped. Cyr. p. 228, ſed tyrannica Clearchi conſilia diſſimulantem. WESS.

Pag. 39. *l.* 1. Ἄρχων ἀποδεδ. τῶν ἐπὶ θαλάττης σατραπῶν) Repono σατραπειῶν. Sic p. 493, τὰς ἄνω σατραπείας, & alibi. STEPH. A Stephano nihil diſſentio. Auctor ipſe praeit cap. 19, Κῦρος, ὁ τῶν ἐπὶ θαλάττης σατραπειῶν ἡγούμενος. Et c. 26, ὧν Κῦρος ἐπὶ θαλάττης ἦρχε σατραπειῶν. WESS.

ead. l. 10. Ἐν αἷς μὲν δεκαδαρχίας) Decemviralem hanc Ly-

ſandri poteſtatem ſcripti Codd. *Δεκαρχίαν*, ſicuti & Xenophon Hell. III, p. 387, vocant: ad quem modum *τετραρχία* Harpocrationi, quam a Philippo per Theſſaliam conſtitutam Demoſthen. Philipp. III, p. 68, *τετραδαρχίαν* nominat. Suidas opportune in *Δεκαρχίαι· τὰς ὑπὸ Λακεδαιμονίων καταστα θείσας ἐν ταῖς πόλεσι δεκαρχίας συνεχῶς ὀνομάζουσι οἱ ἱστορικοί*. Wess.

Pag. 40. *l.* 1. *Καὶ κοινὴν ἐκ πάντων Σπαρ. ποιῆσαι* &c.) Addidi praepoſitionem ex ſchedis vetuſtis. quam neceſſariam oſtendunt poſtrema huius cap. *πείθων ἐξ ἁπάντων τῶν πολιτῶν αἱρετοὺς γίνεσθαι βασιλεῖς*. Molitus eſt hanc Spartanae reipublicae mutationem Lyſander aliquot abhinc annis, cum Ageſilao variis ex cauſis eſſet offenſus, ut ex Plut. Lyſand. pag. 447 notum omnibus. De Heraclidarum vero Lacedaemone regibus familiaque Proclidarum & Euryſthenidarum, ſive Eurypontidarum atque Agidarum, nominibus tantum enim diſcrepant, abunde Cragius de Lacedaem. Rep. L. II, 2. Wess.

ead. l. 5. *Μάλιστα τοῖς μαντείοις προσέχοντας*) Cicero L. I Divin. c. 43, de Lacedaemoniis: *iidemque de rebus maioribus ſemper aut Delphis oraculum, aut ab Hammone, aut a Dodona petebant.* Cuius Spartanae religionis plena ſunt vetuſtiorum ſcriptorum monumenta. Corn. Nepot. Lyſ. cap. 3 compone. Wess.

ead. l. 6. *Τὴν ἐν Δελφοῖς προφῆτιν*) Vid. L. XVI, 26. Wess.

ead. l. 11. *Ταῖς ἐν Δ. περὶ τὸ μαντ. οὔσαις ἱερείαις*) Tres *Δωδωναίων προμάντιες* intelliguntur, de quibus ex Herodot. II, 55, praeclare Iac. Triglandius Conieƈtan. de Dodon. c. 4. Adminiſter, cuius opera ad corrumpendas antiſtites uti Lyſander voluit, Plutarcho *Φερεκλῆς* audit in Lyſ. pag. 447 F. Mihi, uter reƈtius hominem appellet, in obſcuro eſt. Wess.

Pag. 41. *l.* 2. *Τοὺς περὶ τὸ ἱερὸν διατρίβοντας*) *Τοὺς πολίτας* ex Ephoro apud Plutarchum: nimirum Hammonios cives, qui interius nemus prope oraculi ſedem incolebant, & praeter ceteros *τὸν Ἀμμωνίων προφήτην*, de quo plenius L. XVII, 51. Wess.

ead. l. 6. *Λίβυν*) *Libys*, Lyſandri frater, hoc anno, quo Euclides Archon, claſſis Spartanae praefeƈtus, ſeu navarchus erat, Xenophon Rer. Graec. L. II, p. 371. Wess.

ead. l. ult. *Καί τινων χρηματισμῶν ζητουμένων*) Inſtrumenta aƈtaque publica, quo fere modo *χρηματισμοὶ* L. I, 78, quibus ad finiendas ſociorum controverſias opus erat, do-

cente Ephoro in Plut. Lyſ. p. 450 E. Mox λόγος γεγραμμένος πολυτελῶς inſolens quiddam praeferre videtur, nec placere aut Lambino potuit ad Corn. Nepot. Lyſ. c. 3, legenti πολιτικῶς, quia Plutarchus orationem eam περὶ πολιτείας ſcriptam ait, aut T. Hemſterhuſio, praeoptanti πολυτέχνως. Solet quidem Noſter πολυτελῶς & πολυτελὴς de re egregia & magna cura impenſiſque perfecta uſurpare, uti docere memini ad L. XIII, 88; blanditur tamen Hemſterhuſii coniectura mirum in modum, quandoquidem ea Lyſandri oratio πιθανῶς καὶ πανούργως, quod Plutarcho credimus, fuit compoſita. Hoc ergo, ſi quid mutandum, amplectar. Wess.

Pag. 42. *l.* 8. Αὗται δ᾽ ἦσαν, Νάξος, Κατάνη, Λεοντῖνοι) Vide not. in L. XII, 11. Quod ſequitur συνορίζειν αὐτὰς τῇ Συρακούσῃ, id quidem paullo eſt rarius, nec inviſitatum tamen. Nam ſingulari numero τὴν Συράκουσαν dixit L. XIII, 75, & Eclog. 4 Lib. XXI, tum Eclog. 11 & 14 Lib. XXII. Praeterea κτίσαι τὴν Συράκουσαν Stephanus in voc. Συρακούσας, ubi mutare ſolent, & pauci alii, de quibus Ph. Cluver. Sicil. Antiq. L. I, 12. Wess.

ead. l. 12. Ἐπὶ τὴν Αἴτνην στρατεύσας) Praepoſitionem, cuius defectum animadverterant H. Steph. & L. Rhodom. tacentibus Codd. ne luxa eſſet oratio, addidi. Wess.

ead. l. 16. Παρὰ τὸν Τηρίαν ποταμὸν) Sic flumen, Leontinos paene alluens, Thucydides, Scylax, Plinius, & Heſychius appellant. Vid. Phil. Cluverium Sicil. Ant. Lib. I, p. 125, amanuenſium peccatum bene corrigentem. Wess.

Pag. 43. *l.* 2. Νομίζων τῷ φόβῳ καταπλῆξαι) Uſitatiore loquendi forma diceretur καταπλήξειν. Sed hic ſcriptor νομίζω, ἐλπίζω, & alia huiuſmodi, ſaepe cum aoriſto iungit, ut hic. Steph. Prudenter hoc quidem loco H. Stephanus, alias ad haec mutanda proclivior, propshereaque haud iniuria notatus a viro celeberrimo ad Xenophontem Epheſ. in Miſcellan. Obſerv. Vol. IV, p. 286. Wess.

Pag. 44. *l.* 3. Διά τινος ἐρήμου τόπου ἐλθὼν, παρεισέπεσεν &c.) Sine damno abeſſe hinc poterit, damnatum a Clar. & Reg. 1. ἐλθών. Dele proinde, ſi libuerit. Ego ſcriptoris morem ſecutus non movero. Wess.

Pag. 45. *l.* 3. Παρέδωκε τὴν πατρίδα) Fraudes, quibus Naxios Dionyſius circumſcripſit, exponit Polyaenus Strat. V, 2, 5. Wess.

Pag. 46. *l.* 1. Οὐδεμίαν ἕξειν προσδοκῶντες) Ἥξειν fortaſſe quis maluerit; neque repudiarem, ſi ſcriptorum Codd. con-

ſenſu munitum foret; quo deſtituti, cur mutaremus? Wess.

ead. l. 7. Ἀρχωνίδης δὲ ὁ τῆς Ἐρβίτης ἐπιστάτης) Alius hic Archonides atque ille, de quo L. XII, 8. Aetas, quod ibi monebam, obſtat. Quin ex Thucydide L. VII, 1, apparet, eum Archonidem circa Olymp. XCI fatis conceſſiſſe. Fuerit ergo, quandoquidem uterque Herbitenſium princeps, prioris filius, aut eadem ſaltem ex familia. Wess.

ead. l. 15. Ἐν ᾧ πόλιν ἔκτισεν Ἄλεσαν) Ἄλαισα, quomodo Strabo L. VI, p. 408, & Ptolem. Lib. III, 4, vero nomine fuit, dicta a flumine Ἀλαίσῳ, ſaepe memorato in Lapide Gruteriano Theſ. P. CCXII. Firmat ſcripturam vetus ara, cui inſcriptum vidit ΤΟΝ ΔΑΜΟΝ ΤΩΝ ΑΛΑΙΣΙΝΩΝ Georg. Gualtherus Tab. Sicil. p. 123. Aleſam & Haleſinos ab aliis vocari, copioſe Ph. Cluver. Sic. Antiq. L. II, p. 289, declaravit. Wess.

Pag. 47. *l.* 3. Διά τε τὰς ἀπὸ τῆς θαλ. ἐργασίας) Τὰς κατὰ θάλατταν ἐργασίας ſtudium rei nauticae L. V, 69, appellavit, ſicuti τὰς ἐκ θαλάττης ἐργασίας quaeſtum, quem ex mari Byzantini percipiebant, Polybius L. IV, 50. Hinc θάλατταν ἐργάζεσθαι & θαλαττουργὸς de piſcatore in Exc. Valeſ. pag. 350. Non ergo ſolam, quae mari exercetur, mercaturam complectitur. Vid. Obſervat. mearum Lib. I, 15. Wess.

ead. l. 5. Τῶν Ἐρβιτῶν) Immo Ἐρβιταίων, ut ſaepe antea. Porro τὸ Ἀπολλώνειον non aliud eſt, ac vetuſti Marmoris apud Gruter. Theſ. p. CCXIII ΤΟ ΑΠΟΛΛΩΝΟΣ ΙΕΡΟΝ. Wess.

ead. l. 11. Καθ' ὃν καιρὸν Ἀμίλκας) Ἰμίλκων dicitur infra, admonente Rhodomano. Quod quidem verum: ſed ea diſcordia non auctori, at eius librariis accepta eſt ferenda. Vero nomine Ἀμίλκας erat. Wess.

ead. l. 13. Πρὸς Βοιοὺς πόλεμος συνέστη) Si malis ἐνέστη ex Coisl. non intercedam. Veientes Βοϊοὺς plerumque vocitat, cum Βηΐους deberet, monitore Phil. Cluverio Ital. Ant. Lib. II, p. 534. Quae ſequuntur, defecta ſunt cauſis belli Veientini, quas Livius dabit L. IV, 58. Wess.

ibid. Διὰ τοιούτας αἰτίας) Hic aliquid deſideratur. Explicatio videlicet cauſarum belli. Pro Τούσκλων vero Οὐόλσκων ex Livio. Rhod.

ead. l. 14. Τότε πρώτοις — καθ' ἕκαστον ἐνιαυτὸν &c.) Puto fuiſſe πρῶτον. Id vero egregie, quod καθ' ἕκαστον ἐνιαυτὸν ſtipendia militi decreta prodit. Fuit enim ſtipendium, quod initio militibus apud Romanos eſt conſtitutum, non

diurnum nec menſtruum, ſed annuum, quemadmodum hinc & aliorum exemplis commonſtrat diligentiſſime Radbod. Schelius Diſſert. de Stip. Milit. p. 202. Wess.

Pag. 48. *l.* 1. Νῦν δ' ὀνομ. Ταρακίνη) Ut commode ſubintelligi ὀνομάζεται poteſt, ita ſine flagitio adeſſe. Maneat ergo. In urbis nomine plerique caninam geminant. Appoſite Livius IV, 59, *Anxur fuit, quae nunc Tarracinae ſunt;* ubi Drakenborchius plura. Wess.

ead. l. 5. Τῖτος Κοΐντιος &c.) Nomina Trib. Milit. ſic emenda & ſupple: T. Κοΐγκτιος &c. A. Μάνλιος, καὶ Κοΐγκτος Κοΐγκτιος Κικιννᾶτος καὶ Λεύκιος Φούριος Μεδουλλῖνος, καὶ Μάνιος Αἰμίλιος Μάμερκος. Ita enim Livius eos recenſet. Rhod. Deſunt e ſex Tribunis militum amanuenſium errore tres, quod Pighio in Faſtis ad ann. CCCXLVIII non latuit. Tito Quinctio ſuum nomen reddidi, quod & *A. Manlio* feciſſem, ſi ſchedae veteres propius abiſſent. Vide Livium IV, 61. Wess.

ead. l. 6. Καὶ Αὖλος) Reliquorum trium nomina deſunt. Sic vero & alibi ex ſex numeratis tres tantum nominati reperiuntur in noſtris exemplaribus, ut p. 420. Steph.

ead. l. 13. Μετῴκισαν ἀπὸ τῆς θαλάττης &c.) Situm eius ad mare Thucydid. L. VIII, 95, ſignat. Pauſan. Attic. c. 34 ſua aetate ἐπὶ θαλάσσης fuiſſe dicit, quod ſtricte non eſſe accipiendum, hinc liquet, atque ex Sponio, qui urbis rudera, II M. P. a mari diſiuncta, luſtravit Itin. T. II, p. 243. Uſi autem occaſione afflictae urbis Atticae Thebani videntur in occupanda & Boeotorum communi adſcribenda Oropo, controverſa alioqui. Vid. infr. L. XV, 76. Wess.

Pag. 49. *l.* 3. Ὅτι Παυσανίαν τὸν βασιλέα αὐτῶν διεκώλυσαν) Abit hic longe Diodorus a Xenophonte, qui Agim, ne ſacris operaretur, ab Eleis prohibitum, eundemque in Eleorum agrum vindicandae iniuriae immiſſum publice, refert Rer. Gr. L. III, p. 383. Eadem Pauſanias L. III, 8. Itaque alium ſibi ducem, forte Theopompum, in his recenſendis legit. Cauſae tamen belli apud utroſque fere eaedem. Notavit eandem diſcordiam Iac. Palmer. Exercit. p. 68. Wess.

ead. l. 9. Καὶ κατὰ τὸ ἐπιβάλλον αὐτοῖς μέρος) Copula redundat, ex ſequenti praepoſitione nata, ut ſaepe. Eius praeſentia offendit etiam doctiſſimum Rhodomanum. Wess.

ead. l. 16. Καὶ παρὰ τῶν συμμάχων σχεδὸν ἁπάντων) Eleorum ager longa pace, & quod ex praecipua parte ſacer cenſebatur, omni rerum ubertate florebat. Spes prae-

dae, ne de foedere dicam, Spartanorum ſocios in hanc expeditionem accendit, futuram ὥσπερ ἐπιτειχισμὸν τῇ Πελοποννήσῳ, ut pulchre Xenophon. Adde Polyb. IV, 73. Wess.

Pag. 50. *l.* 4. Λασίωνα μὲν φρούριον) Auctori L. XV, 77, τῆς ὀνομαζομένης Τριφυλίας χωρίον ὀχυρὸν, ὃ προσηγόρευται Λασσίων, duplici ſibilo; ſed prave. Λασίωνα τὸν ὑπ' Ἀρκάδων λεγόμενον Xenoph. Hellen. III, p. 384. Λασιῶνα τὸν Ἠλείων Polyb. L. IV, 73, qui de oppido Eleis & Arcadibus contentionem fuiſſe addit. Mox διὰ τῆς ἀκρωρείας doctus interpres *per montium iuga* vertit. Praeſtabit *per Acrorium agrum.* Nam Ἀκρώρειοι πόλις Τριφυλίας apud Stephan. quam urbem Laſioni adiungit Xenoph. l. d. inſuper τὰς τῶν Ἀκρωρείων πόλεις memorans L. VII, p. 497. Wess.

ead. l. 6. Θραιστὸν, Ἄλιον, Εὐπάγιον, Ὀποῦντα) Prius, Acroriorum oppidum, Θραυστὸν Xenophon Lib. VII Rer. Gr. p. 497, vocat. Ἄλιον nuſquam invenio. Abr. Ortelius cum eo compoſuit Ἄλλον, ſive Ἄλον potius, Herodoti L. VII, 173, ſed errans: namque id Achaiae extra Peloponneſum. In Strabone Lib. VIII, p. 525, reperitur Ἀλείσιον, Stephano Ἀλήσιον, quod quidem in hac vicinia, haud tamen ſcio an idem. De *Eupagio* nihil dixero, niſi ſi Ἐπιτάλιον ſit, Triphyliae urbibus inſertum & a Xenophonte L. III, pag. 384, & a Polybio L. IV, 80, & Strabone L. VIII, p. 537, unde Ἐπιταλεῖς, qui Πεταλιεῖς in quibuſdam Xenophontis editis perverſe admodum. Sed id quoddam quaſi eius regionis fatum fuit, ut urbium nomina mendo ſint foedata. Exempli cauſa Herodoto L. IV, 148, Θριξαὶ, quae Polybio & Xenophonti Φρίξα conſtantiſſime. Eidem Ἔπιον, pro quo Xenophon Ἤπειον, Polyb. IV, 77, Αἴπυον, & c. 80, Ἐπεὶὸν, Stephanus Ἤπιον· quorum Ἤπειον, unde gentile Ἠπειεὺς, ſolum verum videtur Holſtenio, neque immerito. Ὀποῦντα, ut ad eam veniam, inter Elidis urbes agnoſcit Stephanus, & ante eum Strabo L. IX, p. 651. Wess.

ead. l. 9. Σταδίους ὡς ἑβδομήκοντα) Pylus media paene inter Elidem & mare erat, ab eo diſſepta ſpatio circiter XXX ſtadiorum. Atque haec Πύλος eſt Τριφυλιακὸς, de qua, utrum Neſtoris fuerit patria, magnum olim inter Grammaticos & Geographos certamen. Strabonem, controverſiam examinantem, vide L. VIII, p. 538 & ſeq. Wess.

Pag. 51. *l.* 5. Ὁρῶν ἐργώδη τὴν ἅλωσιν οὖσαν) Iterum a Xenophonte diſcrepat: qui cum Agim ſuburbia & gymnaſia oppidi vaſtaſſe dixiſſet, τὴν δὲ πόλιν, inquit, ἀτείχι-

στος γὰρ ἦν, ἐνόμισαν αὐτὸν μὴ βούλεσθαι μᾶλλον ἢ μὴ δύνασθαι ἑλεῖν, urbem, male enim munita erat, cenſebant eum magis non voluiſſe, quam non potuiſſe capere. Sic vertenda ea putem. Ἀτείχιστος male muris cinctam indicat: nam muris deſtitutam haud fuiſſe, quae ſubnectuntur ibidem oſtendunt, & in Pauſaniae L. III, 8. Neque hoc verum, ſi Xenophontem audis, regem conceſſiſſe Dymen in hiberna: Epitalii enim prope Alpheum flumen praeſidiarios, qui Eleis infeſti forent, reliquit, domum ipſe reverſus. Id bene, quod Eleorum agrum χώραν ἱερὰν nuncupat. Olim enim conſenſu quodam totius paene Graeciae convenerat, τὴν Ἠλείαν ἱερὰν εἶναι τοῦ Διὸς, τὸν δ' ἐπιόντα ἐπὶ τὴν χώραν ταύτην μεθ' ὅπλων, ἐναγῆ εἶναι. ὡς δ' αὔτως ἐναγῆ τὸν μὴ ἐπαμύνοντα κατὰ δύναμιν, Strabo L. VIII, p. 548. Quam conſecrationem cum Spartani ratam habuiſſent, tanto haec irruptio videri debebat atrocior, niſi ſi Elei bello occaſionem praebuiſſent. Conf. Excerpt. Valeſ. p. 225. WESS.

Pag. 52. *l.* 1. Ἐκ θαλάττης εἰς θάλατταν ἀποτετειχισμένην) Vide L. XIII, 7. WESS.

ead. l. 8. Πρὸς τοῖς Ἑξαπύλοις &c.) Ἑξάπυλα, *Hexapylum*, maior & munitior urbis erat porta, quae in Tycham aditum dabat. De ea Ph. Cluver. Sicil. Antiq. Lib. I, pag. 149. WESS.

ead. l. 13. Εὐθέτους ἄνδρας ἐλευθέρους) Defectus copulae, & quod poſtremam vocem omittant Clar. Reg. 2. eandem ſuſpectam faciunt. Numerus ad opus ſelectorum, etſi paene nimius, non male conveniet. Si enim plethrum ſexta ſit ſtadii pars, ut volunt, & in plethrum ducenti ſint adhibiti, omnes aequabunt XXXVI millia. Adde eos, qui lapides, calcem, ceteraque, ſtruentibus miniſtrabant, ut opus eſſet expeditius, & augebitur haud parum. Id miror, in tanta multitudine ſibi invicem non incommodaſſe: cui tamen rei remedium Dionyſii & praefectorum videtur fuiſſe praeſentia. WESS.

Pag. 53. *l.* 12. Προσήδρευσε) Rectius προσήδρευε leges, ut paullo poſt habes ἀπεδείκνυε. STEPH.

ead. l. 13. Καὶ τοῖς κακοπαθοῦσιν ἀεὶ προσλαμβάνων) *Adiutans.* Ita Strabo L. XI, p. 758 C. προσλαμβάνουσι δ' ἔσθ' ὅτε καὶ οἱ τὸν Βόσπορον ἔχοντες, ὑφόρμους χορηγοῦντες. Et p. 766 A. ταῖς μὲν τῆς γῆς ἀρεταῖς προσλαμβάνουσι (οἱ ποταμοὶ,) τὴν δὲ θάλατταν ἀλλοτριοῦσιν. WESS.

Pag. 54. *l.* 6. Ὥστε τῷ τοίχῳ τῆς &c.) Fuiſſe cum Rho-

domano opinor τῷ τείχει, quod a vulgato ſede ſua everſum. Ἕως τῶν τοιχῶν editur in Polybio II, 64, pro τειχῶν. In Strabone L. XII, p. 686 B. τοὺς τείχους πιστοὺς leges, cum τοίχους oporteret. Sed hoc occupavit doctiſſimus Vanni Critic. auctor p. 619, quem vide. WESS.

ead. l. 12. Ἐξαίνετος) Ξεναίνετος Lyſiae Or. XVI, 1, & Diog. Laërt. II, 55, qui peropportune hoc Archonte Xenophontem una cum Cyro in Perſidem contra Artaxerxem properaſſe prodit. Forte verum id homini nomen. Vide Io. Meurſium Lect. Attic. L. V, 27. WESS.

ead. l. ult. Καὶ Ἰούνιος Λούκουλλος) Pro Ἰούνιος Λούκουλλος revocetur ex Faſtis Γνάϊος Κορνήλιος. RHOD. Suſpicor antiquiſſimis in ſchedis haec vitioſa aut detrita fuiſſe, indeque anſam Coisl. & Reg. 1. praebitam ea tranſiliendi. Haud proinde iniuſta eorum opinio, qui mendo obſita atque ex Livio L. IV, 61, emendanda arbitrantur. Conſule Pighium in Faſtis ad ann. CCCXLIX. WESS.

Pag. 56. *l.* 1. Σάμον ὀνομαζόμενον) Mallem Σάμιον, quemadmodum apud Xenophontem principio L. II Rer. Graec. Quae tamen hic atque illic Samio tribuuntur, ea Pythagorae navarcho adiudicantur in Xenophontis, ſi tamen is libri auctor, de Exp. Cyr. L. I, p. 199. WESS.

ead. l. 8. Πολυτελῶς ἐξηρτισμένας) Fallor, aut ἐξηρτυμένας ſcripſit, quorſum nos ducit Cod. Reg. 1. ſcriptura & perpetua ſcriptoris noſtri conſuetudo. Vitium peperit vocabulorum ſimilitudo, quae quoque effecit, ut ἐξηρτισμένος & ἐξηρτυμένος permiſcerentur in altera S. Paulli ad Timoth. c. III, 17. WESS.

ead. l. 15. Ταμὼ) Vid. infra c. 35. Idem eſt, ac claſſis praefectus, quo de modo: nam & is domo Aegyptius, & apud Cyrum gratioſus, teſte Xenophonte Ἀναβ. L. I, p. 199. De tono nominis Duker. in Thucydid. Lib. VIII, 87. WESS.

Pag. 57. *l.* 10. Τὰς μὲν κατὰ λεπτὸν ἡγεμονίας) Notari iubet, haud ſcio an de menda quidpiam opinatus, in Addend. notar. Rhodomanus rarum dicendi genus. Puto τὰς κατὰ λεπτὸν ἡγεμονίας eaſdem eſſe ac praefecturas catervarum, ſive partium exercitus exiguarum. Nam λεπτυσμὸς, cuius in acie contrahenda apud Aelianum Tactic. c. 49 uſus eſt, huc non pertinet. Graecorum autem duces memorat & Xenoph. Exp. Cyr. L. I, p. 192 ſeq. WESS.

Pag. 58. *l.* 5. Πρὸς ταῖς Κιλικίαις πύλαις) Deſcribuntur

a Xenophonte Exp. Cyr. L. I, p. 195, Herodiano L. III, 3, aliis. Wess.

ead. l. 12. Εἰς τενέβιον) Quidam videntur hic legiſſe εἴς τι πεδίον, noſtris diverſa nacti exemplaria, aut certe conjectura uſi. Steph. Pro τενέβιον non dubito quin legendum ſit πεδίον. Rhod. Notatur aſteriſco ultima haec vox τενέβιον· iure profecto. Lege, ſi nobis credis, εἰς τὸ πεδίον. Poſt montium ſcilicet anguſtias ſuperatas, tandem in plana & campeſtria deſcendit: quae praecedunt & quae ſequuntur, inducunt nos, ut ita legamus. Palm. Vix cohibeor, quin εἴς τι πεδίον reſcribam: certa enim res. Audi Xenophontem Ἀναβ. L. I, p. 195: Ἐντεῦθεν δὲ, ſuperatis Pylis, κατέβαινον εἰς πεδίον μέγα καὶ ἐπίῤῥυτον καὶ δένδρων παντοδαπῶν ἔμπλεων καὶ ἀμπέλων &c. Relinquo tamen vitioſum illud, in quod tanto conſenſu conſpirarunt ſcriptae membranae. Wess.

ead. l. 15. Συέννεσις δὲ ὁ τῆς Κιλικίας) Non iniuſta ſuſpicio eſt Stanleii, nomen illud paene proprium fuiſſe Ciliciae regulis. Habet certe Herodotus *Syenneſim*, Ciliciae regem, Cyaxari aequalem, L. I, 74; alium Darii Perſarum regis aetate Lib. V, 118, & Xerxis tempore Lib. VII, 98. Aeſchylus Perſ. v. 326, ubi vir doctiſſimus. Wess.

Pag. 59. *l.* 7. Ἀρτισάμενος) Malim ἀρτυσάμενος, ab ἀρτύομαι. Steph. Corrigenti Stephano non obloquerer, ſi veterum ea librorum ſcriptura foret. Ἀρτίσασθαι Heſychio interprete eſt παρασκευάσασθαι, quae eadem vis huic eſt loco: paratus enim atque inſtructus in incertos fortunae caſus Syenneſis erat. Quid? Suidas in voc. Ἀρτιζόμενοι haec Diodori citat, uſumque verbi affirmat, quod L. Kuſterum fugiſſe animadvertes. Wess.

ead. l. 12. Συστρατεύσεσθαι) Rectius legeretur συστρατεύσεται. Steph. Συστρατεύσεσθαι) Ita profecto oportuit, niſi ſi μετέχειν in praecedentibus fuerit. Nam διότι & ὅτι infinitam orationem poſſe admittere, ſaepe monitum antea eſt. Habet aliud verborum ſeries, auribus parum gratum: quis enim temere τῇ δ' εὐνοίᾳ πρὸς ἐνεῖνον — καταλιπὼν ἐκεῖνον, τῷ βασιλεῖ &c. artiſſime iunxiſſet? Sed haec optimis etiam excidunt. Wess.

Pag. 60. *l.* 3. Πλείω τῶν τετταράκοντα μυριάδων) Vid. not. in L. I, 92. Wess.

ead. l. 5. Ἐνεχείρησαν ἀναιρεῖν) Haec copioſius Xenoph. Ἀναβ. I, p. 196. Wess.

Pag. 61. *l.* 2. Πεζοὺς ὀκτακοσίους) Ἑπτακοσίους ἔχων ὁπλίτας de Chiriſopho Xenophon L. I Exp. Cyr. p. 199. Verum auctor eo in numero ſibi conſtat, ſicuti c. 19 indicio eſt. Wess.

ead. l. 11. Ἐπὶ τὰς πύλας καλουμένας) Συρίας πύλας ſive Ἀμανίδας intelligi, ordo itineris innuit. De illis Cellar. Geogr. Vet. L. III, 6, pag. 246, diligentiſſime. Itaque actum non agam. Wess.

ead. l. ult. Τὸ μὲν τραχὺ καὶ κρημνοὺς ἔχον &c.) Videntur & haec aſpera, nec ſatis expedita. Puto ἕτερον ὄρος, (μία δ' ἐστὶ τῶν περὶ τοὺς τόπους ἐκείνους,) καὶ καλεῖται μὲν Λίβανος & reliq. fuiſſe primitus. Sic certe melius cohaereſcent omnia. Peccatur tamen haud leviter, cum Libano tribuitur, quod Amano convenit monti. Is παρὰ τὴν Φοινίκην παρεκτείνει, ortus ab ipſis Pylis. Nam Libani initium haud longe Tripoli eſt, ab auctore ſatis accurate ſignatum L. XIX, 58, & Strabone L. XVI, pag. 1095. Errorem notaverat his verbis doctiſſimus Iac. Palmerius: *Mire ſe prodit* ἀγεωγραφητὸν *Diodorus, nec video, quomodo poſſim eum tueri.* Wess. Quanto magis conſidero hanc montis deſcriptionem, eamque contendo cum illis, quae Diodorus L. XIX, 58, de Libano in literas retulit, in eam opinionem compellor, ut in vocem ΛΙΒΑΝΟΣ vitium penitius ſeſe inſinuaſſe ſuſpicer. Potuit quidem certe ex ΑΜΑΝΟΣ, prave ſcripto vocabulo, a ſomnolento librario ΛΙΒΑΝΟΣ procudi. Idem *in Addend.*

Pag. 62. *l.* 4. Ὑπάρχων) Aut ὑπάρχει legendum eſt, aut aliquid addendum. Steph.

ead. l. 10. Ἡμέρας εἴκοσι) Immo caſtris XIII, ſive σταθμοῖς, Thapſacum Cyrus, a Pylis progreſſus, devenit. Sic Xenophon Ἀναβ. I, pag. 199 & ſeq. Ipſam Thapſacum, πόλιν μεγάλην καὶ εὐδαίμονα, praeter celebrem Euphratis traiectum nobilitabat antiquiſſima origo. Eadem enim ac *Thipſach* 1 Reg. V, 24, ut pulchre adverterunt viri praeſtantiſſimi Fr. Iunius & H. Grotius. A Macedonibus *Amphipolim*, mutato nomine, dictam fuiſſe, ex Plinio L. V, 24, & Stephano cognitiſſimum. Wess.

Pag. 63. *l.* 3. Κατ' ἄνδρα ἕκαστον δώσει &c.) Vid. Xenoph. Ἀναβ. I, pag. 200. Wess.

ead. l. 13. Ἐπεὶ δὲ ἔτι παρ' Ἰνδῶν &c.) Scriptum fuiſſe puto ab auctore ἐπεὶ δὲ αἵ τε &c. Steph. Malim cum Rhodomano οἵ τε παρ' Ἰνδῶν. Forte & mox ſcripſerat ἀφεστά-

ναι τοῖς τόποις, quemadmodum L. XIII, 22, ut ad Indos ceteroſque parentes pertineat, longo terrarum ſpatio a Media diſſitos. WESS.

Pag. 64. *l.* 1. *Οὐκ ἐλάττους τετταράκοντα μυριάδων*) Eundem regii exercitus numerum edidit Cteſias in Plut. Artaxerx. pag. 1017 D. longe vero ampliorem Dinon & Xenophon, quem vide Exp. Cyr. L. I, p. 206. WESS.

ead. l. 7. *Τὸ μὲν πλάτος ποδῶν ἑξήκοντα* &c.) In foſſae latitudine & altitudine haud levis eſt diſcordia. Xenophon l. c. *τὸ μὲν εὖρος ὀργυιαὶ πέντε, τὸ δὲ βάθος ὀργυιαὶ τρεῖς*· hoc erit, ſi cum Herone *ὀργυιὰν* aequaveris ſex pedibus, latitudine XXX, altitudine XVIII pedum. Plutarchus aliter Artaxerx. p. 1014, *καὶ γὰρ τάφρον εὖρος ὀργυιῶν δέκα, καὶ βάθος ἴσον, ἐπὶ σταδίους — τετρακοσίους ἐνέβαλε*, in latitudine quidem a Noſtro nihil diſcrepans, in profunditate plurimum, fortaſſe etiam a vero: vix enim ſibi quis perſuaſerit, tam alte eam fuiſſe depreſſam. Iam longitudinem conſidera, quam Xenophon in Paraſangas XII extendit, ſive ſtadia CCCLX, Plutarchus ſtad. CCCC, non magno, & ex controverſa Paraſangarum amplitudine nato, diſcrimine. Quorſum vero haec? ut teneam, non omnia hic loci eſſe ſana. Omiſſa mihi videtur foſſae longitudo, eiuſque indicium durare in *μῆκος*. Fuerit ergo *τὸ δὲ βάθος ποδῶν δέκα καὶ τὸ μῆκος σταδίων τετρακοσίων*, aut ſimile quiddam. Palmerius, quod paene fueram oblitus, ſtat a me, haec animadvertens: *Si ſana eſt haec lectio, notanda eſt: alibi enim non invenias talem vocis μῆκος ſignificationem, nempe pro βάθος. Hunc Diodori locum mallem notare, quam imitari. Sed credo deeſſe aliquid, & ſuſpicor poſt vocem μῆκος ſcriptum fuiſſe numerum longitudinis eius foſſae, & deinde τὸ δὲ βάθος ποδῶν δέκα, profunditas autem pedum decem.* WESS.

Pag. 65. *l.* 1. *Ὧν ἁπάντων Κλέαρχος — ἀφηγεῖτο*) In hac aciei deſcriptione egregie ſuorum ſecuritati, non ſaluti Cyri, Clearchus conſuluit. Vide Plut. Artaxerx. p. 1015 B. WESS.

ead. l. 6. *Ἀριδαῖος*) In Xenophonte ſemper *Ἀριαῖος*, quod & Plut. Artax. p. 1016 B. agnoſcit. WESS.

ead. l. 12. *Τὸν ἀριθμὸν οὐκ ὀλίγα*) Centum erant & quinquaginta, teſte Xenophonte L. I, p. 206. WESS.

Pag. 66. *l.* 8. *Ὑπερπετεῖς ἐδόκει ποιήσειν*) Suidas in *Ὑπερπετεῖς* haec exſcripſit, ſed ita, ut verba & ſententiam Diodori mutilaverit, quod L. Kuſteri diligentiam haud fugit.

Ὑπερπετεῖς interpretatur ὑπὲρ λίαν σωζομένους, inepte, ſi tamen ita ſcripſerit. Sunt ὑπερπετεῖς, qui ſupra nos tranſvolant. De lacu Averno Strabo L. V, pag. 374 B. προσεμύθευον δ' οἱ ἐπιχώριοι καὶ τοὺς ὄρνεις, τοὺς ΥΠΕΡΠΕΤΕΙΣ γενομένους, καταπίπτειν εἰς τὸ ὕδωρ. Polybius de telis, quae catapultis emiſſa, ſupra Romanos avolabant, ὅτε δὲ ταῦθ' ΥΠΕΡΠΕΤΗ γίγνοιτο L. VIII, 6. Paullo aliter montis vertex, ultra aërem noſtrum in altum evectus, ὑπερπετὴς ἄκρα τῆς τῶν ἀνέμων πνοῆς, inf. L. XVII, 7, & ὑπερπετεῖς ἄνεμοι, qui ſublimibus e montibus ſpirant, in Strabon. Lib. XV, pag. 1063 C. Quae quidem loca copioſiſſimum alioqui Graeci ſermonis Theſaurum, cui vocabulum id deſit, locupletare poterunt. Wess.

Pag. 67. *l.* 1. Καὶ ταῖς εὐχερείαις) Lego εὐχειρίαις, ut pagina ſeq. ταῖς τόλμαις καὶ εὐχειρίαις νικώμενοι, & itidem alibi non ſemel. Steph.

ead. l. 3. Καὶ τὰ π. τῶν ταγμ. ἔχοντες ψιλικὰ) Sic ſcripſit. Τὰ ψιλικὰ τῶν ταγμάτων recurrunt L. XV, 32, XVII, 88. Intelliguntur ἀκοντισταὶ, τοξόται & σφενδονῆται, quemadmodum ipſe docet L. XIX, 92. Modo ὅπλα μικρὰ ea ſunt, quibus corpus tegebant, ſcuta inprimis. Infra L. XVII, 18, Alexander τὸ μὲν ἴδιον ὅπλον ἀνέθηκε τῇ θεῷ, τῶν δ' ἐν τῷ νεῷ κειμένων ὅπλων τὸ κράτιστον ἀναλαβὼν &c. ubi ſcutum eſſe, ex c. 21 apparebit clariſſime. Euripides Hecub. v. 14: — οὔτε γὰρ φέρειν ὅπλα Οὔτ' ἔγχος οἷός τ' ἦν. In quae haec Critici: Ὅπλα, τὰ φυλακτήρια, οἷον θώραξ, κράνος, neglecto clypeo, quem recte addidiſſent. *Arma* Latinorum conſuetudine loco ſimili poni, monuerunt viri eruditi Cl. Salmaſius ad Vopiſci Aurel. c. 7, Duker. in Thucyd. VII, 45. Wess.

ead. l. ult. Τῆς περὶ τὸν Ἐτεοκλέα) Vid. L. IV, 67. Wess.

Pag. 68. *l.* 2. Ἔσφηλεν αὐτὸν ἐπὶ τὴν γῆν) Non diſſimile hoc Longi Paſtor. L. IV, p. 155, ὁ δὲ μεθύοντα ἄνθρωπον καὶ ἑστῶτα μόλις παρωσάμενος ἔσφηλεν εἰς τὴν γῆν. Pugnam fratrum deſcribunt Xenophon Exp. Cyr. L. I, p. 209, & ex Dinone & Cteſia in Artax. p. 1016 Plutarchus. Wess.

ead. l. 7. Ἀναμαχόμενος τὸ — ἐλάττωμα) Obvium eſt de iterato proelio, quo cladem acceptam reſarciebant. Polyb. L. I, 55, σπουδάζων ἀναμαχέσασθαι τὴν γεγενημένην περιπέτειαν. Nicol. Damaſcenus Excerpt. Valeſ. p. 482, Pompeius διενοεῖτο — τὴν ἐκείνου ἧτταν ἀναμαχέσασθαι. Libanius Baſil. p. 133 D. ἀναμαχεῖσθαι δὲ τὴν πληγὴν, οὐδὲ

ὄναρ ἐλπίζουσιν. Quibus gemina e Noſtro ſi iungere velis, copia L. XVI, 19, XVIII, 72, XIX, 93, dabitur. Wess.

ead. l. 14. Ὑπό τινος τῶν τυχόντων Περσῶν πληγεὶς) Sequi Cteſiae opinionem videtur: nam alii auctorem necis aut Artaxerxem ipſum, aut Carem quendam edebant, de quibus Plut. Artax. p. 1016. Wess.

Pag. 69. *l.* 8. Πρός τινα τῶν ἰδίων σταθμῶν) Caſtra ſunt, in quibus non multo ante proelium tetenderat. Vid. Xenoph. Ἀναβ. I, p. 212. Wess.

Pag. 70. *l.* 9. Πλείους τῶν μυρίων πεντακισχιλίων) Cteſias caeſos ad IX millia regi victori relatos, ſibi vero non minus XX millia viſos, refert in Plut. Artax. p. 1017; quo numero ſi utrinque interemtos fuerit complexus, a Noſtri opinione non longe declinaverit. Wess.

Pag. 71. *l.* 2. Ἀνῃρημένου Κύρου) Interpone γάρ. Rhod.

ead. l. 10. Ὄνομα μὲν Φαλῖνος) Hoc praefero ob Xenophontem, eodem modo, etſi & eius Codd. in ſcriptura varient, vocitantem, L. II Exp. Cyr. p. 215. Flagitioſius in Plut. Artax. pag. 1017 Φάϋλλος Ζακύνθιος editur: melius ſcriptae ſchedae μετὰ Φαλλήνου τοῦ Ζακυνθίου, e quo Φαλήνου, ſive potius Φαλίνου, ut ego quidem malim, inſtaurarunt viri clariſſimi Bryanus & M. Solanus. Wess.

ead. l. 13. Καὶ πρὸς τὰς θύρας αὐτοῦ βαδίσαντες) Egregie Iſ. Caſaubonus in Diogen. Laërt. II, 69. Frequens eſt de illis, quibus regis gratia atque ope opus erat. Callicratidas apud Xenophont. Rer. Graec. L. I, p. 346, ἐγὼ δὲ ἐπὶ τὰς ἐκείνου θύρας φοιτᾶν οὐκ ἠδυνάμην ἐμαυτὸν πεῖσαι. Et Apollonius ad Domitianum, οὔτε ἐπὶ θύρας βασιλείους ἐφοίτησα, apud Philoſtrat. L. VIII, 7, p. 344, Vit. Apollon. Wess.

Pag. 72. *l.* 4. Καὶ γὰρ τότε Λεωνίδης εἶπεν) Superius L. XI, 5, narravit. Wess.

ead. l. 8. Παραπλησίως δὲ καὶ τοῦ Κλεάρχου) Alios reſponſores ſuppeditat Xenophon Cyr. Exp. L. II, 215, in pleriſque a Noſtro diſſentiens. Wess.

ead. l. 13. Χρησίμην ἡμῖν ἔσεσθαι καὶ ἀρετὴν) Τὴν ἀρετὴν, reiecto καὶ, & mox ἕως ἂν περὶ ἡμῶν &c. in not. Auctario corrigit Rhodomanus; cui equidem de copula aſſentio, ſed ὡς ἂν non muto. Habet enim nonnunquam eandem vim, ac *quamdiu*, docentibus Devario & H. Stephano Theſ. T. IV, p. 817. Wess.

ead. l. ult. Σώφιλον τὸν ἐφ' ἡγεμονίας τεταγμένον) Hunc

inter praefectos, qui cum Cyro expeditionem ſint ingreſſi, nuſquam invenio. Sophaenetus Stymphalius a Xenophonte ſaepe memoratur, nec eundem tamen eſſe dixero. Wess.

Pag. 74. *l.* 2. Περὶ τῆς ἐπὶ θάλατταν καταβάσεως) Regiones, quae in mare vergunt, *inferiores*, τὰς κάτω, quae longiſſime a mari in mediterranea porriguntur, *ſuperiores*, τὰς ἄνω· inde ἀνάβασιν de itinere, quod in interiora provinciae, κατάβασιν cum verſus mare properatur, adhiberi tralaticium eſt. Vid. c. 22, Arrian. Exp. Alex. L. I, 12, & quae viri doctiſſimi Iſ. Voſſius ad Melam I, 3, C. A. Dukerus in Thucydid. L. I, 120, & Hutchinſon ad L. I Exp. Cyr. princ. Xenophontis obſervaverunt. Wess.

ead. l. 5. Ἥνπερ ἦλθον) Nihil hinc demuto. Xenoph. Ἀναβ. II, pag. 218, πότερον ἄπιμεν, ἥνπερ ἤλθομεν, ἢ ἄλλην τινὰ ἐννενοηκέναι δοκεῖς ὁδὸν κρείττω; poſſet alioqui levi opera ex vitioſiore Codd. ſcriptura ἥπερ ἦλθον formari. Wess.

Pag. 75. *l.* 4. Ἐν δὲ ταύταις συνεφώνησεν &c.) Conf. Xenophont. L. II, p. 221. Wess.

ead. l. 10. Ἐπὶ τὰς ὁδοιπορίας ἐγίνοντο) Lego περὶ τὰς ὁδοιπορίας. Sic ſaepe dicit γίνεσθαι περί τι· ut p. 385, περὶ δὲ τὴν τῶν τειχῶν κατασκευὴν ἐγίνοντο· & p. 423 περὶ τὸν τῶν δυνάμεων ἀθροισμὸν καὶ τὴν ἄλλην ἐγίνοντο παρασκευήν. Steph. Accedo viro doctiſſimo. Scriptori enim noſtro nihil hoc genere familiarius. Vid. ad L. XI, 75. Wess.

ead. l. 14. Ἔδωκε τὴν ἑαυτοῦ θυγατέρα) Id alibi vix reperias. Scio a viro conſultiſſimo huc referri ex Xenophonte Ἀναβ. L. II, pag. 222, ἐν δὲ τούτῳ Τισσαφέρνης ἧκε, ἔχων τὴν ἑαυτοῦ δύναμιν, ὡς εἰς οἶκον ἀπιών, καὶ Ὀρόντας τὴν ἑαυτοῦ δύναμιν. ἦγε δὲ καὶ τὴν θυγατέρα τοῦ βασιλέως ἐπὶ γάμῳ· verba enim ἦγε δὲ καὶ &c. ad Tiſſaphernem pertinere, non Orontam: hunc eum videri, quem Xenophon ſemel iterumque *coniugis regiae fratrem* appellarit. Mihi ſecus, pace eius dictum ſit, videtur. Verba Xenophontis Orontam, cui artiſſime cohaerent, ſpectant. Tum quod Noſter L. XV, 2, hominem hunc κηδεστὴν τοῦ βασιλέως nuncupat: tum quia Xenophon id clariſſime docet L. III, p. 243, Τισσαφέρνης ἐπεφάνη, inquiens, οὓς τε αὐτὸς ἦλθεν ἱππέας ἔχων, καὶ τὴν Ὀρόντου δύναμιν, τοῦ τὴν βασιλέως θυγατέρα ἔχοντος. Bene ergo Rhodomanus κηδεστὴν τοῦ βασιλέως *generum regis* vertit. Vide tamen Barbeyrac. Hiſtor. Foed. P. I, p. 267. Wess.

Pag. 76. *l.* 10. Ἄλλοις γε ἡγεμόσιν ἐλθεῖν) Ingentis hia-

tus indicium hic eſt in Clarom. cuius quidem defectum verſione ſua utcunque explevit Rhodomanus, ſed plura deeſſe videntur: nempe reconciliata Ariaei ſive Aridaei & Tiſſaphernis gratia, Graecorum progreſſus, poſitaeque illis inſidiae, Tiſſaphernis & Clearchi congreſſus, & alia, quae ex Xenophonte L. II Exp. Cyr. p. 222 — 226, peti debent. Wess.

ead. l. 12. Ὡς εἰκὸς) Quam vim ὡς εἰκὸς habeat, non temere quiſquam affirmarit. Cur enim par erat, ut una cum Clearcho & ceteris fere ducibus omnibus ductores ordinum ad Tiſſaphernem irent? Scribe ὡς εἴκοσι, & bene omnia ſe habebunt. Ad viginti enim cohortium praefecti pariter cum ducibus & Clearcho ad Tiſſaphernem ſeſe contulerunt. Πέντε μὲν στρατηγοὺς, εἴκοσι δὲ λοχαγοὺς, Xenophon ait L. II Exp. Cyr. p. 227, omne de hac correctione dubium eximens, uti & Polyaen. VII, 18. Wess.

Pag. 77. *l.* 6. Ἐξ ὧν εἰς φυγὼν &c.) Nicarchus Arcas, gravi vulnere affectus, τετρωμένος εἰς τὴν γαστέρα, καὶ τὰ ἔντερα ἐν ταῖς χερσὶν ἔχων, apud Xenophontem dicto loco. Wess.

ead. l. 13. Χειρισόφῳ τῷ Λακεδαιμονίῳ) Principatum totius Graeciae hac tempeſtate Spartani obtinebant: Chiriſophus domo Lacedaemonius erat; hinc ceteris, ut exercitum duceret, ex Xenophontis ſententia praelatus eſt. Χειρίσοφος μὲν ἡγεῖτο, ἐπειδὴ καὶ Λακεδαιμόνιός ἐστι, L. III Exp. Cyr. p. 239. Wess.

Pag. 78. *l.* 2. Μένωνα δὲ μόνον ἀφῆκε) Sed in breve tempus. Luit enim dein homo impurus graviſſimas poenas, diu atrociſſime excarnificatus, ſi Xenoph. extremo L. II Ἀναβ. non fallit. Wess.

ead. l. 13. Τὰ τῶν Καρδούχων ὄρη) Καρδούχια ὄρη Xenophonti, qui quidem montes a Gordyaeis, in quibus arca Noarchica conquievit, non diſcrepant. Nam quibus olim Καρδούχων nomen, illi deinceps Γορδυαῖοι. Plinius Lib. VI, 15: *Adiabenis connectuntur Carduchi quondam dicti, non Cordueni, praefluente Tigri.* Aliter Strabo, ſi tamen ea ſcripſerit, quae L. XVI, p. 1083, ita leguntur: πρὸς δὲ τῷ Τίγρει τὰ τῶν Παρθυαίων χωρία, οὓς οἱ πάλαι Καρδούχους ἔλεγον· qua de re vehementer dubito. Nam quis Parthos & Καρδούχους eoſdem dixit? a quo alio Parthi Tigri fluvio ſunt ita admoti, ut hoc Strabonis loco? Auctor ipſe Tigrim Gordyaeam radere, ſive ut Plinius, *luſtrare montes Gordyaeo-*

rum, paullo ante prodiderat. Refinge ergo τὰ τῶν Γορδυαίων χωρία, ut ſecum & aliis cum Geographis conſentiat. Menda nata videtur, quod proximo verſu τοῦ τῶν Παρθυαίων στρατηγοῦ facta mentio eſſet. Wess.

Pag. 79. *l.* 3. Καὶ τοξεύμασι ὑπερμεγέθεσι χρῆσθαι) Xenophon, quem Diodorus aemulatur, L. IV, p. 253, de Carduchis: ἄριστοι δὲ τοξόται ἦσαν. εἶχον δὲ τόξα ἐγγὺς τριπήχη, τὰ δὲ τοξεύματα πλέον ἢ διπήχη. εἷλκον δὲ τὰς νευρὰς, ὁπότε τοξεύοιεν, πρὸς τὸ κάτω τοῦ τόξου τῷ ἀριστερῷ ποδὶ προσβαίνοντες. τὰ δὲ τοξεύματα ἐχώρει διὰ τῶν ἀσπίδων καὶ διὰ τῶν θωράκων· quae, quia Noſtrum illuſtrare poſſunt, exſcribere placuit. Wess.

ead. l. 11. Τούτοις σαυνίοις χρωμ.) Videtur deeſſe ὡς ante σαυνίοις. Steph. & Rhod. quibus conſentit Urſinus. Ego ſubintelligi poſſe puto, ut in his Xenophontis, ἐχρῶντο δὲ αὐτοῖς οἱ Ἕλληνες ἐπιλαβόμενοι ἀκοντίοις ἐναγκυλῶντες· ubi Hutchinſonius, non oblitus horum Diodori, de ἐναγκυλᾶν, ἐναγκυλεῖν, pro quo ἐναγκυλοῦν rariore forma Aelian. Hiſt. Animal. L. V, 3. Vide etiam H. Valeſium ad Evagrii Eccl. Hiſt. L. III, 25. Wess.

ead. l. 12. Ἐπιπόνως, παρεγενήθησαν &c.) Non multum refert, ſive ante ἐπιπόνως, ſeu poſt illud, diſtinguas. Sententia fere eadem manet. Centrites fluvius Armeniam a Carduchorum agro ſeparabat, Xenophonte auctore. Wess.

Pag. 80. *l.* 13. Τοῦ δὲ χειμῶνος ἐπίτασιν λαμβάνοντος) Armeniae aër frigidiſſimus eſt: regio perpetuis paene nivibus obruta nec ver, neque autumnum novit, planeque δυσχείμερος apud Gregor. Nyſſenum Or. in XL Martyr. p. 107. Cuius quidem hiemis incommoda niviſque, quae ea in regione perpeſſi fuerunt Graeci, eleganti verborum ambitu Xenophon & Noſter exſequuntur; ſimilem vero calamitatem, quacum in Armeniam properans conflictata perhibetur Ogia, Abgari ſoror, Moſes Chorenenſis Hiſtor. Armen. L. II, 33. Refer & huc egregiam νιφοβόλων horum locorum deſcriptionem ex Strabonis L. XI, p. 800 B. Wess.

Pag. 81. *l.* 8. Διὰ τὸν ἀπὸ τῆς αἰθρίας πάγον) Ex Reg. 2. leviter mutavi, ut congrueret his de Gallia, κατὰ δὲ τὰς αἰθρίας κρυστάλλῳ καὶ πάγοις ἐξαισίοις πληθύει, Lib. V, 25. Sed exiguum diſcrimen; quodque ἐν τῇ αἴθρᾳ Pauſaniae L. VIII, p. 883, id apud Herodotum ἐν τῇ αἰθρίῃ eſt. Wess.

Pag. 82. *l.* 3. Ἔνιοι δὲ καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐτυφλώθησαν) Vide ſis Xenophontem Exp. Cyr. L. IV, p. 259. Wess.

ead. l. 8. Ταῖς οἰκίαις ἐγκαταβαίνουσι) Non omnia hic ſana. Rhodomanus inducto poſtremo vocabulo in not. Addend. legebat ἐν δὲ ταῖς οἰκίαις εἶχον τά τε βοσκ. bene quidem ad ſententiam loci, nimie tamen. Mihi participium ἐγκαταβαίνουσι, etſi ſuperioribus arte necti poſſe videatur, quia optimis Codd. diſplicet, haud placet: quo ſublato ſi legeris ἐν δὲ ταῖς οἰκίαις τά τε βοσκήματα &c. poterunt ea commode pendere ex εἶχον, quod proxime praeceſſit. Xenophon: αἱ δὲ εἴσοδοι τοῖς μὲν ὑποζυγίοις ὀρυκταὶ, οἱ δὲ ἄνθρωποι κατὰ κλιμάκων κατέβαινον. ἐν δὲ ταῖς οἰκίαις ἦσαν αἶγες, ὄϊες & reliq. quae L. IV, p. 260, legi poſſunt. Wess.

ead. l. 13. Εἰς τὸν Φᾶσιν ποταμὸν) Rhodomanus ὡς τὸν, citra gravem cauſam: ſi quid innovandum, πρὸς τὸν ex Reg. 1. adſciſci poterit. Verum ea res levis & arbitraria. Maioris eſt momenti Phaſin hunc noſſe, quem Xenoph. εὖρος ὡς πλεθριαῖον fuiſſe refert, quemque alium viri doctiſſimi Deslile & Hutchinſon opinantur ac nobilem Colchidis fluvium, in Euxinum ſeſe Pontum demergentem. Quorum opinio veri quadam ſpecie non caret. Nam & longius Colchorum finibus aberant Graeci, cum ad id flumen pervenirent: & tametſi ex Armenia ſive *Armenio* monte, ut Dionyſius Perieg. v. 694, Colchidis Phaſis deſcenderet, necdum tamen prope ipſos fontes ea amplitudine ruebat. Subſtituunt *Araxem*, qui Ἔραξ ποταμὸς, ἤτοι ὁ Φᾶσις Imp. Conſtantino Porphyrogenito de Adminiſtr. Imp. cap. 45, ſicuti illi aſſeverant. Ego vero addubito. Φασιανὴ enim, qua de imperator, a Phaſide Colchidis videtur appellata: & ratio dari poteſt opportuna, cur Phaſis ſit Ἔραξ dictus, nulla vero, cur Araxes Phaſidis nomen abſtulerit. *Erras* ſive *Aras* Perſarum ſermone *fluvium* indicat: quo titulo cum quodvis maius flumen deſignarent, hinc tot diverſis Aſiae in locis amnes Araxae, ut belle docuit H. Relandus Diſſert. de Paradiſo c. 17. Quaerendum itaque huic Phaſidi aliud patrocinium, quod donec reperiatur, ampliabo. Wess.

ead. l. 14. Τὴν Χάων καὶ Φασιανῶν) Prioris populi nomen vitioſum eſt. Xenophonti Τάοχοι ſunt & dicuntur. Alii Τάους vocabant, Sophaeneto apud Stephan. in voc. Τάοχοι teſte. Scribendum ergo τὴν Ταόχων, aut certe, quod a vulgato recedit propius, τὴν Τάων cum Hutchioſonio ad Ἀναβ. L. IV, p. 321 ed. Oxon. Videor etiam poſſe ſuſpicari, Diodorum in illis, ubi a Xenophonte diſſentit, Sophaenetum iſtum ducem ſibi legiſſe. Scripſerat Κύρου Ἀνάβασιν, diſerte

a Stephano in voc. Καρδοῦχοι citatam, fueratque expeditionis pars non poſtrema. Neque enim diverſus eſt a Sophaeneto Stymphalio, de quo ſaepe Xenophon: quod quidem Thomae de Pinedo diligentiam fugiſſe mirarer, niſi plura alia eum praeteriiſſent. Porro *τὴν Φασιανῶν χώραν* Noſtri in animo Euſtathius habuit, cum commentaretur in Dionyſii v. 689. WESS.

ead. l. 16. *Τούτους μὲν ἐν τῇ μάχῃ νικήσαντες*) Eradit praepoſitionem Rhodomanus, quae ut frequentiſſime abeſt, ita reperire poterit, cuius auxilio defendatur, praeſertim cum in ea retinenda Codd. conſpirent. Abundat enim haud infrequenter utroque in ſermone. Exempla collegerunt Burdelotius in Heliod. p. 26, & N. Heinſius ad Valer. Flacc. L. V, 349. WESS.

Pag. 83. *l.* 2. *Τὴν Χαλκιδέων καλ. χώραν*) Apud Xenoph. *Χαλύβων*, quod aut recipiendum, aut *Χαλδαιων*. Diſtinguit, fateor, Xenophon extremo L. VII Ἀναβ. *Χάλυβας* & *Χαλδαίους*, vicinos tamen ait. Strabo vero L. XII, p. 826, *οἱ δὲ νῦν Χαλδαῖοι, Χάλυβες τὸ παλαιὸν ὠνομάζοντο.* Adde Stephan. in *Χαλδαῖοι* & Ἀλύβη, ubi Berkelius, etſi illi quodammodo faveat, quod tamen non animadverterat, Euſtath. in Dionyſ. v. 767, modum excedit. WESS.

ead. l. 4. *Πρὸς τὸν Ἅρπαγον ὀνομ. ποταμὸν*) *Ἅρπασος* in Xenophonte Exp. Cyr. L. IV, p. 265. Alterutrum vitioſum eſt: immo utrumque, ſi verum pervidit Theoph. Sig. Bayerus. Cenſet enim in Memor. Scyth. T. III Comment. Acad. Petropolit. p. 373, idem hoc eſſe flumen, quod Plinius *Abſarum*, Ptolemaeus *Apſorum*, Arrianus *Apſarum* vocitarunt. Ad id a Plinio Macronas admoveri accolas, & plus fidei mereri Arrianum, Cappadociae praeſidem, Alanorumque victorem, quam Xenophontis libros. Sed, me quidem iudice, ſatis confidenter. Sint enim Macrones Apſaro vicini, quid id ad Xenophontis & Diodori flumen? Necdum enim Graeci, cum Harpaſum traiicerent, ad Macrones erant delati, a quibus plurium dierum itinere aberant, ſicuti quae ſtatim in Xenophonte atque hic ſuccedunt, declarant. Malim proin de flumine, eiuſque vera ſcriptura nihil decernere, tantoque minus, quod intima illius tractus, quem Graeci pererrarunt, denſioribus tenebris ſint obſcurata. WESS.

ead. l. 6. *Διὰ τὰ Σκουτίνων πορευόμενοι*) Sic bene Reg. 2. modo *χωρία* ſubintelligas. Alioqui *διὰ τὴν Σκουτ.* relin-

gendum erat, quod Th. de Pinedo in opinionem venit ad Steph. voc. Σκυθηνοί· ſic enim is gentem hanc nuncupat, Xenophon Σκυθινούς. WESS.

ead. l. 9. Πόλιν μεγάλην Γυμνασίαν) Xenophon πρὸς πόλιν μεγάλην καὶ εὐδαίμονα οἰκουμένην. ἐκαλεῖτο δὲ ΓΥΜΝΙΑΣ. WESS.

ead. l. 13. Ἐπὶ τὸ Χήνιον ὄρος) Ὄνομα δ' ἦν τῷ ὄρει Θήχης, ſic nunc in Xenoph. aliis Ἥχης legentibus, quorum quid praeſtet veriuſque ſit, non temere affirmavero. Quanta vero cum laetitia hinc mare proſpectaverint, arbitratu facile eſt. Libanius eam ob oculos habuit Or. X, p. 280 A. τοῖς μὲν δὲ μυρίοις στρατιώταις θάλασσα φανεῖσα τὸ πρῶτον, μετὰ τὸ πλῆθος τῶν ὀρῶν τε καὶ πόνων, κραυγήν τε ἐκίνησε καὶ δάκρυα σὺν χαρᾷ· καὶ περιέβαλλον ἀλλήλους οἱ κοινωνοὶ τῶν κινδύνων ἐκείνων. Sic lege. Nam καίπερ ἔβαλλον abſurdum eſt, & errantem Morellium in fraudem induit, a qua prudenter ſibi cavit in recentata orationis eius editione doctiſſimus Olearius. Vellem quoque Κυρείους στρατιώτας poſthabuiſſet τοῖς μυρίοις, & perſanatus fuiſſet locus. Κυρεῖοι enim milites ſunt, quos Cyrus e barbaris ſibi legerat, certe apud Xenophontem. Μύριοι rotundiore numero Graeci, qui poſt tot caſus & rerum diſcrimina mare tandem adſpiciunt. Ceterum quinto, poſtquam Gymnaſia ſive Gymnade diſceſſerant, die ad montem eum perveniunt in Xenophonte. WESS.

Pag. 84. *l.* 10. Εἰς τὴν τῶν Μακρώνων) Iidem, qui Sanni deinceps. Σάννοι, οὓς πρότερον ἐκάλουν Μάκρωνας, Strabo L. XII, pag. 825. Poſtea Τζάννοι, ſive Τζάνοι, ut ex Agathia princ. L. V colligas, atque inprimis ex Procopio L. I Bel. Perſ. c. 15, ubi τὸ Τζανικὸν ἔθνος, οὐδενὸς κατήκοοι, ᾤκηντο, Σάνοι ἐν τοῖς ἄνω χρόνοις καλούμενοι. Adde L. IV Bel. Goth. c. 1, & lege Σάνους, non Σουανούς. Quod vero Critici veteres ad Apollon. Rhod. I, 1023, & II, 396, Macrones hos ex Euboea inſula derivant, quae olim Μάκρις diceba-tur, id lepidum Grammaticorum commentum eſſe opinor. Mihi Scylacis & Melae *Macrocephali* eiuſdem videntur originis. WESS.

Pag. 85. *l.* 7. Παραλόγῳ περιέπιπτον συμπτώματι) Conf. Xenophont. extremo L. IV. Intelligitur genus illud mellis, quod in Ponto, *gente Sannorum, ab inſania, quam gignit, maenomenon vocant*, ſicuti Plinius N. H. L. XXI, 13, ſcribit. Cuius μαινομένου μέλιτος praeter Dioſcoridem L. II, 103,

meminerunt Strabo L. XII, p. 826 A. & Aelian. de Animal. L. V, 42, & Procop. Bell. Goth. L. IV, 2. Vide, quae Iungermannus adſcripſit Longi Paſtor. L. I, p. 201. Wess.

Pag. 86. *l.* 3. Κειμένην δὲ ἐν τῇ Κόλχων χώρᾳ) His utitur Euſtathius in Dionyſ. Perieg. v. 772, ſed πρὸς τῇ τῶν Κόλχων legens, motus fortaſſe eadem ratione, qua Procopius L. IV Bell. Goth. c. 2, Trapezuntem Colchis vicinam negabat, ſed cui ſatis eſt factum ad Itiner. Antonini p. 216. Cum Diodoro ſentit Xenophon. Wess.

ead. l. 6. Ἡρακλεῖ καὶ Διὶ Σωτηρίῳ) Τῷ Διὶ τῷ σωτῆρι καὶ Ἡρακλεῖ ἡγεμόσυνα, inquit Xenophon, ſive victimam ob praeſtitum in itinere, quo & duces exſtiterant, auxilium. Herculem ἡγεμόνα dabit idem L. VI, p. 294. Wess.

ead. l. 11. Ἀναξιβίῳ τῷ Βυζαντίων ναυάρχῳ) Claſſis Spartanae praefectus erat, tum temporis Byzantii agens, quod Xenophon diſtincte ſignificat L. VII, p. 311. Mox τῶν ἐπικώπων δύο πλοιάρια duae erant naves, quarum una quinquaginta, altera triginta remis impellebatur, uti ex eodem conſtat. Wess.

Pag. 87. *l.* 2. Εἰς Κερασοῦντα) Vide Tournefortii Epiſt. ex itinere Aſiatico ſcriptam, XVII, p. 98. Wess.

ead. l. 7. Ἑπτωρόφους ἔχοντες ξυλίνους πύργους) Interpres ἑπταφόρους correxit, *turres, quae a ſeptenis promoveri poterant*, vertens. Factum nollem. Πύργοι ἑπτόροφοι, ſive ἑπτώροφοι, turres ſunt ad ſeptimam uſque contignationem eductae, ut οἰκίαι τετρώροφοι καὶ πεντώροφοι L. I, 45, & πύργοι ἑξόροφοι infra hoc libro c. 51. Nimirum in turribus ligneis habitabant Moſynoeci, indidem & nomen ſortiti. Διὸ καὶ Μοσυνοίκους ἐκάλουν οἱ παλαιοὶ, τῶν πύργων ΜΟΣΥΝΩΝ λεγομένων, Strabo L. XII, p. 825 B. & ante eum Apollon. II, 381:

> Δουρατέοις πύργοισιν ἐν οἰκία τεκτήναντες
> Κάλλινα, καὶ πύργους εὐπηγέας, οὓς καλέουσι
> ΜΟΣΣΥΝΑΣ. ———

Adde v. 1018. Wess.

ead. l. 12. Κἀκεῖθεν διαδοῦναι τοῖς ὄχλοις τὰ προστάγματα) De Moſſynis turres ligneas ſubeuntibus Mela I, 19: *Reges ſuffragio deligunt, vinculiſque & artiſſima cuſtodia tenent: atque ubi culpam prave quid imperando meruere, inedia totius diei afficiunt.* Qua in re abit ab Apollonio II, 1028, inedia regem ſtatim ob ius male datum enecari tradente:

> Αὐτὰρ ἐν ὑψίστῳ βασιλεὺς μόσσυνι θαάσσων

Ἰθείας πολέεσσι δίκας λαοῖσι δικάζει
Σχέτλιος· ἢν γάρ που τὶ θεμιστεύων ἀλίτηται,
Λιμῷ μιν κεῖν' ἦμαρ ἐνικλείσαντες ἔχουσιν.

Scio, Iſ. Voſſium ſtudioſe Melae ſuo contra Pintianum adfuiſſe, ſed Nicolaus Damaſcenus verba Apollonii in aliam ſententiam interpretatur. Ἐὰν δέ τις δόξῃ κακῶς ποτε βεβουλεῦσθαι, τῷ λιμῷ αὐτὸν ἀποκτείνουσι, in Excerpt. Valeſii p. 517. WESS.

ead. l. 13. Βαρβαρώτατον δ' ἔφασαν οἱ στρατιῶται &c.) Xenophon eadem omnia L. V, pag. 277, cui adde Apollon. Rhod. II, 1020. WESS.

Pag. 88. *l.* 5. Ἣν ἐκάλουν Τιβαρηνὴν) Sic regionis nomen ex ſcriptorum librorum veſtigiis refinxi. Xenophon Τιβαρηνῶν χώραν, Apollonius Rh. II, 1012, Τιβαρηνίδα γαῖαν appellat. WESS.

ead. l. 7. Πεντήκονθ' ἡμέρας διέτριψαν) Xenophon τετταράκοντα καὶ πέντε, qui & urbem Κοτύωρα vocat Ἀναβ. L. V, pag. 278. Ceteri plerumque τὸ Κύτωρον, aut τὸν Κύτωρον, ut Strabo L. XII, p. 820, Apollon. Rhod. II, 944, atque alii. Diſtinguit, fateor, Κοτύωρα & Κύτωρον Stephanus, ſed iniuria, ut viri docti dudum monuerunt. WESS.

ead. l. 13. Μέγιστον εἶχεν ἀξίωμα τῶν περὶ τοὺς τόπους) Euſtathius his uſus eſt ad Dionyſii v. 772. Fuiſſe Sinopen Mithridatis regiam, & propterea a L. Lucullo expugnatam, notum ex Strabone L. XII, p. 821, & Plut. in Lucullo p. 506, ſatis eſt. WESS.

Pag. 89. *l.* 3. Μεγαρέων ἄποικον) Megarenſium coloniam fuiſſe, conſentiunt veteres plerique. Strabo tamen L. XII, pag. 816, Μιλησίων κτίσμα perhibet, notatus & a Caſaubono & Palmerio. Non longe ab urbe erat Ἀχερουσιὰς Χερρόνησος, ſicuti Xenophonti dicitur Lib. VI, pag. 292, & Schol. Apollon. II, 730, ubi Herculem ab inferis Cerberum extraxiſſe etiam Dionyſius canit Perieg. v. 790, & nummi ΗΡΑΚΛΕΙΑΣ ΕΝ ΠΟΝΤΩι apud Vaillantium & Spanhemium oſtendunt. Porro & haec Diodori exſcripſit Euſtathius ad Dionyſii v. 791. WESS.

ead. l. 10. Τρισχίλιοι ὀκτακόσιοι) In his numeris menda eſt. Rhodomanus adſcripſerat, in Xenophonte V Ἀναβ. p. 273 ὀκτακισχιλίους καὶ ἑξακοσίους numerari, ſive *octo millia & ſexcentos;* quod verum, tametſi numerus is initus ibi dicatur Ceraſunte: eundem enim facile conſummabis ex illis, quae L. VI, pag. 294, prodita leguntur. Quid? auctor ipſe

c. 37, πεντακισχιλίους eorum refert ducem ſibi Xenophontem legiſſe. Conſtat ergo de mendo. Qui vero numeri ſubſtitui debeant, an Xenophontis, an alii, meliores docebunt libri. Nam ἑπτακισχίλιοι, quos in not. Auctario ſubiecit Rhodomanus, incertae coniecturae debentur. Wess.

ead. l. 13. Θρᾳκῶν πόλιν) Mallem χώραν ſcripſiſſet: nam editum nimis quidem vagum eſt. Quod autem uno anno abſolvitur Graecorum haec expeditio, id pro more auctoris factum, ne, quae inter ſeſe apta ſunt, diſpeſcerentur. Alioqui unius ea anni & trium fuit menſium, docente extremo L. VII Xenophonte. Wess.

Pag. 90. *l.* 5. Θρασύβουλος ὁ Τυριεὺς) Meurſius emendat Στειριεύς· optime. Sed fuit & alter Thraſybulus Κολυττεὺς, quem etiam fuiſſe ex numero eorum, qui Phylam occupaverunt, ait Demoſthenes Orat. contra Timocratem. Forte ille Alcibiadis inimicus, Thraſonis filius, de quo Plut. in Alcibiade. Palm. Certiſſimam Meurſii de Pop. Attic. in ΣΤΕΙΡΙΑ correctionem occupavit ad Nepotis Alcibiad. c. 7 Schottus. Probavit eandem Tib. Hemſterhuſius ad Ariſtoph. Plut. p. 166, inſuper opinatus, orationis ſtructuram haud paullo planiorem futuram fuiſſe, ſi Diodorus dixiſſet Θρασύβουλος ὁ Ἀθηναῖος ἀπὸ τοῦ δήμου Στειριεὺς ὀνομαζόμενος· quod citra dubium cum vero congruit. In Xenophonte Rer. Graec. L. IV, pag. 422, reperies Θρασύβουλον τὸν Στυρέα· male; nulla enim in Attica Στύρα, docente ad Strabon. L. X, p. 685, viro magno. Rectius Aeſchin. in Cteſiphont. p. 82 Θρασύβουλον τὸν Στειριέα vocat. Phylam autem Thraſybulus parva manu occupavit: in qua tamen finienda inſignis inter veteres diſcordia eſt. Xenophon illi ſocios circiter LXX adiungit, & eum ſecutus Plut. de Glor. Athen. pag. 345 D. at Pauſanias L. I, 29, tantum LX, Ariſtoteles Rhet. ad Alexandr. c. 9, p. 180, μετὰ πεντήκοντα ἀνδρῶν Phylam occupaſſe, Corn. Nepos Thraſyb. c. 2, *non plus habuit ſecum, quam triginta de ſuis.* Hoccine diſcrimen inde repetendum, quod exſulum numerus paullatim magis atque magis ſit adauctus? Wess.

Pag. 91. *l.* 5. Τῆς τῶν τρισχιλίων πολιτείας) Tria illa civium millia intelliguntur, quos tyranni ſibi legerant, ut adminiſtrandae reipublicae participes forent. Καταλέγουσι ΤΡΙΣΧΙΛΙΟΥΣ τοὺς μεθέξοντας δὴ τῶν πραγμάτων, de tyrannis Xenophon Hellen. II, p. 361. Mox μετῴκισαν αὐτοὺς ex Reg. 1. recepi, re ita poſtulante. Non enim ipſi ty-

ranni in Piraeeum migrarunt, ſed in eum cives, quibus rerum ſtatus videbatur diſplicere, compulerunt. Docet his verbis Iſocrates Areopag. p. 224, *εἰς δὲ τὸν Πειραιᾶ φεύγειν πλείονας ἢ πεντακισχιλίους ἠνάγκασαν·* & Iuſtinus L. V, 9: *Deinde cum omnes Athenienſes proditionis ſuſpectos haberent, demigrare eos ex urbe iubent, & in brachiis muri, quae diruta fuerant, habitare, extraneis militibus imperium tuentes.* De Eleuſiniorum immani caede Xenophon Hellen. II, p. 268, & Lyſias Or. in Eratoſth. c. 14. Wess.

ead. l. 10. *Πρὸς τοὺς περὶ Θρασύβουλον, φανερῶς μὲν περί τινων* &c.) Hic tale quidpiam deſideratur, *πρὸς ὃν καὶ παρὰ τῶν τριάκοντά τινες ἀπεστάλησαν.* Et paullo poſt pro *συμβουλεύειν, συμβουλεύσοντες.* Rhod. Defectus vocum quarundam manifeſtus eſt. Franc. Fabricius deeſſe putabat ad Oroſium L. II, 17, *ἦλθον δὲ καὶ ἀπὸ τῶν τριάκοντά τινες,* aut his ſimilia. At Palmerius ita: *Inter Θρασύβουλον & φανερῶς deſunt procul dubio multa: verborum, quae deſunt, ſententia fuit, quoſdam & e XXX tyrannis adiiſſe Thraſybulum.* Statim autem *συμβουλεύσοντες* orationem requirere, non fugit H. Stephanum. Wess.

Pag. 92. *l.* 12. *Χιλίους καὶ διακοσίους*) Ducentos omittit Xenophon, quem adi Hellen. II, p. 368, & Corn. Nepotem Thraſyb. c. 2. Wess.

Pag. 93. *l.* 9. *Κριτίου πεσόντος*) Cecidit una cum Hippomacho, tyrannidis collega, teſte Xenophonte. In Critia fuerat philoſophiae ſtudium & dicendi haud mediocris facultas, ſed quae bona ambitione nimia & animi atrocitate corrupit. De morte eius haec Philoſtratus L. I Vit. Sophiſtar. c. 16, 3: *ἀπέθανε μὲν οὖν ὑπὸ τῶν ἀμφὶ Θρασύβουλον, οἳ κατῆγον ἀπὸ φυγῆς τὸν δῆμον. δοκεῖ δ' ἐνίοις ἀνὴρ ἀγαθὸς γενέσθαι παρὰ τὴν τελευτὴν, ἐπειδὴ ἐνταφίῳ τῇ τυραννίδι ἐχρήσατο. ἐμοὶ δὲ ἀποπεφάνθω, μηδένα ἀνθρώπων καλῶς ἀποθανεῖν ὑπὲρ ὧν οὐκ ὀρθῶς εἵλετο.* Satis quidem ille venuſte. Niſi tamen fallor, leve mendum haec eius verba occupavit, cum antea ſcriptum fuiſſet *ἀπὸ Φυλῆς.* Ita enim ſolent ea in re. Aeſchines in Cteſiphont. pag. 81, *epigramma, ὃ ἐπιγέγραπται τοῖς ἀπὸ Φυλῆς τὸν δῆμον καταγαγοῦσι.* Clemens Alexandr. Stromat. L. I, pag. 418, *ἀλλὰ καὶ Θρασυβούλῳ τοὺς ἐκπεσόντας ἀπὸ Φυλῆς καταγαγόντι* &c. & paſſim alii. Wess.

Pag. 94. *l.* 5. *Ἐκ τῆς πόλεως ἐξέπεμψαν, δέκα δ' ἄνδρας κατέστησαν*) *XXX tyrannos emigrare Eleuſina iubent, ſubſti-*

tutis decem, qui rempublicam regerent; qui nihil exemplo prioris dominationis territi eandem viam crudelitatis aggreſſi ſunt: ſic fere Iuſtinus L. V, 10. In quibus quidem x viris lecti ſunt ex collegio XXX virali Phido & Eratoſthenes, praeterea Hippocles & Epichares, quod eos exſulibus impenſe ſtudere putarent, ea tamen opinione falſi, ut Lyſias Or. adv. Eratoſthen. c. 14 oſtendit. Fuit ex iiſdem etiam Rhinon, de quo Iſocrates Except. adv. Callimachum. Vide Mauſſac. ad Harpocrat. in Ῥίνων, & H. Valeſ. Emendat. Lib. I, 33. Wess.

ead. l. 10. Ἀπὸ Λακεδαίμονος τετταράκοντα ναῦς &c.) Phidon ipſe Lacedaemonem profectus eſt, mutuaque ſumſit centum talenta ad militem ea pecunia colligendum apud Lyſiam Orat. in Eratoſth. c. 15. Atque illa ſunt centum talenta, quae concordia ſociata Athenienſes aere collato, rariſſimo moderationis exemplo, Spartanis reſtituerunt, auctoribus Demoſthene in Leptin. p. 276, & Iſocrate Areop. p. 225. Fallor etiam, aut Φίλων ὁ ἐκ Κοίλης, quem Iſocratis Except. adv. Callim. p. 553, legationis peſſime geſtae, inſtaurata civitatis concordia, delatum refert, idem atque hic Φείδων eſt, ex Lyſia proin & Xenophonte corrigendus. Wess.

ead. l. 15. Παραγενηθεὶς εἰς Ἀθήνας) Copioſius rem geſtam exſequuntur Xenophon Rer. Gr. L. II, p. 373, Corn. Nepos Thraſyb. c. 3, & Iuſtin. L. V, 10. Wess.

ead. l. 16. Διόπερ Ἀθηναῖοι μὲν ἐκομίσαντο τὴν πατρίδα) Ita quidem perfunctae hac civili diſcordia & calamitate fuerunt Athenae; quam auctor in quartum uſque annum cum prorogat, ſe & plures alios in errorem induit. Namque hoc fonte hauſerunt Euſebius, Syncellus, & Chronographorum plerique, finem tyrannidi quarto anno Olymp. XCIV imponentes. Prave profecto. Solus Euclides, qui ſummum magiſtratum anno ſecundo Olymp. XCIV adminiſtravit, ab ea opinione Diodorum ceteroſque abſtrahere debuerat. Ante eum fuerat ἀναρχία, quod, oppreſſa a tyrannis republica, Pythodorus in Archontum ἐπωνύμων numerum non aggregaretur, ſicuti dictum in ſuperioribus. Eo vero conſtituto, & libertas civitati rediit, & decretum eſt τοῖς νόμοις χρῆσθαι ἀπ' Εὐκλείδου ἄρχοντος, apud Andocid. Or. de Myſter. pag. 12. Cum enim Thraſybulus una cum exſulibus rediſſet, legem rogaverat, ut utrinque iniuriae illatae oblivioni mandarentur. Quam ubi populus ſciviſſet, lecti ſunt viginti viri, qui reipublicae praeeſſ nt, donec le-

ges perſcriberentur. Ut vero examinatae ſunt ſcriptaeque leges, Andocidem in his ſequor, decretum id eſt, quod dixi. Dubium ergo nullum eſt, quin Archonte Euclide priſtinum libertatis ius Athenae reciperarint, tyrannidique ante eum finis ſit facta. Quod ipſum & aliunde colligas. Occupatae enim ſunt Athenae, murique urbis deiecti, a Lyſandro Olymp. XCIII anno ultimo, menſe Munichione, teſte Plut. in Lyſandro pag. 441, brevique poſt XXX viri urbi impoſiti. Inſequente hieme Thraſybulus Phylen occupat, accurrentibuſque tyrannis multa nix cadit, ἐπεγενήθη πολὺς νιφετὸς, Noſter ait c. 32, & Xenophon Hellen. II, p. 367. Quam hiemem proxime excepiſſe confirmatam tyrannorum dominationem, Cleocritus apud eundem Xenophont. p. 370 indicat, octo a lectis XXX viris menſes, cum proelio Critias & Hippomachus caderent, numerans. Quare hieme anni primi Olymp. XCIV Thraſybulus ad Phylen & Munychiam rem geſſit. Poſt mortem Critiae tyrannis cecidit animus, communique civium arbitrio illis imperium aufertur, ſubſtitutis decemviris. Quibus poteſtate turpiter abutentibus, advenerunt Spartani Lyſandri & Pauſaniae ductu, tractaeque diſcordiae in paucos adhuc menſes ſunt, donec ad extremum Pauſaniae prudentia & in exſules benevolentia civitati libertas & concordia poſtliminio reſtituerentur. Haec Xenophon accurate. Rediit Thraſybulus in urbem menſe Boëdromione eius anni, qui Archontem habuit Euclidem, quod Plutarcho de Athen. Glor. pag. 349 E. facile accredimus. Atque haec paullo uberius, ne cui deinceps errandi occaſionem Diodorus praeberet. Viam eandem ingreſſi ſunt H. Dodwellus Annal. Xenophont. p. 241, & Io. Taylor ad Lyſiae ſui Vit. p. 50, finem principiumque tyrannidis egregie circumſcribentes. WESS.

Pag. 95. *l.* 5. Κατέλυσαν τὸν πρὸς αὐτοὺς πόλεμον) Videndus eſt Xenophon, qui in his diligentior, & bellum in tertium annum, non diſſentiente Pauſania Lacon. c. 8, extendit Rer. Graec. III, p. 384. WESS.

ead. l. 11. Δόντων Ἀθηναίων) Conf. L. XI, 83. WESS.

Pag. 96. *l.* 2. Εἰς Κυρήνην ἔπλευσαν) Non neglexit de his, ſicuti & in Siciliam profectis, admonere Pauſan. L. IV, 26. Prudenter autem Noſter addit, hac Cyrenaica expeditione prope omnes cecidiſſe: ſuperſtites enim aliqui fuere, qui, Epaminonda undiquaque Meſſenios colligente, in patriam rediere, Pauſania eodem docente. WESS.

ead. l. ult. Εἰς τὰς ὀνομαζομένας Οὐέντρας) Fortaſſe Οὐελίτρας. RHOD. Puto legendum Οὐελίτρας. PALM. Οὐελίτρας etiam Scaliger & Iſ. Voſſius margini libri ſui adſcripſerant, recte, me quidem iudice. Livius de colonis Velitras hoc anno deductis tacet, quod non mirandum: alios Noſter annales, ut ſaepe, adhibuit, qui & Veliternos deſciſcentes c. 102 memorat. Vid. Ph. Cluver. Ital. Ant. L. III, 8. WESS.

Pag. 97. *l.* 3. Μάνιος Κλώδιος &c.) Hi Tribuni militum ex Livio ſic emendantor: Μάνιος Αἰμίλιος, Ἄππιος Κλώδιος, Μάρκος Κοϊγκτίλιος, Μάρκος Ποστούμιος, Λεύκιος Ἰούλιος &c. excluſo *M. Furio*, quem cenſorem fuiſſe hoc anno colligit Sigonius. RHOD. Μάνιος Κλαύδιος &c.) De *Manio Aemilio* & *Appio Claudio* nihil diſſentio. Videtur librarius prioris nomen & alterius praenomen negligentiſſime praeteriiſſe; quae & Drakenborchii coniectura. Recipiendus praeterea Κοϊγκτίλιος ſive Κοϊντίλιος eſt: minime vero Μάρκος Ποστούμιος, quem Livius Lib. V, 1, Tribunum militum hoc fuiſſe anno prodidit, ſed contra Faſtos eorum numerum augens. *M.* enim *Furium Fuſum* Marmoris Capitolini fragmenta ſervant, ſex Trib. milit. quot & Diodorus praeferentia. Vide Pighium in Faſt. ad ann. CCCL. WESS.

ead. l. 9. Παραληψόμενον πάσας τὰς ἐπὶ θαλ. σατραπείας) Xenophontem adi principio L. III Rer. Graec. & de Tiſſapherne id ſcribi oportuiſſe videbis. Quae ſtatim ſubnectit auctor, eundem requirunt: poſtulant etiam, quae ſupra c. 27 tradiderat. Hoc amplius, Pharnabazo Bithynia, Aeolis & Phrygiae pars parebant, Tiſſapherni ceterae ad mare accubantes praefecturae, qui Cyri antea fuerant. Itaque haud longe ab ea ſuſpicione recedo, qua aut ſcriptor ipſemet, aut eius amanuenſes erroris affines fiunt. WESS.

Pag. 98. *l.* 2. Τοῦ καλουμένου μὲν Γάου) Γλοῦς ὁ Ταμὼ dicitur in Xenophont. Ἀναβ. L. II, circa initium: de qua ſcripturae differentia quaeremus ad L. XV, 3, diligentius. WESS.

ead. l. 6. Πρὸς Ψαμμίτιχον) Nihil variant ſcripti libri, quorum tamen potiores Ψαμμήτιχον eum Aegypti regem, unde hic genus ſuum derivabat, L. I, 67, appellabant. Hunc atrocem atque ingratum regem qui praeter Diodorum memoraverit, recordor neminem. WESS.

Pag. 99. *l.* 12. Θίμβρωνα καταστήσαντες ἡγεμόνα) Non deerunt fortaſſe, qui Coisl. Θίβρωνα errantis librarii calamo tribuent, a quorum iudicio diſſentio. Θιβρὸς priſco ſermone τὸν ἔμπυρον, τρυφερὸν, ἁπαλὸν notabat, Heſychio

interprete, qui teſtem dat Nicandrum, reſpiciens Θιμβρὴν κῆρα eius poëtae Theriac. v. 35, ſed quae θιβρὴ tum erat, ſicuti manſerunt ὠεὰ θιβρὰ χελώνης Alexipharm. v. 555, veteri ſcriptura ſalva. Addita dein litera θιμβρὴ nata eſt, quo modo Callimachus, ut ad priorem Nicandri locum Critici veteres docuerunt, θιμβρῆς Κυπρίδος Ἁρμονίην, & Euphorion θιμβρήν τε Σεμίραμιν dixerunt. Hinc Θίβρων & Θίμβρων natales acceperunt, quorum prius durat in Polyaeno Strat. II, 19, ubi de hoc ipſo Thimbrone. Θίβρων ὁ Ταντάλου eſt in fragmento quodam Sopatri apud Athen. L. VI, pag. 230 E. Θίβρωνα, qui de republica quiddam ſit commentatus, memorat Philoſophus Polit. L. VII, 14; Lacedaemonium Θίβρωνα, cuius fraudibus Harpalus perierit, Arrianus apud Photium Biblioth. Cod. XCII, p. 218, & Noſter L. XVII, 108. Ceterum in copiarum, quas in Aſiam Thimbro duxerit, numero nulla fere Diodorum inter & Xenophontem diſcordia L. III Rer. Graec. pag. 374; iunge tamen Iſocratem Paneg. p. 101. WESS.

Pag. 100. *l.* 5. Ἐπὶ Τράλλεις τῆς Ἰωνίας) *Lydiae* a plerisque aliis contribuitur, ſed erat fere Ioniae in finibus. Τράλλεις τῆς Φρυγίας Xenoph. Hell. III, p. 382. Vide adſcripta Hieroclis Synecdemo pag. 659. WESS.

ead. l. 11. Ὃ καλοῦσι Θώρακα) Κεῖται δ' ἐν πεδίῳ πρὸς ὄρει καλουμένῳ Θώρακι, de Magneſia hac Strabo L. XIV, pag. 958, ubi de primis eius auctoribus paullo aliter atque in Scholiis ad Apollon. Rhod. I, 584. WESS.

Pag. 101. *l.* 7. Οὗτος δ' ἐστὶ μὲν ἐπ' ἀριστερᾷ τοῦ Πόντου) Conſentiunt Geographi. At Aeſchylus in Ponti dextro latere, ubi Amazones, Salmydeſſum locat, egregie expingens in Prometh. v. 725:

Τραχεῖα Πόντου Σαλμυδησσία γνάθος
Ἐχθρόξενος ναύτῃσι, μητρυιὰ νεῶν.

Nec minus Xenophon Exp. Cyr. L. VII, pag. 321: τέναγος γάρ ἐστιν ἐπὶ πολὺ τῆς θαλάττης. καὶ οἱ Θρᾷκες, οἱ κατὰ ταῦτα οἰκοῦντες, στήλας ὁρισάμενοι, τὰ καθ' αὑτοὺς ἕκαστοι ἐκπίπτοντα λῄζονται. Et Strabo L. VII, p. 492, cum viri magni nota. WESS.

Pag. 102. *l.* 1. Ἀπό τινος ἐπιφανοῦς ἱεροῦ) Fanum erat Dei *Adrani*, quem tota Sicilia miro cultu proſequebantur, Adranitae inprimis. Urbem enim Plut. Timol. pag. 241 eſſe ait μικρὰν μὲν, ἱερὰν δ' Ἀδρανοῦ, θεοῦ τινος τιμωμένου διαφερόντως ἐν ὅλῃ Σικελίᾳ. Templum urbi erat impoſitum. Ἐν

Σικελίᾳ Ἀδρανός ἐστι πόλις, ὥς λέγει Νυμφόδωρος, καὶ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ Ἀδρανοῦ νεὼς ἐπιχωρίου δαίμονος, Aelian. de Animal. L. XI, 20. Quod quidem cur Adranitis praecipuo in honore fuerit, nulla diſquiſitione, in tanta veterum ſuperſtitione, indiget. Ceteri per Siciliam venerati videntur, quoniam Adrano patre Dii Palici, quos omnes ſtudioſe colebant Siculi, progeniti eſſent. Heſychius Παλικοί· Ἀδρανῷ δύο γεννῶνται υἱοὶ Παλικοί. Novi, Grammatici verba multimodis tentari, quod de Palicorum origine Macrobius Sat. L. V, 19, & Stephan. in Παλικὴ in alia omnia eunt. Verum non ea eſt novandi iuſta cauſa, pulchre admonente Sig. Havercampo ad Parutae Numiſm. p. 206. Ubi enim maior diſcordia apud veteres, quam in Deorum Dearumque parentibus? Ceterum Ἀδρανὸν & Ἀδρανίτας perpetuo Diodorus, aliis vocabulum aſpiratione aſperantibus, de quibus Ph. Cluver. Sicil. Antiq. L. II, p. 332. Wess.

ead. l. 4. Ὑπὸ Κρατεροῦ) Hunc Craterum Plutarchus in Erotico Crateam, vel Crateuam, vocat. Sed de ſeptennio regni Archelai manifeſto calculus errat. Nam ſupra Glaucippo Archonte regnantem Archelaum facit: at a Glaucippo ad Lachetem interſunt anni decem. Forte ſcripſerat ἑπτὰ καὶ δέκα. Sed Dexippus, ut ait Petavius, XIV tantum annos regnaſſe Archelaum dixit. Ex literis numeralibus error manavit, ut amat fieri. Palm. Κραταῖον Ariſtoteles Polit. L. V, 10, Κρατέαν Plutarchus Erot. pag. 768 F. Aelianus Var. Hiſt. Lib. VIII, 9, Κρατεύαν appellat: poſterius T. Faber & Iac. Perizonius verum delicati pueri nomen, & Diodoro reſtituendum cenſent. Mihi Ioach. Kuhnii ſententia perplacet, idem eſſe nomen Κρατεύας & Κρατερὸς, niſi quod Κρατερὸς Ἑλληνικώτερον ſit, Κρατεύας autem magis ſapiat Macedoniſmum. Suidas quoque in voc. Εὐριπίδης Diodoro ſuppetias venit, Κρατερὸν τὸν ἐρώμενον Ἀρχελάου nominans. Hoc primum. Dicit auctor, Craterum invitum ſauciaſſe regem Archelaum; at Ariſtoteles, coniuraſſe in amatoris caput una cum Hellenocrate & Decamnicho, cauſas adſcribens, quae haec conſilia affirmant. Taceo Platonem, quem Aelianus excerpſit, paria in literas retuliſſe Alcib. II, pag. 141. Porro ἔτη ἑπτὰ, quae Archelaus regnaſſe perhibetur, retineri poſſe, Iſ. Caſaubonus cenſuiſſe videtur ad Athen. L. V, 18, ſed qui recordatus non fuit, ante hos decem annos eum Macedonibus iam imperaſſe. Vid. ſupra L. XIII, 49. Rectius ergo mutantur: qua tamen in re immo-

dicus eſt Th. Lydiatus, *εἴκοσι viginti* refingens ad Marm. Oxon. p. 8, deceptus haud dubie a Pario Marmore, quod Archelai regis initia illi anno illigat, quo Aſtyphilus Athenis Archon fuit, verum errante. Nam Perdiccae adhuc regnantis & ſuperſtitis meminit Thucydides quinto ab Aſtyphilo anno, ſive Olymp. XCI principio, L. VI, 7. Propius itaque a vero recedunt Humfr. Prideaux ad Oxon. Marm. p. 222, & H. Dodwellus Annal. Thucyd. p. 32, *τέσσαρες καὶ δέκα*. ſive *XIV annos*, Archelao contribuentes. Tot enim Syncellus Chronograph. pag. 262 eum regno praefuiſſe ait, totque patiuntur omnia, quae de Perdicca & Archelao conſignata literis reperimus. Denique fuit Archelaus in viros eruditionis & ingenii cultu nobiles comis & benignus, quos & magnis praemiis invitatos Athenis in Macedoniam pelliciebat, ut horum praedicatione, puto, ſcelera obtegeret, quibus atrociſſime in patruum & fratrem graſſatus fuerat apud Platonem in Gorg. pag. 471. Adde viros doctos in Aeliani Var. Hiſt. II, 21, VIII. 9, XIV, 17. Wess.

ead. l. 6. Ὀρέστης παῖς ὢν &c.) Sublato Archelao paucos in dies regnavit Craterus ſive Crateuas, ipſe mox ab aliis interfectus, Platone in Alcib. II, p. 141, auctore. Tum ſucceſſit Oreſtes, cui Syncellus ex Diodoro Chronograph. pag. 262, annos dat quatuor; ut adeo quarto tutelae anno Aeropus eum contrucidarit, regno in duos annos, nam & ſex annos eidem auctor tribuit c. 84, adhuc retento. Atque huc refert doctiſſ. Lydiatus verba Ariſtidis, ſed leviter mutata, ex T. III, p. 93, *τί οὖν εἰ Ἀρχέλαον τὸν αὑτοῦ δεσπότην καὶ θεῖον ἀποκτείνας κατέσχε τὴν ἀρχὴν, ἢ τὸν ἑπταετῆ ἐκείνου παῖδα εἰς τὸ φρέαρ ἐμβαλών.* Ut Aeropus ſubintelligatur, qui Archelai filium Oreſtem, ſeptem annorum puerum, in puteum demerſerit, ipſumque Archelaum interfecerit. Sed imprudens, neque inſpecto, quod ad manus haud adeſſet Ariſtides, libro. Vidiſſet alioqui, non agi de Aeropo, ſed Archelao, ex Platonis Gorg. p. 471, qui patruum patruique filium interfecerat, & fratrem in puteum depreſſerat, nec mutari poſſe *τί οὖν εἰ Ἀρχέλαος* &c. Fecit tamen patratum in ſeptennem fratrem Archelai id ſcelus, ut & Oreſtes & eius tutor Aeropus ex Macedoniae regum catalogo excluderentur ab H. Dodwello Annal. Thucydid. pag. 94. Non alium eſſe Aeropum, quam Archelaum, ait; Oreſtem vero illum ipſum, quem in puteum detruſerat. Satis utique pro imperio. Quis enim ei rei auctor idoneus? Puerum ſe-

ptennem nomine 'Αλκέταν ἢ Μέροπον, ſive 'Αέροπον potius fuiſſe, Scholiaſtes Ariſtidis ſignificat; Oreſtem, quod ſciam, nemo. Quid? eo ſi nomine appellatus occurreret, tolline propterea Oreſtes & Aeropus e regum numero deberent? Equidem non arbitror. Habent regum Macedoniae ſucceſſiones difficultates & ſalebras: ſed eiuſmodi violentior medicina adurit ſana, & patrocinio Theopompi, Oreſtem & Aeropum agnoſcentis, munita apud Syncellum pag. 262 Chronographiae. Wess.

ead. l. 10. Καὶ πιὼν κώνειον ἐτελεύτησεν) De cicuta Aeg. Menagius ad Diogenem II, 42, & Comici Ran. v. 125, Spanhemius. Actionis formulam, qua impietatis & corruptae iuventutis Socratem poſtularunt, dabit Diog. Laërt. in Socrate ſegm. 40. Wess.

ead. l. 13. Καὶ τέλος ἀκρίτους ἀπέκτεινε) Melitum mortis damnarunt: alios urbe eiecerunt, quorum Anytum Heracleotae lapidibus cooperuerunt, Diogene & Themiſtio teſtibus. Plutarchus de his calumniatoribus T. II, p. 538 A. τοὺς γοῦν Σωκράτη συκοφαντήσαντας, ὡς εἰς ἔσχατον κακίας ἐληλακότας, οὕτως ἐμίσησαν οἱ πολῖται καὶ ἀπεστράφησαν, ὡς μήτε πῦρ αὔειν, μήτε ἀποκρίνεσθαι πυνθανομένοις, μὴ λουομένοις κοινωνεῖν ὕδατος, ἀλλ' ἀναγκάζειν ἐκχεῖν ἐκεῖνο τοὺς παραχύτας ὡς μεμιασμένον· ἕως ἀπήγξαντο μὴ φέροντες τὸ μῖσος. *Eos quidem, quorum calumnia Socrates fuit oppreſſus, ut extreme malos, ita oderunt atque ita averſati ſunt cives, ut neque ignem iis accenderent, neque interrogantibus reſponderent, neque in balneo aqua uterentur eadem, ſed qua illi laviſſent, eam tanquam pollutam iuberent a miniſtris effundi: donec illi, odium id non ferentes, ſe ipſi ſuſpenderent.* Sic ille, odii argumenta egregie declarans. Solebant Athenis eos, quos ſuo merito peſſime odiſſent, ita excipere, ut nec tecti, nec ignis, neque colloquii aut aquae communionem concederent. Quod genus ignominiae tangunt Dinarchus in Ariſtogit. pag. 106, Aeſchines Leg. Falſ. p. 43, & Demoſthen. in Ariſtogit. I, p. 490. De Socratis vero, quem Lachete Archonte cicutam bibiſſe Diodoro aſſentiuntur Diogen. II, 44, & Ariſtides T. III, p. 474, delatoribus, praeter Aeg. Menagium plura Spencerus ad Origen. L. I Celſ. p. 322 ed. noviſſimae. Ceterum paene praeterieram, Eunapium in Aedeſii Vit. p. 37 perhibere, Socratis morte violenta civitatis Atticae vires & gloriam, reſque Graeciae univerſas in peius ruere coepiſſe. Σωκράτους ἀπελθόντος βιαίως οὐδὲν ἔτι λαμπρὸν 'Αθη-

ναίοις ἐπράχθη· ἀλλ' ἥ τε πόλις ὑπέδωκε, καὶ διὰ τὴν πόλιν, τὰ τῆς Ἑλλάδος *ἅπαντα συνεφθάρη.* Nimis utique pro Socrate glorioſe, neque ſatis ex vero. Fractae enim iam antea Athenarum erant opes, &, ubi ſeſe collegerant, haud pauca patrarunt, quae merito praedicantur. WESS.

Pag. 103. *l.* 3. Αὖλος Ματίλιος) Pro Ματίλιος ſcribe Μάνλιος, & pro reliquis ſuppoſititiis Κόϊγκτος Σερουίλιος καὶ Μάνιος *Σέργιος.* RHOD. Haec nomina ſic ex Livio corrigenda, Αὖλος Μάλλιος, Κόϊντος Σερουίλιος, καὶ Μάρκος Σέργιος. Graeculi exſcriptores, qui linguae Latinae nullam aut paucam notitiam habebant, ſaepiſſime in nominibus propriis Romanis exprimendis peccabant. PALM. Occupavit correctionem horum nominum Pighius in Faſt. ad ann. CCCLI, cuius opinioni Capitolini marmoris fragmenta & Livius L. V, 8, auctoritatem conciliant. In Palmerii verbis male legitur Μάρκος Σέργιος & Μάλλιος. WESS.

ead. l. 8. Ἀνάξιτον) Palam eſt legi debere Ἀμάξιτον. PALM. Ἀμάξιτον) Reddidi, probante Rhodomano, ſuum urbi nomen, invitis etiam libris vetuſtis. Apparet errantis librarii calamus ex Xenoph. L. III Hellen. p. 376, Plinio V, 30, & aliis. Quam vero Κεβρηνίαν Noſter vocat, ea Κέβρην Xenophonti, τὰ Κεβρήνια Herodoto Vit. Hom. c. 20. Videndus eſt Stephanus, quaeque illi adſtruxerunt viri eruditi. WESS.

Pag. 104. *l.* 4. Καὶ περιστήσας ἐν τοῖς ὅπλοις) Explicat Polyaenus περιστήσας τοὺς ὁπλίτας Strat. Lib. II, 21, ubi diſtinctius enarrat artem, qua Trachinios ſuam in poteſtatem Erippidas, ſive Herippidas, ſic enim Xenophon hominem vocare ſolet Rer. Graec. L. VII, p. 401, redegerit. WESS.

ead. l. ult. Ἀπὸ θαλάττης ἀρξάμενος μέχρι θαλ. διετείχισε) Confer Xenophont. Rer. Gr. L. III, p. 380. Atque hoc *Macron Tichos dictum, qua a Propontide ad Melanem ſinum inter duo maria porrectus murus procurrentem excluſit Cherſoneſum*, apud Plinium L. IV, 11. WESS.

Pag. 105. *l.* 9. Καὶ μάλιστα τῶν πολεμίων) An voluit, Cononem praecipue ex omnibus regis hoſtibus, tales enim Athenienſes, peritum certaminum bellicorum eſſe? Id fortaſſe in opinionem legentium venire poſſet: ſed officit verborum ordo ex ἀγώνων voce ſuſpenſus. Mallem τῶν ναυτικῶν, aut τῶν κατὰ πέλαγος, ſcriptum legeretur. Namque id vult, Cononem egregium uſum proeliorum habuiſſe, & navalium inprimis. De eo Iſocrates plura Or. ad Philipp. pag. 137, & Plut. in Artax. pag. 1021 F. WESS.

ead. l. ult. Μεγάλας ὑποφαίνων — ἐλπίδας) Sic Zoſimus L. IV, 52: καὶ τὸν βασιλέα πείσας ὑποφῆναι καὶ αὐτῷ καὶ τῷ παιδὶ μεγίστας ἐλπίδας. Tacitus Hiſtor. L. V, 24: *Batavis pacem, Civili veniam oſtentans.* Et Curtius L. VII, 6: *Qui clementiam ipſius in deditos, ſimulque inexorabilem animum in devictos oſtenderent.* Wess.

Pag. 106. *l. ult.* Σπονδὰς ἐποιήσαντο) De induciis his diligentius Xenophon Rer. Gr. L. III, p. 382. Wess.

Pag. 107. *l.* 6. Ναξίους μὲν καὶ Καταναίους — ἐξηνδραποδίσατο) Dixit ſuperius c. 15. Wess.

ead. l. 12. Κατὰ τάχος, παρὰ τῶν Ῥηγίνων) Hic unius & alterius verbi acceſſione ſenſus, alioquin hians, expleri poteſt, hoc ſane modo: Προσέθεντο δ' αὐτοῖς, παρὰ τῶν Ῥηγίνων λαβόντες πρὸς τὸν πόλεμον οὐκ ἐλάχιστα καὶ οἱ φυγαδευθέντες, *coniunxerunt ſe vero cum ipſis, cum a Rheginis non minimis inſtructi fuiſſent adiumentis, etiam exſules.* Rhod.

ead. l. 13. Οὐκ ἐλάχιστα· καὶ οἱ φυγαδευθέντες &c.) Quae deſint verba inter ἐλάχιστα & καὶ ſuſpicari facile non eſt. Sed ſenſum eorum, quae deſiderantur, verborum non puto difficile eſſe coniectura aſſequi. Videlicet eos, qui in exſilium pulſi a Dionyſio erant, Syracuſanos, Rheginis ſe adiunxiſſe, arma in Dionyſium ferentibus. Steph. Hoc de loco, pace virorum doctiſſimorum, ſic cenſeo, & eum luxatum & corruptum videri. Scriptum fuerat: στρατεύειν — κατὰ τάχος. καὶ οἱ φυγαδευθέντες τῶν Συρακουσίων ὑπὸ Διονυσίου παρὰ τῶν Ῥηγίνων λαβόντες — οὐκ ἐλάχιστα (τότε γὰρ — διετέλουν) καὶ περὶ τούτων διαλεγόμενοι ἐδίδασκον, ὅτι συνεπιθήσονται τῷ καιρῷ πάντες οἱ Συρακούσιοι. *Eiecti etiam a Dionyſio in exſilium Syracuſani, acceptis in bellum id a Rheginis non exiguis adiumentis, (tum enim plurimi eorum Rhegii commorabantur) his de rebus collocuti docebant, omnes Syracuſanos occaſione ad invadendum tyrannum uſuros.* Sic conſtat oratio & rei ſeries, quam interpres, nihil mali de verbo συνεπείσθησαν ſuſpicatus, aliorſum deflexit. Wess.

Pag. 109. *l.* 2. Τὸν πόλεμον οὐκ ἐπικεκηρυκότος τοῦ δήμου) Novi ἀκήρυκτον πόλεμον ex Platone L. 1 LL. pag. 626 A. ἄσπονδον καὶ ἀκήρυκτον πόλεμον apud Aeſchinem in Cteſiph. pag. 38, & Philon. Iud. de Somn. p. 581 B. nec placere tamen poteſt vulgatum, quippe alia in re adhiberi aſſuetum. Opinor fuiſſe οὐκ ἐπικεκυρωκότος τοῦ δήμου, *quod populus hoc bellum ſcito ſuo haud probaſſet.* Suſceperant enim id bellum ἄνευ τῆς τοῦ δήμου γνώμης Meſſeniorum duces.

Atque hoc uſu habebis L. XVII, 9, τοῦ δὲ πλήθους ἐπικυρώσαντος τὴν γνώμην. WESS.

ead. l. 12. Κρίνων περὶ εἰρήνης συμφέρον εἶναι) Locus hic multum mihi exhibuit negotii κρίνων περὶ εἰρήνης &c. cumque ex eo ſenſum elicere non poſſem, tandem animadverti, planam fore eius ſententiam, mutata dumtaxat ſede participii κρίνων, ut videlicet ita legatur, διαπρεσβευσαμένων δὲ τῶν Ῥηγίνων καὶ Μεσσηνίων περὶ εἰρήνης, κρίνων &c. STEPH. Participio κρίνων priſtinum aſſigna locum poſt συμφέρον εἶναι. RHOD.

Pag. 110. *l.* 10. Τῶν κατὰ τὴν Εὐρώπην &c.) Commoda interpretatione haec vir doctiſſimus adiuvit: alioquin ad Europam nihil Carthaginienſes. Praeferrem etiam poſt pauca ἐκ μὲν τῶν ὑφ' αὑτὸν ταττομένων, quod modo ex ſcriptis ſchedis revocavi. WESS.

ead. l. ult. Ναῦς τε τριήρεις καὶ πεντήρεις) Omnino verum eſt ναῦς τετρήρεις. Ratio quae ſeq. cap. additur, conſtituiſſe Dionyſium κατὰ τὴν ἀποικισθεῖσαν ὑπὸ τῶν Κορινθίων πόλιν αὐξῆσαι τὸ μέγεθος τῆς τῶν νεῶν κατασκευῆς, id requirit. *Triremem* Corinthii invenerant. Ipſe Syracuſis, quae Corinthiorum colonia, amplitudinem navium, exſtructis *quadriremibus* & *quinqueremibus*, augere inſtituit. Similem mendam ſuſtulimus L. II, 5. Dubites tamen, an vero pugnet, quod περὶ τοῦ πεντηρικοῦ σκάφους ſubiungit. Herodotus certe quidem Atticam πεντήρη memorat L. VI, 87. WESS.

Pag. 111. *l.* 5. Προσθεὶς δωρεὰς μεγάλας) Lego προθείς. Eſt enim προτιθέναι δωρεὰς munera proponere ſeu praemia. STEPH. Προθεὶς δωρεὰς) Pulchre Coslin. atque ad H. Stephani mentem. Supra L. IV, 64, προτιθεμένου δὲ ἐπάθλου φιλανθρώπου τῷ λύσαντι. WESS.

ead. l. 6. Καὶ τῶν ὅπλων τὸ γένος ἑκάστου τύπον) Voluit credo τοῦ γένους ἑκάστου τύπον. Ceterum in his omnibus aemulari Diodorus videtur Philiſtum, qui L. VIII de Reb. Dionyſii venuſte & diligenter exſecutus erat τὰ περὶ τὴν παρασκευὴν, τὴν ἐπὶ Καρχηδονίους Διονυσίου τοῦ τυράννου, καὶ τῶν ὅπλων καὶ τῶν νεῶν, καὶ τῶν ὀργάνων τὴν ποίησιν, Theone Progymnaſm. c. 2, p. 19, indice. WESS.

ead. l. 9. Διελαμβάνετο) Rectius διελάμβανε. Solet enim διαλαμβάνειν pro ὑπολαμβάνειν, id eſt νομίζειν, ſemper activa voce uſurpare, aliorum ſcriptorum more. STEPH.

ead. l. 15. Οὐ μόνον γὰρ ἐν τοῖς προνάοις &c.) Interpres *in veſtibulis templorum*, non probante Iac. Gronovio, & ex

Gloſſis *antetemplo* praeferente ad Herodoti L. I, 51. Sane quidem *veſtibulum*, etſi iiſdem id ſit in Gloſſis, non ſatis exprimit *πρόναον*. Pars eſt templi antica, ut apud Pauſan. L. VIII, 32. *Antetemplum* tamen cum uſus in ſermonem Latinum necdum importaverat, *pronaum* retinere Vitruvius L. III, 1, potius cenſuit. WESS.

Pag. 112. *l.* 5. *Καὶ γὰρ τὸ καταπελτικὸν εὑρέθη* &c.) Alibi *καταπελτικὸν βέλος* vocat. Unde hic quoque aut deeſſe aut relictum eſſe ſubaudiendum dico nomen illud *βέλος*. Potius tamen *καταπέλτην* dicit, quam *βέλος* omittit, ut pag. 115 *κατεσκευάσθησαν δὲ καὶ καταπέλται παντοῖοι* &c. STEPH. Iuſtam eſſe Stephani animadverſionem, ex Lib. XVII, 43, 45, 88, exploratiſſimum evadit. Catapultam vero, qua machina tela graviora & iacula emittebant, in Sicilia inventam fuiſſe, agnoſcit Aelian. Var. Hiſt. VI, 12, & Plut. in Apophthegm. Lacon. p. 219. *Syris* tamen primam eius originem adſcribere Plinius videtur L. VII, 56, quod qui defendi poſſit, belliſſime docet ad Aelianum ſuum Iac. Perizonius. Adde praeter Lipſium Poliorcet. L. III, 2, not. Caſauboni in Aeneam pag. 1799 ed. Gron. atque inprimis Athenaeum de Machin. p. 4, qui hoc genus machinarum Dionyſii tempore magis atque magis excultum & in Sicilia fabrefactum tradit. WESS.

Pag. 113. *l.* 1. *Ἤρξατο δὲ ναυπηγ. τε τρίηρεις καὶ πεντηρικὰ σκάφη*) Sic ex membranarum fide reſcripſi: inſtauraſſem etiam *τετρήρεις*, ſi quid praeſidii in manu exaratis fuiſſet Codd. neque addubito tamen, quin auctor id reliquerit. *Πεντηρικὸν σκάφος* cap. ſuperioris admiſſam ſcripturam ſtabilit firmiſſime, ne nunc addam, *πεντήρεις καὶ σκάφη* hoc quidem loco, ob ea, quae ſuccedunt continuo, ineptum eſſe prorſus. Porro Corinthios primam olim triremem conſtruxiſſe, ex Thucydide L. I, 13, nemo eſt, qui neſciat. WESS.

ead. l. 10. *Παρεσκεύαστο*) Praeſtat *παρεσκεύασε*, uti Rhodomanus edicebat, aut, quod propius a vulgato diſtat, *παρεσκευάσατο*. WESS.

Pag. 114. *l.* 2. *Τοῦ νῦν καλουμένου λιμένος*) Haud ſcio, an deſit *μεγάλου*. Habebant Syracuſae duos portus apud Thucydid. VII, 22, *parvum*, cui Laccio nomen, & *magnum*, a Livio L. XXV, 26, non praeteritum. Magnum innui, *τὸν μείζονα* in Strabone L. VI, p. 417, propterea ſuſpicor, quod *minor* navalia haberet, ſexaginta dumtaxat triremium intra ſuum ambitum admittentia, ut ſuperius c. 7 proditum fuit. Hinc vero apparet, omni ex parte vero non con-

ſentire, quod Laz. Bayfius pertendebat, *νεωσοίκους* capaces ſingulos triremis unius, uniuſque biremis & fabrorum navalium, qui eas aut exſtruerent aut reficerent, fuiſſe in Theſ. Gronovii T. XI, p. 624. Melius Suidas: Νεώσοικοι, *οἰκήματα παρὰ τῇ θαλάσσῃ οἰκοδομούμενα εἰς ὑποδοχὴν νεῶν, ὅτε μὴ θαλαττεύοιεν*. Diodori verba non neglexit Scheffer. Milit. Nav. L. III, 3.

ead. l. 13. *Κατεσκευάσθησαν ἀσπίδων* &c.) Lucem hinc accipiunt, quae de Dionyſii iunioris armamentario Aelian. Var. Hiſt. VI, 12. Wess.

Pag. 115. *l.* 9. *Κυβερνήτας καὶ πρωρεῖς*) Utriuſque imperio parebant nautae, ſed huius in prora, illius in puppi. Eleganter Xenophon Ἀναβ. L. V prope finem: *ὅταν δὲ χειμὼν ᾖ — οὐχ ὁρᾶτε ὅτι καὶ νεύματος μόνου ἕνεκα χαλεπαίνει μὲν* ΠΡΩΡΕΥΣ *τοῖς ἐν πρώρᾳ, χαλεπαίνει δὲ* ΚΥΒΕΡΝΗΤΗΣ *τοῖς ἐν πρύμνῃ*; Idem facile colligas ex Philone Iud. de Princ. Creat. p. 728 A. & Plutarcho in Praecept. Reip. Adminiſtr. p. 807 B. Sed vide Scheffer. Mil. Nav. L. IV, 6, horum tamen loca praetereuntem. Wess.

ead. l. 15. *Ἀστυδάμας*) Morſimi Tragici filius eſt, Iſocratis auditor, de quo Suidas in voce & *Σαυτὸν ἐπαινεῖς*. Marmor Parium Aſtydamanta habet Archonte Athenis Aſteo, qui hiccine an filius ſit, non conſtat. Aetas patris, ut idem cenſeatur, non impedit. Wess.

Pag. 116. *l.* 1. *Πολιορκοῦντες τοὺς Βοιοὺς*) Iterum pro *Βηΐους*. De clade Livius L. V, 8. Wess.

ead. l. 7. *Αἰμίλιος Μάρκος*) Ex *Αἰμίλιος Μάρκος* facito *Μάνιος Αἰμίλιος Μάμερκος*, & ex *Παῦλος Σέξστος*, *Λεύκιος Οὐαλέριος*. Nam hunc Livius una cum ſuperioribus nominat. Rhod. A vero non abludit, ex *Μάμερκος* aut *Μαμερκῖνος* natum eſſe, quod libri praeferunt, *Μάρκος*. Tum rectius eſſe *Γναῖος Κορνήλιος*. At *Παῦλος Σέξστος* unde ſedem hanc occuparit, non dixero. Livius L. Valerium Potitum ceteris collegam addit L. V, 10, probantibus Faſtorum collectoribus. Vide Pighium ad ann. CCCLII. Wess.

Pag. 117. *l.* 1. *Οὗτοι γὰρ αὐτῷ συναύξοντες τὴν ἀρχὴν*) Conſule ſuperius c. 10 dicta. Wess.

ead. l. ult. *Πρὸς δὲ Ῥηγίνους* &c.) De hac legatione, quidque illi publice reſponſum fuerit, L. XIV, 107. Wess.

Pag. 118. *l.* 6. *Θυγατρὸς δ' Ἑρμοκράτους, κατὰ τὴν ἀπόστασιν* &c.) Miſerabilem feminae caſum & natam inde mortem ſignificavit L. XIII, 112. Wess.

ead. l. 15. Δωρίδα τε τὴν Ξενέτου) Aperte vacat particula τε. Sic vero & alibi. Videtur tamen alicubi eius pleonaſmus ferri utcunque poſſe; in hoc autem loco, & illi ſimilibus, nullo modo. STEPH. Ego itidem importunam particulam delendam arbitror. Ξένετον habet Suidas, neſcio utrum hoc ex loco. Ex hac vero affinitate Locrenſium civitati exitii originem fuiſſe ſubnatam, Philoſophus Polit. Lib. V, 7, indicat. WESS.

Pag. 119. *l.* 6. Τὴν ἐπισημοτάτην Ἀριστομάχην) Hipparini filiam, Dionis ſororem, loco ſummo progenitam, infr. L. XVI, 6. Duxit utramque eodem die domum, teſte etiam Aeliano Var. H. L. XIII, 10, ſed Ἀρισταινέτην non ſine errore appellante. Quanta vero cum ſollicitudine ad eas noctu ventitarit, utque omnia ante ſpeculari & perſcrutari fuerit ſolitus, Cicero docebit Diſp. Tuſcul. L. V, 20, & eum aemulatus Val. Maximus L. IX, 13 extr. WESS.

Pag. 120. *l.* 4. Ὃν τοὺς πλείστους — διεφθαρκέναι) Inſpice L. XIII, 114. WESS.

ead. l. 6. Ἐξ ἀρχαίων) Χρόνων ſubintelligendum relinqui, non eſt, ut repetam. Ἐξ ἀρχαίων χρόνων reperies L. I, 3. WESS.

ead. l. 9. Ἅμα δὲ συνίστα) Sic L. XIII, 91, συγκατηγόρησε δὲ καὶ τῶν ἄλλων τῶν ἐπισημοτάτων πολιτῶν, συνιστὰς οἰκείους ὄντας ὀλιγαρχίας. Vide And. Dounaeum Praelect. in Demoſthen. Orat. Pac. p. 14. WESS.

Pag. 121. *l.* 12. Ὧν ἅπαντα διεφόρησαν οἱ Συρακούσιοι) Satis id quidem odioſe & inique. Non quidem aſſolent principes, cum bellum ſubito exarſit, hoſtium ſuorum civibus denuntiare, ut res ſuas avehant. At bellum nondum flagrabat, neque foederi obnuntiarat Dionyſius, miſſurus, direptis Poenorum bonis, eum in finem legatos. Confer diſputata a Corn. van Bynkershoek Quaeſt. Iur. Publ. L. I, 2. WESS.

Pag. 122. *l.* 7. Μνημονεύοντες ὧν αὐτοὶ — ἔπαθον) Carthaginienſium in Siculos captivos immanem crudelitatem perſtrinxit L. XIII, 111. WESS.

ead. l. 11. Εἰς τοὺς ὑποπεσόντας) Supplices intelligit. Vide not. in L. XIII, 21. WESS.

Pag. 123. *l.* 7. Εἰς τοῦτον τὸν ἐνιαυτὸν κατέστρεφεν) Idem confici poteſt & ex iis, quae Plut. in Artax. pag. 1021 F. & quae Photius commentatur Biblioth. Cod. LXXII, pag. 133. WESS.

ead. l. 10. Φιλόξενος Κυθήριος) Sic melius. Κύθηρα dat gentile Κυθήριον, non Κυθήρειον. Hinc Φιλόξενος Κυθήριος apud Athenaeum L. VIII, pag. 341. De quo ſcurra & ligurritore plura L. XV, 6. Wess.

ibid. Τιμόθεος Μιλήσιος) Scribi ita oportere monuerunt viri clariſſimi Io. Meurſius de Archont. L. III, 16, Gerard. Io. Voſſius de Poët. Graec. p. 46, & Iac. Uptonus ad Dionyſium de Struct. Orat. p. 157, aliique. Res certiſſima eſt ex Stephano voc. Μίλητος, & nobili in hunc citharoedum Spartanorum decreto. Eccur ergo paterer turpiſſimam mendam propagari? Wess.

ead. l. 11. Τελέστης Σελινούντιος) Selinuntium hunc Teleſten Marmor Oxonienſe Archonte Athenis Micione floruiſſe ſignificat, a Diodori rationibus nihil admodum diſcrepans. Suidas Comicum poëtam facit, quod ab Athen. L. XIV, 2, fabulae eius Argo & Aeſculapius memorentur: quae mihi, ut alius cenſeatur, gravis non videtur cauſa; verſus enim, qui afferuntur, nihil comicum praeferunt, turgidi plane & dithyrambos ſpirantes: nec diſtinguit Athenaeus, eundem poſt pauca iterum iterumque ad partes vocans. Confer tamen Io. Alb. Fabricium Biblioth. Gr. L. II, 15, 59, & Prideaux ad Marm. Oxon. p. 226. Wess.

ibid. Πολύειδος) Neglectus eſt in accuratiſſimo artificum & pictorum indice a Franc. Iunio. Habet Polyidum, Machinationum ſcriptorem, ex Vitruvio Proëom. Lib. VII, quem eundem eſſe opinatur ac Polydum illum Theſſalum, qui Philippo, Amyntae filio, Byzantium oppugnanti, arietis machinationem pluribus & facilioribus generibus explicarit apud eundem Vitruvium L. X, 19. Quod verum eſſe, vetuſtiores editi, Polyidum repraeſentantes, & Athenaeus de Machin. p. 4, unde Romanus Architectus ea excerpſit, affirmant. Serior ergo ille Polyidus eſt, atque aliud vitae genus amplexus. Diodori Polyidus diverſus fortaſſe non eſt a Polyide Πολυΐδῃ, quem tragicis poëtis aggregat Ariſtoteles de Poët. c. 16 & 17. Wess.

ead. l. 14. Λυσιάδης) Sic & ceteri vocant. Solus Lyſias Or. ὑπὲρ τοῦ Σηκ. c. 3 Σουνιάδην, ſed quem hinc corrigendum Io. Meurſius de Archont. L. III, 16, & Iac. Palmerius condocefecerunt. Wess.

ead. l. ult. Πόπλιος Μάλλιος &c.) Tribunorum nomina ſic corrige: Πόπλιος Μαίλιος, Σπόριος Μαίνιος, Λεύκιος Φούριος. Maenio tamen non Sp. ſed P. praenomen tribuit Livius,

qui & ceteros tres edit, P. Licinium, P. Titinium, L. Publilium Volſcum. Rhod. Sigonius ad Livium L. V, 12, citat ex Diodoro Πόπλιος Μαίλιος, Σπόριος Μαίνιος, Φούριος Λεύκιος, forſan coniectura duce refingenda ea nomina arbitratus: noſtri certe quidem libri nihil mutant. Advocat praeterea ex c. 90 Πόπλιον Μαίλιον & Κόϊντον Μαίνιον, qui multo ibi aliter ſcribuntur. Et tamen Diodori auctoritate Livii Tribunis militum nomina praenominaque reddit confidenter: quod equidem non laudarem, niſi fragmenta Capitolini Marmoris emendanti quodam modo faverent, tametſi Sigonium ſequantur Pighius, Onuphr. Panvinius, aliique plures. Opinor etiam, reliquorum nomina ab auctore fuiſſe ceteris adiecta; ſed cum flagitio amanuenſium foedata eſſent turpiter, tribus deletis ſubſtitutos deinceps eſſe *καὶ ἑτέρους τρεῖς*. Schedae Coislin. unde voces exſulant, a me id impetrant. Wess.

Pag. 124. *l.* 9. Τὴν ἐπιστολὴν ἐπέδωκε) Vir doctus ἀπέδωκε ex Reg. 1. potius fore iudicabat. Non audio. S. Lucas A. A. XV, 30, *καὶ συναγαγόντες τὸ πλῆθος ἐπέδωκαν τὴν ἐπιστολήν*. Herodianus L. VII, 6, *ἐπιδόντες δὲ τὰ γράμματα* &c. Wess.

ead. l. ult. Ἀπέστειλαν &c. *τοὺς ξενολογήσοντας ἀπὸ τῆς* Εὐρώπης) Ξενολόγους, ſive *conquiſitores*, qui mercenarios conquirerent & conducerent. Πρὸς τὴν ξενολογίαν Noſter Lib. XIX, 61; *ut conquiſitionem militum haberent* apud Livium L. XXIII, 32. Supra Lib. XIII, 44, Hannibal *πολλοὺς μὲν ἐξ* Ἰβηρίας *ἐξενολόγησεν*. Conf. Deſ. Heraldum Adverſ. L. I, 5, & H. Valeſium in Mauſſaci ad Harpocrat. notas pag. 128. Nam ut iterem, Carthaginienſes mercenario milite frequentiſſimo fuiſſe uſos, neceſſe non arbitror. Wess.

Pag. 125. *l.* 5. Ἧ *μάλιστα ἐχρῶντο κατὰ τῆς Σικελίας* ὁρμητηρίῳ) Vide Iſ. Caſaubonum in Polyb. I, 17. Vocant Graeci ὁρμητήριον, quod Latini *arcem*, aut *ſedem belli*, unde in hoſtes commodiſſima ſit irruendi facultas. Polybius L. II, 51, *καὶ λαβεῖν* ΟΡΜΗΤΗΡΙΟΝ *πρὸς τὸν ἐνεστῶτα πόλεμον, τὴν τῶν* Κορινθίων *πόλιν*. Appianus de Bell. Hiſpan. p. 443, *ὡς* ΟΡΜΗΤΗΡΙΟΝ *ἀσφαλὲς ἐκ γῆς καὶ θαλάττης ἕξων ἐπὶ ὅλην τὴν* Ἰβηρίαν de Carthagine, quam Scipio ſedem bello quaerebat. Paullo aliter Demoſthenes *περὶ* Παραπρ. p. 247, *καὶ τὰ ἐν* Εὐβοίᾳ *κατασκευασθησόμενα* ΟΡΜΗΤΗΡΙΑ *ἐφ᾽ ἡμᾶς*. Et Pauſanias L. VII, 13, p. 555, *ἐσήγαγε δὲ ἐς αὐτὰ καὶ φρουρὰς* ΟΡΜΗΤΗΡΙΑ *ἐπὶ τὴν* Σπάρτην Ἀχαιοῖς *εἶναι*. Quae quidem loca abunde Plutarchum illuſtrant, cum adulato-

rem ὁρμητήριον ἐφ' ἡμᾶς εὐφυὲς ἔχειν τὴν φιλαυτίαν ſcribit T. II, p. 48 F. & μέγα ἡ περιαυτολογία τὴν φιλαυτίαν ὁρμητήριον ἔχουσα de Laude ſui p. 546 B. WESS.

ead. l. 15. Σελινουντίους τε παρόδῳ προσαγόμενος) Lego ἐν παρόδῳ· ut pag. 426, αὐτὸς δ' ἐν παρόδῳ διὰ προδοσίας ἑλὼν Ἔρυκα. STEPH.

Pag. 126. *l.* 10. Τὴν ἐκ Καρχηδονίων δύναμιν, οὐ κατεπ. &c.) Hic δύναμιν in eum locum traiecit carioſitas vel incuria librarii, qui βοήθειαν a ſe removeri non patitur. Βοήθειαν igitur quantumlibet, ut ut potens δύναμις hoc quidem loco ſubſequatur. RHOD. Saepe quidem βοήθεια de exercitu & copiis uſurpatur, docente ad Thucydid. L. IV, 8, Dukero. Polybius diſtincte L. V, 95, τήν τε χώραν κατέσυρε, καὶ τὴν βοήθειαν αὐτῶν συνέτριψε δίς. Et Xenophon Ageſil. p. 20 ed. Oxon. οἱ δ' αὖ Πέρσαι ὡς εἶδον τὴν βοήθειαν &c. In quibus tamen aliiſque veterum locis cum copiae auxiliares deſignentur, non diſſentio a Rhodomano, vocum ordinem commutatum arbitrato. Favet auctor cap. 51, de Motyenſibus οὐ κατεπλάγησαν, inquiens, τὴν τοῦ Διονυσίου δύναμιν. WESS.

Pag. 127. *l.* 4. Ἣν οἱ Μοτ. τότε διέσκαψαν) Sic malo, ſecutus optimarum membranarum fidem. Supra L. II, 13, διέσκαψε τὸ προειρημένον ὄρος κατὰ τὴν ῥίζαν. Mox ὡς μὴ προσόδους ἔχοιεν erunt fortaſſe, qui praeoptabunt. Ego nihil demuto. Utrumque enim haud mali commatis, ſicuti Ti. Hemſterhuſius ad Luciani Prometh. c. 6 docebit. WESS.

ead. l. 11. Λεπτίνην) Tyranni frater Leptines erat, ut diſerte c. 102, & in Plut. Dion. p. 961 E. proditur, cuius fidei ac curae & claſſem & Syracuſas ſaepe permiſiſſe memorat Dio Chryſ. Orat. LXXIII, p. 632 E. WESS.

ead. l. 13. Σικανοὶ μὲν πάντες) Aut Σικανοὶ μὲν οὖν πάντες, aut καὶ Σικανοὶ μὲν πάντες dicerem legendum eſſe, niſi aliis in locis huius ſcriptoris eodem modo μὲν poſitum reperirem. STEPH.

ead. l. ult. Ἀγκύραι, Σολοῦς) Hoc verum urbis poſterioris nomen, ex Σολόεις contractum, uti Σολεντῖνοι, vel potius Σολουντῖνοι cives indicant. Auctor ipſe Σολοῦντα appellat c. 78, & L. XX, 70. De priore, cui hic nomen Ἀγκύραι, cuius incolae Ἀγκυραῖοι poſt pauca memorantur, ſummum apud alios ſilentium eſt. Ph. quidem Cluverius Sicil. Antiq. L. II, p. 373, Siciliae urbibus, Noſtri auctoritate motus, *Ancyras* tranſcripſit: ſed contra venit Iac. Gro-

novius, ad Stephanum voc. Ἁλικύαι, hic Ἁλικύαι, & ſtatim Ἁλικυαίων ſcriptum primitus fuiſſe, decernens. Cauſam vir praeſtanti eruditione, qua expugnatus in hanc opinionem deſcenderit, addere noluit; hanc tamen ſuſpicor. Auctor quinque dumtaxat Sicanorum urbes in Carthaginienſium fide perſeveraſſe, ceteris ad Dionyſium ſeſe adiungentibus, affirmat. Et tamen c. 54 Ἁλικυαίους Carthaginienſium ſocios, cum eorum agrum vaſtaret tyrannus, ad illum tranſiiſſe demum ſubdit. Necdum ergo Ἁλικύαι hoc tempore Dionyſio parebant. Adde iam, Ἀγκύρας Siciliae nuſquam praeterea recenſeri, inque propriis nominibus frequentia librariorum eſſe delicta, & plauſibilis videbitur viri clariſſimi coniectura. Wess.

Pag. 128. *l.* 2. Ἐλεηλάτησε καὶ ἐδενδροτόμησε) Marginalem hic animadverſionem λεηλατήσας ἐδενδρ. propter concinnitatem facile admiſeris. Quae proxime ſequuntur, in τὴν δὲ reformentur. Rhod.

ead. l. 3. Καὶ Ἐντελλάνων) Ab urbe Ἐντέλλη formatur Ἐντελλῖνος, *Entellinus*, utroque ſermone, nunquam *Entellanus.* Ipſemet auctor τῶν Ἐντελλίνων πόλιν dixit L. XVI, 68. Citra dubium ergo καὶ Ἐντελλίνων & hic olim fuit, Ph. Cluverio admonente Sicil. Antiq. L. II, p. 376. Wess.

ead. l. 7. Ἰμίλκων) Non muto ducis id nomen, quantumvis Reg. 2. & Clar. Ἀμίλκαν expoſtulent. Idem eſſe videtur ac Ἰμίλκων c. 57, quem Polyaen. Strat. Lib. V, 10, 2, Frontinus Strat. L. I, 1, 2, & Iuſtinus L. XIX, 2, Ἰμίλκωνα & *Himilconem* vocitant. Wess.

ead. l. 13. Νομίζων ἀντιπερισπασμόν τινα ποιήσειν) Ἀντιπερισπᾶν inimicum eſt a ſuſcepto conſilio ad ſua defendenda retrahere. Auctor L. XVIII, 38, de Aetolis, in Theſſaliam incurrentibus, ut Antipatrum ex Aſia retraherent, ἀντιπερισπάσαι βουλόμενοι τὸν Ἀντίπατρον. Paullo aliter Polyb. II, 45, πραγματικῶς ἀντιπερισπάσαντος ἐκείνου (Ἀράτου) καὶ λυμηναμένου τὰς ἐπιβολὰς αὐτῶν. Notat enim, ut bene Caſaubonus, conſilia eorum in contrarium vertente & impediente. Hinc ἀντιπερίσπασμα ποιεῖν, ſive ἀντιπερισπασμὸν, uti hic: alterum dabit Polybius III, 106, ubi Romani L. Poſtumium in Galliam valida cum manu mittunt, ut Gallos, Hannibali militantes, in patriam avocarent: βουλόμενοι, inquit, ποιεῖν ἀντιπερίσπασμα τοῖς Κελτοῖς, τοῖς μετ' Ἀννίβου στρατευομένοις. Idem & ἀντίσπασμα, quo de alias. Wess.

Pag. 129. *l.* 3. Καὶ σχεδὸν ἅπαντα καταλύσας) Natum eſt ex καταδύσας, quod de navibus, cum quaſſae & hiſcentes merguntur, tritiſſimum. Infra L. XX, 53, καὶ τῶν νεῶν ἃς μὲν κατέδυσεν· ubi in ſcriptis quibuſdam & Baſileenſi edito κατέλυσεν. Similem mendam & alias eluimus. WESS.

Pag. 130. *l.* 4. Ἐπὶ τὸν τῶν Συρακουσίων πόλεμον) Scripſerat ἐπὶ τὴν τῶν Συρακ. πόλιν, quod ſcribendi compendium mutaſſe videtur, ſicuti apud Plutarchum Alcib. pag. 196, ἡ τῶν πολεμίων φιλοτιμία progenita eſt ex τῶν πόλεων φιλοτιμίᾳ. WESS.

Pag. 131. *l.* 2. Ῥᾳδίως διελκύσας τὰ σκάφη) Commeminit huius rei Polyaenus Strat. L. V, 2, 6, ſed paullo diſtinctius: Ὑπὸ τῆς περιεχούσης ἄκρας τὸν λιμένα τόπος ἦν ὁμαλὸς καὶ πηλώδης, εὖρος εἴκοσι στάδια. τοῦτον οἱ στρατιῶται ξύλοις φαραγγώσαντες ὑπερήνεγκαν ὀγδοήκοντα τριήρεις ἡμέρᾳ μιᾷ. Quo loco φαλαγγώσαντες ſcriptum fuiſſe opinor, & novo uſu adhibitum de palangis ligneis, quas navibus ſubiiciebant, ut ex uno in alium pertraherentur locum. Φάλαγγες & Φαλάγγια αἱ ὑποτιθέμεναι δοκοὶ τοῖς νεωλκουμένοις σκάφεσι apud Euſtathium in Hom. pag. 285. Naſci hinc potuit φαλαγγῶσαι, *palangis naves transferre*: quod & in Graecorum literis fuiſſe, φαλάγγωμα & φαλάγγωσις, etſi ſignificatione diſcrepent, teſtantur evidentiſſime. Nec pugnabo tamen, ſi magni viri coniecturam huic praepoſueris. Id certe Polyaeno debetur, quod eius diligentia & loci ingenium, & triremium numerus, & ſuſcepti operis magnitudo clarius eluceſcant. WESS.

ead. l. 9. Διὰ τὸ πρώτως εὑρεθῆναι) Vide ſis c. 43. WESS.

Pag. 132. *l.* 2. Τοὺς ὑπὸ τῶν τροχῶν πύργους) Putes ἐπὶ τῶν τροχῶν ſcribi debuiſſe: ſed bene habet. Intelliguntur πύργοι ὑπότροχοι, i. e. turres, quae ſubiectis rotis ad muros admovebantur. Ὑπότροχον σχεδίαν, ὑπότροχον σκέπασμα, & ὑπότροχον κριὸν non tibi Athenaeus de Machin. pag. 4, ſi deſideres, negabit. Ipſe auctor, Demetrii Helepolin ὑπότροχον βάρος Lib. XX, 92, appellans, ſuum illuſtrat. Optime vero Rhodomanus eam coniecturam proſcripſit, qua ἑξοφόρους ὄντας, *quae a ſenis promoventur*, correxerat olim: colore enim omni defecta erat. Adi Lipſium Poliorc. L. II, 4. WESS.

ead. l. 10. Ἐβάσταζον ἄνδρας ἐν θωρακίοις) Vertitur *milites loricatos.* Credo tabulati fuiſſe genus, quod ex antennis ſuſpenſum milites, qui hoſtium machinas ſuccenderent,

contineret. *Pluteum* vocat Vitruvius L. X, 21. Quae enim apud Athenaeum de Machin. p. 6, ἐπὶ δὲ τοῦ ἐπικεφάλου καὶ τῆς κριοδόχης πήγνυται ΘΩΡΑΚΙΟΝ, ὥστε ἐν αὐτῷ ἀσφαλέστατα δύνασθαι ἑστάναι τοὺς ἐποπτεύοντας, ea Latine expreſſit: *ſupra caput eorum, quae continebant arietem, collocatum erat PLUTEUM, turriculae ſimilitudine ornatum, uti ſine periculo duo milites tuto ſtantes proſpicere poſſent.* Simile quiddam ſpectavit auctor L. XVII, 44, de Tyriis, qui corvis ferreiſque manibus ἀνήρπαζον τοὺς τοῖς ΘΩΡΑΚΙΟΙΣ ἐφεστῶτας, i. e. in pluteis aut propugnaculis ſtantes. Aliud Aelianus de Animal. L. XIII, 9, elephantem ἐπὶ τοῦ καλουμένου θωρακίου tres bellatores ferre poſſe prodens. Intelligit turriculae id genus, e quo, belluae tergo impoſito, dextra ſiniſtraque milites tela ſpargebant. Wess.

Pag. 133. *l.* 4. Πρὸ ὀφθαλμῶν λαμβάνοντες) Confer Lib. XV, 10. Wess.

ead. l. ult. Ἐπιβάθρας κατεσκεύασαν) Mox σανίδας appellat. Ponticuli erant, γέφυραι propterea Appiano Illyr. p. 10 ed. Hoeſchel. quos e turribus in muros obſeſſae urbis demittebant, ut pugnaturis tranſituriſque acceſſum darent. Noſter L. XVII, 43, τῶν γὰρ Μακεδόνων προσαγαγόντων πύργους ὑψηλοὺς — καὶ διὰ τούτων τὰς ἐπιβάθρας ἐπιβαλλόντων. Vitruvius Lib. X, 19, *aſcendentem machinam* vertit, & in fine cap. *de acceſſu, qui ἐπίβαθρα Graece dicitur,* utrumque dubio & laxo admodum ſermone. Vide Iuſt. Lipſium Poliorc. L. II, 4. Wess.

Pag. 134. *l.* 2. Ἐκ χειρὸς συνέβαινεν εἶναι τὴν μάχην) Frequenter ad eum modum Diodorus ſupr. c. 24, XVII, 45, 84. Non minus venuſte ὡς ἐν χερσὶν ἡ μάχη ἐγένετο, & brevi poſt καὶ ἐν χερσὶ τὴν μάχην ποιήσας, Arrianus Exp. Alex. L. II, 10; καὶ ποιήσασθαι τὴν μάχην ἐν χερσὶν Libanius Baſil. p. 133 C. pro quo Salluſtius Iugurth. c. 57, *cupere proelium manibus facere.* Ἐπεὶ πόλεμος ἤδη που ἐν χερσὶ γέγονεν Procopius Bell. Goth. L. III, 34; καὶ ἐν χερσὶ τῆς μάχης αὐτοῖς ὠθουμένης Heliodor. Aeth. L. V, p. 258. Wess.

ead. l. 10. Ἐπηγείροντο ταῖς ψυχαῖς) Id ἐγείρεσθαι τοῖς θυμοῖς c. 69. De leone, caudae verbere iram accendente, Aelianus de Animal. L. VI, 1, τῇ ἀλκαίᾳ ἑαυτὸν ἐπεγείρει μαστίζων. Libanius Proſphonet. ad Iulian. p. 182 A. φόβος δὲ καὶ τιμῆς ἐλπὶς, ἡ μὲν ἐπεγείρει πρὸς ἀρετὴν &c. haec quidem *ad virtutem erigit*, ex Salluſtio Iug. cap. 23. Diverſum hoc Ioſephi eſt de Bello Iud. Lib. I, 28, 1, Ἀντιπά-

τρῳ δὲ — μῖσος ἀφόρητον ἐκ τοῦ ἔθνους ἐπιγείρεται. Wess.

ead. l. ult. Τὸ ὠμῶς κεχρημένους τοῖς τῶν Ἑλλήνων &c.) Salebroſam orationem planiorem reddidiſſet, aut ὅτι ὠμῶς κεχρημένοι — ἡλωκόσι, ταὐτὸ προσεδόκων πείσεσθαι, aut τὸ ὠμῶς — ἡλωκόσι, ταὐτὸ προσδοκᾶν &c. ſcribendo. Wess.

Pag. 135. *l.* 7. Κακῶς ἀπήλλατον) Conſule not. in L. III, 21. Wess.

Pag. 136. *l.* 15. Ὠμότητα σπεύδοντες ἀμύνεσθαι) Hic ante ὠμότητα pone τὴν, aut ſcribe ὡς ὠμότατα, *quam crudeliſſime.* Rhod. De articulo non intercedo. Praeſtiterit tamen, ſi quid mutandum, ex Clar. ὠμότητι adſciſcere: id enim haud incongruens in victoribus, crudelitatis vicem, ut hic Siculi, ſuperatis reddere ſtudentibus. Wess.

Pag. 138. *l.* 1. Ἑκατὸν μναῖς ἐστεφάνωσε) Harpocration e Lycurgi quadam oratione ſervavit καὶ Καλλισθένην ἑκατὸν μναῖς ἐστεφανώσατε, idque non aliud eſſe ac ἐτιμήσατε recte ſubiungit. Plut. Timol. pag. 244 B. τὸν μὲν οὖν ἄνθρωπον ἐστεφάνωσαν οἱ Κορίνθιοι δέκα μναῖς. Athenaeus L. XII, pag. 538 B. Γοργὸς ὁ ὁπλοφύλαξ Ἀλέξανδρον Ἄμμωνος υἱὸν στεφανοῖ χρυσοῖς τρισχιλίοις. Neque Noſter hinc abit L. XI, 26, & in Excerpt. Valeſ. pag. 334. Minus obvium στεφανωθῆναι τεμένεσιν ἐν Δωδώνῃ, de quo Iſ. Caſaubon. ad Athen. V, 8, & δόξῃ καὶ τιμῇ στεφανωθῆναι in Epiſt. ad Hebr. II, 9, etſi proxime abſit Manethonis L. V, 258, Ἀρχῇ καὶ πίστει καὶ τιμαῖς ἐστεφάνωσεν. Wess.

ead. l. 14. Σοφοκλῆς ὁ Σοφοκλέους) Huic Suidas inter Sophoclis filios locum negat, nepotem eius ex Ariſtone filio, & ſeptem dumtaxat victoriis illuſtrem, prodens. Diodoro quodam modo favet poëtae aetas, filio, quam nepoti, paullo convenientior. Senior enim Sophocles exeunte Olymp. xciii fato conceſſit, iunior, ὁ νεώτερος Clementi Alex. Protrept. p. 26, Olymp. xcv ad finem vergente illuſtrari coeptus eſt: diſtabit ergo a parentis morte annis perpaucis. Pro Suida tamen obmoveri poteſt provecta Sophoclis aetas, qua nepotes adultos & in ſimilem laudis gloriam exſurgentes commode potuit videre. Nihil itaque decerno. Wess.

Pag. 139. *l.* 3. Γάϊος Δίυμος) Pro Δίυμος refice Δουίλιος. Deinde Μάρκος Οὐετούριος, Οὐολέρων Ποπλίλιος ſcribe. Rhod. Occupavit Rhodomani correctionem C. Sigonius ad Livii Lib. V, 13, nec longe inde deflectit Pighius Faſt. ad ann. ccCLIV. Wess.

ead. l. 6. Εὔπολις Ἠλεῖος) Εὐπόλεμος vero nomine fuit,

ni fallit Pauſanias L. VIII, 45, qui praeterea L. VI, 3, Leonem Ambraciotam victoriae id decus impetraſſe, ſed interverſum ab Eupolemo, corruptis duobus Hellanodicis, fuiſſe addit. In *Eupolemi* nomine Pauſaniae aſſentitur Africanus. WESS.

ead. l. 10. Ἁλικυαῖοι) In Thucydide L. VII, 32, Ἁλικυκαῖοι, quod hinc atque ex Ligorii nummo ΑΛΙΚΥΑΙΩΝ viri docti emendant. Sita eorum urbs Entellam inter & Lilybaeum erat, teſte Stephano in voc. Ἁλικύαι. WESS.

ead. l. 13. Καὶ πῦρ ἐνέντες) Pauſanias, ſi cui dubium hoc videbitur, defendet L. IX, 10, πῦρ ἐτόλμησεν ἐς τὸ τέμενος ἐνεῖναι τοῦ Ἀπόλλωνος. Et L. X, 1, p. 800, καὶ ἐνέντας πῦρ, οὕτως ἤδη διαφθαρῆναι. Adde inferius c. 73 huius libri. WESS.

Pag. 140. *l.* 7. Βασιλέα κατὰ νόμον) Dixi de hoc Carthaginienſium magiſtratu L. XIII, 43. WESS.

ead. l. 11. Ὑπὲρ τὰς τριάκοντα μυριάδας) Copiarum numerus, quantumvis Polyaeno L. V, 2, 9, & auctori c. 76, non improbatus, fidem paene excedit. Sed Ephoro perpetua fere in hoc genere cum Timaeo diſcordia eſt. WESS.

Pag. 141. *l.* 7. Τοῦτο δ' ἐμηχανήσατο πρὸς τὸ μηδένα &c.) Non obliti ſtrategematis ſunt Frontinus Strat. L. I, 1, 2, & Polyaenus L. V, 10, 2, in quo ſi ſcripſeris & interpunxeris καὶ σημηνάμενος εἰς γραμματεῖα τοῖς κυβερνήταις ἔδωκε, συνθέμενος, ἐὰν ἀποσπασθῶσιν ἐν τῷ πελάγει, ποῖ χρὴ συνάπτειν, ἵνα μὴ ὑπὸ τῶν αὐτομόλων ἐξαγγελθῇ· λαμπτῆρά τε τὸ πρόσθεν μέρος πεφραγμένον, ὅπως μὴ &c. conſtabit oratio, nec alia medicina opus erit: ſuſpendit enim ἔδωκε vocem λαμπτῆρα ex ſeſe. WESS.

ead. l. 14. Φοροῦ δὲ πνεύματος ὄντος) Sic L. XX, 97, φοροῦ δὲ πνεύματος αὐτοῖς ἐπιγενομένου &c. Idem recipi apud Strabonem L. VI, p. 431, ex margine debuerat. Εὔφορον πνεῦμα in Xenophontis Rer. Gr. L. VI, p. 459. Venuſte & ex vero Plutarchus T. II, p. 821 D. καὶ ὅλως ὅταν ἀλήθεια καὶ ἀρετὴ προσγένηται ΦΟΡΟΝ ἐστι πνεῦμα καὶ βέβαιον ἐπὶ τὴν πολιτείαν. WESS.

Pag. 142. *l.* 5. Αἱ δὲ λοιπαὶ, πλήρεις οὖσαι) Mendi ſibi ſuſpectam hanc dictionem profitetur Rhodomanus, neque iniuria. Quam enim orationi vim addit hoc πλήρεις vocabulum? Dicemuſne propterea naves eas periculum haud difficulter evitaſſe, quod tumidis velis pergerent curſum & plenae? Id vero uſus redarguit: citius avolant, ſi vento propellantur ſecundo, minus plenae. Ad hoc, celerius au-

fugerunt, quod longius alto in mari ab illis abeſſent, quas Leptines depreſſit. Ergone οὐ πλήρεις, an οὐ πλησίον οὖσαι, an κωπήρεις οὖσαι, aut his quiddam ſimile dederat? Mihi ſine Codd. auxilio certum quid conſtituere non placet. Wess.

ead. l. ult. Μακρὰν τῶν συμμαχίδων πόλεων ἀπεωσμένος) Infra L. XIX, 66, τὸ γὰρ πλῆθος τῶν δημοτικῶν ἀπωσμένον τῆς πολιτείας. Sed ibi violentiam complectitur, quae neceſſaria hic quidem non eſt. Wess.

Pag. 143. *l.* 11. Ἀπέστησαν δὲ παραπλησίως &c.) Interpres de ſuo quaedam eſt admenſus; neque abſurde ille: namque τῷ παραπλησίως indicatur, plures ex Sicanis, deſertis Dionyſii partibus, ad Carthaginienſes tranſiiſſe, idque exemplum Halicyenſes ſectatos eſſe. Wess.

Pag. 144. *l.* 4. Οὔσας πλείω &c.) Ita ſolere auctorem voce πλείω abuti, ſaepe monitum eſt. De Meſſana eiuſque opportuno ſitu Ph. Cluverius Sic. Ant. L. I, p. 81. Wess.

ead. l. 9. Κεφαλοίδιον) Vera ea urbis ſcriptura, cuius antiquiſſima haec mentio. Κεφαλούδιον Coisl. debetur recentiori oppidi titulo, quo *nova moenia Cephaludi* apud Hug. Falcandum. Vid. ad Antonini Itiner. p. 92. Wess.

ead. l. 15. Ἐπὶ τῆς Πελωρίδος) Πελωριάδος, diſcordibus tamen ſcriptis membranis, in L. IV, 85. Diſcrimen puſillum eſt, his Πελωρίδα, illis Πελωριάδα probantibus. Conf. Ph. Cluverium Sic. Ant. L. I, p. 80. Wess.

Pag. 145. *l.* 12. Ἐξεδέχοντο κατὰ τὴν φήμην) Ut haec ſint omnia ipſius Diodori, valde metuo: mallem quidem certe inducta praepoſitione ἐξεδέχοντο τὴν φήμην legi. Saepe φήμη Dei *reſponſum*, aut etiam *omen* eſt. Dio Chryſoſtomus Or. XXXII, p. 364 D. ἴστε δή που τὰς τοῦ Ἄπιδος φήμας ἐνθάδε ἐν Μέμφει, πλησίον ὑμῶν. Vertunt: *ſcitis haud dubie Apidis famam hic in Memphi prope vos.* Satis quidem abſurde. Apidis oracula intelligit, de quibus Aelian. de Animal. L. XI, 10, p. 649. Idem Dio Or. I, p. 12 B. καὶ τὰ πάντα σοφίσματα οὐδενὸς ἄξια πρὸς τὴν παρὰ θεῶν ἐπίπνοιαν καὶ φήμην· ubi eadem chorda aberrat interpres. Melius Serranus in his Platonis Phaedon. p. 111 B. ἐν οἷς τῷ ὄντι οἰκητὰς θεοὺς εἶναι, καὶ φήμας καὶ μαντείας καὶ αἰσθήσεις θεῶν, *quorum Dii revera ſint incolae, & reſponſa ac vaticinationes & ſenſus Deorum* &c. Nec latuit Xylandrum in his Plutarchi Sympoſ. L. II, p. 631 A. Ὁ δὲ εὐσεβὴς καὶ φιλοθύτης δεινηματικὸς ὀνείρων καὶ ὅσα χρησάμενος, ἢ φήμαις, ἢ ἱεροῖς, ἢ θεῶν εὐμενείᾳ κατώρθωσεν. Quae quidem exempla ad vo-

cis uſum abunde erunt. Itaque *ἐξεδέχοντο τὴν φήμην* non aliud erit, atque omen ſive illud reſponſum e re ſua interpretabantur: quod opportunum hic prorſus eſſe, apparet ſatis. Wess.

ead. l. 15. *Πολλοὺς καὶ τῶν ἄλλων προεθυμοποιοῦντο*) Quod ſubſtituitur in Coisl. aliiſque ſcriptis Codd. *προεθυμοῦντο*, placere non poteſt: aliam enim vim habere aſſuevit. Credo, inſolentia verbi *προθυμοποιεῖσθαι*, quod alibi lectum non recordor, offenſos illud alterum maluiſſe, etſi improvide. Namque haud pauca hoc in ſcriptore offendes, quae alibi vix reperias. Wess.

Pag. 147. *l.* 7. *Ἐλπίζοντες διανήξασθαι τὸν μεταξὺ πόρον*) Siculum fretum, quod XIII circiter ſtadiorum latitudine Hercules olim nando tramiſerat, ſed apprehenſo tauri cornu, ſupr. L. IV, 22. Wess.

ead. l. 11. *Τὰ κατὰ τὴν πόλιν φρούρια*) Interpres, *caſtella, quae per urbem erant.* Non ex vero. Himilco ex urbe ad caſtella oppugnanda exceſſit, reque infecta in eam, ut ſubditur, rediit. Sunt *τὰ κατὰ χώραν φρούρια*, in quae paullo ante diverſos abiiſſe Meſſenios tradiderat. Itaque aut *κατὰ τὴν πόλιν* notare debebit *ad urbem*, aut, ſi id incommodius, ſcribendum *τὰ περὶ τὴν πόλιν φρούρια.* Wess.

Pag. 148. *l.* 3. *Πλὴν Ἀσσωρίνων*) Sic ipſe auctor c. 78, omneſque alii. Ab *Ἀσσωρὸς* eſt *Ἀσσωρῖνος* apud Steph. & *Aſſorinus ager* in Cicer. L. III Verr. c. 18. Vitium non fugit Ph. Cluverium Sic. Ant. L. III, p. 325. Wess.

ead. l. 11. *Τοὺς τὴν Κατάνην οἰκοῦντας Καμπανοὺς*) Videntur hi Campani ex praeſidiariis illis fuiſſe, quos Catanae, a ſe occupatae, Dionyſius impoſuiſſe dicitur L. XIV, 16. Adde infr. c. 68, & teſtatam eam rem videbis. Wess.

ead. l. 15. *Περὶ τὸν Ταῦρον καλούμενον*) Taurus hic ad ſtadia CLX Syracuſis fuit diſſeptus, alius ergo ac collis *Taurus*, in quo *Tauromenium* poſt pauca dicitur exſtructum. Aberat enim Tauromenium Syracuſis ſpatio LXXVI M. P. ſi non fallit, non multum certe aberrat, Antonini Itinerarium pag. 90. Erit proin *Ταῦρος ἄκρον*, ſive *promontorium Taurus*, de quo Ptolemaeus Lib. III, 4, & Ph. Cluver. Sic. Ant. L. I. pag. 136. Wess.

Pag. 149. *l.* 2. *Τούτων δ' ὀλίγαι μὲν ἦσαν τριήρεις*) Aut *μὲν* hic expungendum, aut aliquot verba deeſſe dicendum eſt: veluti ſi ita legas, *τούτων δ' ὀλίγαι μὲν ἦσαν τριήρεις, αἱ δὲ πλείους* &c. vel *αἱ δὲ πλεῖσται.* Steph.

ead. l. 9. Ὅτε που πρότερον &c. συνέβαινεν) Fuit, cum ὅτε που ſatis incommodum hoc mihi loco videbatur. Noveram Heſiodi Theogon. v. 416, καὶ γὰρ νῦν ὅτε πού τις ἐπιχθονίων ἀνθρώπων Ἔρδων &c. ἱλάσκηται. Sed & id paullo hinc eſſe diverſum, & ibi ſatis tempeſtivum. Accedebat eodem, exſulare ex optimae notae ſchedis moleſtam vocem που, adeoque ſuſpectam quodammodo poſſe videri. A qua quidem opinione necdum recedam, modo pro ὅτε refingere ὅτι licitum fuerit. Tum ſententia erit, cognoſci vix potuiſſe, urbem incolis olim frequentatam fuiſſe. WESS.

Pag. 150. *l.* 5. Ἡγεμόνα δὲ οὐκ ἔχοντες) Nihil in his, quod offendat: in ſcriptura librorum Coisl. & Reg. 1. multum, niſi forte barbarum Siculi ducis nomen dare voluerint, de quo nihil decerno. Dionyſium Naxiorum urbem Siculis contribuiſſe, ſupra prodidit c. 16. WESS.

ead. l. 11. Ταυρομένιον ὠνόμασαν) Tauromenium hoc tempore conditam fuiſſe, indicatur c. 87 & 96. A qua tamen opinione recedere videtur L. XVI, 7, ubi de Andromacho, Timaei patre, οἰκήσας δὲ τὸν ὑπὲρ τῆς Νάξου λόφον, τὸν ὀνομαζόμενον Ταῦρον, καὶ μείνας κατ' αὐτὸν πλείω χρόνον, ἀπὸ τῆς ἐπὶ τοῦ Ταύρου μονῆς ὠνόμασε Ταυρομένειον. Si enim Timoleontis aetate Andromachus in Taurum collem conduxerit Naxios, & a mora in eo Tauro Tauromenium appellarit, nondum utique eo nomine urbs Dionyſii ſenioris tempore inſignita fuit. Ph. certe Cluverio Sic. Ant. L. I, p. 95, ita ſibi pugnare illa ſunt viſa, ut Diodorum ſui oblitum fuiſſe perſcripſerit. Equidem auctori, quod omnibus aliis, uſu potuiſſe venire non negavero, excuſavero tamen hac in re. Agit poſteriore loco de Naxiis, quos patriis ſedibus a Dionyſio deturbatos collegerit Andromachus, & Tauro in monte collocarit: Andromachum ipſum vocat Ταυρομενίτην, clare innuens, Tauromenium iam fuiſſe, antequam Naxii id oppidum occuparent. Quod vero ſubdit de nomine, ea re confirmatum urbi titulum ab Andromacho & Naxiis declarat. Quare hoc loco Tauromenii, a Siculis Dionyſii aetate conditi, meminit: illo altero eiuſdem Tauromenii, a Naxiis exſulibus. Andromachi opera, inſeſſi, quoque modo ἀπὸ τῆς ἐπὶ τοῦ Ταύρου μονῆς vetus urbi nomen perſeveraverit. Stat a me pro Diodoro Sig. Havercampus Comment. ad Parutae Numiſm. p. 907. WESS.

Pag. 151. *l.* 2. Ὑπὸ τοῦ καλουμένου ῥύακος) Vid. not. in L. V, 6. Ῥύακας vocant fluenta liquefactorum ſaxorum atque

ignis, ex Aetnae crateribus magno impetu prorumpentia, & vicina quaevis adurentia. Plato Phaedon. p. 111 E. ὥσπερ ἐν Σικελίᾳ οἱ πρὸ τοῦ ῥύακος πηλοῦ ῥέοντες ποταμοὶ καὶ αὐτὸς ὁ ῥύαξ· cuius verba illuſtrat Strabo L. VI, p. 412 B. περὶ τῶν ῥυάκων & colliquatis lapidibus plura commentatus. Adde Tollium ad Longinum, verbis Platonis contra Fabrum dextre uſum, ſect. xxxv, p. 196. Poſt vero pauca forte melius erit ὅπερ καὶ συνετέλεσαν. Wess.

Pag. 152. *l.* 10. Τῶν νεῶν πλήρη) Ex antecedentibus & conſequentibus ſenſus exigit, ut legamus τῶν πεζῶν πλήρη, *peditum repleta.* Palm. Niſi νέων dederit, eaque voce milites indicarit, quod tamen mihi nondum plene perſuadeo, tranſeundum erit in viri doctiſſimi ſententiam. Habent praeterea minus commodam ſedem voces παραχρῆμα μὲν, quae ſi alio commigrarent, legereturque παραχρῆμα μὲν οὐ μετρίως ἠγωνίασαν, orationem non conturbarent. Porro ἐπιφερομένας Reg. 1. libri, etſi huic loco convenientius videatur, quia ſola eius auctoritate ſtabilitur, in contextum, quem vocant, non admiſi. Wess.

Pag. 153. *l.* 3. Ταῖς πρώταις τῶν Καρχηδονίων, τὸ μὲν πρῶτον &c.) Claudicat oratio, quae tum demum recto talo perget, ubi ταῖς πρ. τῶν Καρ. προσμίξας adiunxeris. Sic c. 55, καὶ ταῖς πρώταις προσμίξας, εὐθέως τινὰς αὐτάνδρους κατέδυσεν. Wess.

ead. l. 6. Ταῖς μὲν ἀρεταῖς ὑπερεῖχον &c.) Interpres vocabulis tranſpoſitis legiſſe videtur ὑπερεῖχον οἱ περὶ τὸν Λεπτίνην, τοῖς δὲ πλ. οἱ Καρχηδόνιοι. Atque ea ſine dubio auctori ſententia ſedit, quae tamen minore molimine eadem erit, modo ταῖς μὲν ἀρεταῖς ὑπερείχοντο Καρχηδόνιοι, *virtute quidem Carthaginienſes ſuperabantur* &c. refinxeris cum Iac. Palmerio. Wess.

ead. l. 8. Ἐκ παραβολῆς τὸν ἀγῶνα συνισταμένων) Diceres ἐκ παραβολῆς idem eſſe, ac παραβόλως, *audacter* & *maximo cum periculo*, niſi ſequentia commiſſas arte inter ſe naves expoſtularent. Polybius ad eundem modum L. XV, 2, p. 963, ἐκ παραβολῆς δὲ καὶ πέριξ προσμαχόμενοι, κατετίτρωσκον τοὺς ἐπιβάτας &c. Wess.

Pag. 154. *l.* 3. Καὶ γὰρ τὸ παρὰ τὸν ναύαρχον ἐλάττωμα &c.) Lege περὶ τὸν ναύαρχον. Vitium peperit fatalis quaedam vocum harum confuſio. Vid. Iſ. Caſaub. ad Athen. L. I, 7, & Moſ. Solanum ac T. Hemſterhuſ. in Lucian. Halcyon. c. 2. Wess.

Pag. 155. *l.* 7. *Συγκλεισθήσεσθαι*) Pro *συγκλεισθήσεσθαι* reſtituendum arbitror *συντελεσθήσεσθαι*, atque ita verti. Rhod. Huic verbo vitium inoleviſſe non opinor: ipſemet auctor ſuum agnoſcit; nam & L. XII, 55, *οἱ μὲν Μιτυληναῖοι λειφθέντες συνεκλείσθησαν εἰς πολιορκίαν*. Succurrendum ergo hianti ſermoni alia via, qui plenus erit, ſi *οἱ δὲ Σικελιῶται κατὰ τὴν πορείαν* &c. probaveris. Rati enim Siculi, dum Syracuſas properant, ſeſe ea in urbe difficili obſidione preſſum iri, ut cum Poenis in certamen deſcenderet, Dionyſio auctores erant. Wess.

ead. l. 8. *Διὰ τὴν γεγενημένην νίκην*) Praeteriit interpres. Credo vocabulo quodam defecta eſſe. Addideris *ῥαθυμοτέροις*, aut *μετεωρισθεῖσι*, ſententia erit, Himilconem parta victoria *ſocordiorem* ſive *elatiorem* eſſe factum, & propterea oppugnationi opportunum. Wess.

Pag. 156. *l.* 7. *Εἰς τὰ ἐγγὺς τῶν φρουρίων*) Stephanus ita correxerat. Ego vero ſuam in ſedem revocavi, iubenti ſermonis ingenio obſecutus. Wess.

ead. l. ult. *Τοὺς τὴν Ἔντελλαν κατοικοῦντας* &c.) De illis ſuperius c. 9. Wess.

Pag. 157. *l.* 2. *Τὸ τῶν Ἑλλήνων ἀπεδ. πολέμιον* &c.) Puto deeſſe nomen *ἔθνος*, vel *γένος*, poſt *Ἑλλήνων*. Steph.

ead. l. 12. *Πολύξενον τὸν κηδεστὴν*) *Socerum* ſuo ſibi more Rhodomanus verterat. Affinem fuiſſe Dionyſii, docuit. L. XIII, 96, auctor. Wess.

Pag. 158. *l.* 8. *Εἰσθεόμεναι μὲν ὑπὲρ τρισχιλίας*) Expunge *τρὶς*, & poſt *φέρουσαι δὲ* interpone *στρατιώτας*. Rhod. Vereor, ut perſanatus ea medicina locus ſit. Quid enim *εἰσθεόμεναι*, & quam tandem vim obtinet? A *θέω* ſi venit, quis ea forma uſurpavit? Cur porro, ſi ſupra III mille fuerint naves onerariae, continuo additur, in univerſum prope duo millia fuiſſe? Mihi haec intricatiſſima. Diceres, ſcriptorem Reg. 1. Cod. ſuo *εἰσθεώμεναι* aliud ſpectaſſe, idque nobis innuiſſe, naves onerarias, dum in portum plenis pergerent velis, Syracuſanis eſſe viſas numerum trium millium excedere: quae quidem ſententia ab hoc loco aliena non foret, ſi ſermonis indoles pateretur. At quis *εἰσθεᾶσθαι* adhibuit alius & ea ſignificatione? Nemo profecto, quantum quidem reſcire potui. Itaque nihil iuvat, haeretque altiſſime menda: quae ut elueretur meditanti multa ſe ſponte ſubiecerunt, veluti *εἰς θέαν μὲν ὑπὲρ τρισχιλίας*, *quae ſpeciem trium & amplius millium prae ſe ferebant*: aut *εἰσδεχόμεναι ὑπὲρ τρισ-*

χιλίους, φέρουσαι &c. *quae quidem capaces erant trium & ultra millium, ferebant autem*, & reliq. Sed placere non potuerunt. Deſino ergo, & palmam aliis relinquo. Wess.

ead. l. ult. Νεῶν δὲ μακρῶν διακοσίων) Quid haec ad pedeſtrem exercitum? Ni dicas, longas has naves litora legiſſe, dum exercitus Syracuſas pergeret, ut feſtinanti praeſidio eſſet, nihil omnino. Immo id ſi pertenderis, necdum opportuna eorum mentio erit. Conceſſerat Dionyſius in urbem, portus a victoribus erat obſtructus, claſſis, quae incommodaret, nulla. Ne dicam dolo, videntur ex ſuperioribus huc commigraſſe. Wess.

Pag. 159. *l.* 3. Ἀπέχον τῆς πόλεως σταδίους δώδεκα) Prope Olympium, Iovis id templum erat, mille & quingentis paſſibus ab urbe, uti Livius L. XXIV, 33, docet, diſtans: quod intervallum belle ſatis XII his ſtadiis congruit. Wess.

Pag. 160. *l.* 1. Καὶ τοὺς νεὼς τῆς τε Δήμητρος καὶ Κόρης ἐσύλησεν) Erant in ea Syracuſanae urbis parte, cui Neapolis cognomen, duo templa egregia, Cereris unum, alterum Liberae, Cicerone L. IV Verr. c. 53, auctore. Haec intelligi videntur, ut adeo Achradinae quoddam quaſi ſuburbium Neapolis ſit cenſita. Sic certe Ph. Cluverius Sic. Ant. L. I, p. 153. Wess.

ead. l. 10. Περὶ ἧς μικρὸν ὕστερον &c.) Conf. c. 71. Wess.

ead. l. 14. Δημαρέτης) Sic dediſſe auctorem, probe vidit Rhodomanus. Non enim aliter adſolet. Vide Lib. XI, 26 & 38. Wess.

ead. l. ult. Ἐπὶ τοῦ Πλημμυρίου) *Plemmurium undoſum* ſummi poëtae promontorium erat contra Syracuſas, in magnum portum procurrens, & eius fauces coartans, opportunum caſtello exſtruendo. Nicias id optime perſpexerat, ut ex Thucydide L. VII, 4, & Cluverio Antiq. Sic. L. I, pag. 180, cognoſces. Wess.

Pag. 161. *l.* 10. Διονύσιος μὲν καὶ Λεπτίνης) Mendoſus hic eſſe locus videtur, aut in eo poſitus eſſe nominativus abſolutus pro genitivo abſoluto, ut & alibi. Steph. Nihil mutandum: haec abſolutae ſtructurae forma, qua nominativus genitivi ſedem occupat, Graecis oppido familiaris eſt. Exempla collegerunt Iſ. Caſaubonus ad Polyaen. I, 18, & T. Hemſterhuſius in Lucian. Contemplant. c. 2, pluresque alii, a nobis alio loco excitati. De Pharacida, qui Lacedaemone Dionyſio ſuppetias advenit, Polyaenus Strat. II, 11. Wess.

Pag. 162. *l.* 7. Τὰς αἰχμαλώτους ναῦς ἐναψάμενοι) Solet ἀναψάμενοι hoc uſu terere. Supra L. XIII, 19, οἱ δὲ Συρακούσιοι — τὰς ναῦς ἀναψάμενοι κατήγαγον· & hoc libro cap. 60, ἀνήψαντο τὰς αἰχμαλώτους ναῦς. Atque ita de navibus, quae captae & funibus ex aliis aptae trahuntur. Alia poteſtas eſt in his Philonis Iud. de Leg. ad Cai. p. 1012 C. Tiberius τρία πρὸς τοῖς εἴκοσι ἔτη γῆς καὶ θαλάττης ἀναψάμενος τὸ κράτος· & de Rer. Div. Hered. pag. 482 C. εἰ τοῦ παντὸς ἀνθρώπων γένους ἐβασίλευσε, τὸ τῆς γῆς ὁμοῦ καὶ θαλάττης ἀναψάμενος ἀκονιτὶ κράτος. Imperium indicatur, quo rerum ſumma ex aliquo pendet. Unde ἀνημμένος τὴν ἀρχὴν & ἀνημμένος τὴν ἡγεμονίαν, cui ſumma imperii mandata eſt, apud eundem ſaepiſſime. Vide Librum de Ioſeph. p. 530 E. Leg. Cai. p. 1019 D. & in Euſeb. Praep. Evang. L. VIII, 14, pag. 386 C. Wess.

ead. l. 14. Ἦσαν ἀφωπλισμένοι) Conf. ſuperius cap. 10. Wess.

Pag. 163. *l.* 15. Ληφθέντας γὰρ &c.) Omnino neceſſe eſt ſcribere λειφθέντας per ει, id eſt νικηθέντας, *victos*. Sic autem ſaepe uſurpat λείπεσθαι & eius participium λειφθείς· ut p. 64, παραταξάμενος ἀξιολόγῳ δυνάμει, καὶ λειφθεὶς τῶν τε στρατιωτῶν τοὺς πλείστους ἀπέβαλε, καὶ αὐτὸς μετὰ τέκνων ἑπτὰ καὶ γυναικὸς αἰχμάλωτος ληφθεὶς ἀνεσταυρώθη. Non ſemel autem ληφθεὶς pro λειφθεὶς mendoſe in exemplaribus noſtris ſcriptum fuit. Steph. & Rhod. Λειφθέντας γὰρ Καρχηδονίων &c.) Reſcripſi ad hunc modum: poſterius ex Codd. priſcis, prius ex certa virorum praeſtantium coniectura. Quid enim frequentius ſcriptis in ſchedis horum vocabulorum permutatione? Vid. not. Lib. XI, 68. Diogenes Laërt. I, 115, καὶ δὴ καὶ ἐλήφθησαν πρὸς Ὀρχομενῷ. Immo ἐλείφθησαν, *victi ſunt*. Wess.

Pag. 164. *l.* 11. Τοῦ Φοινικοῦ πολέμου) Lege Φοινικικοῦ, qui error ſaepe obvius. De Herculis Gaditani templo Appian. Bell. Hiſpan. pag. 425, καὶ θρησκεύεται νῦν ἔτι Φοινικῶς, ubi Φοινικικῶς oportuiſſe recte animadvertit S. Bochartus de Phoen. Colon. L. I, 34, p. 610, ſicuti τὰ Φοινικὰ συγγεγραφότες commode in τὰ Φοινικικὰ convertit Iſ. Caſaub. ad Athen. III, 36. Wess.

ead. l. 16. Οὐκ ἐπίσης βραβεύων τὸ δίκαιον) Superiora ſi ad mercenarios milites, ut videntur, pertinent omnia, haec locum, quem inſident, tuebuntur difficulter. Aptius certe ſequerentur aut poſt δεσποτῶν δουλείας, aut mox poſt ἐδω-

ρήσατο. Cultum vero admodum eſt τὸ δίκαιον βραβεύειν in principe & iudice, cum ex aequo & bono ius dicit. Philo Iud. de Creat. Princip. p. 726 A. ὅτε μόνος αὐτὸς ἐβράβευε τὰ περὶ δίκας Μωϋσῆς· & de Iudic. p. 718 D. ἄτοπον γὰρ ἁμαρτήμασιν ἐνόχους εἶναι, τοὺς τοῖς ἄλλοις τὰ δίκαια βραβεύειν ἀξιοῦντας. Hinc Corinthus, ubi proconſulis Achaiae ſedes, βραβεύει τὰ δίκαια τοῖς Ἕλλησι in Ariſtid. T. I, p. 43, & iudex, a quo, pecunia corrupto, male verum examinatur, ὁ ἐπὶ δώροις βραβευτὴς τοῦ δικαίου apud Philon. de Iudic. p. 720 A. qui quidem Iudaeus cum L. I Allegor. pag. 56 D. ſcribit, ὥσπερ οὖν ὁ δικαστὴς οὔτε νικῆσαί τινας προῄρηται — γνώμην δ' ἀποφηνάμενος βαρύνει τὸ δίκαιον, mendo inquinatus eſt. Dederat ipſemet βραβεύει, quod & verborum ordo inſtaurari ſibi poſtulat, & liber Auguſtanus, quem Canterus inſpexit, clare praefert. Wess.

Pag. 165. *l.* 8. Οὐδὲ λόγῳ παῤῥησίαν ἐπάγειν τολμῶμεν) Simplex ἄγειν hoc in genere magis ampleƈtuntur. Mox auƈtor c. 66, φονεύων μὲν τοὺς παῤῥησίαν ἄγοντας ὑπὲρ τῶν νόμων, *eos occidens, qui pro legibus loquuntur libere.* Et L. XII, 63, διόπερ οἱ πρέσβεις παῤῥησίαν ἤγαγον ἐν ταῖς Ἀθήναις. Dio Chryſoſtomus Orat. XXXVII, p. 464 A. παῤῥησίαν δὲ ἄγω διπλῆν. Philo Iud. de Rer. Div. Hered. p. 482 B. πότε οὖν ἄγει παῤῥησίαν οἰκέτης πρὸς δεσπότην; Ioſephus Ant. Iud. L. XIX, 7, 1, παῤῥησίαν δὲ διὰ πάσης ὁμιλίας ἦγε. Wess.

Pag. 166. *l.* 9. Ἀλλὰ καὶ τῶν Σικελιωτῶν ἑκουσίως παρέλαβε &c.) Vera & teſtata res. Vide modo L. XI, 26. In ipſa tamen verborum ſerie offendit ἑκουσίως, quod ex ἑκουσίων natum opinor. Wess.

Pag. 167. *l.* 4. Ἐπικαίρους πόλεις) Aut redundat hic vocabulum πόλεις, quae L. Rhodomani opinio, aut καὶ ἐπικαίρους πόλεις ſcribendum erit. Wess.

ead. l. 10. Οἰκέταις καὶ μιγάσιν ἀνθρώποις) Πλῆθος ἀνθρώπων πανταχόθεν μιγάδων L. XVI, 15; πόλις συγκλύδων καὶ μιγάδων ἀνθρώπων Plut. T. II, p. 661, & Phil. Iud. de Temul. pag. 245 C. qui hoc genus ſaepe coniungit, uti L. II Allegor. pag. 95 E. & L. I Vit. Moſ. pag. 625 E. Sintne vero σύγκλυδες tota Graecia exterminandi, atque in συνήλυδες, uti apud Strabonem certe videntur L. IV, pag. 290, commutandi, quaeram opportuniore loco. Wess.

ead. l. 13. Ὑπηρέτης ἀρχείων) Conf. adſcripta ſuperioris libri c. 96. Wess.

ead. l. 16. Ὧν ταῦτ' ἐφ' ἡμέρᾳ τριάκοντα &c.) Vera lectio eſt ὧν τὰς ἐφ' Ἱμέρᾳ —— Καρχηδονίων παρίημι, καὶ τὴν τῶν &c. Rhod. Ὧν ταῦτ' ἐφ' Ἱμέρᾳ &c.) Citra omne dubium ἐφ' Ἱμέρᾳ iuſtum eſt. Vid. L. XI, 22. At ὧν τὰς, ſequente Καρχηδονίων, obſcurius & impeditius. Praeferrem ἐῶ τὰς ἐφ' Ἱμέρᾳ &c. *mitto trecenta Carthaginienſium ad Himeram caeſa millia.* Tum recte ſubſequetur, παρίημι τὴν & reliq. Porro κατὰ Γέλωνα, pro quibus *a Gelone* interpres haud bene, non laudo. Fuiſſe videtur μετὰ Γέλωνα. Syracuſani enim Gelonis ſucceſſoribus aut inviti paruerunt, aut obedientiam negarunt, Thraſybulo poſſeſſione tyrannidis deiecto. Verte proinde: *praetermitto deletos poſt Gelonem tyrannos*, & contende L. XI, 67. Wess.

Pag. 168. *l.* 3. Οἱ πατέρες ὑμῶν) Lege ἡμῶν. Ita enim Theodorus perpetuo hac oratione. Interpres certe quidem cauſam non habebat, cur ab hoc genere diſcederet. Οὐδὲ τὸν ἀπαγγελοῦντα ἀπέλιπον, quod ſuccedit, Hiſtoricis perfrequens eſſe, dictum alias. Philo Iud. paullo aliter V. Moſ. L. I, p. 630 C. ὡς μηδὲ πυρφόρον ἀπολειφθῆναι τὸν ἀπαγγελοῦντα τοῖς ἐν Αἰγύπτῳ τὰς αἰφνιδίους συμφοράς. Sed eadem ſententia. Utuntur & Herodotus L. VIII, 6, Gregor. Nazianzenus Or. IV, pag. 118 A. ſimili dictione, cuius originem pete ex Schol. in Euripidis Phoeniſſ. v. 1386. Wess.

ead. l. 12. Παρωπλισμένοι συμμάχων ὄντες) Mallet fortaſſe alius καὶ ἄνευ συμμάχων ὄντες, tum ob ea, quae ſubiiciuntur, tum quod παροπλίζεσθαι in illis opportunum ſit, quibus arma detracta, ut apud Polyb. II, 7, & ſupr. L. IV, 10. Cui quidem ſine Codd. praeſidio non adſtipulor. Si tamen liceret, ſcriberem mox πλήθει τηρούμενοι, multitudine aſſervati: id enim haud paullo concinnius videri poterit. Wess.

Pag. 170. *l.* 4. Ἐν δὲ ταῖς συνθήκαις ἐκδότους — συνέθετο) Vid. extremo Lib. XIII. De Lacedaemoniis, qui pleraſque Graeci nominis in Aſia civitates Perſarum regi foederis conditionibus reliquerant, L. XV, 9: ἐν τῇ πρὸς τὸν βασιλέα συνθέσει τοὺς κατὰ τὴν Ἀσίαν Ἕλληνας ἐκδότους πεποιηκέναι. Aeſchin. in Cteſiphont. p. 73, ἔκδοτον μὲν τὴν Βοιωτίαν ἅπασαν ἐποίησε Θηβαίοις. Wess.

ead. l. 14. Ἐπηγρυπνηκὼς τῇ τούτων ἀπωλείᾳ) Sic Excerpt. Valeſ. p. 409, ἐπαγρυπνῶν τοῖς τῆς στρατηγίας ἐντεύγμασιν. Wess.

Pag. 171. *l.* 7. Παρεὶς πρὸς τῇ πόλει &c.) Vir doctus Latine verterat: *iuxta urbem pugnam conſeri permittens*, haud

animadvertens, vitio hanc rem verti Dionyſio. Debuerat, *negligens ad hanc urbem pugnare, ubi victis in notos ſibi portus refugium erat.* Modo vero ἐν τῷ Κατ. αἰγιαλῷ eſt ad Catinenſium litus: navalem enim pugnam innuit Theodorus, qua de ſupr. c. 60. Ad eum modum ἡ ἐν Ἰσσῷ μάχῃ L. XVII, 36; στρατοπεδεύσας ἐν Τύρῳ L. XIX, 59; ἐν Θήβαισιν Pindar. Olymp. Od. VI, 25; Φίλιππος ἐν Χαιρωνείᾳ παραταττόμενος Ἀθηναίοις Polyaen. L. IV, 2, 2. Vid. Iac. Perizon. in Aeliani H. V. L. II, 25, & Iac. Gronov. ad Herodot. L. V, 116. Wess.

ead. l. 15. Τὰς ναῦς ἐξέβραττε) Conf. Io. Alberti in Miſcell. Critic. ad Gloſ. Nom. pag. 264, conductiſque ab eo veterum locis adde e Noſtro L. XIV, 100, XX, 77, 113, & Dion. Chryſoſt. Orat. LXXIX, p. 664 D. Plut. T. II, pag. 456 C. Defungar Libanio, ut eum mendo liberem, T. II, pag. 452 B. ὥσπερ οἱ πολλὰ ἑωρακότες ναυάγια τῶν παραπλεόντων, τῶν εἰς τὰς ἠϊόνας ἐκβεβρασμένων. Sic ſcripſit. Legebatur εἰς τὰς μονὰς, nulla ſententia. Wess.

Pag. 172. *l.* 11. Ὅπως μὴ — θεομαχῶμεν) S. Lucas A. A. c. V, 39, μήποτε καὶ θεομάχοι εὑρεθῆτε. Et c. XXIII, 9, μὴ θεομαχῶμεν. Plutarchus de Superſtitione pag. 168 C. μὴ δόξῃ θεομαχεῖν. Wess.

Pag. 173. *l.* 10. Ἢ τοῖς κατὰ τὴν μητρόπολιν &c.) Conf. H. Valeſium ad Excerpt. ſeq. Polyb. p. 1394 ed. Gronov. Solebant coloniae, ſi uſus ita ferret, ducem ex maiore patria arceſſere, illique ſummam imperii tradere: cuius moris exemplum dederunt ipſimet Syracuſani, Timoleonte ex metropoli Corintho ad civitatem ſuam conſtituendam evocato, L. XVI, 66. Wess.

ead. l. 11. Τοῖς ἀφηγουμένοις τῆς Ἑλλάδος) Vid. ad cap. 27. Wess.

ead. l. ult. Ἀρχηγὸν ἔσεσθαι τῆς ἐλευθερίας) *Suaſorem fore* interpres: quod dilutius. Optabant Syracuſani, ut Pharacidas ſeſe ducem & libertatis auctorem profiteretur; ἀρχηγὸν καὶ αἴτιον, ut Polyb. L. II, 38. Dinarchus Or. in Philocl. p. 109, οὐκ ἀποκτενεῖτε — τὸν ἀρχηγὸν γενόμενον τοῦ διαδεχομένου χρυσίου; Polybius L. II, 22, de Flaminii lege Agraria, ἥν γε Ῥωμαίοις φατέον ἀρχηγὸν μὲν γενέσθαι τῆς ἐπὶ τὸ χεῖρον τοῦ δήμου διαστροφῆς· quo de genere alias copioſius dicere memini. Wess.

Pag. 174. *l.* 9. Ἀρέτης ὁ Λακεδαιμόνιος) Idem eſſe videtur, atque *Ariſius* ille Spartanus, qui publice miſſus, ut Syracu-

ſanos in libertatem aſſereret, eoſdem tyranno prodidit, ut ſupr. c. 10 traditum legitur. Vitium ergo aut Ἀρίστου, aut Ἀρέτου, nomini ſeſe penitiſſime inſinuavit, quod elui qua poſſit ratione, non admodum proclive eſt. Rectum tamen prius erit, ſi Ἀρέτας nomen Laconicum non fuerit, ex Scaligeri decreto Lib. III Canon. Iſagog. p. 332. Sed vide infr. L. XX, 29. WESS.

ead. l. ult. Μετὰ τὴν κατάλυσιν τοῦ προαστείου) De Cereris & Proſerpinae fanis expilatis agitur c. 63, ubi nihil de ſuburbio everſo: occupaſſe vero id Carthaginienſes traditur. Scribe ergo μετὰ τὴν κατάληψιν τοῦ προαστείου, quod veriſſimum. WESS.

Pag. 175. *l.* 7. Καὶ γὰρ Ἀθηναῖοι πρότερον &c.) Conf. L. XIII, 10. WESS.

Pag. 176. *l.* 5. Πρῶτον μὲν ἤρχετο τῆς νόσου &c.) Ex eiuſcemodi loci ingenio, cuiuſmodi caſtris ad Syracuſas Carthaginienſes occupaverant, morborum id genus plerumque naſci, docet Hippocrates de Aër. Aq. & Loc. p. 283. WESS.

ead. l. 8. Καὶ τῶν σκελῶν βαρύτητες) *Crurumque gravedines* vir doctus, gravem fortaſſe dolorem intelligens, ut *gravedinem vulnerati pulmonis* dixit C. Aurelianus Chronic. L. II, 14. Ego vero crurum gravitates aut *tumores* mallem, ſecutus eruditos interpretes, qui σπληνὸς βαρέα in Hippocrat. de Vict. Rat. in morb. Acut. p. 396, de lienis tumore accipiunt. WESS.

ead. l. 14. Συνέβη — βοήθειαν ἄπρακτον εἶναι) Sic ſeq. c. ἑαυτῶν σπουδὴν εἶχον ἄπρακτον. Onoſander Strateg. c. 17, ἄπρακτον ἕξουσι τὴν ἰδίαν ἐμπειρίαν. Vid. infr. Lib. XV, 27. WESS.

Pag. 177. *l.* 10. Τὴν περὶ Καρχ. συμφορὰν ἤκουσεν) Ne muta. Scriptoris idiotiſmus eſt. Ἡ περὶ τὸ ἄροτρον εὕρεσις L. III, 63, pro τοῦ ἀρότρου· atque ita frequenter. WESS.

ead. l. 15. Ἐπὶ τὸ τῆς Κυάνης ἱερὸν) Fuiſſe videtur id fanum ad fontem cognominem, de quo L. V, 4. WESS.

Pag. 178. *l.* 9. Οὗτοι μὲν ἅπαντες κατεκόπησαν) Non diſſimile mercenariorum militum, a Dionyſio circumventorum, exemplum offert Polyaen. Strateg. L. V, 2, 1. WESS.

ead. l. 13. Τὴν καλουμένην Πολίχναν) Vid. Ph. Cluver. Sic. Ant. L. I, p. 180, ubi etiam de *Daſcone*, & quae nos ad L. XIII, 7, 13. WESS.

Pag. 179. *l.* 7. Καταταχούμενοι δ' ὑπὸ τῆς ὀξύτητος τοῦ καιροῦ) Καταταχῆσαι & καταταχεῖσθαι ex Polybiana imi-

tatione ſaepe Diodorus, ubi celeritate alius antevertitur. *Δι' ὧν καταταχήσας τὸν Ἐπαμινώνδαν, quorum Cretenſium*, de illis enim ſermo fuerat inſtitutus, *curſu antevertit Epaminondam* Agis L. XV, 82. Καταταχούμενοι δ' ὑπὸ τῆς πολυχειρίας —— *συνηναγκάσθησαν* &c. L. XVII, 41. Et Lib. XVIII, 73, *καταταχούμενος ὑπὸ τῶν καιρῶν*. Polybii loca, additis e Noſtro aliis, dabit Budaeus Comment. Gr. Ling. p. 1080. Paullo ante ἐπαλαλάζοντος Rhodomanus in Notarum Addendis, ſine gravi cauſa. WESS.

ead. l. 11. Ἐνέσειον μόγις) Adverbium hoc loco otioſum eſt, nec divinare poſſum, quodnam aliud loco extruſerit: niſi forte τοὺς ἐμβόλους aut τὰς ἐμβολὰς reponas. RHOD. Etymologus μόγις idem eſſe ait, ac μετὰ πόνου, Thom. Mag. μετὰ βίας· utriuſque explicatio huic loco ſatis apta foret, ſi uſus Grammaticorum decreto reſponderet perpetuo, de quo dubito: nec melius tamen quidquam cum maxime ſuccurrit. Nam Rhodomani medicina modum excedit. WESS.

ead. l. ult. Ἀναῤῥηττόμεναι λακίδες) De veſtibus laceris λακίδες in uſu ſunt frequentiore apud Aeſchyl. Choeph. v. 26, Supplic. v. 126, 910; ſicuti & λακίσματα in Eurip. Troad. v. 497. Apud Heſychium quidem Λακίδες, τὰ λεπτὰ τῶν ἀρμένων σχίσματα. Sed is lacerati veli partes intelligit ex nobili Alcaei fragmento apud Heraclidem p. 413:

Λαῖφος δὲ πᾶν ἄδηλον ἤδη,
Καὶ λακίδες μεγάλαι κατ' αὐτό.

Vid. D. Heinſium in Sil. Ital. L. V, 325. WESS.

Pag. 180. *l.* 7. Οὐ μὴν οὐδ' οἱ πεζῇ —— προσβάλλοντες) Sequor Coisl. & Reg. 1. quorum ſcriptura hic accommodatior. Supra c. 68, τότε συνεπιθεμένων ἡμῶν πεζῇ πάντων· ſaepeque alias, cum de navali ad terreſtrem expeditionem tranſitus eſt. WESS.

Pag. 181. *l.* 3. Διὰ τὸν ἀπὸ τῆς πληγῆς φόβον) Mallem φλογός· eius enim metu in mare ſe praecipites dabant, ut nando evaderent. Si tamen πληγῆς reliquerit, *ictum* intellexit ex ruina armamentorum & navium mutuo in ſeſe incurſu. Id rarius, quod ἀγκύρια de rudentibus uſurpavit. Ancorae ſunt in Plutarchi T. II, p. 604 D. & Luciani Catapl. c. 1. Facit tamen cum Diodoro inter Mathematicos haud ignobilis Philo, qui ne ancorarum retinacula praecidantur, catenis utendum admonens, πρὸς δὲ τὰς ἀποτμήσεις τῶν ἀγκυρίων, inquit, ἐὰν βραχὺς ὁ τόπος, ἁλύσεις, de

Telor. Conſtruct. p. 100. Porro non placet in ſequentibus πλεῖστον δ' ὑπὸ τοῦ πυρός. Sive enim ἐπὶ, ſeu κατὰ, ſubintelligas, paullo durius manebit. Plana fuiſſet oratio, ſi πλεῖσται δ' ὑπὸ τοῦ &c. legeretur. Wess.

Pag. 182. *l.* 2. Ἐκλέγοντες τῶν χρησίμων τὰς δυναμένας &c.) Verum eſt τὰ δυνάμενα. Diripiebant corruptas ab igne naves, inde ſeligentes res eas, quae uſui eſſe poterant & reſarciri. De navibus ſequetur deinceps. Wess.

ead. l. 7. Ἡ φιλοτιμία — κατῆρχε τὴν ἡλικίαν) Conſtat ſententia, non male ab interprete expreſſa. Ut tamen ſanum ſit κατῆρχε, dubito vehementer. Solent certe & incipiendi & dominandi uſu aliter conſtruere. Wess.

ead. l. 14. Ἐφαίνετο — θεομαχίᾳ παραπλήσιος ἡ θέα) Sic L. XVII, 100, οἱονεί τις θεομαχία μέλλουσα γίνεσθαι προσεδοκήθη. Adde Platonem L. II de Repub. p. 378 D. Wess.

Pag. 183. *l.* 10. Ἠξίουν δὲ αὐτὸν ἀφιέναι τοὺς περιλειπομένους &c.) Imilco in flectibili oratione ad cives, *deferre ſe*, inquit, *civibus ſuis non modica ſolatia, quod malis eorum hoſtes gaudere, non gloriari poſſent. Quippe cum neque eos, qui mortui ſunt, a ſe occiſos; neque eos, qui reverſi ſunt, a ſe fugatos poſſint dicere. Praedam, quam relictis a ſe caſtris abſtulerint, non eſſe talem, quam velut ſpolium victi hoſtis oſtentent; ſed quam poſſeſſione vacua, fortuitis dominorum mortibus, ſicuti caduca occuparint. Quod ad hoſtes pertinet, victores ſe receſſiſſe; quod ad peſtem, victos;* apud Iuſtinum L. XIX, 2. Satis utique glorioſe, neque ex vero. Wess.

Pag. 184. *l.* 11. Ἐπλήρωσε — τριήρεις τῶν πολιτικῶν) Scriptorum Codd. concordia hoc requirebat. Τοὺς Καρχηδονίους πολιτικοὺς dixit modo, alibi πολιτικὰς δυνάμεις, πολιτικοὺς στρατιώτας, πολιτικοὺς κυβερνήτας &c. Mox ſi τὸ λοιπὸν ἅπαν στρατ. malueris, non intercedam. Wess.

Pag. 185. *l.* 13. Ἐν ταῖς ὁδοῖς καὶ ταῖς — ἐμπίπτοντες) Supervacanea eſt copula, atque ab imperito librario adiecta. Tollenda ergo. Wess.

Pag. 186. *l.* 1. Ἐπεκηρυκεύοντο περὶ συμμαχίας) Monent Grammatici, ἐπικηρυκεύσασθαι civitates perhiberi, cum publice κήρυκας & legatos mittunt ad ſocietatem aut amicitiam ſociandam. Id communi Iberorum, qui ſub Carthaginienſibus ſtipendia fecerant, congruit bene. Immo ſi privatos eos cenſueris, recte dicentur ἐπικηρυκεύσασθαι. Vid. Duker. in Thucydid. L. VII, 48, & haec Demoſthenis Except. adv. Zenothem. p. 532, ὡς γὰρ — οὐδὲν ἑώρων δίκαιον

αὐτοῖς ἐνὸν, ἐπικηρυκεύονται τῷ Πρώτῳ καὶ πείθουσι τὸν ἄνθρωπον. Internuntios enim, quorum opera Proto perſuadere litigantes volebant, clariſſime deſignat. Corruptum eſt in Ariſtide T. III, pag. 355: melius ſcripti libri Μαρδόνιος μὲν ὑπὲρ βασιλέως ἐπεκηρυκεύετο τοῖς Ἀθηναίοις. Wess.

ead. l. 8. Ταχέως ἐξελέγχουσι τὴν ἰδίαν ἀσθένειαν) Hoc ſane venuſtum. De dictione videbimus ad L. XX, 80. Wess.

Pag. 187. *l.* 11. Περιβόητον ἔχῃ τὸν βίον) Si Th. Magiſtri decretum valeret, male περιβόητον poſuiſſet Diodorus: περιβόητος ὁ ἐπὶ ἀρετῇ ἐγνωσμένος, διαβόητος ὁ ἐπὶ κακίᾳ. Sic ille, quem tamen uſus redarguit. Περιβόητος de famoſo ſemel iterumque Lyſias Or. II, 9, & Plut. in Caton. Uticenſ. p. 761 C. ut alios omittam. Wess.

Pag. 188. *l.* 1. Ἀπεκαρτέρησε) Paullus Oroſius L. IV, 6: *ac deinde* (Imilco) *obſeratis ianuis, excluſiſque etiam filiis, gladio dolorem vitamque finivit. Haec Darii temporibus geſta ſunt.* Male utrumque. Geſta ſunt rege apud Perſas Artaxerxe: mortem vero inedia ſibi maturavit. Iuſtinum ſuum dum deſerit Oroſius, in errorem praeceps abiit. Vide iſtum Lib. XIX, 2. Wess.

ead. l. 10. Ὑπὸ τῆς ὀργῆς προσαχθέντας) Poſtremum vocabulum una litera auctius eſt: fuit olim προαχθέντας, uti θυμοῖς προαχθέντες L. XVII, 10, & εἰς ὀργὴν ὑπερβάλλουσαν προαχθεὶς L. XX, 33, eiuſdemque generis alia. Wess.

ead. l. 13. Ἐν ὑπαίθρῳ κατεστρατοπέδευσαν) Haec connectenda ſunt, quemadmodum c. 32. Phraſin egregie illuſtravit vir longe eruditiſſimus ad Polyb. L. I, 12. Wess.

Pag. 189. *l.* 1. Οὐ μακρὰν τῆς Καρχηδόνος κειμένην) Aberat Carthagine ad CXX ſtadia, ſive millibus paſſuum ferme XV, teſtibus Polybio L. XIV, 10, & Livio L. XXX, 9. Wess.

ead. l. 10. Τοὺς ἀσεβηθέντας θεοὺς) Paullo hoc videri poſſet inſolentius, niſi ἀσεβεῖν θεοὺς de violato Deorum cultu dixiſſet auctor ipſemet, & ante eum Aeſchylus. Vid. not. in L. I, 77. Wess.

ead. l. 13. Τὰς θεὰς ἱδρυσάμενοι) Cereris & Proſerpinae ſigna θεὰς vocat eorum more, qui τὰ χαλκᾶ καὶ τὰ γραπτὰ, καὶ τὰ λίθινα, non ἀγάλματα, ἀλλὰ θεοὺς appellare aſſueverant apud Plutarch. de Iſid. & Oſir. pag. 379 C. quorumque ſtultitiam ridet Lucianus de Sacrif. c. 11. Id vero notabile, Poenos inter numina non cenſuiſſe Cererem & Proſerpinam ante hoc tempus. Colebant τὴν Οὐρανίαν,

quam ſuo ſermone *Aſtarten* nuncupabant, coeleſtium reginam, a luna non multum diverſam, apud Herodianum L. V, 6. Luna quidem in Graecorum & Latinorum Theologia eadem habita fuit ac Proſerpina; ſed ſerius id commentum, a philoſophis, Deorum Dearumque multitudini offenſis, excogitatum eſt. Porro adoptant Cereris & Proſerpinae, quas in Sicilia violaverant, cultum eadem ſuperſtitione, qua paullatim Roma

Facta eſt terrigenae domus unica maieſtatis,
Et tot templa Deûm Romae, quot in orbe ſepulcra
Heroum numerare licet. ———

Gentium enim Deos adſciſcere, & quorum urbes ſolo aequaverat, eoſdem placare inſtituit. Vid. Elmenhorſt. ad Minutii Fel. Octav. c. 25. Wess.

Pag. 191. *l.* 1. Τοῦ πλήθους συντρέχοντος — καὶ — ἀπαιτούντων) Conf. ad L. II, 19, & V, 4. Wess.

ead. l. 13. Καὶ τὰς ἰδίας κομιζόμενοι πατρίδας) Defectam orationem Rhodomanus arbitratus in not. Addend. καὶ εἰς τὰς ἰδίας κομιζόμενοι πατρίδας, *in ſuam quiſque patriam profecti*, legebat. Satis ille quidem opportune, nec contra ſermonis ingenium, quo Aeſchylus Suppl. v. 956, κομίζου δ' ὡς τάχιστ' ἐξ ὀμμάτων· & Euripid. Phoeniſſ. v. 596, καὶ σὺ τῶνδ' ἔξω κομίζου τειχέων. Obſtat tamen mos ſcriptoris, qui κομίσασθαι hoc uſu, quantum recordor, nunquam, per vero frequenter κομίσασθαι μισθὸν, & κομίσασθαι πατρίδα καὶ ἐλευθερίαν, cum utraque reciperatur. Vid. L. XX, 46, & huius libri c. 33, ubi διόπερ Ἀθηναῖοι μὲν ἐκομίσαντο τὴν πατρίδα. Wess.

ead. l. 15. Τετρακισχιλίους δὲ Μεδιμναίους) Qui fuerint illi Medimnaei, non ſuccurrit, & facile foret reponere Μηθυμναίους. Sed numerus 4000 nimius pro tali urbe videtur. At pro Μιλησίων, qui nulli fuerunt in Peloponneſo, repone Μεσσηνίων. Palm. Habet auctor inter Siculos L. XVI, 9, Μαδιναίους, qui recipi hic poſſent, niſi & illi vitii forent ſuſpecti. Propius abſunt ex Italia Medmae, ſive Medamae, ut apud Strabon. L. VI, p. 394, cives. Dat enim Μέδμη, Stephano auctore, Μεδμαίους, qui Locrenſibus, unde originem acceperant, iunguntur aptiſſime. Dubito tamen de IV millium numero, utique maiore pro urbe non admodum ampla: nec muto propterea. Secus eſt in Μιλησίων voce, quam etſi Codd. vetent, corrigere ſuſtinui. Cui enim bono vitium manifeſtum, & praeſtantium virorum telis con-

ſixum, propagari paterer? Vid. ſupra c. 34. De Medmaeis mecum facit Ph. Cluverius Sic. Ant. L. II, p. 338. WESS.

ead. l. ult. Μιλησίων) Ineptiſſime pro Μεσσηνίων. RHOD.

Pag. 192. *l.* 5. Τῆς Ἀβακηνῆς χώρας ἀπετέμετο) Scripſerat Ἀβακαινίνης χώρας, Ph. Cluverio Sic. A. L. II, p. 386, indice. Urbs Siciliae Ἀβακαῖνον erat, hinc Ἀβακαινῖνοι, apud Stephanum. Sed quid ego Stephanum appello? Auctor ipſemet Ἀβακαῖνον c. 90, & Ἀβακαινίνους Lib. XX, 110, & Eclog. XV Lib. XXII dabit. Viſum praeterea opportunius προσώρισεν, quippe in finium regundorum iudicio probatum. De Tyndaride Itin. Antonini, quod vocant, p. 90. WESS.

ead. l. 9. Μετὰ δὲ ταῦτα εἰς τὴν Σικελῶν χώραν &c.) In his citra omne dubium commiſſa ſunt plura. Ecquis enim crediderit, Tyndaritanos mox ab oppido condito tantas ſibi vires paraſſe, ut Siciliam longe lateque percurrere, urbes occupare, tyrannoſque ſibi foedere adiungere potuerint? praeſertim ſuperſtite Dionyſio, qui ſolus Siciliae & earum urbium imperio inhiabat. Nemo profecto, niſi horum temporum & Siciliae plane rudis. Pertinent omnia ad Dionyſium, quod Ph. Cluverium Sic. Ant. L. II, p. 299, non latuit. Fuit ergo olim πλεονάκις στρατεύσας — εἷλεν — συνθήκας ἐποιήσατο. παρέλαβε — εἰρήνην ἐποιήσατο. Amanuenſes, de Tyndaritanis agi arbitrati, mutarunt: quod necdum factum erat, cum argumenta capitum, huic libro praeſcripta, componerentur, quorum auctor Dionyſio in ſolidum omnia haec tranſcripſit. WESS.

ead. l. 10. Σμενεὸν μὲν καὶ Μοργαντῖνον) Notata in margine Σμέντεον —— Μοργάντιον potiora iudicavi. RHOD. Admitti Μοργάντιον ex Strabone potuerat, niſi Μοργαντίναν Diodorus, uti dictum alias, probaſſet. De altera urbe haud levis difficultas, utpote nuſquam reperta. Cluverius verum germanumque nomen fuiſſe coniicit Σεργέντιον, *Sergentium*, L. II Sic. Ant. p. 338; quod paterer, ſi Μέναινον a vulgato diſtaret longius. Id auctor L. XI, 78, Morgantio connectit, & hic olim fuiſſe innuit. Porro Ἀγυριναίων ex Reg. 1. reſtitui, ut infra c. 95. WESS.

Pag. 193. *l.* 1. Πρὸς Ἐρβησσίνους) Sic oportet. Ἐρβησσοῦ τὸ ἐθνικὸν Ἐρβησσῖνος apud Stephanum, nec multo aliter Diodorus in ſuperioribus. Conf. Sic. Ant. L. II, pag. 361, Cluverii. WESS.

ead. l. 6. Οὗτος δ' ἑξακισχιλίους στρατιώτας ἐπιλέξας) Brevi haec ſermone Diodorus, uberiore Xenophon Rer.

Graec. L. III, p. 387, & Vit. Ageſil. p. 515, e quo praeterea apparet, plura in hunc annum fuiſſe conducta, quae in plures fuerant diſpeſcenda. Wess.

ead. l. 13. Τὸ Καΰστριον πεδίον) Poſt pauca τὸ Καΰστρου πεδίον. Strabonis Καϋστριανὸν πεδίον, id deſcribentis L. XIII, p. 929, Euſtathii Καΰστριον πεδίον, & Καϋστρηνὸν in Dionyſii Perieg. v. 857. Wess.

Pag. 194. *l.* 4. Πρὸς Νεφερέα) Hoc praetuli. Νεφερίτης dicitur in Euſebii Chronico p. 45. Iuſtinus ita L. VI, 3: *His cognitis, Lacedaemonii & ipſi a rege Aegypti HERCYNIONE auxilia navalis belli per legatos petunt: a quo centum triremes & ſexcenta millia modiorum frumenti miſſa:* corruptus in regis nomine, ſicuti diſcordantes veterum Codd. ſcripturae declarant, inque ceteris a Diodoro diſcedens. Legiſſe videtur in ſcriptore, quem expreſſit, ἑξήκοντα σίτου μυριάδας, pro quibus ipſe *ſexcenta modiorum millia.* Solent tamen Graeci ea in formula frequentius μεδίμνους intelligere, ut Demoſthen. Or. in Leptin. p. 283. Wess.

ead. l. 7. Φάραξ δὲ — ναύαρχος) Eſt apud Xenophont. Hellen. III, p. 381, & Athen. XII, p. 536 C. hominis luxum & voluptates ex Theopompo notantem. De *Saſandis* Cariae nihil novi. Wess.

Pag. 195. *l.* 1. Ῥόδιοι δὲ ἐκβαλόντες τὸν τῶν Πελοποννησίων &c.) Conon Rhodiis perſuaſit, ut ad magni regis & Athenienſium ſe ſocietatem aggregarent. Docet Pauſanias L. VI, 7, p. 470. Wess.

ead. l. 6. Τεθαῤῥηκότες προσέπλεον) Alias τεθαῤῥηκότως praeoptare ſolet, veluti cum Lib. XVII, 19, τεθαῤῥηκότως ἐδέχοντο τὴν ἐπιφορὰν τῶν καθ' αὑτοὺς τεταγμένων· & c. 76, τεθαῤῥηκότως τὴν — — ἔφοδον ὑπέμενον. Verum hoc in genere ſibi indulgent, atque, ut lubet, orationem variant Graeci. Vid. ad L. V, 21. Wess.

Pag. 196. *l.* 3. Τῆς παρὰ τὸν Σίπυλον παρωρίας) Praeſtat παρωρείας. In re geſta forte Theopompum ſecutus eſt: nam Xenophon paullo aliter Rer. Graec. L. III, p. 390. Wess.

ead. l. 5. Ἔφθειρε τούς τε κήπους) Commiſſo proelio, de quo mox, partaque victoria Ageſilaus εὐθὺς ἦγεν ἐπὶ Σάρδεις. κᾀκεῖ ἅμα μὲν ἔκαιε καὶ ἐπόρθει τὰ περὶ τὸ ἄστυ, ἅμα δὲ καὶ κήρυγμά τι ἐδήλου &c. apud Xenoph. Ageſil. pag. 519. Wess.

ead. l. 10. Καὶ Θυβαρνῶν) Vox corrupta. Lege Θυμβράρων ex Stephano & Xenophonte L. VII (L. VI, pag. 126)

Cyropaed. PALM. Citat Stephanus Θύμβραρα ex Xenophonte, quae apud eum nuſquam. Habet τὰ Θύβαῤῥα non longe a Pactolo amne, variante tamen ſcriptura. Oppidum non aliud videtur atque hoc ipſum, idque dudum in Theſauro ſuo Ortelius commonefecit. Quare cum Noſtri lectio proxime abſit a Xenophonteo urbis titulo, impelli non poſſum, ut diſtricte damnari patiar. Meminit & oppidi Θυμβρίου Xenoph. Ἀναβασ. I, quod longius hinc ſeiunctum in Piſidia ſedem habuit, uti ad Hierocl. Synecdem. pag. 673 diſputavi. WESS.

ead. l. 15. Τοῖς ἐπὶ τῆς οὐραγίας ἐξήπτοντο) Hoc placuit. Οὐραγὸν, οὐραγεῖν, οὐραγίαν de extremo agmine ſaepe Noſter: alterum, quod quidem recordor, nunquam. Mallem praeterea τῶν ἐπὶ τῆς —— ἐξήπτοντο· uti c. 72, ἣν παρηγγελκὼς (Dionyſius) ὅταν ἐξάπτωνται τῶν πολεμίων, ſaepeque aliis in libris. WESS.

Pag. 197. *l.* 11. Εἰς τὰς ἄνω σατραπείας) Deeſt infinitivus poſt σατραπείας, ſi ἐπεχείρησε mendo caret, quod puto. Is autem infinitivus fuerit vel στρατεύειν, vel alius eiuſdem ſignificationis. STEPH.

ead. l. ult. Τοῦτον γὰρ αἴτιον τοῦ πολέμου γεγονέναι &c.) Inter γεγονέναι & ὑπὸ verba deſiderari aliquot animadverto, ſed quae ea ſint, divinare non poſſum. Certe ſi haec tria dumtaxat inſerueris, aut his tribus ſynonyma, ἐνόμιζεν· ἔτι δὲ, locum hunc integrum habebis: ut videlicet ita legatur, τοῦτον γὰρ αἴτιον τοῦ πολέμου γεγονέναι ἐνόμιζεν· ἔτι δὲ ὑπὸ τῆς μητρὸς &c. STEPH. Adſtipulor viro doctiſſimo. Hiat aperte oratio, niſi eiuſcemodi verba adſtruantur. Conſentit Xenoph. Hellen. L. III, p. 391. WESS.

Pag. 198. *l.* 8. Εἰς Κολοσσὰς τῆς Φρυγίας) Dixi de urbe ad Hieroclis Synecd. pag. 666. Mox vehementer blanditur coniectura Palmerii ob Polyaenum, qui repetitis vicibus Ἀριαῖον nuncupat. Sed quid ſi Ariaeus hic praefuerit urbi Lariſſae, quam Thimbron fruſtra tentat apud Xenoph. Hellen. L. III, p. 375, & ex ea cauſſa Λαρισσαῖος σατράπης dicatur? WESS.

ead. l. 10. Λαρισσαίου σατράπου) Polyaenus nos docet, quomodo locus emendari debet, L. VII, 16. Lege igitur, ut ille habet, Ἀριαίου σατράπου. PALM.

Pag. 199. *l.* 6. Τότε μὲν καθ' αὑτοὺς ὥρμησαν &c.) Gloriam Lyſandri interfecti ſibi vindicant Athenienſes apud Ariſtidem T. II, p. 105, Noſtro & Plutarcho in Lyſand. p. 449

diſſentientibus. Sed ſalva res. Non quidem aderant omnes Athenienſium copiae auxiliares, haud pauci tamen ex ea civitate intra Haliartum ſeſe penetraverant, eruptioneque una cum Thebanis facta Lyſandrum peremerant. Hanc concordiae viam ingreſſus eſt Palmerius Exercit. p. 200, quam ratam haberi a Pauſania L. III, 5, & L. IX, 32, addere potuiſſet. Wess.

ead. l. 11. Ὡς διακόσιοι) Xenophon extr. L. III Rer. Gr. πλείους ἢ διακόσιοι. Plutarchus ἀπέθανον δὲ τῶν Θηβαίων τριακόσιοι, forte librariorum peccato. Wess.

ead. l. 12. Ὁ μὲν οὖν πόλεμος — Βοιωτικὸς) Nihil hinc demuto: eſt quoque in argumento huius capitis, libri principio praeſcripto. De Pauſania rege & induciis Xenoph. Plutarch. & Pauſan. dictis locis. Mox ἀπήγαγεν εἰς Πελοπόννησον Rhodomanus in not. Auctario corrigit, quod certe in frequentiore uſu: nec abſonum tamen plane vulgatum eſſe, Homeri ἀπέβη πρὸς μακρὸν Ὄλυμπον Odyſſ. O, 43, commonſtrare poteſt. Wess.

Pag. 200. *l.* 1. Κατέστησεν Ἱερώνυμον καὶ Νικόδημον) Neuter in ſcriptorum celebritate verſatur: prior tamen, ni fallit Palmerii ſuſpicio, ab eo diverſus non eſt, quem Ariſtophanes Eccleſiaz. v. 201 tangit. Ceterum auctor ordinem rei geſtae negligit. Namque iter illud Cononis ad regem prius eſt Tiſſaphernis nece, motibuſque in Graecia excitatis & morte Lyſandri. Quae ex Nepote Corn. Conon. c. 3, & Pauſan. L. III, 9, pag. 227, omnibus aperta atque explorata ſunt. Wess.

ead. l. 5. Ἐκεῖ δ' ἐντυχὼν τῷ βασιλεῖ) Per literas atque internuntios. Vid. Nepot. Conon. c. 3, viri prudentiam egregie ſignantem, & Iuſtin. L. VI, 3. Wess.

ead. l. 13. Κόνων μὲν οὖν Φαρνάβαζον ἑλόμενος &c.) Rex permiſerat Cononi, quem vellet eligere ad diſpenſandam pecuniam: id ille *arbitrium negavit ſui eſſe conſilii, ſed ipſius, qui optime ſuos noſſe deberet: ſed ſe ſuadere, Pharnabazo id negotii daret.* Sic Corn. Nepos Con. c. 4. Wess.

Pag. 201. *l.* 1. Διόφαντος) Diophantum τῷ ὑστέρῳ ἔτει τῆς ἕκτης καὶ ἐννενηκοστῆς Ὀλυμπιάδος Athenis praetura perfunctum ſcribit Pauſanias L. VIII, 45, pag. 693; quem quidem Diophantum cum eundem viri doctiſſimi arbitrantur, ſub cuius magiſtratu τὸ θεωρικὸν Heſychius, Zenobius & Suidas drachma abſolutum memorant, non mihi attendiſſe videntur ad civitatis afflictiſſimam conditionem. Urbs erat

in re tenui, ἀσθενὴς καὶ οὐδεμίαν ναῦν κεκτημένη, ut Demoſthenes Or. in Leptin. p. 291 ait. Et credemus tantum pecuniae in ludos inſumere voluiſſe? Arbitror iſtum Diophantum alium, atque hoc multis annis priorem fuiſſe. Sed id nunc non agimus. Wess.

ead. l. 3. Μάρκος Φρούριος — Κλαύδιος Οὔγων) Ex Livio lege Μάρκος Φούριος — Μ. Οὐαλέριος Μάξιμος καὶ Λ. Φούριος Μεδουλλῖνος. In nominibus propriis Romanis praefero T. Livium Romanum. Palm.

ead. l. 4. Κλαύδιος Οὔγων &c.) Pro his duobus, vitio adſcriptis, revocentur ex Livio Μάρκος Οὐαλέριος καὶ Λεύκιος Φούριος, quos etiam Faſti Conſulares edunt. Rhod. Non alia eſt Pighii ſententia in Faſt. ad an. CCCLV. Adde Livium L. V, 14. Wess.

ead. l. 12. Τοὺς βουλομένους ἔπεμπον) Verum eſt βουλευομένους, aut βουλευσομένους. Vitium, quod Rhodomani diligentiam non fugit, perfrequens eſſe, in ſuperioribus oſtendimus. Βουλευομένους correxit & Urſinus. Wess.

Pag. 202. *l.* 6. Κατὰ τὰ πλευρὰ κειμένη) *Latera praecingens* interpres. Ego praeferrem, *in vicinia atque ad latus appoſita.* Appianus in hoc genere exprimendo ἐν πλευραῖς adhibere conſevit L. III Belli Civil. p. 859, 894, & 943. Salluſtius eleganter, *hoſtes ab latere, vos amici procul*, Iugurth. cap. 14. Wess.

ead. l. 9. Τὸν Φερρῶν τύραννον) Lego Φερῶν, ut alibi Ἀλέξανδρος Φερῶν τύραννος. Sed duplicatione literae P mirum in modum gaudebant antiqui librarii, unde & Συῤῥακούσιοι vel Συῤῥακόσιοι paſſim apud illos, pro Συρακούσιοι. Itidem Ἀῤῥαβία pro Ἀραβία. Steph. Πρὸς Λυκόφρονα τὸν Φερῶν τύραννον) Theſſaliae univerſae imperium affectabat, ſaepe propterea bello Lariſſaeos laceſſens. Vid. Xenophontem Rer. Graec. L. II, p. 360. Wess.

Pag. 203. *l.* 4. Τοὺς Τραχινίους — μεταπεμπόμενοι) Conf. ſuperius c. 38. Wess.

ead. l. 14. Εἰς Ἄρυκας τῆς Λοκρίδος) Nemo eſt, qui praeter Noſtrum urbis meminerit, ſolumque adeo eum Ortelius & Palmerius Graec. Ant. L. V, 6, teſtem produxerunt. Atque id quidem ferri poſſet, niſi alia omnia doceret Stephanus, Νάρυξ, inquiens, πόλις Λοκρίδος, θηλυκῶς λεγομένη — ἐξ ἧς Αἴας. — λέγεται καὶ Ναρύκη· ac ea ab urbe *Narycius Heros* appellaretur Aiax in Ovidii Metamorph. XIV, 468, & Ναρύκειον ἄστυ inter eas Locridis urbes Lycophron v.

1148 numeraret, quae ob admiſſum ab Aiante in Caſſandram probrum poenas luerent. Quare cum *Naryce* ortus fuerit Aiax, verius hoc erit loco εἰς Νάρυκα τῆς Λοκρίδος, uti corrigendum docuit Cl. Salmaſius ad Solin. p. 48, aut certe εἰς Νάρυκαν, quomodo commodiſſime ſcribetur infra Lib. XVI, 38. Wess.

Pag. 204. *l.* 6. *Διαλύσαντες τὸ συνέδριον*) Ridicule pro *στρατόπεδον*. Rhod.

ead. l. 7. *Οἱ δ' εἰς Κόρινθον τὸ συνέδριον ἀγαγόντες* &c.) Interpungendum eſt poſt Κόρινθον, tum ſcribendum *καὶ τὸ συνέδριον ἀγαγόντες* vel *συναγαγόντες*, ut oratio conſtet. Defectum ſermonis vidit & correxit Rhodomanus. Wess.

ead. l. 15. *Αὐτοὶ δὲ ἐν τοσούτῳ*) Sic L. IV, 55, *ἐν τοσούτῳ δὲ τὸν μὲν Ἰάσονα στερηθέντα τέκνων* &c. Numerum copiarum, quas Spartani in unum conduxerunt, diligentius exſequitur Xenophon L. IV, pag. 402, in paucis etiam cum Noſtro diſſentiens. Wess.

Pag. 205. *l.* 3. *Παρὰ τὸν Νεμέαν ποταμὸν*) *Amnis eſt Corinthium & Sicyonium interfluens agrum*, ait Livius L. XXXIII, 15, non diſcordante Strabone L. VIII, p. 587 B. Ceterum victoria, qua Spartani ſunt potiti, inſignis fuit; ſuorum enim paucos amiſerunt, hoſtium magno numero caeſo. Vid. Xenoph. L. IV, pag. 403. Atque haec ἡ *μεγάλη μάχη πρὸς Λακεδαιμονίους ἐν Κορίνθῳ*, cuius obiter meminit Demoſthenes Or. in Leptin. p. 288, quamque copioſius deſcripſiſſe Hyperidem, Ephorum & Androtionem, ſcholiaſtes admonuit. Pugnata ea eſt ante Archontem Eubuliden. *Τῆς δ' ἐν Κορίνθῳ μάχης καὶ τῆς ἐν Λεχαίῳ μέσος ἄρχων Εὐβουλίδης* Ariſtides ait T. III, pag. 474. Nimirum Eubulide Praetore ad Lechaeum certatum eſt proelio. Inter illud ergo certamen, & hoc in agro Corinthio, id enim apud oratorem ἐν Κορίνθῳ, medius interceſſit. Adde Andocidem Or. de Pace p. 25. Wess.

ead. l. 9. *Θρᾳκῶν τινων ἀπαντησάντων*) *Tralles* erant, qui prave Τρωαδεῖς in Plut. Apophthegm. Lacon. p. 211, melius in eiuſdem Ageſil. p. 604. De illis L. XVII, 65. Wess.

Pag. 206. *l.* 1. *Περὶ Δώρυμα τῆς Χεῤῥονήσου*) Scripſerat *Λώρυμα*, qui portus Rhodiorum in oppoſita Cherſoneſo. Stephanus *Λώρυμα πόλις Καρίας — ἔστι καὶ λιμὴν Ῥόδου, ὃς Λώρυμα λέγεται.* Sed is, quod Holſtenius vidit, portum *Loryma* perperam ab urbe diſtinguit. Conf. infra Lib. XX, 83. Amanuenſium error non latuit Abr. Ortelio Theſ. voc. *Loryma*, neque Scaligero & Iſ. Voſſio. Wess.

ead. l. 4. Περίαρχος δ' ὁ τῶν Λακεδαιμονίων) Menda ducis nomen foedavit. Πείσανδρος aliis omnibus dicitur, quomodo & hic ſcribendum dudum viri docti admonuerunt, Dion. Lambinus ad Corn. Nepot. Con. c. 4, Fabricius in Oroſ. L. III, 1, Bongarſius ad Iuſtin. L. VI, 3, plureſque alii. WESS.

ead. l. 6. Πρὸς Φύσκον τῆς Χερῤῥονήσου) Straboni Φύσκος πολίχνη, λιμένα ἔχουσα, nec longe *Lorymis* diſſita. L. XIV, p. 964 A. qui & τῆς Ῥοδίων περαίας eſſe ait p. 978. Stephanus iterum duas facit, portumque ab urbe diſtinguit. WESS.

ead. l. 9. Τῶν δὲ Περσικῶν &c.) Aut deeſt ſubſtantivum nomen, quod cum adiectivo Περσικῶν iungatur, aut legendum Περσῶν, quod malim. WESS.

ead. l. 15. Ἀνῃρέθη μαχόμενος) Vide Xenophont. L. IV Hellen. p. 404. Periit autem Piſandrus ſequente anno, cum Athenis ſummo magiſtratu fungeretur Eubulides, ſicuti ſcriptor aequalis Lyſias Orat. de Ariſtoph. Bon. c. 8 teſtatur: quae quidem clades, quod ſub initium eius praeturae acciderit, propterea in hunc annum ab auctore, ne eiuſdem generis res diſcernerentur, videtur relata. WESS.

Pag. 207. *l.* 12. Διὸ καὶ τῇ μάχῃ Λακεδαιμόνιοι διαλαβόντες) Deſit verbum, quod vel νικῆσαι fuit, ut coniicit Rhodomanus, aut νενικηκέναι, quo modo margo Cod. Reg. 1. Aciei ordinem totiuſque pugnae deſcribit egregie Xenophon Ageſil. p. 521. WESS.

Pag. 208. *l.* 6. Εἶτα Νισιαίους καὶ Τίους) Lege confidenter Νισυραίους καὶ Τηΐους. Niſyrus fuit inſula vicina Co: Teius vero peninſula in itinere a Co Chium verſus. PALM. Εἶτα Νισυραίους καὶ Τηΐους) Utrumque, ut vir doctus edixerat, reſtitui. Prius poſtulabant membranae, quae Νισυαίους edunt, poſterius res ipſa & itineris progreſſus. De inſula Niſyro dixit L. V, 54. WESS.

ead. l. 13. Καὶ Λακεδαιμόνιοι μὲν ἀπὸ τούτου τοῦ χρόνου &c.) De Conone Demoſthenes Or. in Leptin. p. 291: κατεναυμάχησε Λακεδαιμονίους, καὶ τοὺς πρότερον τοῖς ἄλλοις ἐπιτάττοντας εἴθισεν ἀκούειν ὑμῶν, καὶ τοὺς ἁρμοστὰς ἐξήλασεν ἐκ τῶν νήσων. Satis ex vero: Harmoſtis enim ex inſulis deiectis, & claſſe deleta, Spartani maris & Graeciae imperio exciderunt. Clarius Iſocrates in Evagora p. 293, de conſilio, quod Conon Perſis ad opprimendum Lacedaemonios dedit, loquens, πεισθέντων γὰρ ταῦτα τῶν στρατηγῶν καὶ ναυτικοῦ συλλεγέντος, Λακεδαιμόνιοι μὲν κατεναυμαχήθησαν, καὶ τῆς ἀρχῆς ἀπεστερήθησαν, οἱ δὲ Ἕλληνες ἐλευθερώ-

θησαν. Sed vide Iſ. Caſaubonum ad Polyb. L. I, 2. Wess.

Pag. 209. *l.* 1. Κατέπλευσαν ἐπὶ Κύθηρα) Geſta ſequenti anno ſunt, & ſub exitum quidem magiſtratus Eubulidae: nam poſt hiemem eius anni, quo Piſandrum profligaverat, Conon una cum Pharnabazo maritima Spartanorum loca diripere, ac dein Cythera occupare coepit. Diſtincte Xenophon Rer. Graec. L. IV, pag. 419. Wess.

ead. l. 8. Ἀέροπος ὁ τῶν Μακεδόνων βασιλεὺς) Non retractabo, quae pro Aeropo Macedonum hoc rege diſputavi ad c. 37. Addam dumtaxat, Macedonibus eum imperaſſe, cum Ageſilaus ex Aſia per Macedoniam in Graeciam properaret, etiam ex Polyaeno liquere Strat. L. II, 1, 17, & Lib. IV, 4, 4, neque adeo ex regum catalogo, unde H. Dodwellus eum expulerat, niſi vi & iniuria eradi: praeſertim, cum Amyntas, qui, Pauſania Aeropi filio obtruncato, regnum invaſit, Aeropi fuerit ὑπηρέτης καὶ δοῦλος, teſte Aeliano H. Var. L. XII, 43. Pauſanias autem iſte ob breviſſimum regni tempus a pleriſque negligitur: fortaſſe non alius, ac is Pauſanias, quem Syncellus Chronograph. pag. 262, unius anni regem facit, ſed poſt Amyntam deiectum. Facile enim in tot nominibus ordo potuit commutari. Wess.

ead. l. 12. Εἰς τοῦτον τὸν ἐνιαυτὸν καὶ εἰς τὴν — ναυμαχίαν) De navali ad Cnidum proelio res dubio caret: at id pugnatum ſequenti demum anno eſt; eodem ergo Theopompus τὴν τῶν Ἑλληνικῶν σύνταξιν deſiit. Vide ad L. XIII, 42. Wess.

Pag. 210. *l.* 2. Εὐβουλίδης) Ita quoque Ariſtidi dicitur T. III, pag. 474, ſeptimum eſſe a Lachete, ſub cuius magiſtratu Socrates vitae uſura privatus eſt, perhibenti, praeterea eo Archonte pugnam ad Lechaeum eſſe pugnatam. Vere utrumque. Lyſiae tamen Or. de Ariſtophan. Bon. c. 8 Εὔβουλος, ſed invito Io. Meurſio. Cogitaſſet primitivum & patronymicum nomen eodem in homine ſaepe locum obtinere, & ea opera abſtinuiſſet. Exempla obvia ſunt, & in ſuperioribus a me conducta. Vid. T. Hemſterhuſium ad Luciani Timon. c. 44. Wess.

ead. l. 4. Σέξστος Κένσιος &c.) Relegantor Σέξστος Κένσιος & Ἀνίτιος Κάμηλος, in quibus foediſſime erratum eſt. Reducuntor autem quaſi ab exſilio Λεύκιος Ἰούλιος, Λεύκιος Φούριος καὶ Αὖλος Μάνλιος. Rhod. Vitioſiſſima haec ſunt nomina & cognomina. Rhodomanus uti refinxit, ita Livius L. V, 16. Auctor tamen ipſe idemne reliquerit, affeverare nolim. Wess.

ead. l. 9. Τὰ τείχη καὶ τὰ μακρὰ σκέλη &c.) Conf. Lib. XIII, 107. *Muros dirutos a Lyſandro, utroſque & Piraeei & Athenarum, reficiendos curavit*, de Conone Nepos ait Cornelius c. 4. WESS.

Pag. 211. *l.* 6. Προαγόμενος δ' αὐτὸν &c.) Vide Xenoph. IV R. Gr. p. 420, & Nepot. Corn. Con. c. 5, hac in re non admodum conſentaneos. Necem Cononis, quae hoc tamen anno poſterior, indicat L. XV, 43, auctor ipſe. WESS.

ead. l. 8. Τῶν ἐπιθυμίᾳ κρατούντων) Hic mendam eſſe ſuſpicor: at quo emendetur, in mentem iam nihil venit. RHOD. Opinor plura hic deeſſe. Liquet certe quidem ex Xenophonte Rer. Graec. L. IV, pag. 406, optimum quemque Corinthiorum belli, in Spartanos ſuſcepti, fuiſſe pertaeſum, quod civitatis ager vaſtaretur & ab amicis & ab hoſtibus, foederatique interea pace fruerentur, atque agros ſuos ſine ullo incommodo ararent: deſideraſſe propterea pacem. Οἱ πλεῖστοι καὶ βέλτιστοι αὐτῶν εἰρήνης ἐπεθύμησαν, Xenophon ait. Ceteris, in quos imber aureus ex Perſide depluerat, quique belli auctores fuerant, viſum e re fuiſſe, omnes eos aut tollere e medio, aut urbe eiicere. Hinc poſſes, paucis mutatis & additis, levi opera ſcribere ἐν δὲ τῇ Κορίνθῳ τινὲς ἐπὶ τοὺς ἐπιθυμίᾳ εἰρήνης κρατουμένους συστραφέντες — φόνον ἐποίησαν. Sed plura deeſſe autumo. WESS.

Pag. 212. *l.* 8. Τὸ χωρίον τὸ ἐντὸς τοῦ διατ. εἰσεβιάζοντο) Recte animadvertit Rhodomanus, fuiſſe hic olim εἰς τὸ ἐντὸς — εἰσεβιάζοντο. Xenophon id declarat aperte L. IV Hellen. p. 408, rem geſtam uberiore ſermone exſecutus. Meminit eiuſdem Andocides Or. de Pac. p. 25. WESS.

ead. l. 16. Ἐποίησαν θεῖναι τὸν ἀγῶνα) Ad eum modum θεῖναι τὰ Πύθια Demoſthenes Or. de Pac. p. 42, ubi vide And. Dounaeum Praelect. p. 168. Iſthmiorum ludicri praeſides erant Corinthii, quod ex Strabone L. VIII, p. 580, Pauſania L. II, 2, p. 144, & Imp. Iuliano Ep. XXXV cognitiſſimum. Exſules, cum civitas Argivorum iuris paucorum culpa videretur facta, ne Corinthus ludicri eius poſſeſſione excideret, a Spartanis adiuti certamini praeſederunt. Τὸν ἀγῶνα ἔθηκαν τῶν Ἰσθμίων οἱ ἐπὶ Λακωνισμῷ φεύγοντες, inquit ea de re Pauſanias L. III, 10. Ceterum Iſthmia ea fuerunt ſecunda ſive hiberna, hoc ſi anno, quod Xenophon videtur negare, ſint celebrata: nam prima, eaque aeſtiva, in Olympiadis cuiuſque principium incurrebant. H. Dodwellum conſule Diſſert. VI Cycl. ſect. 2. WESS.

Pag. 213. *l.* 1. Ὁ πόλεμος οὗτος ἐκλήθη Κορινθιακὸς) Non aliter Corn. Nepos Ageſ. c. 5: *Poſt hoc proelium* (ad Coroneam) *collatum eſt omne bellum circa Corinthum, ideoque Corinthium eſt appellatum.* Meminerunt eiuſdem Pauſan. L. III, 5, Polyaen. Strateg. L. I, 48, 3, & Ariſtides T. II, p. 188, qui pace Antalcidae tandem terminatum fuiſſe ſignificat. Wess.

ead. l. 4. Ὅτι Μεσσήνην τειχίζων &c.) Vide ſuperius cap. 79. Wess.

ead. l. 9. Καὶ στρατηγὸν Ἔλωριν) Domo erat Syracuſanus, ſed exſul & Dionyſio propterea inimiciſſimus. Vid. infr. c. 103. Wess.

Pag. 214. *l.* 1. Ἄλλοι κατ' ἄλλους τόπους κατῴκησαν) Collegit Naxiorum exſules labentibus annis Andromachus, nobiliſſimi ſcriptoris Timaei pater, & Tauromenii collocavit, quod ab auctore proditum invenies L. XVI, 7. Wess.

ead. l. 9. Διὰ τὸ μὴ πάλαι κατῳκηκέναι) Ante hos duos annos Tauromenium condi a Siculis coeptum fuerat. Confer ea, quae huius libri c. 59 adſcripta ſunt. Wess.

ead. l. 14. Ἔκτισαν μὲν Νάξον) Non errabant ea in re Siculi. Chalcidenſes enim duce Theucle in hanc inſulae oram delati, deiectis poſſeſſione Siculis, prima Naxi fundamenta poſuerunt. Φησὶ δὲ ταύτας (Νάξον καὶ Μέγαρα) Ἔφορος πρώτας κτισθῆναι πόλεις Ἑλληνίδας ἐν Σικελίᾳ Strabo ſcribit L. VI, p. 410, & hoc atque Ephoro prior Thucydides L. VI, 3. Tempus conditae Naxi ſignat Euſebius, & ad illius Chron. Scaliger ann. MCCLXXXI. Wess.

Pag. 215. *l.* 3. Ἔτυχον μὲν οὖσαι τροπαὶ χειμεριναὶ) His, & ſequentibus ὥρμησε νυκτὸς ἀσελήνου, utitur H. Dodwellus Diſſ. I Cycl. Segm. 17, ut teneat, ipſi menſis, & quidem lunaris, initio aſſignatum fuiſſe ſolſtitium brumale; quin ipſum hic indicari novilunium: haud equidem ſcio an nimis confidenter. Wess.

ead. l. 6. Ῥᾳθυμοῦντας περὶ τὴν — φυλακὴν εὑρὼν) Alibi ῥᾳθυμοῦντας τὰ περὶ τὴν φυλακὴν L. II, 18, III, 55. Wess.

Pag. 216. *l.* 8. Παυσανίας δὲ ὁ τῶν Λακεδαιμονίων &c. ἔφυγε) Citius Pauſanias Tegeam exſulatum abiit: ut enim domum rediit poſt cladem ad Haliartum acceptam, accuſatus fuit, quod Lyſandro opem, uti convenerat, non tuliſſet, quodque nulla commiſſa pugna, ſed factis induciis, interfectorum corpora ſuſtuliſſet. Sic Xenophon extremo L. III Rer. Graec. & Pauſanias L. III, 5. Succeſſit patri Ageſipolis, quo necdum pubere Ariſtodemus, genere proxi-

mus, rerum curam in breve tempus adminiſtravit. Wess.

ead. l. 14. Ηρξεν ἔτη εἰκοσιτέσσαρα) Conveniunt numeri. Vid. L. XV, 60. Continentur tamen ambitu horum annorum & illi, quibus principatu deiectus alibi egit Amyntas. Multo contractius regni ſpatium, niſi in numeris error, eidem datur apud Syncellum Chronograph. p. 262. Wess.

Pag. 217. *l.* 1. Παρέλαβε τὴν ἀρχὴν Δημόστρατος) A Dion. Petavio D. T. L. XIII, p. 323, huius anni Archon ex Diodoro conſtituitur *Arches*, quem ſi penitius cognoſcere velis, atque unde natales acceperit, Rhodomani Latina inſpice. Similem errorem ſi aut Scaliger, aut Salmaſius erraſſent, vae capiti illorum! Nos inconſiderantiam hanc viro doctiſſimo, ex inſpecta obiter Rhodomani verſione inviſitatum Archontem exſtruenti, condonamus. Non multo diverſum hinc eſt peccatum, quod veterem corrupit Inſcriptionem in repetita Theſ. Gruteriani editione p. CCXLVII, 6. Id ego, ne & aliis moleſtiam creet, nam me quidem diu ſollicitum habuit, eluam cum maxime. Verba ſunt:

IMP. CAESARI. DIVI. NERVAE. F. NERVAE
TRAIANO. OPTIMO. AVG. GERMANIC. DACICO
ET. CYRIACO. PONT. MAX. TR. POT. XVIIII.
IMP. VIII.
CONS. VI. P. P. PROVIDENTISSIMO &C.

Quaerebam anxie, unde tandem Traiano novus *CYRIACI* titulus veniſſet, de quo nuſquam quidquam ſcriptum lectumve recordabar. Ex Schotti eum Itinerario vir doctiſſimus ſe repoſuiſſe adſcripſit. Id multo magis cum demirabar, commodum mecum excerpta ex Iſaaci Voſſii Adverſariis communicabat L. C. Valkenaer, complexa ipſum hoc deſcriptum ex Cyriaci ſcholiis in Strabonem epigramma, ſed verbis *ET CYRIACO* defectum. Deprehendi ſtatim erroris cubilia. Adnotatum fuerat, ſumtum eſſe marmor, ut plura alia, *EX CYRIACO* Anconitano, intimo Gemiſtii Plethonis amico: e margine in ipſam inſcriptionem immigrarunt verba, leviter tamen corrupta, nobiſque obtruſerunt Traianum non *GERMANICUM* tantum & *DACICUM*, verum & *CYRIACUM*. Atque haec a Diodoro alieniora Archon Arches excuſabit. Redeamus ad inſtitutum. Wess.

ead. l. 3. Πόπλιος Μελαῖος) Pro Μελαῖος repone Μαίλιος, & pro Μάλλιος, Μαίνιος. Sic enim Livius habet. Rhod. Facem Rhodomano praeluxit C. Sigonius in Livii L. V, 12 & 18. Adde Pighium in Faſt. ad ann. CCCLVII, p. 217. Wess.

ead. l. 14. Πρὸς Ἀβακαίνῳ) Ptolemaeo Ἀβάκαινα haec urbs L. III, 4; unde Ἀβακαίνη ex Clar. & Reg. 2. praeſtare putares. Sed res ſecus habet. Auctor ipſe Ἀβάκαινον probat L. XIX, 65, aſſentientibus Stephano & Suida. De oppidi ſitu Ph. Cluverius Sic. Ant. L. II, p. 386. Wess.

Pag. 219. *l.* 8. Συμμαχίαν δὲ πρὸς ἀλλήλους ἐποιήσαντο) Vide mox c. 101. Wess.

ead. l. 9. Ἤλπιζον — ἀμυνεῖσθαι — καὶ — ἀντιτάξασθαι) Verbum ἐλπίζω, ſicut & νομίζω, & alia eiuſdem farinae, iungit ſaepe hic auctor aoriſto infinitivi. ut antea docui: quia tamen praeceſſit ἀμυνεῖσθαι, repoſuerim libenter ἀντιτάξεσθαι. Steph. Non repugnarem, ſi qui ſcriptus liber viam monſtraret. Vid. ſupr. c. 14. Wess.

ead. l. 12. Οἱ δὲ τὸ Λέχαιον τῆς Κορίνθου κατέχοντες) Retineri hoc poteſt, etſi non abſurdum Λέχαιον τῆς Κορινθίας. Lechaeum vocabant τὸν λιμένα τὸν Κορινθιακὸν, uti infra L. XXII, Eclog. 12. Coniunctum erat urbi muris, ab utroque viae latere in altum eductis, & quandam quaſi partem Corinthi conſtituebat. Vid. Strabon. L. VIII, p. 583. Wess.

Pag. 220. *l.* 3. Τοὺς πλείστους ἀνεῖλον) Conf. Xenophont. L. IV Hellen. p. 413. Hoc factum gloriae Iphicratis acceſſionem haud exiguam fecit. Paſſim ab oratoribus celebratur διὰ τὸ κατακεκόφθαι ὑπ' αὐτοῦ τὴν μόραν Demoſth. in Ariſtocrat. p. 435, Aeſchin. adv. Cteſiphont. p. 88, & Dinarcho contr. Demoſth. p. 99, praeterea Harpocrat. in Ξενικὸν ἐν Κορίνθῳ ex Androtione & Philochoro. Cauſam vide a Plut. expoſitam in Ageſil. p. 607 F. Wess.

ead. l. 4. Ἐπὶ Φλιὰς στρατεύσας) *Phliunta* intelligit, ut ex Xenophonte, ſed expeditionem in anterius tempus conferente, Rer. Gr. L. IV, p. 409, videbis: quam quidem urbem Φλιὰς qui dixerit alius, non recordor. Cogitaveram ἐπὶ Φλιασίους, aut ἐπὶ Φλιασίαν, quomodo Strabo L. VIII, p. 586, & Euſtath. in Il. B, p. 291, probaveramque, ni interceſſiſſent membranae veteres. Wess.

ead. l. 11. Τήν τε Κόρινθον, τήν τ' ἀκροπ. κατελάβοντο) Haec placere non poſſunt. Opinor amanuenſium imprudentiam tres priores voces nobis procudiſſe, ex praecedentibus negligenter repetitas. Alioqui cum Rhodomano ſcribendum fuerit τήν τε Κορινθίων ἀκρόπολιν κατελάβοντο. Wess.

ead. l. 13. Χώραν Ἀργείαν ἐποίησαν) Xenophon οἱ Ἀργεῖοι τὴν Κόρινθον Ἄργος ἐπεποίηντο extr. L. IV Rer. Graec. Nempe utriuſque civitatis limites revulſerant, edixerantque, ut

una eademque cenſeretur, Corinthiique in ius Argivae reipublicae concederent, eodem pag. 407 indice. Mox καταλαβέσθαι τὴν χώραν non damno. Videtur Iphicrates agrum Corinthium, ipſamque in eo urbem, Athenis ſuis voluiſſe aſſerere, opportunum prorſus ad Graeciae occupandum imperium: quae fortaſſe etiam cauſa, ob quam Argivi illum & mercenarios domum dimiſerint, οὐδὲν αὐτῶν δεῖσθαι praetexentes, ſicuti Xenophon memoriae prodidit. Wess.

ead. l. 14. Καταλαβέσθαι τὴν χώραν) Quid eſt hoc loco καταλαβέσθαι τὴν χώραν; non affulget lux ex Hiſtoricis huic loco. Forte non male quis leget τὴν ἄκραν, id eſt, Corinthiorum Ἀκρόπολιν, quae Acrocorinthus dicebatur. Forte quis meliora docebit. Palm.

Pag. 221. *l.* 3. Ἐξέπιπτεν ἐκ τῆς πόλεως) Qua ex urbe? Fuere enim plures per Macedoniam. Mallem ἐκ τῆς βασιλείας ſcripſiſſet. Amyntam altero regni anno dominatione excidiſſe, docetur & in Syncelli Chronograph. p. 262: Μεθ' ὃν (Aeropum) Ἀμύντας ἔτος ἓν βασιλεύσας ὑπὸ Μακεδόνων ἐξεβλήθη. Cuius exſilii culpa confertur ibi in Macedonas, nec additur, quis illi ſuffectus fuerit. Euſebius in Chron. & Hieronymus Amyntae poſt exactos VI regni annos ſucceſſorem dant Argeum, illique poſt biennium remoto ſubſtituunt Amyntam hunc ipſum, non uſquequaque Diodori conſentanei. Liquet tamen ſatis, de Argeo illos in Africano ſuo aliquid reperiſſe. Habet Noſter L. XVI, 3, Ἀργαῖον, ab Athenienſibus in Macedoniam reſtitutum, qui quidem non multo diverſus ab hoc fuiſſe videtur. Verius tamen Ἀργέος, aut Ἀργεῖος, appellabitur, ſi boni commatis ſit nummus Goltzii, titulis ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΑΡΓΕΙΟΥ inſcriptus, quo de Scaliger ad Euſebii Chron. num. MDCXXIV. Ceterum mox poſt Ἀμύντου aut deeſt genitivus, qui iungatur voci τῆς, aut ſcribendum eſt τοῦ, quod verius cenſeo: nec alia H. Stephani opinio. Wess.

ead. l. 12. Σάτυρος ὁ Σπαρτάκου μὲν υἱὸς) Vid. L. XII, 36. Meminit huius Satyri Lyſias Or. pro Mantith. cap. 2. Habet & Σατύρου μνῆμα ἀνδρὸς τῶν ἐπιφανῶς δυναστευόντων ἐν Βοσπόρῳ Strabo L. XI, p. 756, quod an huius ſit, an Satyri illius, de quo L. XX, 22, non temere affirmavero. Alius certe videtur Satyrus ὁ Βοσπόρου τύραννος, cuius res geſtas & mortem ſignat Polyaen. Strat. L. VIII, 55; illi enim ſucceſſit filius Gorgippus. Gorgippum autem Demoſtheni aequalem perhibet Dinarchus Orat. in Demoſth.

pag. 95, viderique adeo poſſet Satyri eius filius, qui Beriſadi ſucceſſit, ni ea obſtarent, quae auctor de Satyro eo memoriae tradidit. Opinor in parte aliqua Ponti regnaſſe, & Beriſadi aequaevum fuiſſe. Conf. Iſocrat. Trapezit. p. 529. Praeteriit Gorgippum in Hiſtoria Reg. Ponti P. E. Soucier. Commode praeterea articulus ante Σπαρτάκου vocem, ut Rhodom. monuit, abeſſe poterit. WESS.

ead. l. 15. Υἱὸς Λεύκων) Celebratur huius nomen vetuſtis Graecorum monumentis. Vid. Aeneam Tact. cap. 5, Athen. L. VI, pag. 257 D. Polyaen. L. V, 44, & VI, 9. Athenienſes eum liberoſque civitate donarunt, Demoſthene teſte in Leptin. p. 282. Sed haec occupaſſe video Iac. Perizon. ad Aelian. V. Hiſt. L. VI, 13, quem adi. WESS.

ead. l. 16. Πολιορκοῦντες ἑνδέκατον ἔτος Βοιοὺς) Non deſciſcit a more ſuo. Βηΐους appellant alii: de qua urbe, decem aeſtates hiemeſque continuas circumſeſſa, ut Camilli dictatoris auſpiciis & ductu ſit occupata, copioſe Livius L. V, 19 ſeq. WESS.

ead. l. ult. Μάρκον Φρούριον) Hoc nomen, ubicunque ſic exaratum inveneris, muta in Φούριον, quod verum & Latinum eſt, & haud dubie a librariis depravatum, non a Diodoro, ut I. Bodinus in maligna huius auctoris vituperatione calumniatur. RHOD.

Pag. 222. *l.* 14. Εἰς τὸν τῶν Μασσαλιητῶν θησαυρὸν) Appianus in Excerpt. Valeſ. p. 465: *κρατήρ τε ἀπὸ τῶνδε τῶν χρημάτων ἐν Δελφοῖς ἐκεῖτο χρύσεος ἐπὶ χαλκῆς βάσεως ἐν τῷ Ῥωμαίων καὶ Μασσαλιητῶν θησαυρῷ, μέχρι τὸν μὲν χρυσὸν Ὀνόμαρχος ἐν τῷ Φωκικῷ πολέμῳ κατεχώνευσε, κεῖται δὲ ἡ βάσις*, paullo plenius crateris hiſtoriam exſecutus. Habebant rebus Graeciae florentibus, quod commodum ibi notavit Valeſius, pleraeque civitates ad Apollinis Delphici templum ſuum ſibi theſaurum, ſive ſacrarium, in quo ſua & amicorum donaria dedicarent. Inter Maſſilienſes autem & Romanos dudum coaluerat amicitia, ut mirum non ſit, eorum in theſauro craterem collocatum fuiſſe. WESS.

ead. l. ult. Δημόσιον δοὺς κατάλυμα) *Hoſpitium cum eo ſenatusconſulto eſt factum, donaque publice ſunt data*, inquit Livius L. V, 28. Vult, credo, *locum*, *lautia* Timaſitheo eſſe praebita, uti moris erat, ſi qui in ſociorum formulam referrentur. Vide eum L. XLIV, 16. Iam, quod ſubiicitur de poſteris Timaſithei poſt annorum CXXXVII decurſum immunitate donatis, id contigiſſe videtur, modo ſani ſint nu-

meri, ſub principium belli Punici primi, cum conſul Atilius Liparam in ditionem Romanorum redegit, referente Oroſio L. IV, 8. WESS.

Pag. 223. *l.* 1. Μετὰ ταῦτ' ἔτεσιν ἑκατὸν) Μετ' ἔτη ἑκατὸν Scaliger emendabat, cui non adſtipulor. WESS.

ead. l. 7. Πόπλιος Σέξστος &c.) Duos priores ſic corrige ex Faſtis & Livio, Πόπλιος Κορνήλιος Σκιπίων, Πόπλιος Κορνήλιος Κόσσος. RHOD. Vid. Livium L. V, 24, & Pigh. Faſt. ad ann. CCCLVIII. Porro *Terires*, qui hac Olympiade in ſtadii curriculo victor renuntiatus eſt, Euſebio Τεριναῖος Ἠλεῖος audit, unde Io. Meurſius de Archont. L. III, 18, hoc loco Τερίνης corrigit, non diſſentiente Simſon. Chron. ann. 3613. WESS.

ead. l. ult. Μήδοκον καὶ Σεύθην) Xenophon: Ἀμάδοκόν τε τὸν Ὀδρυσῶν βασιλέα καὶ Σεύθην τὸν ἐπὶ θαλάττῃ ἄρχοντα &c. φίλους ἐποίησε. Sed confer not. in L. XIII, 105. WESS.

Pag. 224. *l.* 8. Ἐπισυνῆψε μάχην τοῖς ἐκ τῆς πόλεως) Brevi haec Diodorus, uberiore ſermone Xenophon Hellen. L. IV, p. 423. WESS.

ead. l. 13. Τὴν δ' Ἔρεσσον &c.) Scribi urbis nomen modo una, modo duplice ſibilante, haud quidem mihi latet: malui tamen poſterius, ut auctor ſibi conſtaret. Confer Berkelium ad Stephanum. WESS.

ead. l. ult. Ἔπλευσεν ἐπὶ Ῥόδον) Atque hoc poſtremum operum eius mortalium fuit: cum enim ad Aſpendum appuliſſet, *neque ſatis diligenter in caſtris eius agerentur vigiliae, a barbaris, ex oppido noctu eruptione facta, in tabernaculo interfectus eſt.* Sic Nepos Cornelius in Thraſyb. c. ult. & Xenophon Rer. Graec. L. IV, p. 423. Vide infra c. 99. WESS.

Pag. 225. *l.* 6. Πάντας δ' ἐπιμελῶς καθοπλίσαντες) Explevi ad hunc modum orationem, pravo alioquin talo ſuffultam. WESS.

ead. l. 12. Παρὰ τὸν Χρύσαν ποταμὸν) Chryſas fluebat per Agyrinaeorum & Aſſorinorum agros, apud quos & Deus habebatur & maxima religione colebatur. Fanum eius propter ipſam viam, qua Aſſoro ibatur Hennam, & ſimulacrum praeclare factum memoravit Cicero quarta Verrina c. 44. Nummi Aſſorinorum, in quibus CRYSAS, Oratoris dicta confirmant, uti Fulv. Urſinus & Paruta commonefecerunt. Plura de amne Philipp. Cluverius Sic. Ant. L. II, pag. 325, & N. Heinſius ad Sil. Italic. L. XIV, 229. WESS.

Pag. 226. *l.* 8. Τῶν τότε γὰρ περικειμένων ἐρυμάτων &c.)

Praevideo non defuturos, qui voci *τότε* moleſtiam creandam negent: indicari enim, caſtella ea auctoris aetate non ſuperaſſe. Ego ſecus arbitror, eamque ex ſuperioribus in hanc ſedem immigraſſe ſuſpicor. Tolle ergo, ſi placet. WESS.

ead. l. 12. *Συνηθροισμένων*) Legendum *συνηθροισμένον*, & poſt pauca *μετ' ὀλίγων*. RHOD.

Pag. 227. *l.* 5. *Καὶ κοινῇ τοῖς Καρχηδονίοις διεπολέμει*) In ambiguo ſum, utrum eligam, vulgatam an praeſtantiorum Codd. lectionem? Infra L. XX, 19, Antigonus *Φίλιππον ἐξέπεμψε — διαπολεμήσοντα Φοίνικι καὶ τοῖς ἀφεστηκόσι.* At hoc libro c. 99, *μετὰ τούτων διεπολέμουν πρὸς τοὺς κατὰ τὴν πόλιν.* Probum ergo utrumque, & profecto arbitrarium. Paullo ante *ὅσα ἦν χρεία* Rhodom. in not. Addend. *ὅσων ἦν χρεία* corrigit, alterum tamen locum habere poſſe adiungens: quod verum; ſed tritius poſterius tamen. WESS.

Pag. 228. *l.* 6. *Παραπλήσιαι ταῖς πρότερον*) Vid. L. XIII c. ult. Id additum huic foederi, ut Siculi Dionyſio parerent, qui ſuperiore *αὐτόνομοι* & ſui iuris fuerant relicti. WESS.

ead. l. 14. *Ἐκ τοῦ Φαλαικῶν ἔθνους*) Interpres *Φάλισκον* & *Φαλίσκων* legit, quod & Ph. Cluverius amplectitur Ital. Ant. L. II, pag. 537. In alia abit Cl. Salmaſius in Solin. p. 44, *ἐκ τοῦ Αἰκῶν ἔθνους* ſubſtituens. Ego prioribus adſtipulor, tum quod minore molimine gentis vocabulum inſtauretur, tum quoniam *Φαλίσκους* auctor eos vocitare atque ab Aequis diſtinguere aſſuevit. Vide mox c. 98, & L. XVI, 31, & de re ipſa Livium L. V, 26. WESS.

Pag. 229. *l.* 2. *Καὶ Κάτλος Βῆρος*) Mendoſe. In huius ergo locum unus ex reliquis ſubrogetur, ut *Λεύκιος Οὐαλέριος.* His alios tres adiungit Livius cum Faſtis, qui ſunt *Λεύκιος Φούριος Μεδυλλῖνος, Σπόριος Ποστούμιος, Πόπλιος Κορνήλιος.* Non tantum enim hic defectus eſt, ſed etiam mendum in numerali *τρεῖς·* quod ſciolus forte aliquis, defectui mederi volens, pro *ἕξ* ſubſtituit. RHOD. Citra dubium foede haec ſunt corrupta, viditque dudum Pighius in Faſt. ad ann. CCCLIX. Quid ſuffici debeat, quis certo dixerit? De numero Tribunorum militum quae vir doctiſſimus diſputat, abſona non ſunt, nec tuta tamen. Quid ſi enim auctor alios hic Faſtos ſit ſecutus, & tres dumtaxat Tribunos repererit? Notavit *Φρουρίου* nomen & emendavit Ph. Cluver. I. A. L. III, p. 1030. WESS.

ead. l. 13. *Εὐδόκιμον, Φιλόδικον καὶ Διφίλαν*) Xenophon octo naves Rhodiis ſubmiſſas, duceſque *Ἔκδικον* & *Διφρίδαν*,

a Spartanis memorat Hellen. L. IV, p. 419, unde *Διφίλαν* corrigendum ſuſpicor. Scripſi etiam ex Clarom. *Φιλόδικον*, quippe homini magis congruum. WESS.

Pag. 230. *l.* 7. *Ἀγησίλαος δ' ὁ τῶν Λακεδαιμονίων βασιλεὺς* &c.) Ageſilai in Argivum agrum excurſionem, ſed citius ſuſceptam, non praeteriit Xenophon Rer. Graec. L. IV, p. 410. Hoc tempore Ageſipolis, Ageſilai in regno collega, eundem in agrum copias duxit. Idem L. IV, p. 416. Fortaſſe ergo *Ἀγησίλαος* hic ſuffectus eſt in locum *τοῦ Ἀγησίπολις*, uti ſupra c. 89 in libro Claromontano. WESS.

ead. l. 10. *Πλὴν μιᾶς μοίρας*) Vid. ad L. XV, 32. WESS.

ead. l. 14. *Τῶν γὰρ κτισάντων τὴν πόλιν ἦν ἀπόγονος*) A Teucro, Salaminis conditore, genus Evagoras ducebat. Pauſanias L. II, 29, pag. 178: *οἱ δὲ Τευκρίδαι βασιλεῖς διέμειναν Κυπρίων ἄρχοντες ἐς Εὐαγόραν.* Conſentit Iſocrates in Evagor. pag. 281, Evagoram privata in fortuna natum eo tempore perhibens, cum, remoto ultimo ex Teucridis rege, tyrannidem Salamine occupaſſet ex Phoenice exſul quidam. WESS.

Pag. 231. *l.* 1. *Μετ' ὀλίγον*) Scribe *ὀλίγων*, & *τὸν Τύρσιον* muta in *Τύριον*. RHOD.

ead. l. 2. *Τὸν Τύρσιον*) Palam eſt legi debere *τὸν Τύριον*. PALM. *Μετ' ὀλίγον τὸν μὲν — τὸν Τύριον*) Aſſentior viris doctiſſimis. Iuſtum eſt *μετ' ὀλίγων*. Evagoras enim *περὶ πεντήκοντα*, *ad quinquaginta*, ſic Iſocrates, ſocios ſibi legit, quorum auxilio tyrannum oppreſſit. Iuſtiſſimum *τὸν Τύριον*, quod & Scaliger margini libri ſui alleverat. Nam orator ex Phoenice, in qua Tyrus, hominem fuiſſe clare indicat. In eo ab Iſocrate Noſter abit, quod unius dumtaxat tyranni meminerit, quem Evagoras peſſum dederit. Ille vero, veniſſe *ἐκ Φοινίκης ἄνδρα φυγάδα*, receptumque in regis amicitiam, eundem regno evertiſſe: viciſſim tyrannum ab adminiſtrorum uno ſublatum poenas morte dediſſe, imperium occupante necis auctore: eius Evagoram inſidias fuga vitaſſe, ultumque deinceps iniurias intercepta Salamine & obtruncato hoſte. Sic Iſocrates Evag. pag. 283, non declarans, uter horum fuerit Abdemon. Series tamen rerum poſteriorem eum deſignat, quem ab Evagora ſuperatum & oppreſſum orator, Diodorus, & ex Theopompo Biblioth. Cod. CLXXVI Photius agnoſcunt. Scio *Αὐδύμονα*, ſive *Ἀβδήμονα* potius, *τὸν Κιτιέα* in Photii Biblioth. vocari: quod fieri potuit, quoniam in Cypri oppido *Citio*, alioqui ex Phoenice

ortus, ſedem antea habuerat. Iſocrates certe non priorem tantum tyrannum, ſed & alterum Phoenicem facit, cum Salaminem *ἐκβεβαρβαρωμένην καὶ διὰ τὴν Φοινίκων ἀρχὴν οὔτε τοὺς Ἕλληνας προσδεχομένην, οὔτε τέχνας ἐπισταμένην* prodit. Atque hoc ſi mecum probes, diſcordia, quae Iſocratem inter & Diodorum videbatur intercedere, ſublata erit. Confer Barbeyracium Hiſt. Foed. P. I, p. 171. WESS.

ead. l. 5. *Χρημάτων πλῆθος — εὐπορήσας*) An *πλήθους*; Vid. not. in L. II, 31. WESS.

ead. l. 10. *Καὶ Σόλιοι καὶ Κιτιεῖς*) Stephanus in *Ὠτιεῖς* ex Ephori Lib. XIX citat, *Ἀμαθούσιοι δὲ καὶ Σόλιοι καὶ Ὠτιεῖς ἀντέχοντες ἔτι τῷ πολέμῳ·* quae quoniam ſcriptoris noſtri verbis ſimillima videntur, placuit Io. Meurſio L. I Cypri, c. 10, pro *Κιτιεῖς* refingere *Ὠτιεῖς* hoc quoque loco. Nollem factum. Unde enim edocebor, de eadem re Ephorum egiſſe illis verbis? WESS.

Pag. 232. *l.* 3. *Ἢ δυνήσεται προπολεμεῖν* &c.) Non deerunt, quibus *ᾗ* opportunius videbitur, quod neque mihi pro reiiculo foret, ſi e libris depromeretur. Sed poteſt & vulgatum ſuum ſibi locum tueri. De ſtudio regis Perſarum in id bellum plura Iſocrates Evag. p. 293. WESS.

ead. l. 9. *Ἑκατόμνῳ δὲ τῷ Καρίας δυνάστῃ προσέταξεν*) Vide Photium Bibl. Cod. CLXXVI ex Theopompo. Hecatomnum illum Iſocrates *τῆς Καρίας ἐπίσταθμον* vocat Panegyr. p. 107, id eſt, regis Perſarum nomine Cariae praepoſitum: quomodo *ἐπιστάθμους ἐν ταῖς πόλεσι* ab eodem rege conſtitui paullo ſuperius dixerat. & *ἐπίσταθμοι* ſympoſii reges in Plut. L. I Symp. c. 1. Quam vero fidam is Perſae operam navarit, docetur L. XV, 2. WESS.

ead. l. 14. *Πρὸς δὲ Αἰτωλοὺς* &c.) Lege *Αἰκούς*. RHOD. Aut *Αἰκοὺς* cum Rhodom. aut *Αἰκικλοὺς* ex Ph. Cluverii ſententia refingendum. Nam quod Scaliger ad libri ſui oram adſcripſerat *Οὐόλσκους*, longius abit. Atque hoc quidem certum ſatis. Aliud eſt, quod moleſtiam creat. Primo *τὸ τέταρτον·* conſtat enim plus quater vicibus bellum in Aequos fuiſſe decretum a Romanis. Dein *καὶ Σούτριον μὲν ὥρμησαν* nec bene ſuperioribus cohaeret, nec commodam dat ſententiam. Emendabat, fateor, Rhodomanus *Σούτριον μὲν ἐπόρθησαν*, quod & verſione expreſſit: ſed nimium id videtur. Et quid Sutrium, media in Etruria poſitum, ad bellum cum gente Aequicolana adminiſtratum? Ph. Cluverius Ital. Ant. L. II, p. 774, *εἰς Τοῦσκλον* corrigebat. Favet refingenti qua-

dam ex parte Livius L. V, 28, *ſed clamor Verruginem*, inquiens, *perlatus, cum caſtra Romana crederent oppugnari, tantum iniecit pavoris, ut, nequidquam retinente atque obſecrante Aemilio, TVSCVLVM palati fugerent.* At id ſi ſequaris, ne quid dicam de differentia ſcriptionis Τοῦσκλον inter & Σούτριον, ordo rei geſtae prorſus hic erit commutatus. Quid? ipſe Cluverius coniecturae non fidit, alibi ſubſtituens εἰς Σάτρικον. Vid. L. III It. Ant. p. 1030. Ferri id poſſet, ſi de *Satrico* aliunde nobis liqueret, quamquam ad Σάτρικον non ſit offenſum infr. cap. 102. Ut dicam, quod ſentio, videntur huic loco quaedam deeſſe, quae ſine meliorum librorum ope tentantur fruſtra. Scribendum tamen Οὐέρρουγῖνος, quo modo Livius ſolet, etſi antea Ἔρρουκαν Volſcorum eam urbem auctor vocarit. WESS.

Pag. 233. *l.* 2. Καὶ Σερουΐλιος Κόσσων) Ita corrige Σερούϊος Σουλπίκιος. Dele autem Κόσσων. *Rufi* enim agnomen habet & *Praetextati*. RHOD. Pati poſſum, ut Κόσσων, damnatum a Coisl. & Reg. 1. cognomen, in exſilium abeat. Forte fuerat Σερούϊος Καμερῖνος, quo cognomine Sulpicius hic utitur apud Livium. WESS.

ead. l. 4. Καταπέμψας, ἔπεμψε) Offenſus hac ταυτολογίᾳ Rhodomanus priori vocabulo dicam impegit: ego iugulare non auſim diſtricte. Si enim Luciano licuit ἰδὼν εἶδον impune uſurpare Dial. Mar. IV, 3, εὐχόμενος ηὔξατο Polybio, ſi σκοπούμενοι σκοποῦμεν Platoni, & aliis eiuſdem generis alia, a Raphelio & Ch. Sigiſmundo Georgii collecta, cur Diodoro hanc veniam negabimus? Ceterum Struthas paullo citius miſſus in Aſiae inferiorem oram a rege videtur. Conf. Xenoph. Hiſt. Graec. L. IV, p. 421. WESS.

ead. l. 8. Ἰόνδα καὶ Κόρησσον) Ἰόνδα hac in vicinia reperiri non memini. Πριῶνα habet Strabo L. XIV, p. 940, & Κορισσὸν, cui robur ac praeſidium ex Athenaeo ſuo vir magnus conciliat. Sed verius eſſe Κόρησον, aut Κόρησσον, ad Stephanum viri eruditi docuerunt. Prave extrema Orat. II Sacr. Ariſtides, καὶ ἐλουσάμην ἐν τῷ γυμνασίῳ, τῷ πρὸς Κορεσσῷ. WESS.

Pag. 234. *l.* 1. Πολλὴν περιβαλομένου λείαν) Xenoph. Κυροπ. L. III, p. 64, περιεβάλλοντο πολλὴν καὶ παντοίαν λείαν. Polybius L. IV, 82, φθείρας δὲ ταύτην καὶ πολλὴν περιβαλόμενος λείαν. Mox ἐπελθὼν & μαχόμενον iure probavit Rhodomanus: poſterius, quia ſcriptae membranae viam praeibant, ſuam in ſedem revocavi. Vide Xenoph. Rer. Graec. L. IV, p. 421. WESS.

ead. l. 4. Εἰς τὸ Κνιδίνιον φρούριον) Haud longe Epheſo abfuiſſe videtur, cetera ignotum, mihi quidem certe. Wess.

ead. l. 11. Καὶ τόν τε Θρασύβουλον &c.) Conf. Xenoph. Hellen. IV, p. 423. Wess.

Pag. 235. *l.* 2. Ἀγύριον στρατηγὸν ἐξέπεμψαν) Frequentius Ἀγύῤῥιος dicitur, apud Xenoph. tamen Ἀργύριος, ſed prave. Vid. Io. Meurſium Lect. Att. L. VI, 4, H. Valeſium ad Harpocrat. in Ἀγύῤῥιος, & L. Kuſter. in Ariſtoph. Plut. v. 176. Wess.

ead. l. 5. Σπεύδων τὴν κατὰ τὴν νῆσον δυναστείαν &c. προσλαβέσθαι) Opineris deeſſe his praepoſitionem, dediſſeque auctorem σπεύδων πρὸς τὴν κατὰ τὴν νῆσον δυναστείαν, & reliq. Voluiſſe videlicet Dionyſium dominationi, qua inſulae paene toti imperabat, Graecos, Italiae incolas, adiicere: quae quidem ſententia uti prava non eſt, ita neminem neceſſitas adigit, ut alteram damnet. Wess.

ead. l. 7. Τὴν μὲν κατ' ἐκείνους &c.) Aut ἐπ' ἐκείνους, aut κατ' ἐκείνων legendum cenſeo. Steph.

ead. l. 9. Διὰ τὸ προπολεμητήριον αὐτὴν εἶναι τῆς Ἰταλίας) Bene monuit Caſaubonus, non praeterito hoc loco, προτειχίσματα & προπολεμητήρια loca ea dici, quae tutam regionem a repentinis hoſtium incurſionibus praeſtant, ad Polyb. I, 17. Rhegium tali ſitu erat, ut invaſuris Italiam ex Sicilia maxime adverſum eſſet, poterantque adeo Rhegini προπολεμεῖν τῆς Ἰταλίας· ut Cypria claſſis, ἣ δυνήσεται προπολεμεῖν τῆς Ἀσίας ſupr. c. 98, & Athenienſes προπολεμοῦντες τῶν συμμάχων καὶ τοὺς βαρβάρους ἀνείργοντες in Plut. Pericle p. 158 F. Wess.

Pag. 236. *l.* 12. Διονύσιος δ' ἰσχυρῶς μαχεσθεὶς) Quae praecedunt, poſtulant χειμασθεὶς· tempeſtate enim vehementi iactatus naves eas amiſit, non proelio. Porro non videntur ſuam ſedem occupare voces ἐπὶ τὴν Ῥηγίνην, collocandae hoc ordine: τούτων δ' ἅμα ταῖς ναυσὶν ἐκβρασθέντων ἐπὶ τὴν Ῥηγίνην, οἱ Ῥηγῖνοι &c. Decurret certe leniore tramite oratio. Χειμασθεὶς eſſe corrigendum, animadvertit quoque Kuhnius ad Ael. V. H. XII, 61. Wess.

Pag. 237. *l.* 1. Καὶ πολλάκις παρ' ὀλίγον ἐλθὼν ὑποβρύχιος) Solent hoc in genere plerumque verbum addere. Pauſanias L. I, 10, παρ' ὀλίγον μὲν ἦλθεν ἐκπεσεῖν Θρᾴκης. Et c. 13, ὀλίγου μὲν ἦλθεν ἑλεῖν αὐτοβοεὶ τὴν πόλιν. Philo Iud. Leg. Cai. pag. 998 A. εἰδὼς οὖν ὅτι παρὰ μικρὸν ἐλθόντα μυριάκις αὐτὸν ἀπολέσθαι διέσωσεν. Euripides Heraclid. v. 296, καὶ

παρὰ μικρὸν ψυχὴν ἦλθεν διακναῖσαι. Polyb. I, 45, *οἱ δὲ Ῥωμαῖοι παρ' οὐδὲν ἐλθόντες τοῦ πάσας ἀποβαλεῖν τὰς παρασκευάς.* Ad quem modum ſaepe alii. Noſter *εἶναι*, aut *ἀπολέσθαι*, ſubintelligendum videtur reliquiſſe. Wess.

ead. l. 6. *Λευκανῶν τὴν Θουρίαν καταδραμόντων*) Lucani perpetui fuerunt Thuriorum hoſtes, quos & tandem ſubactos ſuam in ditionem redegerunt. Vid. Strabon. L. VI, p. 404, & Polyaen. Strateg. L. II, 10. Wess.

ead. l. 15. *Πρὸς τὴν τῶν πολεμίων παρουσίαν*) Id eſt *περὶ*, ut apud Plutarch. Sympoſ. Lib. IV, 5, *πῶς δοκεῖ ὑμῖν λελέχθαι τὸ πρὸς τοὺς Ἰουδαίους·* & auctorem Ep. ad Hebr. I, 7, *καὶ πρὸς μὲν τοὺς ἀγγέλους λέγει*, ubi Grotius. Wess.

Pag. 238. *l.* 13. *Λόφοις ὑψηλοῖς* &c.) Nihil muto. Poſſe *λόφους ψιλοὺς* dici, qui nullis ſint arboribus veſtiti, certiſſimum eſt: ſed nihil illi ad hunc locum. Mox *διέκλεισαν αὐτοὺς τῆς ἐπὶ τὰς πατρίδας ἐλπίδος* dictum eleganter eſt loco *τῆς ἐπανόδου*, quo alias delectatur. Wess.

Pag. 240. *l.* 2. *Ὡς ἐπὶ τὴν γῆν ἀπεβίβασε καὶ ἔπεισε*) Copula auctiorem orationem eſſe iuſſi: habebat enim. *Ὡς ἐπὶ τὴν γῆν* poſitum eſt, uti *ποιούμενος τὴν ῥύσιν ὡς ἐπὶ μεσημβρίαν* apud Polyb. II, 16, cui id perfrequens, monente Iac. Gronov. ad L. I, 36. Wess.

ead. l. 13. *Δυσχερῶς ἂν παραγενέσθαι*) Corrige *περιγενέσθαι*, cum doctiſſimo Rhodomano. Id enim hac in re probatur. Supra L. I, 52, *ὥστε — δυσχερῶς περιγίνεσθαι τῶν ἔργων.* Mox c. 104, *ῥᾳδίως τῶν πολεμίων περιεγίνοντο.* Wess.

ibid. Διόπερ τοῦτον μὲν ἀπήλλαξε τῆς ναυαρχίας) Artes, quibus hominem minime malum tyrannus circumſcripſit, exponit Aeneas Poliorcet. cap. 10. Abiit dein in exſilium Thurios, cuius urbis incolas ſibi conciliarat. Id volunt *συμφερόντως αὐτῷ*, quae modo auctor, ubi de pace Lucanos inter & Italos, adhibuit. Vid. L. XV, 7, & de Thearida, Dionyſii altero fratre, Plut. Dion. p. 960 C. Wess.

ead. 16. *Τῶν Οὐεξίων*) Forte *Οὐειεντίνων*. Rhod. Aſſuevit auctor *Veientes* *Βοϊοὺς* appellare, alii *Βηΐους*, aut *Οὐηΐους*. An ergo *Οὐηΐων* voluit? Vid. Ph. Cluverium Ital. Ant. L. II, p. 534. De agri deſcriptione inter cives ſenatuſconſultum fuiſſe factum, Livius L. V, 30, tradit, *ut agri Veientani ſeptena iugera plebi dividerentur: nec patribus familiae tantum, ſed ut omnium in domo liberorum capitum haberetur ratio*: multum a Noſtro diſcrepans. Wess.

Pag. 241. *l.* 1. *Καὶ πρὸς μὲν Αἰκούσους* &c.) Non dubito,

quin pro Αἰκούσους ſcribi debeat Αἰκούς. Urbem autem Λίφλον dicit, ut opinor, quam p. 451 Λιφοίκαν, vel Λιφοίκουαν, ut in aliis legitur exemplaribus. STEPH. Αἰκοὺς eſſe ſcribendum, pulchre cum Stephano vidit Rhodomanus, non diſſentiente Ph. Cluverio I. A. L. II, p. 782. Quodnam vero oppidum ſit *Liſlum*, ſive *Liſoeca*, uti c. 106 nuncupari videtur, dici non poteſt. In gente Aequicolana, quantum quidem reſcire potui, nullum eo nomine memoratur. WESS.

ead. l. 2. Οὐελιτρίνων δ' ἀποστάντων) Latine *Veliternos* vocari, adſcripſerat Rhodomanus: quod ſemper verum non eſt: namque & *Velitrinos* habet in Auguſt. c. 94 Suetonius, diſſentientibus tamen ſcriptis membranis. Conf. Cluver. Ital. Ant. L. III, 1, p. 1015. WESS.

ead. l. 4. Καὶ εἰς Κερκίους ἀποικίαν ἀπέστειλαν) Quem Italiae populum, ſi vera eſt ſcriptura, intelligat, nondum aſſequor. RHOD. Commodiſſimum Κιρκαίους, *Circeios*, foret, ſi hoc demum anno colonis Romanorum frequentatam urbem fuiſſe, liqueret aliunde. Tarquinius *Circeios* colonos deduxerat apud Dionyſium Halicarnaſſ. L. IV, pag. 260, & Livium L. I, 56; fueruntque adeo Circeienſes diu ante hoc tempus Romanorum coloni. Tamen cum nihil melius occurrat, neque aliud extundere potuerit Ph. Cluverius, indicari *Circeios* opinabor. Potuit enim uſu venire, ut colonia ſupplemento indigeret, vicinorum incurſione aliiſque calamitatibus ad paucos redacta. WESS.

ead. l. 8. Καὶ Αὖλος Μάλλιος) Ex Livii L. V, 6, Μάρκον Μάνλιον legit Rhodom. cui de praenomine, etſi Dionyſius Lib. I, p. 61, *Titum* vocet, non refragabor. Μάλλιος non muto: ſolent Graeci ſaepiſſime *Manlios* Μαλλίους nuncupare, atque auctor ipſe c. 16. WESS.

ead. l. 11. Ἐπὶ τὴν Ἰταλίαν στρατευσόμενος) Fortaſſe ſcripſit Diodorus στρατευσόμενον· atque ita legendo expungenda eſſet poſt ἀναδείξας interpunctio. STEPH.

ead. l. 12. Ὥρμησεν ἐπὶ Συρακουσῶν) Lege ἀπό. RHOD. & PALM. Ἀπὸ Συρακουσῶν reſcripſi, ſecutus virorum doctorum Rhodomani & Iac. Palmerii, ita corrigentium, iudicium, locique ſententiam. Vitium progenuit amanuenſium ſocordia, qua & Eclog. 1 L. XXXII, pag. 898, ex ἀπὸ τῆς φύσεως natum eſſe ἐπὶ τῆς φύσεως videbimus. WESS.

ead. l. 15. Καταλύσας εἰς τὴν Μεσσήνην) Puto pro καταλύσας reponendum κατανύσας· pro quo tamen ſaepius uſurpat διανύσας. STEPH. Κατανύσας εἰς &c.) Firmant Stephani

ſuſpicionem ſcripti libri. Supr. cap. 62, Ἰμίλκων δὲ δυσὶν ἡμέραις κατανύσας εἰς τὸν τῶν Καταναίων αἰγιαλόν. Habebimus καταλύειν εἰς πανδοχεῖον & καταλύειν πρὸς Λεύκιον Ταρκύνιον ſuis locis, ſed diverſiore ſententia. Wess.

Pag. 242. *l.* 5. Καὶ καταλαβὼν — δεκαναΐαν) Auctoritatem rarius vocabulum deſiderare videtur. Addamus ergo. Polybius Excerpt. Leg. pag. 1180, καὶ δεκαναΐαν μακρῶν πλοίων ἐπαγγελλόμενος δώσειν· & p. 1214, ἐπαγγελλόμενος δεκαναΐαν δώσειν ἐντελῆ πεντηκοντηρικῶν πλοίων. Paullo aliter Strabo, cum de Caeſare Auguſto ἐν οἷς ἀνέθηκε τὴν δεκανέαν ἀκροθίνιον Lib. VII, p. 500, ubi Caſaubonus Noſtri oblitus non eſt. In Polyaeno Strat. III, 4, 2, Phormio τὴν ἑαυτοῦ πεντεναΐαν ἐνέβαλε ταῖς γενομέναις πλησίον αὐτοῦ τριήρεσι. Sic lege: prave editur πενταναΐαν, vertiturque *pentanaeam*. Intelligit quinque eas naves, quas Phormio ſibi ſumſerat, cum claſſem ἀνὰ πέντε in hoſtem dirigeret. Πεντεκαιδεκαναΐαν ſi velis, Demoſthenes περὶ Συμμορ. p. 106 dabit: nam in Lexicis ipſoque ſermonis Graeci Theſauro omnia haec fruſtra quaeres. Wess.

ead. l. 10. Εἰς Καυλωνίαν) Non longe ab amne Sagra Caulonia, ſive, ut prius appellabatur, Aulonia erat: condita ab Achaeis, ſi Straboni credis L. VI, p. 401, & Pauſaniae L. VI, 3, p. 459. Nam Servius in Aeneid. III, 553, Locris eius originem adſcribit: Crotoniatis vero Etymologus, Αὐλωνία, πόλις ὑπὸ Κροτωνιατῶν κτισθεῖσα, καὶ ἀπὸ τῶν προκειμένων αὐλώνων ἔχουσα τὸ ὄνομα· ὕστερον δὲ τῷ χρόνῳ Καυλωνία ἐκλήθη. Adde Stephan. in Καυλωνία, & quae apud Polyaenum L. VI, 11. Wess.

Pag. 243. *l.* 10. Ἅμα δὲ καταπεπολεμημένους — διαγωνιεῖσθαι) Levi mendo haec eſſe obſita, non fugit Rhodomanum. Scriptum fuit καταπεπονημένους, i. e. *fractos, debilitatos*, ut καταπεπονημένη ἡγεμονία L. XI, 6, & καὶ τῶν Ἀθηναίων καταπονουμένων καὶ πρὸς φυγὴν ὁρμησάντων Lib. XV, 85, & paſſim in his libris. Wess.

ead. l. 15. Ἕλωριν ποταμὸν) Dux Graecorum Heloris librariis anſam praebuit, ut fluvii nomen corrumperent. Verum erat Ἕλωρον, ſive Ἔλωρον, quo titulo notiſſimus in Sicilia amnis erat, unde & huic cognomen veniſſe videtur. Polybius tamen Ἐλλέπορον L. I, 6, Polyaenus V, 3, 2, Ἐλέπορον vocitant, eumpſe indicantes. Vid. Caſaub. ad Polybii eum locum, & I. H. Boecleri Lect. Polyb. p. 7. Wess.

Pag. 244. *l.* 2. Ἐστρατοπεδευκὼς τῶν ἐναντίων) Conſtat

ſententia. Verba defectu praepoſitionis laborant, quam ex praecedentibus ſi arceſſiveris, oratio bene habebit. Wess.

Pag. 245. *l.* 5. Τὸν κίνδυνον) Proelium intelligi, manifeſtum eſt: quo vocabuli uſu nihil tritius apud Polybium Noſtrumque, & ceteros hiſtoricos. Ὑπομένειν ἀγῶνα, ſed in re forenſi, dixit & Andocides pr. Orat. de Myſter. Wess.

ead. l. 11. Ἐπί τινα λόφον ἐρυμνὸν, ὄντα πρὸς τῇ πολιορκίᾳ) Sic edebatur. Ego ſcribendum cenſui, ἐπί τινα λόφον, ἐρυμνὸν ὄντα πρὸς τὴν πολιορκίαν. Cuius conſilii rationem & in re ipſa & ſcripto Clar. inveni. Wess.

Pag. 246. *l.* 3. Οὐ μετρίως ἐν τοῖς εὐημερήμασι γενόμενος) Fortaſſis ὅδε vel τότε μετρίως. Sic Rhodom. in notis, in earum vero Auctario, τότε μέτριος, quod & vertendo expreſſit. Placet μέτριος, ab Iſ. quoque Voſſio libri margini allitum: cetera proba ſunt. Dionyſius enim fortunae non temperabat, cum tot millibus ediceret, ut, poſitis armis, ſuae ſe poteſtati & arbitrio permitterent. Porro σκληροῦ δὲ τοῦ πράγματος ὄντος, quod ſubſequitur, etſi damnare nolim, videri originem accepiſſe poterit ex σκληροῦ δὲ προστάγματος ὄντος· cuiuſmodi profecto tyranni id mandatum erat. Nam πράγματα & προστάγματα ſcribendi quodam compendio a librariis permiſceri, nimis notum eſt, ut repetatur. Conf. tamen L. XVI, 41. Wess.

Pag. 247. *l.* 1. Καὶ σχεδὸν τοῦτ' ἔδοξε πράττειν ἐν τῷ ζῆν κάλλιστον) Probavit & Agathocles illuſtre Dionyſii hoc factum, ſed in ſpeciem, ut Leontinos in fraudem indueret, docente Polyaeno V, 3, 2. Wess.

ead. l. 10. Καὶ παρακαλέσαι μηδὲν — ὑπὲρ ἄνθρωπον βουλεύσασθαι) Vid. not. in L. XIII, 21. Wess.

ead. l. 15. Ἐν Συρακούσαις μετῴκισε) Seq. cap. μετῴκισεν εἰς τὰς Συρακούσας, quod multo frequentius. Wess.

Pag. 248. *l.* 3. Λιφοίκουαν πόλιν) Λίφλον ſuperius c. 102, ubi vide. Livius Conſules L. Valerium Potitum & M. Manlium, cui Capitolino poſtea cognomen fuit, magnos ludos feciſſe, quos M. Furius Dictator bello Veienti voverat, refert L. V, 31; nihil eorum, quae Diodorus. Wess.

ead. l. 7. Πυῤῥίων) In Dionyſio Πυῤγίων Rom. Ant. I, p. 60. Victor vero in ſtadii curriculo Soſippus apud Euſeb. domo Delphus perhibetur fuiſſe, neſcio quo auctore. Wess.

ead. l. 9. Γάϊος Ῥοῦφος) Muta in Φούριος. Livius duos addit. Rhod. Sex Tribunos militum conſulari poteſtate Livius L. V, 32, edit, L. Lucretium, Servium Sulpicium, C.

Aemilium, L. Furium, Agrippam Furium, M. Aemilium: *Ruſum* nullum, forſan aliis ex annalibus. Wess.

ead. l. ult. Τοῖς Λοκροῖς) Addidi bina ea vocabula, a ſocordibus librariis praeterita. Res eſt ex ſequentibus apertiſſima, & quoque a Rhodomano animadverſa. Wess.

Pag. 249. *l.* 7. Ὡς μόνην αὐτῷ συγχωρῆσαι — τοῦ δημίου θυγατέρα) Vid. P. Leopard. Emend. L. XIII, 4. Rhegium a Dionyſio ſolo aequatum Strabo ait, ὅτι αἰτησαμένῳ κόρην πρὸς γάμον, τὴν τοῦ ΔΗΜΙΟΥ θυγατέρα προὔτειναν, L. VI, p. 397. Qua quidem in re conſultius Rhegini feciſſent, ſi citra verborum contumeliam Dionyſio ſponſam negaſſent: nam de affinitate culpari non poſſunt. Inſidioſa erat, ſicuti Locrenſes experti ſunt, docente Philoſopho Politic. L. V, 7. Ceterum in verborum ordine ὡς συγχωρῆσαι vicem τοῦ ὥστε occupat, inque πολιτικῶν παρθένων γαμῆσαι deſideratur τινὰ, ut in S. Lucae Ev. XXI, 16, καὶ θανατώσουσιν ἐξ ὑμῶν, & ſaepe alias. Wess.

Pag. 250. *l.* 5. Ἐπαγγελλόμενος — ἀποστέλλειν) Exſpectaſſes ἀποστελεῖν, quod tamen plane neceſſarium non eſt. Simile fere L. XIV, 78, τὸν μὲν Ἀριστοτέλην ἔφησεν ἀποστέλλειν εἰς Λακεδαίμονα· & Virg. Aen. II, 637, *Abnegat exciſa vitam producere Troia Exſiliumque pati;* tum XII, 149, *Nunc iuvenem imparibus video concurrere fatis.* Fraudem autem, qua Dionyſius Rheginos peſſumdedit, Frontinus Strat. III, 4, 3, tangit. Wess.

ead. l. 8. Δόντων δὲ, νομίζειν &c.) Lego νομίζων pro νομίζειν. Poteſt etiam legi ἐνόμιζεν. Steph.

ead. l. 14. Ὑπονοήσαντες αὐτοῦ τὴν ἐπιβολὴν) Non ſpernerem τὴν ἐπιβουλὴν, ſi e ſcriptis repetita eſſet membranis: quae cum nihil demutent, in vulgato, *propoſitum* & *inſtitutum* tyranni indicante, acquieſcam. Wess.

Pag. 251. *l.* 3. Ἄπιστον τοῖς μεγέθεσι) Poteris & ἀπίστων τοῖς μεγέθεσι, ſi aptius id putaveris, amplecti: κήτεσι πολλοῖς καὶ ἀπίστοις τὸ μέγεθος συγκεκυρηκέναι habebis L. XVII, 106. Wess.

ead. l. 6. Φύτωνα) Eadem ſcripturae varietas apud Philoſtratum Lib. I Vit. Apoll. c. 35, & L. VII, 2, membranis modo Φοίτωνα, quod & apud Suidam in Αἰσχίνης, modo Φύτωνα appellantibus, ſicuti Olearius oſtendit. Utrumque Graecum eſt, manetque in dubio, utrum verum ſit. Φύτιον Rheginum, Pythagorae ſectatorem, memorat Iamblichus Vit. Pyth. ſect. 267, quem eundem non dixero. Wess.

Pag. 252. *l.* 9. Ἔπεμψε δὲ καὶ ῥαψῳδούς) Haeſerat olim ῥαψῳδῶν titulus illis inprimis, qui verſibus Homericis cantandis quaeſtum faciebant: tranſiit inde ad aliorum poëtarum carminum recitatores. Nota ea res eſt ex Athenaeo L. XIV, 3, & Schmidio ad Pindari Nem. Od. 2. Auctor ipſe εὐφωνοτάτους τῶν ὑποκριτῶν nuncupat L. XV, 7. WESS.

Pag. 253. *l.* 3. Ἀναθεωροῦντες τὴν κακίαν τῶν ποιημάτων) Vid. L. XV, 6. WESS.

ead. l. 5. Καὶ γὰρ Λυσίας ὁ ῥήτωρ &c.) Opportune Dionyſius T. II, p. 92: Ἔστι δή τις αὐτῷ (Λυσίᾳ) πανηγυρικὸς λόγος, ἐν ᾧ πείθει τοὺς Ἕλληνας, ἀγομένης Ὀλυμπιάσι τῆς πανηγύρεως, ἐκβάλλειν Διονύσιον τὸν τύραννον τῆς ἀρχῆς, καὶ Σικελίαν ἐλευθερῶσαι, ἄρξασθαί τε τῆς ἔχθρας αὐτίκα μάλα, διαρπάσαντας τὴν τοῦ τυράννου σκηνὴν, χρυσῷ τε καὶ πορφύρᾳ καὶ ἄλλῳ πλούτῳ πολλῷ κεκοσμημένην. ἔπεμψε γὰρ θεωροὺς εἰς τὴν πανήγυριν ὁ Διονύσιος, ἄγοντας θυσίαν τῷ θεῷ &c. quae ibi legi poſſunt: ſunt enim ad hunc locum accommodatiſſima. Meminit & Plut. ſed obiter, T. II, p. 836 D. WESS.

Pag. 254. *l.* 4. Σὺν τούτοις τέθριππα καὶ ἡ ναῦς ἐξέπεσον) Mala profecto carmina, quae una cum quadrigis navem in brevia impellunt! Sed haec ioco Syracuſani. Ἐξέπεσον non muto: pendet ex prioribus. WESS.

ead. l. 5. Πυθόμενος τὸν τῶν ποιημάτων διασυριγμὸν) Hoc retineo. Ἐκσυρίττειν, κατασυρίττειν, διασυρίττειν & κλωσμοσυρίττειν extrema Leg. ad Cai. Philon. Iud. de ſibilis, quibus malos poëtas in theatris excipiant, frequentantur, eodemque pertinet διασυριγμός. Neque pravum tamen alterum. In Gloſſis διασυρμὸς, *cavillatio*, *detractio*, *obtrectatio*: atque ita διασύρειν L. XX, 33, & Lucian. de Calumn. &c. c. 14. Quam vero aegerrime hunc carminum ſuorum contemtum Dionyſius tulerit, docetur L. XV, 7. WESS.

ead. l. 9. Οὐαλσανίτας) Forte Οὐολσινιάτας. RHOD. Οὐολσανίτας) Huic locum dedi, propius remoto a veriore nomine Οὐολσινίτας, quod & Ph. Cluverio Ital. Ant. L. II, pag. 557, ſe probavit. Γουράσιον ſive urbem ſeu caſtellum agri Volſinienſis nemo novit. Τρόσιλλον refingit Cluverius, coniectura dubia. Proelium ibi pugnatum deſcribit Livius L. V, 32. WESS.

ead. l. 13. Χιλίαρχοι ἓξ &c.) Horum nomina foeda & corrupta ex Faſtis ita ad integritatem ſuam reducito, Κοΐντιος, Καίσων, Γάϊος, Φάβιοι· Κοΐντιος Σουλπίκιος, Κοΐντιος

Σερουΐλιος, Σερούϊος Κορνήλιος. RHOD. Probabile eſt, Fabiorum praenomina hic fuiſſe olim poſita: huc ducit Coisl. liber. Livius M. Fabii Ambuſti tres filios facit: at auctor Fabiorum patrem Tribunis milit. manifeſto aggregat c. 113. Reliquorum nominibus error ſine dubio ineſt. Sigonius in Livii L. V, 36, hinc citat *Q. Sulpicium Longum* & Σερούϊον Κορνήλιον Μαλούγωνα. Unde integriore eum Codice uſum fuiſſe, haud iniuſta ſuſpicio eſt. WESS.

Pag. 255. *l.* 1. Κακοπαθοῦντες τῷ πολέμῳ &c.) Vide Xenophont. L. V, p. 429. Ignominioſam autem toti Graeciae & Spartanis inprimis Antalcidae pacem Archonte Theodoto fuiſſe ſociatam, teſtis etiam Ariſtides T. III, p. 474, & Polyb. I, 6. WESS.

ead. l. 4. Περὶ ὧν ἦν ἀπεσταλμένος ἐνδεχομένως) Interpunctionem, qua ἀπεσταλμένος & ἐνδεχομένως diſpeſcebantur, mutavi: erat enim abſurda, monueratque Rhodomanus. Mox potius erit ποιήσεσθαι τὴν εἰρήνην. WESS.

ead. l. 7. Τοὺς δ' ἄλλους Ἕλληνας — αὐτονόμους εἶναι) Praeter inſulas tamen Lemnum, Imbrum & Scyrum, quae Athenienſibus, quorum ſub imperio fuerant, relictae ſunt. Docet Xenophon L. V, p. 430, ipſas foederis & pacis leges repraeſentans. WESS.

Pag. 256. *l.* 2. Ἐκκεκλημένος) Lege ἐκκεκτημένος. PALM. Voluit, credo, doctiſſimus Palmerius ἐκτημένος, ut apud Herodot. IX, 93, aut κεκτημένος. Quorum alterutrum & ego praeoptavero. Evagoras, rege alibi occupato, eo rem redegerat, ut omnem paene Cyprum ſibi ſubditam videret: ὥστε μικροῦ μὲν ἐδέησε Κύπρον ἅπασαν κατασχεῖν Iſocrates ait in Evag. p. 294. WESS.

ead. l. 12. Δέρματα καθέψοντες ἐσιτοῦντο) Idem uſu venit Athenienſibus, a Cornelio Sulla obſeſſis: abſumtis enim animalibus, δέρματά τε καὶ βύρσας ἕψοντας καὶ λικμωμένους τὸ γινόμενον ἐξ αὐτῶν vitam eos produxiſſe, Appian. Mithrid. p. 331 refert. Nec melior Numantinorum, a Scipione operibus circumdatorum, cibus. Πρῶτα μὲν, ὥσπερ τινὲς ἐν πολέμων ἀνάγκαις, δέρματα ἕψοντες ἐλιχμῶντο, idem inquit de Bell. Hiſp. p. 530. De his vero, qui Caſilini in praeſidio fuerant, Livius L. XXIII, 19: *Poſtremo ad id ventum inopiae eſt, ut lora, detractaſque ſcutis pelles, ubi fervida aqua molliſſent, mandere conarentur.* Nota & alia dirae famis exempla ſunt, quae prudens praetereo. WESS.

ead. l. ult. Τοὺς ὑπὲρ ἄνθρωπον πάσχειν) Fortaſſe ſcripſe-

rat Diodorus τοὺς τὰ ὑπὲρ ἄνθρωπον πάσχειν &c. ut p. 451 dixit μηδὲν περὶ αὐτῶν ὑπὲρ ἄνθρωπον βουλεύσασθαι. STEPH.

Pag. 257. *l.* 5. Τὴν πᾶσαν κατ' αὐτῶν ἐπιτρέψαντες ἐξουσίαν) Arbitror interpretamentum eſſe grammatici, quod ex Reg. 1. adſcriptum eſt. Non multum abit δοῦναι τὴν ἐπιτροπὴν περὶ αὐτῶν, quod a Polybio explicitum vide Excerpt. Legat. p. 1349. WESS.

ead. l. 11. Ἐκέλευσε τοὺς δόντας ἀργυρίου μνᾶν ἀπολυτροῦσθαι) Ariſtoteles Oeconom. L. II, p. 689, occupato Rhegio Dionyſium refert, oppreſſis dixiſſe, ὅτι δικαίως μὲν ἐξανδραποδισθεῖεν ὑπ' αὐτοῦ. νῦν μέντοι τὰ εἰς τὸν πόλεμον ἀνηλωμένα χρήματα κομισάμενος, καὶ ὑπὲρ ἑκάστου σώματος τρεῖς μνᾶς, ἀφήσειν αὐτούς· Rheginos, quidquid pecuniae occultarant, dediſſe, aliam inſuper mutuam ſumſiſſe, ut ſeſe redimerent: tyrannum vero omni ea interverſa, fidem fregiſſe, & omnes ſub corona vendidiſſe: multum a Noſtro diſcrepans. WESS.

ead. l. ult. Αὐτὸν δὲ τὸ μὲν πρῶτον ἔδησε πρὸς τὰς ὑψηλοτάτας &c.) Eadem fere Philoſtratus, niſi quod Rhegio nondum occupato factum velit. Verba ſunt Lib. VII Vit. Apollon. c. 2: καὶ ὁ μὲν τύραννος, ἑνὸς τῶν μηχανημάτων ἀνάψας αὐτὸν ζῶντα, προσήγαγε τοῖς τείχεσιν, ὡς μὴ βάλοιεν οἱ Ῥηγῖνοι τὸ μηχάνημα, φειδοῖ τοῦ Φύτωνος. ὁ δὲ ἐβόα βάλλειν, σκοπὸς γὰρ αὐτοῖς εἶναι τῆς ἐλευθερίας. Sed illi in miſerabili Phytonis hoc caſu cum Diodoro non bene convenit. Affirmat, hominem, Rhegio expulſum, ad Dionyſium confugiſſe: floruiſſe tyranni gratia, expiſcatumque eius de Rhegio opprimendo conſilia, civibus per epiſtolam prodidiſſe: deprehenſum vero machinarum uni adſtrictum, atque ita moenibus, dum urbs circumvallaretur, fuiſſe admotum. Conf. eiuſdem L. I, 35, & P. Leopardum Emend. L. XI, 22. WESS.

Pag. 258. *l.* 7. Ἅμα κήρυκος συνακολουθοῦντος, ὅτι τὸν ἄνδρα &c.) Interpres *proclamante interim praecone*, loci ſententia, non verborum, expreſſa. Delectantur utroque in ſermone tali ellipſi. Noſter in Excerpt. Valeſ. p. 381, ἐξαπέστειλε πρεσβευτὰς εἰς Ῥώμην, μὴ περιιδεῖν βασιλέα φίλον — ἡ δὲ σύγκλητος ἔπεμψε πρέσβεις, λύσειν τὴν πολιορκίαν· utrobique deſit λέγοντας, aut eiuſdem generis aliud vocabulum. Longus Paſtor. I, p. 5, τῆς δὲ ἐκπλαγείσης, εἰ παιδία τίκτουσιν αἶγες. Scriptor de Bell. Hiſpan. cap. 19, legati *Caeſarem adierunt, ſi ſibi vitam concederet, ſeſe inſequenti*

dite oppidum eſſe dedituros. Mitto plura: genus enim hoc a viris egregiis A. Schotto Obſer. Hum. L. III, 13, Iac. Gronov. in Herodoti L. I, 75, P. Burman. ad Petron. c. 33, Drakenborch. in Livii Lib. IV, 20, & Cortio ad Salluſt. Iug. c. 109, atque aliis illuſtratum ſaepiſſime fuit. Wess.

Pag. 259. *l.* 5. Κατεπόντωσε τὸν ἀτυχῆ) Scripti id libri poſtulabant, eſtque aptum ſatis. Antiphon Or. de Caed. Herod. p. 134, ὅτι ἤδη τεθνεῶτα αὐτὸν ὑπ' ἐμοῦ ἐνθεὶς εἰς τὸ πλοῖον καταποντώσειε. Rarius hoc Nic. Damaſceni Excerpt. Valeſ. p. 445, τοὺς δὲ ἀνθρώπους —— οἷα ἀθέους ἐπόντωσεν. Wess.

ead. l. 9. Τοὺς θρηνήσοντας) Rectius θρηνήσαντας, ut ἀλγήσαντας. Steph.

ead. l. 10. Καθ' ὃν δὲ καιρὸν μάλιστα Ῥήγιον &c.) Auctor Polybium L. I, 6, ſequitur, Antalcidae pacem, obſeſſum Rhegium, & Romam a Gallis occupatam in eundem annum coniicientem. Diodorum & Polyb. amplectitur Iuſtinus L. VI, 6, *hic annus*, inquiens, *non eo tantum inſignis fuit, quod repente pax tota Graecia facta eſt: ſed etiam eo, quod eodem tempore urbs Roma a Gallis capta eſt.* At Dionyſius in ſuperiorem annum, quo Athenis Pyrrhon ſive Pyrgion Archon fuit, his verbis, ἡ Κελτῶν ἔφοδος, καθ' ἣν ἡ Ῥωμαίων πόλις ἑάλω, συμφωνεῖται σχεδὸν ὑπὸ πάντων ἄρχοντος Ἀθήνῃσι Πυργίωνος γενέσθαι, κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος τῆς ὀγδόης καὶ ἐννενηκοστῆς Ὀλυμπιάδος, Ant. Rom. L. I, p. 60. Citius vero Romanorum annales, quos non ſine gravi cauſa D. Petavius atque alii duces eligunt. Vid. illum Doct. Temp. L. X, 31, & H. Dodwell. Ann. Xen. p. 263. Wess.

ead. l. ult. Ἀπὸ τῶν ἐν Τυῤῥηνίᾳ δώδεκα πόλεων) Livius explicabit L. V, 30: *Ii* (Tuſci) *in utrumque mare vergentes incoluere urbibus* XII *terras, prius cis Apenninum, ad inferum mare; poſtea trans Apenninum, totidem, quot capita originis erant, coloniis miſſis.* Urbes ipſas recenſet Ph. Cluverius Ital. Antiq. L. II, p. 434, & Iuſt. Fontaninus de Antiquit. Hortae L. I, 1. Porro quod de Pelaſgis ſequitur, qui ante Troiani belli tempora ex Theſſalia huc commigrarint, cognitum exploratumque eſt ex Dionyſio R. A. L. I, pag. 14, atque expoſitum diligenter a Th. Rykio Diſſ. de Prim. Ital. Colon. cap. 3, haec Noſtri ſcriptoris non praetereunte. Wess.

Pag. 260. *l.* 5. Οἱ καλούμενοι Σένωνες) Sic praeſtat. Mox τὸν πορρωτάτω κείμενον λόφον τῶν ὀρῶν Ph. Cluver. Ital.

ſuae L. II, p. 311, improbat: neque enim unum *collem* totam Senonum gentem capere potuiſſe: ſcripſiſſe auctorem τὸν πορρ. κείμενον τόπον τῶν ὀρῶν, i. e. *locum in montibus ad mare longiſſime ſitum.* Cui ſi Codd. addicerent, non refragarer. Vulgatum, quod ſchedae tuentur omnes, indicare poteſt, Senones collem e montano tractu inſediſſe, & gentis quandam metropolim conſtituiſſe, atque ita retineri. Wess.

ead. l. 11. Τὴν τῶν Καυλωνίων χώραν ἐπόρθουν) Scripſerat Κλουσίνων, cuius vocabuli veſtigia in Clar. & Reg. 2. durant. Interpres, id non animadvertens, *Cauloniorum* verterat. Ex Livio Lib. V, 35, res eſt aperta, neque a Ph. Cluverio I. A. L. II, p. 566, ſine nota tranſmiſſa. Mox Κλούσιον & Κλουσίνοις multo rectiora fuerint. Wess.

Pag. 261. *l.* 11. Προεκαλέσατο τὴν δίκην ἐπὶ τὸν δῆμον) *Ad populum provocavit*: quo in genere προκαλεῖσθαι tritum. Dionyſius R. A. L. VII, p. 448, ἐξεῖναι τοῖς κατισχυομένοις — προκαλεῖσθαι τὰς κρίσεις ἐπὶ τὸν δῆμον. Polyb. Excerpt. Legat. p. 1218, διότι προεκαλοῦντο περὶ τῶν ἀμφισβητουμένων ἐπὶ Ῥωμαίους. Atque ita cum de rebus Romanis ſermo eſt: Athenis aliud indicabat, ut ex Lycurgo in Leocrat. p. 151, Demoſthene Or. I Adv. Stephan. p. 623, & Harpocrat. in Πρόκλησις notiſſimum. Ceterum Livius paullo aliter L. V, 36. Wess.

ead. l. 14. Τότε πρῶτον ἤρξατο διαλύειν τὸ κριθὲν &c.) Errat. Iudicium populi reſcindi ab Senatu non poterat. Id nullo nec exemplo nec iure fieri, legatis, qui ab Ardea venerant, Senatus reſpondit apud Livium L. IV, 7. Regum Senatuſque decreta ſaepe antea populus antiquavit. Vide eundem L. I, 26, & Senecam Epiſt. 108. Wess.

Pag. 262. *l.* 9. Διαβάντες τὸν Τίβεριν) Neque haec vero conſentanea. Non enim Etruſco in ſolo trans Tiberim pugna commiſſa. Cis flumen id proelium pugnatum eſſe, conſentiunt omnes. Porro στάδιοι ὀγδοήκοντα aequant millia ferme paſſuum X, ſi unis millibus octo ſtadia & paullo amplius tribuas: ſin ſeptem, ut ſaepe, millia fere paſſuum XI. Atque ita Livio accedet propius, ad undecimum lapidem hoſti occurſum fuiſſe L. V, 37, memoranti. Plutarchus in Camill. p. 137 E. προελθόντες ἀπὸ τῆς πόλεως σταδίους ἐννενήκοντα, ſed Livium ſecutus. Conf. Ph. Cluverium Ital. Ant. L. II, p. 709. Wess.

ead. l. 14. Τοὺς ἀσθενεστάτους ἔστησαν) Vide tamen Livium L. V, 38. Wess.

Pag. 263. *l.* 11. Οὐχ ὑπηρέτουν οἱ Κελτοὶ) Cogitaveram οὐχ ὑπεχώρουν, ut Hector Homericus ἄσβεστον ἔχων μένος, οὐχ ὑπεχώρει Iliad. X, 96. Rhodomanus, forte, inquit, οὐχ ὑπερέθεσαν. Neutrum ſerio omnia perpendenti placet. Admitterem καιρῷ ὑπηρέτουν ex Wetſtenii coniectura, ſi libri addicerent. Wess.

ead. l. 14. Τὴν πανοπλίαν ἐν ἴσῳ καὶ τὴν ψυχὴν προτιμῶντες) Vid. Lipſium Milit. Rom. L. V, 18. Romae, uti olim apud Germanos & Graecos, ſcutum reliquiſſe praecipuum flagitium, quod nonnunquam ipſo capite luebant. Προτιμᾷν idem fere ac τιμᾷν, aut ἐντρέπεσθαι· ut προτιμᾷν τὸ δικαιοπραγεῖν apud Noſtrum, & οὐδὲν προτιμᾷν in Ariſtophane, quo de H. Steph. Theſ. T. III, p. 1564. Wess.

Pag. 264. *l.* 15. Προσφάτως ὑφ' ἑαυτῶν κατεσκευασμένην) Rhodomanum ſi ſequeris, ſcribendum erit κατεσκαμμένην. Ita enim correxit in not. Addendis & vertit. At contra verum id eſt. Veii non erant everſi. Quare Gallis urbe Roma deiectis, plebem Tribuni aſſiduis concionibus agitabant, *ut, relictis ruinis, in urbem paratam Veios tranſmigrarent*, teſte Livio L. V, 50, ſive, ut Camillus ait c. 53, *ad integra omnia Veios migrarent*, & Plutarchus Camill. p. 144 E. πρὸς τοὺς Βηΐους — πόλιν ἅπασιν κατεσκευασμένην καὶ διαμένουσαν, *urbem omnibus rebus inſtructam & permanentem*. Neque hoc tamen ad viri doctiſſimi coniecturam convellendam ſatis validum eſt telum: abit enim auctor in his recenſendis a Livio ſaepiſſime; quid ſi & hac in re? Quod eo firmari poſſe videtur, quoniam locum a Romanis pro virili communitum fuiſſe, ſtatim ſubnectit. Vide tamen, an πόλις κατεσκευασμένη dici & ea poſſit, quae in poteſtatem redacta eſt. Demoſthenes Or. περὶ τῶν ἐν Χεῤῥον. p. 60 id ſuadere videtur. Sic enim de Philippo, Δρογγίλον καὶ Καβύλην, καὶ Μάστειραν, καὶ ἃ νῦν ἐξαιρεῖ καὶ κατασκευάζεται· ubi κατασκευάζεται, modo ſanum fuerit, ſimili profecto poteſtate inſtruendum erit. Mox ſcriptis e libris malui τόν τε τόπον. Wess.

Pag. 265. *l.* 9. Πολλοὶ μὲν οὖν τῶν ἰδιωτῶν πανοίκιοι &c.) Non damno πανοικὶ, quo S. Lucas A. A. XVI, 34, Ioſeph. Ant. Iud. L. IV, 4, 4, atque alii ſunt uſi. Sed id, quod amplexus ſum, mavult Diodorus. Vid. L. XVII, 11, XVIII, 25, Excerpt. Valeſ. p. 370, & not. in Lib. V, 20. Wess.

Pag. 266. *l.* 5. Κατά τι πάτριον ἔθος) Solebant τὰς κεφαλὰς τῶν πολεμίων ἐξάπτειν ἐκ τῶν αὐχένων τῶν ἵππων,

κομίσαντες δὲ προσπατταλεύειν τὴν ϑέαν τοῖς προπυλαίοις, apud Strabon. L. IV, p. 302. Conf. Noſtri L. V, 29. Wess.

ead. l. 11. Τάς τε πύλας ἐξέκοψαν) Vero hoc ſimilius. Livius L. V, 39, & Plut. Camill. p. 139, Romanos in ſumma ea conſternatione ne portas quidem hoſti occluſiſſe memorant. Wess.

Pag. 267. *l.* 7. Οἱ δ' εἰς τοὺς Βοιοὺς τῶν Ῥωμαίων πεφευγότες) Videndus eſt Livius L. V, 45. Solere vero Diodorum τοὺς Βοιοὺς loco Βηίους ponere, dictum antea eſt. Wess.

Pag. 268. *l.* 1. Κομίνιός τις Πόντιος) Scribe Πόντιός τις Κομίνιος. Rhod. Commutatione eorum nominum vix opus eſt. Mutant ſaepe Latini, nominique praenomen ſubiiciunt. Exemplis abſtineo, copioſe congeſtis a N. Heinſio ad Vell. Paterc. L. I, 14, & ad eiuſdem L. II, 27, a Schekio. Adde Drakenborch. in Livii Lib. III, 1, & de Pontio Cominio Duker. ad Livii L. V, 46. Wess.

ead. l. 4. Ἔλαθε προσελθὼν τινα πέτραν) Niſi verbo innexa praepoſitio omnia haec dirigat, legendum erit προσελθ. ἐπί τινα πέτραν, quae H. Stephani opinio. Wess.

Pag. 269. *l.* 3. Ἐκβοήσας ἐπὶ τὸν τόπον) Vereor, ne ἐκβοήσας perperam poſitum ſit pro ἐκβοηθήσας. Steph. Legi etiam poſſe ἐκβιβάσας, Rhodomanus in not. Auctario profeſſus eſt: quod minime puto. Verum eſt ἐκβοηθήσας, optime H. Stephano animadvertente. Sic ſupra L. XIII, 67, καὶ πάντες οἱ τὴν ἀπάτην ἀγνοοῦντες ἐξεβοήθουν ἐπὶ τοὺς λιμένας. Vitium natum eſſe ex ſcribendi compendio, alias monuimus, eſtque illi geminum germanum in Thucydide L. I, 107, ubi vide Steph. & Duker. Wess.

ead. l. 10. Χιλίας λαβόντες λίτρας χρυσίου) Eandem pecuniae ſummam invenies in Plut. Camill. p. 143 C. & Livio L. V, 48, cum nota Drakenborchii. Wess.

ead. l. 15. Καὶ δημοσίας κεραμίδας ἐχορήγουν) *Promiſcue urbs aedificari coepta. Tegula publice praebita.* Sic Livius extr. lib. V. Anguſtiae flexuraeque vicorum, quibus urbs quodam modo deformabatur, ex Sueton. Ner. c. 38, & Tacito Ann. XV, 43, omnibus ſunt cognitiſſimae. Wess.

Pag. 270. *l.* 6. Ὥστ' ἐξουσίαν ἔχειν ἐφ' ἁρμάτων ὀχ.) Citius is honor matronis delatus, ſi Livio L. V, 25, fides. Hoc tempore *matronis gratiae actae, honoſque additus, ut earum, ſicut virorum, poſt mortem ſollemnis laudatio eſſet,* idem c. 50, ubi Gebhardus a Diodoro corripiendo rectius abſtinuiſſet: non enim carpenta matronis tum demum conceſſa ipſemet aſ-

ſeverat, ſed eſſe, qui id prodiderint memoriae. Wess.

ead. l. 12. Ἐν τῷ καλουμένῳ Μαρκίῳ) Interpres, *in Marcio, ut appellatur, campo.* At in not. Addend. ἐν πεδίῳ, τῷ καλ. Ἀδμητίῳ refingit ex Livio: inſuper addens, de campo Martio non poſſe intelligi, quippe Romae pomoeriis incluſo. Conſideraſſet haec Ph. Cluverius, nullam profecto erroris notam viro doctiſſimo impoſuiſſet. In Livio L. VI, 2, edebatur: *nec procul ab Lanuvio, admetium is locus dicitur, caſtra oppugnare eſt adortus.* Mutavit Sigonius, ſubſtituens *ad Maecium:* & quia Plutarch. Camill. p. 145 περὶ τὸ Μάρκιον ὄρος caſtra metatos ait, eundem in partes trahit, περὶ τὸ Μαίκιον & hoc loco ἐν τῷ καλ. Μαικίῳ corrigens. Mihi quidem immodicum hoc ſemper viſum eſt. Livii membranae, ut fit, in proprio nomine diſſentiunt: concordes ſunt in Μαρκίῳ probando Diodori & Plutarchi ſcripti Codd. Et primas tamen ille auferet? Melius Cluverius, quem vide Ital. Ant. L. II, p. 1026. Wess.

Pag. 271. *l.* 1. Μάρκον Φούριον) Adleverat libri ſui margini Urſinus λείπει τι. Quod veriſſimum erit, niſi malis, ſcriptum mox a Diodoro fuiſſe, οὗτος — καθοπλίσας — ἐξῆλθε — καταλαβὼν — ἐπιφανεὶς — ἐτρέψατο. Omnia enim ad Dictatorem Camillum pertinent, quem Livius atque Eutropius Lib. II, 1, eo anno, qui captam a Gallis urbem proxime excepit, haec, & quae ſequuntur, feliciſſime adminiſtraſſe tradiderunt. Wess.

ead. l. 11. Ὑπὸ Αἴκλων) Rectum eſt Αἰκῶν. Conf. Livium L. VI, 2, & Ph. Cluver. Ital. Ant. II, p. 774. Wess.

ead. l. 14. Εἰς Σουτριανὴν) Infra L. XX, 35, πόλιν Σούτριον, ἄποικον Ῥωμαίων vocat: quod & hic praeſtare, ſicuti mox Σουτρίνοις, Ph. Cluver. Ital. Ant. L. II, p. 555, bene monuit. Wess.

Pag. 272. *l.* 2. Οὐεάσκιον τὴν πόλιν) Quaenam ea ſit urbs, ad affirmandum difficile eſt. Cogitaveram de *Veiis*, quod nunc plane diſplicet. Cluverius Ital. Ant. L. III, pag. 958, Γαβίους corrigit, quoniam Galli poſtero die, quam urbe expulſi erant, *ad Gabios* a Camillo ſint caeſi, auctore Livio L. V, 49, & L. VI, 28. Atque hoc ferri utcunque poſſet. Quod vero orationem mutat, τῶν δὲ Γαλατῶν ἀπεληλυθότων ἀπὸ Ῥώμης καὶ Γαβίους τὴν πόλιν &c. ſcribens, id ſine iuſta cauſa fieri, apertum eſt. Dubites etiam de coniecturae veritate, tum quia longiſſime a vulgato diſtet, tum etiam, quod ante ea omnia contigerit id proelium, quae

a Camillo Dictatore hic geſta memorantur. Ego certe ampliabo. WESS.

ead. l. 5. Ὃ εἰλήφεισαν εἰς Ῥώμην) Tritius quidem ἐν Ῥώμῃ, quod Rhodomanus in notar. Addend. hic iterum inculcat: at frequens harum praepoſitionum enallage. Vid. ad Lib. XIII, 12. Liquet autem hinc manifeſte, in annalibus, quibus uſus eſt Diodorus, nihil admodum fuiſſe de altercatione Romanos inter & Gallos, cuius occaſione Dictator Camillus auferri aurum de medio & Gallos ſubmoveri iuſſerit apud Livium Lib. V, 48, nimis ea quidem in re Romanorum gloriae ſtudioſum. Confer Iac. Palmerium Exercitat. p. 188 & ſeqq. WESS.

ead. l. 8. Ἐκωλύθη θρίαμβον ἀγαγεῖν) Omnia alia Livius L. VI, 4, a quo & illi plurimum diſſident, qui de Tuſcis Camillum albis quadrigis triumphaſſe, & propterea a populo ingenti pecunia multatum fuiſſe referebant. Vide eum L. V, 23 & 33. WESS.

ead. l. 11. Περὶ οὗ — ἐπιμνησθησόμεθα) Non eſt cur hoc concedere ſcripturae lib. Clar. & Reg. 2. debeat. Rem ipſam altero abhinc anno fruſtra quaeres. WESS.

ead. l. 14. Ὑπὸ Κερίων) Καιρίων, ut *Caerites* ſint, Ortelius & Simſon Chron. ad an. M. 3615 probaſſe videntur. Favet Strabo L. V, p. 337, cum de Caeretanis, *καὶ γὰρ τοὺς ἑλόντας τὴν Ῥώμην Γαλάτας κατεπολέμησαν, ἐπιοῦσιν ἐπιθέμενοι κατὰ Σαβίνους·* qui ſi de eadem re loquatur, campus etiam *Trauſius* in Sabinis erit quaerendus. Mihi nondum ad liquidum haec deducta videntur. WESS.

ead. l. 16. Τὴν τῶν Ἑλλήνων σύνταξιν) Fortaſſe Ἑλληνικῶν *σύνταξιν* ſcripſit Diodorus. Mox ſuſpicor deeſſe quidpiam inter *βασιλέα* & *τὴν ἱστορίαν*. Nam alioqui ex his duobus accuſativis *σύνταξιν* & *ἱστορίαν* vacaret alter. STEPH. Scripſerat Ἑλληνικῶν *σύνταξιν*, ut bene H. Stephanus. Reliquit enim Calliſthenes Ἑλληνικὰ, a Stephano in Τέγυρα & pluribus aliis citata. Auctor ipſe Ἑλληνικῶν *πραγμάτων ἱστορίαν* id opus appellat L. XVI, 15. Simili errore Xenophonti *τὴν* Ἑλλήνων *σύνταξιν* obtruſerunt amanuenſes L. XV, 89. Statim reſtitui ſacrilego huic ſuum nomen, quod & Scaliger & Rhodomanus fieri oportere, dudum admonuerant. Citra dubium res erit, ſi contenderis L. XVI, 15. WESS.

ANNOTATIONES

IN

LIBRUM XV.

Pag. 276. *l.* 7. Περὶ τοῦ Γαὼ θανάτου) Vide L. XV, 3 & 18, & viri mortem ſuo loco non eſſe poſitam cognoſces. Mox πρὸς Ὀλυνθίους praeſtaret. Wess.

Pag. 277. *l.* 9. Καδμείαν ἀπεκτήσαντο) Lege ἀνεκτήσαντο. Vulgatum arcis Cadmeae poſſeſſione Thebanos ſe abdicaſſe indicat. Baſilius M. Homil. in Divit. pag. 56 D. T. II, καὶ πῶς βιωσόμεθα πάντα ἀποκτησάμενοι; φησὶ, τί δὲ τὸ σχῆμα τοῦ βίου ἔσται, πάντων πωλούντων καὶ πάντων ἀποκτωμένων; Id vero falſiſſimum. Recuperaverunt Thebani, Spartanis eiectis, Cadmeam. Vid. L. XV, 27. Wess.

ead. l. 10. Ὡς Καρχηδόνιοι &c.) Poni ante articulum de Cadmea occupata debuerat. Vid. L. XV, 24. Wess.

Pag. 278. *l.* 3. Περὶ τῆς Ἰφικράτους &c.) Haec, & Spartanorum in Corcyram expeditio, terraeque motus atque inundatio, qua Helice & Bura ſubmerſae, proelio ad Leuctra ſunt priora. Conf. L. XV, 44, 47, 48. Wess.

Pag. 279. *l. ult.* Τῷ διὰ τῆς δόξης ἀθανατισμῷ) Conf. not. in Lib. I, 1. Wess.

Pag. 280. *l.* 12. Παραλαβόντες ἡγεμονίαν κάλλιστα τεθεμελιωμένην) Non diſſimile eſt auctoris Epiſt. ad Hebr. cap. XI, 10, de Abrahamo, ἐξεδέχετο τὴν τοὺς θεμελίους ἔχουσαν πόλιν, i. e. ſtabilem & optime fundatam coeleſtem urbem. Geminum vero maxime ſupr. L. XI, 68, Θρασύβουλος δὲ καλῶς θεμελιωθεῖσαν βασιλείαν παραλαβών. Hinc τεθεμελιωμένοι καὶ ἑδραῖοι in S. Paulli Ep. ad Coloſſ. c. I, 23, & *animus bene fundatus* apud Senec. Conſt. Sapient. cap. 6, *magnitudo ſtabilis & fundata* L. I de Clement. 3, & θεμελιοῦν τὴν ἀλήθειαν in Protrept. p. 66 Clementis Alexandr. ſimiliaque alia. Wess.

ead. l. 14. Ἔτη πλείω τῶν πεντακοσίων) Conveniunt numeri. Ad Leuctra pugnatum eſt Olymp. CII, quo proelio fracti Spartani Graeciae imperio exciderunt. Fundavit ſuis legibus rempublicam Lycurgus annis ante primam Olympiadem ferme centum. Recte ergo Lacedaemoniis quingentorum & paullo amplius annorum imperium contribuitur etiam infra c. 50, 65, & a Nic. Damaſceno Excerpt. p. 450, & Plutarcho Lacon. Inſtit. p. 239 F. at prave in Valeſ. ex Noſtro Excerpt. p. 225, τὴν δὲ ἡγεμονίαν διεφύλαξαν (οἱ Λακεδαιμόνιοι) ἐπὶ ἔτη πλείω τῶν ο΄. Scripſerat πλείω τῶν φ΄, ſive πεντακοσίων. Id loca, quae produxi, affirmant, & mos Diodori, ſupputationem Apollodori, qui Lycurgum multis annis ante primam Olympiadem vixiſſe tradidit, ſecuti. H. Valeſius, cui haec non latebant, rem alio expedire modo, ſed fruſtra, laborat. Curatius veterum ſcriptorum diſſenſum, cum de Lacedaemoniorum imperio loquuntur, exſequitur Iſ. Caſaubonus ad Polyb. pag. 97; habet etiam Io. Meurſius Miſcell. Lacon. L. III, 9, 10, quae huc referas. Ceterum οἱ τότε Λακεδαιμόνιοι, qui continuo ſequuntur, orationem turbant, videnturque ex ſcholio in hanc ſedem immigraſſe: tolle eos, nec quidquam ad ſententiam deſiderabis. WESS.

ibid. Πλείω τῶν πεντακοσίων, οἱ τότε Λακεδαιμόνιοι) Mirum, ni inter πεντακοσίων & οἱ τότε deſint verba pluſcula. STEPH.

Pag. 281. *l.* 9. Καὶ τοῖς ἐκ προγόνων ἀνικήτοις γεγονόσι) Infra c. 56, ἀνίκητοι ἡγεμόνες τῆς Ἑλλάδος. Victi quidem levibus ſubinde proeliis Spartani ſunt, nunquam tamen ante Leuctricam cladem ita infracti, ut Graeciae ducatu prorſus carerent. Μόνοι δὲ οἰκοῦντες ἀπόρθητοι, καὶ ἀτείχιστοι, καὶ ἀστασίαστοι, καὶ ἀήττητοι, καὶ τόποις ἀεὶ τοῖς αὐτοῖς χρώμενοι, ὧν ἕνεκα ἐλπὶς ἀθάνατον τὴν ἐλευθερίαν αὐτοὺς κεκτῆσθαι, de iiſdem Lyſias in Orat. Panegyr. apud Dionyſium Halicarnaſſeum T. II, p. 92. WESS.

Pag. 282. *l.* 3. Μεταβησόμεθα πρὸς τῇ γραφῇ χρόνους) Remove πρός. RHOD. Delenda utique erit praepoſitio, niſi quid deſit. Movent certe defectus ſuſpicionem tum Codd. vetuſti, in voce πρὸς retinenda conſtantes, partim etiam haec auctoris ex principio L. XII: Νυνὶ δὲ ἐπὶ τὰς προκειμένας πράξεις τρεψόμεθα, προδιορίσαντες τοὺς οἰκείους τῇ γραφῇ χρόνους. ἐν μὲν οὖν τῇ πρὸ ταύτης βίβλῳ &c. Hinc poterit levi opera refingi ἐπὶ τὸ συνεχὲς τῆς ἱστορίας μεταβησόμεθα,

προδιορίσαντες τοὺς οἰκείους τῇ γραφῇ χρόνους. Quod ſi cui tamen hoc audacius videbitur, fruatur arbitrio ſuo. Wess.

ead. l. 15. Μάρκον Φούριον) Duplex poſt M. Φούριον defectus, unus poſt Γάϊον, alter ante Aemilium. Rhod. Defectus eſt manifeſtus, nec apparet, qui ſuppleri poſſit: longe enim longeque Diodorus a ceteris Faſtorum conditoribus ſe ſegregat, Tribunos militum conſulari poteſtate memorans, nuſquam obvios. Unde vero eos, & qui aliquot annis ſequuntur, deſcripſerit, finire non poſſum: neque enim divinus ſum. Id quidem certe conſtat, Faſtos, quibus uſus eſt, a Livianis plurimum diſcrepaſſe. Wess.

Pag. 283. *l.* 6. Ὀρόντην κηδεστὴν) Hoc malo. Auctor Ὀρόντην appellare ſolet, Xenophon Ὀρόνταν, quem regis Perſarum generum fuiſſe, alias oſtendimus. Vid. L. XIV, 26, & Barbeyracium Hiſtor. Foed. P. I, pag. 267. Quod additur, Teribazo claſſis reique navalis traditum fuiſſe imperium, id vetabit Gaos, ſive Glos potius, ὁ τῆς ναυτικῆς δυνάμεως ἡγούμενος, ſicuti c. 3 vocatur, niſi vicariam huic poteſtatem conceſſeris. Wess.

ead. l. 11. Πρὸς μὲν τὸν Ἄκοριν τὸν Αἰγ. βασιλέα) Theopompus apud Photium L. XII habet Πάκωριν. Palm. Male apud Photium Cod. CLXXVI Πάκωρις· nam poſtea ibidem recte Ἄκωρις dicitur. Euſebio & Hieronymo eſt *Achoris*, Ἄχωρις Africano & Syncello. Vid. Scaliger. ad Chron. Euſeb. MDCXVI. Wess.

ead. l. 14. Παρ' Ἑκατόμνου δὲ τοῦ Καρίας δυνάστου) Belli principio Hecatomno Artaxerxes claſſis imperium, reliqui exercitus Autophradatae, Lydiae Satrapae, mandaverat. Στρατηγὸν ἐπιστήσας Αὐτοφραδάτην τὸν Λυδίας Ἐξατράπην (σατράπην) ναύαρχον δὲ Ἑκατόμνον Photius ait ex Theopompo ſuo. Rex ab eo conſilio, ſicuti ſuperiora auctoris noſtri indicant, deinceps diſceſſit. Vid. L. XIV, 98. Wess.

ead. l. ult. Ὁμοίως δὲ καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους &c.) Difficulter praepoſitio πρὸς locum, quem inſedit, tuebitur, niſi ad orationem explendam ex praecedentibus intellexeris συμμαχίαν ποιησάμενος. Wess.

Pag. 284. *l.* 4. Κατὰ δὲ τὴν Φοινίκην, Τύρου καί τινων ἑτέρων) Praeclare Iſocrates Panegyr. pag. 108: Φοινίκη δὲ καὶ Συρία διὰ τὸν πόλεμον ἀνάστατοι γεγόνασι· Τύρος δὲ, ἐφ' ᾗ μέγα ἐφρόνησεν (rex Perſarum Artaxerxes) ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν τῶν ἐκείνου κατείληπται. Et in Evagor. p. 293: Ἐπειδὴ δὲ ἠναγκάσθη πολεμεῖν (Evagoras) τοιοῦτος ἦν — — ὥστε μικροῦ

μὲν ἐδέησε Κύπρον ἅπασαν κατασχεῖν, Φοινίκην δὲ ἐπόρθησε, Τύρον δὲ κατὰ κράτος εἷλε, Κιλικίαν δὲ βασιλέως ἀπέστησε. Quae quidem omnia Diodori opinionem egregie affirmant & illuſtrant. Wess.

ead. l. 11. Καὶ ὁ τῶν βαρβάρων βασιλεὺς) Depravatum ex Ἀράβων. Rhod. & Palm. Aſſentior viris clariſſimis. Vitium ſcripturae quaedam ſimilitudo peperit, ut ſaepe. Conf. L. I, 53. Wess.

Pag. 285. *l.* 10. Ὀνομαζόμενος δὲ Γαὼ) Ita perpetuo ducis id nomen Diodori Codd. exprimunt. Vid. ſupr. L. XIV, 36. Xenophontis in libris Γλοῦς, apud Polyaenum L. VII, 20, Γλῶς. Hinc eligendi optio anceps. Iſ. Caſaubonus ad eum, quem indicavi, Polyaeni locum ex Noſtro Γαὼ unice verum fuerat arbitratus. Sed re in accuratius examen miſſa, Γλοῦς, aut Γλὼς, in not. ad Aeneae Poliorcet. p. 1790 ed. Gron. alteri praetulit: cui libens accedo. Vicinia literarum ex ΓΛΩΣ fecit ΓΑΩΣ. Certe Γλὼς occurrit apud Etymologum in Σωτηρίᾳ p. 791, Γλοῦς in Xenophonte, Aenea & Athenaeo L. VI, 16, & feriore aetate Γλώης, dux copiarum regis Perſarum Cavadis, apud Theophanem Chronograph. pag. 125, qui Γλόνης, ſed vitioſe, Procopio L. I Bell. Perſ. cap. 7. Quod ultimum opportune obſervavit Barbeyracius Hiſt. Foeder. P. I, pag. 191, ad Perſicum illud nomen affirmandum. Adde Freinshem. in Curtii Lib. VII, 2. Wess.

Pag. 287. *l.* 3. Μετὰ τοῦ βάρους ἐπενεχθέντος) Intellige τὸ βάρος τοῦ περὶ αὐτὸν συστήματος, ut infra c. 86. Wess.

Pag. 288. *l.* 2. Πυθαγόραν μὲν τὸν υἱὸν ἀπέλιπεν) Iſocrates Evagor. pag. 293 patri hoc bello συναγωνιστὴν adiungit filium Πρωταγόραν, quo nomine Salaminis regem auctor L. XVI, 46, habet: qui quidem idem ſi fuerit ac *Pnytagoras* Cypriorum rex apud Curtium L. IV, 3, Arrian. Exp. Alex. II, 20, & Athen. L. IV, 19, corrigendus eo loco Diodorus erit, ut probe vidit Iac. Perizonius in Aeliani L. VII H. Var. c. 2. Diverſus aliuſque videtur hic *Pythagoras*, & fortaſſe etiam male ſcriptus. Πνυταγόραν ſuo in Theopompo hoc tempore Photius Cod. CLXXVI invenit, qui turpibus deinceps amoribus una cum patre implicitus perierit. Wess.

ead. l. 13. Τὰς μὲν φρουρὰς ἀπετρίψαντο) Mera παραδιόρθωσις eſt Reg. I. ἀπερρίψαντο. Frequentiſſimum ἀποτρίψασθαι uſum habet in omnibus, quae repellimus & a nobis amolimur. Ἀποτρίψασθαι τοὺς πολεμίους Noſter dixit hoc

libro c. 67 & 69; ἀποτρίψασθαι πολιορκίαν L. XVIII, 51; ἀποτρίψασθαι διαβολὰς L. XVII, 5; πόλεμον ἀποτρίβεσθαι Polyb. L. III, 8, & XI, 6, pro quo minus emendate L. III, 102, μόλις ἀπετρέψατο τὸν ἐνεστῶτα κίνδυνον, & L. IV, 45, ἀποτρέψασθαι τὸν πόλεμον οἷοί τε εἰσί. Quin ipſum illud, quod prae manibus eſt, recurrit L. XVIII, 74, ubi Ἀθηναίων δὲ μὴ δυναμένων ἀποτρίψασθαι τὴν φρουρὰν &c. Wess.

Pag. 289. *l.* 1. Ὥσπερ βαρὺ φορτίον οὐχ ὑπέμενον) Vid. L. XIII, 30, adſcripta. Wess.

ead. l. 8. Λόγον ἀπῄτουν παρὰ τῶν ἐπεστατηκότων &c.) Copioſius haec Diodorus exſequitur inferius c. 14. Wess.

ead. l. ult. Οὐδὲ δύο ἔτη φυλάξαντες τὰς κοινὰς σπονδὰς) Pacem Antalcidae, anno 2 Olymp. XCVIII initam ex Noſtri calculis. Tricatur ergo doctiſſimus H. Dodwellus, non capere ſe profeſſus, quid Diodorus velit, cum οὐδὲ δύο ἔτη obſervatam a Lacedaemoniis Antalcidae pacem dicit, Annal. Xenoph. pag. 264. Wess.

Pag. 290. *l.* 6. Προσέταττον τὰ μὲν τείχη καθελεῖν) Quaeſitas belli cauſas, neque enim deeſſe ſolent, etſi ſaepe futiles, belli cupidis, exponit Xenophon diligentius Hellen. L. V, p. 431. Wess.

ead. l. 7. Εἰς τὰς ἀρχαίας πέντε κώμας) Xenophon in quatuor pagos Rer. Graec. Lib. V, p. 432, διῳκίσθη δὲ ἡ Μαντίνεια τετραχῆ, καθάπερ τὸ ἀρχαῖον ᾤκουν. Sed Noſtro aſſentiuntur Strabo Lib. VIII, p. 519, Μαντίνεια μὲν, inquiens, ἐκ πέντε δήμων ὑπ' Ἀργείων συνῳκίσθη· & Ephorus in Harpocrat. v. Μαντίνεια. Diſſenſus origo eſſe poteſt, quod nullam Mantineae Xenophon rationem habuerit, quae a victoribus ad deditionem adacta paucos incolas retinuit, ceteris in quatuor pagos ſeſe habitatum conferre iuſſis. Vid. Pauſaniam L. VIII, 8, p. 615. Wess.

Pag. 291. *l.* 5. Τοὺς ἐν τούτοις δόξαν ἔχοντας μετεπέμπετο) Fuit eorum e numero Antiphon. Λέγεται γὰρ τραγῳδίας συνθεῖναι καὶ ἰδίᾳ καὶ σὺν Διονυσίῳ τῷ τυράννῳ, ſcribit Plutarch. in X Rhetor. Vit. p. 833. Cum tamen deinceps tyranni fabulas, quibus magis ille ſeſe efferebat, quam tyrannide, carperet & contemneret, eiuſdem odium ſibi conciliavit. Διεφαύλιζε γὰρ τὰς τοῦ Διονυσίου τραγῳδίας, ἐφ' αἷς ἐκεῖνος ἐφρόνει μεῖζον, ἢ ἐπὶ τῷ τυραννεῖν, de Antiphonte Philoſtratus Vit. Sophiſtar. L. I, 15, p. 499. Fallitur tamen ipſe cum Plutarcho, Antiphontem rhetorem cum eum ipſum eſſe opinatur. Is enim Sophili filius iam olim Athenis ca-

pite poenas ob proditionis crimen dederat, uti populi decreto, quod Plutarchus ſervavit, docemur. Vid. Ionſium Hiſt. Phil. L. IV, p. 247. Wess.

ead. l. 8. Ἐκαυχᾶτο πολὺ μᾶλλον ἐπὶ τοῖς ποιήμασιν) Ferri fortaſſe potuiſſet ἐχαυνοῦτο, quod Stephanus e libro vetere eruit, ſi Codd. alii addicerent. Convenit illis, quorum cor ſuperbia turgeſcit atque inflatur. Dio Chryſoſtomus Or. XXIX, p. 296, κάλλος γὰρ ἀνθρώπους μάλιστα δὴ χαυνοῖ. Ioſephus Ant. Iud. L. IX, 10, 4, καὶ χαυνωθεὶς θνητῇ περιουσίᾳ. Sed proba vulgata eſt, e qua ſcribendi errore & hic ἐχαυνοῦτο, & mox χαυνωμένου originem accepit. Wess.

ead. l. 13. Ἀναγνωσθέντων τῶν — μοχθηρῶν ὄντων) Erant pleraque ἄμετρα καὶ κακοσύνθετα, ſicuti apud Lucian. de Non cred. Calumn. c. 14 legitur. Dictio plane turgida erat, & monſtris verborum, quibus tanquam gemmis Tragoedias ornare voluit, diſtincta. Habet eorum aliqua Helladius in Photii Cod. CCLXXIX, p. 1587, & Lucian. Adv. Indoct. c. 15. Itaque haud immerito Dionyſii *verſus abſurdos & inconcinnos* cenſuit Ammianus Marcellinus L. XV, 5, auctorem vero *poëtam tragicum, quam bonum nihil ad rem*, L. V Diſput. Tuſcul. c. 22 Cicero cum Daviſii nota. Wess.

Pag. 292. *l.* 2. Ἀπάγειν εἰς τὰς λατομίας) Vid. Iac. Perizonium ad Aeliani Var. H. L. X, 9. Reſpicit huc Lucianus De Merc. Cond. c. 35: Σὺ δ' οὖν, ἐὰν μὴ ἐπαινῇς, ἐς τὰς λιθοτομίας τὰς Διονυσίου εὐθὺς ἀφίξῃ. Reſpiciunt & alii, ſed ſupplicii & carceris cauſas longe diverſas afferentes. Athenaeus in latomias depreſſum ait L. I, 6, quoniam amicam Dionyſii Galateam corruperat: Plutarchus Or. II de Alexand. Fort. p. 334 C. quia Dionyſii tragoediam corrigere iuſſus, eandem a capite ad calcem una litura deleverat: ὅτι τραγῳδίαν αὐτοῦ διορθῶσαι κελευσθεὶς εὐθὺς ἀπὸ τῆς ἀρχῆς ὅλην μέχρι τῆς κορωνίδος αὐτὴν περιέγραψεν. Quae tamen, ſicuti etiam quae de Cyclope fabula, in latomiis illis compoſita, narrantur, vera eſſe poſſunt, ſi Philoxenus πολλάκις ἐς τὰς λατομίας, quod Lucianus Adv. Indoct. c. 15 memoriae mandavit, abductus fuerit. Wess.

ead. l. 3. Τῇ δ' ὑστεραίᾳ &c.) Non concordat Aelianus lib. XII Var. Hiſt. c. 44; nam ſecundum illum non adeo brevis fuit Philoxeni in latomiis mora: ait enim, eum compoſuiſſe ſuum Cyclopa, pulcherrimum omnium, quae compoſuit, poëma: nec Theocritus in Idyllio VII, qui (meo quidem iudicio) eam Philoxeni calamitatem deflet aenigma-

tice ſub Comatae nomine; ait enim (verſ. 85) fuiſſe ἐν εὐρείᾳ λάρνακι (id eſt, in latomiis) ἔτος ὥριον· quod Scholiaſtae interpretantur ἔαρος ὥραν, trimeſtre tempus in vere. Eam Item doctioribus iudicandam relinquo. Palm.

Pag. 293. *l.* 10. Ὅθεν ὡς ἐπῃνεκότα αὐτὸν ἀπεδέχετο) Dionyſio evenit, quod ineptis omnibus de hoc genere. Sua laudari impenſe amant, raroque animadvertunt, nudum ſe latus urbanis hominibus dare. Habes aliud in Dionyſio iſto exemplum apud Polyaen. Strateg. V, 46. Wess.

ead. l. 14. Μεταπεμψάμενος γὰρ τὸν ἄνδρα τοῦτον) Id vero alii negant, Platonem primum hoc in Siciliam iter ingreſſum fuiſſe prodentes κατὰ θέαν τῆς νήσου καὶ τῶν κρατήρων, veluti Diogenes III, 18, & Athenaeus L. XI, pag. 507 B. quo tempore cum Dioni innotuiſſet, ab eodem ad Dionyſii colloquia perductus nimia dicendi libertate tyrannum offendit, Plutarcho in Dion. p. 959 E. teſte. Altero itinere κλητὸς & crebris Dionyſii iunioris literis invitatus eandem in inſulam properavit, auctore Aelian. V. H. L. IV, 18. Vide tamen Syncellum Chronogr. pag. 259, & Tzetz. Chiliad. X, 865. Wess.

Pag. 294. *l.* 3. Εἰς τὸ πρατήριον &c.) Dedit eum Pollidi Spartano, qui commodum Syracuſis erat in Graeciam tramiſſurus, clam aut interficiendum, aut certe tanquam vile mancipium vendendum, ὥσπερ ἀνδράποδον τῶν ἐπ' ἐξαγωγῇ, Ariſtides ait Tom. III, p. 382. Redemit philoſophum in Aeginam deportatum minis XX Anniceris Cyrenaeus, de quo Menag. ad Laërt. Diogen. L. II, 86, remiſitque Athenas ad amicos. Quod vero de philoſophis Noſter addit, qui congreſſi eum liberarint, id altero itinere accidiſſe ſignificat Diogenes L. III, 21. Wess.

ead. l. 7. Δεῖ τὸν φιλόσοφον —— ἢ ὡς ἥκιστα, ἢ ὡς ἥδιστα ὁμιλεῖν) Non multum intererit φιλόσοφον ſcribas, an σοφόν. Venit egregium & rerum uſu ſaepiſſime probatum illud dictum ab Aeſopo Phryge, qui Soloni Sardibus poſt inſtitutum cum Croeſo ſermonem, Ὦ Σόλων, τοῖς βασιλεῦσι δεῖ ὡς ἥκιστα, ἢ ὡς ἥδιστα ὁμιλεῖν, in Plut. Solon. pag. 94 C. Ariſtoteles, Calliſthenem auditorem ſuum ad Alexandrum dimittens, eodem prudenter uſus monuit, *ut cum eo aut rariſſime, aut quam iucundiſſime loqueretur*, apud Valerium Max. L. VII, 2. Wess.

ead. l. 9. Εἰς μὲν τὴν Ὀλυμπ. πανήγυριν) Vide Lib. XIV, 109. Wess.

ead. l. 11. Διαθησομένους — — τὰ ποιήματα) Conf. Iac. Gronov. ad Harpocrat. in Διάθεσις. Diodoro διαθέσθαι de orationis & carminum recitatione haud infrequens. Supr. L. XII, 17, τὸν ἑτερόφθαλμον ἀποτολμῆσαι λόγον ἐν ἐκκλησίᾳ διαθέσθαι· & hoc libro c. 38, Καλλιστράτου τοῦ δημαγωγοῦ τὸν λόγον διαθεμένου, ὑπὲρ δὲ τῶν Θηβαίων Ἐπαμινώνδου διαθεμένου λόγον θαυμαστῶς ἐν τῷ κοινῷ συνεδρίῳ. Diverſiore forma Plato in Charmide p. 162 D. ὥσπερ ποιητὴς (ὀργίζεται) ὑποκριτῇ κακῶς διατιθέντι τὰ ἑαυτοῦ ποιήματα. Et Antiphon διαθεῖναι λόγον ἐπὶ τοῦ ἐξαγγεῖλαι in Ulpiani Schol. ad Olynth. II, pag. 14, ubi de hoc verbo plura. WESS.

Pag. 295. *l.* 14. Κατελθόντες εἰς τὰς Συρακούσας) De Philiſto ob ea, quae Plutarchus in Dion. pag. 962 refert, dubitare licebit. WESS.

Pag. 296. *l.* 2. Σερούϊον Σουλπίκιον) Sulpicio ſuum praenomen reddidi, quod fieri oportere, Rhodomanus pulchre viderat. Ceterum Conſulum hoc par aliorum Faſti ignorant, a Diodoro alicunde erutum; neque enim ex ſe finxiſſe videtur. WESS.

ead. l. 10. Ἔφησε συγχωρῆσαι) Repono συγχωρήσειν. STEPH. Ego non moveo. Saepe oſtendimus, hoc in genere optimos ſcriptorum variare. Noſter L. XII, 60, οὐκ ἔφασαν ἀκολουθεῖν· & Lib. XIV, 98, τὴν δὲ νῆσον ὡμολόγησαν αὐτῷ συγκατακτήσασθαι. Lyſias Or. in Agorat. c. 11, οὐκ ἔφασαν ἐπιτρέψαι τὴν εἰρήνην ποιήσασθαι· & c. 3, οὐκ ἔφασαν ἐπιτρέψαι ταῦτα γενέσθαι· ubi Stephanus quoque ἐπιτρέψειν, ſine cauſa tamen. WESS.

ead. l. 12. Αὐτὸς δὲ μόνης τῆς Σαλαμῖνος) Μόνης recepi. Voluit Teribazus, ut uni dumtaxat Salamini Evagoras, abdicato reliquarum urbium imperio, deinceps praeeſſet: ſoluſne regnaret, an cum filio, controverſia non erat. WESS.

Pag. 297. *l.* 3. Ὀρόντης ὁ ἕτερος στρατ. — γράμματα &c.) Veniſſe in partes huius conſilii Evagoram ipſum, ex Theopompo innuit Photius Cod. CLXXVI. WESS.

ead. l. 8. Καὶ συλλαλεῖ περὶ κοινοπραγίας) Nolo prorſus damnare περὶ καινοπραγίας· poteſt ſententiam dare ſatis congruam. Praefero tamen Regg. librorum ſcripturam, auctoris aſſuetudini reſpondentem, qua διαπρεσβεύσασθαι περὶ κοινοπραγίας, συλλαλεῖν περὶ κοινοπραγίας, κοινοπραγίαν συνθέσθαι frequenter uſurpat. Vid. L. XI, 1, & XV, 90, XVI, 37, XVIII, 14. WESS.

ead. l. 10. Ὡς καὶ Πυθῶδέ τινας ἔπεμψεν) Longe praeſtabat ὡς καὶ, quod ſuam in ſedem reſtitui. Πυθῶδε πέμπειν inferius c. 49 recurrit, explicatumque alias eſt. Wess.

Pag. 298. *l.* 6. Καὶ τὴν κρίσιν ἀναβαλλομένου) Vero affine non ſit viris doctiſſimis, iudicium hoc poſt bellum Caduſianum fuiſſe dilatum: putant ex ſtrategemate, quo Teribazus regem eo bello ſervaſſe traditur apud Plut. Artaxerx. p. 1023, clare patere, rediiſſe iam tum in regis gratiam. Id ſpeciem praefert. Sed ſi Artaxerxes Teribazum, poſtquam proditionis crimine abſolutus erat, ſummis honoribus cumulaverit, ut c. 11 a Diodoro docetur, reus fuit bello Caduſiano: tum enim humillima erat conditione & contemtus. Τότε ταπεινὰ πράττων καὶ περιορώμενος Plutarchus ait. Vide tamen Barbeyracium Hiſt. Foed. P. I, p. 191. Wess.

ead. l. ult. Παραδόξως ἐξοσιοῦται τὴν ἅλωσιν) Pro ἐξοσιοῦται ſubſtitue adiectum in margine ἐξωθεῖται. Rhod. Praeferrem & ego ἐξωθεῖται, ſi vel unus meorum Codd. id probaret: in tanto vero conſenſu non audeo. Nec placet tamen ἐξοσιοῦται admodum, nuſquam ſimili poteſtate inſtructum, quod quidem recordor, a me repertum. Ἀφοσιοῦται fortaſſe tolerari poſſet, ſi in vetuſtis membranis eſſet. Itaque ampliandum cenſeo. Wess.

Pag. 299. *l.* 5. Δεκαετὴς σχεδὸν γεγενημένος) Conſentit hac quidem parte Iſocrat. Evag. pag. 295: Εὐαγόρᾳ δὲ πολεμήσας ἔτη δέκα, τῶν αὐτῶν κύριον κατέλιπεν, ὧνπερ ἦν καὶ πρὶν εἰς τὸν πόλεμον εἰσελθεῖν. In ceteris non item. Noſter ait, duobus potiſſimum annis, reliquis in apparatu conſumtis, bellum arſiſſe, eoque temporis intervallo navali proelio victum Evagoram intra Salaminem fuiſſe concluſum. At Iſocrates Panegyr. pag. 101 ſextum eius belli annum, cum orationem eam ſcriberet, verti, iamque Evagoram maritimo certamine ſuperatum rebus anguſtis eſſe, ſignificat: cui eadem tempeſtate viventi cur tandem non acceſſero? Wess.

ead. l. 11. Ἔγνω καινῇ πραγμάτων &c.) Hoc quoque loco videtur deſiderari οὖν poſt ἔγνω· quae omiſſio neſcio an librariis, an Diodori idiomati ſit tribuenda. Sic p. 354, εὐλαβήθη μή ποτε, pro εὐλαβήθη οὖν μή ποτε· vel εὐλαβήθη γὰρ μή ποτε. Steph.

ead. l. 13. Ἐπεὶ τοὺς τριηράρχους &c.) Pro ἐπεὶ repono ἔπειτα. Nam cum ἐπεὶ ſervari non poſſit πεποιημένος. Steph. & Rhod. Non refragarer, ſi libri manu exarati edicerent. Puto ellipſi verbi ἦν Diodoro poſſe ſuccurri. Ἐπεὶ πεποιη-

μένος ἦν, *poſtquam eos ſibi conciliarat*: quae quidem haud inſolita eſt. Arrian. Exp. Alex. L. VII, 19, ὑπὲρ ὅτων μὲν ἕκαστοι πρεσβευόμενοι, οὐκ ἀναγέγραπται· ubi niſi ἦσαν expleas, hiabit itidem oratio. Adde Homer. Il. Θ, 307, quaeque ibi Euſtathius. WESS.

Pag. 300. *l.* 13. Μετεμέλοντο τοῖς πεπρ.) Sic L. XVIII, 2, μεταμέλεσθαί τε ἔφη τοῖς πραχθεῖσι. Plenius L. XVII, 42, μετεμέλετο μὲν ἐπὶ τῇ τῆς πολιορκίας ἐπιβολῇ. WESS.

Pag. 301. *l.* 4. Ζῶντες ἐξέδαρησαν· καὶ ὑπὲρ τῶν δικαστικῶν &c.) Recte hoc exemplum, & alterum in Siſamnem a Cambyſe ſtatutum apud Herodot. V, 25, H. Valeſius obmovit Ammiano Marcellino, ſcribenti Lib. XXIII, 6, *nam quod ſuperſidere* (apud Perſas) *corio damnati ob iniquitatem iudicis iudex alius cogebatur, aut finxit vetuſtas, aut olim recepta conſuetudo ceſſavit*: neque enim finxit vetuſtas. Addere potuiſſet ex Baſilio Seleucienſi Lib. II de Miracul. S. Theclae κατὰ δὲ τὸν τῶν Περσῶν νόμον δείρας αὐτὸν καὶ δορᾶς γυμνὸν ἐποίησε· ubi P. Pantinus plura, ſed ex B. Briſſonio L. I Reg. Perſ. Sect. CXXXIII. WESS.

ead. l. 11. Τὴν ὑπ' Ὀρόντου γεγενημένην ὑπάκουσιν &c.) Hic locus eſt depravatus, idque ex omiſſione verborum aliquot, ut opinor. STEPH. Vulneri medicinam, quam Stephanus negavit, opportune fecit Rhodomanus in not. Addendis: *Mendoſus*, inquit, *locus eſt, quem ſic utcunque reſtituo. Poſt* γεγενημένην *haec inſere*: συνθήκην, τὸν Εὐαγόραν ὑπακούσειν ὡς βασιλέα βασιλεῖ· προήνεγκε δὲ ἑαυτὸν τὴν εἰρήνην &c. *Legebat tranſactionem ab Oronte factam, Evagoram ut regem regi pariturum. In medium etiam proferebat, ſeſe pacem* &c. Haec enim aut his ſimilia deeſſe, ex cap. 9 & 10 facile conficias. WESS.

ead. l. ult. Μὴ χρηματίζειν —— περὶ θανάτου) Videntur Teribazum accuſaſſe & eo nomine, quod Delphis Apollinem de regis morte conſuluiſſet. Quid ſciſcitatus fuerit, vide c. 8. WESS.

Pag. 302. *l.* 9. Ὧν τὸν βασιλέα —— ἦν εὐεργετικῶς) Fuit ergo ex eorum numero, quos OROSANGAS appellabant. Οἱ δ' εὐεργέται τοῦ βασιλέως Ὀροσάγγαι καλέονται περσιστί· apud Herodot. Lib. VIII, 85. Quorum e genere qui erant, cum publicas in tabulas referebantur, tum eximiis honoribus ornabantur. Habet de Oroſangis his compluſcula Deſ. Heraldus Adverſ. L. I, 9; ſed magnam partem occupata a B. Briſſonio de Reg. Perſ. I, 138. WESS.

Pag. 303. *l.* 2. Ἔν τε τοῖς πολεμίοις ἀνδρείᾳ) Legatur πολέμοις. RHOD. Id quidem neceſſe non eſt. Idem eſt ac διενεγκεῖν τὰ πολέμια in Luciani D. Mort. XII, 1, ubi egregie T. Hemſterhuſ. Conf. & not. in L. I, 54. WESS.

Pag. 304. *l.* 1. Διὰ τὸ τὰς περὶ αὐτῶν χάριτας — ἀπειληφέναι) Non ſum oblitus moris Diodori, quo περὶ multimodis uſurpat. Ἡ περὶ τὰς Ἀμάζονας ἀρετὴ earum virtus eſt L. II, 46, ἡ περὶ τὸ ἄροτρον εὕρεσις illius inventio L. III, 63, ut alia ſilentio praeteream. Hic tamen τὰς περὶ αὐτῶν χάριτας ex Reg. 1. praeoptavi, ut gratiae & commoda ſint, quae ob merita in regem abſtulerat Teribazus. WESS.

Pag. 305. *l.* 2. Τοῦ παρὰ τὴν Μαντίνειαν ποταμοῦ) *Ophis* dicebatur, teſte Pauſania, qui regis Ageſipolidos hoc ſtrategema copioſius exſequitur Lib. VIII, 8, p. 614, ſicuti & Xenophon Hellen. L. V, p. 432. WESS.

ead. l. 11. Εἰς τὰς ἀρχαίας κώμας μετοικισθῆναι) Vid. ſupra c. 5, & Polyb. IV, 27, & Ariſtidem T. III, p. 476. Manſerunt autem Mantinenſes in pagos deſcripti, donec ab Epaminonda in integrum patriamque urbem reſtituerentur, Pauſan. IX, 14. WESS.

ead. l. ult. Τὸν Ἰόνιον καλούμενον πόρον) Sic bene. Male ἐν τῷ Ἰωνίῳ πελάγει Aelian. Hiſt. Animal. L. XIII, 19, & ἀπὸ τοῦ Ἰωνίου μέχρι τῆς Συρίας Appian. Bell. Civil. L. IV, p. 1030. Nota res ex Stephano Byzantino eſt. WESS.

Pag. 306. *l.* 4. Καὶ συλήσειν) Non video cur ἔσπευδε συλήσειν dicturus fuerit Diodorus pro ἔσπευδε συλῆσαι, praeſertim cum praeceſſiſſet ἐπιπλεῦσαι. Repono igitur συλῆσαι. STEPH. Mutandi iuſtam Stephanus cauſam non habuit. Multa in hoc genere ſibi indulgent veteres. Lyſias pro Callia apud Harpocration. in Τίμημα· οὗτοι δὲ φάσκοντες πλείονα μισθώσασθαι, καὶ τίμημα καταστήσεσθαι· quod optime tuetur T. Hemſterhuſius, plura de hoc genere commentatus ad Xenophontem Epheſium Miſcellan. Obſervat. Vol. IV, pag. 286. Aliud eſt, quod nos moratur. Dicit auctor, Dionyſium magnis copiis Epirum invadere voluiſſe, ut ditiſſimum Delphis templum ſpoliaret. Atqui id in Epiro non erat, ſed Phocide. Quod cum non lateret Amyoto, Gallico interpreti, pro Delphico Apollinis templo Dodonaeum Iovis verſione ſua expreſſit, coniecturam credo ſecutus: nam ſcripti Codd. noſtri quidem certe, in Delphico retinendo conſentiunt. Hos itaque ſequar, tantoque magis, quod τέμενος γέμον πολλῶν χρημάτων verius dicatur

de Delphica, quam Iovis Dodonaei aede. Vide modo L. XVI, 57. Fuiſſet ſane expeditius ad id ſacrilegium iter tyranno, ſi Criſaeum in ſinum invectus exſcenſioneque facta Delphos properaſſet: ſed potuit ille animo alia, cur hoc negligeret, agitare. Confer tamen Barbeyracium, pro Dodonaeo Iovis templo, non ſine quadam veri ſpecie pugnantem, Hiſtor. Foed. P. I, p. 192. Wess.

ead. l. 6. Δι' Ἀλκέτου τοῦ Μολοττοῦ &c.) Principis huius genus & familiam declarat Pauſan. Lib. I, 11. In exſilium quare abierit, incertum eſt; certiſſimum vero, reſtitutum in priorem dignitatem Athenienſium cauſae ſaepius enixe ſtuduiſſe. Vid. Xenophont. Hellen. L. VI, p. 457, & infra hoc libro c. 36 Noſtrum. Wess.

Pag. 307. *l.* 8. Ἔκτισαν ἐν αὐτῷ νῆσον — Φάρον) Dicendi genus illuſtravimus ad Lib. V, 80. Rem ipſam, dubia ſi foret, firmarent haec Strabonis Lib. VII, p. 484, Φάρος, ἡ πρότερον Πάρος, Παρίων κτίσμα. Et Stephanus in Φάρος, optime ab Iſ. Caſaubono correctus. Urbem habuit cognominem, quam Romani ob inſignitam Demetrii Pharii perfidiam, ſolo aequarunt apud Appianum Illyr. pag. 5 ed. Hoeſchel. Wess.

ead. l. 12. Τὴν ὀνομαζομένην Λισσὸν) Vid. not. ad Hieroclis Synecdem. p. 656. Dionyſius ſub idem tempus in oppoſita continente urbem Adriam ſive Hadriam condidit. Etymologus: Ἀδρίας τὸ πέλαγος. Διονύσιος Σικελίας τύραννος, ὃς πρότερον ἐπὶ Ὀλυμπιάδι πόλιν ἔκτισεν Ἀδρίαν ἐν τῷ Ἰονικῷ κόλπῳ, ἀφ' ἧς καὶ τὸ πέλαγος Ἀδρίας καλεῖται. Annus incertus eſt: excidit enim ex Etymologi verbis. Satis tamen ex rerum apud Noſtrum ſucceſſione apparet, ab Olymp. XCVIII non multum abfuiſſe. Wess.

ead. l. 13. Κατεσκεύασε νεώρια &c.) Omnia haec omnino pertinent referrique ad urbem Syracuſanam debent. Id praeter flumen Anapum, quod prope Syracuſas labebatur, ambitus urbis, ceteris Graeci nominis oppidis longe amplior, ſuadet: nam Liſſo minime convenit. Aliud tamen cenſuit Cellarius Geogr. Ant. L. II, 8, p. 618. Wess.

Pag. 308. *l.* 5. Λεύκιος Οὐαλέριος καὶ Αὖλος Μάλλιος) Faſti Liviani dant huic anno Tribunos militum conſulari poteſtate, & longe quidem alios. Paene ſuſpicor, in Faſtis, quos Diodorus habuit, errore quodam hos Conſules eſſe repetitos. Habet eoſdem L. XIV, 103, & ſuccedentes itidem L. Lucretio & Servio Sulpicio c. 99. Sequuntur eoſ-

idem c. 107 Tribuni militum, quos huius libri c. 15 reperies. Quae quidem certo videntur eſſe indicio, in Diodori Faſtis perturbatiſſima omnia fuiſſe. Wess.

ead. l. 7. Δίκων Συρακούσιος) Domo fuit Cauloniates, ſed praemiis expugnatus Syracuſanum ſe deinceps appellari paſſus eſt. Victorias reportavit ſacris in certaminibus plures, deſcriptas a Pauſania Lib. VI, 3, p. 459, & hoc epigrammate, necdum, quod ſciam, edito:

Εἰμὶ Δίκων υἱὸς Καλλιμβρότου· αὐτὰρ ἐνίκων
Τετράκις ἐν Νεμέᾳ, δὶς Ὀλύμπια, πεντάκι Πυθοῖ,
Τρὶς δ' Ἰσθμῷ, στεφανῶ δ' ἄστυ Συρακοσίων.

Hoc tamen Pauſaniam inter & epigrammatis auctorem intereſt, quod illi Δίκων ſit Καλλιβρότου, victoriaſque abſtuliſſe dicatur Ὀλυμπικὰς μίαν μὲν ἐν παισὶ, δύο δ' ἄλλας ἀνδρῶν. Itaque in Pauſania Δίκων Καλλιμβρότου, & in epigrammatis verſu ſecundo τρὶς Ὀλύμπια fortaſſe ſatius erit ſcribere, ut iſte diſſenſus tollatur. Wess.

Pag. 309. *l.* 7. Ἔχων τριήρεις ἑξήκοντα) Centum triremibus hanc Dionyſium expeditionem ingreſſum fuiſſe, Ariſtotelis Oeconom. L. II, p. 689 ed. Du Vall. & Polyaen. Strat. V, 2, 21, memoriae mandaverunt. Cauſa erat ſpecioſa. Piraticae ſtudebant Tuſci eo tempore, arcemque, unde erumperent, *Pyrgos* legerant. Servius opportune in Aen. X, pag. 184: *hoc caſtellum* (Pyrgi) *nobiliſſimum fuit eo tempore, quo Tuſci piraticam exercuerunt: nam illic metropolis fuit: quod poſtea expugnatum a Dionyſio, tyranno Siciliae, dicitur.* Wess.

ead. l. 9. Συλήσων ἱερὸν ἅγιον) Deae *Leucotheae*, ſi Ariſtotelem ſequaris & Polyaenum; ſi Strabonem L. V, pag. 345, Εἰληθυίας ſive *Lucinae.* Audi Geographum: Ἔχει δὲ (Pyrgi caſtellum) Εἰληθυίας ἱερὸν, Πελασγῶν ἵδρυμα, πλούσιόν ποτε γενόμενον· ἐσύλησε δ' αὐτὸ Διονύσιος ὁ τῶν Σικελιωτῶν τύραννος. Tollit diſcordiam hanc Ph. Cluverius Ital. Ant. L. II, p. 496, Ariſtoteli Εἰληθυίας nomen inculcans, verum medicina nimis periculoſa. Quid ſi enim Deam illam Etruſcam Graecorum alii Leucotheae ſuae, alii Lucinae reſpondere fuerint arbitrati? Leucotheam praefert quoque Aelianus Var. Hiſt. L. I, 20, in gentis tamen, ubi colebatur, nomine vitioſus, quod doctiſſimos interpretes non fugit. Wess.

Pag. 310. *l.* 11. Σέντιον Σουλπίκιον) Emenda Σερούϊον, & pro Λεύκιον Αἰμίλιον ſcribe Μάρκον. Ita enim Livius, qui

etiam Agrippam Furium & C. Aemilium prioribus adiungit. Rhod. Scribendum citra omne dubium eſt Σερούϊον, etſi Tribunos longe alios huic anno det Livius L. VI, 11. Faſti Diodori, ut ſupra diximus, vitioſiſſimi fuerunt, iteraveruntque eoſdem Tribunos, quos L. XIV, 107, rebus adminiſtrandis praefecerant. Wess.

Pag. 311. *l.* 7. Πρὸς τοὺς παρόντας συμμαχίαν ποιησάμενοι) Aut ego vehementer fallor, aut hic latet ulcus. Quinam enim οἱ παρόντες, quos foedere ſibi iunxerunt Poeni? Vide, an reperiri poſſint ex his, quae auctor addit: Dionyſium ait copias eſſe partitum, τῷ μὲν ἑνὶ μέρει πρὸς τοὺς Ἰταλιώτας, τῷ δὲ ἑτέρῳ πρὸς τοὺς Φοίνικας pugnaturum. Fuerunt ergo Carthaginienſium hoc bello ſocii Italiae Graeci nominis incolae, iam olim multis de cauſis Dionyſio infeſti. Scripſeris πρὸς τοὺς παρόντας Ἰταλιώτας, fortaſſe bene res habebit. Omiſſio nata videtur ex utriuſque vocabuli ὁμοιοτελεύτῳ. Wess.

ead. l. 13. Μάγωνα τὸν βασιλέα) Vid. not. in Lib. XIII, 43. Wess.

ead. l. 15. Διαπολεμεῖν ἀμφοτέρας) Lege ἀμφοτέραις. Rhod. Ita praeſtaret, ſi utrique regioni bellum inferre decreviſſent. Vid. L. XIV, 95. Sed copias in Siciliam atque Italiam cum tranſportarint, ut utraque ex provincia Dionyſium aggredi poſſent, praefero ἐξ ἀμφοτέρας. Wess.

Pag. 312. *l.* 7. Περὶ τὰ καλούμενα Κάβαλα) Nemo alius, quod ſciam, memoravit. Κάβαλα τῆς Κιλικίας habet Appian. Mithridat. p. 403, quae rectius Καστάβαλα apud alios. Conf. ad Itiner. Anton. p. 146. Wess.

ead. l. 11. Ἐπί τινα λόφον ἐρυμνὸν καὶ ἄνυδρον) Vide Polyaen. L. VI, 16, qui inſuper docet, Leptinem Dionyſio auctorem fuiſſe, ne ullo elabi modo pateretur Carthaginienſes. Sed ille ſuperſtitione quadam ad pacis conditiones deſcendit. Conf. infr. c. 74. Wess.

Pag. 314. *l.* 7. Περὶ τὸ καλούμενον Κρόνιον) Meminit etiam *Cronii*, ſed in Imilconis adverſus Dionyſium geſtis rebus, Polyaenus L. V, 10, 5. Adde Noſtrum L. III, 61. Wess.

ead. l. ult. Ἐπιφανῶς κατέστρεψε τὸν βίον) Potuerat eum ſervare frater Dionyſius, ſi voluiſſet. Λεπτίνην δὲ τὸν ἀδελφὸν σῶσαι δυνάμενος, ἐν τῇ ναυμαχίᾳ περιεῖδεν ἀπολλύμενον· ſic Aelian. Hiſt. Var. L. XIII, 45, ſed non ſine errore, a viris doctiſſimis recte caſtigato. Melius Plutarchus de Alex. Fort. Or. II, p. 738 B. Wess.

Pag. 315. *l.* 7. Τροπῆς δὲ παντελοῦς γενομένης) Retineri παντελῶς potuerat, ſi ſcripti libri approbaſſent. Τροπὴν παντελῆ habes hoc libro c. 56, & Lib. XVIII, 45, prorſus uti hic τροπῆς δὲ παντελοῦς γενομένης. WESS.

Pag. 316. *l.* 1. Ἀνθρωπίνως δὲ τὴν εὐημερίαν ἐνεγκόντες) Vid. ad L. I, 60. Paullo ante praeſtitiſſet τοὺς ἀναιρεθέντας εὑρεθῆναι τῶν &c. WESS.

ead. l. 7. Μέχρι τοῦ Ἀλύκου καλουμένου ποταμοῦ) Verum id fluvii nomen eſt, a ſalſo ſapore natum. Scribitur in Eclog. Lib. XXIII, 9, & L. XXIV, 1, Ἄλυκος· corruptius adhuc Λύκος L. XVI, 83, ubi terminus ditionis Carthaginienſium in Sicilia appellatur. Radebat moenia urbis Heracleae, nunc *Platani* accolis, Fazello Decad. 1 L. VI, c. 11, & Ph. Cluverio L. I, p. 219 Sicil. Ant. teſtibus. WESS.

Pag. 317. *l.* 4. Τὴν ὀνομαζομένην Λεύκην) Λεύκας Strabo collocat inter Smyrnam & Phocaeam L. XIV, p. 957. Plinius Lib. V, 29, *oppidum Leuce in promontorio, quod inſula fuit*, cui Mela conſentit L. I, 17. WESS.

ead. l. 14. Ὑπελάμβανον ἑαυτοὺς προλέγειν) Mirum eſt, ſcriptos libros in προλέγειν conſentire, quod, me quidem iudice, nihili hoc eſt loco. Refinge προέχειν, & bene ſe habebit oratio. Interpres non aliud cenſuiſſe videtur. WESS.

Pag. 318. *l.* 7. Ὀνομάσαντες Προφθασίαν) Non neglexit feſtum hunc diem in Feriata ſua Graecia Io. Meurſius, alibi, quod meminerim, non lectum. WESS.

ead. l. 12. Τὰ δὲ κατὰ τὴν Ἑλλάδα σκευασάμενοι) Mallem compoſitum συσκευασάμενοι· uti poſt pauca, αὐτὴν δὲ συσκευαζομένην τὰς κατὰ τὴν Ἑλλάδα πόλεις, de Sparta Graeciae urbes ſibi variis artibus conciliante. WESS.

Pag. 319. *l.* 2. Καὶ τὰ κατὰ τὴν ἀρχὴν ἀπογνόντος) Vid. L. XIV, 92. Iſocrates auctor eſt, Amyntam a vicinis barbaris proelio victum, omnique Macedonia exutum, regionem deſerere conſtituiſſe, ſed, audito nobili dicto ὡς καλόν ἐστιν ἐντάφιον ἡ τύραννις, mutaſſe ſententiam, occupatoque parvo caſtello atque arceſſitis auxiliaribus copiis trium menſium ſpatio regnum recuperaſſe, in Archidamo pag. 184. WESS.

ead. l. 9. Οὐχ οἷοι ἦσαν ἀποδιδόναι) Secundum receptum morem ſcribendum eſt οὐχ οἷοί τ' ἦσαν. STEPH. Non repugno. Sic auctor L. XX, 40. Vide tamen Bergler. ad Alciphron. L. I Ep. 22. WESS.

ead. l. 13. Οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι κρίναντες ἀντέχεσθαι &c.)

Nimis haec parce Diodorus: negligit legationem Acanthiorum & Apolloniatarum, qui Olynthiis vicini Spartanos in hoc bellum praecipue accenderunt. Docet Xenophon Hellen. L. V, p. 433. Wess.

Pag. 320. *l.* 2. Ἐπὶ Φαιουντίους &c.) In proclivi erat emendare & reponere Φλιουντίους. Ortelius tamen ex hoc loco ſomniavit Φαιοῦν urbem, quam poſuit in ſuo Lexico. Palm. Ἐπὶ Φλιουντίους) Sic reſcripſi. Literarum ſimilitudo in ΦΛΙΟΥΝΤΙΟΣ & ΦΑΙΟΥΝΤΙΟΣ vitio originem dedit. Solet quidem, quod diffiteri non poſſum, Diodorus eos plerumque Φλιασίους ceterorum more appellare: patitur tamen analogia & alterum gentile, Φλιοῦς, Φλιοῦντος, Φλιούντιος, ut *Trapezuntius*, *Opuntius*, *Hydruntius*, *Selinuntius*, agnoſciturque a Stephano. Res ipſa paullo ſerius contigit, quippe poſterior Ageſipolidis in Olynthios expeditione, ſicuti ex Xenophonte Hellen. L. V, p. 441, pulchre docuit H. Dodwellus, itidem Φλιουντίους corrigens, Ann. Xenoph. pag. 266. Iungere potuiſſet Iſocrat. Paneg. pag. 96. Wess. *Phliuntios* Cicero quoque adhibuerat, ſed ab Attico ſuo monitus *Phliaſios* praetulit. Audi, quae ſcribit ad Atticum Lib. VI, 2: *Phliaſios autem dici ſciebam: & ita fac ut habeas: nos quidem ſic habemus: ſed primo me* ἀναλογία *deceperat.* Φλιοῦς, Ὀποῦς, Σιποῦς· *quod* Ὀπούντιοι, Σιπούντιοι· *ſed hoc continuo correximus.* Vulgatius itaque Φλιοῦς dat Φλιασίους, nec alterum tamen ſpernendum, analogiae reſpondens & Stephano probatum. Idem *in Addend.*

ead. l. 12. Αὐτὴν δὲ συσκευαζομένην) *Huc refer ſequens* καταδουλοῦσθαι *ſine negativa, & poſt* πόλεις *ſubiice* ἃς ἐν ταῖς κοιναῖς &c. Sic Rhodomanus in notis: at in Addend. ἃς ἐν ταῖς κ. σ. μὴ καταδουλοῦσθαι ὤμοσαν, ἀλλὰ τηρεῖν· *quas in communi foedere ſe non ſervituti oppreſſuros, ſed liberam iuriſdictionem conſervaturos, iuraverant.* Ego vero vehementer fallor, aut imprudenter repetita ſunt bina vocabula μὴ καταδουλοῦσθαι ex ſuperioribus: quae quidem eo ſi ablegaveris, unde malum pedem intulerunt, ſcripſeriſque ἃς ἐν ταῖς κοιναῖς συνθ. ὤμοσαν τηρήσειν αὐτονόμους, ad orationem & ſententiam nihil deſiderabis admodum. Hoc itaque ſequar, uncinis relativum id & ſuſpectas voces circumſcribens. Wess. Scaliger orae ſui libri adſcripſerat ὁμόσασαν τηρήσειν· quod cum ſcabiem orationi detergere non poſſit, ſententiam non muto. Idem *in Addend.*

Pag. 321. *l.* 1. Ἐπ' Ἄρχοντος δ' Ἀθήν. Μενάνδρου) Demo-

ſthenes contra Timocratem p. 468 loquitur de *Evandro* Archonte, qui procul dubio idem eſt cum illo *Menandro.* Quod melius aliunde expiſcandum. Palm. Palmerii obſervationem occupaverat Io. Meurſius L. III de Archont. c. 19, eidem robur ex Ptolemaeo Μεγ. Συνταξ. L. IV, c. ult. p. 106, ubi Archon hic Εὔανδρος, egregium addens. Wess.

ead. l. 3. Κορνήλιον Σερουΐλιον) Pro Κορνήλιον Σερουΐλιον ſcribe Σερούιον Κορν. *Publ. Hugo* ſuppoſititius eſt. Neſcio an pro illo Κοΐγκτιος Σερουΐλιος ſit collocandus. Pro Ἄνινον quidem Ἄννιον, & pro Μάρκον, Μάρκιον vel Μάρτιον ſcribendum videtur. Sed quis auctoritate hic omni deſtitutus certi aliquid ſtatuat? quia Diodorus a Faſtis hic, ut etiam alibi, digreditur limiteſque tranſilit. Rhod. Favent quodammodo ſcripti libri Rhodomano. Cetera mire ſunt depravata, nec auxilii ſpes ulla, niſi meliores proferantur Codd. Poſſunt ſane Tribunorum nomina, ut factum a viro docto, inſtaurari. Sed eadem ex ſcriptoris veniſſe calamo, unde edocebor? Κλαύδιον Οὔγωνα, adaeque vitioſum, L. XIV, 82, Tribunis militum conſulari poteſtate adiunxit. Wess.

ead. l. 13. Οἱ Σπαρτιᾶται παρήγγελλον ἐν ἀπορρήτοις &c.) Hoc unde acceperit, neſcio. Xenophon aliter Rer. Graec. L. V, p. 436, uberius praeterea exſecutus ordinem occupatae arcis Cadmeae, ſicuti & Plutarch. de Socrat. Daemon. p. 576. Wess.

Pag. 322. *l.* 4. Τριακοσίους μὲν τοὺς ἐπιφανεστάτους &c.) Xenoph. τετρακοσίους, ſive *quadringentos*, ſolum vertiſſe atque Athenas ſe prodit contuliſſe. Wess.

ead. l. 8. Τὸν μὲν Φοιβίδαν ἐζημίωσαν χρήμασιν) Centum millibus drachmarum: δέκα δραχμῶν μυριάσιν (αὐτὸν) ἐζημίωσαν, Plut. ait in Pelop. p. 280. Remoto vero Phoebidae Lyſanoridam τρίτον αὐτὸν, i. e. cum duobus collegis, ſubſtituerunt, idem de Socrat. Gen. pag. 576 A. & Pelop. p. 284 D. ubi Lyſanoridae verum nomen optime reddidit Auguſtin. Bryanus. Wess.

ead. l. 14. Εὐδαμίδαν — κατέστησαν στρατηγὸν) Diſſentit a Xenophonte, qui Eudamidam ante Cadmeam occupatam contra Olynthios miſſum refert, Phoebidam vero ſubſecutum, ut milites, qui tam cito cogi non potuerant, ad fratrem duceret, Rer. Graec. L. V, p. 434. Wess.

Pag. 323. *l.* 4. Στρατιώτας πλείους ἔχοντες τῶν πολεμίων) Verum id fortaſſe fuit prima hac Eudamidae expeditione: alioqui equites quadringentos tantum habebant, ipſi in uni-

verſum quinque millibus non auctiores. Τετρακοσίους ἱππέας ἐκέκτηντο μόνον, καὶ σύμπαντες οὐδὲν ἦσαν πλείους τῶν πεντακισχιλίων τὸν ἀριθμὸν, in Demoſthen. Or. περὶ Παραπρ. p. 257. Wess.

Pag. 324. *l.* 1. Αὐτός τε ὁ Τελευτίας ἔπεσε) Demoſthenes dicto loco Olynthios τρεῖς τῶν πολεμάρχων, a Spartanis miſſorum, interfeciſſe ait: credo oratorie magis quam vere. Teleutias pugnando periit, morbo Ageſipolis: tertius Polybiades bellum compoſuit, neque adeo in eorum numerum, etſi Ulpianus ita velit, addi poteſt. Forte Tlemonidam Orator, cetratorum ducem, qui eodem, quo Teleutias, proelio cecidit, intellexit. Vide Xenophontem Hellen. L. V, p. 438. Wess.

ead. l. 8. Τὸν πόλεμον ἔσεσθαι πολὺν χρόνον) Etſi hoc diſtricte improbare nolim, πολυχρόνιον tamen & alias praefert ipſe, idque parili modo in duo vocabula diſſectum fuiſſe vidimus ſupra. Wess.

ead. l. 13. Λεύκιον Παπύριον) Hoc nomine deleto, ut & altero M. Furii, adde proxime ſequens gentile Οὐαλέριον. Tum Αὖλον Μάνλιον, Λεύκιον Ποστούμιον καὶ Λεύκιον Αἰμίλιον ex Livio. Faſti autem quorundam recenſione diſcrepant. Rhod. Λ. Πατίριον &c.) Si legeretur Λεύκιον Οὐαλέριον, Αὖλον Μάλλιον ſive Μάνλιον, Λεύκιον Ποστούμιον καὶ Λεύκιον Αἰμίλιον, quos verſione ſua Rhodom. expreſſit, conſentiret Diodorus optime Livio L. VI, 1. At is eos Tribunos Romae mox poſt Gallos depulſos imponit, a qua calamitate longius abſunt Diodori rationes. Eadem tamen, quae Rhodomano, probata Pighio ſententia fuit ad ann. CCCLXV, & Onuphrio Panvinio. Mihi denſae hic obverſantur tenebrae; quamquam hoc ſatis perſpicio, propius a Faſtis Diodorum poſt haec deflectere. Wess.

Pag. 325. *l.* 13. Λεύκιος Ἰούλιος) Poſt hunc ſcribe Λεύκιος Ἀκύλιος, Λεύκιος Λουκρήτιος, Σερούϊος Σουλπίκιος. Hos enim Faſti proponunt. Rhod. Sigonius hoc ex loco Iulii praenomen, quod in Livio L. VI, 4, vitioſum erat, correxit. Cetera ad eum modum, quem Rhodom. ſecutus eſt, emendanda quoque cenſuit Pighius in Faſtis ad ann. CCCLXVI, quem vide. Wess.

Pag. 326. *l.* 3. Ἐβασίλευσεν ἔτη ἐννέα) Vid. inferius c. 55. Wess.

ead. l. 4. Πολυβιάδαν στρατηγὸν καταστήσαντες) Ex Coiſl. veſtigiis ducis nomen, prorſus uti apud Xenophontem Hel-

len. L. V, p. 442, & Ulpianum ad Orat. de Legat. male Adminiſtr. p. 257 legitur, una litera integrius eſſe iuſſi. Wess.

ead. l. 11. Προσέταξεν ὑποταγῆναι Λακεδαιμονίοις) Compoſitum id bellum fuit ex Olynthiorum arbitrio, ſi verum ſecutus Demoſthenes eſt. Καὶ τὸ τελευταῖον, ὅπως ἠβούλοντο, οὕτω τὸν πόλεμον κατέθεντο Orat. περὶ παραπρ. p. 257. Sed vide Xenophontem citato loco. Wess.

Pag. 327. *l.* 1. Κατὰ γῆν ἅμα καὶ κατὰ θάλατταν) Amiſerant Spartani, accepta ad Cnidum clade, Graeciae terra marique imperium: nec ita tamen eorum vires fuerant attritae, ut colligendarum ſpes omnis decolaſſet. Pace Antalcidae rediit paullatim priſtina civitati auctoritas & potentia, quae hoc tempore ad ἀκμὴν pervenerat. Teſtis etiam Demoſthenes eo, quem ſignavi, loco: Ἴστε γὰρ δήπου τοῦθ', ὅτι γῆς καὶ θαλάττης ἦρχον, ὡς ἔπος εἰπεῖν, Λακεδαιμόνιοι κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους· & Plut. Pelop. p. 284 E. Adde Caſaub. ad Polyb. p. 99 ed. Gron. Wess.

ead. l. 4. Διὰ τὰς τῶν πολεμουμένων κληρουχίας) Sic mallem. Male tota Graecia Athenienſes audiebant ob colonos, κληρούχους vocant, quos in urbes agroſque ſuae ditionis deducebant, ſortibuſque agrorum deſcriptis donabant. Libanius Argum. Orat. περὶ τῶν ἐν Χερρον. rem declarat: Ἔθος δὲ ἦν τοῦτο παλαιὸν τοῖς Ἀθηναίοις, ὅσοι πένητες ἦσαν αὐτῶν καὶ ἀκτήμονες οἶκοι, τούτους πέμπειν ἐποίκους εἰς τὰς ἔξω πόλεις τὰς ἑαυτῶν· καὶ ἐλάμβανον πεμπόμενοι ὅπλα τε ἐκ τοῦ δημοσίου καὶ ἐφόδιον. Qui quidem cum veteres migrare colonos aliorſum ſaepe iuberent, patriae maculam adſperſere, quam Iſocrates, etſi fruſtra, eluere conatur. Dicit, debere potius gratias ſuis Athenienſibus Graecos referre, quod eorum ſub imperio vitam ſeditionibus immunem tranſegerint, ἢ τὰς ΚΛΗΡΟΥΧΙΑΣ ἡμῖν ὀνειδίζειν, ἃς ἡμεῖς εἰς τὰς ἐρημουμένας τῶν πόλεων, φυλακῆς ἕνεκα τῶν χωρίων, ἀλλ' οὐ διὰ πλεονεξίαν, ἐξεπέμπομεν Panegyr. p. 89, callide profecto. Tu confer huius lib. c. 29. Wess.

ead. l. 9. Λέγω δὲ τὸν Περσῶν βασιλέα &c.) Audi iterum Iſocratem Paneg. p. 96: καὶ νῦν Ὀλυνθίοις καὶ Φλιασίοις (Λακεδαιμόνιοι) πολεμοῦσιν. Ἀμύντᾳ δὲ τῷ Μακεδόνων βασιλεῖ, καὶ Διονυσίῳ Σικελίας τυράννῳ, καὶ τῷ βαρβάρῳ τῆς Ἀσίας κρατοῦντι συμπράττουσιν, ὅπως μεγίστην ἀρχὴν ἕξουσιν. Quae principes eos Spartanorum civitatem coluiſſe hoc tempore, & ab ea viciſſim cultos, praeclare indicant. Wess.

ead. l. 13. Ἐπ' ἄρχοντος Ἀθ. Νίκωνος) Verum id Archon-

tis nomen, ſub cuius magiſtratu de vita deceſſit ex quorundam opinione orator Lyſias, ut eius in vita ſignificat Dionyſius Halicarnaſſenſis T. II, p. 85. Wess.

ead. l. ult. Λεύκιον Μάλλιον) Forte Αἰμίλιον, vel Μενήνιον. Pro utrovis Q. Fabium ponit, qui in Faſtis non exſtat. Rhod. Λεύκιον Μενήνιον &c.) Car. Sigonius profert ex hoc loco ad Livii L. VI, 5, Λεύκιον Μενήνιον, Γάϊον Σερουΐλιον, Οὐαλέριον Αὖλον, Κόϊντον Φάβιον. Quos ſi e ſcripto ſuo Cod. ut credibile ſit, excitavit, uſus haud dubie eſt longe optimo. Eum in re certa ſequamur. Wess.

Pag. 328. *l.* 3. Τοῖς μὲν Ἱππωνιάταις — ἀποκατ. τὴν πόλιν) Urbem Hipponium, ſeu Vibonem Valentiam, Dionyſius everterat, civibuſque Syracuſas traductis agrum Locrenſibus contribuerat, ſupra L. XIV, 107. Videntur Carthaginienſes eos opportune patriam in ſedem reſtituiſſe, ut in Italia amicos, ſi qua recrudeſceret cum tyranno bellum, haberent. Wess.

ead. l. 10. Οἵ τε τὴν Σαρδόνα κατοικοῦντες) Vid. not. in L. IV, 29. Wess.

Pag. 329. *l.* 4. Οὓς δὲ κατετραυμάτιζον) Salva eſſe potuerat, niſi ſcripti libri contra iviſſent, recepta dudum ſcriptura. Amat auctor compoſitum id verbum. Vid. L. XII, 61, & hoc lib. c. 25, ſaepeque alias. Wess.

ead. l. 10. Σορουΐλιον Κοΐντιον) Inverte Κόϊντον Σερουΐλιον. In fine ſcribe Κοΐντιον. Faſti addunt L. Horatium & Ser. Cornelium. Rhod. Citra dubium hic Κόϊντον, & mox Λεύκιον Κοΐντιον ſcribendum. Sex Tribunos Livius huic anno imponit L. VI, 6, *Serv. Cornelium*, cui hic praenomen *Marco*, tum tres illos, quos auctor edit, praetereaque *L. Horatium* & *P. Valerium:* ut adeo peccatum ſit in parte extrema notae Rhodomanianae. Pighius ad ann. CCCLXVIII hinc affert *Ser. Cornelium, Q. Servilium, M. Furium* & *L. Quinctium*, forſan ex coniectura. Wess.

Pag. 330. *l.* 4. Ἔτι κοιμωμένους καταλαβόντες) Videndi ſunt Xenophon Hellen. L. V, p. 443, Corn. Nepos Pelop. c. 3, Plut. Pelop. p. 281, & Socrat. Daemon. p. 596, qui diligentius & copioſius haec exſequuntur omnia. Wess.

ibid. Ἔπειτα τοὺς πολίτας &c.) Poſt πρῶτον μὲν nemo non exſpectet ἔπειτα δέ· complures tamen ſunt apud auctorem hunc loci, in quibus ἔπειτα ſine δὲ poſitum eſt. Steph.

Pag. 331. *l.* 2. Ὅτι καὶ αὐτοὶ συγκατήγαγον τὸν δῆμον τῶν Ἀθηναίων) Vide ſuperius L. XIV, 32. Wess.

ead. l. 8. Ἐψηφίσατο παραχρῆμα δύναμιν — ἀποστεῖλαι) Haec fruſtra alibi quaeres. Conſtat ex Xenophonte, duos Praetorum, qui praeſidii cauſa in finibus agebant, ſuppetias Thebanis veniſſe, ſed nullo Athenienſium decreto. Quare utrique poſtea diem dixerunt, & alterum quidem morte mulctarunt, alterum vero, quia iudicium fuga evitaverat, in exſilium egerunt. Uter autem horum Demophon fuerit, & an Chabriam collegam habuerit, non audeo decernere. WESS.

Pag. 332. *l.* 2. Δρομαῖος ἠπείγετο) Nihil mutandum. Sic L. XIV, 104, δρομαῖοι παρῆσαν ἐπὶ τὴν βοήθειαν. WESS.

Pag. 334. *l.* 2. Προσιόντες ἐπὶ τὰς Θήβας) Cleombrotus auxiliares copias adduxit, obvioſque in Megaride eos habuit, qui fide publica ex arce Cadmea deſcenderant, Plutarchus in Pelop. pag. 284. WESS.

ead. l. 3. Τοὺς δὲ ἡγεμόνας — τρεῖς ὄντας &c.) *Lyſanoridam*, qui perperam Λυσαορίδας in Plutarchi ſuperius citato loco, *Hermippidam* & *Arciſſum*: hos capitis damnarunt, Lyſanoridae vero multam ingentem irrogarunt. Dubites tamen, ſanane ſint interfectorum nomina. Idem enim Plutarch. de Socrat. Gen. p. 586 E. Κριτίδαν καὶ Ἄρκεσον appellare videtur. Poteris Ἡριππίδαν cum Bryano reſcribere, ſi tibi clare patuerit, eundem eſſe, de quo L. XIV, 38. Mihi non liquet, malimque adeo *Hermippidam* praeferre. WESS.

ead. l. 9. Θηβαῖοι δὲ Θεσπιὰς πολιορκήσαντες) Tacent alii: nec negandi propterea iuſta ratio. Praeerat Theſpiarum urbi Sphodrias, a Cleombroto illi impoſitus ad Thebanos laceſſendos, Xenoph. Rer. Graec. L. V, p. 445. WESS.

ead. l. 11. Εἰς Σαρδωνίαν ἀπέστειλαν) *In Sardiniam* interpres, haud ſane prudenter, ſicuti monuit Ph. Cluverius Sard. Antiq. pag. 486. Romani in eam inſulam nihil tentarunt ante Punicum bellum primum, vicinis ante id tempus domandis unice occupati. Intelligitur eorum oppidorum aliquod, quae in urbis erant conſpectu, ſed cuius titulo turpis inhaeret macula. *Herdonia* itaque eſſe non poteſt, quippe longius diſſita. Tempus, quo Diodorus deductam coloniam aſſeverat, non male congruit *Satrico*, quorſum Velleius L. I, 14, *poſt ſeptem annos*, *quam Galli urbem ceperunt*, miſſos fuiſſe colonos docet. At differt ſcriptura vehementer, vetatque aſſenſum. Extundant proinde certius, & probari quod poſſit, feliciora ingenia. WESS.

ead. l. 13. Καλλίου) In Pario Marmore Καλλέου. *Chabriam*

Sigonius vocavit, notatus a Io. Meurſio de Archont. Lib. IV, 1. Wess.

ead. l. ult. Μάρκον Πόπλιον) Deleto priore, alteri ſubiunge ex faſtis Κορνήλιον. Deinde Τῖτον καὶ Λεύκιον Κοϊντίους. Faſti praeter hos edunt *A. Manlium* & *C. Sergium*. Rhod. Turbata corruptaque Tribunorum haec ſunt nomina. Refingi poterunt Λ. Παπίριον, Αὖλον Μάλλιον, Πόπλιον Κορνήλιον, Τῖτον Κοΐντιον καὶ Λεύκιον. Sic certe propius recedetur a vetuſtiore ſcriptura. Onuph. Panvinius in Faſt. ad annum CCCLXIX mancum hic ait Diodorum, & quatuor tantum prodere Tribunos *L. Papirium*, *Q* .... *T.* & *L. Quinctios*, neſcio quam editionem ſecutus. *C.* vero *Sergius*, quem Rhodom. ceteris adiungit, Livio L. VI, 11, ex virorum doctorum coniectura eſt inſertus. Wess.

Pag. 335. *l.* 6. Ἀθηναῖοι δὲ πρέσβεις — ἐξέπεμψαν) Haec illis non admodum conveniunt, quae Xenophon de Athenienſibus Lib. VI Hellen. pag. 445, commemorat. Vereor equidem, ne hic quaedam ὕστερον πρότερον ſint poſita. Certe poſt imprudentem Sphodriae expeditionem Athenienſes a Spartanis ſeſe praecipue diſſociarunt, antea vehementer illis offenſi, qui Thebanis auxilio occurrerant. Wess.

Pag. 336. *l.* 2. Ὁ δὲ δῆμος μετεωρισθεὶς — συγκατεστήσαντο &c.) Vid. ad L. V, 4. Syntheſis haec optimo cuique probatur. S. Marcus c. VIII, 1, παμπόλλου ὄχλου ὄντος, καὶ μὴ ἐχόντων τί φάγωσι. Wess.

ead. l. 9. Τὴν ὁρμὴν τῶν πολλῶν ὁρῶντες) Mallem τῶν πόλεων, quod ob praecedentia videtur commodius. Si cui tamen vulgatum potius cenſeatur, fruatur eo ſenſu. Wess.

ead. l. 14. Καὶ περὶ τῆς — ἐποιοῦντο πολλὴν φροντίδα) Praepoſitione ſi offendaris, eam cum Reg. 2. tolle. Ipſe auctor L. I, 84, καὶ τῶν συνουσιῶν — φροντίδα ποιοῦνται τὴν μεγίστην. Et L. XVII, 69, φροντίδα ποιήσασθαι τῆς ἐπ' οἶκον ἀνακομιδῆς. Saepeque alias. Wess.

Pag. 337. *l.* 9. Οὐκ ἐχόντων δὲ στρατηγὸν — μετεπέμψατο) Fuiſſe puto οὐκ ἔχων. Spectant enim regem Acorin, qui circa hoc tempus Piſidas a Perſarum rege alienaſſe & ſibi iunxiſſe videtur, quemadmodum ex Theopompo ſuo Photius Cod. CLXXVI, p. 391, excerpſit. Chabriam in Aegypto exercitum ductaſſe, ſignificat etiam Polyaen. L. III, 11, 7, incertum tamen hoccine tempus indicet, an illud, de quo auctor infra c. 92. Wess.

ead. l. ult. Φαρνάβαζος δὲ ὑπὸ τοῦ βασιλέως &c.) Bellum

hoc Aegyptium diu fuit tractum: necdum enim orto Cypriaco, in Evagoram ſuſcepto, & per decem annos continuato, per triennium a Pharnabazo & aliis, de quibus Iſocrates Panegyr. pag. 100, fuerat non ſatis proſpere adminiſtratum. Conf. infra c. 41. De Iphicrate eius in vita haec Corn. Nep. cap. 11: *cum Artaxerxes Aegyptio regi bellum inferre voluit, IPHICRATEM ab Athenienſibus petivit ducem, quem praeficeret exercitui conductitio.* Adde ſis Polyaen. L. III, 9, 38. WESS.

Pag. 338. *l.* 14. Μετὰ δὲ ταῦτα Σφοδριάδου &c.) Ceteris ſcriptoribus Σφοδρίας dicitur. Putes itaque inſtaurandum eius nomen, & Σφοδρίου ſcribendum. Ego tamen manum abſtineo: convertuntur enim inter ſeſe Σφοδρίας & Σφοδριάδης. Namque inſolens non eſt, ut primitivum & patronymicum in eodem homine locum obtineat. Exempla dedimus alias, plenaque manu vir clariſſimus mihique veteri amicitia coniunctus Tib. Hemſterhuſius ad Luciani Timon. c. 44. Vide quoque huius lib. c. 39. WESS.

ead. l. 16. Ἔπεισεν αὐτὸν Κλεόμβροτος) Immo vero Thebani, ut Athenienſes a Lacedaemoniorum amicitia ſegregarent. Sic Xenophon Hellen. L. VI, p. 445, & Plutarchus Pelop. p. 285. Fieri tamen poteſt, ut clandeſtina a Cleombroto mandata habuerit. Favit certe cum amicis Sphodriae, ob hanc expeditionem cauſam dicere iuſſo. WESS.

Pag. 340. *l.* 1. Τὰς γενομένας κληρουχίας ἀποκαταστῆσαι) Prudenter profecto: aptiſſimum erat ad ſocios, nimis ταῖς κληρουχίαις gravatos, alliciendos. Vid. huius lib. c. 23. WESS.

ead. l. 10. Χωρὶς Ἑστιαίας) Bene ſit librario Reg. 1. qui vetuſtioribus ex libris ſanitatem huic loco reddidit. Ἀκτία nulla hoc fuit tractu, ut pulchre patefecit Iac. Palmerius. Contra Heſtiaea ſatis nobilis, atque ab Athenienſibus, ut auctor indicat, duriſſime habita. Vid. L. XII, 7, & Theopompum apud Strabon. L. X, p. 683. Qui vero ex Ἑστιαίας naſci potuerit Ἀκτίας, variantes veterum Codd. commonſtrant ſcripturae. WESS.

Pag. 341. *l.* 12. Τήν τε ἀπρόπολιν τῶν Ἀκτιαίων) Hic & ſuperior locus me diu torſerunt: non enim videbam, quo modo intelligere poſſem de ea Actiorum urbe & acropoli, quae vicina fuiſſet Oropo. Sed tandem ex iis tenebris emerſi, & mendoſa haec duo loca in vocibus Ἀκτίας & Ἀκτιαίων & Ὠρωπιων deprehendi. Et de Actia quidem in Euboea ni-

hil invenitur alibi: omnes tam Hiſtorici quam Geographi de ea ſiluerunt; nec de Oropo in Euboea, ſi Stephani abbreviatorem excipias, qui ex hoc loco procul dubio id habet. Sed iudice Salmaſio in Solin. pag. 148, exſulare debent a Stephani textu haec verba, *ἐστὶ καὶ ἄλλη Βοιωτίας*, & cum multa ratione id cenſet: eum vide, & ita certe iudicabis. Ergo pro Ἀκτίας & Ἀκτιαίων lege meo periculo Ἑστιαίας & Ἑστιαίων, & pro Ὠρωπίων lege Ὠρειτῶν, & omnia belliſſime quadrabunt. Heſtiaeorum urbs a Pericle deſolata fuit, pulſis omnibus civibus, ut nos docuit ſupra Diodorus L. XII, p. 293, & idem ait etiam Plutarchus in Pericle p. 164. Inimici igitur Athenienſium Heſtiaei, quod hic de Actaeis dicitur: contra recenti beneficio devincti fuerant a Lacedaemoniis, quod etiam nos docet Diodorus verbis immediate ſequentibus, ubi Therippidam miſſum paullo ante a Lacedaemoniis ait, qui Neogenem illum tyrannum profligaverat, & eo pulſo libertatem reſtituerat Oropiis (ubi legendum *Oreitis*). At Ὠρεος & Ἑστίαια eadem urbs fuit binominis: teſtis locuples Strabo Lib. X in principio, ubi ait, eam urbem prius Hiſtiaeam, deinde Oreum dictam: & idem aſſerit Thucydidis Scholiaſtes L. I, pag. 75, (cap. 114.) Faceſſant igitur eae voces corruptae, & legatur audacter Ἑστιαίας vel Ἱστιαίας (ut Strabo), & Ἑστιαίων, pro Ἀκτίας & Ἀκτιαίων, & pro Ὠρωπίων, Ὠρειτῶν, & nullae tenebrae inſidebunt huic loco, qui, ut nunc legitur, inquinatus eſt & obſcurus. Sed non opus erat tanto conatu. Nam ecce Diodorus ſtatim ait (quod non advertebam) *δι' ἣν αἰτίαν οἱ τὴν Ἑστιαίεων καλουμένην χώραν οἰκοῦντες οἰκείως διετέθησαν πρὸς τοὺς Σπαρτιάτας·* quod omnino evincit, quod probare aliunde conatus ſum. Palm.

Τήν τε ἀκρόπολιν τῶν Ἑστιαιέων) Sic ſcripſi ex veſtigiis Reg. 1. atque ita ſolet auctor. Alioqui Ἑστιαίων ex Ἑστιαῖος, quo Ephorum fuiſſe uſum Stephan. in Ἱστίαια docet, retineri potuerat. Recte vero Palmerius Heſtiaeos & Heſtiaeam in hanc ſedem revocavit. De *Oreitis* dubito. Nam cauſam non video, cur Heſtiaeam memorans & Heſtiaeos auctor, Oreitas eoſdem appellare voluerit. Diſtinguit praeterea ab Heſtiaeis clariſſime Oropios, qui tamen, ſi Ὠρειτῶν reſinxeris, iidem erunt. Fac autem, Oropios, in vicina continente & in finibus quidem Atticae & Boeotiae poſitos, eiuſdem Neogenis tyrannide fuiſſe oppreſſos, quid tandem difficultatis ſupererit? Oropum in Euboea nullam fuiſſe,

certum eſt: prope eam ad mare ſedem habebat. Itaque a tyranno una cum Heſtiaea iniuſto imperio occupari & premi potuit. Haec faciunt, ut de *Oreitis* aſſenſum cohibeam. Wess.

ead. l. 15. Θηριππίδαν ἀπέστειλαν) Caſaubon. ad Polyaen. Strateg. Lib. II, 21, Θηριππίδαν perperam hic legi pro Ἠριππίδαν affirmat: quod facile agnoſcerem, modo liqueret eundem eſſe, de quo L. XIV, 38. Habet alioqui Θηριππίδας nihil inſolens, eſtque hoc nomine civis Atticus in Alciphronis Lib. III, Ep. 8. Mox Rhodomanus in not. Correction. ſcribi iubet πρῶτον ἐπεχείρει λόγοις πείθειν τὸν τύραννον, non male. Wess.

Pag. 342. *l.* 8. Ἐπόρθησε τὴν Ἑστιαιῶτιν χώραν) Sic paſſim alii: in Plutarchi tamen Amator. Narrat. pag. 773 E. πρεσβύτης τὸ γένος ἐξ Ὠρεοῦ πόλεως τῆς Ἑστιαιατίδος. Metropolim in Euboea non praeteriit Stephanus in Μητρόπολις, ſed ſitum obiter ſignans. Wess.

Pag. 343. *l.* 13. Οἱ τὴν Ἄκτην καλουμένην οἰκοῦντες) Hi fuerunt Epidaurii, Methonaei, Troezenii. Totus enim ille litoris tractus Orientalis Ἄκτη dicebatur, ut Scymnus Chius v. 522, & Thucydides, ſi bene citatur a Stephano in Ἄκτη, teſtantur. Palm. Conf. not. in L. XII, 43. Quid vero obſtat, quo minus alium eiuſdem Scymni locum his adſtruamus & illuſtremus? Deſcribit tractus eius duces & conditores v. 532:

Ἄργους τε Κεῖσον καὶ μετ' αὐτοῦ Τήμενον,
Τῶν δὲ περὶ τὴν Ἄκτην Ἀργαῖον, ὡς λόγος,
Καὶ Δηϊφόντην, υἱὸν ὄντα Τημένου.

Sic lego & diſtinguo. Interpunctioni favet res ipſa. Deiphontes Temeni fuit gener, non filius, Epidauro praepoſitus. Filii praeter alios Κεῖσος, Argivis poſt Temeni fata imperans, & Ἀργαῖος, Deiphontae quam fratri addictior. Docet Pauſanias L. II, 26 & 28. Viris doctis, ne verum providerent, perverſum Argaei in Ἀγαυὸν aut Ἀγαυὸν, Ciſique in Κίσσον aut Κρίσσην nomen impedimento fuiſſe videtur. Wess.

ead. l. 15. Τὴν δ' ἐπὶ πᾶσιν Ὀλύνθιοι) Reſtitui ſuam Diodoro dictionem, idem exprimentem quod in edd. Ἡ ἐπὶ πᾶσι eſt poſtrema. Lucianus Pſeudolog. c. 10, οἷα τὰ ἐν Παλαιστίνῃ — εἶτα ἑξῆς τὰ ἐν Ἑλλάδι καὶ Ἰταλίᾳ, καὶ ἐπὶ πᾶσι τὰ ἐν Ἐφέσῳ νῦν. Wess.

Pag. 344. *l.* 4. Περιβόητος δ' ἦν ἐν ἀνδρείᾳ) Opportunius erit ἐπ' ἀνδρείᾳ, monente in not. Addend. Rhodoma-

no. Ἐπὶ τρυφῇ καὶ μαλακίᾳ περιβόητον ad eum modum Plutarchus Caton. Uticenſ. p. 761 C. Wess.

ead. l. 9. Κρατῶν τῶν ὑπαίθρων) Sic L. XVI, 42, XIX, 104, & Polyb. III, 91. De illis vero dici, qui exercitum meliorem habent, ac praeſertim qui equitatu ſunt validiores, libereque per agros poſſunt vagari, copioſe declaravit Iſaac. Caſaubonus ad Polyb. L. I, pag. 150 ed. Gron. Porro Ageſilai in Aſia geſtas res L. XIV, 80, exſecutus eſt. Wess.

Pag. 345. *l.* 5. Ὧν ἦσαν Λακεδαιμονίων πέντε μοῖραι) Nullum diſcrimen eſt inter μοῖρα & μόρα, niſi quod haec forma Laconicae ſit dialecti. Promiſcue utrumque adhibetur. De numero, qui *moram* abſolvebat, Diodoro adſtipulatur Ephorus in Pelop. p. 286 Plutarchi, diſſentientibus tamen aliis, ut ibidem perſcriptum eſt. Cetera peti poſſunt ex Io. Meurſio Lect. Attic. Lib. I, 16, prave tamen μόρας & λόχους, quos Cragius recte diſtinxerat, confundente. Conf. H. Valeſ. in not. Mauſſaci ad Harpocration. p. 123. Paullo ante προαγαγὼν τὴν δύναμιν mecum ſi malueris, ſuccurret auctor hoc lib. c. 52, εὐθὺς γὰρ προαγαγὼν τὴν δύναμιν &c. Nec aliter Rhodomanus. Wess.

ead. l. 7. Ὁ δὲ Σκιρίτης —— — οὐ συντάττεται μετὰ τῶν ἄλλων) Vide N. Cragium de Lacedaem. Republ. L. IV, 4, & Io. Meurſium l. c. Sciritas ſuum ſibi locum in ſiniſtro aciei cornu, nec aliis permixtos, ſemper obtinuiſſe, teſtis Thucydides L. V, 67, & Etymologus, a Meurſio bene correctus, in Σκιρίτης. Numero ſexcenti erant, & ad victoriam haud leve momentum afferebant. Auctor Lexici Platonici in Coislin. Biblioth. p. 480: Σκιωρῖται (Σκιρίται) λόχος ἀνδρῶν ἑξακοσίων Ἀρκαδικὸς, ὁ ἀρχόμενός τε ἐν τοῖς πολέμοις καὶ τελευταῖος ἀναχωρῶν· ubi, Ἀρκαδικὸς ne quid turbet, conferri Heſychius in Σκειρίτης debet. Wess.

Pag. 346. *l.* 8. Καὶ πρόβλημα ποιησάμενοι τὰς δυσχωρίας) Vid. Xenophont. Hellen. Lib. VI, pag. 449. Videtur autem Ageſilai haec in Boeotiam expeditio citius contigiſſe. Vix certe omnia, quae hic ſuccedunt, in unum compingi annum poterunt. Monuit etiam H. Dodwellus Annal. Xenoph. p. 268, quem adi ſis. Wess.

Pag. 347. *l.* 4. Καὶ τὰς ἀσπίδας πρὸς τὸ γόνυ κλίναντας) De Chabria & Gorgida, nam eum in conſilii huius partem vocat, Polyaenus II, 1, 2: παραγγέλλουσι μὴ προδραμεῖν, ἀλλὰ μένειν ἡσυχῇ, τὰ μὲν δόρατα ὀρθὰ προτειναμένους, τὰς

δ' ἀσπίδας εἰς γόνυ προερεισαμένους. Nepos Corn. ex Theopompo, aut Calliſthene fortaſſe, in Chabr. cap. 1: *Reliquam phalangem loco* (Chabrias) *vetuit cedere, obnixoque genu ſcuto, proiectaque haſta impetum excipere hoſtium docuit. Id novum Ageſilaus contuens, progredi non eſt auſus, ſuoſque iam incurrentes tuba revocavit.* Ubi Lambinum conſule. Wess.

ead. l. 10. Ἄνδρας ἀγαθοὺς γίνεσθαι) Frequens de viris fortibus. Ioſeph. Bell. Iud. L. VI, 1, 5: τίς γὰρ οὐκ οἶδε τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν ὅτι τὰς — ψυχὰς — αἰθὴρ ξενοδοχῶν ἄστροις ἐγκαθιδρεύει. Xenophon Exp. Cyr. L. II, p. 226: ὦ ὑμεῖς, οὐδ', εἰ πάνυ ἀγαθοὶ εἴητε, μάχεσθαι ἂν δύναισθε. Polyaen. III, 9, 14: μὴ ἀναγκάσωμεν ἀγαθοὺς γενέσθαι τοὺς πολεμίους. Aliter Herodotus II, 120, de Hectore, καὶ πρεσβύτερος, καὶ ἀνὴρ ἐκείνου μᾶλλόν γ' ἐών· & L. VII, 210. Sed vide Th. Gataker. in Anton. L. IV, p. 97. Wess.

Pag. 348. *l.* 11. Δύναιντο καὶ φθάσαι κ. τ. κ. οἱ Λακεδαιμόνιοι) Egregia ea ſunt, quae de verbo φθάσαι M. Meibomius ad Cebet. Tab. p. 29, & ex Budaeo Theſ. T. IV, p. 134, H. Stephanus conduxerunt. Hoc vero rarum, &, ſanum ſi ſit, ſatis ſingulare, φθάσαι κατὰ τὸν κίνδυνον, *in periculum citius incurrere.* Addidiſſent fortaſſe alii φθάσαι κακόν τι παθεῖν, ut alibi Herodianus. Non diffitebor, mihi in mentem veniſſe mendi ſuſpicionem: putabam, ad Thebanos, Spartanorum hoſtes, referenda eſſe; dediſſe ergo φθάσαι κατὰ τὸν κίνδυνον τοὺς Λακεδαιμονίους, poſſe eos in certamine Spartanos antevertere, ac ſuperiores abire, ut c. 26, φθάσαι σπεύδων τοὺς Λακεδαιμονίους. Sed urgere id nolim. Wess.

Pag. 349. *l.* 9. Καὶ διδάξαι μηδὲν ἄγαν κατελπίζειν) Non diſſimilia poëtae Anthol. L. I, 80. In his vero reſpectum eſſe ad vetus dictum, cuius auctor in Schol. Hippolyt. Euripid. v. 265 deſignatur, ΜΗΔΕΝ ΑΓΑΝ, neminem fugit. Wess.

Pag. 350. *l.* 1. Καὶ τὰς εἰκόνας τὰς ὑπὸ τοῦ δήμου δοθείσας αὐτῷ) Honores Chabriae ob res praeclare geſtas ab Athenienſibus decretos tangit Demoſth. Or. in Leptin. pag. 295. De ſtatua ſic Nep. Cornel. Chabr. c. 1: *Hoc uſque eo tota Graecia fama celebratum eſt, ut illo ſtatu Chabrias ſibi ſtatuam fieri voluerit, quae publice ei ab Athenienſibus in foro conſtituta eſt.* Wess.

ead. l. 4. Στρατεύσαντες ἐπὶ Θεσπιὰς) Xenophontem ſi audis geſta paullo aliter res eſt. Eum conſule Hellen. V, pag. 448. Wess.

Pag. 351. *l.* 12. Τρόπαιόν τε ἔστησαν) Iterum Xenophonti. vide L. V, p. 450. Wess.

ead. l. 13. Κατεθάῤῥησαν τῆς τῶν Σπαρτ. δυνάμεως) Obfirmato contra Spartanorum potentiam erant animo, contraque eam audentiores ibant. Infra c. 43 de Aegyptiis, καὶ κατεθάῤῥουν τῶν πολεμίων. Et Lib. XVII, 45, οἱ Τύριοι — κατεθάῤῥησαν τῶν πολεμίων. Gregor. Nyſſenus Epiſtolarum, quas Zaccagnius Monum. Veter. inſeruit, XII, pag. 383, καταθαρσῆσαι τῆς πρὸς ἐναντίους μάχης. Non admodum diſſimile παραβάλλεσθαι καὶ κατατολμᾷν τῶν πολεμίων Polybii L. III, 103, & τῆς ἀπονοίας ἔδωκεν ἂν δίκην, ἐν ὅροις Ῥωμαίων, ὧν κακῶς κατετόλμησεν Gregorii Nazianzeni Or. III, p. 68. Verum huic generi alius fuit locus. Wess.

Pag. 352. *l.* 1. Πόλλις ὁ τῶν Λακ. ναύαρχος) Eadem διττογραφία in praefecti nomine apud Polyaen. L. III, 11, 11. Πόλλιν tamen malunt praeter eos, quos vir doctus ibidem adſcripſit, Ariſtides T. III, p. 383, & Suidas. Wess.

Pag. 353. *l.* 5. Ὧν ἡγεῖτο Κήδων &c.) Fruſtra haec alibi quaeres. Xenophon proelii meminit, ſed obiter & brevi ſermone, Hellen. L. V, p. 451. Habet, quae huc referenda ſunt, Polyaenus Strateg. L. III, 11, 11. Wess.

Pag. 354. *l.* 1. Ἀναμνησθεὶς τῆς ἐν Ἀργινούσαις ναυμαχίας) Vide de navali eo proelio, & iniquiſſima ducum condemnatione, L. XIII, 99, 101 &c. Wess.

ead. l. 5. Εὐλαβήθη μή ποτε) Vide ad p. 299 l. 11. Steph.

ead. l. 11. Τῶν μὲν Ἀθηναίων &c. τριήρεις ὀκτωκαίδεκα) Negat Demoſthen. Or. in Lept. pag. 294, duce Chabria ullam unquam Athenienſes aut navim aut militem amiſiſſe. Ἐνὶ δὲ κεφαλαίῳ, inquit, μόνος τῶν πάντων στρατηγῶν οὐ πόλιν, οὐ φρούριον, ΟΥ ΝΑΥΝ, ΟΥ ΣΤΡΑΤΙΩΤΗΝ ἀπώλεσεν ΟΥΔΕΝΑ, ἡγούμενος ὑμῶν. Longe utique diſcedens a Diodoro: neque hac tantum in re, ſed & in numero captarum de Spartanis navium, quas XLIX fuiſſe affeverat. Ἐνίκησε, paullo ante dixit, Λακεδαιμονίους (Chabrias) ναυμαχίᾳ, καὶ πεντήκοντα μιᾶς δεούσης ἔλαβεν αἰχμαλώτους τριήρεις. Vide, quae ſuccedunt, ad Chabriae laudes ſatis oratorie digeſta. Wess.

Pag. 355. *l.* 2. Τῷ δὲ βασιλικῷ στόλῳ χρησάμενοι) Conf. L. XIV, 83. Wess.

ead. l. 5. Μάρκος Μανίλιος) Immo Μάνλιος. Gliſcebat hoc anno in dies Romae ſeditio, quam magis metuendam auctor faciebat M. Manlius. Oppreſſus is eſt inſequente apud Livium L. VI, 20. Wess.

ead. l. 10. Τῖτον καὶ Μάρκον) Priori adiunge Κοΐντιον, poſteriori Φούριον. Ante Κορνήλιον pone Σερούϊον. Faſti addunt Πόπλιον Οὐαλέριον. RHOD. Rhodomani emendatio ſi valeat, non quatuor, quot creatos hoc anno auctor ait, ſed quinque erunt Tribuni iure conſulari. Mallem ex praeſcripto Coislin. Σερούϊον Κορνήλιον, Σουλπίκιον, Λ. Π. Τῖτον Κοΐντιον. Livius M. Furium & P. Valerium illis collegas adiungit, Papirio quoque Caii praenomen imponens, L. VI, 18. WESS.

ead. l. 12. Δάμων Θούριος) Et quidem τὸ πρῶτον, quod opportune addit Pauſan. Achaic. c. 25; vicit enim Damon iſte & ſequente Olympiade. WESS.

Pag. 356. *l.* 9. Οἱ δὲ προνενικηκότες, ἐπαρθέντες &c.) De Thracibus, qui ad Triballos in ipſo certamine tranſierint, nihil Aeneas, rem hanc ceteroqui diligenter exponens, Poliorc. c. 15. Liberemus eum, ferente ita occaſione, gloſſemate, quo oratio inquinata eſt. Οἱ δ' Ἀβδηρῖται ὑπερφρονήσαντες αὐτῶν διὰ τὸ προειργασμένον ἔργον ἐπεβοήθησαν πασσυδίῃ. οἱ δὲ (Τρίβαλλοι) ὑπῆγον αὐτοὺς εἰς τὰς ἐνέδρας. Sic oportet. Nam πάσῃ ῥώμῃ καὶ προθυμίᾳ, quae πασσυδίῃ arctiſſime connectuntur, explicandi gratia appoſita ſunt. Affirmant Grammatici, quibus Πασσυδίῃ non aliud eſt ac μετὰ πάσης ὁρμῆς· πανστρατιᾷ· ὁμοθυμαδόν. Vide modo Heſychium, Suidam, Euſtathium in Il. B, p. 166. WESS.

Pag 357. *l.* 1. Χαβρίας ὁ Ἀθηναῖος &c.) De eo nihil Aeneas. Vereor etiam, ut ſatis ſanum eius ſit nomen. Dicit, Chabriam dolo quorundam peremtum Abderis fuiſſe. Atqui Chabrias, nobiliſſimus Athenienſium dux, ſexto decimo abhinc anno in Chio periit, Demoſthene, Corn. Nepote, ipſoque Diodoro L. XVI, 7, teſtibus. Erraſſe dices auctorem. Fateor, id fieri potuiſſe, quamquam in viro adeo illuſtri erroris anſa videtur difficilior. Culpa certe in amanuenſes, qui plura hoc in ſcriptore admiſerunt, recidere poterit. Nec quidquam tamen definio, ſuſpicionem iniecisſe contentus. WESS.

ead. l. 6. Τάς τε ναῦς τῇ πόλει προσηγάγετο) Interpres, *naves urbi infeſtas admovet.* Ego vero id non laudo. Vetat uſus verbi προσάγεσθαι, vetant ſequentia. Προσάγεσθαι ſedem habet in gentibus & civitatibus, quas aut armis, aut oratione, victores ſuae patriaeque ditioni adiiciunt. Noſter L. I, 68, τὰς δ' ἄλλας τῆς Φοινίκης πόλεις καταπληξάμενος προσηγάγετο. Et L. XVIII, 52, ἐπῄει τὰς ἑξῆς πόλεις — ἃς δὲ πειθοῖ προσαγόμενος. Pro quibus φιλανθρωπίαις προσάγε-

σθαι τοὺς Ἕλληνας eiuſdem lib. c. 7, & *πρᾳότητι προσάγεσθαι* in Xenoph. Ageſil. pag. 13 ed. Oxon. Quae ſequuntur, idem confirmant. Ὁμοίως enim *ἔπεισεν ἀποκλίναι πρὸς Ἀθηναίους* poſtulant apertiſſime, ut & haec ad Athenienſium amicitiam & ditionem acceſſerint. Sana itaque ſi fuerint verba, indicabunt, Timotheum *naves Athenienſium civitati adiunxiſſe*: quod probe animadvertit Lambinus ad Nepot. Timoth. c. 2. Tum vero omnia, quae ſuccedunt, naves itidem ſpectabunt, haud ſane commode. Inſulas, genteſque per Acarnaniam Timotheus ad Athenienſium ſocietatem allexit, non ſolas naves. Vide ergo, an fuerit *τῆς τε νήσου τὰς πόλεις προσηγάγετο*. Sic addentur prorſus congrue *καὶ τὰς κατὰ τὴν Ἀκαρνανίαν ὁμοίως* &c. videlicet *πόλεις*. Si tamen hoc nimium videatur, ſcribi poterit *τήν τε νῆσον τῇ πόλει προσηγάγετο, καὶ τὰ κατὰ τὴν Ἀκαρνανίαν* & reliq. Ego prius praeopto. Timotheus hac expeditione *Corcyram ſub imperium Athenienſium redegit, ſocioſque idem adiunxit Epirotas, Athamanas, Chaonas, omneſque eas gentes, quae mare illud adiacent*, ſicut eius in Vita c. 2 Nepos ſcripſit. WESS.

ead. l. 8. Ἀλκέταν δὲ τὸν Μολοττῶν βασιλέα &c.) Sibi eum & patriae conciliavit: unde Timothei amicis accenſetur & hoſpitibus in Or. Demoſthenis in Timoth. p. 658. WESS.

ead. l. 12. Περὶ Λευκάδα) Meminit Xenophon extr. L. V Hellen. & Polyaenus L. III, 10, 3, huius pugnae. Lacedaemoniorum tamen claſſi praefectum hic *Nicomachum*, ille *Nicolochum* appellat, non ſine errore. WESS.

ead. l. 14. Δι' ἀνδρείαν καὶ στρατηγίαν) H. Stephanus *videri legendum* ait *δι' ἀνδρείας καὶ στρατηγίας, ut dixit διὰ δυνάμεως*. Cui nunc quidem refragari nolo. Sic huius lib. cap. 56 de Epaminonda, *διὰ τῆς ἰδίας ἀνδρείας καὶ στρατηγικῆς συνέσεως τοὺς* &c. *κατηγωνισμένος*. Confer tamen cap. 39. WESS.

Pag. 358. *l.* 10. Οὐδέποτε τοῦτο σύνεβη γενέσθαι &c.) Memorabile hoc ad Tegyras Pelopidae ductu pugnatum certamen deſcribit Plut. in Pelop. p. 287, itidem ſubiiciens, *πρότερον οὐδέποτε Λακεδαιμόνιοι πλείονες ὄντες ὑπ' ἐλαττόνων ἐκρατήθησαν, ἀλλ' οὐδὲ ἴσοι πρὸς ἴσους ἐκ παρατάξεως συμβαλόντες*, quod gloriam profecto Thebanorum haud parum auget. WESS.

Pag. 359. *l.* 1. Τὴν τῶν Σικελικῶν σύνταξιν) Laudat Hermiae Methymnaei *τρίτην Σικελικῶν* Athenaeus Deipnoſoph. L. X, p. 438 C, neque id G. Io. Voſſium fugit, sed

difficulter obtenturum, ut cetera, quae Hermiae nomine citantur, huius ſint opuſcula. Wess.

ead. l. 6. Λεύκιον Οὐαλέριον &c.) Tribunos militum conſulari poteſtate ſic corrige: Λ. Οὐαλ. Κρίσπον, Αὖλον Μάνλιον, Σερούϊον Σουλπίκιον, Λεύκιον Λουκρήτιον. Faſti annumerant L. Aemilium, M. Trebonium. Rhod. Correctioni Rhodomani obeſt Livius L. VI, 21, L. Valerium Publicolam deſignans. Itaque *Criſpus* aliorſum pertinet. Onuphrius Panvinius Faſt. ad ann. CCCLXXI *Criſpum* Trebonii eſſe cognomen, Pighius vero eundem in annum, Criſpi cognomen cui tribuendum, ſe non videre ait. Fabium nullum hoc anno apud Livium haberi, ſed *Flavum* videri Diodorum voluiſſe, quod id cognomen M. Trebonio tribuatur. Atque hoc fortaſſe verum eſt. In *Criſpo* haereo, neque ſat ſcio, unde venerit. Wess.

ead. l. 14. Τοὺς παρακαλέσοντας &c. κοινὴν εἰρήνην συνθέσθαι) De Legatis his nihil Xenophon, tantum memorans Athenienſes miſſis Spartam legatis pacem ſociaſſe L. VI, p. 456, Rer. Graec. cetera negligens, quod pax ea in breve tempus valuerit. Wess.

Pag. 360. *l.* 3. Κατέστησαν οἱ Ἕλληνες ἐξαγωγεῖς) Id verum eſſe poteſt. Sed nihil admodum tum quidem effecerunt, bello inter Athenienſes & Spartanos recrudeſcente. Altera pace, quae poſt tres annos coaluit, ἐξαγωγεῖς iſti praeſidia & Harmoſtas Lacedaemonios ex Graeciae urbibus eduxerunt, auctore Xenophonte L. VI, p. 464, Hellen. Wess.

ead. l. 6. Κατὰ πόλιν γίνεσθαι τὰς σπονδὰς) *Oppidatim* bene interpres. Ita hoc lib. c. 50, διὰ τὸ πᾶσιν ἀρέσκειν κατὰ πόλιν γίνεσθαι τοὺς ὅρκους. Polybius Excerpt. Leg. XLVI, p. 1193, οἱ μὲν κατ' ἰδίαν, οἱ δὲ κατὰ πόλιν — ἐγκαλοῦντες τῷ Φιλίππῳ. Ioſephus Belli I. L. IV, 10, 6, Τὸ πρόθυμον τῶν δήμων καὶ τοὺς κατὰ πόλιν ὅρκους ἀπαγγέλλων, i. e. *ſingulis in urbibus praeſtita.* Simili uſu Appianus L. V B. Civil. pag. 1077, ἐν δὲ Συρίᾳ τοὺς κατὰ πόλιν ἐξῄρει τυράννους. Et Ariſtides de Conone T. I, p. 296, Λακεδαιμονίους κατὰ νῆσον καὶ πόλιν νικῶν. Quorſum vero haec omnia? Ut S. Lucam nullo iure tentari oſtendant, cum Evang. c. VIII, 1, καὶ ἐγένετο, inquit, ἐν τῷ καθεξῆς, καὶ αὐτὸς διώδευε ΚΑΤΑ ΠΟΛΙΝ καὶ ΚΑΤΑ ΚΩΜΗΝ, κηρύσσων. Potuerat, ſi viſum ita fuiſſet, ΚΑΤΑ ΠΟΛΕΙΣ καὶ ΚΑΤΑ ΚΩΜΑΣ, ſicuti Ioſeph. Ant. I. L. XIV, 9, 2, ὕμνουν γοῦν αὐτὸν ἐπὶ τούτῳ κατὰ κώμας καὶ πόλεις. Sed ut id recipiatur & praeferatur, cauſa

utique nulla eſt. Recte ergo Th. Beza vertit, *& factum eſt deinceps, ut ipſe iter faceret oppidatim & vicatim, praedicans.* Wess.

ead. l. 9. Καλλιστράτου δὲ τοῦ δημαγωγοῦ τὸν λόγον &c.) Vid. Corn. Nep. in Epamin. c. 6, & Plut. Apophtheg. pag. 193 D. Id vero dubites haud immerito, legationemne hoc tempore obierit, & pro concione ea dixerit Calliſtratus orator. Xenophon quidem certe altera pacificatione Calliſtratum Spartae egiſſe, & in Thebanos invectum eſſe, teſtis eſt. Quin ſi rerum ſeriem, quam idem ille Xenophon pertexit, conſideres, verior potiorque eius cauſa videbitur. Inſpice L. VI, 459, Hellen quaeque diſputavit H. Dodwellus Ann. Xenoph. p. 275. Wess.

Pag. 361. *l.* 3. Παρεχώρουν ἀλλήλοις, οἱ μὲν κατὰ γῆν &c.) Hoc rectiſſime hunc in annum refertur. Timothei enim ad Leucada victoriae is fructus fuit. Nepos in Timoth. c. 2: *Quo facto Lacedaemonii de diutina contentione deſtiterunt, & ſua ſponte Athenienſibus imperii maritimi principatum conceſſerunt, pacemque his legibus conſtituerunt, ut Athenienſes MARIS DUCES eſſent.* Adduntur ibidem de ara PACI publice tum facta, quae in anterius tempus ab aliis conferuntur, ut D. Lambinus docuit. Wess.

ead. l. 15. Καὶ Γοργίας) Sic & c. 50 huius libri. Plut. in Pelop. p. 284 Γοργίδας, & Polyaeno L. II, 1, 2; at c. 5. eiuſdem libri prorſus, uti hic, Γοργίας. Mutat Caſaubonus, haud equidem ſcio, an inconſulte. Solent certe, ut ſaepe diximus, primitiva & patronymica eodem in homine ſedem habere commodam. Wess.

Pag. 362. *l.* 3. Καὶ μάλιστα τῆς Πυθαγορικῆς φιλοσοφίας) Habuit eius ſectae praeceptorem Lyſim, de quo ad Excerpt. Valeſ. p. 246 fortaſſe plura proferentur. Wess.

ead. l. 10. Ἄρδην σχεδὸν κατακόψαι) Multo hoc congruentius. Auctor ipſe L. II, 44, τό τε στρατόπεδον τῶν Περσῶν κατέκοψε. Et L. III, 55, εὐγενῶς μαχομένας ἁπάσας κατακοπῆναι. Et ſaepiſſime alias. Wess.

Pag. 363. *l.* 5. Ἀπειραγάθως χρώμεναι) Compoſitum eſt, uti ἀπειροκάλως, quod frequentiore teritur uſu. Noſtrum Lexicorum conditores praetereunt plerique, quem ad modum & ἀπειραγαθίαν, qua Polybium ad honeſti virtutiſque ignorantiam deſcribendam uſum fuiſſe, optime recordor. Wess.

ead. l. 13. Πρῶτον δὲ τῶν Φιαλέων οἱ φυγάδες &c.) Urbs Φιγαλέα & Φιάλεια dicebatur promiſcue; unde incolae

modo Φιγαλεῖς, modo Φιαλεῖς. Vid. Pauſan. Lib. VIII, 3 & 39, ubi & templi in ea urbe Bacchi, in cuius honorem τὰ Διονύσια, mentio, & Polybium L. IV, 3 & 79, denique Stephanum in Φιγαλέα. Non longe ab urbe diſtabat Ἡραία propter Alpheum flumen in Arcadia poſita, de qua idem Pauſanias L. VIII, 26, Ariſtoteles Polit. L. V, 3, & Dio Chryſoſtomus Or. I, p. 11 A. Wess.

Pag. 364. *l.* 14. Μεταστῆσαι τὴν πολιτείαν) Popularis ſtatus Megaris valebat: hinc turbae, quarum occaſione potentiores & ὀλιγαρχίας ſtudioſi urbe eiecti ſunt, nec ſine damno tamen factionis adverſae. Vide Philoſophum Politic. L. IV, 15, & V, 5. Wess.

Pag. 365. *l.* 2. Καὶ γνωσθέντες ἀνῃρέθησαν) In his obſcuri nihil eſt. Sed Codd. diſcordia facit, ut de ſcripturae veritate dubitem vehementer. Quid enim inter γνωσθέντες, στασιάσαντες & σταλέντες commune? Fieri poteſt, ut σταλέντες genuinum ſit. Certe καὶ σταλέντες ἀνῃρέθησαν ſi verteris *& repreſſi morte poenas dederunt*, ſive, *contrucidati ſunt*, non erit huic loco incongruum. Wess.

ead. l. 8. Κρατήσαντες οἱ Φλιάσιοι τῶν φυγάδων) Non intercedam, ſi bina ultima tollantur ex Reg. 2. praeſcripto. Arbitror autem ad hanc Phliaſiorum ſeditionem reſpicere Demoſthen. Or. περὶ Συνταξ. p. 101. Wess.

ead. l. 15. Κόϊντον Κράσσον) Poſt Κόϊντον dele Κράσσον; & diſtingue ante Κορνήλιον, & ſcribe Σερούϊον. At Φάβιον Ἄλβον muta in Λεύκιον Αἰμίλιον. Faſti edunt inſuper *L. Papirium* & *C. Sulpicium*. Rhod. Suas emendationes Rhodomanus vertendo ſecutus eſt, quae ſi valeant, auctori cum Livio L. VI, 22, nulla erit diſcordia. Sed medicina & audacior & violentior videtur. Mallem ego cognomen Κράσσον Papirio adiungere, qui eo utebatur, & ante Κορνήλιον ſcribere Σερούϊον, quod praenomen praecedens vocabulum abſorbere facile potuit. In *Fabio Albo* nihil expedio, ut nec Pighius & Panvinius in Faſt. ad ann. CCCLXXII. Wess.

Pag. 366. *l.* 3. Ἰφικράτης &c. ὄντων δισμυρίων) Vid. ſuperius c. 29. Nep. Cornelius conductitium exercitum, *cuius numerus duodecim millium fuit*, Iphicratem duxiſſe in Aegyptios prodit eius in Vit. c. 2. Wess.

ead. l. 14. Εἰς πόλιν Ἄκην) Serior aetas Ptolemaida vocavit. Hoc natum eſt nomen ex Hebraeorum *Acco:* nam quae Stephanus & Etymologus in Ἄκη de Hercule, ibidem ſanitati reſtituto, & urbe ab ἀκεῖσθαι dicta, in medium

produxerunt, Graecorum fabulas ſapiunt. Opportune Strabo L. XVI, p. 1099: ἡ Πτολεμαΐς ἐστι μεγάλη πόλις, ἣν Ἄκην ὠνόμαζον πρότερον· ᾗ ἐχρῶντο ὁρμητηρίῳ πρὸς τὴν Αἴγυπτον οἱ Πέρσαι. Hinc enim liquet, cur copiae Perſicae in hanc urbem fuerint conductae. Prave ergo a nupero Polyaeni editore Lib. III, 9, 56, verba Ἰφικράτης ἐν Ἄκῃ πυθόμενος mutantur ἐν Θρᾴκῃ, & eo quidem colore, quod nulla Ἄκη apud Geographos occurrat. Vidit deinde imprudentius id fuiſſe dictum, nec Ἄκην tamen retinere voluit, quippe Iphicratis rebus, ut putavit, minime convenientem. Tu potius Boſium confer in Corn. Nepotis Datam. c. 5, & Hadriani Relandi Palaeſt. L. III, p. 536. Ceterum, quin Ἀρτάβαζος corruptum ſit ex Φαρνάβαζος, dubitandum non videtur. WESS.

Pag. 367. *l.* 11. Ὡς ἐπίπαν γὰρ οἱ τῶν Π. &c.) Satis ad ſententiam loci fuerit, ſi plerumque Perſarum duces id factitaſſe cenſeas. Vid. ad L. II, 2. WESS.

ead. l. 15. Νεκτάνεβις) Sic quoque ex Manethone in Chron. Euſebius. Alius eſt Νεκτανεβὼς, ſive *Nectanebus*, apud Corn. Nep. Chabr. c. 2. De eo infra c. 92. WESS.

Pag. 368. *l.* 7. Πύργους μεγάλους ἔχουσα) Conf. Lib. I, 33. WESS.

ead. l. 9. Τὸ Πηλουσιακὸν στόμα κατεσκεύασαν) Ferri hoc poſſet, niſi omnia, quae ſuccedunt, ad unum regem referrentur. Malo κατεσκεύασεν. WESS.

Pag. 369. *l.* 2. Οὔτε τοῖς ἱππεῦσι προσπελάσαι) Naſci poſſet ſuſpicio, quae & iniecta a viro eſt docto Miſcellan. Obſerv. Vol. III, pag. 307, de προσελάσαι, trito admodum, cum de equitatu ſermo eſt, vocabulo, niſi auctor de appropinquantibus equitibus adhiberet ipſe L. III, 37, ἅμα δὲ τῷ προσπελάζειν τὸ μὲν θηρίον μετεωρότερον τῶν ἱππέων ἐξῆρε τὸν αὐχένα. WESS.

ead. l. 10. Ἔχον ἠϊόνα παρήκουσαν ἐφ' ἱκανὸν τόπον) Pindarus Μένδητα παρὰ κρημνὸν θαλάσσης ἔσχατον dixerat, urbe praecipiti litori impoſita. Sed erravit, docente Ariſtide T. III, p. 610. WESS.

Pag. 370. *l.* 10. Ἐπικαιροτάτην οὖσαν πόλιν) Deſcribitur L. I, 50. WESS.

Pag. 371. *l.* 2. Τό, τε θράσος αὐτοῦ) Praeſtat θάρσος, quod in laude poni ſolet, cum alterum temeritatem quandam exprimat, ut alias eſt oſtenſum. WESS.

ead. l. 6. Ἐφθόνουν αὐτῷ &c.) Hiulca oratio eſt. Rhodo-

manus in not. Addend. ſuccurrit, *defectus*, inquiens, *ſed non enormis, qui ita ſuppleri poteſt*: οἱ δὲ περὶ τὸν Φαρνάβαζον μᾶλλον ἐφθόνουν. Cui non repugno: deſit certe ſimile quiddam. WESS.

Pag. 372. *l.* 1. Τῶν ἐτησίων ἤδη γενομένων) Vide, quae auctor diſputat L. I, 39, de Eteſiis & Nili incremento. WESS.

ead. l. 9. Καθάπερ Κόνων ἔπαθεν ὁ Ἀθηναῖος) Mortem ſuppliciumque Cononis, ut ſupra ſignificavimus, diſſimulavit auctor, certe praeteriit ſilentio. Conf. viros doctos ad Corn. Nepot. Conon. c. 5. WESS.

Pag. 373. *l.* 2. Οὗτος γὰρ παραδ. στρατ. τε ἀγχίνοιαν ἐσχηκέναι) De genere eius, & quibus artibus inclareſcere coeperit, non pauca Ulpian. ad Demoſth. Midian. p. 335, quae exſcribere non vacat. WESS.

ead. l. ult. Ἀπὸ τῶν ἀσπίδων ὁπλῖται καλούμενοι) Ut πελτασταὶ dicuntur ἀπὸ τῆς πέλτης, ſic ἀσπισταὶ iuxta quoſdam ἀπὸ τῆς ἀσπίδος, non autem ὁπλῖται. Nec imaginari poſſum, unde vox haec ὁπλῖται irrepſerit; niſi forte ita Diodorum ſcripſiſſe ſuſpicandum eſt, οἱ μὲν πρότερον ἀπὸ τῶν ὅπλων ὁπλῖται, καὶ ἀπὸ τῶν ἀσπίδων ἀσπισταὶ καλούμενοι &c. Homero autem ἀπὸ τῆς ἀσπίδος ſunt ἀσπιδιῶται: & certe ἀσπισταὶ tanquam ab ἀσπίζω formare malim. STEPH. Quae vir doctus annotavit, ſpeciem quandam praeferunt, ſed quae facile diſpelli poteſt. Poëtarum vocabula ſunt ἀσπιδιῶται, ἀσπιστῆρες & ἀσπισταὶ, hiſtoriarum ſcriptoribus vix uſu trita. Contra frequentiſſimi ὁπλῖται. Hos dictos olim ait ἀπὸ τῶν ἀσπίδων, non utique ea ſententia, ac ſi Grammatice ἀπὸ τῶν ἀσπίδων formarentur ὁπλῖται. Id foret perridiculum atque abſurdum. At ὅπλα ſaepe ſunt ἀσπίδες, ſive *clypei*. Si dubites, vide hoc Euripidis Hecub. v. 14, ubi Polydorus,

—— —— Οὔτε γὰρ φέρειν ὅπλα
Οὔτ' ἔγχος οἷός τ' ἦν νέῳ βραχίονι.

Et ne longius abeam in re ſatis obvia, hoc Noſtri ex cap. 43, καὶ πολλὰ πλεονεκτοῦντες (Aegyptii) διὰ τὴν τῶν ὅπλων ὀχυρότητα, i. e. *clypeorum firmitate.* Perſae inſtructi erant *gerris*, quae erant ἐκ λύγων καὶ οἰσυϊνοι, *ex vimine & ſalignae*, uti Grammatici docent. Contra ea Aegyptiorum clypei ferro erant muniti, praeſtabantque adeo hac parte haud parum Perſis. Vult ergo id ſolum Diodorus, eos, quos Graeci ἀπὸ τῶν ἀσπίδων, quae eadem atque ὅπλα, prius nuncupaverant ὁπλίτας, a peltis deinde πελταστὰς fuiſſe di-

ctos. Rem eandem exſequitur Corn. Nepos, ſed in paucis diſſentiens, in Iphicrat. c. 1: *cum ante illum imperatorem maximis clypeis, brevibus haſtis, minutis gladiis uterentur. Ille e contrario peltam pro parma fecit, a qua poſtea* PELTASTAE *pedites appellantur — Haſtae modum duplicavit, gladios longiores fecit.* Porro, ſi ἐξ, cui ſedes ante ἀμφοτέρων, ſupervacaneum opineris, non pugnabo. WESS.

Pag. 374. *l.* 8. Ἰφικρατίδας ἀπ᾽ ἐκείνου καλουμένας) Vid. Paull. Leopardum Emendat. Lib. X, 1. Auctor Συναγωγῆς λέξεων χρησίμων ex Luciano in Coisl. Biblioth. p. 490: Ἰφικρατίδες, κρηπῖδες· ἀπὸ Ἰφικράτους πολλὴν φιλοκαλίαν περὶ τὴν ὑπόδεσιν ἐπιδεδειγμένου. Adde, quae Iungerman. ad Polluc. L. VII, 89, adſcripſit. WESS.

Pag. 375. *l.* 7. Τοῖς ἐπὶ τῆς Λακεδαιμονίων ἐπιστασίας &c.) Quomodo ſit intelligendus hic locus, ſi ſanus eſt, non video. Supra dixerat, Lacedaemonios favere oligarchiis ubique, Athenienſes vero ſtatui populari, & ita nunc in Zacyntho ait iis, qui a partibus Lacedaemoniorum erant, populum iratum eos omnes exſulare iuſſiſſe: poſtea vero ait, eos exſules ad Timotheum Athenienſium ducem confugiſſe, & eo iuvante bellum geſſiſſe contra eos, qui erant in urbe. Haec mihi videntur ἀσύστατα. Procul dubio non eſt integer hic locus: deſunt quaedam, quae (ut videtur) exſulum Lacedaemoniis faventium reditum & contrariae factionis Athenienſibus faventis expulſionem continebant. In hoc nodo ſolvendo nihil opis eſt in Xenophonte, qui de eo negotio nihil dixit: exſpectanda lux aliunde. PALM.

ead. l. 9. Οὗτοι δὲ πρὸς Τιμόθεον τὸν Ἀθηναίων &c.) Ante haec verba quaedam deeſſe, quae expulſorum Lacedaemoniis faventium reditum, deiectorumque ex inſula Athenienſibus amicorum caſum complectebantur, iuſtiſſima eſt Palmerii ſuſpicio. Quid enim Timotheo commune cum exſulibus, partes Spartanorum amplexis? Xenophon, etſi paucis tetigerit, rem affirmat: de Timotheo enim, pace inter Athenienſes & Lacedaemonios ſociata domum verſus vela faciente, τοὺς Ζακυνθίων φυγάδας ἀπεβίβασεν εἰς τὴν χώραν αὐτῶν inquit, inſuper adiiciens, reliquos Zacynthios Spartam legatos miſiſſe, quid ipſis a Timotheo illatum fuerit iniuriae commemoraturos, L. VI Hellen. p. 456. Zacynthi ergo ſuperiores erant Lacedaemoniorum ſtudioſi, exſulabant Athenienſium partibus addicti, quos Timotheus in patriam reduxit. Ceterum anno ſuperiore haec adminiſtra-

ta videntur, & mox quidem a pace inter Athenienſes & Spartanos conciliata. Docet clare Xenophon. Vertente anno Timotheum Athenis fuiſſe, & alii rei praepoſitum, ſuo loco dicetur. WESS.

Pag. 376. *l.* 7. *Δόντες τὴν ἡγεμονίαν Ἀριστοκράτει*) Nihil de Ariſtocrate, de Alcida, de Cteſicle ab Athenienſibus in Zacynthum miſſo Xenophon, quo in his deſcribendis longe uberior Diodorus, hoc quidem loco. WESS.

Pag. 378. *l.* 3. *Ἐπὶ τῆς χώρας καταληφθέντες*) Dubites, hoccine an *καταλειφθέντες* eligas. Poteſt utrumque non incommodam dare ſententiam, & rei geſtae congruam. Plataeenſes nihil tum quidem mali exſpectabant, mero meridie per agros ſparſi. *Ἐς τοὺς ἀγροὺς ἀποκεκλεισμένοι τῶν πυλῶν ἦσαν*, apud Pauſan. L. IX, 1, p. 713, adeoque *ἐπὶ τῆς χώρας καταλειφθέντες*, *relicti deſtitutique in agris erant.* Sed habet etiam *καταληφθέντες συνηρπάσθησαν*, quo ſe commendet, quod propterea non moveo. WESS.

ead. l. 8. *Τὰ ἔπιπλα λαβόντας ἀπελθεῖν*) Diſtinctius Pauſanias conveniſſe tradit, ut viri cum ſingulis, feminae cum binis veſtibus ante ſolis occaſum abirent. *Πρὸς δὲ τοὺς ἐγκαταληφθέντας ἐποίησαν οἱ Θηβαῖοι σπονδὰς, ἀπελθεῖν σφᾶς πρὸ ἡλίου δύντος, ἄνδρας μὲν σὺν ἑνὶ, γυναῖκας δὲ δύο ἱμάτια ἑκάστην ἔχουσαν.* Mox recte reſcribendum Rhodomanus vidit *οἱ μὲν Θηβαῖοι*, ut in Reg. 2. legitur. Neque enim Lacedaemoniis haec conveniunt. Vide Iſocratem Plataic. p. 448, & Pauſan. Lib. IX, 1, p. 713, ubi everſae urbis eiectorumque civium caſum in annum ſequentem, quo Athenis Aſteius praetura functus fuit, confert. WESS.

ead. l. 9. *Οἱ μὲν Λακεδαιμόνιοι*) Vitioſe pro *οἱ Θηβαῖοι*. RHOD.

ead. l. 10. *Καὶ Θεσπιὰς* &c. *ἐξεπόρθησαν*) Si non fallit Pauſanias, Theſpias poſt partam ad Leuctra victoriam Thebani everterunt: refert enim, Theſpienſes, quod Thebanis non admodum ſtuderent, ante proelium Leuctricum ex eorum caſtris diſceſſiſſe domum: metu dein eorundem relicta urbe Cereſſum confugiſſe, quod Theſpienſis agri munitum erat caſtellum: inde depulſos fuiſſe ab Epaminonda, L. IX, 14. Sed falſus eſt profecto. Nam cum ſequente anno de pace inſtauranda Spartanos inter & Athenienſes ageretur, *ἀπόλιδες* erant Theſpienſes, aegerrimeque utraque civitas ferebat *τὴν Πλαταιέων τε καὶ Θεσπιέων ἀναίρεσιν*, Xenophonte auctore Lib. VI Hellen. p. 461. Adde, inter cauſas

belli, a Cleombroto Thebanis illati, fuiſſe, ut Plataeenſium & Theſpienſium urbes in integrum reſtituerentur. Sic Noſter huius lib. c. 51. Wess.

Pag. 379. *l.* 2. Ἑξήκοντα καὶ πέντε) Xenophon εἰς ἑξήκοντα, nihil admodum diſſentiens. Eum Lib. VI, p. 456, adi. Wess.

ead. l. 10. Ἀθηναῖοι δὲ καὶ πάλαι μὲν ἀπεστ. Τιμόθεον) Id quidem verum eſt. Hoc tamen tempore claſſi imperator impoſitus fuit, ut Corcyraeis ſubveniret. Annum menſemque Demoſthenes ita ſignat Or. in Timoth. p. 658: Ἐπὶ Σωκρατίδου γὰρ ἄρχοντος, Μουνυχιῶνος μηνὸς, μέλλων ἐκπλεῖν τὸν ὕστερον ἔκπλουν Τιμόθεος οὑτοσί. Wess.

Pag. 380. *l.* 5. Μετενόησεν ὁ δῆμος, καὶ πάλιν αὐτῷ &c.) Negat Demoſthenes, imperium illi abrogatum gravemque dicam impactam ab Iphicrate & Calliſtrato tradens. Addit, deprecantibus amicis, reguliſque Alcetae & Iaſoni condonatum quidem Timotheum, claſſis tamen praefectura plane fuiſſe amotum. Αὐτὸν δὲ τοῦτον ἐξαιτουμένων μὲν τῶν ἐπιτηδείων καὶ οἰκείων αὐτοῦ ἁπάντων, ἔτι δὲ Ἀλκέτου καὶ Ἰάσωνος, συμμάχων ὄντων ὑμῖν, μόλις μὲν ἐπείσθητε ἀφεῖναι, στρατηγοῦντα δὲ αὐτὸν ἐπαύσατε, Orat. in Timoth. p. 658. Hoc amplius, Athenis Timothei cauſam inſequente anno, cui Aſteius Archon nomen dedit, fuiſſe diſceptatam, ventitaſſeque Alcetam & Iaſonem in urbem ad Timotheum, ut praeſentem periculo eriperent. His conſentanea ſcribit Xenophon, συγγνώμην οὐκ ἔσχον αὐτῷ (Τιμοθέῳ) ἀλλὰ παύσαντες αὐτὸν τῆς στρατηγίας, Ἰφικράτην ἀνθαιροῦνται, Hellen. L. VI, p. 457. Dices, privatum, quod tamen auctor haud feret, in claſſe Iphicratis Timotheum egiſſe: ſed nec id patitur Xenophon, Iphicratem laudans, quod prudenti uſus conſilio ſibi ad hanc expeditionem Calliſtratum & Chabriam ſocios adſciverit, ne abſenti nocerent, de Timotheo tacens, dicti lib. p. 461. Quem itaque auctor ſequatur, dicere non habeo. Wess.

ead. l. 11. Στρατηγὸν ἑλόμενοι Κτησικλέα) Paullo ante c. 46 Cteſiclem in Zacynthum ad res gerendas amandavit, unde eum tam cito rediiſſe, equidem haud opinor. Xenophon ſub idem tempus, quo Timotheus claſſi praeficiebatur, Στησικλέα, *Steſiclem*, cum 10C peltaſtis miſſum ait, ut per Moloſſorum ditionem Alcetae regis auxilio, ad mare atque in Corcyram tenderet: verius fortaſſe. Vide eius Hellen. Lib. VI, p. 457. Wess.

Pag. 381. *l.* 5. Τόν τε Μνάσιππον ἀνεῖλε) Bellum ille ſegniter & imprudenti ratione adminiſtrabat, nota, neque immerita, inuſtus ab eodem Xenophonte L. VI, p. 456 & 458. WESS.

ead. l. 15. Καὶ Κρίνιππος) In Xenoph. libro dicto p. 460 Ἄνιππος, & ad oram Κνίπος. Sed male. Κρίνιππον eundem vocat Polyaenus Strateg. L. III, 9, 55. WESS.

Pag. 382. *l.* 2. Νικοκλῆς ὁ εὐνοῦχος) Non meminit de caede Iſocrates, licet de Evagora & Nicocle multa dixerit. Nicocles fuit Evagorae legitimus filius, ut ex eodem Iſocrate patet. Sed ex eius ſilentio non eſt damnandus, ut falſus, hoc loco Diodorus. Nam is rhetor Nicocli adulatur, & ideo potuit praeterire tam dirum facinus. Theopompus certe L. XII Hiſtoriarum apud Photium, eunuchum quendam ait eam caedem patraſſe, ſed eum Thraſydaeum nomine, patria Eleum fuiſſe, ait. Occidit autem non ſolum Evagoram, ſed & eius filium Pythagoram, maiorem, ut puto, natu, & forte ut regnaret Nicocles, ut coniicere licet ex illo Theopompi loco cum Diodori collato, & ex rhetoris ſilentio, qui de morte Evagorae nec in Evagora, nec in duabus ad Nicoclem exhortationibus ne verbum quidem fecit. Ideo non dubito ex his praemiſſis concludere, hoc loco Diodori debere legi Νικοκλῆς καὶ ὁ εὐνοῦχος. PALM. In his aliquid deeſſe, ſuſpicio haud eſt iniuſta. Evagoram ab eunucho fuiſſe interemtum, conſentiunt Ariſtoteles Polit. L. V, 10, & ex Theopompo ſuo Photius Cod. CLXXVI. Patri ſucceſſiſſe Nicoclem, quem nemo, quod quidem reſcire potui, eunuchum perhibuit, Iſocrates teſtis eſt. Laudandum ergo Palmerii, etſi fortaſſe non bene cecidit, inſtitutum. Lege enim Νικοκλῆς καὶ εὐνοῦχος, ut ille correxit, neceſſario in regni etiam ſocietatem, ſicuti in parricidii partes venerat, admittendus erit eunuchus: de quo tamen Cypri rege quis memoravit? Potius acceſſero Simſonio, qui in Chron. ad ann. 3631 deficientem orationem ſupplevit & emendavit, Νικοκλῆς, ἐπεὶ ὁ εὐνοῦχος — βασιλέα, τῆς τῶν &c. Sic conſtat oratio, & ſceleris ſocietate eximitur Nicocles. Tractavit hunc quoque locum Hier. Wolfius ad Evagorae Iſocratei principium, viſuſque ſibi eſt animadvertiſſe, Diodorum ſecum pugnare: namque hic doceri, eunuchi fraude Evagoram periiſſe: eundem vero Evagoram rebus gerendis in Cypro praeponi L. XVI, 42, atque iterum interfici eiuſdem lib. c. 46. Sed aberravit a recto tra-

mite vir doctiſſimus. Evagoras iſte alius eſt, & prioris, uti videtur, filius: plures enim reliquit, non omnes quidem reges, neminem tamen privata conditione. *Οὐδένα ἰδιωτικοῖς ὀνόμασι προσαγορευόμενον*, Iſocrates ait in Evagor. p. 297. WESS.

ead. l. 7. *Ἐπ' ἄρχοντος — Ἀστείου*) Verum hoc hominis nomen, quod praeter Diodorum edunt Demoſthenes Or. in Timoth. p. 659, Pauſanias L. IX, 1, p. 713, Pariumque marmor. Solus Ariſtoteles L. I Meteor. c. 6, *ἐπ' Ἀρισταίου ἄρχοντος*, ubi ex margine *Ἀστείου* eſſe adſciſcendum, bene monuerunt viri docti. WESS.

ead. l. 8. *Μάρκον Φούριον* &c.) Inſignis hic tandem Livium inter & Diodorum concordia. Vide illum de his Tribunis conſulari poteſtate & bello Praeneſtino, quo de paullo ante Noſter, L. VI, 22. WESS.

ead. l. 14. *Ἐγένοντο πάθη τοιαῦτα*) De hoc genere dictum alias. Vid. not. in L. I, 93, III, 21, V, 8. WESS.

Pag. 383. *l.* 4. *Ἀλλὰ νυκτὸς τοῦ πάθους συμβάντος*) Noctu hanc calamitatem duabus illis urbibus exitium attuliſſe, Heraclides teſtatur etiam in Strabon. L. VIII, p. 590, & Aelianus de Animal. L. XI, 19. Suſpicor autem, Diodorum haec deſcripſiſſe ex Calliſthenis *Ἑλληνικῶν* opere, cuius extremo Lib. XIV meminit. Eum enim in his libris diſputaſſe diligenter, quemadmodum *Helice* & *Bura* ſint merſae, & quis illas caſus in mare, vel in illas mare immiſerit, novimus ex Seneca Q. N. L. VI, 23. Nam ſingulari Calliſthenem libro, quod vir egregius ad Strabonem opinabatur, de miſerabili urbium earum clade egiſſe, non liquet. WESS.

ead. l. 16. *Ἑλίκην τε καὶ Βοῦραν*) Strabo L. I, p. 102: *Βοῦρα δὲ καὶ Ἑλίκη, ἡ μὲν ὑπὸ χάσματος, ἡ δὲ ὑπὸ κύματος ἠφανίσθη*. Cuius opinio ſi valeat, earum altera hiatu terrae hauſta ſubſidit. Alii, pluresque numero, ut bene ibi vir magnus, utramque fluctibus abſorptam prodiderunt, in quorum ordine Ovidius etiam Metamorph. XV, 293, cum nota N. Heinſii. Quae quidem diſcordia ceſſabit, ſi eodem illo tempore & *χάσματα θαλάσσης* & *κυμάτων ἐπιδρομαὶ* fuerint, ſicuti auctor ait de Mundo c. 4, ſive *Chaſmatiae, qui grandiori motu, patefactis ſubito voratrinis, terrarum partes abſorbent*, apud Ammian. L. XVII, 7. Tum enim & altera fluctibus hauriri, alteraque voragine quadam peſſum ire potuit. Maior eſt difficultas in diſſenſu Polybii, pulchre animadverſa ab Ezech. Spanhemio ad Callim. H. Del. verſ. 101.

Affirmat enim prudentiſſimus ſcriptor, in ſuam uſque aetatem duraſſe in Achaia urbem Buram, deletis Oleno & Helice, L. II, 41. Sed & ea evaneſcet penitus, modo obſervetur, Buraeorum haud paucos, cum patria ea clade urbs exſtingueretur, peregre abfuiſſe: illos dein eodem nomine urbem in vicino colle condidiſſe. Id diſertiſſime docet Pauſanias L. VII, 25, p. 590, mirorque obſervatum non eſſe ab illuſtri viro. Hoc vero ſingulare, quod Aelianus in literas retulit de muribus, muſtelis, ſerpentibus & ſcolopendris, quae die Helices cladem antecedente quaſi agmine facto ea ex urbe exceſſerint. Ἀθρόα, inquit Hiſt. Anim. XI, 19, ὑπεξῄει τῇ ὁδῷ, τῇ εἰς Κορίαν ἐκφερούσῃ· quo in loco, niſi vehementer fallor, menda tenaciter haeret. Scripſeris τῇ εἰς Κερύνειαν ἐκφερούσῃ, & macula deerit. Nam prope Helicen in colle ad viam militarem Cerynea ſedem habebat. Μετὰ δὲ Ἑλίκην — ἥξεις ἐς πόλισμα Κερύνειαν· ᾤκισται δὲ ὑπὲρ τὴν λεωφόρον ἐν ὄρει, dicit Pauſanias L. VII, 25, pag. 589. Adde Polyb. II, 41, & Strabon. L. VIII, p. 593, qui Κεραυνίαν appellant, male, arbitror, & librariorum peccato. Polybii certe ſcriptus liber, qui Boecleri fuerat, Κεραύνειαν & c. 43 Μάρκος ὁ Γερυνεὺς praeferebat, a vero, quod fluvius Κερυνίτης aliaque apud Pauſaniam affirmant, non longe deflectens. Sed haec nunc non agimus. Wess.

Pag. 384. *l.* 10. Ἐννέα πόλεις) Immo vero *duodecim*, quas praeter Herodotum L. I, 145 & 148, annumerat Strabo L. XIV, p. 939. Admiſſa dein Smyrna eſt in ſacrorum & foederis ſocietatem, unde ΚΟΙΝΟΝ ΓΙ ΠΟΛΕΩΝ in Antonini Pii nummo de *communi XIII Ioniae urbium* viri docti interpretantur. Vid. Ez. Spanhem. de Num. Uſu & Praeſt. Diſſ. IX, p. 643, & Gottf. Olearium ad Philoſtrat. Vit. Apoll. L. IV, 5, ubi in urbium numero alius error. Wess.

ead. l. 12. Περὶ τὴν ὀνομαζομένην Μυκάλην) Vide Strabon. L. XIV, p. 947, & quae ibi vir magnus. Wess.

ead. l. ult. Πέμψαντες δὲ θεωροὺς Πυθῶδε) Saepe θεωροὶ, ut Grammatici monent, οἱ πεμπόμενοι εἰς θεοὺς, atque inprimis, qui Delphicum Apollinem ſciſcitatum mittuntur. Quare ἄνδρες θεωροὶ Δελφικῆς ἀφ᾽ ἑστίας in Sophoclis Oedip. Col. v. 409, & ἐδόκει δὲ καὶ θεωρὸν πέμψαι σφίσιν ἐς Δελφοὺς Pauſan. L. IV, 9, Archiaſque θεωρὸς, Corintho, ut Apollinem conſuleret, Delphos miſſus apud Plutarch. T. II, pag. 773 B. Plura non addo. Fecit abunde Dukerus ad Thucydid. L. V, 16. Wess.

Pag. 385. *l.* 1. Ἀφιδρύματα λαβεῖν) Opportunum hoc & ſignificantiſſimum. Miſſi erant legati, ut Ionibus peterent μάλιστα μὲν τὸ βρέτας τοῦ Ποσειδῶνος· εἰ δὲ μὴ, τοῦ γε ἱεροῦ τὴν ἀφίδρυσιν, teſte Strabone L. VIII, pag. 590. Impetrare ergo voluerunt aut ipſam Neptuni Heliconii imaginem, aut, ſi illa negaretur, aliam ad eius habitum & formam effictam. Id ἀφίδρυμα proprie; etſi vulgo pro quovis ſimulacro uſurpetur. Idem ille Strabo vocis uſum illuſtrabit L. V, p. 366, cum de Dianae Nemorenſis ſacris, λέγουσι δ' εἶναι, inquit, ἀφιδρύματα τῆς Ταυροπόλου· & L. IV, p. 271 A. Dianam aiunt κελεῦσαι συναπαιρεῖν — ἀφίδρυμά τι τῶν ἱερῶν λαβούσῃ· & L. IX, p. 618 A. Εἶτα Δήλιον τὸ ἱερὸν τοῦ Ἀπόλλωνος ἐκ Δήλου ἀφιδρυμένον. Atque ita ille ſaepe. Cape ad eum etiam modum ἀφιδρύματα θεῶν, ἅπερ τῷ ἀνδρὶ καὶ αὐτῇ πατρῷα ἦν, in Ioſephi Ant. I. Lib. XVIII, 9, 5. Wess.

ead. l. 3. Τῆς ἐν τῷ τότε μὲν Ἰωνίας &c.) Eo tempore, cum Ionum maiores ante Heraclidarum reditum illam regionem ararent & haberent. Aliter ſi intellexeris, error erit. Vid. Pauſan. L. VII, 6. Wess.

Pag. 386. *l.* 1. Τὰ χρήματα διαῤῥίψαντες τῶν Ἰώνων) Non ſacras tantum res disiecerunt, ſed & legatos ad aram iugularunt. Aelianus de Animal. L. XI, 19: ἐπειδὴ γὰρ ἠσέβησαν ἐς τοὺς Ἴωνας τοὺς ἀφικομένους οἱ Ἑλικήσιοι, καὶ ἐπὶ βωμοῦ ἀπέσφαξαν αὐτούς. Cui fere conſentit Pauſan. L. VII, 24. Wess.

ead. l. 5. Τοῦ δ' ἐκ Ποσειδῶνος — τὴν μῆνιν &c.) Ita & Pauſanias dicto loco μήνιμα ἐκ Ποσειδῶνος, & L. IV, 24, de terrae motu ἀπήντησεν ἐκ Ποσειδῶνος μήνιμα. Perſuaſerat ſibi credula vetuſtas, Neptunum *humentis* eſſe *ſubſtantiae poteſtatem*, quem propterea *ENNOSIGAEON & SISICHTHONA poëtae veteres & theologi nuncupaverunt*, docente Ammiano L. XVII, 8. Hinc quoque cultus illi omnibus in locis, quae terrae tremori obnoxia: quo quidem motu cum frequentiſſime concuteretur Aſiae ad Maeandrum regio, διόπερ εἰκός ἐστι, Strabo inquit L. XII, p. 668 C. καὶ τὸν Ποσειδῶνα τιμᾶσθαι παρ' αὐτοῖς, καίπερ μεσογαίοις οὖσι. Wess.

ead. l. 9. Οἰκητήριον γεγονέναι Ποσειδῶνος) Vid. Homer. Hym. XXI, 3, & quae Bern. Martinus notavit Var. Lect. L. IV, 3. Neptuno nuſquam terrarum amplior cultus & reverentia, quam quidem apud Peloponneſios: templa, feſti dies, tituli que ſine numero paene per Peloponneſum eius

in honorem decreti, atque a Pauſania collecti, id affirmant clariſſime. Vide eum, ſi tanti eſt. Wess.

Pag. 387. *l.* 1. Ὅ, τε γὰρ περὶ Φενεὸν ποταμὸς) Ladon intelligitur, ut ex Strabone Lib. VIII, p. 596, & Pauſania L. VIII, 20, cognoſces. Pheneo non longe diſtabat Stymphaliorum, in quo alterius fluvii miraculum, ditio. Polybius ſitum L. IV, 68, clariſſime ſignificat, cum de Euripida ἐποιεῖτο τὴν πορείαν διὰ τῆς Φενικῆς καὶ Στυμφαλίας inquit. Nam ita ſcripſiſſe virum optimum, auſim deierare, non, ut in editis, Φοινίκης, quae nulla hoc tractu. Φενεὸς format κτητικὸν, ut Stephanus oſtendit, Φενικὸν, idque, quod dixi, conſtabilit firmiſſime. Wess.

ead. l. 4. Περὶ τὸ Στύμφιον) Credo debere legi Στύμφαλον, niſi forte fuerit mons Στύμφιον circa Stymphalum, de quo ſiluerunt omnes alii auctores. Palm. Palmerii coniecturam occupavit Iſ. Caſaubonus ad Strabon. L. VIII, pag. 596. Ad Stymphalum Arcadiae fluvius Stymphalus hiatu quodam abſorbetur, emerſus dein in Argolide Eraſinus audit. Pauſanias Lib. VIII, 22: Οὗτος ἐς χάσμα γῆς κάτεισιν ὁ ποταμὸς, ἀναφαινόμενος δὲ αὖθις ἐν τῇ Ἀργολίδι, μεταβάλλει τὸ ὄνομα, καὶ αὐτὸν ἀντὶ τοῦ Στυμφάλου καλοῦσιν Ἐρασῖνον. Iunge alium Strabonis locum L. VIII, p. 570. Wess.

ead. l. 7. Πλὴν τῶν ἀσεβησάντων οὐδεὶς) Dubito, an iniuria illis accenſeantur decem Spartanorum naves, quae caſu ante Helicen ad ancoras ſtabant, iiſdem fluctibus hauſtae apud Aelianum de Animal. L. XI, 49. Wess.

ead. l. 13. Πόπλιον Ἄγκον) Pro Ἄγκον reſtitue Οὐαλέριον. In fine ſcribe Μάρκον Φάβιον. Rhod. Ferre id poſſem, niſi modum excederet medicina, atque auctori perpetua maneret cum Livio ceteriſque Faſtorum conditoribus diſcordia: unde nec Pighium probo, Τίτον Παπίριον in *Spurium* convertentem, ad ann. U. C. CCCLXXIV. Edit Livius L. VII, 27, Tribunos militum conſulari poteſtate ſex, duos Valerios, L. & P., L. Menenium, C. Sergium, P. ſive, ut corrigunt, Sp. Papirium, Ser. Cornelium. Noſter VIII, & pleroſque alios, haud dubie ſuis ex Faſtis. Fuiſſe vero Romae octo aliquando Tribunos conſulari iure, teſtis eſt imperator Claudius in Theſ. Gruter. p. 1011, ipſeque Livius, ſicuti egregie docuit Iac. Periz. Anim. Hiſt. c. 2, p. 46. Wess.

Pag. 388. *l.* 8. Ὀνομασθεῖσα πυρίνη δοκὶς) Id meteorum ab Ariſtotele videtur appellatum fuiſſe δοὸς. Sic enim ille Meteorolog. L. I, 6, de quodam meteoro, τὸ δὲ φέγγος

ἀπέτεινε μέχρι τοῦ τρίτου μέρους τοῦ οὐρανοῦ, διὸ καὶ ἐκλήθη ὁδός. Palm. Sermonem philoſophus eo Meteorolog. loco hac ipſa de lampade, ſeu trabe potius, inſtituit: unde ſuſpicio naſci poſſet, fuiſſe olim eo loco δοκός· namque & δοκοὶ εἶδος ἀστέρων ἐπισημασίαν τινὰ παρεχόντων apud Heſychium. Frequentius δοκίδες dicuntur, uti auctori de Mundo c. 2, Latinis *trabes*. Viſa autem haec *trabs* eſt anno ſuperiore, quo Athenis praetura *Aſteius* fungebatur, ſicuti praeter Ariſtotelem docet Marmor Parium, inque primis Calliſthenes, quem Noſter auctorem ſequi alias ſolet. Senecam audi Lib. VII Q. N. cap. 5: *Talem effigiem ignis longi fuiſſe Calliſthenes tradit, antequam Burin & Helicen mare abſconderet. Ariſtoteles ait, non trabem eam, ſed cometam fuiſſe.* Et poſt pauca: *In quo igne multa quidem fuerunt digna quae notarentur: nihil tamen magis, quam quod, ut ille fulſit in coelo, ſtatim ſupra Burin & Helicen mare fuit.* Wess.

ead. l. ult. Κατὰ τὰς ἰδίας ἑκάστων περιόδους) Rhodomanus in not. Addend. κατὰ τὰς ἰδίας ἀστέρων περιόδους emendavit: haud equidem ſcio, an male. Docet Diodorus, Chaldaeos ea fuiſſe opinione, cometas ſuos ſibi orbes habere, definitiſque annorum periodis revolvi, ſive περιοδικῶς ἀνατέλλειν, quae Pythagoreorum & Aegyptiorum quoque ſententia erat. Vid. ſupra L. I, 81, & Ariſtotelem Metereolog. L. I, 6. Idem principibus noſtrae aetatis philoſophis placere, nemini in hac literarum luce latere poteſt. Quid nuperrime vero in hoc genere tentarit Freretus, eius Diſſertatio patefaciet in Comment. Acad. Inſcript. T. XV, p. 6. Bene, ut ad inſtitutum redeam, de Chaldaeis, qui apud eos ſe ſtuduiſſe gloriabatur, Apollonius Myndius aiebat, *cometas in numero ſtellarum errantium poni a Chaldaeis, tenerique curſus eorum*, apud Senecam Quaeſt. Nat. L. VII, 3. Itaque ἑκάστων non movendum. Mox rectius idem vir doctiſſimus ἁπάντων συντελουμένων. Sic enim auctor L. II, 30. Wess.

Pag. 389. *l.* 11. Συνέθεντο κοινὴν εἰρήνην) Vid. Xenophont. Hellen. L. VI, p. 464. Sociatam autem eam eſſe hoc anno pacem, confirmatur his Dionyſii in Lyſia T. II, p. 85: μετὰ γὰρ Ἀλκισθένην ἄρχοντα, ἐφ' οὗ τὴν εἰρήνην Ἀθηναῖοί τε καὶ Λακεδαιμόνιοι καὶ βασιλεὺς ὤμοσαν. Demoſthenes, ſi ſi tamen is auctor Or. in Neaeram, in ſeq. annum refert p. 731, ὡς οὖν γίγνεται ἡ εἰρήνη ἡ Φρασικλείδου ἄρχοντος κ. τ. λ. quod feciſſe videtur, quoniam eo potiſſimum anno Spartanos inter & Athenienſes confirmata valuit. Wess.

Pag. 390. *l.* 7. Εὔρωστοι τοῖς σώμασιν ὑπῆρχον) Conf. ſuperius cap. 39. Thebani omneſque Boeotii magis firmitati corporis, quam ingenii acumini, inſerviebant, docente Nep. Cornelio Alcib. c. 11. Wess.

Pag. 391. *l.* 4. Φρασικλείδου) Sic & Demoſthenes, ut diximus. In Pauſania L. VI, 5: αὕτη Σκοτουσσαίοις ἡ συμφορὰ ΦΡΑΣΙΚΑΙΔΟΥ μὲν Ἀθήνησιν ἐγένετο ἄρχοντος, δευτέρᾳ δὲ Ὀλυμπιάδι ἐπὶ ταῖς ἑκατὸν, ἣν Δάμων Θούριος ἐνίκα τὸ δεύτερον· egregie, modo ΦΡΑΣΙΚΛΕΙΔΟΥ refingas cum Sylburgio, & errorem, qui re ipſa deprehenditur, negligas. Wess.

ead. l. 6. Μάνιον) Vitiatum ex Μάνλιον. Σέξστον verte in Σεξτίλιον, ut Faſti habent. Τιβέριον in Λεύκιον. Λεύκιον Λαβίνιον in Μάρκον Ἀλβίνιον, Μάλλιον in Μάνλιον. Videtur tamen, molliorem Graecorum enuntiationem ſecutus, ſemper Μάλλιον pro Μάνλιον ſcriptitaſſe. Rhod. Correctiones Rhodomani in concordiam Diodorum redigunt & Livium L. VI, 30, eſtque haud alienum vero, Μάλλιον, Σεξτίλιον, Ἀλβίνιον auctorem reliquiſſe: cetera nimia ſunt. Faſti ſex Tribunos huic anno imponunt: Trebonium & Erenucium ignorant prorſus, ſuntque haud dubie vitioſi; poſterior certiſſime. Vid. Pighium Faſt. ad ann. CCCLXXIV. Wess.

Pag. 392. *l.* 5. Συνήλγουν αὐτοῖς ἐπὶ ταῖς προσδοκωμέναις συμφοραῖς) Metus atque exſpectatio erat, certe apud Athenienſes, ne decimarentur. Xenophon Hellen. VI, p. 464: Οἱ μὲν Ἀθηναῖοι οὕτως εἶχον τὴν γνώμην, ὡς νῦν Θηβαίους, τὸ λεγόμενον μὲν, δεκατευθῆναι ἐλπὶς εἴη. Sic enim recte mihi verba conſtituiſſe videtur Palmerius Exercitat. p. 75. Reſpiciebant, quod ille monere neglexit, Athenienſes ad vetus illud in communi totius Graeciae decretum, quo ἐψηφίσαντο δεκατεύσειν τοῖς θεοῖς (τοὺς Θηβαίους) κρατήσαντες τῷ πολέμῳ τῶν βαρβάρων, cum Thebani, Xerxe Graeciam invadente, quieſcendum ſibi eſſe neceſſitate adacti ſtatuiſſent, apud Polybium L. IX, 33. De eo Noſter L. XI, 3. Adde Xenophontis L. VI, pag. 476, ubi firmatur viri docti correctio egregie. Wess.

ead. l. 12. Πλαταιὰς) Ita oportebat. Hanc & Theſpias Thebani everterant nuper admodum. Vide not. ad c. 46. Wess.

ead. l. 14. Οὔτ' αὐτοὶ πολυπραγμονοῦσι — οὔτ' ἐκείνοις &c.) Delevi ad explendam orationem additas a librariis voces: ſine illis omnia optime decurrunt. Simillimum Magni Antiochi reſponſum eſt, τίνι Ῥωμαῖοι δικαίῳ τὴν Ἀσίαν πο-

λυπραγμονοῦσιν, ἐμοῦ τὴν Ἰταλίαν οὐ πολυπραγμονοῦντος; in Appiani Syriac. p. 144. WESS.

ead. l. ult. Γενομένων δὲ τοιούτων ἀποκρίσεων) Poſt Βοιωτίας relinquitur ſententia pendens, atque ideo prima fronte ſuſpicetur aliquis deeſſe hic quidpiam: ſed poſt ἀποκριναμένων δὲ τῶν Θηβαίων, (id eſt, *cum autem reſpondiſſent Thebani*) quod ſubiungit, γενομένων δὲ τοιούτων τῶν ἀποκρίσεων, perinde valet, ac ſi dixiſſet, *cum, inquam, ita reſpondiſſent.* Et ita excuſatur illa ſententiae veluti ſuſpenſio. STEPH.

Pag. 393. *l.* 6. Ἧκον εἰς Χαιρώνειαν) Poſtulat itineris ordo Κορώνειαν, quae prope Heliconem erat, tranſitumque in Boeotiam dabat. Epaminondas hac Spartanos irrupturos arbitratus, τὰ περὶ τὴν Κορώνειαν στενὰ occupavit, progreſſu eos prohibiturus, ſicuti extremo hoc capite docetur. Χαιρώνεια longius aberat, in ultima Boeotia verſus Phocidem collocata. Vitium peperit vocum quaedam ſimilitudo, ſicuti & in Iſocrate de Big. p. 521. Vid. not. ad Hieroclis Synecdemum p. 644. WESS.

Pag. 394. *l.* 4. Περὶ γὰρ τὰς πύλας ἀπήντησε &c.) Notandus eſt optimus hic Graecorum vel Thebanorum mos, pius & manſuetudinis plenus. Scilicet ſervi fugitivi, ſed ſponte, ut puto, ad dominum redeuntes, in manus praeconis publici ſe tradebant, qui eos ad dominum reducentes hanc formulam alta voce, per vicos & compita, ut ab omnibus audiretur, inclamabant, *A Thebis non abducito, neque perimito, ſed rurſus reducito & ſervato.* Romani non ita pii, quibus licebat ſervos ſuos pro arbitrio ſuo necare. De eo more nihil alibi legi. PALM.

ead. l. 7. Μήτ' ἀφανίζειν) Intelligunt viri docti de nece; ſine cauſa. Praeco edicit, ne ſervum occultent, quod ἀφανίζειν τὸν παῖδα Iſocratis in Trapezit. p. 532 frequenter. Praeconis opera in fugitivis quaerendis etiam Romani utebantur, veluti in Petronii Satir. c. 97; nec diſſimilis admodum eſt formula, quae collari inſcripta ex fugitivorum collo pendebat, *TENE ME QUIA FUGI ET REBOCA ME*, de qua Laur. Pignorius Comment. de Serv. p. 32 ed. Amſtel. WESS.

ead. l. 10. Ἵνα μὴ — ἀνατρέπειν τὸν Ἐπαμ. τῆς στρατείας) Fuiſſe puto ἀποτρέπειν. Id quidem certe in hoc genere uſitatiſſimum. Ἀποτρέπειν τῆς πράξεως, ἀποτρέπειν τῆς ὁρμῆς, ἀποτρέπειν ἀπὸ τῆς ὁμοίας κακίας, & eiuſmodi plura, Noſter ſaepe. Vid. L. XVI, 32. WESS.

Pag. 395. *l.* 3. Πνεύματος δὲ γενομένου, συνέβη τὴν ται-

γίαν &c.) Meminit prodigii Frontinus Strat. L. I, 12, 5, ſed ex haſta Epaminondae ornamentum, infulae more dependens, ablatum in ſepulcrum Lacedaemonii cuiuſdam depuliſſe ventum, prodens, levi diſſenſu. Wess.

Pag. 396. *l.* 10. Ἐν παρόδῳ δέ τινα τῶν πολισματίων &c.) Scilicet Κρεῦσιν, ut ex Xenophonte diſco Hellenicorum lib. VI. Palm. Ἐν παρόδῳ &c. καὶ τριήρων ἐγκρατὴς ἐγένετο) Hoc placuit. Vulgatum ἐν παρόδῳ παρῆλθε ad aures plane ingratum accidebat. Suſpicor etiam numerum triremium excidiſſe: nimis enim vagum eſt καὶ τριήρων ἐγκρατὴς ἐγένετο. Xenophon auctor eſt Hellen. VI, p. 465, Thebanorum triremes XII interceptas eſſe a Cleombroto. Wess.

Pag. 397. *l.* 2. Ἰδόντες τὸ μέγεθος τῆς δυνάμεως) Neque hoc ſpernendum cenſui; ſignificantius enim. Videbant ingentem Spartanorum exercitum: hinc metus, neque is iniuſtus. Habebant Spartani tum temporis ſub ſignis ad XL millia, teſte Polyaeno L. III, 3, 8, 12, quibus ipſi ſex millibus non multo ampliores ſeſe obiecturi erant. Wess.

ead. l. 7. Ἓξ γὰρ ὄντων Βοιωταρχῶν) Collegium Boeotarcharum XI viris abſolvebatur, ſi fides Thucydidis Scholiaſtae in L. II, 2, ipſique Thucydidi L. IV, 91, quamquam is paullo obſcurius loquitur, & favere illis videtur, qui ex Livio Lib. XLII, 43, duodecim Boeotarchas genti imponunt. Quinam autem illi fuerint, qui aut contra Epaminondam, aut cum eo ſteterunt, docetur a Pauſania Lib. IX, 13. Wess.

ead. l. 12. Ὁμόψυχον γενέσθαι) Lege ὁμόψηφον. Rhod. Foret utique opportunius ὁμόψηφον γενέσθαι, tritum quippe in aſſenſu atque approbatione. Lyſias Or. in Agor. c. 24, εἰ οὗτοι ὁμόψηφοι κατ' ἐκείνων τῶν ἀνδρῶν τοῖς τριάκοντα γενήσονται. Sed nihil audeo contra ſcriptos libros. Wess.

Pag. 398. *l.* 5. Κατὰ τὸν νεὼν τοῦ Ἡρακλέους ὅπλα &c.) Sumta ex Calliſthene videntur, quem haec prodigia deſcripſiſſe ex Cicerone L. I Divinat. c. 34, novimus. Nec praeteriit Xenophon Hellen. VI, p. 465. Wess.

ead. l. 9. Ὡς ἀπὸ Τροφωνίου προσφάτως ἀναβεβηκότα) Vide Polyaen. L. II, 3, 8, & de Trophonii prope Lebadiam antro, deque deſcenſuris in illud, Iac. Perizon. ad Aelian. V. H. lib. III, 45, T. Hemſterhuſ. in Luciani Mort. D. III, 2, & Io. Daviſium ad Maximi Tyr. Diſſ. XIV, p. 548. Wess.

ead. l. 12. Διὶ βασιλεῖ) Templum illi ampliſſimum erat in montis clivo, qua ad antrum via ducebat, ſed non abſolu-

tum. Fortaſſe id poſt partam ad Leuctra victoriam magnificentiſſime extrui coeptum, & deinceps ob continuata bella & imminutam Thebanorum potentiam deſtitutum eſt. Deſcribitur a Pauſania L. IX, 39. Wess.

Pag. 399. *l.* 2. Ἀπέφηνε τὸ) Scripſit, credo, Diodorus ἀπεφήνατο παλαιὸν εἶναι λόγιον. Sic quidem certe aſſolet. Ἀδοξεῖν γὰρ ἀπεφήνατο τὴν Σπάρτην habes, ut alia praeteream, L. XV, 19, p. 320. Wess.

ead. l. 4. Ὅταν ἐν Λεύκτροις — ἡττηθῶσι) Videndus eſt Plutarchus in Pelop. pag. 288, qui monitos ſaepe Spartanos ait, vitarent τὸ Λευκτρικὸν μήνιμα, nihil nominatim de Thebanis. Favet ergo quodammodo Reg. 2. Thebanorum mentionem negligenti. Wess.

ead. l. 9. Τούτου θυγατέρας καὶ Σκεδάσου τινὸς) Scedaſi filiabus, non Leuctri, a Spartanorum legatis per vim vitium oblatum fuiſſe, tradunt alii, parum tamen concordes, utrum ipſae ſibi manus intulerint violentas, an ſcelere legatorum perierint. Vid. Plutarchum T. II, p. 773, quem Apoſtolius ſequitur Cent. XVII, 46, & Pauſan. IX, 13. Wess.

Pag. 400. *l.* 7. Οὗτος τ' ἔπεισε) Subiunge δὲ pro τ'. Rhod. Ego delevi, motus Coislin. iudicio: neque enim neceſſarium. Wess.

ead. l. 9. Γενομένων δὲ τῶν σπονδῶν Κλεόμβροτος &c.) Aliter multo rem narrat Xenophon L. VI Hellen. Eum vide, & quae ad eum locum ſupra notavi Exercitat. p. 75. Palm. De his induciis, ante Leuctricum certamen initis, nihil Xenophon, nihil quoque de Archidamo, qui auxilia Cleombroto adduxerit, & pars nobiliſſimi eius proelii fuerit. Contra ea refert, Archidamum cognita Leuctrica clade publice miſſum eſſe, ut res fractas quomodocunque inſtauraret, L. VI Hellen. pag. 467. Haec ſugillat Palmerius, Atticumque ſcriptorem *ubique ſe Lacedaemonium & praecipue Ageſilai amicum prodere: voluiſſe propterea a ſuis amicis foedifragii dedecus amoliri, tacuiſſeque de Archidamo amici ſui filio tam infelicis negotii participe: ſiluiſſe vero de Archidamo amico, eo quod victus fuerat, de Epaminonda tacuiſſe, eo quod glorioſe vicerat, aemulo nempe & hoſte.* Bene quidem pro Diodoro, ſed in Xenophontem criminoſe. Non laudo Xenophontis de Epaminonda ſilentium. De induciis tamen ante proelium factis, & Archidami adventu, dubito vehementer. Tacent enim omnes alii. Deinde in Archidami rebus optime ſibi conſtat Xenophon, neque credibile eſt, in re adeo manifeſta mentiri vo-

fuiſſe: praeterea Iaſon Pheraeus Thebanis auxilio occurrit poſt id proelium, cum metu adventantis Archidami opem rogaſſent, quo tempore induciae eo ſuaſore ſunt factae, abeuntibuſque ex Boeotia Spartanis occurrit recente cum exercitu Archidamus ad Aegoſthena Megaricae ditionis urbem. Diodorus, ut alia, confundere haec potuit, potuit etiam, quem in his ſibi ducem legit, Calliſthenes. Nam de Theopompo, quod ſuſpicatur Palmerius, non eſt ſimile vero: Leuctrica enim & illis cohaerentia neglexit, Polybio teſte Excerpt. p. 1379. Ceterum pro Xenophonte ſtat quoque H. Dodwellus Ann. Xenoph. p. 277. Wess.

Pag. 401. *l.* 13. *Ἰδίᾳ τινὶ καὶ περιττῇ τάξει χρησάμενος*) Aciem paullo aliter diſponit Xenophon Hellen. L. VI, p. 466, quem vide & Plutarchum in Pelop. pag. 289. Quia vero ſiniſtro cornu Epaminondas lectiſſimae & ſpectatiſſimae virtutis Thebanos collocarat, eaque res ad victoriam haud leve momentum attulerat, valuit deinceps inter Thebanos, ut omnibus in proeliis ſiniſtrae aciei princeps locus eſſet, docente eodem Plut. Quaeſt. Rom. p. 282 D. Wess.

Pag. 403. *l.* 5. *Καὶ προθύμως πρὸ αὐτοῦ ἀποθνήσκοντας*) Cauſam exponit Pauſanias L. IX, 13, p. 737. Wess.

ead. l. 12. *Βαρεῖς ἐγκείμενοι*) Iuſtum adaeque hoc, ac *ἐπικείμενοι*. Utor ſolo Diodoro teſte. Sic *περιχυθέντες καὶ βιαιότερον ἐγκείμενοι* L. IV, 48, & *οἱ δ' ἐρέται — ἐκθυμότερον ἐνέκειντο* L. XX, 52, immo *βαρεῖς ἐγκείμενοι* eiuſdem lib. c. 39 ſcripti Codices. Wess.

Pag. 404. *l.* 5. *Τὴν τάξιν διέλυον*) Rhodomanus inſeri iubet *οὐ*, haud ſcio an inconſulte. Wess.

ead. l. 6. *Τοῦ δὲ παραγγέλλοντος ἡγεμόνος* &c.) Perierat Cleombrotus. Quid factum ergo Archidamo, cui exercitus partem auctor tradidit? Ille utique ſuperabat. Wess.

Pag. 405. *l.* 2. *Οὐκ ἐλάττους τῶν τετρακισχιλίων*) Pauſanias Lacedaemoniorum *πλείους ἢ χιλίους* occubuiſſe ait, Thebanorum vero XL dumtaxat & ſeptem, L. IX, 13, ubi Plutarchi & Dionyſii Halicarnaſſei diſſenſum non neglexit praeſtantiſſimus Kuhnius. Tetigit etiam Hutchinſonius ad Xenophontis Ageſil. p. 44, ſed ex Meurſio, qui de Regn. Lacedaem. c. 18 pulchre oſtendit, veriorem eſſe Diodori opinionem, quod Xenophon eo loci, *Σπαρτιατῶν οὐ μειόνων ἀπολωλότων ἐν τῇ ἐν Λεύκτραις μαχῇ, ἢ λειπομένων*. Fuiſſe enim Spartanorum ad octo ferme millia, affirmante apud Herodotum L. VII, 234, Demarato. Wess.

ead. l. 9. *Δυσκίνητος*) Dedi melioribus libris, ut hoc praeferretur. Scribit Archontis nomen Pauſanias L. IV, 27, pag. 346, eodem modo: Demoſtheni tamen Or. II in Stephan. p. 635, *Δυσνίκητος* eſt. In Tribunis conſulari iure non longe abit a Livio, ſed ſex annumerante. Car. Sigonium vide ad L. VI, 31, Livium hinc adiuvantem. WESS.

ead. l. 12. *Κοίλιος*) Romanis eſt *Κλοίλιος*. Faſti praeter hos edunt M. Horatium & L. Geganium. Porro poſt *Ἐπαμινώνδου* ſcribatur *δὲ*, & poſt *διαφυλάττειν*, *χρή*. RHOD.

ead. l. ult. *Ὅτι τὰ διὰ τῆς — διαφυλάττειν*) Vacat *ὅτι*, ut ſaepe. Conf. not. in L. IV, 26, & XIII, 91. Id ſi obſervatum fuiſſet, ſupplementum viri docti non addidiſſent. Favebat Orchomeniis Epaminondas, quare alibi eo occupato urbem Thebani exſciderunt deinceps, ſi fides Pauſaniae IX, 15. Sed infra Noſtrum c. 79 vide. WESS.

Pag. 406. *l.* 8. *Ἡράκλειαν τὴν ἐν Τραχινίᾳ*) Vide not. in L. XII, 59, & Xenophontem Hellen. L. VI, p. 469, ubi *κατέβαλε τὸ Ἡρακλειωτῶν τεῖχος* optimum eſſe, hic locus patefacit. WESS.

Pag. 407. *l.* 2. *Ἐκλήθη δὲ — σκυταλισμὸς*) *Σκυτάλαις*, ſive baculis, perpetrata caedes eſt. *Σκυταλισμὸν ἐκάλεσαν, διότι παίοντες ἀλλήλους ἀνεῖλον*, Helladius ait apud Photium Biblioth. p. 1593. WESS.

Pag. 408. *l.* 6. *Πλειόνων ἢ χιλίων καὶ διακοσίων*) Praeſtare videtur *ἑξακοσίων*. Plutarchus certe in Praecept. Reip. Geren. p. 814 B. quique eum ſequitur Helladius, mille & quingentos contrucidatos prodit. Fuit autem Argivorum reipublicae miſerrimum id fatum, ut inter ſeſe cives vehementer diffiderent, mutuamque in caedem ruerent. Aliud dirae ſeditionis exemplum deſcriptum fuit L. XII, 80. WESS.

Pag. 409. *l.* 1. *Λυκομήδης ὁ Τεγεάτης*) Habet Xenophon Hellen. L. VII, p. 483, Lycomedem Mantinenſem, opibus pollentem & ambitioſum, magnaque in Arcadum gente auctoritate & gratia. Meminit eiuſdem Pauſan. L. VIII, 27. In illum optime haec congruerent, niſi patria obſtaret. Vide mox c. 62. WESS.

ead. l. 3. *Ἐξ ἀνδρῶν μυρίων*) Xenophon *τοὺς μυρίους τοὺς Ἀρκάδων προστάτας* appellat Hellen. L. VII, p. 501; *τοὺς μυρίους ἐν Ἀρκαδίᾳ* Aeſchines Orat. *περὶ τῆς παραπρ.* p. 383, *τοὺς μυρίους ἐν Μεγάλῃ πόλει* Demoſthen. in eiuſdem argumenti Or. p. 199. Ea in urbe curia erat, in qua de ſumma republica deliberabant, apud Pauſaniam L. VIII, 32, cuius

interpretem bene notavit Kuhnius. Qui vero Plutarchum Latina veſte donavit, ſatis etiam vage T. II, p. 840 F. Wess.

ead. l. 9. Εἰς τὴν Παλάντιον) Τὸ Παλάντιον Xenoph. Hellen. VI, pag. 472; τὸ Παλλάντιον Pauſan. VIII, 43; atque ita refingunt in Stephano viri docti. Sed Xenophontis & Noſtri ſcripturam aſſerit Παλάντιον Ἀρκαδικὴ πόλις in Dionyſii A. R. Lib. I, pag. 24. Cives Xenoph. & Pauſan. Παλαντιεῖς ſive Παλλαντιεῖς, Παλάντιοι Diodoro & Stephano. Ceterum de turbis his Arcadicis Xenophon plura. Wess.

Pag. 410. *l.* 14. Τῶν ὅλων ἡγεμόνα Ἰάσονα) Hinc Θεσσαλῶν μόναρχος in Plut. Apophtheg. p. 193 B. ſed vide Iac. Perizon. in Aeliani V. H. L. XI, 9. Wess.

Pag. 411. *l.* 5. Ἀμύντας μὲν Θαῤῥαλέου) Pater eius *Menelaus* eſt in Iuſtini L. VII, 4, & Aeliani Hiſt. Var. L. XII, 43, ubi Diodori diſſenſum non neglexit idem ille Perizonius. Eundem Dexippus *Aridaeum* vocat: qua forte ſcriptorum diſcordia motus Ez. Spanhem. Diſſert. VII de Num. Praeſt. p. 379, Ἀμύνταν τὸν Θαῤῥαλέου vertit *Audacis filium*, quem equidem non ſequor. Wess.

ead. l. 7. Ἀλέξανδρον καὶ Περδίκκαν καὶ Φίλιππον) Sed infra eodem lib. c. 71, quartum addit, Ptolemaeum, Aloritem dictum, fratris Alexandri occiſorem & regni uſurpatorem. Sed forte non fuit legitimus. Ideo eum hoc loco inter legitimos non numerat. Si credendum eſt Trogo apud Iuſtinum L. VII, 4, fuit non filius Amyntae, ſed gener ex filia Euryone. Palm.

ead. l. 12. Ἐβασίλευσεν ἔτη τριάκοντα καὶ τέτταρα) Cleomeni, cui ſucceſſor fuerit Aretas, ſive Areus potius, Lib. XX, 29, regni annos LX & menſes decem tribuit. Scinduntur inde in partes Chronologiae periti, partim in hos, partim illos in annos proniores. Scaliger quidem XXXIV annos Cleomeni Cleombroti filio dat, alterumque illum Cleomenem diverſum eſſe, & ὁμωνυμίᾳ Diodorum fuiſſe deceptum, Canon. Iſagog. L. III, p. 332, pertendit, id tamen non oſtendens, quis alter ille Cleomenes? At Dion. Petavius D. Temp. Lib. X, 53, & Simſon. Chron. ann. 3635, poſteriores annos praeferunt, Cleomenique annos aſſignant LX & menſes decem: quibus ego adſtipulor, annos XXXIV ex L. XX, 29, corrigendos arbitratus. Cleomenes puer admodum regno admotus eſt, idque haud infeliciter adminiſtratum reliquit Areo, ut Pauſan. L. III, 6, docet. Wess.

ead. l. ult. Ὑπό τινων ἑπτὰ νεανίσκων) Eadem Xenophon Hellen. Lib. VI, p. 469, & Libanius T. II, p. 706 C. ubi Morellius antiquum obtinet, & de Iaſone Argonautarum duce inconſulte aliqua adſpergit. WESS.

Pag. 412. *l.* 3. Τῆς τῶν Ἑλληνικῶν — ἀρχὴν ἐποιήσατο) Scripſit Duris ἱστορίας & Μακεδονικὰ, cuius utriuſque operis frequens apud veteres eſt mentio. Id dubium & controverſum eſt, idemne opus an diverſum fuerit. G. Io. Voſſius Hiſtor. Graec. L. I, p. 97, nomine tenus diſcrepare cenſet. *Quid enim magnopere*, inquit, *is*, *qui Macedonica condiderat*, *habuit*, *quod diceret de temporibus illis*, *quibus Macedonia conflictabatur cum reliqua Graecia*, *uſque dum principatum tandem obtineret?* Specioſe profecto. Nam pleraque, quae ab Athenaeo ex Hiſtoriis eius citantur, Macedonum res moreſque reſpiciunt. Neſcio tamen, an iniuria confundantur Ἑλληνικὰ & Μακεδονικά; Primo tituli apud Athenaeum diſcrepant; deinde ulterius Duris commentatione ſua hiſtorica, quam tempora & facta ferunt Macedonica, progreſſus videtur, cuius L. XVII & XXII citat Athen. L. IV, pag. 155, & L. VI, pag. 253. Porro Voſſius haud obſcure diſtinguenda indicat. *Diverſum tamen opus*, inquit, *fuerit* Μακεδονικῶν καὶ Ἑλληνικῶν, *ſi* Μακεδονικὰ *altius Duris*, *quam a Philippo Macedone*, *orſus fuit*. Namque altius eum fuiſſe exorſum Ἑλληνικῶν σύνταξιν, haec Diodori clariſſime docent. WESS.

ead. l. 11. Γάϊος Οὐεργίνιος) In Faſtis eſt Οὐετούριος. Et Σερουΐλιος mendoſe exaratum eſt pro Σερουΐος· tum Κορνήλιος in Faſtis Κοΐγκτιος eſt. RHOD. Praeſtat omnino Οὐετούριος, & mox Σερουΐος, tum Κοΐντιος. Sic certe Livius L. VI, 32, cui adiunge Pighium Faſt. ad ann. CCCLXXVII. WESS.

ead. l. ult. Ὑπὸ Ἀλεξάνδρου τοῦ ἀδελφοῦ ἀνηρέθη) Praeſtat ἀδελφιδοῦ, & mox ἀδελφιδοῦς. Neque enim Alexander hic Polydori fuit frater, ſed fratris filius: praeterea Polydorus non eſt interfectus ab Alexandro, ſed fratre Polyphrone, quem deinceps Alexander, ut patruum ulciſceretur, ipſum etiam patruum lancea occidit, teſte Xenophonte Hellen. L. VI, p. 470, & Plut. Pelop. p. 293 E. Vitium animadverterunt & diſſenſum viri egregii Simſon. Chron. ann. 3636, & Iac. Perizon. in Aelian. Hiſt. Var. L. XIV, 40. WESS.

Pag. 413. *l.* 9. Οἱ δι' εὐγένειαν Ἀλευάδαι προσαγορευό-

μενοι) Adſcripſerat Dion. Camuſatus ex ſchedis Iſm. Bullialdi, de his Herodotum mentionem feciſſe Lib. VII, 6 & 130. Inde coniicere licere, gentilitium id eſſe nomen, & ſolos nobiles eo appellatos fuiſſe. Non male. Nobiliſſimi erant Lariſſae in Theſſalia Aleuadae, genus ab antiquiſſimo Aleua derivantes. Vid. L. XVI, 14, & quae cum cura notavit diligentiſſimus Henr. Valeſius ad Harpocrationem in Ἀλεύα τοῦ Πύῤῥου. Wess.

ead. l. ult. Ὁ δὲ τῶν Μακεδόνων βασιλεὺς) Oportet, ſi haec ita geſta fuerint, iam tum ceſſarint turbae per Macedoniam, quae mox a morte Amyntae fuerant exortae, exſule Pauſania regnum invadente: neque enim tutum alioqui fuiſſet Alexandro ad aliena occupanda pergere. Quantum vero Athenienſes atque Iphicrates commodi attulerint Amyntae liberis eo tempore, docet Aeſchines Or. περὶ τῆς Παραπρ. p. 31, & Corn. Nepos Iphicr. c. 3. Wess.

Pag. 414. *l.* 8. Αὐτὸς κατεῖχε τὰς πόλεις) Vide mox c. 67. Wess.

ead. l. 16. Εἰς Ὀρχομενὸν τὸν Ἀρκαδικὸν) Diſtinctius Xenophon Hellen. L. VI, p. 472. Wess.

Pag. 415. *l.* 1. Τοὺς καλουμένους ἐπιλέκτους) Meminit eorundem quinque millium ex Arcadibus ſelectorum c. 67. Wess.

ead. l. 8. Καὶ καθ' αὑτοὺς οὐχ ὑπέλαβον) Supervacaneum hic καὶ eſſe, Rhodomanus notat, nulli facile perſuaſurus. Ego certe omnia alia exiſtimo. Wess.

Pag. 416. *l.* 6. Πλειόνων ἢ πεντακισμυρίων) Ἑπτὰ μυριάδων, ſive LXX millium, Plut. in Pelop. pag. 290 B. quem numerum diſtinctius explicat in Ageſil. p. 613 A. fuiſſe ad XL millia gravis armaturae, reliquos leves & inermes, qui praedae cauſa advenerant. Noſter conſentit c. 81. Wess.

Pag. 417. *l.* 4. Τὴν Ἀττικὴν ποιῆσαι μηλόβοτον) Vide not. in L. I, 36. Quae vero Lacedaemoniis hic vitio vertuntur, eorum crimen ab iiſdem amoliuntur ſcriptorum plerique, atque in Thebanos & Corinthios derivant. Xenophon certe, propoſita deliberatione quid Athenis faciendum eſſet, cenſuiſſe Thebanos & Corinthios ait, μὴ σπένδεσθαι Ἀθηναίοις, ἀλλ' ἐξαιρεῖν, L. II Hellen. p. 359. Clarius Iſocrates Orat. Plataic. p. 444: οὐ δυστυχησάντων ὑμῶν, μόνοι τῶν συμμάχων (Θηβαῖοι) ἔθεντο τὴν ψῆφον, ὡς χρὴ τήν τε πόλιν ἐξανδραποδισθῆναι, καὶ τὴν ΧΩΡΑΝ ΑΝΕΙΝΑΙ ΜΗΛΟΒΟΤΟΝ. Et Ulpianus in Demoſthen. Or. περὶ Παραπρ. pag.

212 : Lacedaemonii *προέθεντο ψῆφον τοῖς ἰδίοις συμμάχοις ὥστε ἀποκρίνασθαι ἕκαστον, τί βούλεται παθεῖν τοὺς Ἀθηναίους. εἶτα ΕΥΑΝΘΟΣ τις Θηβαῖος ἐψηφίσατο, τὴν μὲν πόλιν αὐτῶν κατασκαφῆναι, τὴν δὲ ΧΩΡΑΝ ΜΗΛΟΒΟΤΟΝ γενέσθαι, ἵν' ἐκεῖ νέμωνται τὰ τῶν Βοιωτῶν πρόβατα.* Mitto Lycurgum Or. in Leocrat. pag. 168, & Polyaen. L. I, 45, 5. Satis ea, quae exſcripſi, Spartanos abſolvunt. Quare dictum hoc Noſtri paullo criminoſius videtur. WESS.

ead. l. 5. Ἀνάγκης καὶ τύχης) Ἀναγκαίας τύχης Sophocles Aiac. v. 815. Conf. Dounaeum Praelect. in Demoſthen. Or. de Pac. p. 162. WESS.

ead. l. 8. Ἀθηναίων δῆμος &c. οὐ κατεπλάγησαν) Vid. ad L. V, 4. WESS.

ead. l. 12. Τὸν Ἰφικράτην ἐξέπεμψαν) De Athenienſium promto ſtudio in Spartanis adiuvandis & Iphicratis hoc imperio prudenter Xenophon extr. L. VI Hellen. WESS.

Pag. 418. *l.* 6. Τὴν τῶν Λακεδ. χώραν δυσείσβολον οὖσαν) Aſpera erat & montibus incincta. Euripides in Strab. Lib. VIII, pag. 563 A. Κοίλη γὰρ, ὄρεσι περίδρομος, τραχεῖά τε, δυσείσβολός τε πολεμίοις. Sic enim recte correxit vir magnus. Xenophon Hellen. VI, p. 474, Thebani ἀντελογίζοντο, ὅτι δυσεμβολωτάτη μὲν ἡ Λακωνικὴ ἐλέγετο εἶναι. WESS.

ead. l. 12. Ἐπὶ τὴν Σελλασίαν) Ἑλλασία veterum librorum ſuſpicionem movet, dictam olim urbem utroque modo, uti Ἑλλοὶ & Σελλοί. Idem opineris ob τοὺς κατ' Ἕλλας τόπους, pro κατ' Ἑλλασίαν, ſive, ut H. Valeſius, Σελλασίαν, in Excerpt. Polybii pag. 1410, ubi ſitus eius egregie expingitur. Heſychio dicitur Σελασία, & ſubinde apud Pauſaniam, ſed variante ſcriptura. Ego Σελλασίαν malo ob Σελλοὺς, antiquiſſimos Graeciae incolas, a quibus nomen habere videtur. Vid. Sylburg. ad L. II, 9, Pauſaniae. WESS.

Pag. 419. *l.* 5. Εἰς τὴν Σκιρίτιν καλουμ. χώραν) Sic quoque Xenophon. Vid. Holſtenium ad Stephan. in Σκίρος. Nomen regioni, propter Arcadiam poſitae, veniſſe videtur ab aſpretis. Σκεῖρον enim & σκίρον veteri ſermone τὸ σκληρὸν dicebant, ut notum ex Heſychio. WESS.

ead. l. 7. Οὗτος δὲ τῶν &c.) *Pro δὲ legendum eſt διὰ; aut certe μετὰ poſt δὲ addendum eſt. Sed mallem ex δὲ facere διά.* Sic H. Stephanus. Forte ſine cauſa. Quod ſi ὢν intelligas cum interprete, quid amplius deſiderabitur? WESS.

ead. l. ult. Ἀνδρείαν τοῦ βασ. Λεωνίδου — ἐμιμήσατο) Eam vide L. XI, 11. De Iſcholao tamen diverſa arbitratur Xe-

nophon Hellen. L. VI, p. 475. Videtur non alius eſſe atque is, cuius artes bellique fraudes tetigit Polyaen. L. II, 22. Wess.

Pag. 420. *l.* 13. Πεντακόσια ἔτη τὴν Λακωνικὴν τετηρ. ἀπόρθητον) Conſentiunt omnes, ſi Iuſtinum excipias, quem errantem caſtigavit Iac. Perizonius ad Aelian. Var. Hiſt. L. XIII, 42, Laconicam ante hanc Thebanorum incurſionem hoſtilem exercitum non vidiſſe. Audi haec Dinarchi Or. in Demoſth. p. 99: τότε εἰς τὴν ΑΠΟΡΘΗΤΟΝ νομιζομένην εἶναι Λακεδαιμονίων χώραν (Thebani) εἰσέβαλον. Et Demadis Or. pag. 180: ὁ δὲ πρότερον ἀπείρατος ὢν πολεμίας σάλπιγγος Εὐρώτας Βοιωτοὺς ἐν τῇ Λακωνικῇ στρατοπεδεύοντας εἶδεν. Quibus gemina reperies in Plut. Ageſil. p. 613 B. qui & gloriari ſolitum addit Ageſilaum, ὅτι γυνὴ Λάκαινα καπνὸν οὐχ ἑώρακε πολέμιον. In annorum tamen ſpatio aliquod diſcrimen eſt. Plutarchus: ἦν δὴ χρόνος οὐκ ἐλάττων ἐτῶν ἑξακοσίων, ἀφ' οὗ κατῴκουν τὴν Λακεδαίμονα Δωριεῖς. Sed is & generaliore dictione defungitur, & ab alio principio annos eos orditur. Vid. Perizonium dicto loco, & ſupr. c. 1. Wess.

ead. l. 15. Ἀλλὰ τοῖς θυμοῖς προσπίπτοντες) Nihil mutant manu exarati libri, neque etiam c. 87, ubi Lacedaemonii θεωροῦντες Ἐπαμινώνδαν προθυμότερον προσπίπτοντα τῷ θυμῷ. Vereor tamen vehementer, ut proba ea ſint: mallem quidem certe προπίπτοντες & προπίπτοντα· cui ſuſpicioni favet auctor L. XVII, 79, ubi Dimnus μεμψιμοιρήσας τῷ βασιλεῖ περί τινων καὶ τῷ θυμῷ προπεσών. Favet praeterea uſus verbi, quod temeritatem in agendi impetu atque aſſenſu complectitur. Stoici propterea τοὺς προπίπτοντας nuncupabant, qui obſcuris imaginibus concedebant temere, ſive τοῖς ἀδήλοις εἴκοντας· contra ea ἀπροπτώτους *vacuos a temeritate*, quod docentem vide Th. Gataker. ad Antonin. L. III, 9. Wess.

Pag. 421. *l.* 6. Σφοδρὸν ὄντα τῷ ῥεύματι) Adeundi ſunt Plutarchus Ageſ. p. 613, & Polyaen. II, 1, 27, 29, ubi de his paullo plenius. Wess.

Pag. 423. *l.* 3. Οὐδὲν πράξαντες μνήμης ἄξιον) Id vero conſentire, cognoſces ex Xenophontis Hellen. extremo L. VI. Wess.

ead. l. 5. Προσθέντες τοὺς Εἵλωτας ἠλευθερωμένους) Plures ſex millibus, cum ab Ephoris ad arma vocarentur, nomina fuerant profeſſi libertatis ſpe, Xenophonte L. VI, p. 475, auctore, ſed haud pauci dein ſeſe ad Thebanos Spartano-

rum odio aggregaverant apud Plut. Ageſil. p. 614. Wess.

ead. l. 12. Μεγαλεπήβολος ὢν) Hoccine, an μεγαλεπίβολος, ampleƈtaris, parum intererit. Utrumque Epaminondae ingenio & rebus geſtis bene congruit. Vide ad L. I, 19, II, 7, & XVIII, 7. Wess.

ead. l. ult. Πολλὰ μὲν ἔτη γεγενημένην ἀνάστατον) Urbs Meſſene cum maxime condita eſt: ante hoc tempus nulla fuit in Peloponneſo, ſed regio tantum Meſſene. Strabo L. VIII, p. 550 A. ἐκαλεῖτο δ' ἡ χώρα Μεσσήνη· τὴν δὲ νῦν ὀνομαζομένην πόλιν Μεσσήνην — οὔπω συνέβαινεν ἐκτίσθαι· quibus gemina Pauſanias habet L. IV, 1. De opportuno novae urbis ſitu non diſſentit idem ille Strabo diƈto lib. pag. 556. Magna vero diſcordia eſt in annorum numero, quibus Meſſenii patria caruerunt. Dinarchus τετρακοσιοστῷ ἔτει Meſſenem conditam ait Or. in Demoſth. pag 99; Iſocrates διὰ τριακοσίων ἐτῶν, poſt CCC annos, quam Meſſenii pulſi fuerant, in Archid. pag. 175; Lycurgus in Leocrat. p. 155 πεντακοσίοις ἔτεσιν ὕστερον. Quae quidem vera eſſe non poterunt, niſi diverſa calamitatis Meſſeniorum principia ſtatuantur: quam in rem videnda ſunt, quae ad Aeliani Var. Hiſt. L. XIII, 42, Iac. Perizon. diſputavit. Wess.

Pag. 424. *l.* 2. Ἀνεζήτησε τοὺς ὑπολελειμμένους τῶν Μεσσηνίων) Sequor Clarom. cui auƈtor ipſe L. XI, 64, adſtipulatur. De colleƈtis undique Meſſeniis Pauſan. IV, 26, cui Polyb. adiunge, prudenter in originem calamitatis, quae Meſſenios diverſis temporibus oppreſſit, inquirentem Lib. IV, 32. Wess.

ead. l. 11. Οἱ ἀπὸ Νηλέως καὶ Νέστορος) Confer L. IV, 68. Wess.

Pag. 425. *l.* 2. Λακεδαιμόνιοι κύριοι κατέστησαν αὐτῆς) Parum haec cohaerere & rei geſtae convenire videntur. Dicit, poſteris Creſphontis regno deieƈtis, Lacedaemonios Meſſeniis imperaſſe: poſt id vero tempus Teleclo in certaminis acie peremto, Meſſenios a Spartanis eſſe ſubaƈtos. Atqui certiſſimum eſt ex Pauſania Lib. IV, 3 & 4, Aepytidas, ſive Creſphontis nepotes, Meſſeniis praefuiſſe, donec Teleclo interfeƈto Spartani arma induerent, Meſſeniosque fatali bello laceſſerent ac peſſumdarent. Non itaque ſtriƈte admodum μετὰ δὲ ταῦτα ſumi debent, ſed quaſi ſcriptum foret μετὰ γὰρ τὸν Τηλέκλου — θάνατον. Ceterum quod in edd. erat Τηλεκλύτου, id veterum librorum auƈtoritate mutavi. Regem hunc *Teleclum* omnes appellant, Pauſanias,

Euſebius, Hieronymus, Syncellus, & quotquot eius meminerunt. Vitium non fugit diligentiam Io. Meurſii de Lacedaem. Regn. c. 9. Wess.

ead. l. 6. Εἰκοσαετῆ φασι γενέσθαι) Teſtem huic rei ferunt poëtam Tyrtaeum & Strabo L. VI, p. 428 B. & Pauſanias L. IV, 13. De Partheniis ibidem Strabo, conditaque urbe Tarento. Adde Daviſium ad Max. Tyr. Diſſert. XXXV, p. 623. Wess.

ead. l. 13. Ὅτε καὶ Τυρταῖος &c.) Sic Lycurgus Or. in Leocrat. p. 162, Pauſan. L. IV, 15, Strabo L. VIII, pag. 557, in urbe tamen, unde venerit, diſſentiens. Inter eos vero, qui Ariſtomenem priore Meſſeniaco bello multa dextre geſſiſſe tradiderunt, etſi perperam, Myron Prienenſis fuit, de quo Pauſanias eodem lib. c. 6. Wess.

ead. l. ult. Ὁ δ᾽ ὕστατος — πόλεμος &c.) Id bellum deſcripſit auctor L. XI, 63. Wess.

Pag. 426. *l.* 3. Ὤκισαν τὴν Ἰθώμην) Hoc poſtulat res ipſa & ſermonis indoles. Inſtaurarunt enim munieruntque eo tempore Meſſenii & Hilotes Ithomen. Vitium frequens eſt, recurritque poſt pauca. Namque ᾤκησαν τὴν Μεσσήνην citra dubium ex ᾤκισαν natales accepit. Monuit etiam Iac. Perizonius in Aeliani H. Var. L. XIII, 42, quem vide & Sylburg. ad Pauſan. L. VII, 18. Wess.

Pag. 427. *l.* 2. Ἐν ἡμέραις ὀγδοήκοντα καὶ πέντε) Non longe abeunt, qui τρεῖς ὅλους μῆνας in Laconica moratos tradunt Thebanos apud Plut. Ageſil. p. 614 C. Wess.

ead. l. 8. Ὥστε τῆς μὲν θαλάττης ἄρχειν Ἀθηναίους) His legibus iam ante de principatu inter utroſque tranſactum fuerat. Vid. ſuperius c. 38, & Xenophont. Hellen. VII, p. 482. Wess.

ead. l. 13. Ἐπὶ Παλλήνην τῆς Λακωνικῆς) Lege Πελλήνην in communi dialecto. At Dorica, qua utebantur Lacones, Πελλάναν vocabant. Palm. Verum eſſe Πελλήνην, animadverſum quoque ab Holſtenio eſt ad Stephanum in Πελλήνη. Mox ἐγκαταληφθέντας praefero. Intelliguntur Spartani, qui pariter cum Pellene capti ſunt, ut apud Aeſchinem περὶ Παραπρ. p. 30: Ὄλυνθος ἥλω, καὶ πολλοὶ τῶν ἡμετέρων ἐγκατελήφθησαν πολιτῶν. Similis error in his ineſt Pauſaniae Lib. IV, 5, καὶ τῶν Μεσσηνίων τοὺς ἐγκαταλειφθέντας φονεύουσι. Scripſit enim ἐγκαταληφθέντας. Alia ratio valet in Noſtri L. XII, 56, & XIII, 57, ubi ἐγκαταλειφθέντες ſeſe tueri poſſunt. Wess.

Pag. 428. *l.* 11. Ὅμηρον ἔλαβε — Φίλιππον) Non aliter Plut. in Pelop. pag. 291 F. At Iuſtinus Lib. VII, 5, a fratre Alexandro Illyriis primum, interiecto dein tempore Thebanis obſidem datum ſignificat. Noſter vero, quaſi nihil horum ſcripſiſſet, L. XVI, 2, a patre Amynta, fracto Illyriorum armis, obſidis loco victoribus traditum, atque ab his Thebanorum fidei permiſſum perhibet: ſui profecto parum memor. WESS.

Pag. 429. *l.* 8. Καὶ Πελληνέων) Optimum hoc. Pellene Achaiae ex ſe format, Stephano auctore, gentile Πελληνεύς. Unde probe Pauſanias Ἀχαιῶν Πελληνέας in his Epaminondae geſtis rebus memorat L. IX, 15, ſicuti & Xenophon. WESS.

ead. l. 15. Ἀπὸ Κεγχρεῶν μέχρι Λεχαίου) Vide Lib. XI, 16. WESS.

Pag. 430. *l.* 9. Κατὰ πάντα μὲν οὖν τὸν τόπον &c.) Xenophon in his recenſendis diligentior eſt, inque haud paucis a Noſtro diſſentit L. VII Hellen. p. 482. Pertinent ad hoc certamen, quae apud Polyaen. L. II, 2, 3, 9, leguntur. WESS.

Pag. 431. *l.* 6. Καὶ Φαιοῦντα) Lege & hoc loco Φλιοῦντα. PALM. Καὶ Φλιοῦντα) Parui viro docto. Errori anſam praebuit ſcriptionis inter ΦΑΙΟΥΝΤΑ & ΦΛΙΟΥΝΤΑ non magna diſſimilitudo, quae ΦΑΙΟΥΝΤΙΟΥΣ & ΦΛΙΟΥΝΤΙΟΥΣ pari peccato confudit c. 19 huius libri. Porro Phliuntis occupatae & paullo poſt amiſſae caſum deſcribit Xenophon Hellen. VII pag. 489 copioſius. WESS.

Pag. 432. *l.* 13. Καὶ στρατηγικῇ δυνάμει θαυμασθεὶς) Haec cum exſcripſiſſet Semeſtr. Lib. II, 25, p. 342, P. Faber, ſubiungit: *Scio, leviter ferri poſſe iſtud* στρατηγικῇ δυνάμει, *non quidem ut robur ſignificet, ſed ut facultatem & quaſi virtutem imperatoriam demonſtret: quam & ab eodem Diodoro paullo ante, ubi de Iphicrate loquitur,* τὴν ἐν τῷ στρατηγεῖν ἀρετὴν, *& ubi de Charidemo Athenienſi L. XVII, 30,* δεινότητα στρατηγίας *vocatam video. Sumtum tamen* δυνάμει *ex illo* δυνάμενοι, *& vel pro* δεινότητι, *quod affine eſt, vel, quod magis arridet, pro* συνέσει *poſitum incogitanter ab ipſo Diodoro, aut ab antiquo librorum eius exaratore, non negabit, qui Diodori libros, quod nos aliquando fecimus, diligenter legerit atque contriverit. In iſtis etenim (quod certe meminiſſe poſſum)* στρατηγικῇ δυνάμει *nunquam, frequenter autem ac innumeris etiam locis* στρατηγικῇ συνέσει *ſcriptum, & vel* τῇ ἀνδρείᾳ, *ut hoc loco, vel etiam* τόλμῃ, *quibus vocabulis eadem (militaris ſcilicet) virtus deſignatur, ad-*

iunctum reperiet. Hactenus Faber, annumerans deinde loca στρατηγικὴν σύνεσιν repraeſentantia, ſed quae ibi relinquo: ſatis enim obvia ſunt. Id profecto verum eſt, nuſquam δύναμιν στρατηγικὴν in Diodori libris reperiri. Occurrit mihi ſemel apud Polybium L. I, 84, & his quidem in verbis: τότε γὰρ ἦν — συνιδεῖν — πηλίκην ἔχει διαφορὰν ἐμπειρία μεθοδικὴ καὶ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΔΥΝΑΜΙΣ ἀπειρίας καὶ τριβῆς ἀλόγου στρατιωτικῆς. Neque dubito tamen, quin & ibi prava ſit. Moveor Noſtri iudicio: namque ea prudentiſſimi ſcriptoris, ut ſaepe, aemulatus ſcribit & illa ipſa in re, τότε συνιδεῖν ἐστιν ἐπ᾽ αὐτῆς τῆς πείρας, ἡλίκην ὑπεροχὴν ἔχει ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΣΥΝΕΣΙΣ ἰδιωτικῆς ἀπειρίας καὶ τριβῆς ἀλόγου στρατιωτικῆς Ecl. 1 Lib. XXV, manifeſto, ut opinor, indicio, fuiſſe tum in Polybio στρατηγικὴν σύνεσιν, non, quae nunc aegre ſedem tuebitur, δύναμιν. Proinde Fabri coniectura recto ſtat talo, & recipi merebatur, niſi ἐπ᾽ ἀνδρείᾳ καὶ στρατηγίᾳ θαυμασθεὶς ex Reg. 1. adaeque probum eſſet. Solet auctor στρατηγίας voce virtutem artemque imperatoriam ſaepenumero deſcribere. Δεινότητα στρατηγίας Faber paullo ante produxit ipſe. De Timotheo νικῶν δι᾽ ἀνδρείαν καὶ στρατηγίαν ſupr. c. 36, & Epaminondas ἐφιλοτιμεῖτο διὰ τῆς ἰδίας ἐπινοίας καὶ στρατηγίας μεταθεῖναι τὰς τοῦ πλήθους εὐλαβείας c. 53. Mitto plura: haec cur ſcripti libri auctoritatem potiorem probabili coniectura cenſuerim, abunde commonſtrant. WESS.

Pag. 433. *l.* 1. Εἰς Κόρινθον) Confer Xenophontem Lib. VII Hellen. pag. 483, ubi hanc πρώτην παρὰ Διονυσίου βοήθειαν vocat: venit enim & altera inſequente anno. WESS.

ead. l. 15. Κατὰ τὴν ἰδίαν ὑπόστασιν) Rectius vertiſſet interpres *ex inſtituto ſuo.* Ὑπόστασις hoc loco eſt ſuſcepta ſemel ratio conſilii & propoſitum univerſum, ad quod ſingulas actiones referebant, ut bene monuit Iſ. Caſaubonus ad Polyb. p. 111 ed. Gron. Nimirum Thebani Boeotiae civitates liberas eſſe nolebant, neque pati poterant, ut Meſſene in Lacedaemoniorum rediret poteſtatem: hinc ſalubria illa pacis conſilia ad nihilum reciderant, docente Xenophonte Hellen. VII, p. 484. Philiſcus vero iſte regis Perſarum legatus domo Abydenus erat. WESS.

Pag. 434. *l.* 4. Εὔφρων ὁ Σικυώνιος) Ex Xenophonte, qui hominis artes & ſcelera exſequitur, conficias, paullo eum ſerius tyrannidem occupaſſe, Hellen. L. VII, p. 488. Fuit autem in Sicyoniorum fatis, ut ſaepe tyrannide opprime-

rentur, nec ſemper clemente, etſi ita velit Strabo L. VIII, pag. 587 B. Alia docet Euphron hic, & in Plutarchi Arat. princ. eiuſdem inſtituti ac cupiditatis populares. Wess.

ead. l. 13. Λεύκιος Παπύριος) Pro Λεύκιος Παπ. & Λ. Μενήνιος Livius edit L. Furium & A. Manlium, additque P. & C. Valerios. Rhod. Abit auctor a Faſtis Livianis, non tantum quod alios annumeret Tribunos militum conſulari poteſtate, ſed quod nullam fere rationem habeat ſolitudinis curulium magiſtratuum, quae in aliquot annos furoribus tribunitiis continuata fuit. Livium vide L. VI, 35. Et tamen Faſtorum conditores Tribunos Diodori cum Livianis contendere ſolent. Wess.

Pag. 435. *l.* 1. Πυθόστρατος Ἀθηναῖος) Πυθόστρατος Ἐφέσιος apud Euſebium, incertum quo fideiuſſore. Wess.

ibid. Πτολεμαῖος ὁ Ἀλωρίτης ὁ Ἀμύντου υἱὸς) Error his ineſt manifeſtus. Amyntas filios ex ſe genuit Alexandrum, Perdiccam & Philippum, ut ipſe prodidit auctor c. 60. Ptolemaeus fuerat ἐπίτροπος τῶν πραγμάτων per Macedoniam, teſte Aeſchine Or. περὶ Παραπρ. p. 32, ſed alienigena atque ἀλλότριος τοῦ γένους, uti diſerte Dexippus profitetur apud Syncellum Chronograph. p. 240. Idem haud obſcure Plutarchus indicat in Pelop. p. 292 C. pollicentem Pelopidae Ptolemaeum exhibens, ſeſe τὴν ἀρχὴν τοῖς τοῦ τεθνηκότος ἀδελφοῖς διαφυλάξειν. Itaque frater iuvenum ipſe non erat, etſi iterum id affirmetur c. 77; quem quidem locum non neglexit Spanhemius Diſſert. VII de Num. Praeſt. p. 380; hunc vero ſi contendiſſet, emendatione ſuccurri Diodoro non poſſe, ut erroris abſolvatur, ſine dubio pronuntiaſſet. Ceterum Iuſtin. L. VII, 5, Alexandrum inſidiis matris Eurydices appetitum occubuiſſe affirmat: unde ipſa in eiuſdem cum Ptolemaeo ſceleris ſocietatem veniſſe videtur. Wess.

ead. l. 4. Ἔτη τριάκοντα) Male pro τρία. Rhod. Lege τρία, ut docet infra p. 497. Palm. Ἔτη τρία) Auſus ſum invitis Codd. τρία reſtituere. Auctor ipſe Ptolemaeum Aloriten βασιλεῦσαι ἔτη τρία ſcripſit c. 77, neque plures annos ſucceſſionum ſeries illi poteſt concedere. Quare certatim viri doctiſſimi hanc emendationis viam ingreſſi ſunt, Scaliger in libri ſui margine & Olympiadum Ἀναγραφῇ, Bongarſius ad Iuſtin. L. VII, 5, & Simſonius Chron. ann. 3637, atque alii. Wess.

ead. l. 12. Ἀλόγως συνελήφθη &c.) Multo haec accuratius & diſtinctius traduntur a Plut. Pelop. pag. 292 D. Wess.

Pag. 436. *l.* 1. Ὁ δῆμος ἐξέπεμψε ναῦς μὲν τριάκοντα) Demoſthenes Or. in Ariſtocrat. pag. 422: Ἀλέξανδρον ἐκεῖνον τὸν Θετταλὸν, ἡνίκ' εἶχε μὲν αἰχμάλωτον δήσας Πελοπίδαν, ἔχθρος δ', ὡς οὐδεὶς, Θηβαίοις ἦν, ὑμῖν δ' οἰκείως διέκειτο οὕτως, ὥστε παρ' ὑμῶν στρατηγὸν αἰτεῖν, ἐβοηθεῖτε δὲ αὐτῷ, καὶ πάντα ἦν Ἀλέξανδρος, ſtudium populi Athenienſis & auxiliares has copias egregie deſignans. Wess.

Pag. 437. *l.* 5. Ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν κατεστάθη στρατηγὸς) Thebanorum exercitui praeerat Cleomenes, privatus militabat Epaminondas. Γεγονυίας δὲ ἐκτὸς Πυλῶν οἱ τῆς δυνάμεως, ἐπιτίθεται σφίσιν ἐν δυσχωρίαις λοχήσας ὁ Ἀλέξανδρος, ſic Pauſan. L. IX, 15, ubi ſane nihil neceſſe fuerat, ut ἐκτὸς Πυλῶν ſollicitaret Sylburgius. Geſta res in Theſſalia eſt, quae ἐκτὸς Πυλῶν, ſicuti reliqua Graecia ἡ ἐντὸς Πυλῶν Ἑλλὰς, ſive ἐντὸς Θερμοπυλῶν, ut eiuſdem in Pauſaniae L. X, 21, pag. 848, appellatur. Ea vero occaſione & Cleomenes & Boeotarchae ſumma voluntate Epaminondae imperium deferunt, quo ille dextre uſus Thebanos ex anguſtiis expedivit, exercitumque ſervavit. Rem narrat quoque Plutarchus in Praecept. Reip. gerend. p. 797 B. Wess.

ead. l. 15. Πολλοῖς χρήμασιν ἐζημίωσαν) Singulis mulcta decem millium drachmarum fuit irrogata, Plut. Pelop. pag. 293 C. Wess.

Pag. 439. *l.* 7. Διότι πόλεμος οὗτος Λακεδαιμονίοις ἄδακρυς ἔσται) Vide Xenophontem Hellen. Lib. VII, pag. 485. Saepe veteres ἄδακρυν hunc πόλεμον celebrant, quorum loca a Io. Meurſio cum ſint conducta de Reg. Lacedaem. c. 19, addam dumtaxat ex perſonati Plutarchi proverbiis, a Iac. Gronovio Praefat. T. X Theſ. Graec. Antiq. vulgatis, in Ἄδακρυς πόλεμος pauca, admodum huic loco opportuna: Ὁ γὰρ Δωδωναῖος προεῖπε τοῖς Λακεδαιμονίοις πολεμοῦσι πρὸς Ἀρκάδας μάχην ΑΔΑΚΡΥΝ ἔσεσθαι. συμβάλλοντες δὲ μετὰ ταῦτα ἐνίκησαν μηδενὸς ἀποθανόντος. Ceteri Paroemiarum collectores, Zenobius, Diogenianus, de Iove Dodonaeo tacent. Mallem vero Δωδωνίαι, aut Δωδωνίδες ἱέρειαι, ſcriptum fuiſſet. Wess.

ead. l. 8. Μετὰ δὲ τὴν μάχην &c.) Videtur pugnare Pauſanias in Arcadicis c. 27, his verbis: Τῆς πόλεως δ' οἰκιστὴς Ἐπαμεινώνδας ὁ Θηβαῖος σὺν τῷ δικαίῳ καλοῖτ' ἄν· τούς τε γὰρ Ἀρκάδας οὗτος ἦν ὁ ἐπαγείρας ἐς τὸν συνοικισμόν. *Urbis autem conditor Epaminondas Thebanus iure vocari poteſt: Arcadas enim ille congregavit, ut ſimul habitarent.* Non pugnat ta-

men, ſi attente legatur: non enim dicit, Epaminondam adfuiſſe, aut fundaſſe, ſed eo, quod Arcadas in unum corpus collectos ſimul habitare perſuaſerat, ideo poſſe etiam iure vocari Megalopoleos fundatorem. PALM. Immo vero pugnat Pauſanias. Legiſſet vir doctus, quae eodem cap. ſequuntur, & in alia omnia iviſſet. Verba ſunt, *συνῳκίσθη δὲ ἡ Μεγάλη πόλις ἐνιαυτῷ τε τῷ αὐτῷ, καὶ μησί τε ὀλίγοις ὕστερον, ἢ τὸ πταῖσμα ἐγένετο Λακεδαιμονίων, τὸ ἐν Λεύκτροις, Φρασικλείδου μὲν Ἀθήνησιν ἄρχοντος, δευτέρῳ δὲ ἔτει τῆς ἑκατοστῆς Ὀλυμπιάδος καὶ δευτέρας.* Condita ergo eſt ante hos tres annos ex Pauſaniae ſententia. Marmor Parium in ſequentem annum, modo eius hiatum recte expleverint viri docti, quo Athenis Archon Dyſcinetus fuit, urbis initia refert. Fieri tamen potuit, ut Megalopolis condi quidem ſtatim poſt Leuctricam pugnam coepta, abſoluta vero hoc demum anno ſit, eaque res occaſionem ſcriptoribus, ut urbis originem alii atque alii tempori adſtringerent, dederit. WESS.

ead. l. 11. *Συῤῥίψαντες εἰς αὐτὴν κώμας*) Suſpicetur forſan aliquis legendum *συῤῥάψαντες*, nec iniuria. Quamquam neutrum verbum ſatis mihi placet. STEPH. Ego vero non improbo. Si enim *ἐξεῤῥιμμένοι* recte illi dicantur, quemadmodum oſtendi L. I, 60, qui ſeponuntur in ultimos regni fines, cur ſpernamus admodum *συῤῥίπτειν κώμας* de pagis, qui unam in urbem coguntur & quaſi coniiciuntur? Aliud eſt, quod morari nos debet. Praeferunt plerique omnes libri, uno excepto, *κώμαις εἴκοσι.* Atqui longe plures fuerunt. Inſpice Pauſaniam L. VIII, 27, pag. 654, & urbes pagoſque ad XL, unde Megalopolin cives commigraverint, reperies. Optime ergo Reg. 1. *κώμας τετταράκοντα*, quem ſequi placuit. WESS.

Pag. 440. *l.* 3. *Κατὰ τὴν ἐπικράτειαν τοὺς Φοίνικας*) Obſcurius hoc. Praeſtitiſſet *τοὺς κατὰ τὴν τῶν Καρχηδονίων ἐπικράτειαν Φοίνικας*, ut L. XIV, 54. WESS.

ead. l. 10. *Καὶ τῆς πόλεως τῶν Ἐρυκίνων ἐγκρατ.*) Sic oportebat. Stephanus *Ἔρυξ, πόλις Σικελίας — τὸ ἐθνικὸν, Ἐρυκῖνος· καὶ Ἐρυκίνη Ἀφροδίτη.* Nec aliud amplecti auctor ſolet. Vid. L. XIV, 48, & Eclog. XIV L. XXII. WESS.

ead. l. ult. *Εἰς τὸν τῶν Ἐρυκίνων λιμένα*) In Eclogis Lib. XXIV *Ἐρυκίνων ἐμπόριον* vocat. Labentibus annis eo traducti ſunt Erycini, tumque Drepani nomen impetravit, docente Ph. Cluverio Sicil. Antiq. L. II, 1, p. 237. WESS.

Pag. 441. *l.* 10. *Ἐτυράννευσεν ἔτη δώδεκα*) Atqui anno

demum Olymp. CIX ſecundo ex Sicilia a Timoleonte coactus Corinthum ſeceſſit L. XVI, 71. Sed auctor annos eius tyrannidis terminat bello civili, quod pro patriae libertate illi conflavit Dio, & quo anno Olymp. CVI primo fractus in Italiam ſe recipere debuit, eodem lib. c. 17. Patrem eius duodequadraginta annos tyrannum fuiſſe opulentiſſimae ac beatiſſimae civitatis, teſtis etiam Cicero L. III N. D. cap. 33. WESS.

ead. l. 15. Δεδιδαχότος Ἀθήνησι Ληναίοις τραγῳδίαν) De Lenaeis, ſive Liberalibus, & commiſſionibus tragoedorum & comoedorum feſto illo die fieri ſolitis, copioſiſſime Seldenus ad Marm. Oxonienſ. p. 36, & Spanhemius ad Ariſtophan. Ranar. ὑπόθεσιν. Dionyſius tum docuit fabulam Λύτρα Ἕκτορος, eaque adverſarios ſuperavit. Tzetzes Chiliad. V, 180:

Οὗτος ὁ Διονύσιος πολλὰς μὲν τραγῳδίας
Ἐν ταῖς Ἀθήναις ἀναγνοὺς, δεύτερος, τρίτος ἦλθεν.
Εἰς ΛΥΤΡΑ δὲ τοῦ ΕΚΤΟΡΟΣ καλούμενόν τι δρᾶμα,
Ἀναγνωσθὲν ἐνίκησε πάντας ἐν ταῖς Ἀθήναις.

Scripſerat eodem titulo tragoediam Aeſchylus, & eius exemplo *Hectoris Lytra* poëta Ennius, forſan etiam Dionyſius, ne quid veteri Tragico concederet. WESS.

ead. l. ult. Τῶν ἐν τῷ χορῷ τις ᾄδων) Pro ᾄδων videri poſſit legendum ᾠδῶν. Mallem tamen alium genitivum, ſed nullum magis vicinum participio ᾄδων reperio. STEPH.

Pag. 442. *l.* 10. Εἰς ἀῤῥωστίαν σφοδροτέραν ἐνέπεσε) Vid. Corn. Nep. Dion. c. 2, & Reg. c. 2, ubi *minime libidinoſum, non luxurioſum, non avarum, nullius rei denique cupidum,* Dionyſium perhibet. Sed vinoſum fuiſſe, ex Athenaeo L. X, 10, & Aeliano V. Hiſt. L. 41 conſtat. Si Plinium audis, Dionyſius Siciliae tyrannus accepto victoriae tragicae nuntio gaudio obiit, L. VII, 53. Quod vero conſentaneum tum demum erit, ubi ea, quae a Noſtro narrantur, addideris. WESS.

Pag. 443. *l.* 4. Ἀλλὰ ποιητὴς ὢν κακὸς) Vide ſuperius c. 6. WESS.

ead. l. 12. Κατὰ τὴν ἀκρόπολιν &c.) Potior Inſulae pars erat, tyrannorum domus. De ea Ph. Cluverius Sicil. Ant. L. I, pag. 156. Dionyſii magnificentiſſimam ſepulturam deſcripſerat Philiſtus, ſicuti a Plut. in Pelop. pag. 296 F. docemur. WESS.

Pag. 444. *l.* 1. Ἐγκαλέσας τῇ πόλει τῶν Σκοτουσσαίων) Meminit perfidae crudelitatis, qua Alexander Scotuſſaeos

oppreſſit, Plut. Pelop. pag. 293 E. neque intactam praeteriit Pauſanias L. VI, 5, in tempore tamen, quo edita eſt, multum a Diodoro deflectens. Aſſeverat Olymp. CII, & eo quidem anno, qui Archontem Athenis Phraſiclidem vidit, contigiſſe: quod vereor, ut verum eſſe queat. Alexander namque eo temporis articulo nondum tyrannidis potitus erat, Iaſone res per Theſſaliam ſummo cum imperio adminiſtrante. Occupavit dominationem homo impurus anno Olymp. CII quarto, ſicuti ex Xenophonte & Diodoro oſtenſum ſupra fuit. WESS.

ead. l. 7. Καί τινας ἄλλας πόλεις προσήγαγε) Solet alias προσηγάγετο hoc uſu terere. De rebus his Xenophon Hellen. L. VII, pag. 487. WESS.

ead. l. 10. Καὶ Πελοπίδαν ἐκομίσαντο) Socium quoque captivitatis Iſmeniam. Vid. Plut. Pelop. p. 294 A. WESS.

ead. l. 12. Χάρης ὑπ' Ἀθηναίων &c.) Copioſius de Charete & Phliaſiis Xenoph. Hellen. L. VII, p. 490. WESS.

Pag. 445. *l.* 4. Παῦλον Μάλλιον) Αὖλον Μάνλιον. RHOD. Verum eſt Αὖλον. Habet hos Tribunos Livius L. VI, 36, Noſtro tamen non conſentaneus. Namque urbem tenebat adhuc illud quinquennium, quo curulium magiſtratuum fuit ſolitudo, uti ipſe ait. Addit praeterea illis collegas P. & C. Valerios. WESS.

ead. l. 5. Θεμεσίων ὁ Ἐρετρίας τύραννος) Ille homo a Demoſthene oratione de Corona pag. 153, & ab Aeſchine de falſa legatione p. 50, & iterum contra Cteſiphontem p. 65, Θεμίσων conſtanter vocatur: melius; nam fuit nomen proprium Graecis uſurpatum. Iuvenalis Satir. X, 221: *Quot Themiſon aegros autumno occiderit uno.* At *Themiſion* alibi non occurrit. PALM.

ead. l. 10. Καὶ παραλαβόντες ἐν παρακαταθήκῃ) Thebanis Oropum Athenienſes tanquam depoſitum tradiderunt, donec lis omnis terminata foret: Xenophon Hellen. VII, p. 495, & Ulpianus ad Demoſth. Or. pro Coron. p. 153, & Or. in Mediam p. 335. Grammatici verba ſunt: Θεμίσων καὶ Θεόδωρος Εὐβοεῖς, ἐπιθέμενοι Ὠρωπῷ, χωρίῳ Ἀθηναίων, κειμένῳ μεταξὺ τῆς Ἀττικῆς καὶ τῆς Βοιωτίας, ἔλαβον αὐτό. ὡς δὲ Ἀθηναῖοι ἔμελλον πολεμεῖν, ἐδόξε δίκῃ μᾶλλον κρίνεσθαι, τὸν δὲ μέχρι τῆς κρίσεως χρόνον Θηβαῖοι ἔφασαν αὐτοὶ λαβόντες φυλάξειν τὸ χωρίον. ὡς δὲ ἔλαβον, οὐδετέροις ἀπέδοσαν. Quae quidem rem ipſam illuſtrant, & coniecturam Palmerii affirmant egregie, ſicuti & Harpocration in Θεμίσων. WESS.

Pag. 446. *l.* 4. Ἔπεισε τοὺς Ἕλληνας τοὺς μὲν πολέμους καταλύσασθαι) Graeci ipſi legatos ad Artaxerxem miſerunt, quorum e numero cum Thebanus Pelopidas regem ſuae civitati addictiorem habuiſſet, allatae ab eo pacis quidem ſunt conditiones, ſed non receptae a ceteris, referente Xenophonte Hellen. L. VII, pag. 487. Tamen quia belli pleroſque pertaeſum erat, tacito quodam conſenſu inter civitates quaſdam pax valuit ceſſatumque ab armis eſt, eodem auctore p. 496. Wess.

ead. l. 12. Ἀναξιμένης ὁ Λαμψακηνὸς) Rhetor Anaximenes, qui Graecorum res antiquiſſimas uſque ad Mantinenſe proelium & Philippi atque Alexandri facta deſcripſit infra c. 89. Nam philoſophus longe prior aetate fuit. Vide viros doctos ad Laërtii L. II, 3, & Voſſium Hiſtor. Graec. Lib. I, 10. Wess.

ead. l. 13. Ἔτι δὲ τῶν Πυθαγορ. φιλοσόφων οἱ τελευταῖοι) Archytas, Timaeus, Xenophilus, Phanton, Echecrates, Diocles & Polymaſtus. Egregie Diogenes Laërtius L. VIII, 46: καὶ αὐτοῦ (Pythagorae) τὸ σύστημα διέμενε μέχρι γενεῶν ἐννέα ἢ καὶ δέκα. τελευταῖοι γὰρ ἐγένοντο τῶν Πυθαγορείων, οὓς καὶ Ἀριστόξενος εἶδε, Ξενόφιλός τε ὁ Χαλκιδεὺς ἀπὸ Θρᾴκης, καὶ Φάντων ὁ Φλιάσιος, καὶ Ἐγεκράτης, καὶ Διοκλῆς, καὶ Πολύμαστος. Generationes novem aut etiam decem, eas enim ſcripſiſſe Diogenem manu exarati libri oſtendunt, ſi ab Olymp. LX repetas, & annis XX ſingulas abſolvas, ad hanc ipſam aetatem devenies. Quod ipſum commonſtraverunt Iuſt. Lipſius L. I Manuduct. ad Stoic. Philoſoph. Diſſ. 6, & R. Bentleius Diſſert. de Epiſt. Phalarid. p. 81. Cicero quidem Diſp. Tuſcul. L. I, 16, multa ſecula ſic viguiſſe Pythagoreorum nomen affirmat, ut nulli alii docti viderentur, ſed laxiore dictione uſus, eoſque Pythagoreorum numero includens, qui ex ſecta Italica ſuam in ſcholam pleraque traduxerant. Wess.

ead. l. 15. Μέμνηται γὰρ τῆς Ἐπαμινώνδου τελευτῆς) Meminit praeterea necis Alexandri Pherarum tyranni Hellen. L. VI, p. 480. Cuius caedes cum contigerit anno Olymp. CV quarto, verum eſſe non poteſt, quod ex Steſiclide Athenienſi prodidit Diogenes Laërtius L. II, 56, Xenophontem anno Olymp. CV primo mortem cum vita commutaſſe. Et vulgo tamen plerique omnes Steſiclidi & Diogeni adſtipulantur. Ceterum proelio ad Mantineam filium Gryllum amiſit, cuius mortem provectae aetatis ſenex quanta animi

conſtantia intellexerit, docet Aelian. Var. Hiſt. L. III, 3, & Io Stobaeus Tit. VII, p. 89, ubi prave ἐν Σκιαλοῦντι nunc legitur. Dederat ipſe ἐν Σκιλλοῦντι, ſicuti ex Diogene II, 52, nemo ignorare poteſt. Wess.

Pag. 447. *l.* 4. Κόϊντος Σερουΐος) Reſtitue Σερουΐλιος, & pro Φάνιος, Φάβιος. Omittitur autem Μάρκος Κορνήλιος a Livio & Faſtis ſimul editis. Rhod. Σερουΐλιος ſine dubio verum eſt. Error debetur librariis, Σερούϊον & Σερουΐλιον utroque in ſermone confundere aſſuetis. In ceteris, modo Φάνιος in Φάβιος abeat, Livio nulla cum Noſtro diſcordia eſt: nam M. Cornelium, quem omitti notat Rhodomanus, reliquis annumerat, praetereaque Q. Quinctium. Hoc tamen inter utrumque intereſt, quod Livianum quinquennium, quo nulli magiſtratus fuerunt curules, necdum exierat. Vid. librum eius ſextum c. 36. Wess.

ead. l. 12. Λασίων) Urbi iuſtum nomen reddidit Reg. 2. quod ceteri, de quibus L. XIV, 17, ratum habent. Regio, cuius oppidum *Laſion*, Τριφυλία Diodoro, Straboni L. VIII, p. 519 C. & Stephano dicitur ἀπὸ τοῦ τρία φῦλα συνεληλυθέναι· apud Polyb. Lib. IV, 77, Τρυφαλία, ἀπὸ Τρυφάλου τοῦ Ἀρκάδος παιδός. Kuhnium confer ad Pauſaniae L. V, 5. Wess.

Pag. 448. *l.* 1. Ἀφῃροῦντο ταύτην τῶν Ἀρκάδων οἱ Ἠλεῖοι) Xenophon eſt videndus L. VII Hellen. pag. 497, & Polyb. IV, 74. Wess.

ead. l. 14. Μάργανα καὶ Κρόνιον &c.) Saepe veteres *Cronii*, ſive collis Saturno ſacri, prope Alpheum in Piſatide meminerunt. Pindarus Κρόνιον ὄχθον, Κρόνου πάγον, & εὔδενδρον ὄχθον Κρόνου, variis locis appellat. Vid. Mauſſac. ad Plut. de Flumin. in *Alpheo*. Neque obſcura nomina ſunt *Coryphaſii* & *Cypariſſiae*, quae Stephano, ut bene animadvertit Berkelius, perperam Κυπαρισσαία. Strabo utrumque oppidum coniungit L. VIII, p. 550 B. quamquam & Κυπαρισσίνα prave eodem libro p. 535 C. ſcribitur. In *Marganis* dubium eſt, rectene exarata ſint. Idem enim ille Strabo Lib. VIII, p. 537 A. αἱ νῦν Μαργάλαι τῆς Ἀμφιπόλεως ait. Ubi vir magnus ſcribendum videri docet Μαργαῖαι ex Stephano in Μαργαῖαι, πόλις Ἠλείας, ὡς Ἡραῖα, a cuius opinione non recedit Berkelius. Namque ea bona ſi fuerint, pravum erit Μάργανα· indicatur enim idem oppidum. Ego vero dubito. Fieri poterit, ut iam Stephani aetate Μαργάλαι, ſive, ita ſi velis, Μαργαῖαι in Strabone lectitatae ſint. Veriores

tamen arbitror Μαργάνας, tum ob hunc Diodori locum; tum maxime ob Xenophontem, qui Μαργανέας in huius belli hiſtoria Lib. VII Hellen. p. 497, memorat, Cronioque adiungit, praetereaque bis Ἀμφιδόλους καὶ Μαργανεῖς in Elide ponit Lib. III, p. 384. Quin & hoc ex Xenophonte conficere poſſe videor, pravum in Strabone eſſe Ἀμφιπόλεως vocabulum, atque in Ἀμφιδολίας commutandum: & partim quidem, quoniam Ἀμφιπόλεως in Peloponneſi hac ora nuſquam mentio eſt; partim vero, quod Ἀμφίδολοι & a Xenophonte & Strabone hic collocantur. Adde ſcriptos Strabonis libros Ἀμφιπολίας praeferre, atque id, quod coniéctando aſſecutus ſum, paene expoſtulare. WESS.

Pag. 449. *l.* 1. Ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ Περδίκκα) Errat: neque enim fratres fuerunt. Vid. ad c. 71. WESS.

ead. l. 6. Σερούϊος Σουλπίκιος) His tribus adiungunt Faſti Sp. Servilium, L. Veturium & L. Papirium. RHOD. Confer Livium L. VI, 38, & Faſtos Pighii ad ann. CCCLXXXIV. WESS.

ead. l. 9. Φωκίδης Ἀθηναῖος) Non στάδιον, ſed πάλην, Phocidem hunc viciſſe, notat Euſebius. Stadii victoriam attribuunt Eubotae Cyrenaeo, de quo Pauſan. Lib. VI, 8. Hanc vero Olympiadem praeſidibus Piſatis & Arcadibus fuiſſe celebratam, idem c. 4 his ſignificat verbis: τὴν τετάρτην δὲ Ὀλυμπιάδα ἐπὶ ταῖς ἑκατὸν οὐκ ἀναγράφουσιν οἱ Ἠλεῖοι, διότι μὴ αὐτοὶ τὸν ἀγῶνα, ἀλλὰ Πισαῖοι καὶ Ἀρκάδες ἔθεσαν ἀντ᾽ αὐτῶν. Adiunge Xenophontem L. VII Hellen. p. 500. WESS.

ead. l. 10. Καί τισι μυθικαῖς — ἀποδείξεσι χρώμενοι) Fabulas has Strabo declarat L. VIII, p. 545, quem vide. WESS.

Pag. 450. *l.* 4. Τῶν παρόντων ἐπὶ τὴν πανήγ. Ἑλλήνων ἐστεφανωμένων) Quod hic de coronatis Graecis traditur, non ad quoſcunque, ſed ad ludorum moderatores, curatores ac iudices, athlothetas & agonothetas, pertinere ſtatuit Pet. Faber Agoniſt. L. I, 19, p. 70, nimis, ut res docet, anguſte. WESS.

ead. l. 7. Καὶ τὴν Ὀλυμπιάδα —— οὐκ ἀνέγραψαν Ἠλεῖοι) Hanc cum X & XXXIV Elei Ἀνολυμπιάδας vocabant. Pauſanias L. VI, 22: ταύτας τὰς Ὀλυμπιάδας καὶ ἐπ᾽ αὐταῖς τὴν τετάρτην τε καὶ ἑκατοστὴν, τεθεῖσαν δὲ ὑπὸ Ἀρκάδων, ΑΝΟΛΥΜΠΙΑΔΑΣ οἱ Ἠλεῖοι καλοῦντες, οὐ σφᾶς ἐν καταλόγῳ τῶν Ὀλυμπιάδων γράφουσιν. WESS.

Pag. 451. *l.* 3. Διακοσίαις ναυσὶ διαπληροῦντας &c.) Hic

locus morboſus eſt. Nam & διακοσίαις ναυσὶ διαπληροῦντας ſoloeciſat, & δὲ καὶ ναῦς παρεχομένοις abſurdum ſonat. Et ſoloeciſmum quidem ſanare facile foret legendo διακοσίας ναῦς. Non tamen puto ſic ſcripſiſſe Diodorum, ſed potius διακοσίαις ναυσὶ διαπλέοντας· nam διαπληρόω non invenitur, quod ſciam. Sic igitur totum hunc locum legendum cenſeo: καὶ γὰρ Ἀθηναίους ἐν τῷ πρὸς Ξέρξην πολέμῳ διακοσίαις ναυσὶ διαπλέοντας, Λακεδαιμονίοις δέκα ναῦς παρεχομένοις ὑποτετάχθαι. Haec emendatio firmatur ex Herodoto, qui ipſiſſimis verbis, cum numerum navium ab unaquaque civitate praebitarum recenſet, haec ait (L. VIII, 1) Λακεδαιμόνιοι δὲ δέκα. Hoc fideiuſſore credo fidem mihi habebis, lector erudite. PALM.

ibid. Λακεδαιμονίοις δὲ καὶ ναῦς παρεχομένοις) Pro δὲ καὶ ſcribatur δέκα. RHOD. Λακεδ. δέκα ναῦς &c.) Veram loci ſcripturam, a viris doctis coniectando inventam atque extuſam, praeſtat liber Reg. 1. Διαπληροῦντας, ſi ſcribatur διακοσίας ναῦς, non movebo: opportunius certe erit, quam διαπλέοντας. Nam quod in Lexicis deficiat, id parvi eſt momenti. Habet alia Diodorus, quae fruſtra alibi quaeras: neque quidquam hoc in compoſito ineſt, cur proſcribatur. WESS.

Pag. 452. *l.* 6. Τῇ τούτου τελευτῇ συναπέθανεν) Pari elegantia Demades Or. fragm. p. 180, τῷ γὰρ Ἐπαμινώνδου σώματι συνέθαψε τὴν δύναμιν τῶν Θηβαίων ὁ καιρός· & Polybius Lib. VI, 41, καὶ γὰρ συνηυξήθη καὶ συνήκμασε, καὶ συγκατελύθη τὰ Θηβαίων ἔργα τῷ τε Ἐπαμινώνδου καὶ τῷ Πελοπίδου βίῳ προφανῶς. Similia Iuſtin. L. VI, 8. WESS.

ead. l. 14. Πρὸς τὴν ἐξοπλισίαν) Nihil hinc demuto. Sic & L. XVI, 3, συνεχεῖς ἐξοπλισίας ἐποιεῖτο· & L. XIX, 3. At minus placet ἐκ Θηβαίων, pro quo interpretes *ex Thebanorum edicto*, non male ad ſententiam. Ego tamen praeferrem ἐκ Θηβῶν, ut Thebis ad armorum luſtrationem conveniſſe ad conſtitutum putentur. WESS.

Pag. 453. *l.* 8. Τὴν πόλιν κατασκάψαι) Vide Pauſan. L. IV, 27, cum Kuhnii nota, ſed cave, ne id, quod de Diodoro ibi ſcriptum eſt, verum credas. Capta urbs & everſa eſt, ſi eidem Pauſaniae fides, ante hos tres annos, quo tempore Epaminondas aberat, bello Theſſalico, ut Pelopidam liberaret, occupatus. Id docent verba, quae L. IX, 15, leguntur. WESS.

ead. l. 9. Δασμοφοροῦντες μὲν τοῖς Μινύαις &c.) Id veriſſi-

mum. Hinc Plataeenſes in Iſocratis Plataic. pag. 437: εἰ μὲν γὰρ τὰ πάτρια σκοποῦσιν (Thebani) οὐ τῶν ἄλλων αὐτοῖς ἀρκτέον, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον ΟΡΧΟΜΕΝΙΟΙΣ ΦΟΡΟΝ οἰστέον. οὕτω γὰρ εἶχε τὸ παλαιόν. Quo modo Hercules tributo & Orchomeniorum imperio Thebanos exemerit, explanatum eſt L. IV, 10. WESS.

Pag. 454. *l.* 16. Συνέβη τὸν ἥλιον ἐκλιπεῖν) Ita etiam Plut. Pelop. pag. 295 B. inſuper addens, oſtenti metu pleroſque Boeotos domi manſiſſe. De tempore defectus huius ſolaris diſputat H. Dodwellus Ann. Xenoph. p. 286. WESS.

Pag. 455. *l.* 4. Ὑπὸ τοῦ χρεὼν ἀγόμενος) Aliter paullo Panſa ad Caeſarem Octavianum, καὶ Ἱρτίου τεθνεῶτος, κἀμὲ τοῦ χρεὼν ἀπάγοντος, apud Appian. L. III B. Civil. p. 931. Nempe ἄφυκτον τὸ χρεὼν, *fatum inevitabile eſt*, uti Plutarchus in Pyrrh. p. 403 B. ſcribit, ſive ut T. II, p. 117 E. τὴν μοῖραν οὐκ ἔστιν ἐκφυγεῖν. WESS.

ead. l. 12. Ἐπ' αὐτὸν ὥρμησε τὸν Ἀλέξανδρον) Haec copioſius & diſtinctius Plut. Pelop. p. 296. WESS.

Pag. 456. *l.* 2. Τὸν δὲ αὐτοῦ βίον ἀπέλιπε) Veterum librorum conſenſus hoc verum praeſtat, ſermoniſque indoles. Quid enim tritius quam ἀπολείπειν τὴν ψυχὴν & ἀπολείπειν τὸν βίον inter Graecos? WESS.

ead. l. 4. Δευτέρᾳ μάχῃ ληφθεὶς) Non dubium eſt, quin pro ληφθεὶς reponendum ſit λειφθεὶς, id eſt, ἡττηθεὶς, *victus*. Annotavi autem ſupra idem in hoc verbo commiſſum a librariis mendum. STEPH. Λειφθεὶς praeter Stephanum corrigendum eſſe, monuerunt Scaliger, Iſ. Voſſius & L. Rhodomanus in not. Addendis, quibus obtempero. Delicta ſunt aberrantium librariorum, etiam Codd. invitis exterminanda. Vide ſuperius ad L. XI, 68, & XIV, 65. WESS.

ead. l. 7. Καὶ τοὺς Φθιώτας Ἀχαιοὺς παραδοῦναι) Φθιώτας δὲ καὶ Ἀχαιοὺς Plut. ſemel atque iterum in Pelop. p. 295 A. & p. 297 D. Sed Noſter hoc quidem loco melius. Non item L. XI, 3, ubi adſcripta conſidera. WESS.

Pag. 457. *l.* 1. Ἐν γὰρ τῇ τῶν φυγάδων καταλήψει) Obſcure dictum. Potuiſſet ἐν γὰρ τῇ καταλήψει τῆς Καδμείας, καθ' ἣν ἀνεκτήσαντο αὐτὴν οἱ φυγάδες. Verum ſuus cuique mos & iudicium eſt. WESS.

ead. l. 6. Ἐν δὲ τῇ περὶ Τεγέαν μάχῃ μόνος &c.) Quae tandem illa ad Tegeam pugna, unius Pelopidae virtuti & prudentiae tribuenda? Nulla, ſi mihi credis. Vicit Pelopidas ſuo ductu atque auſpiciis Spartanos ad *Tegyram*, haud

multum ab Orchomeno. Audi Plut. in Pelop. p. 285 F. ὁ δὲ περὶ Τεγύρας, τρόπον τινὰ τοῦ Λευκτρικοῦ προάγων γενόμενος, μέγαν ἦρεν ἐν δόξῃ τὸν Πελοπίδαν, οὔτε πρὸς κατόρθωμα τοῖς συστρατήγοις ἀμφισβήτησιν, οὔτε τῆς ἥττης πρόφασιν τοῖς πολεμίοις ἀπολιπών. Eadem repetit p. 316 F. nullumque dubium relinquit, quin ſcribi hic debuerit περὶ Τεγύραν, ut Stephanus, aut certe Τεγύρας, uti paſſim ipſe. Wess.

ead. l. 10. Ἡγήσατο τοῦ ἱεροῦ λόχου) Lectiſſimorum erat caterva CCC virorum, a Gorgida primum conflata & conducta, teſte Plut. Pelop. p. 287 B. & Polyaeno Strat. L. II, 5, 1. Alii tamen Epaminondae, fortaſſe quod in conſilii ſocietatem venerit, adſcribunt, de quibus Daviſius ad Maximum Tyr. Diſſert. XXIV, p. 587. Conſtabat celebris hic ἱερὸς λόχος ex ἐραστῶν καὶ ἐρωμένων apud Athen. L. XIII, p. 561 F. Adde Corn. Nepot. Pelop. c. 4. Wess.

ead. l. 13. Ἑπτὰ — μυριάδων) Confer ſupra c. 62. Wess.

Pag. 458. *l.* 2. Τὴν Μεσσήνην κατ' ἰδίαν παρέλαβεν) Operam Pelopidas dedit, ut nominatim in pacis conditionibus adderetur Μεσσήνην αὐτόνομον εἶναι ἀπὸ Λακεδαιμονίων, docente Xenophonte Rer. Graec. L. VII, p. 486. De tempore, quo Meſſene deſolata fuit, dictum fuit ſupra c. 65. Wess.

ead. l. 7. Πρὸς δὲ τοὺς πολ. οὕτω καλῶς ἀγωνισάμενος &c.) Haud ſcio, an non hic aliquid mendae ſubſit: & ſententia & conſtructio certe praepoſtera eſt. *Cives enim ita erga Pelopidam affecti erant, ut* &c. Quid ſi καλῶς πολιτευσάμενος; Rhod. De mendo adſtipulor Rhodomano: medicina non admodum placet. Puto ſcriptum fuiſſe ad hunc modum, πρὸς δὲ, τοὺς πολίτας οὕτω καλῶς ἀγωνισάμενος διέθηκε, ὥστε &c. *praeterea cives inter pugnandum tam commode tractavit, ut*, & reliqua. Sic conſtat ſententia & oratio, neque ſermonis uſus repugnat. Καὶ ὄψομαι τί με διαθήσει habes in Alciphrone L. II Ep. 1, pag. 200, cum Bergleri nota. Lyſias Or. contra Agorat. cap. 3, νομίζων, εἰ διαθείη ὑμᾶς ἀπόρως, ὥσπερ διέθηκεν. Prius firmabunt haec Pauſaniae L. IV, 8, p. 298, καὶ μελέτῃ πολὺ οἱ Λακεδαιμόνιοι προέσχον, ΠΡΟΣ ΔΕ καὶ τῷ πλήθει, *& exercitatione ſuperiores erant Spartani, praeterea numero etiam.* Qua tamen ſignificatione paullo frequentius occurrit καὶ πρός. Euripid. Helen. v. 962: Ἀπόδος τε, καὶ πρὸς, σῶσον. Vid. Iſ. Caſaubonum in Strabon. L. III, pag. 218. Atque haec mea ſententia. Si cuius animo allubeſcat alia, eam ſequatur. Porro quod ſtatim ſuccedit, Βοιωταρχῶν πάντα τὸν χρόνον διετέλεσε, id diſtinctius ex-

plicatur a Plut. Pelop. p. 285 D. ἀφ' ἧς γὰρ εἵλοντο πρῶτον ἡγεμόνα τῶν ὅπλων (Pelopidam) οὐκ ἀνεπαύσαντο καθ' ἕκαστον ἐνιαυτὸν ἄρχοντα χειροτονοῦντες, ἀλλ' ἢ τὸν ἱερὸν λόχον ἄγων, ἢ τὰ πλεῖστα Βοιωταρχῶν ἄρχρι τῆς τελευτῆς ἔπραττεν. Partim ergo Pelopidas toto eo tempore *ſacrae cohortis*, ſive *delectae manus*, ut Nepos Cornelius vertit, fuit praefectus, partim Boeotarcha. WESS.

ead. l. 15. Κλέαρχος τὸ γένος ὢν ἐξ Ἡρακλείας) Diſcipulus fuerat Iſocratis, uti ex Rhetoris Epiſt. ad Timoth. pag. 626 conſtat, ſicuti & Platonis: ſed praeceptorum utriuſque oblitus tyrannidem occupavit Heracleae, & crudeliſſime in XII annos exercuit, docente Memnone in Biblioth. Photii Cod. CCXXIV, p. 704. Adde Aeneam Poliorcet. c. 12, cum Caſauboni nota. WESS.

Pag. 459. *l.* 5. Τορώνην μὲν καὶ Ποτίδαιαν πολιορκήσας) Commeminit Toronae a Timotheo oppugnatae Polyaen. Strateg. L. III, 10, 15, & Potidaeae Dinarch. in Demoſth. p. 91. WESS.

ead. l. 9. Λεύκιος Αἰμίλιος Μάμερκος &c.) Ante horum magiſtratum proxime Diodorus VI Tribunos militum praeterit, A. & M. Cornelium, M. Geganium, P. Manlium, L. Veturium, P. Valerium, quos Livius edit. Hos ergo ſequenti anno excipiunt hi duo Coſſ. quorum alter L. Sextius PRIMUS E PLEBE fuit. Alter vero L. Aemilius Mamercus equitum magiſter fuit ante biennium cum M. Furio dictatore. RHOD. Bene Rhodomanus, qui addere potuiſſet, negligi & eum a Diodoro annum, quem ante VI illos Tribunos dictaturae tenuerunt. Aemilius cognomine fuit Μαμερκῖνος, quod & hic praeſtat. Λατερίας, ſi auctor id reliquerit, poſitum eſt pro *Laterano*, quod Sextii cognomen. Conf. Livium Lib. VII, 1, & Pigh. in Faſt. ad ann. CCCLXXXVII. WESS.

ead. l. 13. Τῶν δὲ Μαντινέων ἀναλυβόντων εἰς τοὺς ἰδίους βίους) Si Xenophontem audias, de Mantinenſibus alia omnia profiteberis. Vide Hellen. eius L. VII, p. 501. WESS.

Pag. 461. *l.* 9. Ὁ δὲ βασιλεὺς τῶν Λακεδαιμονίων Ἆγις) Immenſum quantum diſcedit a Xenophonte in huius expeditionis narratione Diodorus. Omnia Xenophon ad Ageſilai gloriam amplificandam narrat, & illi tribuit, quae hoc loco Diodorus de Agide narrat: & Plutarchus quidem in Ageſilai vita p. 615 ſecutus eſt Xenophontis auctoritatem. Diodorus vero, ut puto, Theopompum & Anaximenem ha-

buit auctores ſuae narrationis, cui potius dabitur fides. Xenophontis certe auctoritas apud me praevaleret, niſi Ageſilai amicitia eum ſuſpectum faceret: itaque pendeo, & nihil in eo eſt certi. Palm. Ὁ δὲ βασιλεὺς τῶν Λακεδαιμονίων Ἆγις) In his manifeſtus error haeret: tolli poſſet, niſi ex ſequentibus liqueret, Ageſilaum domi fuiſſe relictum ad urbis praeſidium, atque ad eum curſores illos Cretenſes adventantis Epaminondae nuntium pertuliſſe. Si itaque coneris ὁ βασιλεὺς τῶν Λακεδαιμονίων Ἀγησίλαος, ſecum ipſemet auctor pugnabit. Salva vero ſi maneat Agidis mentio, non tantum contra Xenophontem & Plutarchum veniet Diodorus, ut pulchre admonuit vir doctiſſimus, ſed & in regum Spartanorum ſucceſſionem incurret. Praeerant namque hoc tempore Spartae ex Euriſthenidarum familia *Cleomenes* Cleombroti filius, ex gente Proclidarum *Ageſilaus.* Ipſe auctor id ſupra docuit c. 60, & clariſſime omnium Pauſanias Lib. I, 14, & III, 7, 8. Errat ergo, & *Agim* nobis regem obtrudit, quem Sparta hoc tempore nullum habebat eo nomine. Vide tamen mox dicenda. Wess.

ead. l. 10. Κατεστοχάσατο μὲν — ἥξειν) Cum ἕξειν paullo apertior ſenſus eſſet huius periodi, quam cum ἥξειν. Verumtamen ne ille quidem infinitivus mihi omnino ſatisfacit. Steph. Ego vero non video, cur vitii ſuſpectum eſſe debeat τὸ μέλλον ἥξειν. Iunge in ordinandis verbis ἐμφρόνως & κατεστοχάσατο, & bella erunt omnia. Mox πέμψας δέ τινας ex vetuſtis libris reſtitui. De Cretenſibus hemerodromis ex Xenophonte memorat Plut. Ageſ. p. 615 C. Wess.

ead. l. 12. Δι' ὧν καταταχήσας τὸν Ἐπαμινώνδαν) Confer not. ad L. XIV, 72. Wess.

Pag. 462. *l.* 6. Ἔλαθεν ἂν ὁ Ἐπαμινώνδας εἰσπεσὼν &c.) Immo urbis partem occupavit, & in forum uſque penetravit. Polybius L. IX, 8: καὶ καταλαβὼν τὴν Σπάρτην ἔρημον τῶν βοηθησάντων, μέχρι μὲν ἀγορᾶς ἐβιάσατο (Epaminondas) καὶ κατέσχε τῆς πόλεως τοὺς ἐπὶ τὸν ποταμὸν ἐστραμμένους τόπους. Wess.

ead. l. 9. Τὴν τοῦ Λακεδαίμονος) Hic Λακεδαίμονος pro Λακεδαιμονίου perperam eſt poſitum. Poteſt tamen retineri Λακεδαίμονος, ſed aliquid addendo τοῦ τῆς Λακεδαίμονος, vel τοῦ ἐκ Λακεδ. vel τοῦ ἀπὸ Λακεδ. Steph. Rhodomanus in not. Correct. Λακεδαιμονίου, vel Λάκωνος, refingit: quorum alterutrum & ego malim. Wess.

ead. l. 13. Ἀγησίλαος) Omnes alii Ageſilaum Mantinenſibus auxilio properaſſe, cum Spartam pergeret Epaminondas, magno conſenſu aſſeverant. Xenophonti & Plutarcho, quos antea excitavimus, adiunge Polybium L. IX, 8, & Polyaen. L. II, 2, 10. Ceſſaret diſcordia, hic ſi *Archidamus*, & pro Agide ſupra *Ageſilaus* legeretur. Archidami enim in patria defendenda partes fuerunt haud ſane poſtremae. Vide modo Xenophontem Rer. Graec. L. VII, p. 504. WESS.

ead. l. 16. Ἐπὶ τὰ στέγη τῶν οἰκιῶν ἀνεβίβασε) Digitum non verterim, ſive tu στέγη, an τέγη, legas. In Appiano L. II B. Civil. p. 818, reperies καὶ ἀπὸ τῶν τεγῶν εἰς ἄμυναν ἡτοιμάζετο. At infra L. XIX, 7, διηγωνίζοντο πρὸς τοὺς ἀπὸ τῶν στεγῶν ἀμυνομένους. Tecta veterum hanc ad rem erant accommoda, quippe magnam partem plana, docente ad Athen. L. IV, 12, Iſ. Caſaubono. WESS.

Pag. 464. *l.* 13. Ἐρήμῳ τῇ πόλει) Id eſt ἐρήμῳ τελέως ὑπαρχούσῃ τῶν βοηθησάντων, ut de Mantinea Polybius loquitur. Sed ſaepe haec intelliguntur. Exempla vide conducta ad Itiner. Anton. p. 151. WESS.

ead. l. ult. Ἄνδρα τὸν παρὰ τοῖς πολίταις ἐπαινούμενον) Fuiſſe olim videtur τῶν — ἐπαινουμένων. Sic enim aſſolent. Athenienſium in ipſo tempore Mantinenſibus praeſtitum auxilium illuſtrant Xenoph. Hellen. L. VII, pag. 504, & Plutarch. T. II, p. 346 D. WESS.

Pag. 465. *l.* 2. Ὡς μάχῃ διακριθησομένους) Exſpectaſſes διακριθησόμενος. Sed generis numerique quadam enallage δύναμιν — διακριθησομένους extulit, prorſus utroque in ſermone frequentata. Noſter L. XII, 60, ἀπέπλευσεν ἐπὶ τὴν Αἰτωλίαν, καὶ πολλὰς ΑΥΤΩΝ κώμας ἐπόρθησε. Et L. XV, 68, ἐξέπεμψαν δύναμιν, καὶ στρατηγὸν ἐπ' ΑΥΤΟΥΣ Χαβρίαν. Philo Iud. Special. Leg. p. 796, ἡ δὲ λεχθεῖσα φυλὴ πάνυ χαλεπῶς ἐνέγκασα — ὑπόπλεοι πάντες ὀργῆς, ἐνθουσιῶντες. Virgilius Aen. XI, 834: *Incurrunt denſi ſimul omnis copia Teucrum.* Plura de hoc genere Io. Frid. Gronov. Pec. Vet. L. II, 4, T. Wopkens Lect. Tullian. L. II, 7, & qui ab eo excitati ſunt magno numero. WESS.

ead. l. 11. Καὶ Ἀχαιοὶ) Intelligi poſſent ex Theſſaliae vicinia Ἀχαιοὶ Φθιῶται Thebanorum amici. Quia tamen poſt pauca *Achaei* illorum ſunt in catalogo, qui Mantinenſibus coniuncti Thebanorum armis pro Peloponneſi libertate ſeſe obiecerunt, ſuſpicor iniuſte eos hanc ſedem occupaſſe, ſcriptumque in ſuperioribus fuiſſe Μαντινεῦσιν ἐβοήθουν Ἠλεῖοι

καὶ Ἀχαιοὶ καὶ Λακ. idque mihi tanto videtur probabilius, quod eundem locum optime poſt pauca tueantur, atque ex Xenophonte liquidiſſimo conſtet, *Achaeos* Peloponneſi incolas hoc proelio contra Thebanos cum Mantinenſibus ſtetiſſe. Eum adi L. VII, pag. 502. WESS.

Pag. 466. *l.* 1. Οἱ μὲν Μαντινεῖς σφαγιασάμενοι) Redeat μάντεις. RHOD. Οἱ μὲν μάντεις σφαγιασάμενοι) Ut turpiſſima menda continuaretur, non ſuſtinui. Μάντεις correxerat quoque Scaliger in libri ſui ora. Supra Lib. XIII, 97, καίπερ ἀμφοτέροις ἀπαγορευόντων τῶν μάντεων. WESS.

ead. l. 13. Καὶ Μαλιεῖς) Supra L. XII, 77, Μηλιεῖς, & XV, 57. At Μαλιεῖς recurrunt L. XVI, 15, & XVII, 75. Alterum Ionum eſt, Dorum alterum, ſed tritius. Vide Sylburgium in Pauſan. L. X, 8. WESS.

Pag. 467. *l.* 10. Τῷ δὲ πλήθει καὶ τῇ παρασκευῇ τῶν φίλων) Vera lectio eſt τῶν ὅπλων. RHOD. Coniecturam ſuam vertendo Rhodomanus expreſſit: mihi ea non blanditur. Scriptum fuit τῶν ψιλῶν. Firmant, quae ſequuntur: αὐτοὶ μὲν ὀλίγους εἶχον ἀκοντιστὰς, οἱ δὲ Θηβαῖοι τριπλασίους σφενδονήτας καὶ ἀκοντιστάς. Superabantur ergo & multitudine & apparatu militum levis armaturae. Simile peccatum foedavit haec Lyſiae Or. in Alcibiad. c. 3, οἱ δὲ φίλοι ἐστρατεύοντο, οἱ δ' ἐν τοῖς ἱππεῦσιν ἐκινδύνευον. Iuſtum enim eſt ψιλοί. Vide ibi Marklandum. WESS.

Pag. 468. *l.* 2. Καταπονούμενοι δ' ὑπὸ τῶν ἀνθεστηκότων) Hoc equidem non movero, tametſi ſcripti Codd. aliud paene expoſtulent. Auctor tuetur ſuum, cum poſt pauca καὶ τῶν Ἀθηναίων καταπονουμενων καὶ πρὸς φυγὴν ὁρμησάντων. In more praeterea librariis eſt καταπονουμένους & καταπολουμένους permiſcere: cuius confuſionis exemplum habuimus inſigne L. XIII, 103. WESS.

ead. l. ult. Πολλοὺς τῶν Βοιωτῶν καταλαβὼν) Per incuriam vitiatum eſt ex καταβαλών. RHOD. Καταβαλὼν) Verus vates Rhodomanus fuit. Eiuſdem ſocordiae ſpecimen exſtat L. XVI, 49. De verbo ut dicam, neceſſe non eſt. Conduxit aliqua Gebhardus ad Cornelium Nepot. Thraſyb. c. 3. WESS.

Pag. 469. *l.* 13. Οὐδέποτε γὰρ Ἑλλήνων πρὸς Ἑλλ. ἀγωνιζομένων &c.) Videndus eſt Xenophon L. VII Hellen. pag. 506, aciem exercitus utriuſque & pugnae ordinem paullo aliter explicans. WESS.

ead. l. ult. Οὔτε ἄνδρες δυνατ. ταῖς ἐν τοῖς κινδύνοις ἀνδραγαθίαις) Quod his adſtruebatur & nectebatur artiſſime ἐπε-

δείξαντο, id iuſſu ſchedarum manu exaratarum delevi. Salvum tamen eſſe potuiſſet, modo τὰς ἐν τοῖς κινδύνοις ἀνδραγαθίας ἐπεδείξαντο prae ſe libri tuliſſent: neque enim aliter oportuit. Auctor ſupra c. 65, φανερῶς ἐνδεδειγμένοι τὰς ἰδίας ἀνδραγαθίας. Et L. XVI, 87, Ἀλεξάνδρου φιλοτιμουμένου τῷ πατρὶ τὴν ἰδίαν ἀνδραγαθίαν ἐνδείξασθαι. Et Lib. II, 6, *Semiramis* καιρὸν ἔλαβεν τὴν ἰδίαν ἀρετὴν ἐπιδείξασθαι. WESS.

Pag. 472. *l.* 1. Προθυμότερον προσπίπτοντα τῷ θυμῷ) Malim προπίπτοντα, cuius opinionis cauſas dare memini ad huius lib. c. 65. WESS.

ead. l. 5. Καιρίαν ἔλαβε πληγὴν εἰς τὸν θώρακα) Quod proavorum noſtrorum memoria uſu venit, ut certatim ſibi, ignavi etiam, gloriam deiecti Guſtavi Adolphi, Herois illuſtriſſimi, vindicarent, eius exemplum in Epaminonda dederunt Graeci. Nam proſtrati laudem Mantinenſes Machaerioni civi ſuo, Spartani ſuo Machaerioni, aut Anticrati etiam, Athenienſes Gryllo, Xenophontis filio, magna cupiditate aſſeruerunt. Vid. Plut. Ageſil. p. 616 A. & Pauſan. Lib. VIII, 11, IX, 15. Nimirum glorioſum cenſebatur & Aeneae magni dextra cadere, & victo ex Hectore triumphare. WESS.

Pag. 473. *l.* 9. Ἀμφότεροι τοὺς ἰδίους ἔθαψαν) Xenophon clarius: ἀμφότεροι τρόπαιον ἐστήσαντο, τοὺς δὲ ἱσταμένους οὐδέτεροι ἐκώλυον. νεκροὺς δὲ ἀμφότεροι μὲν ὡς νενικηκότες ὑποσπόνδους ἀπέδοσαν, ἀμφότεροι δὲ ὡς ἡττημένοι ὑποσπόνδους ἀπελάμβανον, extremo L. VII Hellen. Victi ergo utrique: quamquam ſi Thebani victoria, Epaminonda letali vulnere percuſſo, recte uti ſciviſſent, potior ipſorum cauſa fuerat. WESS.

ead. l. 14. Εὐψυχοτάτην τοῦ βίου καταστροφὴν ἐποιήσατο) Belle Cicero L. V Fam. Ep. 12: *Quem enim noſtrûm ille moriens apud Mantineam Epaminondas non cum quadam miſeratione delectat? qui tum demum ſibi avelli iubet ſpiculum, poſteaquam ei percontanti dictum eſt,* CLYPEUM *eſſe* SALVUM, *ut, etiam in vulneris dolore, aequo animo cum laude moreretur;* & de Finib. L. II, 30. Adde Pauſan. L. IX, 15, & Iuſtinum L. VI, 8, qui Noſtrum aemulatur. WESS.

Pag. 474. *l.* 5. Μὰ Δία μὲν, φησὶν, ἀλλὰ &c.) Hic μὲν locum obtinet τοῦ μὲν οὖν, vel potius μενοῦν coniunctim: ſi tamen eum obtinere poteſt. STEPH. Solent μὲν hac quidem in formula plerumque negligere, ut Ariſtophan. Plut. v. 101, Μὰ Δί', ἀλλὰ πολλῷ μᾶλλον ἠξομεσθάσου· & v. 111, Μὰ

Δι', ἀλλ' ἅπαξάπαντες, & v. 22, cum Kuſteri nota. Nec deleo tamen libris invitis: me quidem certe iudice Stephani explemento praeſtat. Rem ipſam, ſed diſſentiens, tetigit Cornelius Nep. Epamin. c. 10. Wess.

ead. l. 13. Ὑπερβαλεῖν ἐν τῇ στρατηγικῇ συνέσει) Praepoſitionem alias ipſemet auctor negligere aſſolet, ut L. I, 66. Conſueverunt & alii: Lycurgus Or. in Leocrat. pag. 166, ἀλλὰ Λεωκράτης τοσοῦτον ὑπερβέβληκε τῇ δειλίᾳ. Herodot. I, 61, Θηβαῖοι δ' ὑπερεβάλοντο τῇ δόσει τῶν χρημάτων. Servari tamen poteſt Luciani exemplo D. Mort. IX, 3, καὶ ἀλλήλους ὑπερεβάλοντο ἐν τῇ περὶ ἐμὲ φιλοτιμίᾳ· ubi peritiſſimum Hemſterhuſium conſule. Wess.

Pag. 475. *l.* 3. Βραχὺ τοῖς χρόνοις πρότερον) Niſi erro, nimiae grammatici ſedulitati haec accepta referre debemus. Quid enim? Scripſiſſe Diodorum putabimus βραχὺ τοῖς χρόνοις πρότερον· ἐν δὲ τοῖς πρὸ τούτου χρόνοις; Apage ineptias. Ageſilaus provectior quidem aetate, ſed Epaminondae tamen aequalis fuit, ut ceteri, quos annumeravit. Wess.

ead. l. 10. Πολὺ ἂν — τὴν περὶ τὸν Ἐπαμινώνδαν &c.) Eadem ſententia Pauſan. L. VIII, 11: Τὸν δὲ Ἐπαμινώνδαν τῶν παρ' Ἕλλησι στρατηγίας ἕνεκα εὐδοκιμησάντων μάλιστα ἐπαινέσαι τις ἄν, ἢ ὕστερόν γε οὐδενὸς ποιήσαιτο. Aelianus primas illi inter omnes, qua Graecos, qua Romanos, tribuit Var. Hiſt. L. VII, 14, ſed paullo ambitioſius. Wess.

Pag. 476. *l.* 6. Διὰ τὴν ἀφροσύνην τῶν — κατασκαφῆς ἔλαβε πεῖραν) Dinarchus, poſtquam res Epaminondae & Pelopidae, certamen Leuctricum, vaſtatam Spartanorum regionem, Meſſenenque inſtauratam exſecutus eſſet, Thebani inquit ἔνδοξοι παρὰ πᾶσιν ἦσαν. πότε δ' αὖ τοὐναντίον ταπεινὰ καὶ τοῦ φρονήματος ἀνάξια διεπράξαντο; ὅτ' ἐδωροδόκει μὲν λαμβάνων χρήματα παρὰ τοῦ Φιλίππου Τιμόλαος ὁ τούτων φίλος, ἐπὶ δὲ τοῖς ξένοις τοῖς εἰς Ἄμφισσαν συλλεγεῖσι, Πρόξενος ὁ προδότης ἐγένετο, ἡγεμὼν τῆς φάλαγγος κατεστάθη Θεαγένης, ἄνθρωπος ἀτυχὴς καὶ δωροδόκος, ὥσπερ οὗτος Or. in Demoſth. p. 99, egregie Thebanorum ducum, qui Epaminondam & Pelopidam exceperunt, artes & ſcelera declarans. Mox κατασκαφῆς non moveo. Novi θανόντων κατασκαφὰς & τῆς φιλίας κατασκαφὰς pro ſepulcris ab Aeſchylo in VII C. Theb. v. 1016, 1045, & Sophocle Antig. v. 911, poſitas, ſed & τειχῶν κατασκαφὰς, & πόλεων κατασκαφὰς ex Aeſchine atque aliis. Wess.

Pag. 477. *l.* 3. Τὴν τῶν Ἑλλήνων σύνταξιν) Verum eſt Ἑλ-

ληνικῶν, & mox κατέστροφεν. Viderunt librariorum deli-ctum in not. Adden. H. Steph. & L. Rhodom. Wess.

ead. l. 6. Τὴν πρώτην τῶν Ἑλληνικῶν) Inſcripſerat huic operi πρώτας ἱστορίας, quomodo Athen. Lib. VI, 4, ſive πρώτην Ἑλληνικῶν, uti Harpocrat. Noſtro conſentiens in Ἀμφικτύονες. Habet haec Voſſius de Hiſtor. Gr. L. I, 10, & plura de Anaximene. Eum adi & Aeg. Menagium ad Laërtii L. II, 3. Wess.

ead. l. 11. Φίλιστος δὲ τὰ περὶ Διονύσιον &c.) Vid. ad L. XIII, 91 & 103. Poſtremum autem hoc Philiſti hiſtoricum opus negligitur a pleriſque, qui hominis vitam & ſcripta recenſuerunt. Wess,

Pag. 478. *l.* 2. Ταχῶς ὁ βασιλεὺς τῶν Αἰγυπτίων) *Theo* in Chron. Euſebii, Τάως Ariſtoteli Oeconom. L. II, pag. 507, Θάμως Polyaeno L. III, 11, 5. Sed vide Scalig. ad Euſeb. MDCXLVIII, viros doctos in Aelian. L. V, 1, & Hutchinſon. ad Ageſil. Xenophontis p. 47. Wess.

ead. l. 7. Διὰ τὸ τοὺς Μεσσηνίους &c.) Eandem odii in Perſam cauſam dant Xenophon & Plut. Ageſil. p. 616. Wess.

ead. l. ult. Ἀριοβαρζάνης — ὃς καὶ Μιθριδάτου &c.) Non mediocris ex hoc loco emergit difficultas, ut quadret geſtis a Diodoro narratis temporum ratio. Ait Diodorus, Molone Archonte iam Mithridatem mortuum eſſe, & Ariobarzanem eius filium dominum factum eius dynaſtiae: pagina vero ſequenti ponit eodem anno Datamis rebellionem & pugnam cum Artabazo, & ait poſt eam Datamis victoriam Artaxerxem, timentem eius virtutem, curaſſe, ut per dolum interficeretur. At Aemilius Probus, & cum eo Polyaenus, ille in Datamis vita c. 10, hic L. VII in Mithridate c. 29, aiunt Datamen interfectum fuiſſe per inſidias & dolum Mithridatis: at non potuit eſſe alius Mithridates, quam ille Ariobarzanis pater, Satrapiae Datamis vicinus, & qui cum eo rebellare ſimulaverat. Aut igitur Diodorus narrat ὕστερον πρότερον, quae pridem acciderant, aut falſi ſunt Aemilius Probus & Polyaenus. Aliunde exſpectanda lux. Palm. Nulla hic difficultas. Mithridates, cuius regnum accepit Ariobarzanes, alius eſt atque is, cuius fraude Datames occubuit. Audi Cornel. Nepot. in Datame c. 10: *Hic tam callidus vir extremo tempore captus eſt Mithridatis, Ariobarzanis filii, dolo.* Patrem itaque Ariobarzanem habuit, hunc fortaſſe ipſum, qui regno Mithridatis dicitur potitus, quemque idem Cornelius praefectum Lydiae & Ioniae totiuſque Phry-

giae c. 6 vocat. Neque obeſſe multum poterit, quod pater regi hoſtis, filius amicus fuerit. Potuerunt enim contrarias uterque partes amplecti. De Ariobarzane videndus etiam Demoſthenes eſt Or. de Rhod. Libert. pag. 112. Wess.

Pag. 479. *l.* 5. Ἔχουσαν ἀκρόπολιν ἀξιόλογον) Confer L. XVII, 23, & de Mauſoli potentia & opibus Lucian. Dial. Mort. XXIV. Wess.

ead. l. 8. Τῶν δ' Ἰώνων Λύκιοι &c.) Id vero novum. Ubi proditum quaeſo uſquam eſt, Lycios, Piſidas, Pamphylios & Cilices de Ionum fuiſſe gente? Χωρὶς τὰ Φρυγῶν καὶ Μυσῶν ὁρίσματα, ut noſtri illi proverbio dicunt. Deeſt haud dubie vocabulum, ſive id fuerit μετὰ δὲ τῶν, ſive τῶν δ' Ἰώνων σύμμαχοι, ſive aliud: quis enim affirmarit temere? Wess.

ead. l. 15. Εἵλοντο στρατηγὸν Ὀρόντην) Idem videtur atque is, de quo Polyaen. Strateg. Lib. VII, 14. Pugnat ibidem, fateor, cum Autophradate, neque id officit ſuſpicioni: quamquam & Autophradates fluxa fide fuit; iuſſu enim regis bello eos perſecutus, qui defecerant, regem ipſum deſtituit, quod Xenophon Ageſil. p. 46 ed. Oxon. & Corn. Nepos Datam. c. 2, cum Noſtro compoſiti, docent: atque id commune illi fuit cum aliis Perſarum regis ducibus. Artabazus namque, Datamem oppugnans, in eundem labentibus annis perfide inſurrexit, bello conflato. Teſtis ipſemet auctor L. XVI, 22. Wess.

Pag. 480. *l.* 14. Σατράπης Δατάμης) Nimis tenuiter Datamis rebus geſtis Diodorus defungitur. Copioſius Ariſtoteles Oeconom. L. II, p. 503, quem recte correxit Iſ. Caſaubonus ad Polyaen. L. VII, 21, & Corn. Nepos in fortiſſimi ducis vita. Wess.

Pag. 481. *l.* 2. Χάριν βουλόμενος καταθέσθαι) Vid. ad L. IV, 1, p. 247. Wess.

ead. l. ult. Τῶν δὲ ὡς πάλιν προδότην τιμωρουμένων) Ordinem, quem ſcripti libri ſervant, quippe cultiorem, amplector. Perfidiam Mithrobarzanis, Datamis prudentia haud ſane inultam, deſcribunt Corn. Nepos Datam. c. 6, Polyaen. L. VII, 21, 7, & Frontinus L. II, 7, 9, ſed inter ſeſe, ut Lambinus admonuit, diſcordes. Wess.

Pag. 482. *l.* 9. Τὴν ἡσυχίαν ἦγον) Non muto. Manu exarati libri in hoc genere variant ſaepe, lectoremque in dubio relinquunt, utrum ſcriptoris eſſe opinetur. Vid. Lib. XI, 3, 45, XII, 56. Wess.

ead. l. ult. Δι' ἐπιβουλῆς αὐτὸν ἐδολοφόνησε) Conf. Corn.

Nepotem Datam. cap. 9, & Polyaen. Lib. VII, 29. Wess.

Pag. 483. *l.* 5. Εἰς τὰς ὀνομαζομένας Λεύκας) Superius Λεύκην appellavit c. 18, ubi plura. Wess.

ead. l. 14. Καὶ τῶν μὲν μισθοφόρων τὴν ἡγεμονίαν &c. Ἀγησιλάῳ) Haec principia ſimultatis, quae in Tachi perniciem verterunt. Ageſilao promiſſum fuerat totius exercitus imperium: quod cum adventanti negaretur, accederentque alia, de quibus Athen. L. XIV, p. 616 D. alieniore ab rege coepit eſſe animo, ut Xenophon Vit. Ageſ. pag. 48 ed. Oxon. & Plut. Ageſ. p. 617 A. docent. Wess.

Pag. 484. *l.* 3. Δημοσίᾳ μὲν ὑπὸ τῆς πατρίδος οὐκ ἀπεσταλμένῳ) Chabrias non libenter erat ante oculos civium ſuorum, quod & vivebat laute, & indulgebat ſibi liberalius, quam ut invidiam vulgi poſſet effugere: hinc ſua ſponte Aegyptios adiutum profectus claſſi praefuit. Docet Corn. Nepos in Chabria c. 3 ex Theopompo, cuius verba ſervavit Athen. L. XII, p. 532 B. Artem vero eius, qua ducentas Tachi naves intra breve tempus exercitato remige complevit, pete ex Polyaeno L. III, 11, 7, & verba corrupta ac hiantia refinge ὀλίγαις ἡμέραις ἐλαύνειν ἐδίδασκε, (καὶ τὰς ναῦς) ἐρετῶν συγκεκροτημένων ἐπλήρωσεν. Neque enim aliter ſententia conſtabit. Wess.

ead. l. 13. Πρὸς τὸν υἱὸν Νεκτανεβῶ) Eadem ſcriptionis diſcordia in Polyaeni libris Strateg. II, 1, 22. *Nectanabis* in Ageſ. Nepot. cap. 8, Euſeb. Chron. *Nectanebus*, apud Plut. Ageſ. p. 617 B. Νεκτάναβις· nam Νεκτάβιος, quod in Apophtheg. Lacon. p. 214 F. corruptum eſſe bene monuit Lambinus. Tacho ſanguine coniunctus erat, quippe frater eius patruelis, teſte Plutarcho. Itaque prave interpres *ad Nectanebum regis filium.* Pater Nectanebi, abſente Tacho, deſciverat, filioque in conſilii ſocietatem pellecto perſuaſerat, ut regnum ipſe capeſſeret. Wess.

Pag. 485. *l.* 3. Συγκάταινος —— ταῖς τοῦ πατρὸς ἐπιβολαῖς) Rhodomanus ἐπιβουλαῖς legendum opinatus, Latine dederat, *in inſtructas patri inſidias conſentiens.* Idem ſibi placere, ad Xenophontis Ageſil. pag. 49 teſtatus eſt Hutchinſonius. Utrique ſcripti quidam libri patrocinantur. Praefero tamen vulgatum, cui & in notar. Addend. primas Rhodomanus dedit, vertens, *cum alias patris incepta probaret.* Ego verſionem, ut paullo ante, correxi: ut enim doceam, ἐπιβολὰς & ἐπιβουλὰς a librariorum natione permiſceri, nihil neceſſe eſt. Factum id abunde alias. Wess.

ead. l. 8. Ἐτόλμησε διὰ τῆς Ἀραβίας ἀναβῆναι) Ex his perperam intellectis in Euſebii reperitur Chron. *Theo rex Aegypti fugit in Arabiam.* Errorem caſtigavit Scaliger ad ann. MDCXLVIII. Tachus, ab exercitu deſtitutus, fugit Sidonem. Ἀπεχώρησε φυγῇ εἰς Σιδῶνα τῆς Φοινίκης, Xenophon inquit. Inde vero per Arabiam ad regem. WESS.

ead. l. 14. Ἔτη τρία πρὸς τοῖς τετταράκοντα) Vide ad L. XIII, 108. De Ocho & ſceleribus, quibus ad Perſicum regnum fuit graſſatus, Plutarchus in extrema vita Artaxerx. & Iuſtinus L. X, 3. WESS.

Pag. 486. *l.* 4. Τοῦ βασιλέως Ταχῶ &c.) Haec Diodori narratio confuſa videtur, forte & hiulca. Sane multum diverſa ab iis, quae de hoc negotio multo accuratius narrat Plutarchus in Ageſilao: eum vide. PALM.

ead. l. 5. Ἐπανελθόντος πρὸς τοὺς περὶ τὸν Ἀγεσίλαον &c.) Turpiter hic ſe Diodorus dedit. Fugiſſe *Tachum* ad Perſas, atque in gratiam fuiſſe receptum, vero conſentaneum eſt ob ea, quae Athen. L. XIV, p. 616 D. & Aelian. Hiſt. Var. L. V, 1. Sed rediiſſe ad Ageſilaum, illoque adiutore regnum reciperaſſe, non item. Rex Ageſilaus, Tacho deſerto, ſeſe ad Nectanebum adiunxit, cumque eodem tempore Mendeſius quidam Aegypti regnum ſibi vindicaret, & in Nectanebum inferret arma, illum, cui operam addixerat, defendit, victoque Mendeſio, regem confirmavit, donis propterea a Nectanebo egregiis auctus. Haec Plut. Ageſ. p. 618, conſentientibus Xenoph. & Nepote in Ageſil. c. 8, & Polyaeno L. II, 1, 22. Poſuit ergo pro Nectanebo Tachum, & in Mendeſii eius locum Nectanebum. Cf. I. Perizon. ad Ael. L. V, 1, errorem noſtri ſcriptoris bene perſtringentem. WESS.

ead. l. 14. Εἴς τινα πόλιν εὐμεγέθη) Plut. Ageſ. p. 617 E. εἰς πόλιν εὐερκῆ καὶ μέγαν ἔχουσαν περίβολον· Polyaen. L. II, 1, 22, εἰς χωρίον, urbis nomen praetereuntes. Tamen mire blanditur elegantiſſima T. Hemſterhuſii coniectura, corrigentis εἰς Ταῦα πόλιν εὐμεγέθη. Res geſta in nomo eſt Mendeſio, nec longe diſtabat *Tava* urbs, ut in eam ſeſe opportune recipere potuerint. Id doleo, patrocinium urbi ſchedas vetuſtas negare, vulgatum mordicus retinentes. Vide, quae ſcripta ſunt Miſcell. Obſerv. Vol. VI, p. 296. WESS.

Pag. 487. *l.* 7. Τῷ πλήθει κεκυκλῶσθαι) Legendum puto κυκλώσεσθαι. Sed κεκυκλώσεσθαι fortaſſe alii malint, quod videatur facilior fuiſſe lapſus ex κεκυκλώσεσθαι in κεκυκλῶσθαι. STEPH.

ead. l. 8. Ὁ δὲ Ἀγησίλαος &c.) Confer Plut. Ageſ. p. 618 D. aliter haec ſcriptione perſecutum. Wess.

Pag. 488. *l.* 4. Ἐν μέλιτι κομισθέντος εἰς τὴν Σπάρτην) Io. Kirchmannus de Fun. Rom. L. I, 8, multa hoc de more. Spartani reges peregre defunctos melle, ne corrumperentur & foeterent, muniebant. Hinc auctor Ageſilao mel circumfundit, quo tamen litus non eſt. Nepos Cornelius Ageſ. cap. 8: *Ibi eum amici, quo Spartam facilius perferre poſſent, quod* MEL *non haberent, cera circumfuderunt, atque ita domum retulerunt.* Paria Plut. in extrema Ageſilai vita. Wess.

ead. l. 10. Πάλιν κατέστησαν τὸν πόλεμον) Addenda praepoſitio eſt, quae in his Pauſaniae ὡς δὲ ἐς τὸν πόλεμον, τὸν ἱερὸν ὀνομασθέντα, οἱ Θηβαῖοι κατέστησαν Lib. VIII, p. 656. Wess.

ead. l. 14. Καὶ δυσχερῶς φέρουσαι τὴν &c.) Videndus hac de re idem eſt Pauſanias L. VIII, 27. Wess.

Pag. 489. *l.* 9. Οὗτος δὲ παρελθὼν εἰς Μεγάλην πόλιν) Demiror, Demoſthenem Or. de Megalopolit. nihil horum attingere: occaſio certe quidem accommoda erat. Wess.

ead. l. 14. Ἀθάνας ὁ Συρακούσιος) Auctor ille a Plutarcho in Timoleonte pag. 247 Ἀθάνις vocatur, non Ἀθάνας. Sic etiam Athenaeo Lib. III, 20, citatur Ἀθάνις ἐν πρώτῳ Σικελικῶν. Palm. Plutarchi vetus interpres *Athanes* legit, quod Codd. quidam ratum habent, ut Xylander & Brianus admonuerunt. Ille ergo cum Diodoro nihil admodum pugnat. Ex Athenaeo apparet, Athanam res maioris Dionyſii primore Sicularum Rerum libro obiter perſtrinxiſſe, & de poëtico eius ſtudio ineptiſque verborum compoſitionibus quaedam admiſcuiſſe. Wess.

Pag. 490. *l.* 3. Νικοφήμου) Sic & Aeſchin. Or. in Timarch. pag. 15, ubi Schol. οὗτος ἦρξε πρὸ Θεμιστοκλέους, errore manifeſto, & Dionyſius Halicarnaſſeus in Dinarcho p. 115. At Demoſtheni Or. in Steph. II, pag. 635, ἐπὶ Νικοδήμου ἄρχοντος. Wess.

ead. l. 5. Ἐπὶ δὲ τούτων Ἀλέξανδρος &c.) Superiore anno haec ab Alexandro fuiſſe inchoata, cum *Molon* Athenis Archon eſſet, ex Demoſthene Or. in Polycl. pag. 667 conſtat. Wess.

ead. l. 10. Στρατηγὸν Λεωσθένην ἀπολιπόντων) Haec ultima vox mendum redolet: forte legendum ἀποπεμπόντων. Forte aliquid deeſt, & forte integra linea. Palm. Ego vero in alia omnia tranſeo, locum nec defectum, neque mor-

boſum arbitratus. Alexander Theſſalus Cycladas inſulas, Tenum, Peparethum & alias infeſtabat: eodem tempore in Cherſoneſo res fiebant novae: Proconneſii auxilium rogabant. Praeterea Byzantini, Cyziceni & Chalcedonii naves frumentarias, ex Ponto venientes, ſuos in portus deducebant. Ad omnia ea triremibus Atticis erat opus, opus etiam ducibus: horum ergo e numero Leoſthenem ad Peparethum reliquerunt, aliis ad alia loca dimiſſis. Haec ſunt planiſſima ex Demoſthene Or. in Polycl. p. 667 & ſeqq. cui adiungendus Polyaen. Lib. VI, 2, 1, e quo praeterea cognoſces, *Panormum* aut ipſa in Peparetho fuiſſe, aut certe non longe inde disiunctum. Wess.

Pag. 491. *l.* 12. Ὁ *μὲν οὖν* Χάρης &c.) Charetis mores perſtrinxit Theopompus notaque perpetua inuſſit apud Athen. L. XII, p. 532; ſed vide infra L. XVI, 86, & quae ad Nepot. Chabr. c. 3 conduxit D. Lambinus. Wess.

ead. l. ult. Τὴν *τῶν* Ἑλληνικῶν *ἱστορίαν εἰς τοῦτον*) Non dubito, quin poſt *ἱστορίαν* deſit participum *συγγραψάμενοι* aut *πραγματευσάμενοι*. Fortaſſe autem & initio p. 457 ante *ἀπὸ* deeſt idem *συγγραψάμενος* aut *πραγματευσάμενος*, ut ſit *τὴν ἱστορίαν ἦρκται γράφειν ἀπὸ τῆς* &c. Steph. Supple *ἀναγράψαντες*. Rhod. Alterutra amplectenda expletio erit, niſi ſi minore molimine malueris *τῆς τῶν* Ἑλληνικῶν *ἱστορίας — κατεστρόφασι τὰς συντάξεις*. *Dionyſiodorus* idem eſſe cenſetur, de quo apud Diogen. Laërt. L. II, 42. *Anaxim* qui praeter Noſtrum memoraverit, nemo nunc quidem ſuccurrit. Wess.

Pag. 492. *l.* 4. Αὐτοῦ *παραγράφομεν*) Codd. conſenſui hoc negandum non erat. Ipſemet auctor ſuum agnoſcit extremo L. II, *αὐτοῦ περιγράψομεν τήνδε τὴν βίβλον*· & L. I, 41, *τὴν πρώτην μερίδα αὐτοῦ περιγράψομεν*. Atque hoc bene. Scribendum praeterea *περιγράφομεν* ob ea, quae dicta ſunt ad L. I, 41. Wess.

BINDING SECT. MAY 1 5 1970

PA
3965
D3
1793
v.6

Diodorus Siculus
Bibliothecae historicae

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

UTL AT DOWNSVIEW
D RANGE BAY SHLF POS ITEM C
39 13 29 05 03 014 0